

PRAMEN Z BOHA

MODLITEBNÁ, OBRADNÁ, OMŠOVÁ,
ROZJÍMAČNÁ A POUČNÁ KNIHA
PRE VZDELANÝCH KATOLÍKOV

NAPÍŠAL
Dr. KAROL KÖRPER,
BRATISLAVSKÝ KANONIK

PIATE VYDANIE

1948

VYDAL SPOLOK SV. VOJTECHA V TRNAVE

Nihil obstat.

Dr. Josephus Szombath,
cenzor dioec.

Imprimi potest.

Nr. 10.228/1942.

Tyrnaviae, die 28. Novembris 1942.

Dr. Paulus Jantausch,
Eppus, Admin. Apostolicus.

ÚVOD

Dr. Andrej Radlinský napísal nábožnému čitateľovi prevzácneho diela „Nábožných Výlevov“ toto: „Nešetril som nijakých nákladov, len aby všetkým možným potrebám nábožensko-cirkevného života tvojho čím najlepšie zodpovedal, totižto: aby prostriedkom tejto knihy pobožnosť, bohabojnosť, nábožnosť a opravdivá kresťanská osвета a vzdelanosť v srdci tvojom pevné korene mali a sa rozmnožovali, aby si tak tým horlivejšie Bohu slúžil a na spasení duše svojej pracovať mohol.“ „Nábožné Výlevy“ prenikly do najširšej pospolitosti nášho národa, vychovávajú ho vo sv. viere, súc poradcom a potechou jeho duši.

Daj Boh, aby táto kniha, ktorá nesie názov „P r a m e ň z B o h a“, takú službu konala v našej inteligencii ako Nábožné Výlevy v našej pospolitosti. Autor písal ju v rozjímaní, v dôkladnom rozobraní teologickej vedy, prispôsobiac túto náuku duševnému i spoločenskému životu slovenského katolíckeho inteligenta, aby ho poučil: čo všetko žiada svätá cirkev od svojho vzdelaného člena. Cirkev nás vedie cestou spásy ku svojmu zakladateľovi, Spasiteľovi ľudského pokolenia, aby poznajúc Jeho učenie, žili sme životom zbožným, Bohu milým, spokojní so svojím svedomím, na slá-

vu Božiu, na úžitok svojej duše, svojej rodiny i svojim bližným.

Vnímaním večných právd a učenia sv. cirkvi, podávaných v tejto knihe, stávame sa vedomými toho, čo veríme: „Všetko pokladám za stratu v porovnaní s nesmierne vzácnym poznaním o Kristu Ježišovi, Pánovi mojom. Pre neho som všetko stratil a všetko pokladám za neužitočné smeti, len aby som získal Krista“ (Flp 3, 8).

Spolok svätého Vojtecha ako strážca duchovných pokladov nášho národa, vydal túto modlitebnú knihu, aby mal katolícky inteligent duševného sprievodcu, ktorý ho podopiera, až by klesal, poučuje, potešuje a spoľahlivo vedie ku večnému prameňu: k Bohu.

Toto piate vydanie je už prispôsobené k novému prekladu Písma svätého.

Nech vyviera z tohto duševného prameňa milosť Božia pre všetkých, ktorí čerpajú z neho modlitby, vzdychy a rozjímania.

Trnava, 7. apríla 1948.

SPOLOK SV. VOJTECHA

Čo máme v tejto knižke?

V tejto knižke mám prameň z Boha.

V živote mám aj iné pramene. Nadovšetko hľadám prameň zdravia, veď zdravie je najväčší poklad človeka, a preto všetko možné vynaložím, aby mi tento prameň bol prístupný. Dýcham čerstvý vzduch, chodím do prírody, starám sa o dobrú výživu a dostatočný odpočinok.

Hľadám prameň dobrobytu čo aj najskromnejšieho. Tento prameň mám zväčša z ľudí, zo spoločnosti a zo svojho majetku. Ľudia mi zaplatia za prácu, majetok mi dáva úrodu alebo úroky.

Hľadám prameň životných radostí čo aj najnevinnjších, lebo chcem byť spokojný a chcem sa dobre cítiť i pri všetkých svojich ťažkostiach.

Hľadám aj prameň vedomostí a krásy. Chcem mať jasnejší pohľad do všetkého okolo seba a mimo seba, a chcem vidieť všetko v tej najkrajšej forme. Veda a umenie mi otvárajú tento prameň.

Ale to všetko ma neuspokojuje. Čerpám z týchto prameňov a predsa zostávam smädný a neukojený. Telo sa udržiava, rozum sa býstri a rozširuje, aj duša sa dostáva na perute akýchsi tušených tajov, ale pritom cíti svoju slabosť a prázdnotu. Nestačia jej tieto pramene. Nestačí jej ani prameň z prírody, ani prameň z ľudí, ani prameň z bohatstva.

Ona musí čerpať z prameňa, z ktorého vyvierajú všetky ostatné pramene sveta a života. Len tak sa stáva človek celým človekom.

Potrebujem aj prameň z Boha. Príroda a rozum nám určujú krátke hranice tuzemského pobytu od narodenia až po smrť. Pre tých niekoľko rokov by hľadám aj stačil prameň z prírody, ako on stačí zvieraťu. Ale človek má v sebe odveku túžbu a nepre-

stajné úsilie, aby prekročil tieto hranice a aby už počas života vytvoril v duši svojej také prvky, ktoré sú nad prírodou a nad smrťou, ba siahajú po tomto živote až do večnosti. A Boh, Tvorca týchto túžob, dal vedieť človeku, že tieto túžby nie sú sebaklamom, ale ukazovateľom pravej cesty. Spasil ho od prirodzeného súmraku a neistoty a zjavil mu možnosti nadprirodzeného života, ktorý sa rodí, rastie a čerpá z prameňa nadprirodzeného a večného. To je prameň z Boha.

Tento prameň je sedmoraký, a vyšší človek, na Boha usmernený, nábožný človek, čerpá z tohto prameňa pomocou Cirkvi svojej katolíckej.

Prameň z Boha je vlastne Boh sám, jeho vnuknutie, jeho pomoc, jeho duch a posila, jeho prebývanie v nás, — jeho milosť.

Božia milosť sa nám dáva sviatosťami a to nielen v tých najvážnejších, ale aj v tých každodenných chvíľach života.

Sviatosť je sedem.

A podľa týchto sviatosťí, podľa tohto sedmorakého prameňa z Boha je rozdelená táto knižka nábožného života.

K r s t o m som sa narodil k n o v é m u ž i v o t u, stal som sa kresťanom-katolíkom. Knižka ma upomína na *obrady kštenia*, v *náčrte kresťanskej filozofie* mi ukazuje, ako rozmýšľa katolík, v základnej a všeobecnej vierouke zachycuje všetko to, čo katolík veriť má, pozdvihne moju myseľ k modlitbe a podáva všetky potrebné modlitby katolícke.

V b i r m o v k e mi dal Duch Svätý silu a milosť pre p o v e d o m ý ž i v o t v náboženstve. Knižka ma upomína na *obrady birmovania*, zasvieti na zázračné účinkovanie Ducha Svätého, ako inšpirujúceho Ducha v *dejinách Starého zákona*, ako spásenosného Ducha v *dejinách Nového zákona*, a ako posväcujúceho Ducha v *dejinách Cirkvi*, a na prehĺbenie nábožného života podáva všetky potrebné *požnosti* katolícke.

Sviatosť Oltárna, eucharistia poskytuje katolíckovi plný život, nepretržitý, Bohu zasvätený, z Boha žijúci život. Knižka uvádza *poklonu* sviatostnému, v našich kostoloch prítomnému Spasiteľovi, potom ma oboznamuje so všetkými tajomnými krásami najsvätejšej obety, omše svätej. Nedeľnú omšu vypočúť je i tak mojou najčestnejšou povinnosťou. Počas omše môžem z tejto knižky sledovať všetky *omšové obrady*, ako ich kňaz odbavuje, mám tu aj *súkromné pobožnosti omšové*. Potom nasleduje celý liturgický rok, všetky *nedele a sviatky*. V tejto čiasťke mám liturgické vysvetlivky, vchod, oráciu, obsah lekcie, celé *evanjelium a rozjímanie* nad evanjeliom na každú nedeľu a sviatok, ba na konci aj *podrobný cirkevný kalendár* so životnými dátami svätých. Po omšovej čiasťke nasledujú *pobožnosti svätého prijímania*.

Pokánie vracia nám *obnovený život* duševný, hriechami stratený alebo zoslabený. Táto obnova je občas potrebná, a preto som povinný dať si svedomie do poriadku. Knižka mi podáva celú katolícku mravouku, v ktorej sú označené všetky previnenia, hriechy proti Božím a cirkevným zákonom, a pripravuje ma dôkladne na dobrú spoveď.

Pomazanie nás upozorňuje na *večný život*, na koniec tuzemského života. Knižka ma oboznamuje s dojímavými obradmi sviatosti a obsahuje aj *pohrebné obrady*. Tu sú tiež aj vieroučné čiasťky o posledných veciach človeka, a *modlitby za chorých a za mŕtvych*.

Kňazstvo nám predstavuje apoštolský život v cirkvi svätej. Knižka obsahuje *náuku o Cirkvi*, krátku *liturgiku* a dáva úpravy, ako sa mám zúčastniť na hierarchickom apoštoláte v *Katolíckej akcii*. Na to ma povzbudzujú osobitné modlitby.

Manželstvo je prvkom spoločenského života kresťanského. Kniha obsahuje významný *obrad sobáša* a stručnú *sociologiu kresťanskú* so spoločenskými, rodinnými a stavovskými *modlitbami*.

Sbierka najkrajších slovenských kostolných piesní, vzatých z Jednotného katolíckeho spevníka, zakončuje knižku.

Celá knižka je popretkávaná zlatou niťou rozjímaní. Vzdelaný človek sa modlí aj myšlienkami, nielen slovami. Mám tu *meditácie* nielen o evanjeliu Kristovom, ale aj o všetkých pravdách a problémoch katolíckej viery.

Všade sa uvádzajú predpisy *cirkevného zákonníka*, kódexu, takzvané kánony, najmä pri manželstve.

Cirkevné obrady a modlitby majú aj *latinský*, aj *slovenský text*, aby sa dali pozorne sledovať.

Mám teda v tejto knižke všetky užívané obrady, celú teológiu nakrátko, misál, meditácie a potrebné modlitby, pobožnosti a piesne.

Opravdivý to prameň milosti a povedome! viery, sedmoraký prameň sviatostí Kristových, prameň z Boha večného!

Ale aby knižka bola prameňom z Boha aj pre mňa, to závisí od mojej horlivosti, od môjho povedomého charakteru a najmä od milosti Božej.

Daj mi jej, Pane, hojne!

OBSAH

(Číslice znamenajú strany.)

Úvod I.

Čo mám v tejto knižke? V.

Obsah IX.

Krst.

Obrady krstu 1

Poučenie krstným rodičom 10

Meditácie o krste 11

Ako rozmýšľa katolík: Filozofia 12

Logika 13

Kritika 13

Ontologia 14

Kosmologia 14

Antropologia 15

Teodícea 15

Etika 16

Meditácia o filozofii 17

Prečo verí katolík? Základná vierouka — Dogmatika
fundamentálna 18

Jadro kresťanskej viery 18

Či je kresťanská viera možná? 19

Či je žiadúca a pravdepodobná? 19

Či je pravdivá? 20

Jediná veľká ťažkosť 22

Meditácia o viere 23

Čo verí katolík?: Podrobná vierouka — Dogmatika
špeciálna 24

Boh v sebe 24

Boh Stvoriteľ 26

Boh Spasiteľ 29

Boh Posvätitel 32

Boh Odplatiteľ 37

Meditácia o kresťanskom živote 37

Cirkevné právo 38

Z cirkevno-právnych predpisov o krste 39

Meditácia o matrike	40
Orémus — Modlime sa: Poučenie o modlitbe	41
Meditácia na slová Otčenáša a Zdravasú	42
Modlitby hlavné a pozdravy kresťanské	46
Ranná modlitba	47
Ranná modlitba cirkevná	48
Chváloslovie	52
Anjel Pána	52
Vzbudenie troch nadprirodzených čností	53
Iná formula z rímskeho katechizmu	54
Celkom krátka formula podľa Šrobára	55
Modlitba k Anjelovi strážcovi	55
Modlitba za zomrelých	55
Dekalog — Desatoro príkazov Božích	56
Päťoro cirkevných príkazov	56
Hlavný príkaz vo všetkom	56
Modlitba pred jedlom	56
Modlitba po jedle	57
Večerná modlitba	59
Večerná modlitba cirkevná	60
Mariánske antifóny	64
Meditácia o modlitbe	68

Birmovanie

Obrady birmovania	69
Meditácia o birmovke	72
Dogmatika o sviatosti birmovania	74
Z cirkevných predpisov o sviatosti birmovania	75
Meditácia o následkoch birmovky	76
Biblická veda — Sväté Písmo	77
Meditácia o Biblii	79
Dejiny Starého zákona — Činnosť Ducha Svätého:	
Spiritus inspiráto;	
Od počiatku až po Mojžšovu smrť	79
Od zaujatia zaslúbenej zeme až po babylonské zajatie	82
Od babylonského zajatia po Krista	84
Meditácia o Starom zákone	86
Dejiny Nového zákona — Činnosť Ducha Sv.: Spiritus Redemptor	87

Dejiny Cirkvi — Činnosť Ducha Sv.: Spiritus Sancti-
ficátor

Doba apoštolov 88

Doba starokresťanská 88

Doba stredoveká 90

Doba nová 93

Doba súčasná 95

Meditácia o dejinách 96

Pobožnosti:

Vzývanie Ducha Svätého 97

Modlitba sv. Tomáša pred duchovnou prácou 100

Modlitba k Duchu Sv. za Cirkev 100

Litánie o najsv. Mene Ježišovom 100

Litánie o najsv. Srdci Ježišovom 104

Litánie loreťanske 107

Sub tuum praesídium 111

Memoráre 112

Litánie o sv. Jozefovi 112

Litánie o všetkých svätých 115

Te Deum 126

Ruženec 128

Krížová cesta 135

Eucharistia

Ako sa rodí Eucharistia? 139

Meditácia o svätostánku 140

Dogmatika o Sviatosti Oltárnej 140

Z cirkevnoprávných predpisov o Eucharistii 142

Meditácia o Eucharistii 144

I. Eucharistia ako prítomnosť Boha

Poklona sv. Tomáša Akv. Najsv. Sviatosti 145

Meditácia o poklone 146

Krátka modlitba poklony 148

Dlhšia poklona v kostole 148

Meditácia o eucharistickom obetovaní 150

II. Eucharistia ako obeta

Omša sv. tak, ako sa odbavuje 151

Výstavba omše 178

Predpísané modlitby po tichej sv. omši 179

- Omša za zomrelých 180
Dies irae, dies illa 184
Libera pred tumbou 189
Súkromná omšová pobožnosť 191
Omšová pobožnosť za zomrelého 197
Spievaná omša 202
Slávnostná omša 204
Vyloženie Sviatosti — Požehnanie 206
Nedele a sviatky 208
Tabuľa pohyblivých sviatkov 210
Prvá nedeľa adventná: liturgia, farba, Introit, Modlitba, Lekcia aspoň vo výňatku, Evanjelium a meditácia: Návrat Kristov 211
Sviatok nepoškvrneného Počatia 214
Evanjelium a meditácia: Anjelský pozdrav
Druhá nedeľa adventná 217
Ev. a med.: Posolstvo Krstiteľa
Tretia nedeľa adventná 220
Ev. a med.: Svedectvo Jána Krstiteľa
Štvrtá nedeľa adventná 222
Ev. a med.: Spln časov
Vianoce 225
Tichá noc 225
Utierenie 226
Ev.: Narodenie Pána
Pastierska 227
Ev.: Hold pastierov
Hlavná omša 228
Ev. a med.: A Slovo telom sa stalo
Nedeľa po Vianociach 233
Ev. a med.: Simeon a Anna pozdravujú Mesiáša
Nový rok 235
Ev. a med.: Obriezka Pána — Nový rok
Sviatok najsv. Mena Ježiš 237
Ev.: ako na Nový rok
Meditácia: Meno Ježiš
Tri krále 239
Ev. a med.: Poklona troch mudrcov
Prvá nedeľa po Zjavení 243
Ev. a med.: Dvanásťročný Ježiš v chráme

- Druhá nedeľa po Zjavení 246
Ev. a med.: Svadba v Káne
- Tretia nedeľa po Zjavení 249
*Ev. a med.: Uzdravenie prašivého a stotníkov-
ho sluhu*
- Štvrtá nedeľa po Zjavení 252
Ev. a med.: Utišenie mora
- Piata nedeľa po Zjavení 255
Ev. a med.: Parabola o kúkoli
- Šiesta nedeľa po Zjavení 257
Ev. a med.: Podobenstvo o horčici a kvase
- Nedeľa Deviatnik — Septuagésima 259
*Ev. a med.: Podobenstvo o robotníkoch vo vi-
nici*
- Prvá nedeľa po Deviatniku — Sexagésima 262
Ev. a med.: Podobenstvo o rozsieváčovi
- Druhá nedeľa po Deviatniku — Quinquagésima 265
*Ev. a med.: Ježiš predpovedá svoje utrpenie
a uzdravuje slepého*
- Prvá nedeľa pôstna 268
Ev. a med.: Pokušenie Pánovo
- Druhá nedeľa pôstna 272
Ev. a med.: Oslávenie Pána
- Tretia nedeľa pôstna 275
*Ev. a med.: Činnosť Belzebuba a chvála Boho-
rodičky*
- Štvrtá nedeľa pôstna 278
Ev. a med.: Rozmnoženie chleba
- Smrtná nedeľa 280
Ev. a med.: Kristus sa osvedčuje pred Židmi
- Kvetná nedeľa — Veľký týždeň 284
- Sjednotené pašie 287
- Lamentácie 304
- Zelený štvrtok 304
- Veľký piatok 305
- Veľká sobota 307
- Vzkriesenie 308
- Veľká noc 310
Ev. a med.: Vzkriesenie Pána
- Veľkonočný pondelok 313
Ev. a med.: Emaus

Biela nedeľa 314

Ev. a med.: Dve zjavenia vzkrieseného Krista
Druhá nedeľa po Veľkej noci 316

Ev. a med.: Dobrý pastier
Tretia nedeľa po Veľkej noci 319

Ev. a med.: Lúčenie do videnia
Štvrtá nedeľa po Veľkej noci 322

*Ev. a med.: Svätodušné dary Pána učeníkom
a vo svete*

Piata nedeľa po Veľkej noci 325
Ev. a med.: Potecha v modlitbe

Nanebevstúpenie Pána 327
Ev. a med.: Posledný príkaz Ježišov

Šiesta nedeľa po Veľkej noci 331
Ev. a med.: Svedectvo a odmena učeníkov

Svätý Duch — Turíce 333
Ev. a med.: Svätodušné dary Pána učeníkom

Najsvätejšia Trojica — 1. ned. po Sv. Duchu 337
Ev. a med.: Príkaz Kristov učiť a krstiť

Božie Telo 340
Ev. a med.: Chlieb večného života

Lauda, Sion Salvatorem 341
Procesia so Sviatosťou 345

Pange lingua 345
2. nedeľa po Sv. Duchu 348

Ev. a med.: Podobenstvo o hostine
Sviatok najsv. Srdca Ježišovho 352

Ev. a med.: Božské Srdce
3. nedeľa po Sv. Duchu 354

Ev. a med.: Priateľ mýtnikov a hrlešnikov
4. nedeľa po Sv. Duchu 357

Ev. a med.: Bohatý lov rýb
5. nedeľa po Sv. Duchu 361

Ev. a med.: Zákon a evanjelium
6. nedeľa po Sv. Duchu 363

*Ev. a med.: Druhé zázračné rozmnoženie
chleba*

7. nedeľa po Sv. Duchu 366
Ev. a med.: Výstraha pred falošnými prorokmi

8. nedeľa po Sv. Duchu 369
Ev. a med.: Nespravodlivý správca

9. nedeľa po Sv. Duchu 372
Ev. a med.: Ježiš plače nad Jeruzalemom a vyháňa kupcov z chrámu
10. nedeľa po Sv. Duchu 375
Ev. a med.: Farizej a mýtnik
11. nedeľa po Sv. Duchu 377
Ev. a med.: Uzdravenie hluchonemého
12. nedeľa po Sv. Duchu 380
*Ev. a med.: Šťastie učeníkov. Cesta k životu
Milosrdný Samaritán*
13. nedeľa po Sv. Duchu 383
Ev. a med.: Uzdravenie desať prašivých
14. nedeľa po Sv. Duchu 385
Ev. a med.: Proti malicherným starostiam
15. nedeľa po Sv. Duchu 388
Ev. a med.: Vzkriesenie naimského mladíka
16. nedeľa po Sv. Duchu 391
Ev. a med.: Hostina u farizeja
17. nedeľa po Sv. Duchu 393
Ev. a med.: Hlavný príkaz a Mesiáš, Syn Dávidov
18. nedeľa po Sv. Duchu 396
Ev. a med.: Uzdravenie ochromeného
19. nedeľa po Sv. Duchu 399
Ev. a med.: Kráľovská hostina
20. nedeľa po Sv. Duchu 401
Ev. a med.: Uzdravenie syna kráľovského úradníka
21. nedeľa po Sv. Duchu 403
Ev. a med.: Nemilosrdný sluha
22. nedeľa po Sv. Duchu 406
Ev. a med.: Daňová otázka
23. nedeľa po Sv. Duchu 408
Ev. a med.: Vzkriesenie dcéry Jairusovej
- Posledná nedeľa po Sv. Duchu 410
Ev. a med.: Skaza Jeruzalema a koniec sveta
- Sviatok Krista Kráľa 412
Ev. a med.: Kráľovstvo Kristovo
- Sviatok sv. Petra a Pavla 415
*Ev. a med.: Viera Petrova — pevná skala
Cirkvi*

Sviatok sv. Cyrila a Metoda 417

Ev. a med.: Poslanie vierozvestov

Hymny na česť našich sv. apoštolov slovan-
ských 412

Sviatok Nanebevzatia Panny Márie 422

Ev. a med.: Jedno je potrebné

Sviatok Všetechsvätých 424

Ev. a med.: Blahoslavenstvá

Cirkevný kalendár 428

III. Eucharistia ako sväté prijímanie 443

Vysluhovanie sv. prijímania 443

Meditácia o prijímaní 446

Omšová pobožnosť s prijímaním 447

Krátka modlitba pred sv. prijímaním 458

Po sv. prijímaní:

Vzdychy sv. Ignáca 459

Odpustková modlitba pred Ukrižovaným 459

Krátka modlitba po sv. prijímaní 460

Iná modlitba 460

Obetovanie seba 461

Modlitba k Panne Márii po sv. prijímaní 461

Modlitba k sv. Jozefovi 461

Modlitba sv. Tomáša Akv. po sv. prijímaní 462

Modlitba sv. Bonaventúru po sv. prijímaní 462

Meditácia o oddanosti vo sv. prijímaní 463

Pokánie — Obnovený život

Význam pokánia 465

Dogmatika o sviatosti pokánia 467

Meditácia o pokání 468

Cirkevnoprávne predpisy o spovedi 469

Ako má žiť katolík? — Mravouka 470

I. Zásady 470

II. Povinnosti 478

1. Boh 478

2. Zdravie 484

3. Čistota 487

4. Spravodlivosť 489

5. Láska 493

- 6. Rodina 494
- 7. Cirkev 496
- Exkomunikácie 498
- Druhy najťažších hriechov 499
- Meditácia o morálke 500
- Ako sa máme vyspovedať? 501
- Spôsob rozhrešenia 504
- Prípravná modlitba pred spoveďou 505
- Spytovanie svedomia 507
- Modlitba na vzbudenie ľútosti 509
- Modlitba na vzbudenie predsavzatia 512
- Modlitba pred samou spoveďou 514
- Modlitba po sv. spovedi 514
- Krátka príprava na spoveď 515
- Modlitba za stálosť vo viere 517
- Modlitba za zachovanie čistoty 517
- Náuka o odpustkoch 518
- Meditácia o spovedi 518

Pomazanie — Príprava na večný život

- Obrady pri poslednom pomazaní 520
- Apoštolské požehnanie umierajúcemu 532
- Meditácia o sviatosti pomazania 534
- Dogmatika o sviatosti pomazania 535
- Z cirkevnoprávných predpisov o sviatosti pomazania 536
- Čo má byť pripravené, keď zavoláme kňaza k chorému? 536
- Meditácia o chorobe 536
- Modlitba v telesnej slabosti 537
- Modlitba v chorobe 538
- Modlitba v chorobe k Matke Božej 539
- Modlitba k Anjelovi strážcovi v chorobe 539
- Modlitba v ťažkej chorobe 540
- Modlitba za chorého otca 540
- Modlitba za chorú matku 541
- Modlitba za chorého priateľa 541
- Za chorého člena rodiny 542
- Meditácia o smrti 542
- Dogmatika o veciach po smrti — Boh Odplatiť 544
- Meditácia o posledných veciach 547

Cirkevno-právne predpisy o pohrebe	547
Pohrebné obrady	548
Pohreb dieťaťa	561
Meditácia o pohrebe	564
Modlitba za nebohých rodičov	565

Kňazstvo — Apoštolský život

Vysviacka	566
Dogmatika o sviatosti kňazstva	568
Dôležitejšie cirkevno-právne predpisy o kňazstve	569
Meditácia o kňazoch	570
Vierouka o cirkvi svätej	571
Meditácia o Cirkvi	575
Liturgika — Obradoslovie	576
1. Omša svätá	576
2. Sviatosti a svätenia	579
3. Cirkevné modlitby	580
4. Liturgický rok	581
5. Knihy liturgické	582
6. Liturgické umenie	583
7. Cirkevná hudba a spev	585
Meditácia o liturgii	586
Katolícka akcia: účasť veriacich na kňazskom apoštolate	587
Meditácia o Katolíckej akcii	588
Práca v Katolíckej akcii	589
Propagačná akcia	591
Meditácia o misijnom apoštolate	593
Modlitba za misijnú horlivosť	594
Modlitba ku sv. Terezke za misie	595
Organizačná akcia	596
Meditácia o jednote horlivcov	598
Modlitba za katolícku jednotnosť	599
Eucharistická akcia	600
Meditácia o liturgickom apoštolate	601
Modlitba za horlivosť eucharistickú	602
Osvetová akcia	603
Meditácia o katolíckej osvete	604
Modlitba za nábožnú výchovu detí	605

Modlitba za katolícku tlač 606
Charitatívna akcia 606
 Meditácia o charite 607
Modlitba za charitatívnu horlivosť 608
Hierarchická akcia 609
 Meditácia o hierarchii 610
Modlitba za sv. Otca 611
Modlitba za biskupa 611
Modlitba za kňazov 612
Sociálna akcia 613

Manželstvo — Spoločenský život

Obrady sobáša 614
Modlitba za novomanželov 623
Meditácia o sobáši 624
Dogmatika o sviatosti manželstva 625
Cirkevné zákony o manželstve 626
 O ohláškach 627
 O prekážkach všeobecne 628
 O prekážkach zakazujúcich 628
 O prekážkach rozlučujúcich 629
 O manželskom súhlase 631
 O forme uzavierania manželstva 631
 O čase a mieste sobáša 632
 O následkoch manželstva 632
 O rozluke manželov 632
 O usporiadaní neplatného manželstva 633
 O vdovstve 634
 Dodatok o dišpenzáciách a o Cirkevnom súde 634
Meditácia o manželských zákonoch 634
Sociológia — Kresťanská náuka o spoločnosti 637
 I. Zásady 637
 II. Povinnosti 642
Meditácia o spoločnosti 645

Modlitby rodinné:

Modlitba za otca 646
Modlitba za matku 647
Modlitba za manžela, manželku 647

Modlitba za svoje malé dieťa 648

Modlitba za svoje väčšie deti 649

Modlitba za rodinu 649

Modlitba mladých ľudí 650

Spoločenské modlitby.

Modlitba za svetskú vrchnosť 651

Modlitba za vlasť 651

Modlitba za celú ľudskú spoločnosť 653

Piesne 654

Abecedný ukazovateľ 679

Vecný ukazovateľ 687

Ako ministrovať? 695

Požehnanie 700

KRST – NOVÝ ŽIVOT

N Čo žiadaš od Cirkvi svätej?

To bola prvá otázka, na ktorú som mal odpovedať, keď ma kedysi celkom na začiatku života môjho zanesli do kostola na krst. Kňaz s fialovou štólou okolo krku dostal odpoveď, ale nie odo mňa. Veď som bol nemluvňatom, občanom práve narodeným. Odpovedal za mňa krstný otec alebo krstná matka. Povedali, ako sa budem menovať. A kňaz potom až do konca obradu slávnostne ma oslovoval týmto mojím vlastným menom, ktoré sa mi stalo krstným menom.

Na onú prvú otázku znela odpoveď:

Vieru.

A kňaz sa ďalej pýtal:

Čo ti udelí viera?

Odpoveď: *Život večný.*

Potom kňaz: Keď teda chceš vojsť do života večného, zachovávaj prikázania: Milovať budeš Pána Boho svojho z celého srdca svojho, z celej duše svojej a z celej mysle svojej, a bližného svojho, ako seba samého.

Vtedy som o tom nevedel, čo sa so mnou stalo. Iba prvé zraky svoje som upieral na tento pestrý svet.

No Cirkev už vtedy hľadela svojim dvetisícročným okom na mňa. Ona vidí celú cestu života jasne, vidí, že človek hneď na počiatku svojho dýchania musí si voľiť medzi dvoma smermi, ktorými kráča ľudstvo. Moja voľba bola ľahká, lebo som prišiel na svet u takých ľudí, ktorí už prešli kus cesty v tomto

živote, a uvedomili si, že keď som už tu, zodpovední sú nielen za môj telesný dobrobyt, ale aj za moju dušu. Požiadali preto krstných rodičov a poslali ma k Cirkvi žiadať vieru, tú istú, ktorú oni mali. Tak sa stať, že som sotva uzrel tento tuzemský, obmedzený život, už som sa zaistil aj pre život ďalší, večný. Milovať budeš Boha a bližného — to je tá cesta, po ktorej sa dostáva človek do života večného. Druhá cesta vedie do smrti večnej, pri tajnej práci ducha, ktorý v pýche svojej vypovedal službu Bohu a volil si za večitý podiel nenávisť k Bohu a k jeho stvoreniu. Táto nenávisť mu káže, aby človeka zvädzal k nevere a k neláske. Preto kňaz tri razy dýchol na mňa a takto sa modlil:

Exi ab eo (ab ea), immunde spiritus, et da locum Spiritui Sancto Paráclito.

Vyjdi z neho(nej), ty duch nečistý, a ustúp Duchu svätému.

Potom ma označil krížikom na čele a nad srdcom, hovoriac:

Accipe signum Crucis tam in fronte t., quam in corde t. sume fidem coelestium praeceptorum: et talis esto moribus, ut templum Dei jam esse possis.

Prijmi znak kríža na čelo, ale aj na srdce. osvoj si vieru z nebies, a správaj sa tak, aby si už odteraz mohol(a) byť chrámom Božím.

Orémus. Preces nostras, quaesumus, Domine, clementer exaudi: et hunc Electum tuum N. (hanc Electam tuam N.) Crucis Domínicae impressione signatum (tam) perpétua virtute custodi: ut magnitudinis glóriae tuae rudimenta servans. per custodiam mandatorum tuorum ad regenerationis glóriam pervenire mereatur. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Modlime sa. Vyslyš milostive, prosíme Ťa, Pane, modlitby naše, a tohto vyvoleného svojho N. (túto vyvolenú svoju N.), krížom Pánovým označeného(nú) stálou bedlivosťou ochraňuj, aby poznajúc veľkosť slávy Tvojej, verne zachovával (a) Tvoje príkazy a tak si zaslúžil(a) slávu znovuzrodenia. Skrze Krista Pána nášho. Amen.

Kňaz vložil potom ruku svoju nad moju hlavičku a modlil sa:

Omnípotens, sempitérne Deus, Pater Dómini nostri Jesu Christi, respícere dignáre super hunc fámulum tuum N., quem (hanc fámulam tuam N., quam) ad rudiménta fidei vocáre dignátus es: omnem caecitátem cordis ab eo (ea) expélle: disrúmpe omnes láqueos sátae quibus fúerat colligátus (ta): áperi ei, Dómini, jánuam pietátis tuae, ut signo sapiéntiae tuae imbutus (ta), ómnium cupiditátum foetóribus cáreat, et ad suávem odórem praeceptórum tuórum laetus (ta) tibi in Ecclésia tua deserviat, et proficiat de die in diem. Per eúndem Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Všemohúci, večný Bože, Otče Pána nášho Ježíša Krista, shliadni milostivo na tohto služobníka svojho N., ktorého (na túto služobnicu svoju N., ktorú) si k počiatkom viery povolal. Odstráň od neho (nej) všetku slepotu srdca, roztrhaj všetky osídla satanské, ktorými bol(a) sviazaný(á). Otvor mu(jej), Pane, bránu pobožnosti svojej, aby znakom múdrosti Tvojej označený(á), ošklivosti všetkých vášní sa zdržoval(a), a pre krásu Tvojich príkazov s radosťou Ti slúžil(a) v Cirkvi svätej, a tak so dňa na deň sa vzťahal(a). Skrze tohože Krista, Pána nášho. Amen.

Kňaz položil potom trocha svätenej soli na moje pery, hovoriac:

N. Accipe sal sapiéntiae: propitiatio sit tibi in vitam aetérnam. R. Amen. Pax tecum. R. Et cum spiritu tuo.

Prijmi soľ múdrosti: nech ti je smierením pre život večný. Amen. Pokoj s tebou. I s duchom твоjim.

Orémus. Deus Patrum nostrórum, Deus univérstae conditor veritátis. te supplices exorámus, ut hunc fámulum tuum N. (hanc fámulam tuam N.) respícere dignéris propítius, et hoc primum pábulum sa-

Modlíme sa. Bože otcov našich, Bože, pôvodca všetkej pravdy, pokorne Ťa prosíme, shliadni milostivo na tohto služobníka svojho N. (túto služobnicu svoju N.), a keď už tento pokrm soli prvý

lis gustántem non diútius esurire permíttas, quo minus cibo expleátur coelesti, quátenus sit semper spírítu fervens, spe gaudens, tuo semper nómini sérvíens. Perduc eum (eam), Dómine, quaesumus, ad novae regenerationis lavácrum, ut cum fidélibus tuis promissionum tuárum aetérna praémia consequi mereátur. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Exorcízo te, immúnde spírítus, in nómine Patris †, et Fílii †, et Spírítus Sancti †, ut éxeas, et recédas ab hoc fámulo (hac fámula) Dei N.: Ipse enim tibi ímperat, maledícite damnáte, qui pédibus super mare ambulávit, et Petro mergénti délixteram porréxit.

Ergo, maledícite diábole, recognósce senténtiam tuam, et da honórem Deo vivo et vero, da honórem Jesu Christo Fílio ejus, et Spírítui Sancto, et recéde ab hoc fámulo (hac fámula) Dei N., quia istum (istam) sibi Deus et Dóminus noster Jesus Christus ad suam sanctam grátiam, et benedictiónem, fontémque baptismatis vocáre dignatus est.

raz okúsil(a), nenechaj ho(ju) viac hladovať, ale nasýť ho(ju) nebeským pokrmom, aby bol(a) horlivého ducha, radostnej nádeje a Tebe verným (ou) služobníkom (služobnicou). Prived ho(ju) prosíme Ťa, Pane, do kúpeľa znovuzrodenia, aby spolu s Tvojimi vernými obsiahnuť mohol(la) prisľúbenú večnú odmenu. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Zažehnávam ťa, ty nečistý duch, v mene Otca, i Syna, i Ducha svätého, aby si vyšiel a odstránil sa od tohto služobníka (služobnice) Boha, N. Ten ti to rozkazuje, ty prekliaty zatratenec, ktorý po mori chodil a topiacemu sa Petrovi pravicu podal.

Ty prekliaty diabol, vezmi teda v známosť tento výrok, i daj česť Bohu živému a pravému, daj česť Ježišovi Kristovi, Synovi Jeho, i Duchu svätému, a odíď od tohto služobníka (tejto služobnice) Boha N., lebo toto (túto) Boh a Pán náš Ježiš Kristus láskave povolal ku svojej svätej milosti, k požehnaniu a k prameňu krstu.

Tu ma zas označil palcom na čele:

Et hoc signum sanctae Crucis †, quod nos fronti ejus dāmus, tu maledicte diabole, numquam aúdeas violáre. Per eúndem Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

A tento znak svätého križa, ktorým mu(jej) označujeme čelo, nikdy sa neopovažuj, ty prekliaty diabol, uraziť. Skrže tohto Krista Pána nášho. Amen.

A zas vystrel svoju ruku nad moju hlavu a modlil sa:

Orémus. Aetérnam, ac justíssimam pietátem tuam déprecor, Dómine sancte, Pater omnipotens, aetérne Deus, auctor lúminis et veritátis, super hunc fámulum tuum (hanc fámulam tuam) N., ut dignéris illum (illam) illumináre lúmine intelligéntiae tuae: munda eum (eam), et sanctifica: da ei sciéntiam veram, ut dignus (na) grátia Baptísmi tui efféctus (cta), téneat firmam spem, consílium rectum, doctrínam sanctam. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Modlime sa. O Tvoju večnú a spravodlivú dobrotu orodujem, Pane svätý, Otče všemohúci, večný Bože, pôvodca svetla a pravdy, pre tohto služobníka svojho (túto služobnicu svoju) N., aby si ho(ju) osvietil svetlom múdrosti svojej. Očisť ho(ju) a posväcuj. Daj mu(jej) pravú vedu, aby sa stal(a) hodným(ou) milosti krstu a tak pridržoval(a) sa pevnej nádeje, pravého smýšľania a svätého učenia. Skrže Krista Pána nášho. Amen.

Potom položil štólu svoju na mňa a uvádzal ma do kostola:

N. Ingrédere in templum Dei, ut hábeas partem cum Christo in vitam aetérnam. R. Amen.

Vojdi do chrámu Božieho, aby si mal účasť s Kristom v živote večnom. Amen.

Potom ma odniesli do kostola a kľačiacky odriekali: Verim Boha, Otčenáš a Zdravas'.

Credo in Deum, Patrem Omnipoténtem, Creatórem caeli et terrae. Et in Jesum Christum, Fílium

Verím v Boha, Otca Všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme. I v Ježiša Krista, Syna Jeho jediného,

Ejus Unicum, Dóminum nostrum: Qui concéptus est De Spíritu Sancto, natus ex María Virgine, passus sub Pontio Piláto, crucifíxus, mórtuus, et sepúltus: Descéndit ad inferos; tértia die resurrexit a mortuis; ascendit ad caelos; sedet ad dexteram Dei Patris Omnipoténtis: inde ventúrus est judicare vivos et mórtuos. Credo in Spíritum Sanctum, Sanctam Ecclesiám catholicam, sanctorum communiónem, remissiónem peccatorum, carnis resurrectionem, vitam aetérnam. Amen.

Pater Noster, qui es in caelis, sanctificétur nomen Tuum. Advéniat Regnum Tuum, fiat voluntas Tua, sicut in caelo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimítte nobis débita nostra, sicut et nos dimíttimus debitoribus nostris et ne nos indúcas in tentantióne: sed líbera nos a malo. Amen.

Ave, Maria, grátia pléna; Dóminus Tecum: benedícta tu in muliéribus, et benedictus fructus ven-

Pána nášho, ktorý sa počal z Ducha svätého, narodil sa z Márie Panny, trpel pod Pontským Pilátom, ukrižovaný umrel a pochovaný bol. — Vstúpil do pekiel, tretí deň vstal z mŕtvych, vstúpil na nebesá, sedí na praviaci Boha Otca Všemohúceho, odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych. Verím v Ducha svätého, svätú Cirkev všeobecnú, svätých obcovanie, hriechov odpustenie, tela z mŕtvych vzkriesenie a život večný. Amen.

Otče náš, ktorý si na nebesách, posväť sa meno Tvoje, — príď kráľovstvo Tvoje, — buď vôľa Tvoja ako v nebi tak i na zemi. — Chlieb náš každodenný daj nám dnes, — a odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom, — a neuveď nás do pokušenia, — ale zbav nás zlého. Amen.

Zdravas' Mária, milosti plná, Pán s Tebou, požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod ži-

tris tui Jesus. Sancta María, Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc et in hora mortis nostrae. Amen.

vota Tvojho, Ježiš. Svätá Mária, Matka Božia, pros za nás hriešnych teraz i v hodinu smrti našej. Amen.

Potom kňaz velil svetú zlých duchov v mene Božom, aby opustil moju dušu; konal nado mnou takzvaný exorcizmus.

Exorcízo te, omnis spíritus immunde, in nómine Dei Patris omnipoténtis †, et in nómine Jesu Christi Fílii ejus, Dómini et Júdicis nostri †, et in virtúte Spíritus Sancti †, ut discédas ab hoc plásmate Dei N., quod Dóminus noster ad templum sanctum suum vocáre dignátus est, ut fiat templum Dei vivi, et Spíritus Sanctus hábitet in eo. Per eúndem Christum Dóminum nostrum, qui ventúrus est judicáre vivos et mórtuos, et saéculum per ignem. R. Amen.

Zažehnávam ťa, ty svet duchov nečistých, v mene Boha Otca všemohúceho, a v mene Ježiša Krista Syna Jeho, Pána nášho, a v moci Ducha svätého, aby si sa vzdialil od tohto stvorenia Božieho N., ktoré si Pán náš za svoj svätý chrám vyvolil, aby sa stalo chrámom Boha živého, a aby Duch svätý prebýval v ňom. Skrze tohto Krista Pána nášho, ktorý príde súdiť živých i mŕtvych, a svet ohňom. Amen.

Tu urobil kňaz ten istý symbolický akt, ktorým Pán Ježiš vrátil sluch hluchonemému. Mokrým práškom sa dotkol môjho ucha, hovoriac:

Ephipheta, quod est: Adaperíre.

Effeta, to jest: otvor sa.

Takisto môjho nosa, hovoriac:

In odórem suavitátis. Tu autem effugáre diábole, appropinquábit enim júdícium Dei.

V Iúbeznú vôňu. A ty, diabol, cdstúp, lebo sa blíži súd Boží.

Ked ma potom priniesli ku krstiteľnici a krstný rodič vzal ma do svojho náručia, opýtal sa kňaz:

Či sa odriekaš satanáša?

Odpoveď znela: Odriekam.

I všetkých skutkov jeho?

Odriekam.

I všetkej pýchy jeho?

Odriekam.

Potom ma pomazal na prsiach a medzi lopatkami olejom katechúmenov v podobe krížika hovoriac:

Ego te lino ꝛ oleo salutis in Christo Jesu Domino nostro, ut hab eas vitam aeternam.

Ja ťa mažem olejom spásy v Kristu Ježišovi, Pánu našom, aby si mal život večný. Amen.

V mojom mene odznelo potom kresťanské vierovyznanie. Moje prvé vlastné vierovyznanie. Kňaz si zamenil štólu, vzal si bielu a dával otázky; odpovede boli rozhodné.

N. Či veríš v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme?

Verím.

Či veríš v Ježiša Krista, Syna Jeho jediného, Pána nášho narodeného a umučeného?

Verím.

Či veríš v Ducha svätého, svätú Cirkev všeobecnú, svätých obcovanie, hriechov odpustenie, tela z mŕtvych vzkriesenie a život večný?

Verím.

Či sa chceš dať pokrstiť?

Chcem.

A tu prišla slávnostná a vážna chvíľa. Krstný otec alebo krstná matka ma držala, a kňaz tri razy lial na moju hlavu krstnú vodu v podobe kríža, a pri tom pozorne vypovedal slová krstu:

N. Ego te baptizo in nomine Patris ꝛ, et Filii ꝛ et Spiritus ꝛ Sancti.

N. Ja ťa krstím v mene Otca, i Syna, i Ducha svätého.

Pomazal mi potom vrch hlavy krizmou, tiež v podobe križika, modliac sa:

Deus omnipotens, Pater Domini nostri Jesu Christi, qui te regeneravit ex aqua et Spiritu Sancto, quique dedit tibi remissionem omnium peccatorum, ipse te linat Crismate salutis t in eodem Christo Jesu Domino nostro in vitam aeternam. R. Amen.

Pax tibi. R. Et cum spiritu tuo.

Všemohúci Boh, Otec Pána nášho Ježiša Krista ktorý Ťa prerodil z vody a z Ducha svätého, a ktorý Ti udelil odpustenie všetkých hriechov, nech Ťa maže sám krizmou spásy v tom istom Kristu Ježišovi, Pánovi našom, pre život večný. Amen.

Pokoj tebe — Aj s duchom твоjim.

Potom na znak milosti a úplnej duševnej čistoty mojej položil na mňa bielu šatku s týmito slovami:

Accipe vestem candidam, quam immaculatam perferas ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, ut habeas vitam aeternam. R. Amen.

Vezmi čisté rúcho, a dones ho nepoškvrnené pred súdnu stolicu Pána nášho Ježiša Krista, aby si mal život večný. Amen.

Krstný rodič chytil za mňa sviecu, ktorú odovzdal mu kňaz so slovami:

Accipe lámpadem ardentem, et irreprehensibilis custodi Baptismum tuum: serva Dei mandata, ut cum Dominus venerit ad nuptias, possis occurrere ei una cum omnibus Sanctis in aula coelesti, habeasque vitam aeternam, et vivas in saecula saeculorum. R. Amen.

Vezmi horiacu sviecu, a čestne ochraňuj krst svoj. Zachovávaj Božie príkazy, aby si pri príchode Pána na svadbu mohol mu ísť v ústrety so všetkými svätými v nebeskom príbytku, a mal život večný a žil na večné veky. Amen.

Kňaz odlúčil sa odo mňa pozdravom:

Vade in pace, et Dominus sit tecum. R. Amen.

Íď v pokoji. a nech je Pán s tebou Amen.

Pre krstných rodičov dal potom ešte toto poučenie:

Milí v Kristu veriaci! Vzdajme chválu Bohu za tú Jeho nekonečnú milosť, že dieťa toto od sväzkov prvorodeného hriechu oslobodil, a ho dieťaťom svojím, dedičom kráľovstva nebeského a chrámom Ducha svätého urobil.

Prosme Pána Ježiša, aby ho v tejto milosti zachoval, žeby aj ono, ako kedysi On, rástlo vekom, múdrosťou a príjemnosťou u Boha aj u ľudí — Prosme preblahoslavenú a bez poškvvrny počatú Bohorodičku Pannu Máriu, aby toto dieťaťko prijala do svojej materinskej lásky a ochrany, aby mu bola lekárom v chorobe, potechou v zármutku, aby ho sprevádzala a po celý život mu bola útočiskom. — Prosme svätého Anjela strážcu, aby dieťa sebe sverené od všetkého duševného i telesného nebezpečenstva ochraňoval, a keď ústa dieťaťa časom na zvelebovanie Boha otvárajú sa budú, aby modlitby jeho k Bohu prinášali. — Prosme konečne svätého N (svätú N.), ktorého (ktorej) meno pri svätom krste dostalo, aby orodoval(a) za dieťaťko u Pána a Spasiteľa nášho Ježiša Krista, žeby voľakedy spolu s ním v kráľovstve nebeskom Boha a Kráľa všetkých svätých chváliť a zvelebovať mohlo.

Vy, krstní rodičia, ktorí stali ste sa duchovnými rodičmi tohto dieťaťa, ujmite sa ho, a keď k rozumu príde, upamätajte ho na sľuby, ktoré ste vy pri svätom krste namiesto neho složili. Keby mu rodičia umreli, alebo jeho dobrú výchovu zanedbali, vašou povinnosťou bude toto dieťa vo svätej viere vynaučovať, aby svoj život podľa nej spravujúc s pomocou Božou obsiahnuť mohlo život večný. Amen.

Meditácia o krste.

1. Tak som sa ja stal kresťanom, a preto na krst, na tento svoj prvý náboženský úkon, musím myslieť každý deň. Vtedy som sa zaviazal, vtedy som slúbil, vtedy som vyznal vieru, teraz zachovám slovo a verne chcem zachovávať všetko, čo som bol slúbil. Každý pohyb, každé slovo, čo pri krste mojom urobil a povedal kňaz, má svoj hlboký význam pre mňa a pre môj život, preto je dobre prečítať si tu i tam v živote, ako sa ten môj krst vlastne stal. Vtedy som vstúpil do veľkej spoločnosti, ktorá sa nazýva Cirkvou, musím si teda prečítať stanovy, ktoré ma k nej viažu. A tieto stanovy obsahuje práve obrad krstu. Chcem žiť životom duševným, no nemôžem to robiť tak, aby som nemyslel vždy na tento začiatok svojho duševného života.

2. Veľká čiastka obradov pri krste mala cieľ odstrániť z dušičky mojej všetky nástrahy zlého ducha, aby Boh nemal prekážok pre umiestnenie svojich milostí. Ako som začal samostatne rozmýšľať, zlý duch usiloval sa vrátiť, i nastal boj medzi mojou krstnou nevinnosťou a duchom hriechu. Akýže je vo mne dnes tento boj? Či som podľa modlitby kňazovej čestne zachoval svoj krst? Či som nedovolil diablu, aby ten prvotný znak kríža na mojom čele urazil?

3. Keď mám ja sám byť krstným rodičom, prečítam si najprv obrady, aby som sa vhodne choval pri krste, a aby ma nemusel kostolník sácať ako náboženského nevzdelanca. Po krste zas pousilujem sa konať svoju povinnosť krstného otca (krstnej matky). To nie je číra obradnosť alebo obyčaj byť krstným rodičom, ale milá služba a svätá povinnosť.

4. Keď sa vhlbíme trocha do toho ducha, ktorý vane z obradov pri krste, z tejto bohatej kresťanskej symboliky, uznáme, ako ďaleko sme zašli na ceste moderného povrchného života od irečitého náboženského smýšľania. Ale vrátiť sa musíme k tomuto duchu, ktorý je tak neporušene zachovaný v našej liturgii.

5. Krstiaci kňaz sa modlil, aby mi Boh udelil svojej múdrosti, aby som nezostal vo viere nevedomý, ale povedomý: na to treba poznať svoju vieru, svoje náboženstvo aspoň v hlavných pravdách, a o-
zajstnému vhlbeniu sa do náboženského života zas najviac napomáha modlitba a meditácia, preto aj my na stránkach tejto knižky spojíme modlitby s teologickými vedomosťami.

Ako rozmýšľa katolík?

Filozofia.

Nielen pre jasný svetonázor, ale aj pre naozajstný náboženský život treba zdravého rozmýšľania, rozumového prehĺbenia a úprimnej vôle chápať všetko v základných príčinách. A to sa vzťahuje najmä na veci nehmatateľné. Nevera je rozumová slabosť: pohodlnosť, alebo povrchnosť. A práve viera núti človeka, aby činnosť rozumovú neobmedzoval iba na hmotný, smyselný svet, ale aby ju rozšíril aj na široké priestory ostatného nekonečného sveta, ktoré sú síce za hranicami smyslov, ale predsa jestvujú. Veď to, čo kresťan verí, v čom má svoju nádej, patrí do sveta ideového a do takej riše bytnosti, ktorá jestvovala pred hmotou a bude jestvovať naveky. Táto viera nemôže byť bez vysvetlenia a bez podkladu, ale musí byť vierou rozumnou. Už svätý Peter apoštol žiadal od prvých kresťanov, aby mali úprimnú vieru v Krista, ale pritom aby boli vždy hotoví každému ochotne vysvetliť, že táto ich viera a nádej má rozumný smysel a podklad. „Krista Pána zasväcujte vo svojich srdciach, hotoví sú vždy vyhovieť každému, kto žiada od vás vysvetlenie o tej nádeji, ktorú vy máte“ — tak hovorí prvý list sv. Petra, 3. 15. Chápať smysel a rozumný podklad všetkých vecí, hmotných i nehmotných, to je filozofia. Filozofia je začiatkom a súhrnom všetkých ostatných vied, preto je veľmi rozvetvená a má rozličné odbohy, veď dotýka sa všetkých vecí, všetkých bytostí, všetkých možných vzťahov

LOGIKA nás učí správne, logicky, rozmýšľať. Aby človek vedel bezchybne uzavierať pravdivý úsudok, dokazovať a viesť debaty, na to treba mať jasné pochopy a správny chod rozmýšľania.

KRITIKA zaoberá sa otázkou, či náš rozum vládze pravdu poznať. Je to teda vlastne kritika rozumu. Nájdú sa skeptici, ktorí preto, že nás naše smyslové a rozumové vlohy často klamú, neveria, že by človek mohol nejakú pravdu istotne poznať. Nemecký filozof Kant († 1804 v Königsbergu), pôvodca „kriticizmu“, rozlišoval dvojaký predmet nášho poznania: vec ako sa nám javí a vec ako je vskutku v sebe. O prvom pripúšťa pravdivosť, o druhom pochybuje. Pripúšťa tento svet viditeľný, ale popiera, že by mimo tohto sveta fyzického bol aj svet mimofyzický, metafyzický. Jeho učeníci, Fichte, Schelling a Hegel, zapreli napokon aj viditeľný svet. Podľa nich jestvuje len rozmýšľajúce čosi, čo je absolútne a nekonečné. Toto nemožné tvrdenie modernejší filozofi usilujú sa mierniť tým, že pripúšťajú i poznanie metafyzických bytostí, ale nie rozumovým chápaním, lež podvedomým zachytením, intuitívne, (Bergsonov intuicionizmus, Jamesov pragmatizmus). Ale i tieto teórie vylučujú istotu a vedú preto konzekventne ku skepticizmu. Pozitivismus, ktorého pôvodcom je Francúz Comte († 1857 v Paríži), je hmotárske stanovisko, podľa ktorého jediným prostriedkom poznania sú smysly, a čo nemožno smyslami zachytiť, je číra ilúzia preto pripúšťa (ako aj kriticizmus) len akési relatívne, pomerné poznanie pravdy.

No tieto teórie nemajú vážnych dôkazov, a vzájomne sa zabíjajú. Ich najväčšia chyba je, že si nevšímajú všetky pramene alebo kritériá, ktorými ľudský um môže si nadobudnúť pravdivé a isté poznatky; a tieto pramene sú: naše povedomie, tá vnútorná skúsenosť, ktorou nadobúdame istotu o svojich duševných zážitkoch, potom vonkajšia skúsenosť, smyslami nadobudnutá, ďalej náš rozum, ktorý má nielen pochopy o jednotlivých makateľných veciach, ale aj pojmy všeobecné, potom naše rozmýšľanie,

ktorým zo známych vecí usudzujeme na veci neznáme, a konečne autorita, svedectvo iných ľudí, vnútorné a vonkajšie zážitky mnohých.

ONTOLOGIA odpovedá na otázky čo je to, čo jestvuje, (latinsky „ens“); aké má druhy, ako vzniká čin, a čo je možnosť (potentia et actus); ako vzniká pohyb (motus). Je to teda veda o bytí. Ale ontologia i tu dopodrobna rozlišuje to, čo robí vec vecou určitou (essentia), a to, čo aj vskutku jestvuje (existentia). Ontologia zaoberá sa i tým, čo je nevyhnutné, čo je nekonečné; ustaľuje, že „ens“ má všeobecné vlastnosti, ako sú: jednosť, pravdivosť, dobrota. Zlo je pojem negatívny a znamená nedostatok povinnej dokonalosti. Skúma isté formy nášho rozmýšľania, takzvané kategórie, vlastne najširšie druhy spôsobov, akými veci jestvujú; také sú: substantia et accidens (podstata a prípadok veci). Prípadok je to, bez čoho vec ostáva čím je. Podmet je podstata, jednotlivé úplná a samostatná, napr. kameň. Rozumný podmet je osoba (persona). Nepodstatné veci (accidentia) majú niektoré významnejšie druhy: akosť (qualitas), vzťah (relatio), činnosť (actio) a trpnosť (passio).

KOZMOLOGIA je veda o svete v posledných príčinách. Rokuje o hmotnom sostavení telies (quantitas), o priestoroch (spatium) a o čase (tempus); uvažuje aj o činnosti telies, o silách telies a o zákone prírody (de lege naturae). Kozmologia poukazuje aj na složenie telies: na molekuly, atomy, elektróny, na poslednú skladbu telesa. Tu naša filozofia pridržuje sa náuky takzvaného hylomorfizmu, podľa ktorej telesá skladajú sa z prvotnej hmoty (materia prima) a z podstatnej formy (forma substantialis). Prvotná hmota je čosi neurčitého, čo je spoločným substrátom všetkých telies. Podstatná forma je tá bytnosť, ktorou prvotná hmota stáva sa touto alebo tamtou skutočnosťou. Hylomorfizmu odporuje takzvaný atomizmus, dynamizmus, a dnes najmä energetizmus, ktorý rozoberá telesá na jednoduché sily. Súhrn všetkých telies je svet; kozmologia na základe zdra-

vého rozumu zaoberá sa otázkou či bol tento svet stvorený, a uzatvára, že svet musel byť stvorený, a to bytosťou, ktorá jestvuje sama od seba, a preto je nekonečná. Túto bytosť nazývame Bohom. Tomuto výkladu odporuje náuka panteistov, ktorí tvrdia, že svet je od seba, že je to vlastne seba vyvíjajúci boh, — ďalej hypotéza materialistov, ktorí svet pokladajú za evolúciu večnej hmoty.

ANTROPOLOGIA je veda o človekovi vôbec. Odpovedá na otázky, aké je chemické i fyzické složenie človeka, aký je jeho vzrast i jeho množenie (*augmentatio et generatio*), čo je posledným princípom vegetatívnej činnosti. Ďalej do širokého pochopu antropologie patrí aj veda o človekovi cítiacom a rozmýšľajúcom, psychologia, dušoveda. Táto zaoberá sa predovšetkým otázkou ako sa zjavil tento cítiaci a rozumný človek na tomto svete. Tu sa stretáme s lamarckizmom, darwinizmom a inými modernými teóriami. Psychologia rozoberá aj duševné vlohy človeka a predkladá i tú veľmi vážnu otázku: či je vôľa slobodná. Na základe skúsenosti odpovedáme, že je. Okrem toho uvažuje o ľudskej duši: či je duša samostatným podmetom, alebo len zjavom. Zdravá psychologia dokazuje, že duša je samostatným podmetom, duchovnou a podľa prírody nesmrteľnou podstatou, že každá duša je osve stvorená Bohom, a za pozemského života že je podstatnou formou ľudského tela.

TEODÍCEA je prirodzená bohoveda, ktorá sa zaoberá jestvovaním Boha a jeho vlastnosťami. Boha i svetlom prirodzeného ľudského rozumu možno istotne poznať. Jeho jestvovanie možno dokázať. Dôkazy: pohyb, ktorý vedie k prvému nehybnému hýbateľovi. — vznikanie vecí, že totiž jedna vec je príčinou druhej, čo vedie k prvej príčine, — náhodnosť vecí, že totiž veci môžu jestvovať a nemusia jestvovať, čo vedie k bytosti, ktorá nevyhnutne jestvuje. — stupňovitosť vecí že totiž v dokonalosti sú rozličné stupne, čo vedie k bytosti najdokonalejšej, — konečne možnosti, ktoré sú od večno-

sti, musia mať základ večný vo večnom Bohu. To sú dôkazy metafyzické. Dôkazy fyzické sú: poriadok vo svete, ktorý vedie k najmúdrejšiemu usporiadateľovi, — zákon takzvanej entropie, podľa ktorej každá energia premieňa sa na tepelnú energiu, ktorá usiluje sa jednako rozdeliť vo svete, čo predpokladá stvoriteľa tohto procesu, ktorý proces nemôže byť od večnosti. Sú aj morálne dôkazy: máme prirodzenú túžbu po blaženosti, ktorá nemôže byť bezpodstatná ale predpokladá najväčšie dobro, Boha, povedomie všeobecného, večného a absolútneho zákona, ktorý spravuje našu vôľu v jej voľnom prejave, a ktorý zákon vedie k najvyššiemu, absolútne-
mu a nekonečnému zákonodarcovi. Konečne shoda všetkých ľudí vo vyznávaní Boha, ktorá nemôže sa zakladať na všeobecnej mýlke, ale vyviera z pravdy. Z toho nasleduje, že ateizmus je veľmi slabá teória, ktorá vážne smýšľajúceho človeka neuspokojí.

Boh podľa svojich vlastností je nekonečne dokonalý, jediný, osobný — od sveta rozdielny, ba nad svet nevysloviteľne vyvýšený, jednoduchý a večný duch. Vo svojich vzťahoch ku svetu je všemohúci, ktorý stvoril svet a ho udržiava je všade, a prozreteľnosťou svojou vedie všetko k cieľom, od večnosti najmúdrejšie určeným. Jeho všemohúcnosť predpokladá i to, že v istých prípadoch môže konať aj mimo zákonov prírody, ním určených (zázrak je teda možný). Boh určil človeku aj posledný cieľ, blaženosť večnú, ku ktorému ho tak vedie, aby človek bol povinný na dosiahnutie tohto cieľa sa pripraviť správnym užívaním svojej slobodnej vôle.

ETIKA je prirodzená mravoveda. Má dve časti: všeobecnú, ktorá uvažuje o všeobecných mravných princípoch, zásadách, a zvláštnu ktorá aplikuje tieto princípy na ľudskú spoločnosť. Prvú časť načrtujeme pri výklade o sviatosti pokánia, druhú, sociológiu, pri výklade o sviatosti manželstva.

Toto sú hlavné črty filozofie, múdroslovia, ktorá sa volá aj scholastickou alebo večnou („philosophia

perennis"), lebo počnúc od prvých mysliteľov sveta, od Aristotela, Platóna cez svätého Augustína, Tomáša Akvinského až podnes verne a víťazne zachovala svoje hlavné názory, kým ostatné myšlienkové sústavy sú kolísavé a neúplné; nedávajú dostatočnej istoty a uspokojivého presvedčenia.

Meditácia o filozofii.

1. Filozofický kurz na univerzitách trvá aj trištyri roky. Filozofia je veľmi osožná a pre hlbší duševný život nepostrádateľná. Vytríbí rozum a dodáva jasné pojmy, ale pre život nie je rozhodujúca. Ja nemôžem čakať na to, aby som svojim rozumom dokázal Boha a jeho morálny svet, ako môj žalúdok nemôže čakať na to, aby mi chemici vynašli najprimeranejšie jedlo. Žiť musí aj duša a duša žije z viery; z tej viery, z ktorej už toľko miliónov ľudí žilo bezpečne a krásne. Musím žiť i ja podľa tejto viery, a moje mudrovanie, moja filozofia môže, ba má posilniť, osvietiť túto vieru; no nesmie ju vydať napospas môjmu obmedzenému rozumu.

2. Moja ľudská inteligencia uznáva najvyššiu inteligenciu Boha, ktorý je súhrnom a pôvodcom všetkých pravd; a mám v Neho najpevnejšiu dôveru, že tento svet a život nie je klam, ale skutočnosť pre poznanie Jeho dobroty, Jeho lásky, a že ma svojim zjavením, svojim katechizmom vedie na ceste bezpečnej.

3. Väčšina nábožných ľudí ani pochopu nemá o filozofii, a predsa žije zbožným životom. Boh sa postaral, aby aj jednoduché duše našly pravdu a žily podľa nej. Tieto duše podrobujú sa bez väčšieho rozumkárnenia učeniu Cirkvi a uspokojia sa; ich zásluha je práve v tomto úplnom podrobení sa. Filozofiu im nahradí Bohom daný zdravý rozum, neskažený životný a duševný inštinkt, ktorý nám, intelligentom, pre našu namyslenosť tak často chýba. Ale keď má inteligent i pri svojich ťažkostiach a chvíľkových úzkostiach živú vieru, má tiež veľkú záslu-

hu, ktorú Boh odmení naozajstnou hĺbkou duševného života.

4. Naša viera je rozumná, lebo bohoslovie je vystavené okrem zjavených pravd i na filozofických poznatkoch prirodzeného rozumu.

Majme vždy pred očami krásnu sústavu teologie, ktorú nám podávali v škole v podobe katechizmu, v otázkach a v odpovediach.

Prečo verí katolík?

Základná vierouka — dogmatika fundamentálna.

Základná vierouka sa menuje i „apologetikou“, to jest obranou kresťanskej viery, a ospravedlňuje našu vieru, dokazuje uveriteľnosť (credibilitas) kresťanskej náuky. Vo filozofii rozum ľudský, sám na seba ponechaný, prichádza na niektoré pravdy, bez ktorých kresťanstvo nebolo by možné; také pravdy sú: že je Boh, od ktorého majú ostatné veci svoju bytosť, že Boh prozreteľnosťou svojou udržiava a spravuje všetko, že človek skladá sa z tela i z duše, že má slobodnú vôľu, teda majúcu zodpovednosť za skutky istému etickému zákonu a že táto zodpovednosť zostáva i po smrti, lebo duša je nesmrteľná, a preto bude odmenená alebo trestaná. Toto je filozofia. Ale kresťanstvo je viac, ono prekročuje hranice ľudského umu, nakoľko veriť predkladá také veci, na ktoré rozum sám od seba by neprišiel, a predsa si nárokujú prijatie, lebo ich zjavil sám Boh, ktorý svojou milosťou nielen rozum osvecuje, ale napomáha i ľudskú vôľu.

JADRO KREŠŤANSKEJ VIERY.

Človek je okrem prírodného poriadku postavený aj do poriadku nadprírodného. Boh ho tak postavil, a keď človek pre prvý hriech stal sa nehodným tohto nadprírodného poriadku, Boh sa postaral o to, aby tento poriadok bol obnovený, reparovaný. Preto sa narodil ako človek, a volal sa Ježišom Kristom.

Žil, učil a za smierenie Boha s človekom, za spasenie človeka aj umrel na kríži. Aby Jeho dielo spásy aj ďalej trvalo, založil Cirkev, ktorá je strážkyňou Jeho náuky a sprostredkovateľkou Jeho milosti vo sviatostiach. Keď veriaci človek použije tieto prostriedky a tak udrží v sebe život nadprirodzený, po smrti stáva sa účastným nielen akejsi prirodzenej blaženosti, ale aj nadprirodzenej vo videní Boha. To je jadro kresťanskej viery.

ČI JE KREŠŤANSKÁ VIERA MOŽNÁ?

Keby bol Boh ponechal človeka na seba, človek i svojim prirodzeným rozumom by uznával svoju závislosť od Stvoriteľa a povinnosť zachovávať prirodzený mravný zákon, a tak sám by bol utvoril prirodzené náboženstvo. Ale kresťanstvo tvrdí, že Boh hneď pri stvorení človeka určil mu život nadprirodzený, zjavil mu k tomu potrebné pravdy, a tak mu dal náboženstvo pozitívne. Zjavenie takých právd, ktoré by človek sám neuhádol (revelácia), je možné i so strany človeka (ktorý má síce obmedzený rozum, ale predsa chce vedieť), i so strany Boha, ktorý, keď chce, môže človeku dať na vedomie svoje pravdy a svoju vôľu, veď je všemohúci a vševediaci. Medzi zjavenými pravdami sú veci, ktoré ľudský rozum úplne pochopiť nemôže: to sú takzvané tajomstvá, mystériá. Veď aj medzi vecami prírody sú zjavy, ktorých pravdivosť je neodškriepiteľná, a jednako nevieme ich pochopiť; tým menej máme sa teda diviť nad tým, že nadprirodzené pravdy nechápeme. Ony sú síce nepochopiteľné, ale nie sú nesmyselné, lebo niet v nich nijakého opravdivého protirečenia alebo nelogičnosti. Musíme uznať slabosť rozumu, musíme byť pokorní, a vtedy nepozastavíme sa nad tajomstvami viery.

ČI JE KREŠŤANSKÁ VIERA ŽIADÚCA A PRAVDEPODOBNÁ?

Boh je láska a dobrota. Láska a dobrota dáva a chce všetko k sebe pozdvihnúť. So stanoviska Božie-

ho je teda zjavenie žiadúce, lebo pozdvihuje človeka do takej sféry, kde je bližšie k Bohu, kde môže Boha milovať nerušene a môže byť účastný na Jeho nekonečnej доброте. Ten spôsob zjavenia, ktorý si vyvolil Boh, je v úplnom súlade s ľudskou prirodzenosťou, ktorá chce byť sociálna a poučovaná; a je aj osožný, lebo podporuje najkrajšie ľudské čnosti, totiž pokoru (ktorou musíme sa podrobiť tradíciám), bratskú lásku (ktorou sa navzájom poučujeme a napomáhame vo viere) a jednotu (ktorou pridržiavame sa tej istej viery). So stanoviska človeka samého je žiadúcnosť zjavenia ešte väčšia, veď človek musí žiť, a nemôže čakať na to, aby si vyhútal spôsob života vlastným rozumom. Teda ešte aj pre pravdy, prirodzeným rozumom poznateľné, je žiadúce, ba potrebné, aby ich Boh zjavil a aby tak nadobudly všeobecnosti a istoty, — tým viac je to potrebné pre nadprirodzené pravdy, keď už Boh určil človeka pre život nadprirodzený. A určil ho. Máme totiž v sebe prirodzenú žiadosť poznať všetku pravdu a mať všetko dobré, ale táto prirodzená žiadosť nemôže sa uskutočniť prirodzeným spôsobom, len zjavením. Potom každá šľachetná ľudská duša si žiada najvyššie dobro, a to tak, ako je v sebe, nielen tak, ako si to prirodzený um môže predstaviť. A pozrime na dejiny ľudstva: vidíme v nich, že ľudia potrebujú náboženstvo, hľadajú Boha, chcú sa Mu klaňať, chcú sa kajať. Je pravda, že v tom ustavičnom náboženskom hnutí (mimo Cirkvi) prichádzajú aj na myšlienky zvrátené; no i tým len dokazujú, že náboženstvo je prirodzenou požiadavkou človeka, ktorá vyžaduje zjavenie. Zjavenie je teda žiadúce tak, ako sa uskutočnilo v kresťanstve; a pre svätosť i dobrotu Boha, ktorý nestvoril prirodzenosť ľudskú na klam, je aj pravdepodobné.

ČI JE VIERA KREŠŤANSKÁ PRAVDIVÁ?

Keď Boh dal ľuďom zjavené náboženstvo, musel jeho pravdivosť potvrdiť autoritatívnym svedectvom božským. Táto záruka v kresťanskej viere nevyhnutne potrebná, a toto svedectvo kresťanskej viery

spočíva v jedinom mene, ktoré zneje: Ježiš Kristus. Od neho pochádza i meno kresťana. Že Ježiš skutočne žil, že nie je mýtus, ani fantom, to vážna historická veda nikdy nepopierala. Jeho život je opísaný v evanjeliách, a to očitými svedkami. Nepopierateľnou skutočnosťou je, že Ježiš bol za Pontského Piláta ukrižovaný preto, že vyhlasoval sa za Mesiasa, za Osloboditeľa, ktorého Židia čakali, ba za Syna Božieho.

Pri nedelných evanjeliách budeme mať dosť príležitostí študovať Ježiša. Hovorí o sebe, že je Mesias. To isté znamená, keď hovorí o sebe ako o Synovi človeka, čím rozumeli proroci človeka v pravom slova smysle, majúceho najvýznamnejšiu úlohu v národe, ktorý bude na konci sveta súdiť všetkých ľudí. — Ježiš tvrdí o sebe, že je Synom Božím, ba vyhlasuje to slávnostne pred reprezentantmi národa; a Boh sám potvrdzuje toto povedomie Ježišovo, uznávajúc ho za svojho milovaného syna. I je to povedomie svätej, charakternej, vznešenej postavy, je to povedomie človeka, v ktorom niet hriechu, ku ktorému ani podozrenie z klamu nepristupuje.

Ježiš sám potvrdzoval svoje učenie zázrakmi a proroctvami. Kto uznáva Boha, musí uznať aj možnosť zázrakov, čo je dobrovoľný zásah Boží do prirodzenej príčinnosti. Človek má spôsob zistiť, či istú udalosť možno vysvetliť zákonmi prírody, alebo nie. Ježiš na dôkaz svojho božstva urobil veľa zázrakov, ktoré korunoval najväčším zázrakom, svojím vzkriesením, čo sa stalo jedinečnou a najrozhodnejšou zárukou Kristovho učenia nielen pre apoštolov, ale aj pre nás. A zázraky ani zo života Cirkvi svätej nevymizly. Stávajú sa aj dnes, a to len v Cirkvi, ako by Ježiš aj týmto dosvedčoval, že podľa svojho sľubu zostáva s Cirkvou až do konca sveta.

Proroctvo je zázrak na poli rozumovom. Tento zázrak uskutočnil sa u Ježiša dvojakým spôsobom: všetky predpovede Bohom inšpirovaných prorokov sa v ňom splnily, a on sám tiež prorokoval, napríklad skazu mesta Jeruzalema. Každá jeho reč dokazuje, že vidí budúcnosť nie ako odhad inteligenta, ale celkom jasne, ako Boh.

V mravnom ohľade hotovým zázrakom je dielo Kristovo: Cirkev. Skromné počiatky tejto Cirkvi, prenasledovania — a predsa také mohutné dielo, ktoré nemožno zmariť nijakou mocou. K tejto zázračnej tvárnosti Cirkvi patria jej výlučné známky: jednotnosť, apoštolský pôvod, všeobecnosť a svätosť Cirkvi.

Svedkami pravdivosti kresťanskej viery sú mučeníci: a tí boli, budú a sú. Smrť a umučenie za pravdu je nie malá vec; je skvelým dôkazom povedomia a presvedčenia o nepopierateľnej pravde.

Nezabudnime ani to, že podľa kresťanskej viery vychovávajú sa najheroickejšie charaktery ľudstva: svätí, ktorí predstavujú život najobdivuhodnejší, človeka najdôstojnejší. Ale i skutočnosť, že jedine kresťanské spoločnosti sa dokázaly kultúrne a sociálne tvorivými, je skvelým dôkazom o pravdivosti kresťanského učenia.

Všetky tieto dôkazy o kresťanskej pravdivosti splývajú dovedna ako vopred určená zázračná božská harmónia, ktorá nás živo presvedčuje o tom, že podrobiť sa náuke Ježišovej je skutkom rozumným, a prijímať pritom pomoc, výchovu a spravovanie Cirkvi katolíckej, Ježišom založenej a zarúčenej, je skutkom múdrosti. Jedno je isté: čím viac sa zdokonaľuje veda, tým viac nadobúda istoty pravda, že medzi opravdivou vedou a kresťanskou vierou nemôže byť protirečenia.

JEDINÁ VEĽKÁ ŤAŽKOSŤ.

Jedinú veľkú ťažkosť nám spôsobuje skutočnosť, že kresťanstvo naoko, zdanlivo, nemá na svete veľké úspechy. Keď je ono dielom Božím, prečo sa nestal už po toľkých rokoch celý svet kresťanským? Kresťania sú na svete v menšine, majú sotva 40% všetkého ľudstva; a katolíci majú tiež len menšinu v pomere k ostatným kresťanom, tvoriac medzi nimi len 45%. A z katolíkov tiež len istá čiastka si je i životom svojím povedomá svojho duševného polohy.

Ale to je ťažkosť ľahko vysvetliteľná. Spasenie je dielo Božie, ale uskutočnenie tohto spasenia v jednotlivcoch je len zčiasťky dielom Božím. Spasenie je skutočnosť, ale spasenie jednotlivcov je iba možnosťou! Veď Boh stvoril človeka slobodným, ktorý nepodlieha nijakému teroru vo veciach viery a presvedčenia. Už v tom je zvláštna milosť Božia, keď sa niekto oboznámi s náukou Ježišovou, lebo veru nevedomosť vo veciach viery je ohromná. Ale potom prídu ťažkosti so slabou prirodzenosťou ľudskou, ktorá následkom prvotného hriechu ťažko sa rozhodne pre vec Božiu, a keď sa aj rozhodne, koľko ťažkostí ju čaká v boji proti sebecku, proti pohodliu a proti ostatným ľudským slabostiam. Kto vidí v Božom diele toto ustavičné zasahovanie stvorených činiteľov už od počiatku sveta, ten bude mať nový dôkaz o pravdivosti kresťanstva, ktoré i pri týchto ohromných ťažkostiach predsa tak skvele koná svoje poslanie.

Meditácia o viere.

1. Či z toho, že náuka Ježišova je uveriteľná a pravdivá, nasleduje viera? Nie. Sú ľudia, ktorí uznávajú pravdivosť kresťanskú, a predsa nemajú viery. Veriť, za pravdu uznať voľačo, je činom rozumu; ale nielen rozumu, aj vôle, lebo predmety viery nikdy nebudú také makateľné, ako predmety exaktnej vedy. V čom vidí rozum pravdivosť, k tomu musí prilipnúť vôľa. Pritom ľudský rozum musí byť osvietený a ľudská vôľa posilnená Božou milosťou. Tak sa zrodí viera, ktorá je čnosťou.

2. Viera je dar Boží, zvláštna milosť; dar, o ktorý máme Boha žiadať. Modlitba je aj tu najlepším prostriedkom na dosiahnutie cieľa. Veď nie je ťažko uznať nad sebou suverénnosť a autoritu Božiu. Na sebe samých skusujeme ľudskú slabosť, rozumovú obmedzenosť, slabosť vôle, úzky horizont pri všetkom študovaní. Nie je ťažko pokoriť sa pred Bohom a úprimne ho žiadať, aby nám dal svetlo pre rozum,

silu pre vôľu, aby nám otváral širšie horizonty vo viere; chceme vidieť, odkiaľ sme prišli, chceme vedieť, kam ideme, chceme mať smysel života, chceme pevný program, chceme sa učiť, chceme duševné hĺbky, chceme poznať pravdu, chceme poznať krásu, chceme — veriť, veriť — veriť...

3. Bože, mám vieru slabú, posilni mi ju. Otváraj mi oči duševné, otváraj mi srdce, otváraj mi náručie, aby som privinul k sebe všetko, čo si zjavil, čo si povedal, čo si učil, Teba samého, v oddanej pokore. Čo je istota viery popri všetkej neistote ľudskej vedy? Ja chcem istotu a istotou si jedine Ty, Bože môj vševediaci a všemohúci. Som veriaci katolík. Verím.

Čo verí katolík?

Podrobná vierouka — Dogmatika špeciálna.

Dogmatika je veda o Bohu. Má tieto traktáty:

- Boh v sebe — Deus in se
- Boh Stvoriteľ — Deus Creátor
- Boh Spasiteľ — Deus Redemptor
- Boh Posvätiťel — Deus Sanctificátor
- Boh Odplatiteľ — Deus Remunerátor.

BOH V SEBE.

Boh je jeden. Môžeme ho poznať dvojakým spôsobom: prirodzeným rozumom a nadprirodzeným zjavením. To je článok viery, vyhlásený na sneme vatikánskom. Moderná heréza je agnosticizmus, ktorý učí, že Boha nemožno poznať, viera v neho je len vecou citu, nálady a fantázie. Prakticky sa javí tento agnosticizmus v ateizme. Zjavenie Boha živého, ktorý hovorí k ľuďom, nachádzame vo svätom Písme, v Biblii. Už v prvej čiaske Písma javí sa celá jeho božská podoba. V knihách Mojžišových je Boh všemohúci Tvorca všetkých vecí. „Nech je svetlo — a stalo sa svetlo.“ Boh je jestvovanie čisté: „Ja som, ktorý som“, po hebrejsky Jahve. Boh je dobrý, je-

diný, svätý, svätosť sama. Tak sa javí Boh v celom Starom zákone. V Novom zákone sa zjavil Boh v Kristu Ježišovi. V ňom sme poznali Boha najdokonalejšie.

Boh je v troch osobách. Prirodzenosť — natura — je to, čím je niečo tým, čo je. Osoba — persona — je podmetom, nositeľom, vlastníkom prirodzenosti, a to so všetkými jej vlastnosťami a vlohami. Podľa prirodzenosti je v Bohu všetko jedno: jeden Boh, jedna prirodzenosť božská, jedna nekonečnosť, jedna dobrota, jedna múdrosť, jedna svätosť. Podľa osobnosti v Bohu sú traja: tri osoby. Prirodzená jednota Boha je nám známa aj naturálnym rozumom. Tri osoby v jednom Bohu sú nám však známe len zo zjavenia novozákonného. Pri krste Ježiša sa otvorilo nebo, zjavil sa Boh-Duch svätý v podobe holubice a bolo počuť hlas: „Toto je môj Syn...” Keď Ježiš prisľúbil Ducha svätého, spomínal Otca, ktorý má Ducha poslať. Dáva rozkaz apoštolom krstiť v mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Trojica je tajomstvom, ktoré obsahuje tieto články viery — dogmy:

V Bohu sú tri od seba vskutku odlišné osoby: Otec, Syn a Duch svätý. To je základná pravda viery kresťanskej. Hlavná dogma.

Otec je princípom dvoch druhých, nepochádza ani od jedného, preto je nerodeným princípom bez princípu. To je dogma.

Syn nie je stvorený, ale zrodený od Otca, preto je Jednorodeným, alebo Synom jediným. To je dogma.

Duch svätý nie je stvorený, ani zrodený, ale jednoducho pochádza od Otca a Syna, ako z činnosti jedného a toho istého princípu. To je dogma.

Podľa prirodzenosti, ktorá je jedna, tri osoby sú spolupodstatné, consubstantiáles. To je dogma.

Tri božské osoby majú vospolný, dovedna splývajúci život, ktorý sa menuje

„circuminsessio“. To je dogma. „Môj Otec je vo mne, a ja som v Otcovi“, riekol Ježiš. Z toho ako dogma nasleduje, že tri božské osoby majú spoločné dokonalosti božské, že sú všade rovnako, že sú jednako večné a nevyhnutné.

Z toho ako dogma vyplýva, že stvoriťské dielo Božie je tiež spoločné dielo troch osôb, lebo vyviera zo všemohúcnosti, ktorá je jedna.

Z toho tiež pochádza ako dogma, že tri božské osoby nie sú traja bohovia, ale len jeden Boh, a že každej z nich, ako aj všetkým spoločne, patrí kult adorácie ako Bohu.

V Bohu sú štyri vzťahy: Otcovstvo, vzťah Otca k Synovi, — Synovstvo, vzťah Syna k Otcovi, — činný Vdych, spirácia, vzťah Otca a Syna k Duchu svätému, — a trpný Vdych, vzťah Ducha svätého k Otcovi a Synovi. Tieto vzťahy, nakoľko sa od seba rozlišujú, sú vzťahy podstatné, lebo v Bohu niet akcidentu, len podstaty. Preto podstatné vzťahy tvoria rozličné osoby. Činný Vdych nie je odlišný od prvých dvoch vzťahov, preto nie je vzťahom podstatným, tvoriacim osobu. No naše výrazy sú slabé vysvetľovať toto tajomstvo, iba čo by sme aké také svetlo vniesli doň porovnaním s našou duševnou činnosťou. Naša duša žije myslením a láskou. V nás tieto dve funkcie zostávajú v tej istej podstate ako veci nepodstatné. V Bohu myslenie, poznanie seba tvorí zvláštnu osobu, Syna, Slovo Božie, tú vyslovenú myšlienku. Taktiež láska v Bohu tvorí zvláštnu osobu Ducha svätého.

BOH STVORITEĽ.

„Na počiatku stvoril Boh nebo i zem“, to je prvá veta Písma svätého a tiež prvá dogma zjavená o živom Bohu. Stvoriť znamená z ničoho niečo urobiť. Svet nie je večný, ale bol stvorený v čase. To vieme z viery. Boh slobodne stvoril svet, nepotreboval

nás. Boh stvoril svet pre svoju slávu. Aby táto sláva bola vhodne uznávaná, stvoril nielen hmotný svet, ale aj tvora mysliaceho a milujúceho. Tvory sú odleskom nekonečnej dokonalosti Božej. Stvorenie nevylučuje vývoj, evolúciu. Dogma o stvorení, kreácii, hovorí len o stvorení prvotných vecí, ktoré iste boli vystrojené vnútornými silami pre vývoj.

Boh udržuje tento svet aj v jeho trvaní, aj v jeho činnosti. Všetko máme od Boha, okrem hriechu. Boh je v nás a vobec predlžuje svoju tvorivú činnosť. Len streštenosť ľudského rozumu môže si domýšľať, že my sami tvoríme Boha, že Boh — to sme my. Jedno je pravda: bez neho by sme aj teraz boli ničím.

Boh spravuje tento svet svojou Prozreteľnosťou. Veď svet je dielom jeho nekonečnej múdrosti, ktorá má pred sebou cieľ a určuje zákony. A všetko speje k tomuto cieľu. Kto neuznáva túto božiu Prozreteľnosť, ten sa slepo korí prírode tak, že jej nerozumie, alebo ju preklína ako nositeľku nešťastia a biedy. Jedine Bohu sa máme koríť a s dôverou uznávať jeho panstvo a správu.

Boh stvoril aj čistých duchov, ako prechodných tvorov od hmotno-duševných tvorov, ako sú ľudia, k najdokonalejšiemu Duchu, Bohu. Títo sa menujú anjeli. Anjeli sú dvojakí: dobrí a zlí. Dobrí patria do spoločnosti Božej, zlí sú z nej naveky vylúčení. Zlí duchovia sa volajú čertami, diablami, kolektívnym menom satanášom alebo Belzebubom. Jestvovanie dobrých a zlých anjelov je článkom viery. Boh bez príčiny nikoho neodpuďzuje od seba, ale zlí anjeli spáchali hriech pýchy, čo je hriech čistým duchom vlastný, a preto boli potrestaní. Obidva druhy anjelov z povolenia a dopustenia Božieho vyvíjajú živú činnosť. Dobrí anjeli v službe Božej na našu ochranu, zlí proti Bohu na naše pokúšanie. Nie je dogmou, ale zbožne veríme, že každý z nás má svojho anjela strážcu.

Boh stvoril človeka z dvoch prvkov: jeden je vzatý zo zeme a vráti sa do zeme, druhý pochádza od Boha stvorením a po smrti vráti sa k Bohu. Evan-

jelium hovorí o duši, ktorá neumrie. Kresťanská filozofia a viera nám predkladá o složení človeka túto pravdu: rozumná duša je podstatnou formou tela ľudského, — duša je jediným princípom života ľudského, jednak vegetatívneho, animálneho a intelektuálneho, — človek je jeden podmet podstatný, nakoľko telo a duša sa slučuje dovedna v jednu jedinou jednotku života, v jednu jedinou prirodzenosť.

Celé ľudské pokolenie pochádza od prvých ľudí, Adama a Evy. To predpokladá všeobecnosť dedičného hriechu a spasenia.

Boh pre človeka určil dvojaký život: prirodzený a nadprirodzený.

Príroda človeka pozostáva v tom, že je rozumný tvor a má tomu primerané okolie, nachádza svoj cieľ v Bohu a usiluje sa Mu slúžiť. Ale táto príroda nie je dokonalá. Organizmus dušou živený je podrobený slabostiam, chorobám a smrti. Rozum ľudský podlieha mýlkam, a vôľa tiež môže vypovedať službu. Citový svet človeka vzbudzuje žiadosti i proti rozumu i proti vôli. Tak vzniká pokušenie, ktoré privádza stály boj medzi zlým a dobrým. Človek nie je teda ani anjel ani zviera. Jeho život je stálym nebezpečenstvom, ale človek je slobodný a má svoj osud vo vlastných rukách.

No Boh vo svojej nekonečnej láske neponechal človeka v tejto prírode. Pridal mu život nadprirodzený. Určil mu vidieť Boha z tvári do tvári, mať život božský, preto mu vliat Boh do duše tento život v podobe milosti posväcujúcej, ba zdokonalil aj jeho prirodzenosť, aby nemusela znášať slabosti a smrť. Ale Boh chcel človeka dobrovoľne oddaného, preto ho v tomto stave prvotnej spravodlivosti podrobil skúške. Naši prarodičia mali všetko. Len z jedného ovocia im zakázal Boh jesť. Tak mali preukázať poslušnosť. No, vieme, čo sa stalo. Diabol pokúšal Evu v podobe hada. „Jedzte, budete ako Boh, ktorý zná dobré i zlé.“ Eva ho poslúchla a zvierla i Adama. Bol to hriech pýchy, že chceli byť ako Boh, a k tomu sa pridružila smyselnosť, nakoľko po hriechu zbadali svoju nahotu. Sú to prototypy dnešných hriechov.

Pravda, prvotnému stavu spravodlivosti bol ihneď koniec, zostala týmto hriechom obťažaná a ešte viac zoslabená príroda.

My všetci ostatní ľudia, čo len začneme jestvovať, berieme na seba nielen následky tohto hriechu, ale aj hriech sám. Adam zhrešil, a my, jeho potomci, všetci sme zhrešili v ňom. Táto všeobecnosť hriechu dedičného, prvotného je dogma.

Dedičný hriech nie je naším osobným hriechom, veď sme ho nespáchali, je to iba stav hriechu. Hriech dedičný nepokazil celkom prírodu ľudskú, len ju zbavil milosti posväcujúcej. Hriech je porušením božieho poriadku. Boh nás určil pre život nadprirodzený. My sme pre priestupok prvého človeka zbavení tohto nám určeného prvotného nadprirodzeného stavu. To je porušenie božieho poriadku, teda stav hriechu. A v tomto väzí podstata dedičného hriechu. Dediť ho asi preto musíme, lebo aj ten prvotný stav milosti mali sme dediť, teraz dedíme nedostatok tejto milosti. Od toho času dedíme len prírodu samu a nie nadprirodu, a to ani po spasení nie. Dedičný hriech je tajomstvo, pred ktorým musíme skloniť svoje rozumy.

BOH SPASITEĽ.

Boh sa stal človekom, to je tajomstvo Vtelenia. Narodil sa z panny a jeho meno bolo Ježiš. On trpel a zomrel na kríži za naše hriechy, to je tajomstvo Spasenia.

Ježiš Kristus je Boh. On sám sa stavia vyššie od prorokov, odpúšťa hriechy, on bude sudcom celého sveta, on je Synom Božím, v ktorom má Otec zaľúbenie, menuje sa medzi tromi božskými osobami a sľubuje byť vždy s Cirkvou svojou. Evanjelium svätého Jána je dôkazom jeho božstva od počiatku: „Na začiatku bolo Slovo...“ Ďalej výroky Ježišove o sebe svedčia o jeho božskom povedomí. „Prv než Abrahám bol, ja som...“, „Ja som cesta; pravda a život“; „Ja som jediný Syn Otca“; „Otec a ja sme jeden“. Svätý Pavol menuje Ježiša Pánom, ako menovali v Starom zákone len Boha. Vyhlasuje, že

Ježiš je Synom Božím podľa prírody, my len podľa adoptácie. Hovorí o ňom, že i pri svojom božstve sa pokoril až na smrť kríža, preto ho povýšil Boh a dal mu meno nad všetky mená, aby sa mu klaňali a aby každý uznával, že Ježiš Kristus je Pán. Svätý Peter mu vyznáva svoju vieru, ktorá je aj našou vierou: „Ty si Kristus, Syn Boha živého.“

Arianizmus učil, že Ježiš nie je ani Boh, ani človek, ale že Slovo bolo z ničoho stvorené a zaplnilo v Ježišovi-človekovi miesto duše. Moderná heréza popiera božstvo Ježišovo, pokladá ho jedine za človeka. Krista-Boha vytvorila vraj kresťanská obrazotvornosť.

Ježiš Kristus je človek. Veď v evanjeliách sa nám javí ako človek taký, ako sme my. Docketizmus nechcel pripustiť ľudské telo, lebo vraj hmota je úplne zlá, Kristus mal vraj len zdanlivé telo. Arius popieral ľudskú dušu a nahradil ju Slovom Božím. Apolináris popieral v Ježišovi rozum ľudský, lebo vraj božská múdrosť ho nepotrebuje. Cirkev i proti tomu vždy hájila úplnú ľudskosť Ježišovú. Ježiš je dokonale Boh a dokonale človek.

Boh a človek v Ježišovi sa tak spojili, že sú sjednotení v jednej osobe Slova Božieho. V Ježišovi sú dve prirodzenosti, božská a ľudská, od seba rozdielne bez splývania; každá má svoje vlastné vlohy a atribúty. Osobná jednota, takzvaná „hypostatická únia“ je dogmou, vyhlásenou proti Eutychovi v Chalcedone. Podľa Nestoria Ježiš nebol Bohom, ale nositeľom Boha, preto ani Mária nebola Bohorodičkou, ale len matkou Ježiša-človeka, v ktorom prebýval Boh. Trpel len človek-Ježiš, a to mu bolo Bohom-Kristom len inšpirované. U neho Ježiš mal dve osoby, nechcel pripustiť, že by Boh pracoval, rástol, žil medzi nami, a to je v kresťanskej viere tým najvznešenejším. Eutyches zas padol do druhej krajnosti, keď hlásal, že v Ježišovi nielen osoba je jedna, ale aj prirodzenosť. Božská prirodzenosť vraj celkom pohltila ľudskú.

Z hypostatickej únie nasledujú vlastnosti duševného života Ježišovho. On je z neba, lebo je aj na-

ďalej sjednotený s Bohom, ale je aj z tohto sveta, lebo je človekom, ktorý tak cíti a trpí, ako ostatní ľudia. My sa klaníme nielen jeho božstvu, ale aj jeho duši ľudskej, jeho Srdcu, jeho telu, lebo je to Srdce, telo, duša Božia.

Ježiš nebol len naším učiteľom a príkladom, ako to moderná heréza učí, ale aj naším Spasiteľom, a hlavne ním. Celé evanjelium hlása túto pravdu. Ježiš sám hovorí o svojej krvi že bude vyliata za nás všetkých. Svätý Pavol Ježiša nazýva druhým Adamom, ktorý svojou poslušnosťou nás spasí. Podľa jeho učenia Boh v ňom sa smieril so svetom. „V jeho krvi máme spasenie a odpustenie hriechov...”

Keď sa vhlbíme do dogmy Spasenia, prichádzame k pravde, že Ježišova smrť bola vykúpením; ako vykúpili voľakedy otrokov z otroctva. On nás vykúpil z otroctva hriechu, — Ježiš získal svojou smrťou a svojím utrpením zásluhy o nás, on zaslúžil nám milosť, — Ježiš zadosťučinil za naše hriechy, a to tak, že dal za nekonečnú urážku nekonečné zadosťučinenie, — a konečne Ježišova smrť je aj obetou: on, Boh, sa obetuje Bohu, on, nevinný za vinných, on, spravodlivý ospravedľňuje nás všetkých.

Ježiš nás síce spasil, ale nespasí nás bez nás. My sa musíme s ním sjednotiť, my musíme v ňom žiť, my musíme sa v neho premeniť, aby sme boli účastnými aj na jeho sláve.

Mária je matka Ježišova, je matka Boha, je Bohorodička. To je dogma. To je jej najväčšia výsada, z ktorej vyplývajú ostatné jej privilégia. Ona vzhľadom na zásluhy Ježišove bola počatá bez hriechu dedičného, ona aj po pôrode zostala pannou, ona je svätá, plná milosti, a veríme, že jej sväté telo bolo tiež do neba vzaté. Mária je matkou všetkých ľudí podľa vôle Ježišovej ona je sprostredkovateľkou našou u Boha. Preto si ju natoľko ctíme, viac než ostatných svätých a ostatné sväté. Ba viac než anjelov.

BOH POSVÄTITEĽ.

Kristus svojou smrťou nám vrátil možnosť nadprirodzeného života. Ako v prirodzenom živote máme princíp života, dušu, ďalej vlohy tejto duše a konečne činy, ktorými sa tieto vlohy uplatňujú, tak aj v nadprirodzenom živote je istý životný princíp, ktorý naplňuje dušu, — to je milosť posväcujúca —, ďalej stále vlohy, ktoré vyplývajú z tohto princípu, — to sú nadprirodzené čnosti —, a konečne pomoc na jednotlivé činy, — to je pomáhajúca milosť.

Posväcujúca milosť je život Boží v nás podľa slov Kristových: „Kto má moje prikázania a zachováva ich, ten ma miluje. A kto ma miluje, bude milovaný od môjho Otca. A prideme k nemu a spravíme si príbytok u neho.“ Je to dar Boží, ktorý tajomným spôsobom premení vnútorný život človeka a pozdvihuje ho do výšin Božích. Tento život Boží v nás vylučuje každý stav hriechu, preto posväcujúca milosť znamená odpustenie hriechov, aj hriechu dedičného. Stav posväcujúcej milosti je titulom na to, aby sme po smrti videli Boha, je teda púčkom nebies v duši našej. Posväcujúcou milosťou sa stávame synmi a dcérami Božími, zrodenými od Boha podľa slov Jánových. Mať túto posväcujúcu milosť je takrečeno tuzemským cieľom človeka v tom najšľachetnejšom smysle, lebo je to titul a čiastka posledného cieľa, ktorý spočíva vo videní Boha, teda v nebeskej blaženosti večnej.

S posväcujúcou milosťou dostávame aj tie nadprirodzené čnosti, ktoré sa vzťahujú na Boha. Boh totiž zaujíma náš rozum: hľa, viera, — zaujíma naše túžby: hľa, nádej, — zaujíma naše srdce: — hľa, láska. Z týchto čností najväčšia je láska, lebo keď v človekovi vyhasne láska, umrie aj pre milosť. Jediná láska neprestane ani v nebi, viera a nádej prestanú. A naopak, tu na zemi, keď sme nie v stave milosti, teda keď láska v nás je mŕtva, môžu zostať viera a nádej, lebo tieto prestanú len po veľkom hriechu nevery a zúfalstva.

K čnostiam nadprirodzeným patria tiež: múdrosť, spravodlivosť, sila a striedmosť. To sú takzvané

mravné čnosti, ktoré sa vzťahujú na užívanie tuzemských vecí.

Pomáhajúca milosť je tiež nadprirodzený dar Boží, ktorým nám Boh pomáha alebo v nadprirodzenom živote samom, alebo k nadprirodzenému životu, ale je len prechodnou činnosťou Boha v nás, a nie stálym stavom ako posväcujúca milosť. Je alebo vzbudzujúcou milosťou, keď sa javí pred našim činom, alebo pomocnou, keď sprevádza náš čin. Pomáhajúca milosť je pre každého dostatočná. Keď ju človek skutočne použije, stane sa účinnou.

V učení o pomáhajúcej milosti musíme sa varovať dvoch výstredností. Pelagius učil, že človeku stačí slobodná vôľa, prívrženci Luthera a Jansena zasa učili, že ľudská príroda je natoľko skazená, že na seba ponechaná je schopná iba hrešiť. Učenie Cirkvi je toto:

Človek môže aj bez milosti mravne dobre činiť.

Človek v tomto stave zoslabenej prirodzenosti nevládze sa bez milosti dlhší čas zachovať od mravných pokleskov.

Človek vôbec nevládze bez milosti urobiť niečo spásonosného, lebo je absolútny rozdiel medzi svetom prirodzeným a nadprirodzeným. Čin bez milosti, keď je aj mravne dobrý, zostáva vždy v oblasti prirodzenosti. To je základná dogma viery kresťanskej.

Človek spravodlivý bez zvláštnej pomoci Božej nevládze vytrvať až do smrti v stave spravodlivosti.

Ani človek spravodlivý nevládze cez celý svoj život sa zdržovať od hriechov všedných. Bezhriešnosť Panny Márie bola výsadou.

Milosť je pre všetkých. Nik nie je predestinovaný, predurčený vopred na spasenie, alebo zatratenie. Tak aj spravodlivý vždy dostáva dostatočnú milosť aby neupadol do ťažkého hriechu, aj hriešnik, aby sa dal na pokánie a tak dosiahol spasenie. To je dogma. Ba ani dospelý neverec nie je vytvorený z daru dostatočnej milosti, aby sa spasil. Máme milosť, ale máme aj slobodnú vôľu, to je isté. Ako tie dve prídu do súladu v našom duševnom živote, to je ťažká otázka, ktorá patrí do bohosloveckých subtilností.

Treba ešte poznamenať, že v nás prebývajúci Boh je milosť nestvorená, ostatné milosti sú pre nás stvorené, a to alebo vnútorné, o ktorých sme vyššie hovorili, alebo vonkajšie, aké je napríklad dobré zdravie, dobré poučenie, dobrá výchova, dobrá spoločnosť.

Spravodlivý svojimi dobrými skutkami si zasluhuje vzrast milosti, život večný a v ňom väčšiu slávu. Vyžaduje to tak Božia spravodlivosť. To je článok viery.

Hriešnik za pomoci milosti môže si zaslúžiť ďalšie milosti pomáhajúce, ba aj milosť obrátenia. Ale to už nie zo spravodlivosti Božej, len z jeho uznanlivej dobroty.

Ale tú prvú milosť pomáhajúcu, ktorú Boh človekovi poskytne, nikto si nemôže zaslúžiť. Veď je milosť vlastne dar zadarmo daný, gratia gratis data.

Každý spravodlivý môže si zaslúžiť všetky milosti pre seba samého zaslúžiteľné, aj pre iné osoby, ba akiste aj tú prvú milosť

Každý ťažký hriech ihneď zničí v človekovi život nadprirodzený a suspenduje nadobudnuté zásluhy, a to až do toho času, kým sa človek nevráti k Bohu.

Boh má nespočítateľné možnosti rozdávať ľuďom svoje milosti, no sú na to aj pravidelné a povinné prostriedky: sviatosti.

Sviatosť je Ježišom Kristom nariadený viditeľný znak pre udelenie milosti.

Je sedem sviatostí: *krst, birmovanie, eucharistia, pokánie, pomazanie, kňazstvo a manželstvo*.

Krst dáva milosť pre nový život, pre nadprirodný, vyšší život.

Birmovanie dáva milosť pre povedomý život.

Eucharistia dáva milosť pre plný život, pre svätý život.

Pokánie dáva milosť pre obnovený život.

Pomazanie dáva milosť pre slabý život, a pripravuje na večný život.

Kňazstvo dáva milosť pre apoštolský život.

Manželstvo dáva milosť pre spoločenský život.

Sedem sviatostí spravuje v nás kráľovstvo Božie:

Krst je založenie

Birmovanie je vybudovanie

Eucharistia je rozvoj

Pokánie je pravosúdie

Pomazanie je svojpomoc

Kňazstvo je osveta

Manželstvo je poriadok tejto Ríše Kristovej.

Teraz preberieme hlavné črty z náuky o sviatostiach.

Patrí to k nekonečnej múdrosti Božej, že tie najpotrebnejšie milosti viaže k viditeľným a počuteľným veciam. To zodpovie ľudskej prirodzenosti, ktorá je veľmi viazaná k hmotnému svetu. Z vecí viditeľných a hmatateľných sa ľahšie povznášame k veciam neviditeľným a nehmateľným. Veci a posunky vonkajšie majú na nás vnútorný, psychický účinok. Dobre urobil Pán Ježiš, že dôležité veci našej duše nesveril iba na naše city, ale dal nám aj hmotnú garanciu, aby sme mali istotu o priebehoch milosti. A užívanie tých istých znakov milosti, tých istých sviatostí za správy Petrovho nástupcu tvorí spoločnosť katolíkov, Cirkvi. Boh sa stal viditeľným v Ježišovi, a milosť jeho stáva sa akosi viditeľnou vo sviatostiach. Tak sú sviatosti akýmsi pokračovaním vteľenia Božieho.

Sviatosti nám dodávajú vzrast posväcujúcej milosti, teda vzrast života, len dve z nich dodávajú nám život sám: to je krst a pokánie nový život a obnovený život. Preto tieto dve sviatosti menujeme sviatosťami mŕtvych, ostatné sviatosťami živých.

Každá sviatosť nám dáva aj zvláštne milosti podľa cieľa jednotlivých sviatostí, to sú takzvané sviatostné milosti.

Tri zo sviatostí dávajú duši našej stály a nesmazateľný charakter duševný, preto sa nemôžu opakovať. Charakter je stálou duševnou mocou so zreteľom na sviatosť samú. V krste dostávame moc prijímať sviatosť, v birmovke dostávame moc vyznávať a ochraňovať sviatosť, v kňazstve dostávame moc udeľovať sviatosť. Táto moc sa dáva raz navždy, a je nezávislá od toho, či ten, ktorý tieto tri sviatosť, krst, birmovanie, alebo kňazstvo, prijíma, dostane alebo má posväcujúcu milosť, a či nie. Napríklad kňaz, keď aj nemá v sebe posväcujúcu milosť, právoplatne prijíma vysviacku a právoplatne udeľuje sviatosť, lebo charakter: moc a povinnosť je nezávislá od milosti.

V prijatí sviatosti je príprava a súčinnosť človeka potrebná, aby účinok sviatosti nemal prekážky. Ale keď niet prekážok, sviatosť sama nám dodáva milosť z vlastnej moci, a nie z moci toho, ktorý prijíma. To je dogma. Veď vo sviatosťiach účinkuje vlastne Kristus sám, ktorý sviatosť založil, nariaďil a dal im túto bezprostrednú „ex operato“ milosť dodávajúcu moc.

Čo sa teraz týka *krstu* samého, krst je sviatosť znovuzrodenia duševného, a to vodou v mene Najsvätejšej Trojice.

Kto sa nenarodí znovu z vody a z Ducha svätého, nemôže vojsť do kráľovstva nebeského. Tak to povedal Kristus Pán. Preto prikázal apoštolom po svojom vzkriesení krstiť všetky národy v mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Podstata krstu je z toho jasná. Ako deti Adamove podľa prírody nachádzame sa vo smrti hriechu a sme v moci duchov Bohu nepriateľských. Krstom sa narodíme pre život dietok Božích. Preto krstom nám Boh odpúšťa dedičný hriech, všetky osobné hriechy a všetky tresty za hriechy, dáva milosť posväcujúcu, nadprirodzené čnosti a dary Ducha svätého.

Krstom sa stávame kresťanmi, stávame sa občanmi Cirkvi, podriadenými jej zákonom, s právom na všetky jej výhody, najmä na prijatie ostatných sviatostí.

Za zvláštnu milosť krstu môžeme pokladať pomoc Božiu pre chápanie a konanie Evanjelia, čo je zákonom kresťana.

Hľa, krst nám skutočne dáva nový život a dáva možnosť na vyšší život.

O ostatných sviatostiach rokuje táto knižka v príslušných častiach.

BOH ODPLATITEĽ.

Tento život je cestovaním do večnosti. Smrťou sa nám otvorí brána večného života, ktorý bude pre nás taký, aký sme si ho zaslúžili. Kristus nás bude súdiť. Alebo nám prisúdi večnú odmenu, alebo nás odsúdi na večný trest. O tomto pri sviatosti pomazania.

Meditácia o kresťanskom živote.

1. Tu, hľa, po krátkom prehľade filozofie, apologetiky a dogmatiky katolíckej, chápem krst a jeho obrady celkom v inom svetle. Chápem človeka, ako je postavený do čírej prírody, chápem ho na jeho ťažkej ceste k Bohu, chápem ho ako znovuzrodeného pre život nový. Mám vždy pred očami onú chvíľu v raji, kde sa Adam neodriekol pýchy satanáša a spáchajúc hriech, určil osud človeka na zemi. Tu väzí prvý obrat nášho duševného života, obrat k smrti. A mám vždy pred očami onú chvíľu na Golgote, keď druhý Adam, Kristus, sa pokoril až na smrť a obeť sa na kríži, napravil osud človeka na zemi a vo večnosti. V tom väzí druhý obrat nášho duševného života, obrat k životu. Môj život je ako by vlna na mori tohto dvojakého osudu človeka. Nevieť, kedy narazí táto vlna na breh večnosti, a či bude mať v tom okamihu náraz do výšky života, alebo do hĺbky smrti. To bude ten tretí obrat súdny a osudný.

Najlepšie bude tíšiť búrky, tíšiť more a viesť riadny život duševný bez ťažkých otrasov, bez ťažkých hriechov.

2. Som povďačný Bohu, povďačný rodičom, povďačný všetkým, ktorí ma dali pokrstiť a umožnili mi prvú posväcujúcu milosť. Kiežby som ju mal vždy. Bože, buď mi milostivým Otcom a sudcom!

3. Krstom som sa podrobil aj zákonom Cirkvi. Povedomý katolík chce mať pochop aj o týchto zákonoch, preto preberieme krátko ich systém.

Cirkevné právo.

Cirkevné zákony sú shrnuté do Cirkevného zákonníka. Ten má úradný latinský názov: CODEX JURIS CANONICI, to jest Kodex práva kanonického. Bol vydaný s platnosťou od 19. mája 1918. Jednotlivé paragrafy sa menujú kánony, latinsky „canon“, zkrátene can. Takých kánonov je spolu 2414.

Kodex je rozdelený nasledovne:

Liber primus — Kniha prvá: Normae generáles.

To sú všeobecné ustanovenia: o zákonoch cirkevných, o zvykovom práve, o rátaní času, o úradných dokumentoch, reskriptoch, o privilégiách a o dišpenzáciach. Zahrňuje v sebe 86 prvých kánonov.

Liber secundus — Kniha druhá: De persónis.

Pojednáva o osobách, a to v prvej čiasťke o kňazoch — de clericis —, v druhej o rehoľníkoch — de religiosis —, a v tretej o svetských — de laicis. Kánony 87—725. Viď podrobnejšie pri sviatosti kňazstva.

Liber tertius — Kniha tretia: De rebus.

Pojednáva o veciach, a to v prvej čiasťke o sviatostiach. Can. 726—1153. Viď podrobnejšie pri jednotlivých sviatostiach. V druhej čiasťke o posvätných miestach a časoch, v tretej o bohoslužbách, v štvrtej o učiteľskom úrade cirkevnom, v piatej o beneficiách, a v piatej o majetkoch Cirkvi. Can. 1154—1551.

Liber quartus — Kniha štvrtá: De procéssibus.

Pojednáva v prvej čiasťke o súdnom poriadku, can. 1552—1998, v druhej čiasťke o blahorečení a svätorečení, can. 1999—2141, a v tretej o súdobnom pokračovaní proti kňazom, can. 2142—2194.

Liber quintus — Kniha piata: De delictis et poenis

V prvej čiasťke je reč o prečinoch, can. 2195—2213, v druhej o trestoch vôbec, can. 2214—2313, a v tretej o trestoch zvlášť, can. 2314—2414.

Ku Kódexu sú priložené ustanovenia pápežov o voľbe pápeža. Naša knižka cituje hlavné kánony všade na príslušnom mieste.

Z cirkevných predpisov o krste.*O krste vôbec:*

- Can. 738: Krstiť má pravidelne so všetkými obradmi farár, alebo kňaz, ktorý má na to povolenie.
- Can. 742: V nebezpečenstve života môže krstiť ktokoľvek, len nech použije správnu materiú, vodu prírodnú, a správnu formu, „N. ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha svätého“, a má pritom úmysel krstiť. Nech sa to stane podľa možnosti pred dvoma svedkami. Rodičia nesmú krstiť vlastné dieťa, len keď je ono v nebezpečenstve života, a niet iného.
- Can. 743: Veriaci, najmä pôrodné pomocnice a lekári majú sa naučiť pre prípad potreby správne krstiť.
- Can. 744: Krst dospelých koná slávnostnejšie biskup, alebo jeho poverenec.
- Can. 747: Aj každé živé predčasne narodené dieťa — foetus abortivus — má sa pokrstiť.
- Can. 749: Nájdene deti majú sa pokrstiť pre istotu „sub conditione“, pre ten prípad totiž, ak by neboly pokrstené.
- Can. 761: Pokrstencovi sa má dať meno kresťanské, inak má sa pridať meno jedného svätého, ktoré sa má aj v matrike naznačiť.

O krstných rodičoch:

- Can. 764: Len jeden krstný rodič sa má pribrať, ktorý môže byť iného pohlavia ako pokrstenec, alebo najvyšš jeden krstný otec a jedna krstná matka.
- Can. 765: Krstný rodič môže byť len katolík, ktorý nie je vylúčený z Cirkvi a ani pre iné príčiny nie je mu zakázané zastávať túto funkciu (napr. keď je len civilne soso-bášený). Rodičia nemôžu byť i krstnými rodičmi. Je slušné, aby krstný rodič poznal základy viery.
- Can. 766: Kňaz alebo rehoľník musí mať zvláštne povolenie od cirkevnej vrchnosti, aby mohol byť krstným rodičom.
- Can. 768: Z krstu nastane duševné príbuzenstvo medzi pokrstným a krstiteľom, medzi pokrstným a krstnými rodičmi tiež.
- Can. 769: Upozorňuje krstných rodičov na ich povinnú starosť o duševné dieťa, aby totiž viedlo taký život, aký ho oni za neho pri krste sľúbili.

O čase a mieste krstu:

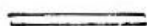
Can. 770: Rodičia sú povinní svoje deti dať hneď po pôrode čím skôr pokrstiť.

Can. 773: Krst sa riadne udeľuje, so všetkými obradmi, v kostole alebo vo verejnej kaplnke, kde je krstiteľnica.

Can. 776: Biskup môže dovoliť v mimoriadnych prípadoch, pre dostatočné príčiny, krstiť aj v privátnom dome.

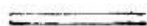
O zázname krstu:

Can. 777: Farár má do matriky pokrstených zapísať mená pokrstených, meno krstiteľa, rodičov, krstných rodičov, miesto a deň krstu. U nezákonných sa naznačí matka, — otec len vtedy, keď to sám písomne alebo pred svedkami žiada, alebo je z úradného dokumentu istý (napr. z civilného manželstva).

Meditácia o matrike.

1. Cirkev je viditeľná spoločnosť, má teda svoje zákony a predpisy pre spravovanie svojho vonkajšieho života, ktorý je tak úzko spojený s duševným životom. Preto vďačne, a to aj v duchu, sa podrobujem týmto zákonom, ktoré sú múdrosťou a skúsenosťou toľkých storočí zostavené, takže slúžia za vzor všetkým iným zákonodarstvám. Sú spravodlivé a majú ten istý cieľ, ako celá sústava Cirkvi: našu spásu duševnú.

2. Meno v matrike — to je ešte nie viera, ani katolicizmus. Vždy len posmešne hovoria o takzvaných matrikových katolíkoch. Ja chcem byť aj smýšľaním a svojím životom katolíkom. Preto sa predovšetkým modlievam. Nemusím sa dlho modliť, ale nevynechám deň, žeby som sa neobrátil myslou svojou na Boha.

ORÉMUS — MODLIME SA!

Poučenie o modlitbe.

Nábožný život bez modlitby je nemožný. Katolícka viera nedáva len meno a príslušnosť, ale dáva aj program a život. Kto je pokrstený, ten sa musí aj modliť, aby vyplnil kresťanský program kresťanským životom. Modlitba v duševnom živote je ako dýchanie v telesnom živote. Preto modlitba ani nemá byť umele vyvolanou, ale celkom prirodzenou vecou, ako prirodzeným zjavom je, že dieťa hovorí so svojimi rodičmi, že sa na nich obracia so svojimi žiadosťami, že im vzdáva úctu, že im prejavuje svoju detinskú lásku, — ako prirodzené je, že pozdravujeme tých, ktorí sú nám milí, že radi hovoríme s nimi, že vyjadrujeme svoju povďačnosť, keď nám voľakto dobre činí, že sme vôbec zdvorilí, úslužní, — ako prirodzené je, že hľadáme rozhovor s inteligentnými a dobrými ľuďmi, aby sme sa poučili, aby sme sa vzdelávali, aby sme duševne získali. Hľa, to je vlastne modlitba: rozhovor s Bohom, aby sme si s ním svoje duševné veci vybavili. Taká duševná vec je povďačnosť, odpustenie hriechov, sila v ťažkostiach, slovom všetko, čo prúdi životom duše.

Šlachetný človek je zdvorilý, a to najmä k Bohu. Ba pociťuje lásku k nemu. Múdry človek sa klania najvyššej múdrosti, tvor Tvorcovi. To všetko sú prirodzené základy modlitby, ktoré vylučujú všetku strojenosť. Uznávanie Boha už samo v sebe je modlitbou, súvisí s vierou. Výraz toho, že všetko len od neho môžeme očakávať, a preto si aj všetko dobré, telesné i duševné, od neho žiadame, je už dokonalejšou modlitbou, súvisí s nádejou. A pocit povďačnosti a úprimnej prítulnosti v každom prípade, v šťastí i nešťastí, je tou najdokonalejšou modlitbou, lebo súvisí s láskou.

Hoci Boh najlepšie vie, čo nám treba, predsa nenarušuje tento prirodzený vývin vecí, a preto riadne len tým dáva svoje požehnávanie a milosti, ktorí Ho o to prosia, ktorí sa modlia. Preto modlitba je pre kresťana natoľko potrebná, a preto ju sám Spasiteľ toľko zdôrazňuje. „Proste a dajú vám. Hľadajte a nájdete. Klopte a otvoria vám“ — tak nás upomína (Mat. 7, 7.). Ba povedal i „podobienstvo o tom, že sa treba vždy modliť a nedať sa nikdy znechutiť“ (Luk. 18, 1.): Sv. Pavol apoštol veľmi pripomína modlitbu: „Buďte... v modlitbe vytrvanliví“ (Rim. 12, 12.). „Buďte vytrvanliví v modlitbe! Bedlite pri tom a dobrorečte!“ (Kol 4, 2) a „neprestajne sa modlite“ (1 Sol 5, 17).

Modliť sa môžeme alebo len v duchu, rozumom, rozmyšľaním a citom, alebo ústne, keď svoje city a žiadosti slovami vyjadrujeme. Podstatou modlitby je myšlienka a vôľa s citmi, ale prirodzenosti ľudskej patrí vyjadriť svoje myšlienky, vôľu a city slovami, aby naše duševné výkony dostali určitejšiu formu a tak lepšie uspokojily našu dušu; preto celá naša liturgia spočíva v slovnom vyjadrovaní našej vnútornej bohoslužby.

My sa modlietvame predovšetkým k Bohu. Ale hľadáme príhovor aj u Bohorodičky a svätých. Takto je spojený celý duchovný svet v jedno obcovanie svätých na nebi, na zemi a v očistci.

Najdokonalejšia modlitba je Otčenáš, ku ktorému pridávame druhú modlitbu k Panne Márii: Zdravas. Otčenáš sa menuje aj modlitbou Pána, lebo sám Spasiteľ nám ju zanechal, aby sme sa ju modlili. Zdravas menuje sa aj Pozdravením anjelským, lebo prvá čiastka obsahuje ten pozdrav, ktorým archanjel Gabriel Bol zvestoval Panne Márii, že sa stane Matkou Božou.

Meditácia na slová Otčenáša a Zdravas.

1. Otče náš, k Tebe dvíham dušu svoju, myseľ svoju. Pomôž mi, aby som sa vedel dobre modliť, aby som vedel s Tebou hovoriť, ako sa povyprávam so svojimi milými tu na zemi: Vždy mám len dávať:

dávať zo svojho duševného vzdelania, zo svojej duševnej dobroty, každý chce odo mňa aspoň jeden čistý, priateľský, šlachetný pohľad, ale odkiaľ mám nábrať túto šlachetnosť, odkiaľ túto dobrotu a čistotu, keď nie od teba, Bože môj. Preto sa teraz skrúšene zahrúžim do vážnej modlitby, vzývam Teba, aby si ma počul, Ty Tvorca a najmocnejší Pán môj. Ty nepotrebuješ hlasu, ani jazyka, ani znamenia, Tebe stačia tieto moje pokorné myšlienky, tieto moje city, aby si moju modlitbu na známosť vzal. Pozdvihujem svoju dušu k Tebe, Bože môj, ktorý si dovolil, aby som teraz ako pokrstený človek stál pred Tebou, na čele so znakom synovstva Božieho a sily Ducha svätého. Ďakujem Ti, že som kresťanom, ďakujem Ti, že som katolíkom, ďakujem Ti, že môžem v rukách svojich držať túto knihu a modliť sa, ďakujem Ti, že môžem pociťovať nádych Tvojej milosti. Áno, viem, že si so mnou, že pomôžeš, že ma naplňuješ Duchom svojím. Ďakujem, ďakujem... Ty si skutočne Otec náš, otec nás všetkých, ktorí Ťa uznávame za spoločného nebeského Otca, my, ktorí sme ti rovnoprávni synovia a dcéry, v jednej spoločnej, veľkej, všeobecnej láske s Tebou spojení.

2. Všade si, v nás, na zemi, v celom vesmíre, ale najmä tam, kde dávaš svoje požehnanie, kde žiješ svojím božským životom, v nebi, v tých vyšších kráľovstvách, ktoré si žiadame dosiahnuť aj sami srdcom a myslou šlachetnou a ktoré tvoříš Ty sám, ktorý si na nebesách.

3. **Posväť sa meno Tvoje** — nech nepanujú na svete všelijaké ničomné heslá a plané mená, ktoré vedú ľudí na zlé cesty, do záhuby, ale nech každý človek pozná Tvoje sväté meno, ktoré znamená lásku, vieru a nádej, pokoru, zbožnosť a šťastie a na-dovšetko porozumenie a pokoj.

4. **Príď kráľovstvo Tvoje** — tá Tvoja posvätná ríša, ktorá nie je z tohto hmotárskeho sveta, ale ktorá má základy v srdciach, v kresťanskej humanite, v opravdivom sociálnom pochopení — nech príde vláda Tvoja, ktorá hlása pokoj, ozbrojuje dušu, a to čnosťami a silou, a ktorá odzbrojuje mocnosti tem-

na a bezbožnosti. Tvoja vláda nepozná krízy, len požehnávanie a spokojnosť.

5. **Buď vôľa Tvoja ako v nebi tak i na zemi — ako v duchovnom svete ide všetko podľa Tvojich zámerov, podľa Tvojej svätej vôle, tak aj na zemi, u všetkých ľudí, nech je meradlom Tvoja vôľa, Tvoje príkazy.**

6. **Chlieb náš každodenný daj nám dnes — áno, ten každodenný, pravidelný, nie ten náhodilý, ktorý vlečie človeka medzi hojnosťou a hladom. Daj nám tohto istého chleba, nám ho daj a deťom našim. Ne-nechaj nás bez práce, bez zamestnania v kríze hmotnej a duševnej.**

7. **My si nezasluhujeme tento pravidelný požehnaný sociálny poriadok, ktorý by nám dodával rovnaký a dostatočný chlieb a prácu, lebo hrešíme proti Tebe neverou a ľahostajnosťou, hrešíme proti sebe rozkošami a pýchou, a hrešíme proti svojim bližným, štveme jeden proti druhému, nenávidíme sa, vadíme sa, ale odpusť nám naše viny, odpusť nám naše hriechy, odhliadni od našej zlosti a dávaj nám i tak svoje požehnanie.**

8. **Odpúšťaj nám, ako i my odpúšťame svojim vinníkom, aspoň Ti to sľubujeme, že sa budeme usilovať spokojne nažívať medzi sebou, znášať jeden druhého v trpezlivosti.**

9. **No či sa nám podarí polepšiť sa, to nevieme, to závisí viac od Tvojej pomoci, ako od našej dobrej vôle, veď sme slabí ľudia, ktorí už aj prvému pokušeniu ľahko podľahneme, preto neuvoď nás do pokušenia, alebo keď už musíme pokušenia znášať, tak nám daj svojej sily a milosti, aby sme obstáli a neupadli do ťažkého hriechu. Daj nám čím viac príležitosti na dobré, aby sa utúžila naša vôľa.**

10. **Nedovoľ, aby sme zostali v hriechu, keď sme už hrešili, nedovoľ, aby sme v mravoch svojich ešte viac klesali, ale zbav nás zlého. Amen.**

11. **Zdravas, Mária — buď pozdravená aj ty! Bohorodička svätá, matka Ježiša Krista! Aké to požehnanie pre nás, aké šťastie, že máme aj teba, matku svoju nebeskú, ktorá sa za nás prihovoriš u**

Boha, a sprostredkuješ medzi nami a Bohom, veď my potrebujeme milosti a Ty, **milosti plná**, z tej veľkej lásky svojej a z toho úprimného materinského srdca svojho nám jej dožičíš a preto oroduješ ustavične za nás, aby nám Boh dal pomoci a požehnania svojho. Ty si naša najmocnejšia Orodovnica, veď **Pán s Tebou** je, a Ty si teraz u Pána v nebesách, kam Ťa pozval Syn Tvoj, Ježiš Kristus. Z úprimného srdca sa tešíme, že **požehnaná si medzi ženami**, že zpo-medzi toľko miliónov žien si bola vyvolená na veľkolepú a svätú hodnosť Bohorodičky, aby si mala účasť na veľkom diele vykúpenia. Aj my sme akosi vyvolenci Boží, veď toľko miliónov ľudí žije na zemi aj dnes, a zpo medzi nich iba jedna čiastočka patrí Cirkvi Syna Tvojho božského, a aj z tejto čiastočky iba jedna čiastka sa stáva životom posväcujúcej milosti účastnou na opravdivom duševnom živote a spáse Kristovej. Ty vieš, ako sa má takáto vyvolenosť ceniť, aká povďačnosť patrí za ňu Bohu, ako si ju treba chrániť a zaslúžiť. Tvoja požehnanosť pochádza z toho, že je tiež **požehnaný plod života Tvojho, Ježiš**. On má v sebe plnosť života Božieho, a z tohto života dal Tebe, aby si bola nepoškvrnenou, svätou, milosti plnou, neporušenou, aby si sa stala hodnou matkou jeho. Tak aj my, keď chceme sa zúčastniť na Božom živote, keď chceme na sebe uskutočniť život duševný, spasenie, musíme čerpať z neho, aby aj z našich skutkov, z nášho rozmýšľania, z nášho života sa rodil Kristus a jeho nekonečná sláva na zemi, aby aj naším cieľom, naším životným plodom sa stal Ježiš Kristus.

12. Spájaj nás teda **svätá Mária, Matka Božia**, s Ježišom, Synom svojím, s týmto žriedlom opravdivého života duševného, spájaj nás s Bohom v posväcujúcej milosti, **pros za nás hriešnych**, ktorých modlitba by bola bez tvojho príhovoru slabá, lebo veď práve pre hriechy svoje si ani nezasluhujeme, aby nás Boh vyslyšal, pros za nás, ako matka prosí za svoje dieťa vo veľkej starosti oň, aby nezahynulo, ale malo život hmotnej a duševnej hojnosti. Pros za nás teraz, keď zápasíme so životom, aby sme nepodľahli hmotárskemu rozmýšľaniu a la-

hostajnosti, ale pros za nás aj vtedy, keď budeme zápasíť so smrťou, pros za nás i v hodinu smrti našej, lebo od tejto hodiny závisí naša večnosť, a keď Ty budeš vtedy, v tejto ľahkej hodine s nami, ešte všetko sa môže napraviť a aspoň na samom konci môžeme nájsť milosť a odpustenie u Boha, ktorý rozhodne o tom, či máme túto večnosť stráviť s ním alebo bez neho. Ty, Matka dobrá iste ma neopustiš, iste chceš byť aj mojou starostlivou matkou, čo som už aj doteraz toľko ráz pocítil, a tak znova odporúčam seba do Tvojej materinskej láskavosti, ctím Ťa ako svoju matku, ako najsvätejšiu a najkrajšiu ženu, ako matku Spasiteľa, ako matku celého ľudského pokolenia, ó staraj sa o mňa ako o dieťa svoje, nenechaj ma v hriechu, okrašľuj dušu moju a priviň ma k sebe v šťastí i nešťastí. Amen.

MODLITBY.

Každú modlitbu treba začať a dokončiť znakom svätého kríža:

In nómine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.	V mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Amen.
---	---

Pritom sa dotkneme prstami pravej ruky svojho čela, prs nad srdcom, ľavého ramena a konečne pravého ramena, robiac tak vo vzduchu nad sebou podobu kríža. Tým vyznávame svoju vieru v Boha, ktorý je v troch osobách, a v spasenie, ktoré sa stalo na kríži.

Otčenáš a Zdravas, ako aj Vyznanie viery, **Verímboha**, máme v obrade krstu na strane 5, 6, 7.

Kresťania majú aj krásne náboženské pozdravy, nielen svetské.

Také pozdravy sú:

Laudetur Jesus Christus!	Pochválený buď Ježiš Kristus!
--------------------------	-------------------------------

Na to sa odpovedá:

In saecula: Alebo. In aeternum. Amen.	Na veky. Amen.
Pax tecum!	Pokoj s tebou.

Odpoveď:

Et cum spírítu tuo!	Aj s duchom tvojím.
Faxit Deus!	Zdar Boh!
Nos cum prole pia, be- nedícat Virgo Maríal!	Nech nás žehnaním chránia, Ježiš i Panna Mária!

Ranná modlitba.

V mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Amen.

Bože, Otče môj, Ty si môj Tvorca a láskavý Otec. Do tvojich rúk odporúčam seba a tento nový deň. Pomôž mi, aby som ho osožne prežil, aby som ho hriechom nepoškvrnil. Požehnaj ma, požehnaj všetkých mojich milých, požehnaj moju prácu a môj odpočinok, daj mi zdravie a dožič mi pokoja, aby všetko moje konanie slúžilo tvojej sláve a mojej spáse. Amen.

Spasiteľ môj, Ježiš Kristus, pomôž mi, aby som bol statočným kresťanom (statočnou kresťankou) a horlivým katolíkom (horlivou katolíčkou), aby som žil duševným životom aj dnes, lebo čas života je krátky a chcem využiť každý Boží deň na prehlbenie svojej duše. Ty si mi na kríži umožnil život v Bohu, daj, aby som ho skutočne obsiahol aj tu, aj po smrti vo večnosti. Amen.

Duch svätý, osvieť môj rozum. aby som všade a vždy múdro hovoril a konal celý tento deň, posilni mi vôľu, aby som sa neodchýlil od pravej cesty, ale udržal vládu nad telom a vládu viery nad svetom. Amen

Svätá Bohorodička, oroduj za mňa, anjel strážca, ochraňuj ma. Amen.

V mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Amen.

Ranná modlitba cirkevná.

Táto modlitba je vzatá z kňazského breviára, tam sa menuje latinsky „Prima“, modlitba to pre prvé obdobie denné. Poznajme si, že litera V. znamená „versículus“, vetu, na ktorú sa odpovedá responzóriom, označeným literou R.

Ad Primam.

Pater noster, Ave Maria
et Credo.

V. Deus, in adiutorium
meum intende.

R. Domine, ad adiuvandum
me festina.

V. Glória Patri, et Fílio,
et Spirítui Sancto. Sicut
erat in principio, et
nunc, et semper, et in
saecula saeculorum. Amen.

Hymnus

Jam lucis orto sidere,

Deum precémur súpli-
ces,
Ut in diúrnis áctibus

Nos servet a nocénti-
bus.

Linguam refrénans tém-
peret,

Ne litis horror insonet:
Visum fovéndo conte-
gat,

Ne vanitátes háuriat.

Sint pura cordis íntima,
Absistat et vecórdia:

Ráno.

Otčenáš, Zdravas a
Verímboha.

Bože, pomôž mi.

Pane, príď mi na pomoc.

Sláva Otcu, i Synu, i Du-
chu svätému, ako bolo
na počiatku, tak nech je
i teraz i vždycky i na
veky vekov. Amen.

Hymna

Hned zrána, svetlom
tohto dňa

Prosíme Otca skrúšene,

Nech nás ochráni v ten-
to deň

Od skutkov zlých a ško-
dlivých.

Jazyk na uzde nech drží,

Aby nenastala zvaďa.

Oči nech chráni bedlive

Od pohľadu zlých már-
ností.

Nech sú čisté srdca taje,
Nech vystanú aj hlúpo-
sti.

Carnis terat superbiam.

Potus cibique párcitas.

Ut, cum dies abscésse-
rit

Noctemque sors redúxe-
rit,

Mundi per abstinéntiam
Ipsi canámus glóriam.

Deo patri sit glória,

Ejúsque soli Filio,
Cum Spíritu Paráclito,

Nunc et per omne saé-
culum. Amen.

Regi saeculorum immor-
táli et invisibili, soli
Deo honor et glória in
saécula saeculorum.

Orémus. Dómine, Deus
omnípotens, qui ad prin-
cipium hujus diéi nos
pervenire fecísti: tua
nos hódie salva virtúte;
ut in hac die ad nullum
declinémus peccátum,
sed semper ad tuam jus-
titiam faciéndam nostra
procédant elóquia, diri-
gántur cogitationes et
ópera. Per Dóminum no-
strum Jesum Christum,
Fílium tuum, qui Tecum
vivit et regnat in unitáte
Spíritus Sancti, Deus,

Telesnú pýchu nech
skroti

Miernosť zdravá v jedle,
v pití.

Aby sme mohli koncom
dňa,

Keď nám osud zas noc
vráti,

Čistý skrze zdržanlivosť
Spievať mu slávu vďač-
nosti.

Bohu Otcu vždy sláva
buď,

Bohu Synu tiež rovnako
S Duchom svätým Teši-
teľom

Teraz a na večné veky.
Amen.

Nesmrteľnému a nevidi-
teľnému Kráľovi vekov,
jedinému Bohu úcta a
sláva na večné veky.

Amen.

Modlime sa. Bože vše-
mohúci, ktorý si nám do-
volil dožiť sa tohto rána,
zachráň nás dnes pomo-
cou svojou, aby sme sa
v tento deň nedopustili
nijakého hriechu, ale a-
by všetky naše slová,
myšlienky a skutky sme-
rovaly vždy k spravod-
livému životu, Tebou pri-
kázanému. Skrze Pána
nášho Ježiša Krista, Sy-
na Tvojho, ktorý s Te-
bou žije a panuje v jed-
note Ducha svätého, ako

per ómnia saécula saeculórum.

R. Amen.

Sancta María, et omnes Sancti intercédant pro nobis ad Dóminum, ut nos mereámur ab eo adjuvâri et salvâri, qui vivit et regnat in saécula saeculórum.

R. Amen.

Kýrie, eléison.
Christe, eléison.
Kýrie, eléison.
Pater noster...

V. Et ne nos indúcas in tentatióem.

R. Sed líbera nos a malo.

V. Réspice in servos tuos, Dómine, et in ópera tua, et dirige fílios eórum. R. Et sit splendor Dómini, Dei nostri, super nos, et ópera mánuum nostrárum dirige super nos, et opus mánuum nostrárum dirige.

V. Glória Patri.

R. Sicut erat.

Orémus. Dirígere et sanctificáre, régere et gubernáre dignáre, Dómine Deus, Rex caeli et terrae, hódie corda et corpora nostra, sensus, sermones et actus nostros

Boh, cez všetky veky vekov.

Amen.

Svätá Mária a všetci svätí nech sa prihovárajú za nás u Pána, aby sme si zaslúžili pomoc a spásu od Toho, ktorý žije a panuje na večné veky.

Amen.

Pane, zmiluj sa nad nami. Kriste, zmiluj sa nad nami. Pane, zmiluj sa nad nami. Otče náš...

A neuvod' nás do pokušenia.

Ale zbav nás od zlého.

Shliadni na služobníkov svojich, Pane, a na dielo svoje, a spravuj deti svoje. Nech žiari nad nami, Pane, Bože náš, svetlo Tvoje. Spravuj naše práce a požehnávaj našu robotu.

Sláva Otcu...

Ako bolo...

Modlime sa. Riad' a posväcuj, spravuj a opanuj, Pane Bože, kráľ nebies a zeme, dnes srdcia a telá naše, city, reči a skutky naše podľa zákona svojho a v smysle

in lege tua, et in opéribus mandatorum tuorum: ut hic, et in aeternum, te auxiliánte, salvi et liberi esse mereámur, Salvátor mundi: Qui vivis et regnas in saecula saeculorum.

R. Amen.

Benedictio

Jube, Dómine, benedicere.

Dies et actus nostros in sua pace dispónat Dóminus omnípotens. R. Amen.

Dóminus autem dirigat corda et corpóra nostra in caritáte Dei et patiéntia Christi. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

R. Deo grátias.

Ť. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit caelum et terram.

Dóminus nos benedícat, et ab omni malo deféndat. et ad vitam perdúcat aetérnam. Et fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscent in pace.

R. Amen.

Pater noster. Ave Maria.

příkazov svojich, aby sme, ó Spasiteľ sveta, Tvojou pomocou i tu, i vo večnosti spasení a oslobodení boli. Ktorý žiješ a panuješ na veky vekov.

Amen.

Požehnanie.

Požehnaj nás, Pane.

Dni a skutky naše vo svojom pokoji nech spravuje všemohúci Pán. Amen.

Pán nech spravuje srdcia a telá naše v láske Božej a trpezlivosti Kristovej. Pane, zmiluj sa nad nami.

Nech Ti je vďaka, Bože.

Pomoc naša v mene Pánovom.

Ktorý stvoril nebo i zem.

Nech nás požehnáva Pán a nech nás ochraňuje od všetkého zlého a privedie k životu večnému. A duše zomrelých veriacich z milosrdenstva Božieho nech odpocívajú v pokoji. Amen.

Otčenáš. Zdravas.

Chváloslovie.

Glória Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Sláva Otcu i Synu i Duchu svätému, ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz, i vždycky i na veky vekov. Amen.

Anjel Pána.

Tri razy denne, ráno, napoludnie a večer zaznie zvon „na Anjel Pána“, aby sme vďaka vzdávali Bohu za spasenie.

℣. Angelus Dómini nuntiávit Maríae.

℞. Et concépit de Spíritu Sancto. Ave María...

℣. Ecce ancilla Dómini.

℞. Fiat mihi secúndum verbum tuum. Ave María...

℣. Et verbum caro factum est.

℞. Et habitávit in nobis. Ave María...

℣. Ora pro nobis, sancta Dei Génitrix.

℞. Ut digni efficiámur promissionibus Christi.

Oremus. Gratiam tuam, quaesumus. Dómine, méntibus nostris infunde: ut qui Angelo nuntiánte, Christi Fílii tui incarnationem cognóvimus, per passionem ejus et crucem ad resurrectionis glóriam perducámur.

Anjel Pána zvestoval Panne Márii,

a ona počala z Ducha Svätého. Zdravas, Mária...

Ajhľa, dievka Pána, staň sa mi podľa slova tvojho. Zdravas, Mária...

A Slovo telom sa stalo

a prebývalo medzi nami. Zdravas, Mária...

Oroduj za nás, svätá Božia Rodička.

Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

Modlime sa: Milosť Tvoju prosíme, Pane, ráč do myslí našich vliať, aby sme my, ktorí sme skrze anjela zvestujúceho vtelenie Krista Syna Tvojho poznali, skrze umučenie jeho a kríž ku sláve vzkriesenia privedení bo-

Per eúndum Christum Dóminum nostrum. R. A- men.	li. Skrze tohože Krista, Pána nášho. Amen.
---	---

V čase veľkonočnom, od Veľkej noci až po sobotu v oktáve turečnej modlietame sa namiesto tejto modlitby „Regina caeli“ - „Kráľovná nebies“ s príslušnou modlitbou, ako na str. 66.

Vzbudenie troch nadprirodzených čností

Viera. Verím v Boha svojho živého a opravdivého, ktorý je v troch osobách, ale v jednom božstve. — Verím v Boha Otca, Stvoriteľa Syna Vykupiteľa, Ducha svätého, Posvätitelia svojho — Verím a vyznávam tú najsvätejšiu vieru, ktorú Ježiš Kristus učil a veril prikázal, ktorú apoštolovia hlásali a ktorú svätá rímskokatolícka Cirkev drží. — V tejto svätej viere žiadam žiť a umrieť, lebo si ju Ty, ó Bože, zjavil ktorý ako vševediaci ani sklamaný byť, a ako večná a nekonečná pravda ani sklamať nemôžeš.

Nádej. Dúfam v nekonečné milosrdenstvo Tvoje, ó Bože, ktorý si jediná pomoc tela môjho a duše mojej. — Dúfam v predrahú krv Ježiša Krista, Spasiteľa svojho, z tak veľkej lásky pre mňa vyliatej, že mi odpustiš všetky hriechy celého života môjho a že mi dáš milosť svoju i život večný, lebo si to sľúbil a si verný a všemohúci v plnení sľubov svojich.

Láska. Milujem Ťa, ó najláskavejší Bože, najvyššia a nekonečná Dobrota, hĺbokosť všetkej dokonalosti pre obzvláštnu dobrotu, krásu a Iúbeznosť Tvoju. — Áno, čo by som ani nijakej odplaty dúfať ani nijakej pokuty obávať sa nemal, predsa miloval by som Ťa, lebo Ty, ó Bože, si všetkého možného milovania a uctievania najhodnejší. Ach keby Ťa milovať mohol s takou horlivou láskou,

s akou Ťa milujú a naveky milovať budú všetci anjeli, svätí a blahoslavení v nebi, — s akou Ťa miluje a milovať môže všetko stvorenie terajšie i budúce na zemi. K tejto najhorlivejšej láske všetkých pripojujem milovanie a lásku svoju veľmi nedokonalú.

L'útosť. Z tejto úprimnej a horlivej lásky k Tebe, ó Bože, srdečne ľutujem, že som Ťa urazil. — Odriekam, odpieram a v ošklivosti mám všetky hriechy celého života svojho. — Ach, keby som urobiť mohol, aby nikdy páchané neboly bývaly, ale odteraz volím radšej zomrieť než Teba Najsvätejšia Trojica, akýmkoľvek, ale najmä ťažkým hriechom dobrovoľne uraziť. Ale na to udeľ mi, ó môj Bože milosť svoju aby som sa od všetkých hriechov ustavične mohol chrániť a v kresťanských skutkoch až do smrti zotrvať, čo s Tvojou pomocou verne sľubujem. Amen.

Iná formula z Rímskeho katechizmu.

Viera. Bože môj, pevne verím, že si jeden Boh v troch rozdielnych osobách, ako: Otec, Syn a Duch svätý. Verím, že Syn pre spasenie naše vzal na seba telo ľudské a stal sa človekom, trpel a umrel, a že vstal z mŕtvych, a že každému odplatíš podľa zásluhy buď odmenou v nebi, buď trestom v pekle. Toto, i všetko ostatné, čo verí a učí Cirkev katolícka, verím i ja, lebo si to Ty zjavil, ktorý sa ani sám mýliť, ani nás klamať nemôžeš.

Nádej. Bože môj, keďže si Ty všemohúci, nekonečne milosrdný a verný, dúfam, že pre zásluhy Ježiša Krista odpustiš mi hriechy a že mi dáš večný život a potrebné milosti, aby som mohol obsiahnuť ten večný život, ktorý si prisľúbil tým, čo dobre činia, pre čo som sa s pomocou Tvojou i ja rozhodol.

Láska. Bože môj, milujem Ťa z celého srdca a na-
dovšetko, lebo si nekonečne dobrý a milovania hod-
ný a pre túto lásku k Tebe milujem i bližného svoj-
ho ako seba samého a ak mi v niečom ublížil, zo
srdca mu odpúšťam.

L'útosť. Bože môj, ľutujem z celého srdca za vše-
tky svoje hriechy a v ošklivosti ich mám, a to nielen
preto, že zhrešiak zaslúžil som si Tvoj spravodlivý
trest, ale najviac preto, že urazil som Teba, svojho
dobrého Otca a najláskavejšieho Spasiteľa, najhod-
nejšieho na to, aby som Ťa nadovšetko miloval. A
preto s pomocou milosti Tvojej silne si beriem pred
seba, že viac hrešiť nebudem, ba každej príležitosti
ku hriechu sa vyhýbať budem. Amen.

Celkom krátka formula.

Verím v Tebe, ó môj Bože, lebo Ty si pravda
večná!

Dúfam v Tebe, ó môj Bože, dobrota si presrdečná!
Milujem Ťa, ó môj Bože, veď si láska nekonečná!
Celým Ťa, Bože, srdcom milujem
a preto naozaj ľutujem,
že som urazil Tvoju dobrotu,
odpušť mi, prosím, pre krv Kristovu. Amen.

(Kanonik Šrobár)

Modlitba k Anjelovi strážcovi.

Angele Dei, qui custos es
mei, me, tibi commissum
pietáte supérna, illumi-
na, custódi, rege et gu-
bérna. Amen.

Anjel Boží, strážca môj,
- vo dne, v noci pri mne
stoj, — sverený som na
teba; - riaď mi život do
neba. Amen.

Modlitba za zomrelých.

Réquiem aeternam dona
eis, Domine, et lux per-

Odpočinutie večné daj
im, Pane, a svetlo večné

pétua lúceat eis. Ré-
quiéscant in pace. Amen.

nech im svieti. Nech od-
počívajú v pokoji. A-
men.

Dekalog — Desatoro príkazov Božích.

Ja som Pán Boh tvoj a preto

1. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal.
2. Nevezmeš mena Božieho nadarmo.
3. Spomni, aby si deň sviatočný svätzil.
4. Cti otca svojho i matku svoju.
5. Nezabiješ.
6. Nezosmilníš.
7. Nepokradneš.
8. Nepreriekneš krivého svedectva proti bližnému svojmu.
9. Nepožiadaš manželku bližného svojho.
10. Ani nepožiadaš majetku bližného svojho, ani ničoho, čo jeho je.

Pätoro cirkevných príkazov.

1. Prikázané sviatky svätif.
2. V nedeľu a v prikázaný sviatok svätú omšu nábožne slyšať.
3. Prikázané pôsty zachovávať a v isté dni mäsitého pokrmu sa zdržiavať:
4. Každoročne sa vyspovedať a aspoň v čase veľkonočnom prevelebnú Sviatosť Oltárnu prijať.
5. V zakázanom čase svadobné veselie a tanečné zábavy nekonať.

Hlavný príkaz vo všetkom.

Miluj Pána Boha svojho z celého srdca svojho, z celej duše svojej a zo všetkej sily svojej, — a bližného svojho ako seba samého.

Modlitba pred jedlom.

Pred jedením a po ňom sa aspoň prežehnáme. Keď sa chceme pritom aj pomodliť, môžeme si voliť z nasledovných cirkevných modlitieb.

Oculi ómnium in te sperant, Dómine, et tu das escam illórum in témpore opportúno. Aperis tu manum tuam, et imple omne ánimál benedictióne.

Glória Patri.

Sicut erat.

Kýrie, eléison. Christe, eléison. Kýrie, eléison. Pater noster...

Ť. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

Ř. Sed libera nos a malo.

Orémus. Bénedic, Dómine, nos, et haec tua dona, quae de tua largitate sumus sumptúri. Per Christum Dóminum nostrum.

Ř. Amen.

Jube, domne, benedice-re.

Mensae caeléstis participes fáciat nos Rex aetérnae glóriae. Amen.

Modlitba po jedle.

Agimus tibi grátias, omnipotens Deus, pro universis beneficiis tuis: Qui vivis et regnas in saécula saeculórum.

Ř. Amen.

Všetky zraky v nádeji sa obracajú k Tebe, Pane, veď Ty nám dávaš jedlo v čas príhodný, otváraš svoju štedrú ruku a požehnávaš všetko, čo žije na zemi.

Sláva Otcu...

Ako bolo...

Pane, zmiluj sa nad nami. Kriste, zmiluj sa nad nami. Pane, zmiluj sa nad nami. Otčenáš...

A neuvod' nás do pokušenia.

Ale zbav nás od zlého.

Modlime sa. Požehnaj, Pane, nás a tieto tvoje dary, ktoré z tvojej štedrosti požívať budeme. Skrze Krista, Pána nášho.

Amen.

Žiadajme si požehnanie.

Nech nás k nebeskému stolu privedie kráľ večnej slávy. Amen.

Ďakujeme Ti, všemohúci Bože, za všetky dobrodenia Tvoje, ktorý žiješ a panuješ na večné veky.

Amen.

Psalmus 116.

Laudáte Dóminum, omnes gentes: laudáte eum, omnes pópuli. Quóniam confirmáta est super nos misericórdia ejus: et véritas Dómini manet in aetérnum.

Glória Patri. Sicut erat. Kýrie, eléison. Christe, eléison. Kýrie, eléison. Pater noster... V. Et ne nos indúcas in tentatió-nem. R. Sed libera nos a malo

V. Dispérsit, dedit paupéribus.

R. Justítia ejus manet in saéculum saéculi.

V. Benedícam Dóminum in omni témpore.

R. Semper laus ejus in ore meo.

V. In Dómino laudábitur ánima mea.

R. Audiant mansuétí, et laeténtur.

V. Magnificáte Dóminum mecum.

R. Et exaltémus nomen ejus in idípsum.

V. Sit nomen Dómini benedíctum.

R. Ex hoc nunc et usque in saéculum.

Retribuere dignáre, Dómine, ómnibus, nobis bona faciéntibus propter

Žalm 116.

Chváľte Pána, všetky národy, chváľte ho všetci ľudia, lebo mocnou dokázala sa nad nami jeho milosť; a Pánova vernosť zostáva naveky.

Sláva Otcu... Ako bolo... Pane, zmiluj sa nad nami. Kriste, zmiluj sa nad nami. Pane, zmiluj sa nad nami. Otčenáš... a neuvod' nás do pokušenia, ale zbav nás zlého. Štedro rozdával chudobným.

Jeho spravodlivosť zostáva na večné veky.

Dobrorečič budem Pánovi v každý čas.

A chváľiť ho budem ustavične.

V Pánovi sa povznáša aj duša moja.

Nech to počujú dobrí ľudia a nech sa tešia.

Chváľte so mnou Pána.

A zvelebujme meno jeho.

Nech je meno Pánovo požehnané.

Teraz i naveky.

Zaplať, Pane, všetkým, ktorí nám dobre činia

nomen tuum, vitam aeternam.

R. Amen.

W. Benedicamus Domino.

R. Deo grátias.

W. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiescant in pace.

R. Amen.

Pater noster...

W. Deus det nobis suam pacem.

R. Amen.

pre meno Tvoje, životom večným.

Amen.

Dobrorečme Pánovi.

Bohu vďaky.

Duše zomrelých veriacich z milosrdenstva Božieho nech odpočívajú v pokoji.

Amen.

Otčenáš...

Nech nám dáva Boh svoj pokoj.

Amen.

Večerná modlitba.

V mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Amen.

Vrele ti vzdávam vďaky Bože Otče, že z Tvojej milosti som šťastlivo dokončil tento deň a môžem sa uchýliť na odpočinok. Zasa o deň je kratší môj život, ale tiež o deň by mali byť rozmnožené duševné hodnoty, ktoré mi zaistujú po tomto živote večnosť. Alebo je tento deň pre mňa stratený? Bože, som človek krehký. Veru cez tento deň nerozmýšľal som niekedy celkom správne... Veru ani som nehovoril vždy spravodlivo... Veru som sa dopustil azda aj hriechu... Odpusť, Bože, ľutujem. Nechcem Ťa obzrieť nikdy. Zajtra si dám väčší pozor, len nech ma Tvoja milosť neopustí. Amen.

Pane Ježišu Kriste, Spasiteľ môj, buď mi Majstrom, buď mi vzorom a ideálom aj naďalej. Táto nočná hodina vo svojej tajomnosti tak mocne ma upamätáva na to, že je všetko márnosť na tomto svete okrem jedného: Tebe slúžiť a s Tebou sa boriť týmto životom. Nedarilo sa mi všetko ani dnes; koľko nedorozumení, koľko mrzutostí, koľko nepríjem-

ností za jediný deň, koľko nespokojnosti so sebou i s inými! Tie moje túžby a snahy tiahly sa cez deň ako by rovná duševná čiara, ale tie nezdary zas mnoho ráz prekrižovali túto čiaru. tieto dve ustavične sa križujúce čiary tvoria môj každodenný kríž, na ktorom vidím najprv Teba, potom seba. Takto spájam svoj kríž s krížom Tvojím aby bola Tvoja spása aj mojou spásou. Tvoja sláva mojou slávou a Tvoja duša mojou dušou. Uspokojím sa v Tebe, Pane. Vďaka Ti za to, že si mi poskytol aj radosti, že si ma posilňoval, že si ma pre seba zachoval. Odporúčam sa do Tvojej ochrany, daj, aby som ráno vypočínutý a zdravý vstal a šiel do práce. Amen.

Duchu svätý, pracuj ďalej na stavbe duše mojej, nenechaj ma v hriechu, prehlbuju ducha môjho, aby som sa stal i pri všetkej veselosti svojej vždy vážnejším a svätejším. Spravuj myšlienky moje, fantáziu moju a telo moje aj v noci. Amen.

Bohorodička svätá, oroduj za mňa! Anjel strážca, ochraňuj ma. Amen.

V mene Otca, i Syna, i Ducha svätého. Amen.

Večerná modlitba cirkevná.

Je vzatá z breviára.

V. Jube, Dómine, benedicere.

Benedictio. Noctem quietam et finem perfectum concede nobis Dóminus omnipotens.

R. Amen.

Lectio brevis. Fratres: Sobrii estote, et vigilate: quia adversarius vester diabolus tanquam leorúgiens circuit, quaerens

Pane, daj nám svoje požehnania!

Spokojnú noc a šťastlivý koniec nech nám udelí všemohúci Pán.

Amen.

Bratia, striezliví buďte a bedlite, lebo váš nepriateľ diabol ako ručiaci lev obchádza, hľadajúc, koľko by pohltil. Odporujte

quem devoret: cui resistite fortes in fide. Tu autem, Domine, miserere nobis.

R. Deo gratias.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit caelum et terram.

Pater noster...

Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaéli Archángelo, beato Joánni Baptístae, sanctis Apóstolis Petro et Paulo, et omnibus Sanctis, quia peccávi nimis cogitatione, verbo et opere: mea culpa. mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beátam Mariam semper Virginem, beátum Michaélem Archángelum, beátum Joánnem Baptístam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, et omnes Sanctos, oráre pro me ad Dóminum, Deum nostrum.

Misereatur nostri omnipotens Deus, et, dimíssis peccátis nostris, perdúcat nos ad vitam aetérnam. Amen.

Indulgentiam, absolutiónem, et remissionem peccatórum nostrórum tribuat nobis omnipotens et miséricors Dóminus. Amen.

mu silní vo viere. A Ty, Pane, buď nám milosrdný!

Bohu vďaky.

Pomoc naša v mene Pánovom. Ktorý stvoril nebo i zem.

Otče náš...

Vyznávam sa Bohu všemohúcemu, blahoslavenej Márii, vždy Panne, blahoslavenému Michalovi archanjelovi, blahoslavenému Jánovi Krstiteľovi, svätým apoštolom Petrovi a Pavlovi a všetkým svätým, že som veľa hrešil myšlienkami, slovami i skutkami. Moja vina, moja vina, moja najväčšia vina! Preto prosím blahoslavenú Máriu, vždy Pannu, blahoslaveného Michala archanjela, blahoslaveného Jána Krstiteľa, svätých apoštolov Petra a Pavla a všetkých svätých, modlite sa za mňa Pánu Bohu nášmu. Nech sa zmiluje nad nami všemohúci Boh, a odpustiac nám hriechy, nech nás privedie k životu večnému. Amen.

Zmilovanie, rozhrešenie a odpustenie hriechov nech nám udelí všemohúci a milosrdný Pán. Amen.

V. Convérte nos, Deus, salutáris noster.

R. Et avérte iram tuam a nobis.

V. Deus, in adiutorium meum inténde.

R. Dómine, ad adjuvándum me festína.

Glória Patri. Sicut erat.

Hymnus.

Te lucis ante términum
Rerum Creátor, pósci-
mus,

Ut pro tua cleméntia
Sis praesul et custódia.

Procul recédant sómnia,
Et nóctium phantásmata;
Hostémque nostrum côm-
prime,
Ne polluéantur cōrpora.

Praesta, Pater piíssime,

Patrísque compar Unice,

Cum Spírítu Paráclito

Regnans per omne saé-
culum.

Amen.

Tu autem in nobis es,
Dómine, et nomen san-
ctum tuum invocátum est
super nos: ne derelinquas
nos, Dómine, Deus noster.

In manus tuas, Dómine,
comméndo spírítum me-

Obrát sa k nám, Bože,
spása naša.

A odvrát od nás hnev
svoj.

Bože, pomôž mi.

Pane, príď mi na pomoc.

Sláva Otcu... Ako bolo...

Hymna.

Teraz na konci tohto dňa
Prosíme Ťa, ó Tvorca
náš,

Aby si bol milostivo
Najvyšší správca, ochra-
na.

Odstráň od nás hriešnu
snivosť

A bujnú nočnú obrazy,
Nepriateľa Ty silne zmôž,
Aby nepoškvrnil telá.

Pomôž nám, ach, Otče
dobrý,

Aj Ty, ó Kriste, jeho
Syn

S Duchom svätým Teši-
teľom

Vládnuc milosťou nave-
ky.

Amen.

Ty si v nás, Pane, a Tvoje
sväté meno bolo vzývané
nad nami. neopúšťaj nás
teda, Pane, Bože náš.

Do Tvojich rúk odporú-
čam, Pane, ducha svojho.

um. Redemísti nos Dómine, Deus veritátis.

Ť. Custódi nos, Dómine, ut pupíllam óculi.

R. Sub umbra alárum tuárum prótege nos.

Ant. Salva nos.

Canticum Simeonis.

Nunc dimíttis servum tuum, Dómine, — secúndum verbum tuum in pace:

Quia vidérunt óculi mei — salutáre tuum,

Quod parásti — ante fáciem ómnium populórum.

Lumen ad revelatiónem géntium, — et glóriam plebis tuae Israel.

Glória Patri...

Ant. Salva nos, Dómine, vigilántes, custódi nos dormiéntes; ut vigilémus cum Christo, et requiescámus in pace.

Oremus.

Vísita, qaésumus, Dómine, habitatióem istam, et omnes insídiás inimíci ab ea longe repélle: Angeli tui sancti hábitent in ea, qui nos in pace custódiant; et benedíctio tua sit super nos semper. Per Dóminum...

R. Amen.

Ť. Benedicámus Dómino.

R. Deo gratias.

Veď si nás spasil, Pane, Bože pravdy.

Chráň nás, Pane, ako zreničku oka.

Zakry nás krídlami svojej ochrany.

Predspev. Spas nás.

Simeonov spev.

Teraz prepustíš, Pane, svojho sluhu — podľa svojho slova v pokoji,

lebo moje oči videly — tvoje spasenie,

ktoré si pripravil — pred tvárou všetkých národov, za svetlo osvietiť pohanov, a za slávu svojmu ľudu izraelskému.

Sláva Otcu...

Chráň nás Pane, keď bdíme, a stráž nás, keď spíme, aby sme bdeli s Kristom a odpočívali v pokoji.

Modlime sa.

Navštív, prosíme Ťa, Pane, toto bývanie a zahájaj ďaleko od neho všetky nástrahy nepriateľské, nech bývajú v ňom aj anjeli Tvoji svätí, aby nám chránili pokoj, a požehnanie Tvoje nech je s nami vždycky. Skrze Pána Ježiša...

Amen.

Dobrorečme Pánovi.

Bohu vďaky.

Benedictio.

Benedicat et custodiat nos
omnipotens et misericors
Dominus, Pater, et Filius,
et Spiritus Sanctus. R. A-
men.

Požehnanie.

Nech nás požehnáva a o-
chraňuje všemohúci a mi-
losrdný Pán, Otec, i Syn,
i Duch svätý. Amen.

A nasleduje ešte mariánska antifóna podľa ročného obdobia.

Mariánske antifóny.

Menujú sa aj zakončujúce protispevy, „antiphonae finales“, lebo liturgické modlitby sa nimi zakončievajú.

Od adventu až po Hromnice, do 2. februára včítane:

Alma Redemptoris Mater,
quae pervia caeli.

Slávna Matka Spasiteľa!
Hviezda morská putujú-
cich!

Porta manes, et stella ma-
ris, succurre cadenti,
Surgere, qui curat, popu-
lo: tu quae genuisti,
Natura mirante, tuum san-
ctum Genitorem,

Brána nebies otvorená,
buď pomocou padajúcich.
Zastaň nás, ó Milostivá,
ktorá keď si porodila
svojho Boha Stvoriteľa,
príroda sa zadivila.

Virgo prius ac postérius,
Gabrielis ab ore

Matka, ktorás' pred pô-
rodom i po ňom vždy
Pannou bola,
oroduj vždy za nás hrieš-
nych tam, u nášho Spa-
siteľa!

V. Angelus Domini nun-
tiavit Mariae.

Anjel Pána zvestoval
Panne Márii.

R. Et concépit de Spiritu
Sancto.

A ona počala z Ducha
svätého.

Orémus. Gratiam tuam,
qaesumus Domine, mén-
tibus nostris infunde: ut
qui, Angelo nuntiante,
Christi Filii tui incarna-
tione cognovimus, per
passionem ejus et cru-
cem, ad resurrectionis gló-

Modlime sa. Milosť Tvo-
ju prosíme. Pane, ráč do
myslí našich vliať, aby
sme my, ktorí sme skrze
anjela zvestujúceho vte-
lenie Krista Syna Tvojho
poznali, skrze umučenie a
kríž jeho ku sláve vzkrie-

riam perducámur. Per e-
úndem Christum, Dómi-
num nostrum.

R. Amen.

senia privedení boli. Skr-
ze tohože Krista, Pána
nášho.

Amen.

Od Vianoc až po Hromnice je modlitba táto:

Ť. Post partum, Virgo, in-
violáta permansísti.

R. Dei Génitrix inter-
céde pro nobis.

Oremus. Deus, qui salútis
aetérnae, beátae Maríae
virginitáte fecúnda, humá-
no generi praémia prae-
stitísti: tríbe quaesu-
mus; ut ipsam pro nobis
intercédere sentiámus, per
quam merúimus auctórem
vitae suscipere, Dóminum
nostrum Jesum Christum,
Fílium tuum.

R. Amen.

Po pôrode, Panna, nepo-
škvrnenou si ostala.

Rodička Božia, prímlú-
vaj sa za nás.

Modlime sa: Bože, ktorý
si skrze panenský plod
blahoslavenej Márie ľud-
skému pokoleniu odme-
nu večného spasenia u-
deliť ráčil; daj, prosíme,
aby sme prímluvu tej po-
cítili, skrze ktorú sme
dostali pôvodcu života,
Pána nášho Ježiša Krista,
Syna Tvojho. Amen.

Od Hromníc až po Veľkú noc:

Ave, Regína caelórum, A-
ve, Dómina Angelórum:
Salve, radix, salve, porta,
Ex qua mundo lux est
orta:

Gaude, Vírgo gloriósa,
Super omnes preciósa,
Vale, o valde decóra, Et
pro nobis Christum exó-
ra.

Ť. Dignáre me laudáre te,
Virgo sacráta.

R. Da mihi virtútem con-
tra hostes tuos.

Oremus. Concéde, mise-
ricors Deus, fragilitáti no-
strae praesídium: ut, qui

Zdravas, Kráľovná nebe-
ská, Zdravas, Pani ty
anjelská, koreň Jesov,
nebies brána, ktorá sve-
tu Svetlo dala!

Plesaj, Panna najslávnej-
šia, ty zo všetkých naj-
jasnejšia, milostivá Pan-
na čistá, pros vždy za nás
Syna Krista.

Učín ma hodným chvá-
liť teba, Panna presvätá.
Daj mi sily proti nepria-
teľom tvojim.

Modlime sa. Dožič nám,
milostivý Bože, ochrany
v našej krehkosti a učín

sanctae Dei Genitrícis memóriam ágimus; intercessionis ejus auxílio, a nostris iniquitatibus resurgámus. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum.

R. Amen.

Od Veľkej noci až po Trojicu:

Regína caeli, laetáre, allelúja; Quia quem meruisti portáre, allelúja, Resurréxit, sicut dixit, allelúja.

Ora pro nobis Deum, allelúja.

V. Gaude et laetáre, Virgo María, allelúja.

R. Quia surrexit Dóminus vere, allelúja.

Orémus. Deus, qui per resurréctionem Filii tui, Dómine nostri Jesu Christi, mundum laetificáre dignátus es: praesta, quaesumus; ut, per ejus Genitrícem Virgínem Mariam, perpétuae capiámus gáudia vitae. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum.

R. Amen.

Od Trojice až po Advent:

Salve, Regína, mater misericórdiae: vita, dulcédo et spes nostra, salve. Ad te clamámus éxsules filii Hevae. Ad te suspirámus geméntes et flentes in

oslavujúc pamiatku Bohorodičky, s pomocou jej príhovoru zo svojich neprávostí povstali. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Raduj sa, nebies Kráľovná, alleluja, Kohos' nosiť bola hodná, alleluja. Z mŕtvych, vstal, jak predpovedal, alleluja. Pros, aby nás k sebe prijal, alleluja.

Raduj sa a plesaj, Panna Mária, alleluja. Lebo vstal Pán opravdive, alleluja,

Modlime sa. Bože, ktorý si vzkriesením Syna svojho, Pána nášho Ježša Krista, svet tento potešíť ráčil, prosíme, udeľ nám skrze Matku jeho, Pannu Máriu, radosti života večného. Skrze tohto Krista, Pána nášho.

Amen.

Zdravas, Kráľovná, Matka milosrdenstva, život náš i sladkosť — a nádej naša, zdravas. K tebe voláme — hriešni synovia Evy — v tomto

hac lacrimárum valle.

Eja ergo, advocáta nostra,
illos tuos misericórdes o-
culos ad nos convérte.

Et Jesum, benedíctum fru-
ctum ventris tuis, nobis
post hoc exsílium osténde.

O clemens, o pia, o dul-
cis Virgo Mariá.

℣. Ora pro nobis, sancta
Dei Génitrix.

℞: Ut digni efficiámur
promissionibus Christi.

Oremus. Omnípotens sem-
pitérne Deus, qui glorió-
sae Vírginis Matris Mari-
ae corpus et ánimam, ut
dignum Fílii tui habitácu-
lum éffici mererétur. Spí-
ritu Sancto cooperánte,
praeparásti: da, ut cujus
commemoratione laetá-
mur; ejus pia intercessió-
ne ab instántibus malis,
et a morte perpétua libe-
rémur. Per eúndem Chri-
stum, Dóminum nostrum.
℞. Amen.

v tomto slz údolí — sto-
najúci a plačúci.

A preto teda, — Oro-
dovnica naša, — obráť k
nám tie — premilosrd-
né oči svoje.

A Ježiša, — požehnaný
— plod života tvojho, —
nám vo večnosti ukáž.

Ó, milostiví, — a nad
všetkých pobožná, — ó,
presladká Panna, — Mat-
ka Božia Mária.

Oroduj za nás, svätá Bo-
žia Rodička.

Aby sme sa stali hodní
prisľúbení Kristových.

Modlime sa. Všemohúci
večný Bože, ktorý si te-
lo i dušu slávnej Panny
a Matky Márie pôsobe-
ním Ducha Svätého pri-
pravil, aby sa stala dô-
stojným príbytkom Syna
Tvojho, daj, aby sme bo-
li na zbožnú prímluvu
tej, ktorej pamiatke sa
tešíme, od prítomných
súžení a od večnej smrti
oslobodení. Skrze tohože
Krista, Pána nášho.
Amen.

Po protispevoch sa obyčajne dodáva:

℣. Divinum auxílium má-
neat semper nobiscum.
℞. Amen.

Pomoc Božia nech zostá-
va vždy s nami. Amen.

Večernú modlitbu končíme Otčenášom a Zdravasom.

Meditácia o modlitbe.

1. Tieto modlitby, ranné, večerné, pred jedením a po ňom Anjel Pána, sú tie najobvyčajnejšie, ktorými katolíci každý deň sa obracia k Pánu Bohu. Sú to modlitby, ktoré súvisia jednoducho so skutočnosťou, že sme pokrstení, že sme členmi Cirkvi katolíckej. Možno že nemáme času na dlhšie modlitby, ale nikdy nesmieme zabudnúť ráno aspoň jednou myšlienkou, aspoň jedným vzdychom prosiť Boha o pomoc, aspoň jedným prežehnaním vyznať svoju vieru a vzbudiť v sebe úmysel konať všetko podľa Božích príkazov. Aj pred spánkom patrí aspoň jedna minúta Bohu, ako povďačnosť a revízia celodenných rečí a skutkov. Kto ani túto maličkosť nevykoná, je ľahostajný a nezasluguje si meno kresťana-katolíka, prezrádza diévnú nízkosť.

2. Modliť sa môžeme v každej polohe, sediačky, stojačky, prechádzajúci sa, ba aj v posteli. Ale najdôstojnejšie je pokľaknúť si na obe kolená a opravdivo sa zahrúžiť do poklony. Tak aj telom svojím ukážeme svoju oddanosť a pokoru. Takáto modlitbová poloha tela koncentruje celého človeka a vplýva blahodarne aj na dušu. Toľko poklôn robíme cez deň ľuďom hodným i nehodným, patrí sa padnúť aspoň na niekoľko minút aj pred Bohom na kolená.

3. Krst prináša iba nový život bez hĺbok náboženských: tieto sa otvárajú ostatnými sviatosťami, predovšetkým birmovkou.

BIRMOVANIE —

POVEDOMÝ ŽIVOT

Pri birmovke sa stretáva katolík so svojim biskupom. Biskup dopĺňa a posilňuje to, čo sme dostali v krste. Dáva Ducha svätého. Za hlaholu zvonov prichádza do kostola, pri bráne ho očakáva kňazstvo s radosťou ako arcipastiera mnohých duší. A; on sám sa teší, že môže vysluhovať túto sviatosť, v ktorej sa dostáva vyrastnutým pokrstencom povedomie, sila a smelosť vo vyznávaní viery svätej. Preto vďačne žehná husté rady veriacich, keď prechádza ku hlavnému oltáru kde sa pomodlí za ovečky svoje. Potom si berie na seba biely pluvál, dajú mu biskupskú mître na hlavu. Ako najvyšší cirkevný učiteľ v diecéze, sadne si pred oltárom do kresla a s biskupskou palicou v ruke pozdravuje svoj ľud a dáva o sviatosti birmovania svoje otcovské poučenie. Na konci reči svojej si umýva ruky, vstane, odloží mître a vyzýva Ducha svätého. Birmovanci klačia pred ním.

Spiritus sanctus superveniat in vos. et virtus altissimi custodiat vos a peccatis.

Duch svätý nech zostúpi na vás a sila Najvyššieho nech vás chráni od hriechov.

Na to asistujúci kňazi odpovedajú:

R. Amen.

Potom sa biskup prežehná a hovorí:

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit caelum et terram.

V. Domine. exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritus tuo.

P. aoc naša v mene Pánovom.

Ktorý stvoril nebo i zem

Pane, vyslyš modlitbu moju.

A volanie moje nech príde k Tebe.

Pán s vami.

Aj s duchom tvojím.

Tu rozprestrie ruky svoje nad birmovancami a modlí sa:

Orémus. Omnipotens sempiternus Deus, qui regenerare dignatus es hos

Modlíme sa. Všemohúci večný Bože. ktorý si dal týmto služobníkom svo-

fámulos tuos ex aqua et Spiritu Sancto, quique dedisti eis remissionem ómnium peccatórum; emítte in eos septifórmem Spíritum tuum sanctum Paráclitum de caelis.

R. Amen.

℣. Spíritum sapiéntiae et intelléctus.

R. Amen.

℣. Spíritum consílii et fortitúdinis.

R. Amen.

℣. Spíritum sciéntiae et pietátis.

R. Amen.

jim nový život z vody krstu a z Ducha svätého, a ktorý si im odpustil všetky hriechy, sošli na ne sedmorakého Ducha svojho svätého, Potešiteľa z nebies. Amen.

Ducha múdrosti a rozumnosti.

Ducha rady a sily.

Ducha vedomosti a zbožnosti.

Potom ich požehnáva:

Adimple eos spíritu timóris tui, et consigna eos signo crucis Christi, in vitam propitiátus aetérnam. Per eúndem Dóminum nostrum Jesum Christum, qui tecum vivit et regnat in unitáte ejúsdem Spíritus sancti Deus, per ómnia saécula saeculórum. R. Amen.

Napln ich duchom bázne svojej a označ ich smierený znakom kríža Kristovho, pre život večný. Skrze tohto Pána nášho Ježiša Krista, ktorý s Tebou žije a panuje v jednote Ducha svätého, ako Boh, cez všetky veky vekov. Amen.

Potom biskup s mitrou na hlave zostúpi od oltára a pobirmuje birmovancov. Pred ním ide kňaz, ktorý odoberá birmovné cedulky a ohlasuje biskupovi birmovné meno N., aby biskup mohol birmovanca týmto novým menom osloviť. Birmovanec kľací pred biskupom, birmovný rodič, stojac za ním, položí mu svoju pravú ruku na pravé rameno. Biskup namočí palec do oleja miešaného s balzomom, touto krizmou robí krížik na čelo birmovanca, vložíac mu ruku na hlavu a požehnáva ho. Pritom hovorí:

N., Signo te signo crucis, et confirmo te chrisma-

N., Znakom kríža ťa označujem a krizmou spásy ťa

te salutis. In nómine Patris, et Filii et Spíritus Sancti. Amen.

posilňujem. V mene Otca, i Syna, i Ducha Svätého. Amen.

A ľahúčko ho udrie po líci so slovami:

Pax tecum.

Pokoj s tebou.

Keď sú všetci obirmovaní, biskup si utrie palec chlebom a umýva si ruky, zatiaľ čo kňazi recitujú:

Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis a templo sancto tuo, quod est in Jerúsalem.

W. Glória Patri...

R. Sicut erat...

Upevňuj, Bože, čo si vykonal v nás zo svätého chrámu svojho, ktorý je v Jeruzaleme.

Sláva Otcu...

Ako bolo...

Opakuje sa „Confirma hoc, Deus...“ Potom biskup, složíac mitru, k oltáru obrátený, so složenými rukami sa modlí:

W. Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.

R. Et salutáre tuum da nobis.

W. Dómine, exáudi oratió-nem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

W. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Ukáž nám, Pane, milosrdenstvo svoje.

A spásu svoju daj nám.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

A volanie moje nech príde k tebe.

Pán s tebou.

Aj s duchom твоjim.

Birmovanci si kľaknú.

Orémus. Deus, qui Apostolis tuis sanctum dedísti Spiritum, et per eos eórumque successóres, céteris fidélibus tradéndum esse voluísti; réspice propítius ad humilitátis nostrae famulátum, et prae-sta, ut eórum corda quorum frontes sacro chris-mate delinívimus, et sig-

Modlime sa. Bože, ktorý si dal apoštolom svojim Ducha svätého a chcel si, aby ho oni a ich nástupci odovzdávali aj ostatným veriacim, shliad-li milostive na pokornú službu našu a daj, aby Duch svätý zariadil si milostive za chrámy slávy svojej srdcia tých,

no sanctae crucis signá-
vimus, idem Spíritus san-
ctus in eis superveniens,
templum glória suae dig-
nāter inhabitādo per-
ficiat. Qui cum Patre et
eódem Spíritu sancto vi-
vis et regnas, Deus, in
saécula saeculórum.

R. Amen.

Potom hovorí:

Ecce sic benedicétur om-
nis homo, qui timet Dó-
minum.

ktorých čelo sme posvät-
nou krizmou pomazali a
znakom svätého kríža o-
značili, nech sostúpi na
nich, a v nich nech pre-
býva. Ktorý s Otcom a
s týmto Duchom svätým
žiješ a panuješ, ako Boh,
na večné veky.

Hľa, takto požehnáva sa
každý človek, ktorý sa
bojí Pána.

Tu obráti sa k birmovancom a robiac nad nimi znak kríža,
hovorí:

Benedícat † vos Dómi-
nus ex Sion, ut videátis
bona Jerúsalem ómnibus
diébus vitae vestrae, et
habeátis vitam aetérnam.
R. Amen.

Nech vás požehnáva Pán
zo Siona, aby ste užívali
blaho Jeruzalema po
všetky dni života svojho
a aby ste mali život več-
ný. Amen.

Potom si biskup zasa sadne do kresla a poučuje birmovních
rodičov, aby slovom a príkladom rabádali svojich birmovních
synov a dcéry k dobrým mravom kresťanským, a najmä, aby ich
naučili modliť sa a vyznávať vieru. Preto sám biskup vyzáva
obirmovaných, aby sa s ním pomodlili Otčenáš, Zdravas a Verim
Boha. Tým sa birmovka končí.

Meditácia o birmovke.

1. Jednoduchý obrad a predsa dôležitý. Tak som
sa stal povedomým katolíkom (povedomou katolíč-
kou), alebo aspoň mal som sa stať. Myslím teda aj
na svoju birmovku. Mám v pamäti, možno, pre-
plnený dusný kostol, biskupa birmovního otca ale-
bo matku, nové šaty, akýsi dar, alebo hostinu. A
v týchto vonkajších veciach sa azda stratilo to hlav-
né: že som dostal alebo mal dostať Ducha svätého,
posilu vo viere, povedomý, katolícky život. Nie, bir-

mo ka mi nesmie zostať iba pamiatkou mladosti, ale žriedlom sily a smelosti náboženského prehlbenia prameňom z Boha. Preto späť v duchu k tej birmovke. späť k tomu žehnajúcemu biskupovi! Uvedomujem si ešte raz, viac ráz všetko čo sa so mnou vtedy stalo, premodlievam si modlitby biskupove premeditujem ich vzývam znova Ducha svätého, znova ho požiadam, možno teraz povedomejšie aby si zriadil srdce moje za chrám Boží ba aj za pevnú tvrdzu katolícku!

2. Znova sa už nemôžem dať obirmovať, ale milosť birmovnú musím si takto stále vzbudzovať a obnovovať v sebe, musím udržať tento posvätný kontakt s Duchom svätým. Bol by som veľmi nerozumný, keby som robil výčitky svojim rodičom, že ma dali pokrstiť, keď som ešte nevedel o sebe, a že ma dali obirmovať, keď som ešte nebol dostatočne vyspelý chápať ohromný význam tejto sviatosti. Cirkev to rodičom tak predpísala, aj mojim vychovávateľom, lebo Kristus preto ustanovil sviatosť aby účinkovala aj bezo mňa a aby pri plnom vedomí naraz otvárala bohaté pramene potechy, posily, milosti a všetky svoje božské hlbiny. Ani to som si nevolil sám, že som sa narodil pri Váhu, pod Tatrami, alebo nad Dunajom. Ale už od mladosti som dýchal do seba vzduch Tatier a slovenských hôr a riek. Keď potom neskôr sa mi otvorily oči povedomia, keď sa mi už otužily pľúca vo vzduchu, ktorý ma bez môjho vedomia naplnal silou a jasom, vtedy bolo ľahko ospevovať prírodu a šťastie. Krst a birmovka ma ešte neuvedomelého postavily na žirne nivy nadprirodzeného života. Pre plnú radosť a pre dokonalé šťastie chýba iba rozumné a úprimné využítkovanie tohto výsadového polozenia.

3. Sedmorakého Ducha som dostal. Ducha, ktorý prináša sedmoraký vývoj duševného života. Daj mi, Duchu svätý, aby sa tento vývoj stal teraz povedomým a plánovitým. Múdrost je základom, z nej vyviera rozumnosť. Múdrost je všeobecná Bohom daná vlastnosť, veľká milosť Ducha svätého. Rozumnosť je aplikácia múdrosti na jednotlivé prípady, —

múdry človek rozumne hovorí a koná. *Rada* znamená spôsobilosť voliť si v danom prípade tie najlepšie prostriedky, uhádnuť, čo treba hovoriť a čo robiť. *Sila* je vytrvanlivosť, rozhodnosť vo svojich dobrých úmysloch. *Vedomosť* je stále obohacovanie duše, je rozšírenie horizontu, je rozmanitosť ducha ľudského, je učenosť a skúsenosť. *Zbožnosť* je sústreďovanie týchto krásnych duševných vlastností v Bohu, a napokon *bázeň* Božia je zakotvenie celého života ľudského tu, odkiaľ on vyviera a kam speje: vrchol múdrosti ľudskej a jej najkrajšie ovocie, triumf rozumu ľudského.

4. Označený som krizmou na čele, aby každý videl a zbadal, že som katolík, aby som sa nehanbil za ten kríž, ktorý podľa svätého Pavla bol Židom pohoršením, pohanom hlúposťou. Krizmu sotreli s čela môjho, ale ja sa teraz postarám, aby ten kríž predsa videl celý svet. Môj katolícky, povedomý nábožný život, moje verejné vystupovanie a správanie sa, z ktorého každý človek ihneď vybadá, že som katolík (že som katolíčka), to je ten nezmazateľný kríž, ktorý mi biskup položil na čelo pri birmovke! Kto si tento birmovný kríž, krizmou birmovnou značený, neuvedomí, ten nebude mať silného života, ten bude regrutom zakrpatených zbabelcov, ktorí sa hanbia pred novodobými pohanmi a Židmi, že sú katolíci. Birmovka je cestou ku katolíckemu charakteru.

5. Pax tecum — pokoj s tebou! To sú slová, ktorými sa tvoria noví rytieri a hrdinovia. Rytieri boja dostali úder mečom, aby sa stali hrdinami vojen. Rytieri pokoja dostávajú úder láskavou rukou otcovskou, aby sa stali hrdinami mieru a života. Aj život katolíka je povedomým bojom, ale tento boj má duševné zbrane a víťazstvom tohto boja je spokojnosť, trpezlivosť a ovládanie seba.

Dogmatika o sviatosti birmovania.

Birmovanie je sviatosť posily vo viere, ktorá posila sa dáva krizmou a slovami biskupa.

Spasiteľ prisľúbil Ducha svätého. Apoštoli ho dostali na Turíce, ostatným veriacim ho oni dávali vlo-

žením rúk. Tak podľa Skutkov apoštolských Peter a Ján v Samárii. Pavol v Efeze kládli ruky na tých čo už boli pokrstení, a tí prijali Ducha svätého.

Slovo „birmovanie“ pochádza z latinského slova „confirmatio“, posilnenie, posila. Táto sviatosť upevňuje totiž to, čo už jestvuje: nový život, daný v krste a čini ho povedomým. Zveľaduje posväcujúcu milosť zvláštnym príchodom Ducha svätého do duše. Na to je potrebné, pravda, aby birmovanec bol v stave tejto milosti posväcujúcej.

Birmovka sa dáva len raz v živote, lebo je to označenie človeka ako povedomého vyznavača Kristovho raz navždy.

Birmovanie vysluhuje biskup, ale môže mať na to plnú moc od Svätej stolice aj jednoduchý kňaz.

Birmovanie nie je tak nevyhnutne potrebné pre spásu ako krst, bez ktorého nemôžeme byť ani členmi Cirkvi, ale ako posila je potrebná pre povedomý nábožný život. Je doplnením krstu.

Z cirkevných predpisov o sviatosti birmovania.

O birmovke vôbec.

- Can. 786: Birmovanci majú mať posväcujúcu milosť, teda majú sa vyspovedať a majú byť dostatočne pripravení.
- Can. 787: I pritom, že birmovka nie je, ako prostriedok, bezpodmienečne potrebná pre spásu, nik ju nesmie pri danej príležitosti zanedbať. Farári sa majú postarať, aby veriaci prijali túto sviatosť.
- Can. 788: V Cirkvi latinskej sa neudeľuje táto sviatosť pred siedmym rokom veku, ale keď je dieťa v nebezpečenstve života, alebo sú na to vážne príčiny, môže byť ono obirmované aj prv (grécke-katolícke deti birmuje kňaz hneď po krste).
- Can. 789: Birmovanci musia byť prítomní už vtedy, keď biskup na začiatku obradu rozprestiera nad nimi ruky, a nesmú odísť pred skončením obradov.
- Can. 790: Sviatosť sa môže udeľovať hocikedy. Podľa možnosti sluší sa birmovať v tuičnom týždni.
- Can. 791. Z dostatočnej príčiny môže byť birmovka aj mimo kostola na slušnom mieste.

O birmovných rodičoch:

- Can. 794: Každý birmovanec nech má birmovného otca alebo birmovnú matku podľa toho, či je to chlapec alebo dievča. Birmovný otec alebo matka nech vedie podľa možnosti len jedného birmovanca, alebo nanajvýš dvoch.
- Can. 795: Birmovní rodičia môžu byť len pokrstení a obirmovaní katolíci, ktorí sú nie vytvorení z trestu z tejto čestnej funkcie. Ale otec, matka birmovanca alebo jeho manžel, manželka nemôžu byť jeho birmovnými rodičmi. Birmovný rodič, alebo jeho zástupca má sa birmovanca vo chvíli, keď sa sviatosť udeľuje, dotýkať.
- Can. 796: Podľa možnosti nech je birmovný rodič nie ten istý, čo bol krstným rodičom.
- Can. 797: Z birmovky nastáva medzi birmovaným a birmovným rodičom duševné príbuzenstvo, na základe ktorého birmovný otec, alebo matka má povinnosť starať sa o kresťanskú výchovu birmovného syna alebo dcéry.
- Can. 798: O birmovancoch sa má viesť osobitná kniha.
- Can. 470: Do matriky krstnej, do rubriky poznámok, sa naznačí aj birmovka, preto keď volanie nie je birmovaný tam, kde bol aj pokrstený, musí farský úrad, ktorý birmovanie usporiadal, upovedomiť o birmovke onen farský úrad, na území ktorého birmovanec bol pokrstený.

Meditácia o následkoch birmovky.

1. Sviatosť birmovania treba vážne brať, už či vzhľadom na svoju vlastnú osobu že som tiež obirmovaný, už či vzhľadom na kmotorstvo, keď som bol birmovným otcom, alebo birmovnou matkou inému. Je to čestná funkcia, ale má byť aj povinnosť. Nikdy si nesmieme myslieť že sme dárkom vykonali svoju povinnosť. Keď sme katolíci, berme svoje funkcie vážne. Preto podľa možnosti, keď nás požiadajú o to, aby sme boli birmovnými rodičmi, netreba odoprieť takú žiadosť, lebo je to výraz dôvery a skutok lásky kresťanskej keď aspoň ideove sme ochotní prevziať čiastku starostí o výchovu dieťaťa. Tým sa pestujú aj styky medzi dobrými rodinami, a to také, ktoré vyvierajú z duševného príbuzenstva. Aká to krásna vec!

2. Ale hlavná vec je, aby som si cenil birmovanie ako posilnenie vlastného duševného života, ako povedomý život. Dostal som Ducha svätého, on chce vo mne pôsobiť, ako účinkoval od večnosti: On účinkoval v dejinách Starého zákona, ako *Spiritus inspirátor*, Duch vnuknutia v prorokoch, ktorí písali sväté knihy a hlásali spasenie. On účinkoval spolu s Kristom, ako spásonosný Duch, *Spiritus redemptor*. A od tých čias až podnes účinkuje v Cirkvi svätej ako *Spiritus sanctificátor*, Duch posväcujúci. Toto účinkovanie Ducha svätého pred Kristom v prorokoch, s Kristom v spasení, a po Kristovi v Cirkvi svätej mi dáva jasný obraz o tom, čo chce aj v mojej duši vykonať. Preto mám pred sebou dejiny spasenia.

Biblická veda — Sväté Písmo.

Dejiny spasenia sú v Biblii, vo Svätom písme. Biblia je grécke slovo, znamená Knihy. Písmo Biblia má dve časti: Starý zákon — *Vetus testamentum*, a Nový zákon — *Novum testamentum*. Starý zákon má 46 kníh, Nový 27.

Knihy Starého zákona.

Päť kníh Mojžišových: Genesis, Exodus, Leviticus, Númeri, Deuteronomium. Menujú sa spolu aj Pentateuchom. Kniha Jozue, Kniha sudcov, Kniha Rut, Štyri Knihy kráľov, Dve knihy Paralipomenon, Kniha Ezdrášova, Kniha Nehemiášova, Kniha Tobiasova, Kniha Judit, Kniha Ester, Kniha Jóbova, Kniha žalmov; Kniha prísloví Salamúnových; Kazateľ; Veľpieseň, Kniha múdrosti, Kniha syna Sirachovho, Kniha Izaiášova, Kniha Jeremiášova, Náreky proroka Jeremiáša, Kniha Baruchova, Kniha Ezechielova, Kniha Danielova, Kniha Ozeášova; Kniha Joelova, Kniha Amosova, Kniha Abdiášova, Kniha Jonášova, Kniha Micheášova; Kniha Nahomova; Kniha Habakukova, Kniha Sofoniášova, Kniha Aggeova, Kniha Zachariášova, Kniha Malachiášova a dve Knihy Makabejcov.

Knihy Nového zákona.

Štyri evanjeliá: Evanjelium podľa sv. Matúša, Marka, Lukáša a Jána. Skutky apoštolské, Listy sv. Pavla Rimanom, dva Korintňanom, Galatňanom, Efezanom, Filipňanom, Kolosanom, dva Solunčňanom, dva Timotejovi, Titovi, Filemónovi, Zidom. Katolícke listy: List sv. Jakuba, dva Listy sv. Petra, tri Listy sv. Jána, List sv. Judáša Tadeja a Zjavenie sv. Jána.

Jednotlivé knihy sú rozdelené na hlavy. Hlavy sa rozdeľujú na číslované verše. Pri citovaní Písma svätého sa užíva skratka knihy, potom číslo hlavy s čiarkou, konečne číslo verša s bodom.

Písmo sväté je aj jedným z najdôležitejších prameňov Zjavenia Božieho, lebo je vnuknuté Duchom svätým, inšpirované.

Biblická veda, krátko: Biblikum, sa zaoberá otázkou, kto je ľudským autorom jednotlivých kníh, a či pochádzajú tieto knihy od toho autora a z tej doby, ktorej sa pripisujú. To je biblická kritika.

Reč Písma svätého.

Starý zákon je písaný zväčša *hebrejsky*. Jeho najlepší preklad do gréckeho jazyka sa menuje *Septuaginta*, to jest preklad *sedemdesiatich*. Niektoré neskoršie časti Písma sú písané v hebrejskom dialekte, po *aramejsky*. Touto rečou hovoril aj Spasiteľ, a v nej je písané aj evanjelium svätého Matúša. Knihy Nového zákona sú ináčej spísané po *grécky*. Hodnoverný preklad do *latinčiny* sa menuje *Vulgáta*, to jest preklad *obecný*. Bohoslovci sa musia učiť všetkým týmito rečiam

Výklad Písma svätého.

Nakolko Písmo sväté je poučením, Duchom svätým vnuknutým, je ono Slovom Božím. Preto je potrebné, aby bolo správne vysvetľované. Autenticky vysvetľovať Písmo sväté má právo jedine strážkyňa všetkého zjaveného pokladu vieroučného, Cirkev svätá. Ona zostavila *menoslov* kníh Písma svätého, takzvaný „*Kánon*“, a ona sa stará aj o to, aby veriaci mohli čítať tieto knihy s potrebnými vysvetlivkami. Katolíci majú čítať Písmo sväté, ale len z vy-

daní, Cirkvou katolíckou schválených. Vydanie Písma nákladom takzvanej britskej zahraničnej spoločnosti biblickej nie je katolícke.

Meditácia o Biblii.

1. Písmo sväté je krásne dielo Ducha svätého. Bibliu čítať, najmä Nový Zákon, je ozajstným duševným vzdelávaním a nepostrádateľnou potechou. Nikto krajšej knihy nenapísal, ako tento svet stojí. Aj v dejinách literatúry a ľudskej vzdelanosti zaujíma Biblia prvé miesto. Vysoko si cením túto knihu a keď chcem čerpať ozajstnú múdrosť a poučenie, čítam ju pokorne a pozorne.

2. Písmo sväté nie je ani moderným dejepisom, ani modernou vedou. Prostým, všeobecnému chápaniu ľudskému primeraným spôsobom opisuje deje a podáva veľké mravné pravidlá, ktoré sú nezmeniteľné. Veľká naivita je hľadať medzi vedou a Písmom svätým rozpor. Veda sa stále mení a mýli, Písmo sväté sa nemení a nemýli.

3. Pre mňa je Písmo sväté predovšetkým Slovom Božím, v ktorom sa veľkolepe vyjavuje účinkovanie Ducha svätého. Chodím po stopách tohto tajomného Ducha dejín.

Dejiny Starého zákona.

Od počiatku až po Mojžišovu smrť.

Päť kníh Mojžišových otvára dejiny spásy. Genesis opisuje stvorenie sveta a človeka (hlavy 1-11), potom dejiny Izraela až po smrť Jozefa v Egypte (12-50). Exodus opisuje oslobodzovaciu akciu Židov v Egypte (1-12), tiahnutie cez Červené more na Sinaj (12-18), smluvu, zákon a vystavanie Svätyne (19-40). Leviticus má predpisy obetné (1-10), zákonnej čistoty (11-16), zákony náboženské a spoločenské (17-27). Númeri obsahuje sčítanie ľudu izraelského a

blúdenie v púšti v 36 hlavách. Deuteronómium opakuje zákon, obsahuje niektoré Mojžišove skutky opisuje koniec 40 ročného blúdenia v púšti a smrť Mojžišovu. Má 30 hláv.

STVORENIE sveta je opísané ľudovým spôsobom ako jednotlivé veľkorysé fázy tvorivej činnosti Božej. Ale prvé deje človeka sú už na slovo vzatým podrobným historickým faktom, na ktorom sa zakladá všetok smysel nášho duševného života. Boh stvoril tento svet a z hmoty tohto sveta formoval telo človeka a vdýchol doňho dušu. Z prvého človeka Adama učinil prvú ženu Evu. Z tohto prvého páru pochádza celé ľudské pokolenie. Boh doprial prvým našim rodičom stav úplnej spravodlivosti, neporušiteľnosti a nesmrteľnosti. Ich život bol rajom. Boh podrobil ich slobodnú vôľu skúške. Zakázal im jesť zo stromu vedomosti dobra a zla. Anjel-odpadlík, satan, zviedol Evu, Eva Adama, neposlúchli, užili zakázaného ovocia. Stratili raj zeme a stratili aj raj srdca, život Boží. A tu sa začína nepretržitý zápas Ducha svätého o stratenú dušu ľudskú, ustavičné úsilie Boha, aby sa mu voľný človek podrobil, aby mal i Bohom chcenú slobodu i Bohom chcené zajatie v živote milosti. A preto už tam na kraji opusteného raja odznelo z úst Božích prvé prisľúbenie vykúpenia, keď Boh povedal diablovej: „Nepriateľstvo položím medzi tebou a ženou, a medzi tvojím semenom a jej semenom; ona pošliape tvoju hlavu, a ty číhať budeš po jej päte“. Tak sa vynorujú obrysy Nepoškvrneného počatia a spasenia.

POTOPA prišla potom na celé ľudstvo, lebo sa ono skazilo. Už Adamovi synovia sa povadili: Kain zabil Ábela. Za Ábela sa narodil Adamovi Set, ktorý zachoval bohoslužbu. Ale Kain kazil všetkých ostatných, jeho potomci boli ešte viac skazení. Preto Boh nariadil Noemovi vystaviť koráb. Keď bola loď hotová, Noe sa utiahol do nej i s rodinou a výberom zvierat a začalo sa liať. Potopa zaplavila obývaný kraj, takže všetko, čo bolo živé zahynulo v tejto ohromnej katastrofe. Po nej Noe sa zaďakoval Bohu

príjemnou obetou za záchranu, a vtedy sa zjaviť na oblohe, ako symbol pokoja, dúha.

CHRONOLOGIA biblická je neistá pri týchto prvotných udalostiach. Kedy sa zjavil človek na zemi, kde začína ľudská kultúra, to sú otázky vedeckých výskumov a teórií.

PATRIARCHOVIA žili vysokým, patriarchálnym vekom. Noe požehnal svojho syna Sema, že z neho bude pochádzať Spasiteľ. Prví patriarchovia žili medzi Tigrisom a Eufrátom, v Chaldejsku a Babylonsku, kde chceli ľudia vystaviť ohromnú vežu ale Boh potrestal ich pýchu a roztrúsil ich po celom svete. Boli to pastieri. Jeden z nich, Abrahám, mal zvláštne dobrosrdečné vzťahy k Bohu, ktorý mu prisľúbil Vykupiteľa a vyvolil jeho národ, aby zachovával ideu jedného Boha a pripravil svet na príchod spásy. Abrahám sa presťahoval do Palestíny. Jeho syn bol Izák, ktorý namiesto Ezaua staršieho syna, požehnal mladšieho Istivého Jakuba a sveril mu mesiášske prisľúbenia. Jakub ako by na znak boja Božieho s človekom dostal nové meno Izrael, čo znamená človeka, ktorý mal boj s Bohom.

JOZEF bol medzi synmi Jakubovými miláčkom otcovým. Bratia zo závidosti ho predali za otroka do Egypta, kde sa stal veľkým pánom, správcom sypární faraónových. V Palestíne nastal hlad, Jakub so synmi bol nútený odísť do Egypta kde Jozef, vzhľadom na otca a na najmenšieho brata Benjamína, odpustil svojim bratom a osadil ich rodiny. Tak sa dostali Židia do Egypta, kde sa veľmi rozmnožili, a preto boli neskôr nenávidenými votrelcami. Egypťania začali s nimi tvrdo zachádzať a upotrebovali ich na otrocké práce.

MOJŽIŠ sa stal vodcom tohto zotročeného národa v Egypte. Zázračnými znakmi prinútil faraóna, aby dovolil odchod Židov. Faraón bol tvrdý nechcel ich prepustiť. len keď anjel Boží, ako mor, zabil v Egypte každého prvorođeného, dal im povolenie. Mor nezastihol Židov, ktorí upiekli baránka a jeho

krvou natreli veraje, aby spokojne prežili Priechod Pána, hebrejsky „Pascha“. To je pôvod Veľkej noci u Židov, pamiatka vyslobodenia z Egypta. Červené more sa otvorilo pred Židmi, ktorí za vodcovstva Mojžišovho a jeho brata Árona tiahli na polostrov Sinaj, kde im dal Boh zákony, medzi inými aj Desatoro. Tieto zákony sú mravné, obradové a spoločenské. Ľud izraelský štyridsať rokov blúdil po pustatinách, takže už aj Mojžiš a Áron stratili trpezlivosť, preto im Boh zabránil vstup do zasľúbenej zeme. Mojžiš umrel pred príchodom Židov do Palestíny. Všetky tieto veci sa dialy okolo r. 1500 pred Kristom.

Od zaujatia zasľúbenej zeme až po babylonské zajatie.

JOZUE bol muž, ktorého Mojžiš označil za svojho nástupcu. On zväčša zaujal Palestínu po veľkých bojoch s domorodými Kanaanitmi. Musel dať veľký pozor, aby sa Židia nenakazili pohanstvom domorodcov, ktorí boli polyteistami a klaňali sa najmä bohu Baál. Jozue v osobitnej knihe opísal toto obsadenie Kanaánu Židmi.

Po smrti Jozueho spravovali ľud SUDCOVIA, zpomedi ktorých najslávnejší boli Gedeon a Samson. Sudcovia museli ďalej bojovať za krajinu s Filištíncami a mali starosti aj so Židmi, ktorí sa začali klaňať cudzím bohom. Jahve ich tresce tým, že Filištínci niekoľko ráz zvíťazia nad nimi. Palestína len okolo r. 1100 bola celkom okupovaná. Vtedy povstal posledný sudca Samuel, ktorý pomazal prvého židovského kráľa Saula.

Kniha Sudcov opisuje dejiny sudcov. Kniha Rút prináša peknú epizodku z tých čias. Kniha kráľov opisuje dejiny kráľov až po babylonské zajatie. dve knihy Paralipomenom dopĺňujú knihy kráľov. R. 1058-1018 vládol Saul, ale nebol Bohu poslušný, preto bol zavrhnutý, Filištínci ho premohli, a on skončil po nešťastnej bitke samovraždou.

1018—978 nastúpil Dávid, ktorý sa vyznačil už za Saula, keď zabil v nerovnom súboji obra Filištíncov,

Goliáta. Mal svoje chyby, ale vedel držať aj pokánie. Upevnil svoju vládu, svätyni Božej zabezpečil v Jeruzaleme stály stánok a usporiadal bohoslužby, ku ktorým on sám složil krásne žalmy.

978—938 panoval jeho syn Šalamún. Vystavil veľkolepý chrám jeruzalemský a mal veľkú slávu a autoritu aj v cudzine. Na konci svojho života sa oddal modloslužbe. Cudzie ženy ho na to naviedly. Tak skončil tento múdry človek, ktorý spísal knihu Prísloví a Veľpieseň: Jemu pripisujú aj knihu Kazateľ a Knihu múdrosti.

Za neveru Šalamúnovu prišiel trest Boží: národ sa rozdvajil. Severných desať kmeňov sa odtrhlo od syna Šalamúnovho, Roboáma, a tvorilo pod menom Izrael osobitné kráľovstvo, južné dva kmene mali spoločné meno Júda.

KRÁĽOVSTVO IZRAELA založil Jeroboam, ktorý panoval 935—912 v Sícheme. Amri (885—873) preložil hlavné sídlo do Samárie. Achab (873—852) bol bezbožníkom, a jeho žena Jezabel zaviedla kult Baálov. Proroci Eliáš a Elizeus bojovali proti tomuto pohanstvu. Achab so ženou mizerne zahynul. Jeroboam II. posledný raz pozdvihol slávu Židov (787-746), ale proroci Amos a Oziáš už predpovedali smutný koniec, ktorý nastal roku 722, keď asýrsky kráľ Sargon zaujal Samáriu. Väčšina obyvateľstva musela ísť do vyhnanstva, kde okolo Ninive sa pomiešali s Asýrčanmi a oddali sa modloslužbe. V niektorých rodinách zostala pravá viera, ako to opisuje kniha Tobiašova. A zas do Samárie prišli kolonisti z Asýrie, ktorí sa pomiešali so Židmi. Táto miešanina národov, takzvaní Samaritáni, neskôr verili v pravého Boha a postavili mu aj chrám na vrchu Garizim, ale ostatní Židia ich nenávideli ako kacírov.

KRÁĽOVSTVO „JÚDA“ sa neskôr smierilo s Izraelom takže pod Jozafátom (870-849) obe kráľovstvá vystupovali spoločne proti Aramejcom a Asýrčanom. Po páde Samárie Júdsko sa mohlo zachovať len tak, že sa dobrovoľne podrobilo novému pánom.

Kráľ Ezechiáš (719-698) zamýšľal sa spojiť s Egypťanmi proti Asýrčanom, ale nepochodil. Za jeho panovania začal vystupovať veľký prorok Izaiáš, ktorý otvorene hlásal, že táto poroba je len trest Boží za nevernosť Židov, a pritom jasne predpovedal pôvod Spasiteľa, jeho utrpenie a konečnú slávu. Jeho vrstovníkom bol prorok Micheáš. Za kráľa Joziáša (640-608) sa dostali Židia pod vládu Egypta. Zatiaľ ríša Asýrčanov padla, nastúpili Médovia ktorí si pobrali z Jeruzalema tých najpoprednejších mužov do zajatia, medzi inými mladého Danieľa, roku 606. To bol začiatok babylonského zajatia. Vtedy žil aj prorok Jeremiáš, ktorý darmo napomínal kráľov, aby sa nepridržiavali Egypťanov. Médsky kráľ Nabukadnézar roku 586 dobyl Jeruzalem a úplne ho zboril. Celý židovský národ bol odvlečený do Babylonska do vyhnanstva. Jeruzalemské rumy oplakával prorok Jeremiáš vo svojich Nárekoch. Kniha Judit opisuje udalosť z časov asýrskeho panstva.

Od babylonského zajatia po Krista.

Deportovaní obyvatelia Judey neboli roztrúsení ako Izraeliti, ale boli koncentrovaní okolo veľkého mesta Babylonu a na brehu Eufráta. Zorvu bola deportácia veľmi ťažká, ale neskôr sa Židia vžili do novej situácie a mali sa pomerne dobre. Proci Jeremiáš, jeho tajomník Baruch, Ezechiel a Daniel sa postarali o to, aby praotcovská viera v Boha a nádej v Spasiteľa ešte lepšie kvitly než predtým. V knihe Jóbovej dostal národ krásny príklad, ako treba veriť v Božiu Prozreteľnosť i v tých najkrušnejších časoch. Podľa predpovede Jeremiáša babylonské zajatie trvalo 70 rokov. Cyrus, veľký kráľ Peržanov, roku 538 prekvapil pánov Babylonu počas jednej slávnosti a zlomil ich moc. Cyrus sa ukázal ako osloboditeľ zotročených, preto o dva roky neskôr, r. 536 vydal edikt, ktorým povolil Židom návrat do Palestíny a znovu vystaviť chrám jeruzalemský. Za vedenia Zorobabela sa pohybovali karavány národa a vrátili sa do svojej vlasti. Ale Židia tu narazili na odpor Samaritánov, takže stavbu kosto-

la začali len po nastúpení Dariusa I. (522). Proroci Aggeus a Zachariáš viedli práce, ktoré sa skončili 516. Roku 458 Ezdráš priviedol ostatných vyhnančov domov, do Jeruzalema, a zreformoval náboženský život. Sossbieral a zrevidoval sväté knihy. Kráľ Artaxerxes II. poslal r. 445 za guvernéra Júdska Nehemiáša, ktorý dovŕšil očisťovaciu akciu Ezdrášovu, vystavil múry Jeruzalema a nariadil uskutočňovanie starého zákona, toľké roky zanedbaného. Od toho času sa stáva judaizmus uzavretou náboženskou jednotkou. Posledný prorok Malachiáš, predpovedal príchod kráľovstva Mesiášovho a čistú obetu mesiášskych čias.

Len jedna čiastka Židov sa vrátila do vlasti, ostatní alebo zostali v Babylonsku, alebo sa čoskoro osídlili po celom známom svete, v Egypte a na pobrežiach Stredozemského mora. Takto sa postaral Duch svätý, aby i doma bolo jadro pre veľké myšlienky a udalosti, i po celom svete boli propagátori Písma. Bola to príprava na rozšírenie spásy. Kniha Ester opisuje epizódu z perzskej nadvlády.

Ale cesty Ducha hnaly ľudstvo ďalej. Peržania sa stali pánmi aj v Malej Ázii, ba pomýšľali podrobiť si aj ďalší západ. No Dariusa zastavili Gréci pri Maratóne r. 490 a Xerxes prehral boj pri Salamise r. 480. Atény prežili svoje vrcholné obdobie Periklovo, ale Sparta r. 404 porazila toto mesto krásy a umenia. Gréckemu panstvu urobil koniec makedónsky kráľ Filip (359-336), ktorého syn, Alexander Veľký (336-323), podmanil za niekoľko rokov celú Malú Áziu, porazil Peržanov pri Isse a stal sa pánom Egypta, Palestíny a celej perzskej ríše. Po Alexandrovej smrti Palestína bola podriadená Alexandrii, čo znamenalo panstvo Hellénov pod Ptolomeidmi v Egypte. Jeden z Ptolomeusov, Philadelphos (283-247), dal preložiť Písmo do gréčtiny. Tento preklad sa menuje Septuaginta. V Sýrii po Alexandrovi panovala druhá hellénska dynastia, Seleukidovia, ktorí roku 200 premohli egyptské panstvo a Palestínu pripojili k Sýrii; jej hlavným mestom bola Antiochia, nové mesto pri Oronte. Seleukidovia začali Židov utlačovať a

chceli ich prinútiť aj na modloslužbu. R. 168 postavili sochu Jupiterovu v chráme jeruzalemskom a ničili všetko, čo pripomínalo staré bohoslužby. To už bolo Židom veľa. Povstali proti Seleukidom. Viedol ich Judáš, ktorého nazvali kladivom, Machabejom.

Boj Judášov a jeho bratov opisujú knihy Machabejcov. Bol to boj úspešný, takže syn najmladšieho Machabejca, Simona, ktorý sa volal Ján Hyrkán (135-105), na čas reštauroval samostatný židovský štát. Ale samostatnosť netrvala dlho. Rimania si podmanili Sýriu a po víťazstve Pompejovom roku 64 padla aj Palestína do rúk rímskych. Herodes, poverenec rímsky, dal vyvraždiť ostatných Machabejcov a utlačil národ židovský. Panoval od roku 37.

V týchto časoch, keď Židia boli roztrúsení po celom svete, keď grécko-rímska kultúra sjednotila v ríši rímskej celé ľudstvo, keď čiastka Židov, saduceji sa úplne oddávala cudziemu vplyvu, druhá zas v žiarlivej zafatosti sa pridŕžovala už len prázdnej litery zákona — boli to farizeji — a keď aj pôvodná mesiášska idea bola zmateriálovaná a skreslená, narodil sa Spasiteľ.

Meditácia o Starom zákone.

1. To bola prvá etapa cesty Ducha svätého ku mne. Spiritus inspirátor občas naplňal veľduchov Starého zákona, aby v mori modloslužby bola zachovaná idea jedného pravého Boha. Táto Božia borba proti pohanstvu trvá aj dnes. Hlúčky katolíkov sú niekedy ozaj len ostrovkom v mori nevery a ľahostajnosti.

2. Aj moja duša prechádza cez púšte vlačnosti a suchoty, cez strmé cesty boja a cez široké cesty moderného Babylonu, cez nadvládu toľkých nových smerov filozofických a spoločenských, ale nájde tiež spásu len u Spasiteľa.

Dejiny Nového zákona.

Knihy Nového zákona obsahujú život Ježiša Krista a počiatky Cirkvi svätej v apoštoloch.

Nový zákon sa začína spasiteľnou činnosťou Duha svätého. Spiritus redemptor sa vznáša nad Pannou Máriou v Nazarete, aby ona panensky počala Spasiteľa. Ježiš sa narodil v Betleheme okolo roku 750 po založení Ríma. Žil až do tridsiateho roku svojho doma, v Nazarete u tuzemských rodičov svojich v poslušnej práci. Potom začal hlásať sv. Ján Krstiteľ príchod kráľovstva Božieho a vyzýval poslucháčov na pokánie. Hneď potom Ježiš sa utiahol na štyridsať dní do púšte a pripravil sa na verejné vystupovanie. Celý svet očakával Mesiáša, ktorý by spasil svet. Každý očakával novú silnú ríšu, v ktorej panuje moc a pokoj. A vtedy Kristus začína hlásať svoje evanjelium, svoje posolstvo, ktoré je odlišné od očakávania pospolitého sveta. Hlása príchod ríše, ktorá má svoje základy v dušiach, v nadprirodzenom ponímaní života, v spolupráci Boha a človeka. Na tomto kráľovstve účastný môže byť každý človek bez rozdielu.

Ježiš si vyvolil dvanásť mužov, ktorí ho pochopili a propagovali jeho idey. Títo apoštoli sa stali základom Cirkvi Kristovej. Týmto odhaľuje veľké tajomstvá zjavenia novozákenného a tiež týmto dáva už vopred najavo, ako musí on, Spasiteľ, skončiť svoj život. Pred zrakmi apoštolov sa vždy väčšmi vynorovala božská postava Kristova. Ježiš aj zázrakmi a proroctvami dokazoval svoje božstvo a svoje mesiášske poslanie. Na druhej strane však vedúci činitelia židovského národa sa dívali na neho vždy nepriateľským okom. Bolo to úžasné napätie medzi názorom mesiášskym, ako si ho predstavovali farizeji a saduceji, a medzi tým, čo hlásal Kristus. No Spasiteľ vo svojom božskom povedomí smelo prišiel na konci svojho verejného účinkovania po celej Palestíne do hlavného mesta do sv. mesta Židov, do Jeruzalema, kde ho v najkrajšom veku — sotva mu bolo minulo tridsať rokov — ako bohorúhača a štváča ukrižovali na blízkej hore Golgota. Predtým na

poslednej večeri ešte podával tie najvážnejšie úpravy apoštolom a založil sviatosť oltárnu, aby zabezpečil svoju stálu prítomnosť na našich oltároch. Na tretí deň po svojej smrti, ktorá znamenala vykúpenie a spásu, vstal z hrobu, ďalej poučoval apoštolov a dal im moc nad dušami potom vstúpil na nebesa, prisľubiac poslanie Ducha svätého.

Dejiny Cirkvi.

Po nanebevstúpení Pánovom zostúpil Duch svätý na apoštolov a začal účinkovať ako Spiritus sanctificator, ako Duch-posvätiť, a účinkuje po toľkých už storočiach až podnes.

Doba apoštolov.

Apoštoli, Duchom svätým nadchnutí, dali sa do práce. Rozišli sa po celom známom svete a hlásali evanjelium. Všade zakladali kresťanské obce, vysviacali biskupov a kňazov, a napokon mučeníckou smrťou končili svoje krásne poslanie. Mali ohromné ťažkosti popri veľkých úspechoch. V ten čas sa obrátil Šavel, vysokoučený a smelý muž, a stane sa Pavlom, apoštolom národov ktorý spolu so sv. Petrom, prvým to pápežom, našli mučenícku smrť v Ríme roku 67. Už predtým sa síšiel prvý snem apoštolský do Jeruzalema. Vtedy sa popisujú krátke dejiny Spasiteľa a apoštolskej činnosti vzniká zbierka štyroch evanjelií a ostatných kníh Nového zákona, skladajúcich sa zväčša z listov svätého Pavla apoštola. Ale už vtedy nastávajú aj roztržky medzi niektorými kresťanskými obcami a tiež prvé bludy.

Doba starokresťanská.

Aj nástupcovia apoštolov boli horlivci a martýri. Tak sv. Ignác, biskup antiochijský, ktorý roku 107 umrel v Coloseu rímskom, zanechal nám krásne listy, v ktorých sa zrkadlí vyvinutý kresťanský život so všetkými prvkami dnešného katolíctva. Pri-

mät rímskeho biskupa sa všeobecne uznáva. Sv. Irenej sa obracia proti pokusom primiešať rozličné grécke a východné filozofické názory do kresťanstva. Stavia sa proti gnosticizmu. Neskôr je porazený montanizmus a iné kacírstva, namierené proti sv. Trojici upravujú sa názory na káňanie a na krst. Popri takýchto vnútorných rozporoch prišiel konflikt so štátom. Rímski cisári začínajú pokladať hnutie kresťanov za nebezpečné pre svoj režim, preto ich prenasledujú. Nero a Domicián usporiadajú pohony na kresťanov ktorí sa musia skryť pod zem do katakomb. V treťom storočí sa deje prenasledovanie kresťanov nariadeniami ediktami. Decius r. 240 vôbec zakázal kresťanstvo pod najprísnejšími trestami. Posledne Dioklecián r. 304 chcel ediktom vyhubiť kresťanov. Za týchto časov tisíce a tisíce kresťanov sa stali mučeníkmi.

Konštantín Veľký r. 313 vydal edikt milánsky, zaručujúci Cirkvi úplnú slobodu. Tu však nastala kríza ariánska. Árius, alexandrijský kňaz, pok'adal Krista a Ducha svätého len za tvory, povýšené Božou milosťou na vyššiu hodnosť. Nicejský snem r. 325 formuloval kresťanskú náuku o božstve Ježišom a o jeho spolupodstatnosti (consubstancialite) s Otcom Bohom a tým odsúdil arianizmus. No tento blud mal mnoho prívržencov a narobil aj potom mnoho nesvárov a bojov. Vtedy sa stalo tiež, že Juliánovi Apostatovi sa zachcelo reštaurovať staré pohanstvo, ale sa mu to nepodarilo. Snem v Carihrade r. 381 doplnil nicejskú formulu so zreteľom na božstvo Ducha svätého.

I pri všetkých týchto ťažkostiach, pri krvi a borbe, kresťanský život kvitol vo svojej prvotnej kráske Kresťanská asketika, jednoduchosť, láska a obetavosť, čistý svetonázor, spokojnosť a heroizmus boli vtedy najkrajšie výtvary Ducha svätého. Pre zdokonaľovanie kresťanského života sa začína vzťahovať pustovníctvo, z ktorého sa pomaly vyvinie rehoľníctvo. Sv. Hieronym preložil Písmo do bežnej latinčiny. Tento preklad sa stal pospolitým, Vulgatou. Sv. Augustín, najnadanejší mysliteľ kresťanstva, po-

ráža blud donatistov a stáva sa učiteľom milosti Božej. Umrel r. 430. V ten čas Nestorius hlása, že Mária porodila iba človeka. Bohorodičstvo Máriino hájil sv. Cyril antiochijský a formuloval ho snem efezský r. 431. Neskôr snem chalcedonský jasne stanovil dogmu o jednej osobe a dvoch prirodzenostiach v Kristovi. To bolo potrebné aj proti monofyzitom, ktorí v protive k Nestoriovovi učili jednotnosť osobnú s jednou prirodzenosťou.

Vtedy už so všetkých strán ohrožovali rímsku ríšu barbari. Cisári ťažko vedeli odolať tomuto náporu a tak na konci piateho storočia padla rímska ríša a stala sa voľným terénom nových národov. V Itálii sa zahniezdili Longobardi, v Galii Frankovia. Tieto národy pomaly sa stávajú kresťanskými.

Doba stredoveká.

Sv. Bonifác pomaže prvého franského kráľa z rodu Karolingov, Pipina, ktorý premohol roku 756 Longobardov v Itálii a tak získané územie daroval pápežovi. Tak vznikol pápežský štát. Karol Veľký prišiel roku 800 do Ríma kde ho pápež Lev III. korunoval za cisára a protektora rímskeho. Potom nasleduje kritický čas pápežstva, keď načas nehodní ľudia sedia na stolci Petrovom. Lateránsky snem roku 1059 reformuje voľbu pápeža a sveruje ju jedine na sbor kardinálov. Zatiaľ sa začínajú nepokoje na Východe. Gréci sa nemôžu dohodnúť s Latinmi. Po hnutí obrazoborcov Focius, patriarcha carihradský, už aj náuku rímsku napáda. Všetky rokovania boli bezvýsledné, nasledujúceho patriarchu Michala musel pápež Lev IX. vyobcovať z cirkvi roku 1054, a tým nastala schizma; východní kresťania odpadli od cirkvi rímskej. Zato dielo Kristovo všade zvíťazilo na západe medzi novými národmi. Apoštolom Nemecka sa stal sv. Bonifác, ktorý pokrstil najprv Bavorov, potom Turingov napokon našiel mučenícku smrť medzi Frízami r. 755. Sv. bratia Cyril a Metod priviedli moravsko-slovenské kraje ku Kristovi koncom IX. storočia, a to hlavne slovanskou liturgiou.

ktorú oni sami zaviedli. Hneď potom daly sa aj české kniežatá pokrstiť v Rezne, takže r 973 je v Prahe aj biskupstvo. Z Čiech prešlo kresťanstvo do Poľska, kde nad hrobom sv. Wojtecha, druhého biskupa pražského, sa založilo prvé biskupstvo poľské, roku 1000. Bulhari a Rusi tiež majú svojich horlivých apoštolov a kniežatá. Napokon Maďarov sv. Štefan kráľ priviedol do Cirkvi svätej.

Sv. Beňadik uviedol rehoľníctvo do západného kresťanstva. Všade sa stavajú kláštory, v ktorých mnisi sa venujú popri svojom osobnom zdokonaľovaní literatúre a umeniu. Tak nám rehole zachovaly skoro celú antickú kultúru grécko-rímsku. Rehole organizujú v Európe aj prvé školstvo. Najslávnejší benediktínsky kláštor bol v Cluny, odkiaľ vyšla reforma nielen rehoľníctva, ale aj pápežstva, nakoľko veľký pápež-reformátor, Gregor VII., vyšiel z radov mnichov clunyských, kde sa bol menoval Hildebrand.

Gregor VII. chcel najmä prísne uskutočniť kňazský celibát a chcel zamedziť kupčenie s vysokými hodnosťami cirkevnými, tzv. simóniu. Preto sa dostal do konfliktu s cisárom Henrichom IV., ktorého musel vyobcovať. Cisár, aby nestratil svoj trón, išiel do Kanossy, kde dostal rozhrešenie, ale sa pápežovi za toto pokorenie vypomstil tým, že ho vyhnal z Ríma. Gregor VII. musel umrieť roku 1085 vo vyhnanstve v Salerne. Jeho reformná snaha bola predsa úspešná, nakoľko vo wormskom konkordáte roku 1123 sa cisári zriekli investitúry. Jeden z najväčších pápežov bol potom Inocent III. (1198-1216), ktorý predstavuje vrchol pápežskej moci nad všetkými európskymi panovníkmi. Za jeho panovania bol snem v Lateráne, ktorý predpísal ročnú spoveď a sväté prijímanie. Už aj pápež Alexander III. a potom Inocent IV. mali zas konflikt s cisármi z rodu Hohenštaufovcov. Tento rod vymrel popravou syna Fridricha II., Konradína, roku 1268.

Roku 1274 na lyonskom sneme bolo vyhlásené sjednotenie s gréckou cirkvou, ale toto sjednotenie, únia, netrvalo dlho. Roku 1282 Gréci sa vrátili

k schizme. Spomenutý snem lyonský predpísal pre kardinálov, voliacich pápeža, uzavreté miesto, tzv. konkláve.

V tento čas razila si cestu aj misijná myšlienka, rozširovanie kresťanstva mimo Európy. Kresťanský svet veľmi ťažko znášal, že Svätá zem bola v rukách pohanských. Preto sa organizovali križiacke výpravy. Počnúc od pápeža Gregora VII., pápeži a svetskí panovníci všetko možné vykonali, aby dobyli pre kresťanstvo Svätú zem. To sa križiakom nepodarilo, ale zato výpravy doniesly do života európskeho nový ruch, rozkvet obchodu a umenia a nové pramene literatúry. Boly nadovšetko krásnym príkladom kresťanského oduševnenia a obetavosti.

K benediktínom sa pridružujú ako nová rehoľa cisterci, potom kartuziáni a premonštráti Sv. František assiský založil prvú žobravú rehoľu františkánov. Za križiackych výprav sa zakladaly rehole vojenské: Johaniti, Templári a rehoľa nemecká. Sv. Cirkev otvára prvé univerzity v Paríži, Oxforde a v Bologni. Tieto univerzity sa stávajú ohniskami vedy a kultúry. Na týchto univerzitách účinkujú veľkí myslitelia stredoveku Petrus Lombardus. Veľký Albertus a najmä Tomáš Akvinský. Mystika a askéza triumfovaly. Heréza bola vtedy priestupkom proti civilnému poriadku, ktorý hájil jednotnosť svetonázoru zvláštnymi súdmi, tzv. inkvizíciou.

Panovanie Bonifáca VIII. (1294-1303) znamená začiatok oslabenia politickej moci pápežov. On chcel túto moc ešte viac využiť než jeho predchodcovia, ale práve toto vzbudilo nápor u svetských panovníkov, ktorí si hájili svoje práva. Po ňom za sedemdesiat rokov sídlili pápeži v Avignone. Zatiaľ v Ríme boly neporiadky. Gregor XI. sa vrátil do Rima roku 1376. Po jeho smrti nastala veľká schizma západná. Kresťanský svet sa rozdelil podľa dvoch pápežov. Tomu spravil koniec snem kostnický r. 1414. S východnými načas zas sa urobila únia, ale Turci roku 1453 dobyli Carihrad a schizma trvala ďalej. Pápeži vtedy vyzývali panovníkov, aby zamedzili

príchod Turkov do Europy. No iba Jánovi Huňadskému sa podarilo zastaviť Mohameta pri Belehrade za pomoci mnícha Jána Kapistránskeho, roku 1456.

Poslední pápeži stredoveku sústredili svoju pozornosť na ozdobenie Ríma v smysle humanistickom, pestovali umenie a vedu, a boli pritom aj politicky činní Sixtus IV. dal vystaviť a vymaľovať povestnú kaplnku s xtínsku, Alexander VI. s mravného hľadiska pohoršoval svet, ale autoritu pápežskú vedel zachovať, Július II. bol bojovný, a konečne Lev X. sa veľmi zaoberal svojimi domácimi vecami, vedou a umením, ale pritom nedbal veľmi o reformu cirkevnú ktorá vtedy bola už prepotrebná, lebo nový duch renesancie bol predsa len pohanský a potlačoval opravdivú zbožnosť, aká sa javí v krásnom asketickom diele vtedy napísanom, v Nasledovaní Krista.

V Anglicku Ján Wiclef hlásal nebezpečné bludy. Jeho názory učil potom v Prahe Ján Hus, ktorého za snemu kostnického upálili. V Španielsku začali prenasledovať Židov a inkvizíciou násilne ich chceli pokresťančiť, inde zas páľili bosorky a všelijaký druh povier sa zahniezdil medzi kresťanmi. To boli úkazy, ktoré volaly o súrnu reformu.

Doba nová.

Žiaľbohu, reformu začali nepovolani ľudia, ktorí zničili dovtedajšiu jednotu európskeho kresťanstva. Reformu zle chápanú, mimo Cirkvi a proti nej, urobil Martin Luther, člen rehole Augustiniánov (1483-1546). Keď totiž pápež povolil pre sbierky na nový svätopeterský chrám v Ríme odpustky, niektorí sberatelia v Nemecku ich hodne zneužívali. Túto príležitosť použil Luther a 31. októbra 1517 vyvesil na bránu wittenberského kostola svoje tézy o odpustkoch. Tak sa zdalo, že je to len sťažnosť mnícha, ale veru vtedy už nijaké rokovania a nápravy nepomohly. Vystúpenie Lutheovo bolo iba signálom k všeobecnej svetonáhľadovej revolúcii v Nemecku,

kde život cirkevných hodnostárov bol najviac skazený a sociálne pomery pre pažravosť panovníkov boli tiež neznesiteľné. Z Lutherových téz vyrástly zrejme bludné náuky a otvorený odpad od Cirkvi. Ani pápežovi, ani cisárovi Karolovi V. sa viac nepodarilo zachrániť kresťanskú jednotu. Protestantizmus pokosil celú Európou. Vo Švajčiarsku Zwingli a Kalvin urobili reformáciu protestantskú, ale, pravda, vo svojich názoroch neboli jednotní, takže protestantizmus ešte za života Lutherovho rozpadol sa na rozličné sekty. V Anglicku nastal odpad, keď pápež odoprel vyhlásiť prvé manželstvo Henricha VIII. za neplatné.

Katolícka cirkevná reformácia prišla oneskorene, ale zato priniesla tým viac ovocia. Urobil ju snem tridentský, ktorý trval od roku 1545 až do 1563. Tento snem je základom nového prekvitajúceho náboženského života kresťanského až podnes. Popri užitočných definíciách náukových zreformoval sa aj celý klérus. Staré rehole sa vrátili ku svojej pôvodnej prísnosti a vznikly nové, ktoré primerane sa usilovali preniesť veľkú reformu do života Európy a zasa sjednotiť odpadnutých bratov. Najlepšie sa osvedčila v tomto ohľade Spoločnosť Ježišova, rehoľa Jezuitov, založená roku 1534 sv. Ignácom Loyolským. Katolícka renesancia sa uplatnila na každom poli, náboženskom, vedeckom a umeleckom. Nikdy nemala Cirkev toľko svätcov, toľko mudrcov a umelcov, ako v tento čas. Po objavení Ameriky sa rozprúdila aj činnosť misijná a priniesla neočakávaný úspech. Na druhej strane odpad od autority cirkevnej zapríčinil úplný chaos a šírenie sa racionalistického ateizmu, ktorého priekopníkmi boli tzv. encyklopedisti. No katolicizmus bol tiež vždy silnejší, takže odolal každému náporu, hoci vplyvom protestantizmu a nového materializmu byly skoro všetky vlády vtedy Cirkvi nepriateľské. Časy tak dospely po náboženskej revolúcii k všeobecnej sociálnej revolúcii v Europe.

Doba súčasná.

Francúzska revolúcia a po nej revolučná vlna po celej Európe narobila Cirkvi ohromné škody, takže sa zdalo, ako by sa bolv vrátili časy martýrov a katakomb. No čas ničenia bol pomerne krátky, trval od roku 1789 do 1800. Pius VII. (1800-1823), Lev XII. (1823-1829) a Pius VIII. (1829-1830) sa usilovali zaistiť práva Cirkvi a slobodu kultu rozličnými konkordátmi. Prvým takým konkordátom bol francúzsky z roku 1801, ktorý bol podpísal Napoleon. Gregor XVI. (1830-1846) uvádza populárne akcie na povzbudenie nábožného života, Pius IX. (1846-1878) obhajuje katolícku náuku proti racionalistom vydaním encykliky „Quanta cura“ a „Syllabu“. Na sneme vatikánskom sa posilňuje postavenie pápeža vyhlásením neomylnosti pápežskej vo veciach viery a mravov. Tento snem nemohol byť skončený, lebo roku 1870 priekopníci sjednoteného Talianska obsadili Rím a celý pápežský štát. Lev XIII. (1878-1903) lúšti veľké sociálne problémy moderných časov v duchu kresťanskom, najmä v encyklike „Rerum novarum“ z roku 1891. Pius X. (1903-1914) sa smeie obracia proti moderným bludom, odsúdiac v encyklike „Pascendi“ modernizmus, taktiež zavedením častého prijímania prehlbuje náboženský život kňazov a veriacich. Beňadik XV. (1914-1922) sa usiluje smieriť bojujúce štáty a po svetovej vojne vydáva encykliku o pravom mieri „Pacem Dei“ pre smierenie všetkých kresťanských národov.

Pápež Pius XI. (1922-1939) ako pápež katolíckej akcie, stál uprostred súčasných dejín ako najvplyvnejší činiteľ medzinárodného náboženského a kultúrneho života, najmä odvtedy, čo suverenitu pápežov aj Taliansko samo slávnostne uznalo a teritoriálne zabezpečilo. Katolícka Cirkev stojí dnes za panovania Pia XII. na vrchole svojej duchovnej moci a apoštolskej horlivosti.

Meditácia o dejinách.

1. Účinkovanie Ducha svätého v dejinách je zázračné. Vede Cirkev cez dobrotu a zlobu ľudskú, ako vo veľkom riečišti, v ktorom ustavičné vlnobitie rozličných osudov dodáva pružnosti a živosti veľkému prúdu Božích zámerov. Ten svätý zápas božského určenia s ľudskými živlami v Cirkvi svätej je obdivuhodný. Kto sa vážne vhlbi do dejín Cirkvi svätej, ten vidí tento zápas a v ňom stále víťazstvo d'bra, triumf Kristovej myšlienky. Vidí, že je skutkom Kristov slub: prítomnosť Ducha svätého až do konca sveta!

2. Svetové dejiny sa opakujú v dejinách národov a štátov. Aj história nášho národa je dôkazom tichého, ale tým výraznejšieho účinkovania Ducha svätého medzi nami. Počnúc od sv. Cyrila a Metoda až podnes sa tiahne to ustavičné kvasenie duševné, ktoré prináša i popri všetkých ťažkostiach toľko krásneho ovocia. Katolicizmus patrí k duši národa nášho, Duchom svätým osvietenej, a preto máme tak veľké nádeje do budúcnosti, že práve tento náš Duchom vedený irečiteľný život bude tým najcennejším elementom našej vlasti.

3. Pre mňa je najdôležitejšia moja vlastná história, môj vlastný život. Všetko od toho závisí či tento život tiež posväcuje Duch svätý, alebo nie. Preto svedomite konám svoje hlbšie pobožnosti aby som sa stal tiež vhodnou nádobou Ducha svätého.

POBOŽNOSTI.

Vzývanie Ducha Svätého.

Veni Sancte Spíritus!
Reple tuorum corda fideli-
um. et tui amoris in eis
ignem accende.

Ť. Emitte Spíritum tuum,
et creabuntur.

Ř. Et renovabis faci-
em terrae.

Orémus. Deus, qui corda
fidelium Sancti Spíritus
illustratione docuisti; da
nobis in eodem Spíritu
recta sapere et de eius
semper consolatione gau-
dere. Per Christum Dó-
minum nostrum. Amen.

Alebo:

Veni Sancte Spíritus,
Et emitte caelitus
Lucis tuae rádium.

Veni pater pauperum,
Veni dator munerum,
Veni lumen cordium.

Consolátor óptime,
Dulcis hospes animae,
Dulce refrigerium.

In labore réquies,
In aestu tempéries,
In fletu solátium.

Príď, ó Duch Svätý! Na-
plň srdcia svojich veria-
cich a roznieť v nich
oh-eň lásky k sebe.

Vyšli Ducha svojho a
všetko bude pretvorené.
A obnovíš tvárnosť zeme.

Modlíme sa. Bože, ktorý
si srdcia veriacich osvie-
tením Ducha Svätého vy-
učil, daj nám v tomže
Duchu pravé veci smýš-
ľať a z jeho potešenia
vždycky sa radovať. Skr-
ze Krista, Pána nášho.
Amen.

Duchu Svätý príď s neba
a vydať ráč zo seba
žiaru svetla pravého.

Príď k nám Otče strápe-
ných,
darca darov slúbených,
svetlo srdca bôľneho.

Najvernejší Tešiteľ,
poslal Ťa k nám Spasiteľ,
Ty sladké občerstvenie.

V práci si poľahčenie,
v sparne si ovlaženie,
v plači si potešenie.

O lux beatissima,
Reple cordis intima
Tuorum fidélium.

Sine tuo númine
Nihil est in hómine,
Nihil est innóxium.

Lava quod est sordidum,
Riga quod est áridum,
Sana quod est sáucium.

Flecte quod est rígídum,
Fove quod est frígídum,
Rege quod est dévium.

Da tuis fidélibus,
In te confidéntibus,
Sacram septenárium.

Da virtútis méritum,
Da salútis éxitum,
Da perénne gáudium.
Amen.

Pripojí sa orácia ako vyššie.
Alebo:

VENI Creátor Spíritus,
Mentes tuorum vísita.
Imple supérna grátia.
Quae tu créasti, péctora.

Qui diceris Paráclitus,
Altíssimi donum Dei,
Fons vivus, ignis, cár-
tas,
Et spiritalis únctio.

Svetlo plné radosti,
naplň srdcia temnosti,
ľudu Tebe verného.

Bez pomocnej milosti
človek žije v briešnosti,
nie je v ňom nič dobrého.

Očisť duše pramene,
zavlaž, čo je znavené,
uzdrav, čo je ranené.

Zohni, čo je stuhnuté,
zohrej, čo je studené,
naprav, čo je zblúdené.

Daruj všetkým veriacim,
a v Teba dúfajúcim
dar sedmorých milostí.

Odplatu udeľ čnosti,
slávu po tej časnosti,
a nebeské radosti. Amen.

Príď, ó, Duchu Stvorite-
ľu,
svojich verných učiteľu,
naplň srdcia nám milo-
stou,
ktoré stvoril si múdro-
stou.

Tešiteľom si nazvaný,
nám od Boha darom daný;
zdroj si živý, lásky pla-
meň,
k posväteniu ducha pra-
meň.

Tu septiformis múnere,
 Dígitus patérnae déxte-
 rae,
 Tu rite promíssum Patris,
 Sermóne ditans gúttura.

Accénde lumen sénsibus,
 Infunde amórem córdi-
 bus.
 Infirma nostri córporis
 Virtúte firmans pérpeti.

Hostem repéllas lóngius,
 Pacémque dones próti-
 nus:
 Ductóre sic te praévio,
 Vitémus omne nóxium.

Per te sciámus da Pa-
 trem,
 Noscámus atque Filium,
 Teque utriúsque Spíritum
 Credámus omni témpore.

Deo Patri sit glória
 Et Fílio, qui a mórtuis
 Surréxit, ac Paráclito
 In saeculórum saecula.
 Amen.

Pôvod sedmorých s' mi-
 lostí,
 sila Otcovej mocnosti;

Tys' dľa sľubu Bohom
 [daný,
 darca reči požehnaný.

Smyslov tmu ráč osveco-
 [vať,
 srdcia láskou rozpaľovať,

dožič pomoc v každú do-
 [bu,
 uniesť každú tela mdlobu.

Nepriateľa vzdiať zlost-
 [ného,
 pokoja nám daj svätého,

by sme pri tvojom sprie-
 [vode
 vyhýbali duše škode.

Daj nám poznať nebies
 Otca,
 daj tiež poznať jeho Syna;
 daj nám veriť z celej sily
 v Teba Ducha v každej
 [chvíli.

Buď česť Otcu vždy več-
 [nému,
 Synu zmŕtvych vzkrese-
 [nému,
 Svätému tiež duchu slá-
 [va,
 až na veky nech sa vzdá-
 [va.

Pripojuje sa tá istá orácia ako vyššie.

Modlitba sv. Tomáša pred učením, literárnou prácou alebo pred rečnením.

Nevysloviteľný Tvorca! Ty si z prameňa múdrosti svojej určil trojakú hierarchiu Anjelov a rozdelil si im spôsobom podivuhodným úlohy vo svete neviditeľnom. Ty si svetadiely vesmíru krásne rozložil. Veď si Ty opravdivé žriedlo svetla a múdrosti a základ všetkej vedomosti. Rozsvieť v šere rozumu môjho lúče svetla svojho a odstráň odo mňa dvojakú tmu, v ktorej som sa narodil, hriech a nevedomosť. Ty otváraš jazyky nemluvňat, vycvič aj môj jazyk a vlej na pery moje milosť požehnania svojho. Daj, aby som ostro chápal, dobre si zapamätal a prakticky sa učil. Daj, aby som jasne vysvetľoval a daj mi k tomu veľkú milosť reči. Prípravu napomáhaj, činnosť sprevádzaj a účinok doplňuj (*ingressum instuas, progressum dirigas, egressum compleas*). Ty si pravý Boh a pravý človek. A žiješ a panuješ na veky vekov. Amen.

Modlitba k Duchu Svätému za Cirkev.

Ó Tvorca, Duch Svätý, buď stále s cirkvou katolíckou, posilňuj ju proti útokom nepriateľov svojou najvyššou mocou a obnovuj svojou láskou a milosťou ducha vysvätených služobníkov svojich, aby v tebe oslávili Otca a jeho Syna jednorodeného Ježiša Krista, Pána nášho. Amen.

Litánie o najsvätejšom mene Ježiš.

Kýrie eléison.
Christe, eléison.

Kýrie, eléison.
Jesu, audi nos.
Jesu, exaudi nos.
Pater de coelis, Deus, miserere nobis.

Pane, zmiluj sa nad nami.
Kriste, zmiluj sa nad nami.

Pane, zmiluj sa nad nami.
Ježišu, uslyš nás,
Ježišu, vyslyš nás,
Otče s nebies, Bože, zmiluj sa nad nami.

Fili, Redemptor mundi,
Deus, miserere nobis.

Spiritus Sancte, Deus,
miserere nobis.

Sancta Trinitas, unus
Deus, miserere nobis.
Jesu, Fili Dei vivi, mis.

Jesu, splendor Patris, mis.
Jesu, candor lucis aeternae, mis.

Jesu, rex gloriae, mis.
Jesu, sol iustitiae, mis.

Jesu Fili Mariae Virginis, mis.

Jesu amabilis, mis.

Jesu, admirabilis, mis.

Jesu, Deus fortis, mis.

Jesu, pater futuri saeculi, mis.

Jesu magni consilii angelus, mis.

Jesu, potentissime, mis.

Jesu, patientissime, mis.

Jesu, obedientissime, mis.

Jesu, mitis et humilis corde, mis.

Jesu, amator castitatis, mis.

Jesu, amator noster, mis.

Jesu, Deus pacis, mis.

Jesu, auctor vitae, mis.

Jesu, exemplar virtutum, mis.

Jesu, zelator animarum, mis.

Jesu, Deus noster, mis.

Jesu, refugium nostrum, mis.

Synu, Vykupiteľu sveta,
Bože, zmiluj sa nad nami.

Duchu Svätý, Bože, zmiluj sa nad nami.

Svätá Trojica, jeden Bože, zmiluj sa nad nami.
Ježišu, Synu Boha živého, zm.

Ježišu, odblesk Otca, zm.
Ježišu, žiara svetla večného, zm.

Ježišu, Kráľ slávy, zm.
Ježišu, slnko spravodlivosti, zm.

Ježišu, Syn Márie Panny, zm.

Ježišu premilý, zm.

Ježišu predivný, zm.

Ježišu, Boh silný, zm.

Ježišu, otec budúceho veku, zm.

Ježišu, anjel veľkej rady, zm.

Ježišu najmocnejší, zm.

Ježišu najtrpezlivejší, zm.

Ježišu najposlušnejší, zm.

Ježišu, tichý a pokorný srdcom, zm.

Ježišu, milovník čistoty, zm.

Ježišu, milovník náš, zm.

Ježišu, Boh pokoja, zm.

Ježišu, pôvodca života, zm.

Ježišu, príklad čnosti, zm.

Ježišu, horľiteľ za spásenie duší, zm.

Ježišu, Boh náš, zm.

Ježišu, útočisko naše, zm.

Jesu, pater páuperum,
mis.

Jesu, thesáure fidélium,
mis.

Jesu, bone pastor, mis.

Jesu, lux vera, mis.

Jesu, sapiéntia aeterna,
mis.

Jesu, bônitas infinita,
mis.

Jesu, via et vita nostra,
mis.

Jesu, gáudium Angeló-
rum, mis.

Jesu, rex Patriarchárum,
mis.

Jesu, magister Apostolo-
rum, mis.

Jesu, doctor Evangelistá-
rum, mis.

Jesu, fortitúdo Mártý-
rum, mis.

Jesu, lumen Confessó-
rum, mis.

Jesu, púritas Virgínum,
mis.

Jesu, coróna Sanctórum
ómnium, mis.

Propítius esto, parce no-
bis, Jesu.

Propítius esto, exáudi
nos, Jesu.

Ab omni malo, libera nos,
Jesu.

Ab omni peccáto, libera.

Ab ira tua, libera.

Ab insidiis diáboli, libe-
ra.

Ježišu, otec chudobných,
zm.

Ježišu, poklad veriacich,
zm.

Ježišu, pastier dobrý,
zm.

Ježišu, svetlo pravé, zm.

Ježišu, múdrosť večná,
zm.

Ježišu, dobrota nekoneč-
ná, zm.

Ježišu, cesta a život náš,
zm.

Ježišu, radosť anjelov,
zm.

Ježišu, kráľ patriarchov,
zm.

Ježišu, majster apošto-
lov, zm.

Ježišu, učiteľ evanjeli-
stov, zm.

Ježišu, posila mučeníkov,
zm.

Ježišu, svetlo vyznava-
čov, zm.

Ježišu, čistota panien,
zm.

Ježišu, koruna všetkých
svätých, zm.

Buď nám milostivý, od-
pusť nám, Ježišu.

Buď nám milostivý, vy-
slyš nás, Ježišu.

Od všetkého zlého, vy-
slobod' nás, Ježišu.

Od každého hriechu, vy-
slobod' nás, Ježišu.

Od hnevu Tvojho, vyslo-
bod' nás, Ježišu.

Od úkladov diablových,
vyslobod'.

A spírítu fornicatiónis,
libera.

A morte perpétua, libera.

A negléctu inspiratiónum
tuárum, libera.

Per mystérium sanctae
incarnatiónis tuae, libera.

Per nativitátem tuam, li-
bera.

Per infántiam tuam, libe-
ra.

Per diviníssimam vitam
tuam, libera.

Per labóres tuos, libera.

Per agóniam et passió-
nem tuam, libera.

Per crucem et derelicti-
onem tuam, libera.

Per languóres tuos, libe-
ra.

Per mortem et sepultú-
ram tuam, libera.

Per resurrectionem tuam,
libera.

Per ascensionem tuam,
libera.

Per sanctíssimae Eucha-
ristiae institutióem tu-
am, libera.

Per gáudia tua, libera.

Per glóriam tuam, libera.

Agnus Dei, qui tollis
peccáta mundi, parce no-
bis, Jesu.

Od ducha smilného, vy-
slobod.

Od večnej smrti, vyslo-
bod.

Od zanedbania vnuknutí
Tvojich, vyslobod.

Skrze tajomstvo svätého
vtelenia Tvojho, vyslo-
bod.

Skrze narodenie Tvoje,
vyslobod.

Skrze detinstvo Tvoje,
vyslobod.

Skrze božský život Tvoj,
vyslobod.

Skrze práce Tvoje, vyslo-
bod.

Skrze smrteľnú úzkosť a
utrpenie Tvoje, vyslo-
bod.

Skrze križ a opustenosť
Tvoju, vyslobod.

Skrze mdľoby Tvoje, vy-
slobod.

Skrze smrť a pochovanie
Tvoje, vyslobod.

Skrze vzkriesenie Tvoje,
vyslobod.

Skrze nanebevstúpenie
Tvoje, vyslobod.

Skrze Tvoje ustanovenie
najsvätejšej Sviatosti Ol-
tárnej, vyslobod.

Skrze radosti Tvoje, vy-
slobod.

Skrze slávu Tvoju, vyslo-
bod.

Baránku Boží, ktorý sní-
maš hriechy sveta, od-
pusť nám, Ježišu.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos, Jesu.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis, Jesu.

Jesu, audi nos.

Jesu, exaudi nos.

Orémus.

Dómine Jesu Christe, qui dixisti: Pétite, et accipietis; quaérite, et invenietis; pulsáte, et aperiétur vobis; quaesumus, da nobis peténtibus diviníssimi tui amoris afféctum, ut te toto corde, ore et ópere diligámus, et a tua numquam laude cessémus.

Sancti Nóminis tui, Dómine, timórem páriter et amórem fac nos habére perpétuum: quia numquam tua gubernatióne destítuís, quos in soliditáte tuae dilectiónis institúís: Qui vivis et regnas in saécula saeculórum. Amen.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, vyslyš nás, Ježišu.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, zmiluj sa nad nami, Ježišu.

Ježišu, uslyš nás.

Ježišu, vyslyš nás.

Modlíme sa.

Pane Ježišu Kriste, Ty si riekol: Pýtajte si a dostanete, hľadajte a nájdete, klopte a bude vám otvorené; prosíme, daj nám žiadajúcim pocítiť Božská lásku Tvoju, aby sme Ťa celým srdcom, ústami i skutkami milovali a Teba chválili nikdy neprestali. Daj tiež, Pane, aby sme Tvoje sväté Meno stále s bážňou ctili a spolu i večne milovali, lebo nikdy nevytváraš zo svojho spravovania tých, ktorým dávaš stálosť v láske svojej: Ktorý žiješ a kráľuješ na veky vekov. Amen.

Litánie o najsvätejšom Srdci Ježišovom.

Kýrie, eléison.

Christe, eléison.

Kýrie, eléison.

Christe, audi nos.

Christe, exaudi nos.

Pane, zmiluj sa nad nami.

Kriste, zmiluj sa nad nami.

Pane, zmiluj sa nad nami.

Kriste, uslyš nás.

Kriste, vyslyš nás.

Pater de coelis, Deus,
miserere nobis.

Fili, Redemptor mundi,
Deus, miserere nobis.

Spiritus Sancte, Deus,
mis.

Sancta Trinitas, unus,
Deus, mis.

Cor Jesu, Filii Patris ae-
terni, mis.

Cor Jesu, in sinu Virginis
Matris a Spiritu Sancto
formatum, mis.

Cor Jesu, Verbo Dei sub-
stantialiter unitum, mis.

Cor Jesu, maiestatis inli-
nitae, mis.

Cor Jesu, templum Dei
sanctum, mis.

Cor Jesu, tabernaculum
Altissimi, mis.

Cor Jesu, domus Dei et
porta coeli, mis.

Cor Jesu, fornax ardens
caritatis, mis.

Cor Jesu, iustitiae et
amoris receptaculum, mis.

Cor Jesu, bonitate et
amore plenum, mis.

Cor Jesu, virtutum omni-
um abyssus, mis.

Cor Jesu, omni laude
dignissimum, mis.

Cor Jesu, rex et centrum
omnium cordium, mis.

Otče s nebies, Bože, zmi-
luj sa nad nami.

Syn, Vykupiteľa sveta,
Bože, zmiluj sa nad nami

Duchu Svätý, Bože, zm.

Svätá trojica, jeden Bo-
že, zm.

Srdce Ježišovo, Syna več-
ného Otca, zmiluj sa nad
nami.

Srdce Ježišovo, v lone
panenskej Matky Duchom
Svätým utvorené, zmiluj
sa nad nami.

Srdce Ježišovo, so Slo-
vom Božím podstatne
siednotené, zm.

Srdce Ježišovo, nekoneč-
nej vелеbnosti, zm.

Srdce Ježišovo, svätý
chrám Boží, zm.

Srdce Ježišovo, stánok
Najvyššieho, zm.

Srdce Ježišovo, dom Boží
a brána nebeská, zm.

Srdce Ježišovo, horiace
ohnisko lásky, zm.

Srdce Ježišovo, schránka
spravodlivosti a ľúbosti,
zm.

Srdce Ježišovo, plné dob-
roty a láskavosti, zm.

Srdce Ježišovo, hĺbokosť
všetkých čností, zm.

Srdce Ježišovo, všetkej
chvály najhodnejšie, zm.

Srdce Ježišovo, kráľ a
stredisko všetkých srdc,
zm.

Cor Jesu, in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae, mis.

Cor Jesu, in quo habitat omnis plenitudo divinitatis, mis.

Cor Jesu, in quo Pater sibi bene complacuit, mis.

Cor Jesu, de cujus plenitudine omnes nos accepimus, mis.

Cor Jesu, desiderium cœlium aeternorum, mis.

Cor Jesu, pateriens et multae misericordiae, mis.

Cor Jesu, dives in omnes, qui invocant te, mis.

Cor Jesu, fons vitae et sanctitatis, mis.

Cor Jesu, propitiatio pro peccatis nostris, mis.

Cor Jesu, saturatum opprobriis, mis.

Cor Jesu, attritum propter scelera nostra, mis.

Cor Jesu, usque ad mortem obediens factum, mis.

Cor Jesu, lánca perforatum, mis.

Cor Jesu, fons totius consolationis, mis.

Cor Jesu, vita et resurrectio nostra, mis.

Cor Jesu, pax et reconciliatio nostra, mis.

Cor Jesu, victima peccatorum, mis.

Cor Jesu, salus in te sperantium, mis.

Srdce Ježišovo, v ktorom sú všetky poklady múdrosti a vedy, zm.

Srdce Ježišovo, v ktorom prebýva všetka plnosť Božstva, zm.

Srdce Ježišovo, v ktorom má Otec svoje zalúbenie, zm.

Srdce Ježišovo, z ktorého plnosti my všetci sme priiali, zm.

Srdce Ježišovo, túžba výšin večných, zm.

Srdce Ježišovo, trpezlivé a veľmi milosrdné, zm.

Srdce Ježišovo, bohaté pre všetkých, ktorí Ťa vzývajú, zm.

Srdce Ježišovo, prameň života a svätosti, zm.

Srdce Ježišovo, usmierenie za hriechy naše, zm.

Srdce Ježišovo, potupe-
nim nasýtené, zm.

Srdce Ježišovo, pre naše zlosti strýznené, zm.

Srdce Ježišovo, až na smrť poslušné, zm.

Srdce Ježišovo, kopijou prerazené, zm.

Srdce Ježišovo, prameň všetkého potešenia, zm.

Srdce Ježišovo, život náš a vzkriesenie naše, zm.

Srdce Ježišovo, pokoj náš a smierenie naše, zm.

Srdce Ježišovo, obeta za hriechy, zm.

Srdce Ježišovo, spása v Tebe dúfajúcich, zm.

Cor Jesu, spes in te morientium, mis.

Cor Jesu, delictiae Sanctorum omnium, mis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos, Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

℟. Jesu mitis et humilis Corde.

℞. Fac cor nostrum secundum Cor tuum.

Orémus.

Omnipotens sempiternus Deus, respice in Cor dilectissimi Filii tui, et in laudes et satisfactiones, quas in nomine peccatorum tibi persolvit, iisque misericordiam tuam petentibus tu veniam concede placatus, in nomine ejusdem Filii tui Jesu Christi: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Litánie loretánske.

Kýrie, eléison.
Christe, eléison.

Kýrie, eléison.
Christe, audi nos.

Srdce Ježišovo, nádej v Tebe zomierajúcich, zm.

Srdce Ježišovo, slasť všetkých svätých, zm.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, odpusť nám, Pane.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, vyslyš nás, Pane.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, zmiľuj sa nad nami.

Ježišu, tichý a pokorný srdcom.

Sprav srdce naše podľa Srdca Tvojho.

Modlime sa.

Všemohúci večný Bože, pohliadni na srdce najmiliejšieho Syna Tvojho a na chvály i zadosťučinenia, ktoré Ti v mene hriešnikov podáva, a tým, čo Ťa o milosrdenstvo prosia, udeľ, Ty usmiernený, odpustenie v mene tohože Syna Tvojho, Ježiša Krista, ktorý s Tebou žije a kráľuje na veky vekov. Amen.

Pane, zmiľuj sa nad nami.
Kriste, zmiľuj sa nad nami.

Pane, zmiľuj sa nad nami.
Kriste, uslyš nás.

Christe, exáudi nos.
 Pater de coelis, Deus, miserére nobis.
 Fili, Redemptor mundi, Deus, miserére nobis.
 Spiritus Sancte, Deus, mis.
 Sancta Trinitas, unus Deus, mis.
 Sancta María, ora pro nobis.
 Sancta Dei Génitrix, ora.
 Sancta Virgo virginum, ora.
 Mater Christi, ora.
 Mater divinae grátiae, ora.
 Mater puríssima, ora.
 Mater castíssima, ora.
 Mater invioláta, ora.
 Mater intemeráta, ora.
 Mater amábilis, ora.
 Mater admirábilis, ora.
 Mater boni Consilii, ora.
 Mater Creatóris, ora.
 Mater Salvatóris, ora.
 Virgo prudentíssima, ora.
 Virgo veneránda, ora.
 Virgo praedicánda, ora.
 Virgo potens, ora.
 Virgo clemens, ora.
 Virgo fidélis, ora.
 Spéculum justítiae, ora.
 Sedes sapiéntiae, ora.
 Causa nostrae laetítiae, ora.
 Vas spirituále, ora.
 Vas honorábile, ora.
 Vas insigne devotiónis, ora.
 Rosa mýstica, ora.

Kriste, vyslyš nás.
 Otče s nebies, Bože, zmiluj sa nad nami.
 Synu, Vykupiteľu sveta, Bože, zmiluj sa nad nami.
 Duchu Svätý, Bože, zm.
 Svätá Trojica, jeden Bože, zm.
 Svätá Mária, oroduj za nás.
 Svätá Božia Rodička, or.
 Svätá Panna panien, or.
 Matka Kristova, or.
 Matka Božej milosti, or.
 Matka najčistejšia, or.
 Matka najčistotnejšia, or.
 Matka nepoškvrnená, or.
 Matka neporušená, or.
 Matka premilá, or.
 Matka predivná, or.
 Matka dobrej rady, or.
 Matka Stvoriteľa, or.
 Matka Spasiteľa, or.
 Panna naimúdrejšia, or.
 Panna ctihodná, or.
 Panna chválitebná, or.
 Panna mocná, or.
 Panna dobrotivá, or.
 Panna verná, or.
 Zrkadlo spravodlivosti, oroduj za nás.
 Stolica múdrosti, or.
 Príčina našej radosti, or.
 Nádobu duchovnú, or.
 Nádobu počestnú, or.
 Výborná nádoba pobožnosti, or.
 Ruža duchovná, or.

Turris Davidica, ora.
Turris ebúrnea, ora.

Domus, áurea, ora.
Foéderis arca, ora.
Jánua coeli, ora.
Stella matutína, ora.
Salus infirmórum, ora.

Refúgium peccatórum,
ora.

Consolátrix afflíctórum,
ora.

Auxílium Christianórum,
ora.

Regína Angelórum, ora.
Regína Patriarchárum,
ora.

Regína Prophetárum, ora.
Regína Apostolórum, ora.
Regína Mártýrum, ora.
Regína Confessórum, ora.

Regína Virginum, ora.
Regína Sanctórum omni-
um, ora.
Regína sine labe originá-
li concépta, ora.

Regína sacratíssimi Rosá-
rii, ora.

Regína Prophetárum, ora.

Agnus Dei, qui tollis pec-
cáta mundi, parce nobis.
Domine.

Agnus Dei, qui tollis pec-
cáta mundi, exáudi nos,
Domine.

Agnus Dei, qui tollis pec-
cáta mundi, miserére no-
bis.

Veža Dávidova, or.
Veža zo slonovej kosti,
or.

Dom zlatý, or.
Archa úmluvy, or.
Brána nebeská, or.
Hviezda ranná, or.
Uzdravenie nemocných
or.

Útočište hriešnikov, or.

Potešenie zarmútených,
or.

Pomocnica kresťanov, or.

Kráľovná anjelov, or.
Kráľovná patriarchov, or

Kráľovná prorokov, or.
Kráľovná apoštolov, or.
Kráľovná mučeníkov, or.
Kráľovná vyznavačov,
or.

Kráľovná panien, or.
Kráľovná všetkých svä-
tých, or.

Kráľovná bez poškvvrny
dedičného hriechu poča-
tá, or.

Kráľovná najsvätejšieho
ruženca, or.

Kráľovná pokoja, or.

Baránku Boží, ktorý sní-
maš hriechy sveta, od-
pusť nám, Pane.

Baránku Boží, ktorý sní-
maš hriechy sveta, vy-
slyš nás, Pane.

Baránku Boží, ktorý sní-
maš hriechy sveta, zmiluj
sa nad nami.

℣. Ora pro nobis, sancta Dei Génitrix.

℞. Ut digni efficiámur promissionibus Christi.

Orémus.

Concéde nos fámulos tuos, quaésumus, Dómine Deus, perpétua mentis et córporis sanitáte gaudére, et gloriósa beátae Mariae semper Vírginis intercessióne a praesénti liberári tristítia et aetérna pérfrui laetítia. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Podľa pápežského dekrétu zo dňa 22. apríla 1927 „Celebre apud Slovaccham Gentem“ je povolené katolíckym Slovákom po Agnus Dei atď. modliť sa túto invokáciu:

℣. Ora pro nobis, Virgo Dolorosíssima (alebo: Virgo Dolorosa).

℞. Ut digni efficiámur promissionibus Christi.

Po nej jednu z týchto modlitieb:

Orémus.

Intervéniať pro nobis, quaésumus, Dómine Jesu Christe: nunc, et in hora mortis nostrae, apud tuam cleméntiam beáta Virgo María, Mater tua; cuius sacratíssimam ánimam in hora tuae passionis dolóris gládius pertransivit: Qui vivis.

Alebo:

Deus, in cuius passióne secúndum Simeónis pro-

Oroduj za nás, Svätá Božia rodička.

Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

Modlime sa.

Prosíme Ťa, Pane Bože, daj nám, služobníkom Tvojim, — stáleho zdravia tela i duše, aby sme na slávnú prímluvu blahoslavenej Márie, vždy Panny, od prítomného súženia oslobodení a večným potešením obveselení boli. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Oroduj za nás, Matka Sedembolestná.

Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

Modlime sa.

Prosíme Ťa, Pane, Ježišu Kriste, nech oroduje za nás teraz a v hodinu smrti u Tvojej dobrotivosti blahoslavená Panna Mária, Tvoja matka, ktorej presvätú dušu v hodinu Tvojho umučenia prerazil meč bolesti. Ktorý žiješ a panuješ čo Boh na večné veky. Amen.

Bože, pri umučení Tvojom, podľa Simeonovho

phetiam, dulcissimam animam gloriosae Virginis et Matris Mariae doloris gladius pertransiuit: concede propitius; ut, qui dolores ejus venerando recolimus, passionis tuae effectum felicem consequamur: Qui vivis.

Možno pridať:

Sub tuum praesidium confugimus, sancta Dei Genitrix: nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus; sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta, domina nostra, mediatrix nostra, advocata nostra, tuo Filio nos reconcilia, tuo Filio nos commenda, tuo Filio nos repraesenta.

Ku sv. Jozefovi:

Ť. Ora pro nobis, beatissime Joseph.

Ř. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Orémus.

Sanctissimae Genitricis tuae Sponsi, quaesumus, Domine, méritis adjuvemur, ut quod possibilitas nostra non obtinet, ejus nobis intercessióne donetur.

Qui vivis et regnas in saecula saeculorum.

Ř. Amen.

prorocstva, meč bolesti prenikol i najsladšiu dušu Panny a Matky Tvojej, Márie, daj nám milostive, aby sme aj my, ktorí zbožne ctíme jej bolesti, pocítili blahodarný účinok umučenia Tvojho. Ktorý žiješ a kráľuješ na veky vekov. Amen.

Pod Tvoju ochranu utiekame sa, svätá Božia Rodička, prosbami našimi nepohádaj v potrebách našich, ale z každého nebezpečenstva vyslobod nás vždy, Ty slávna a požehnaná Panna. — Pani naša, Prostrednica naša, Orodovnica naša, so Synom svojim nás smier, Synovi svojmu nás porúčaj a k Synovi svojmu nás prived, ó, sladká Panna Mária. Amen.

Oroduj za nás, svätý Jozef.

Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

Modlime sa.

Nech nám pomôžu, Pane, zásluhy ženícha najsvätejšej Rodičky Tvojej.

A čo by sme sami dosiahnuť nemohli, daj nám milostive na jeho prímlúvanie.

Ktorý žiješ a kráľuješ na veky vekov. Amen.

Memoráre.

Memoráre, o piíssima Virgo María, non esse auditum a saéculo, quemquam ad tua curréntem praesidia, tua implorántem auxília, tua peténtem sufrágia, esse derelictum. Ego tali animatus confidentia, ad Te, Virgo virginum, Mater curro, ad te venio, coram te gemens peccátor assisto; noli. Mater Verbi, verba mea despiciere, sed audi propítia et exáudi. Amen.

Rozpamätaj sa, ó, najlaskavejšia Panna Mária, že od rokov nebolo slýchať, žeby bol voľakto opustený, kto sa pod ochranu tvoju utiekal, teba o pomoc prosil alebo o prímluvu žiadal. — I ja touto dôverou povzbudený, k tebe, Matka, Panna panien, sa ponáhľam; k tebe prichádzam, k tebe sa uchýľujem ja stenajúci hriešnik. Matka večného Slova, nezavrhní moje slová, ale ich milostive vypočuj a vyslyš. Amen.

Litánie o sv. Jozefovi.

Kýrie, eléison.
Christe, eléison.

Kýrie, eléison.
Christe, audi nos.
Christe, exáudi nos.
Pater de coelis, Deus, miserere nobis.
Fili, Redemptor mundi, Deus, mis.
Spiritus Sancte, Deus, mis.
Sancta Trinitas, unus Deus, mis.
Sancta María, ora pro nobis.
Sancte Joseph, ora.

Proles David inclita, ora.
Lumen Patriarcharum, ora.

Pane, zmiluj sa nad nami.
Krisťe, zmiluj sa nad nami.
Pane, zmiluj sa nad nami.
Krisťe, uslyš nás.
Krisťe, vyslyš nás.
Otče s nebies, Bože, zmiluj sa nad nami.
Synu, Vykupiteľu sveta, Bože, zm.
Duchu svätý, Bože, zm.
Svätá Trojica, jeden Bože, zm.
Svätá Mária, oroduj za nás.
Svätý Jozef, oroduj za nás.
Preslávnny potomok Dávidov, or.
Svetlo patriarchov, or.

Dei Genitricis sponse,
ora.

Custos pudice Virginis,
ora.

Filii Dei nutricie, ora.

Christi defensor sédule,
ora.

Almae familiae praeses,
ora.

Joseph justissime, ora.

Joseph castissime, ora.

Joseph, prudentissime,
ora.

Joseph, fortissime, ora.

Joseph, oboedientissime,
ora.

Joseph fidelissime, ora.

Spéculum patiéntiae, ora.

Amátor paupertátis, ora.

Exemplar opificum, ora.

Domésticae vitae decus,
ora.

Custos vírginum, ora.

Familiárum cólumen, ora.

Solácium miserorum, ora.

Spes aegrotántium, ora.

Patrón moriéntium, ora.

Terror daémonum, ora.

Protéctor sanctae Ecclé-
siae, ora.

Agnus Dei, qui tollis pec-
cáta mundi, parce nobis,
Dómine.

Agnus Dei, qui tollis pec-
cáta mundi, exáudi nos,
Dómine.

Agnus Dei, qui tollis pec-
cáta mundi, miserére no-
bis.

Ů. Constituit eum dómi-
num domus suae.

Ženích Rodičky Božej, or.

Spanilý strážca Panny,
or.

Pestún Syna Božieho, or.

Bedlivý ochranca Kristov,
or.

Hlava slávnej rodiny, or.

Jozef najspravodlivejší,
or.

Jozef najčistejší, or.

Jozef najmúdrejší, or.

Jozef najmocnejší, or.

Jozef najposlušnejší, or.

Jozef najvernejší, or.

Zrkadlo trpezlivosti, or.

Milovník chudoby, or.

Príklad remeselníkov, or.

Ozdoba života domáce-
ho, or.

Ochranca panien, or.

Opora rodín, or.

Potešenie ubiedených, or.

Nádej nemocných, or.

Patrón umierajúcich, or.

Postrach zlých duchov, or.

Ochranca cirkvi svätej,
or.

Baránku Boží, ktorý sní-
maš hriechy sveta, od-
pusť nám, Pane.

Baránku Boží, ktorý sní-
maš hriechy sveta, vy-
slyš nás, Pane.

Baránku Boží, ktorý sní-
maš hriechy sveta, zmi-
luj sa nad nami.

Ustanovil ho pánom
domu svojho.

R Et principem omnis
possessiōnis suae.

Orémus.

Deus, qui ineffabili provi-
dētia beátum Joseph
sanctissimae Genetrícis
tuae sponsum eligere
dignátus est: praesta
quaesumus; ut, quem
protectōrem venerámur
in terris, intercessōrem
habere mereámur in coe-
lis: Qui vivis et regnas
in saecula saeculorum.
Amen.

A vladárom celého ma-
jetku svojho.

Modlime sa.

Bože, ktorý si nevýslov-
nou prozreteľnosťou bla-
hosladeného Jozefa za že-
nícha najsvätejšej Rodič-
ky Tvojej vyvoliť ráčil;
daj, prosíme, aby sme si
za orodovníka v nebe-
siach zaslúžili toho, kto-
rého ctíme ako ochrancu
na zemi; ktorý žiješ a
kráľuješ na veky vekov.
Amen.

Možno pridať:

K tebe sa utiekame, svätý Jozef, v súžení svo-
jom, a vyprosiac si pomoc od najsvätejšej nevesty
tvojej, spolu aj o tvoju ochranu dôverne ňa vzýva-
me. Pre lásku, ktorá ňa s nepoškvrnenou Pannou,
Rodičkou Božou spájala a pre otcovskú láskavosť, kto-
rou si Božské dieťa, Ježiša, objímal, vrúcne ňa pro-
síme, shliadni milostive na dedičstvo, ktoré Ježiš
Kristus predrahou krvou svojou nadobudol, a pri-
spej nám na pomoc v biedach našich mocnou pod-
porou svojou. Ó, najstarostlivejší ochranca svätej
Rodiny, stráž nad vyvoleným pokolením Ježiša Kris-
ta, odvracaj od nás, najláskavejší otče, všetku ná-
kazu bludu a skazenosti. Pomáhaj nám milostive s
neba, najmocnejší ochranca náš, v boji s mocnosť-
ami temnosti; a ako si niekedy dieťa Ježiša z naj-
väčšieho nebezpečenstva života vyslobodil, tak ob-
hajuj teraz svätú cirkev Božiu pred nepriateľský-
mi úkladmi a pred každým protivenstvom; a nás vše-
tkých prijmi do neprestajnej ochrany svojej, aby sme
podľa tvojho príkladu a pomocou tvojou podporovaní
mohli svätý život viesť, pobožne umrieť a večnú bla-
enosť v nebi dosiahnuť. Amen.

Litánie o všetkých svätých.

Kýrie, eléison.
Christe, eléison.

Kýrie, eléison.
Christe, audi nos.
Christe, exáudi nos.
Pater de coelis Deus, miserere nobis.
Fili, Redemptor mundi, Deus, mis.

Spiritus Sancte Deus, mis.

Sancta Trinitas unus Deus, mis.

Sancta María, ora pro nobis.

Sancta Dei Génitrix, ora.

Sancta Virgo Vírginum, ora.

Sancte Michael, ora.

Sancte Gábriel, ora

Sancte Ráphaël, ora.

Omnes sancti Angeli et Archángeli, oráte pro nobis.

Omnes sancti beatorum Spirituum Ordines, oráte.
Sancte Joánnes Baptista, ora.

Sancte Joseph, ora.

Omnes sancti Patriarchae et Prophetae, oráte.

Sancte Petre, ora.

Sancte Paule, ora.

Sancte Andréa, ora.

Sancte Jacóbe, ora.

Sancte Joánnes, ora.

Sancte Thoma, ora.

Sancte Jacóbe, ora.

Pane, zmiluj sa nad nami.
Kriste, zmiluj sa nad nami.

Pane, zmiluj sa nad nami.

Kriste, uslyš nás.

Kriste, vyslyš nás.

Otče s nebies, Bože, zmiluj sa nad nami.

Synu, Vykupiteľu sveta, Bože, zm.

Duchu svätý Bože, zm.

Svätá Trojica, jeden Bože, zm.

Svätá Mária, oroduj za nás.

Svätá Božia Rodička, or.

Svätá Panna panien, or.

Svätý Michal, or.

Svätý Gabriel, or.

Svätý Rafael, or.

Všetci svätí anjeli a archanjeli, orodujte sa nás.

Všetky sväté sbory blahoslavených duchov, or.
Svätý Ján Krstiteľ, or.

Svätý Jozef, or.

Všetci svätí patriarchovia a proroci, or.

Svätý Peter, or.

Svätý Pavol, or.

Svätý Ondrej, or.

Svätý Jakub, or.

Svätý Ján, or.

Svätý Tomáš, or.

Svätý Jakub, or.

Sancte Philípe, ora.
 Sancte Bartholomaée, ora.
 Sancte Matthaée, ora.
 Sancte Simon, ora.
 Sancte Thaddaée, ora.
 Sancte Mathia, ora.
 Sancte Bárnaba, ora.
 Sancte Luca, ora.
 Sancte Marce, ora.
 Omnes sancti Anóstoli et
 Evangelistae, oráte.
 Omnes sancti Discípuli
 Dómini, oráte.
 Omnes sancti Innocéntes,
 oráte.
 Sancte Stéphan, ora.
 Sancte Lauréti, ora.
 Sancte Vincéti, ora.
 Sancti Fabiáne et Seba-
 stiáne, oráte.
 Sancti Joánnes et Paule,
 oráte.
 Sancti Cosma et Damiá-
 ne, oráte.
 Sancti Gervási et Protási,
 oráte.
 Omnes sancti Mártynes,
 oráte.
 Sancte Silvéster, ora.
 Sancte Gregóri, ora.
 Sancte Ambrósi, ora.
 Sancte Augustíne, ora.
 Sancte Hierónyme, ora.
 Sancte Martíne, ora.
 Sancte Nicoláe, ora.
 Omnes sancti Pontífices
 et Confessóres, oráte.
 Omnes sancti Doctóres,
 oráte.
 Sancte Antóni, ora.
 Sancte Benedicte, ora.

Svätý Filip, or.
 Svätý Bartolomej, or.
 Svätý Matúš, or.
 Svätý Šimon, or.
 Svätý Tadeáš, or.
 Svätý Matej, or.
 Svätý Barnabáš, or.
 Svätý Lukáš, or.
 Svätý Marek, or.
 Všetci svätí apoštolí a
 evanjelisti, orodujte.
 Všetci svätí učeníci Pá-
 na, orodujte za nás.
 Všetky sväté neviniatka,
 orodujte.
 Svätý Štefan, or.
 Svätý Laurinec, or.
 Svätý Vincent, or.
 Svätý Fabián a Šebasti-
 án, orodujte.
 Svätý Ján a Pavol, or.
 Svätý Kozma a Damián,
 or.
 Svätý Gerváz a Protáz,
 or.
 Všetci svätí mučeníci, or.
 Svätý Silvester, or.
 Svätý Gregor, or.
 Svätý Ambróz, or.
 Svätý Augustín, or.
 Svätý Hieronym, or.
 Svätý Martin, or.
 Svätý Mikuláš, or.
 Všetci svätí biskupi a vy-
 znávači, or.
 Všetci svätí učitelia, or.
 Svätý Anton, or.
 Svätý Benedik, or.

Sancte Bernárde, ora.
 Sancte Dominice, ora.
 Sancte Francísce, ora.

Svätý Bernard, or.
 Svätý Dominik, or.
 Svätý František, or.

Tu možno vsunúť našich národných svätých:

Sancti Cyrile et Methó-
 di, oráte.

Svätý Cyril a Metod, or.

Sancte Adalberte, ora.
 Sancti Andréa et Bene-
 dicte, oráte.

Svätý Vojtech, or.
 Svätý Ondrej a Beňadik
 (Svorad), orodujte.

Sancte Joánne Nepomu-
 céne, ora.

Svätý Ján Nepomucký,
 or.

Potom pokračujme:

Omnes sancti Sacerdotes
 et Levitae, oráte.

Všetci svätí kňazi a po-
 svätení služobníci Pána,
 orodujte.

Omnes sancti Mönachi et
 Eremitae oráte.

Všetci svätí mnísi a pu-
 stovníci, orodujte.

Sancta María Magdalé-
 na, ora.

Svätá Mária Magdaléna,
 or.

Sancta Aghata, ora.

Svätá Agáta, or.

Sancta Lúcia, ora.

Svätá Lucia, or.

Sancta Agnes, ora.

Svätá Agnesa, or.

Sancta Caecília, ora.

Svätá Cecília, or.

Sancta Catharina, ora.

Svätá Katarína, or.

Sancta Anastásia, ora.

Svätá Anastázia, or.

Omnes sanctae Virgines
 et Viduae, oráte.

Všetky sväté panny a
 vdovy, orodujte.

Omnes sancti et Sanctae
 Dei, intercédite pro no-
 bis.

Všetci svätí a sväté Bo-
 žie, orodujte.

Propítius esto, parce no-
 bis Dómine.

Buď nám milostivý, od-
 pusť nám, Pane.

Propítius esto, exáudi nos
 Dómine.

Buď nám milostivý, vy-
 slyš nás, Pane.

Ab omni malo, libera nos,
 Dómine.

Od všetkého zlého, vy-
 slobod' nás, Pane.

Ab omni peccáto libera.

Od každého hriechu, vy-
 slobod'.

Ab ira tua, libera.

Od hnevu Tvojho, vyslo-
 bod'.

A subitanea et improvisa morte, libera.

Ab insidiis diaboli, libera.

Ab ira et odio et omni mala voluntate, libera.

A spiritu fornicationis, libera.

A fúlgure et tempestáte libera.

A flagélo terraemótus, libera.

A peste, fame et bello, libera.

A morte perpétua, libera.

Per mystérium sanctae Incarnationis tuae, libera.

Per advéntum tuum, libera.

Per nativitátem tuam, libera.

Per baptismum et sanctum jejúnium tuum, libera.

Per crucem et passióem tuam, libera.

Per mortem et sepultúram tuam, libera.

Per sanctam resurrectiόem tuam, libera.

Per admirábilem ascensionem tuam, libera.

Per advéntum Spíritus Sancti Parácliti, libera.

Od náhlej a nepredvídanej smrti, vyslobod.

Od úkladov „diablových, vyslobod.

Od hnevu, nenávisti a všetkej zlej vôle, vyslobod.

Od ducha smilného, vyslobod.

Od hromobitia a búrky, vyslobod.

Od zemetrasenia, vyslobod.

Od moru, hladu a vojny, vyslobod.

Od večnej smrti, vyslobod.

Skrze tajomstvo svätého vtelenia Tvojho, vyslobod.

Skrze príchod Tvoj, vyslobod.

Skrze narodenie Tvoje, vyslobod.

Skrze krst a svätý pôst Tvoj, vyslobod.

Skrze kríž a utrpenie Tvoje, vyslobod.

Skrze smrť a pochovanie Tvoje, vyslobod.

Skrze slávne vzkriesenie Tvoje, vyslobod.

Skrze predivné nanebevstúpenie Tvoje, vyslobod.

Skrze príchod Utešiteľa Ducha Svätého, vyslobod.

In die iudicii, libera.

Peccatores, te rogamus
audi nos.

Ut nobis parcas, te rog.

Ut nobis indulgeas, te
rog.

Ut ad veram poenitentiam
nos perducere digneris,
te rog.

Ut Ecclesiam tuam sanc-
tam regere et conservá-
re digneris, te rog.

Ut Dominum Apostolicum
et omnes Ecclesiásticos
Ordines in sancta religi-
one conservare digneris, te
rog.

Ut inimicos sanctae Ec-
clesiae humiliare digné-
ris, te rog.

Ut regibus et principibus
christianis pacem et ve-
ram concordiam donare
digneris, te rog.

Ut cuncto populo christi-
ano pacem et unitatem
largiri digneris, te rog.

Ut omnes errantes ad u-
nitatem Ecclesiae revo-
care, et infideles univer-
sos ad Evangelii lumen
perducere digneris, te
rog.

Ut nosmetipsos in tuo
sancto servitio confortá-

V deň súdny, vyslobod.

My hriešnici, Teba pro-
síme, uslyš nás.

Aby si nám odpustiť rá-
čil, Teba prosíme.

Aby si nám milostivý byť
ráčil, Teba prosíme, u-
slyš nás.

Aby si nás k pravému
pokániu priviesť ráčil,
Teba prosíme.

Aby si svätú cirkev svo-
ju spravovať a zachovať
ráčil, Teba prosíme.

Aby si námestníka svoj-
ho pápeža a všetok du-
chovný stav v svätom
náboženstve zachovať
ráčil, Teba prosíme.

Aby si nepriateľov svätej
cirkvi pokoriť ráčil, Te-
ba prosíme.

Aby si kresťanským pa-
novníkom a kniežatám
pokoja a pravej svorno-
sti dať ráčil, Teba prosí-
me.

Aby si celému kresťan-
skému ľudu pokoja a
jednoty uštedriť ráčil,
Teba prosíme.

Aby si všetkých blúdia-
rich nazad k jednote s
Cirkvou povolať a vše-
tkých pohanov k svetlu
evanjelia priviesť ráčil,
Teba prosíme.

Aby si nás vo svätej služ-
be svojej posilniť a za-

re et conservare digneris, te rog.

Ut mentes nostras ad coelestia desideria erigas, te rog.

Ut omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas, te rog.

Ut animas nostras fratrum, propinquorum et benefactorum nostrorum ab aeterna damnatione eripias, te rog.

Ut fructus terrae dare et conservare digneris, te rog.

Ut omnibus fidelibus defunctis requiem aeternam donare digneris, te rog.

Ut nos exaudire digneris, te rog.

Fili Dei, te rog.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos, Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Christe, audi nos.
Christe, exaudi nos.

Kýrie, eléison.

Christe, eléison.

chovať ráčil, Teba prosíme.

Aby si mysle naše k nebeským žiadostiam pozdvihnúť ráčil, Teba prosíme.

Aby si všetkých našich dobrodincov večnými dobrami odmeniť ráčil, Teba prosíme.

Aby si duše naše, duše našich príbuzných a dobrodincov od večného zatratenia zachovať ráčil, Teba prosíme.

Aby si úrodu zemskú dať a zachovať ráčil, Teba prosíme.

Aby si všetkým zomretým veriacim večné odpočinutie udeliť ráčil, Teba prosíme.

Aby si nás vyslyšať ráčil, Teba prosíme.

Synu Boží, Teba prosíme.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, odpusť nám, Pane.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, vyslyš nás, Pane.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, zmiluj sa nad nami.

Kriste, uslyš nás.

Kriste, vyslyš nás.

Pane, zmiluj sa nad nami.

Kriste, zmiluj sa nad nami.

Kýrie, eléison.

Pater noster.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℞. Sed libera nos a malo.

Psalmus 69.

Deus, in adjútorium meum inténde, — Dómine, ad adjuvándum me festína.

Confundántur et revereántur, — qui quaerunt ánimam meam.

Avertántur retrórsum, et erubéscant — qui volunt mihi mala.

Avertántur statim erubescéntes, — qui dicunt mihi, Euge, euge.

Exultént et laeténtur in te omnes qui quaerunt te, — et dicant semper: Magnificétur Dóminus: qui díligunt salutáre tuum.

Ego vero egénus, et pauper sum, — Deus, adjuva me.

Adjutor meus, et liberátor meus es tu: — Dómine, ne moréris.

Gloría Patri. Sicut erat.

℣. Salvos fac servos tuos.

℞. Deus meus, sperántes in te.

℣. Esto nobis Dómine, turris fortitúdinis.

℞. A fácie inimíci.

Pane, zmiluj sa nad nami. Otče náš.

A neuvoď nás do pokušenia.

Ale zbav nás od zlého.

Žalm 69.

Bože, mne k vyslobodeniu prispej. Pane, k pomoci mne sa ponáhľaj.

Nech sa zahanbia a zapýria tí, čo kujú úklady životu môjmu; — nech v hanbe zpät uvrhnutí budú, čo žiadajú si skynozenie moje.

Nech sa tí odvrátia pre hanbu svoju, čo volajú: »hanba, hanba«!

Nech sa tešia tí, čo nachádzajú radosť v Tebe, všetci, čo hľadajú Teba a túžia po spáse Tvojej a stále vravia: »Pán je veľký.«

Ale ja biedny som a chudobný, Bože, ponáhľaj sa ku mne. Ty si moja pomoc a osloboditeľ. Pane, len nemeškaj.

Sláva Otcu...

Ako bolo...

Spas služobníkov svojich.

Bože môj, ktorí dúfajú v Teba.

Pane, buď nám vežou udatnosti.

Proti nepriateľovi.

V. Nihil proficiat inimicus in nobis.

R. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.

V. Domine non secundum peccata nostra facias nobis.

R. Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

V. Orémus pro Pontifice nostro N.

R. Dominus conservet eum, et vivificet eum, et beatum faciat eum in terra, et non tradat eum in animam inimicorum eius.

V. Orémus pro benefactoribus nostris.

R. Retribuere dignare, Domine, omnibus, nobis bona facientibus propter nomen tuum, vitam aeternam. Amen.

V. Orémus pro fidelibus defunctis.

R. Requiem aeternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis.

V. Requiéscant in pace.

R. Amen.

V. Pro fratribus nostris absentibus.

R. Salvos fac servos tuos, Deus meus, sperantes in te.

V. Mitte eis, Domine, auxilium de sancto.

Nepriateľ nech nič nezmože proti nám.

A syn nepravosti nech nám neuškodí.

Pane, nezachádzaj s nami podľa hriechov našich.

Ani nám neodplácaj podľa nepravostí našich.

Modlime sa za nášho Veľkňaza N.

Pane, zachovaj ho, živ ho, blahoslaveným ho učiň na zemi a nevzdávaj ho do rúk nepriateľov jeho.

Modlime sa za dobrodincov svojich. Pane, ráč odplatiť životom večným všetkým, ktorí nám dobre činia pre meno Tvoje. Amen.

Modlime sa za zomrelých veriacich. Odpočinutie večné daj im, Pane, a svetlo večné nech im svieti.

Nech odpočívajú v pokoji.

Amen.

Za vzdialených našich bratov.

Bože môj, spas služobníkov svojich, ktorí dúfajú v Teba.

Pane, pošli im pomoc zo svätyne.

R. Et de Sion tuere eos.
V. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Orémus.

Deus, cui proprium est misereri semper et parcere suscipe deprecationem nostram, ut nos, et omnes famulos tuos, quos delictorum catena constringit, miseratio tuae pietatis clementer absolvat.

Exaudi, quaesumus, Domine, supplicum preces, et confitentium tibi parce peccatis: ut pariter nobis indulgentiam tribuas benignus et pacem.

Ineffabilem nobis, Domine, misericordiam tuam clementer ostende: ut simul nos et a peccatis omnibus exuas, et a poenis, quas pro his meremur, eripias.

Deus, qui culpa offenderis, poenitentia placaris: preces populi tui supplicantis propitius respice; et flagella tuae iracundiae, quae pro peccatis nostris meremur, averte.

A so Siona ich ochraňuj.
Pane, vyslyš modlitbu moju.

A volanie moje nech dôjde ku Tebe.

Pán s vami.

A s duchom твоjim

Modlime sa.

Bože, ktorý sa vždy zmiľuvaš a odpúšťaš, vyslyš pokornú prosbu našu, aby nás i všetkých služobníkov Tvojich, ktorých putá hriechov tlačia, zmiľovanie dobrotivosti Tvojej od nich rozviazalo.

Prosíme, Pane, vyslyš prosby pokorných a chváliacim Teba odpusť hriechy, aby sme od Teba mohli dostať i milostivé odpustenie i pokoj.

Pane, láskave nám preukáž nevysloviteľné milosrdenstvo Tvoje, zbav nás všetkých hriechov a od zaslúžených trestov nás oslobod.

Bože, ktorý hriechom rozhneváný, ale pokáním usmierený bývaš, shliadni milostive na modlitbu skrušeného ľudu Tvojho a odvráť biče svojho hnevu, ktoré sme si za svoje hriechy zaslúžili.

Omnípotens sempitérne Deus, miserere famulo tuo Pontifici nostro N., et dirige eum secundum tuam cleméntiam in viam salutis aetérnae: ut, te donánte, tibi placita cupiat, et tota virtúte perficiat.

Deus, a quo sancta desideria, recta consília et justa sunt ópera: da servis tuis illam quam mundus dare non potest, pacem; ut et corda nostra mandátis tuis dédita, et hóstiúm subláta formidine, témpora sint, tua protectione, tranquilla.

Ure igne Sancti Spíritus renes nostros et cornostrium Domine ut tibi casto corpore serviámus, et mundo corde placeámus.

Fidélium, Deus, ómnium Conditor et Redemptor, animábus famulórum famulárumque tuárum remissionem cunctórum tribue peccatórum: ut indulgéntiam, quam semper optavérunt piis supplicationibus consequántur.

Actiones nostras, quaesumus, Dómine, aspirán-

Všemohúci večný Bože, zmiluj sa nad služobníkom Tvojím, Veľkňazom naším M., spravuj ho podľa láskavosti svojej na ceste večného spase-
nia tak, aby z Tvojej štedrosti Tebe Iúbezné veci vyhľadával a so všetkou silou vykonával.

Bože, od ktorého pochádzajú sväté žiadosti, pravé rady a spravodlivé skutky, daj služobníkom svojim pokoja, ktorého svet dať nemôže, aby aj srdcia naše plneniu prikázaní Tvojich boli oddané a po odvrátení nepriateľského strachu i naše časy boli pod ochranou Tvojou pokojné.

Pane, zapál ohňom Ducha Svätého Iadviny i srdcia naše, aby sme Tebe nepoškvrneným telom slúžili a čistým srdcom sa Ti zalúbili.

Bože, Stvoriteľu a Vykupiteľu všetkých veriacich, odpusť všetky hriechy dušiam služobníkov a služobníc svojich, aby odpustenie, po ktorom vždy túžili, pokornými prosbami obsiahli.

Prosíme, Pane, skutky naše svojím vnuknutím

do praeveni et adjuvando prosequere: ut cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat, et per te coepta finiatur.

Omnipotens sempitérne Deus, qui vivorum dominaris simul, et mortuorum, omniumque misereris quos tuos fide et opere futuros esse praenosis: te supplices exoramus; ut pro quibus effundere preces decrevimus, quosque vel praesens saeculum adhuc in carne retinet vel futurum iam exutos corpore suscepit, intercedentibus omnibus Sanctis tuis, pietatis tuae clementia, omnium delictorum suorum veniam consequantur. Per Dóminum...

V. Dóminus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Exaudiat nos omnipotens et misericors Dóminus.

R. Amen.

V. Et fidelium animae per misericórdiam Dei requiescant in pace.

R. Amen,

predchádzaj a svojou pomocou sprevádzaj, aby všetky modlitby a skutky od Teba sa vždy počínaly a počaté s Tebou sa aj končievaly.

Všemohúci, večný Bože, ktorý panuješ nad živými a mŕtvymi a zmilúvaš sa nad všetkými, o ktorých predvídaš, že budú vierou a skutkom Tvojím, pokorne Ťa prosíme, aby tí, za ktorých prosby skladáť sme si umienili a ktorí alebo ešte na tomto svete žijú, alebo sa už na druhý svet odobrali, na prímluvu všetkých svätých Tvojich z Tvojej milostivej dobrotivosti odpustenie všetkých hriechov svojich obsiahli. Skrze Pána nášho, Ježiša Krista, Syna Tvojho, ktorý s Tebou žije a kráľuje v jednote Ducha Svätého, Boh na veky vekov. Amen.

Pán s vami.

Aj s duchom tvojím.

Vyslyš nás všemohúci a milosrdný Pane.

Amen.

A duše veriacich skrze milosrdenstvo Božie nech odpočívajú v pokoji.

Amen.

Te Deum — Chválospev vďačnosti.

Te Deum laudamus: te
Dóminum confitémur.
Te aetérnum Patrem —
omnis terra venerátur.
Tibi omnes Angeli, — ti-
bi Caeli, et univérstae Po-
testátes:

Tibi Chérubim et Sérá-
phim — incessábili voce
proclámant:

Sanctus, Sanctus, Sanctus
— Dóminus, Deus Sá-
baoth.

Pleni sunt caeli et terra
— majestátis glóriæ
tuæ.

Te glóriósus — Apostoló-
rum chorus.

Te Prophétarum — lau-
dábilis número.

Te Mártýrum candidátus
— laudat exércitus.

Te per orbem terrárum
— sancta confitétur Ec-
clésia,

Patrem — imménsæ ma-
jestátis;

Venerándum tuum verum
— et únicum Fílium;

Santum quoque — Pará-
clitum Spíritum.

Tu Rex glóriæ, — Chri-
ste.

Tu Patris — sempitérnus
es Fílius

Tu ad liberándum sus-
ceptúrus hómínem, —
non horruísti Vírginis
úterum.

Teba, Boha, chválíme, —
Teba, Pána, vyznávame.

Teba, Otca večného, u-
ctieva si zem celá.

Tebe všetci anjeli, —
Tebe nebesá a všetky
mocnosti,

Tebe Cherubi a Seráfi —
bez prestania prespevu-
jú:

Svätý, svätý, — svätý
Pán Boh zástupov.

Plné sú nebo i zem —
velebou slávy Tvojej.

Teba slávny sbor apošto-
lov,

Teba chvályhodný počet
prorokov,

Teba vznešený zástup
mučeníkov vychvaľuje.

Cirkev svätá po celej ze-
mi vyznáva Teba,

Otca nesmiernej veleb-
nosti,

I Tvojho ctihodného,
pravého a jediného Sy-
na,

A; Ducha Svätého, Te-
šiteľa nášho.

Kriste, Ty si kráľ slávy.

Ty si Otcov Syn od več-
nosti.

Ty si sa podujal vykú-
piť človeka a neváhal si
vstúpiť do života Panny.

Tu, devicto mortis acúleo, — aperuísti credéntibus regna coelórum.

Tu ad dexteram Dei sedes, — in glória Patris. Judex créderis — esse ventúrus.

Pri nasledujúcom verši si Te ergo quaesumus tuis fámulis súbveni, — quos pretiósó sánquine redemísti.

Aetérna fac cum Sanctis tuis — in glória numerári.

Salvum fac pópulum tuum, Dómine, — et benedic hereditáti tuae.

Et rege eos, — et extólle illos usque in aetérnum.

Spieva sa stojačky.

Per singulos dies — benedicimus te;

Et laudámus nomen tuum in saeculum, — et in saeculum saeculi.

Dignáre Dómine die isto — sine peccáto nos custodíre.

Miserére nostri Dómine, miserére nostri.

Fiat misericórdia tua Dómine super nos, — quemádmodum sperávimus in te.

In te Dómine sperávi: — non confundar in aetérnum.

Ť. Benedicámus Patrem et Fílium cum Sancto Spiritu.

Ty si zlomil osteň smrti a otvoril si veriácim kráľovstvo nebeské.

Ty sedíš na pravici Boha v sláve Otcovej.

Veríme, že ako sudca ešte raz prídeš.

kľakneme.

Preto Ťa teda prosíme, ráč služobníkom svojim pomáhať, ktorých si pre drahou kúvou vykúpil.

Učiň, aby sme k Tvojim svätým vo večnej sláve boli pripočítaní.

Spas ľud svoj, Pane — a požehnaj dedičom svojim.

A spravuj ich, — a vyvýš ich až na veky.

Po všetky dni — dobrorečíme Tebe,

A chválime meno Tvoje na veky až na veky večné.

Ráč, Pane, v ten deň — zachrániť nás od hriechu.

Zmiluj sa, Pane, nad nami, — zmiluj sa nad nami.

Nech je milosrdenstvo Tvoje, Pane, nad nami, ako dúfame v Teba.

V Teba, Pane, som dúfal, nebudem zahanbený na veky.

Dobrorečme Otcu i Synu so Svätým Duchom.

R. Laudémus et super-exaltémus eum in saecula.

V. Dómine exaúdi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Deus, cuius misericórdiae non est númerus, et bonitátis infinitus est thesaúrus: písi-mae majestáti tuae pro collátis donis grátias ágimus, tuam semper clé-méntiam exoránte, ut qui peténtibus postuláta concédis, eósdem non deserens, ad praémia futura dispónas. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Chváľme ho a vyvyšujme ho na veky.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

A volanie moje nech dôjde k Tebe.

Pán s vami.

Aj s duchom tvojím.

Modlime sa. Bože, milosrdenstvo Tvoje je bez hraníc a dobrota Tvoja je nekonečne bohatá: ďakujeme Tvojej preláskavej Velebnosti za udeľené dary a keďže vyhovuješ prosbám, prosíme dobrotivosť Tvoju, neopúšťaj nás, ale priprav nám budúce odmeny. Skrze Krista, Pána nášho.

Amen.

Ruženec

je obľúbenou pobožnosťou každého inteligentného katolíka, lebo v nej si môže premeditovať celú kresťanskú filozofiu a celý život Kristov. Je to retiazka rozdelená na päť častí po desať zrníek. Tým, že v ruke držíme ruženec a prstami ideme s jedného zrnka na druhé, napomáhame disciplínu ducha svojho, aby sme sa nerozptýlili v myšlienkach. Tak sa nám stane ruženec posvätnou vecou, ku ktorej sa viaže toľko modlitieb, rozjímaní a po-techy duševnej.

Chytiac do ruky krížik ruženca pomodlíme sa „Verím v Boha“; potom je väčšie zrnko pre „Očienáš“ a tri malé pre „Zdravasy“. Pritom vzbudzujeme v sebe vieru nádej a lásku. Nasleduje rozjímanie o tajomstvách našej viery. Každé tajomstvo uvá-

dzame Otčenášom. Potom sa modlíme desať Zdravasov, ale myslíme pritom na určité tajomstvo.

Pri slove „Ježiš“ možno vždy vsunúť vetu o tajomstve, ale potrebné to nie je, uživa sa ten spôsob hlavne pri verejnom modlitbe ruženca. Pri súkromnom odbavovaní stačí myslieť na tajomstvo.

Ruženec má trojaké tajomstvá: radostné, bolestné a slávnostné. Naraz sa odbavuje obyčajne len jedno z týchto troch. Už toľto zadelenie má hlboký psychologický význam, lebo skutočný život sa tiež skladá z radostí, z bolesti a zo slávy. Bez jednej z týchto složíek nie je ľudský život úplný.

Radostný ruženec.

Tajomstvá: 1. Zvestovanie. Archanjel Gabriel zvestuje Panne Márii, že sa stáva Matkou Kristovou. Veta: ... ktorého si, Panna z Ducha Svätého počala — quem, Virgo, de Spíritu Sancto concepisti.

Meditácia. To je začiatok života Kristovho. Aj v mojej duši zaznelo volanie Boha, že budem nositeľom vyšších ideí. Ja som poslúchol, stal som si do služieb ducha. V srdci mojom počal sa život viery, život podľa Krista Ježiša. To je prvá moja radosť.

2. Magnifikat. Mária, nosiac pod svojím panenským srdcom Ježiša, navštevuje svoju staršiu príbuznú, Alžbetu, ktorá sa stala matkou sv. Jána Krstiteľa. Dve vznešené ženy, ktoré sa pripravujú na materstvo, radostne sa pozdravujú, pričom z Máriiných úst znie krásny chválospev »Magnifikat«. Veta: ... ktorého si, Panna, pri navštívení Alžbety v živote nosila — quem, Virgo, Elisabeth visitando portasti.

Meditácia. Mária dáva zo svojej duševnej náplne iným. I ja zo svojich duševných zážitkov, z Krista, rodiaceho sa v srdci mojom, dávam iným. Poučujem, Apoštolujem. Privádzam ku Kristovi. Som pracovníkom sociálnym. To je moja druhá radosť.

3. *Betlehem*. V chudobnej maštálke sa narodil Kristus. Veta: ... ktorého si, Panna, v Betleheme porodila — quem, Virgo, in Betlehem genuisti.

Meditácia. Kristus sa narodil v nenáročnosti. Kristus sa rodí i v mojom srdci, keď sa moje kresťanské ideály stanú skutkami, keď katolícka myšlienka nadobudne tela v mojom vlastnom živote. Aj to sa musí robiť v tichosti, nenáročne, skromne. Blaženosť a spokojnosť sprievádzajú narodenie Krista a jeho skutkov i vo mne. To je moja tretia radosť.

4. *Obetovanie*. Mária obetuje svojho synáčika podľa predpisov zákona v chráme jeruzalemskom. Veta: ... ktorého si, Panna, v chráme obetovala, — quem, Virgo, in templo praesentasti.

Meditácia. I ja vyjavujem Ježiša celému svetu. Musím si byť toho vedomý. Moje reči, moje účinkovanie, môj úmysel a moje ciele životné, to sú obetovania Krista. Ak venujem čosi tomuto svetu, to musí byť to najšľachetnejšie, najsvätejšie, aby sa ľudia posvätili, aby mali dobrý príklad. A obetujem pritom aj seba, svoje povolanie, svoje práce na väčšiu slávu Božiu. Možno, že budem svojím životom a rozmyšľaním aj ja znakom, ktorému sa odporuje, ale chcem byť charakterom, dôsledným a rovným. To je moja štvrtá radosť.

5. *Po stopách Boha*. Mária stratila v chráme božského syna, ale ho našla s veľkou radosťou. Veta: ... ktorého si Panna, v chráme našla — quem, Virgo, in templo invenisti.

Meditácia. V každodennom živote strácame Ježiša, ale ho aj stále hľadáme. Chodíme po stopách Boha. Ohromný vesmír nás vedie k Stvoriteľovi, príroda na zemi k jeho múdrosti, srdcia toľko milió-

nov ľudí k jeho добрôte, cirkev svätá k jeho spaseniu. Potom je tu kostol, v kostole svätostánok, v ňom Ježiš, medzi nami prebývajúci Boh. V prijímaní je i vo mne. Mám Boha, nájdem Boha vždy. To je moja piata radosť.

Bolestný ruženec.

Tajomstvá: 1. *Pot.* Ježiš pred smrťou sa krvou potil, mysliac na svoje blížiace sa útrapy. Veta: ... ktorý sa pre nás krvou potil — qui pro nobis sanguinem sudavit.

Meditácia. Pot znamená ťažkú prácu, systematickú, stálu, každodennú. Je to ťažká vec a potrebuje námahy. Predpokladá silnú vieru v Božiu Prozreteľnosť, ktorá ma postavila na to miesto, kde pracujem. Vytrvám. To je moja prvá bolesť, ktorá tvorí môj katolícky charakter. 2. *Bič.* Ježiša ubíčajú. Veta: ... ktorý pre nás bičovaný bol — qui pro nobis flagellatus est.

Meditácia. Bič znamená ukáznenie tela. Máme nezriadené žiadosti telesné. Niekedy horí naše telo plameňom smyselným. Treba sa mierniť, treba sa zaprieť, treba sa zriekať. Treba sa zachovať čistým i v rodinnom živote, i mimo neho. A treba sa ukáznovať aj na inom poli, aby sme na tom hlavnom a pohlavnom vedeli byť nad sebou pánmi v jedle, v pití, v náruživostiach fajčenia a alkoholu. To všetko je bič na telo. To je moja druhá bolesť, ktorá pestuje môj katolícky charakter.

3. *Tíň.* Ježiša vojaci tíním korunujú. Krv mu tečie do očí a na posvätný obličaj. Veta: ... ktorý pre nás tíním korunovaný bol — qui pro nobis spinis coronatus est.

Meditácia. Tíň znamená ukáznenie hlavy, myšlienkového sveta. To je azda ešte ťažšie než ukáznenie tela. Veda nám stavia problémy, vzbudzuje pochybnosti. Život plodí jalové predstavy. Rodí sa v nás pýcha, nezdravá povýšenosť. To všetko zlomiť, zriadiť a podriaďiť Ježišovi, Cirkvi jeho, viere — je stály boj so sebou, niekedy urputný, ale potrebný. To je moja tretia bolesť, ktorá vychováva vo mne katolícky charakter.

4. *Kríž.* Ježiš nesie svoj kríž na Kalváriu. Veta: ... ktorý pre nás kríž niesol — qui pro nobis crucem bajulávit.

Meditácia. Kríž je naším podielom životným. Nemôžeme byť bez ťažkostí, bez dní smútku, bez nemoci, bez neprijemností. Tieto kríže hrdinsky niesť a zniesť je ťažko. Vidieť treba v nich vôľu Božiu. Použiť na pokoru a pokánie. To je moja štvrtá bolesť, v ktorej sa najkrajšie vykryštalizuje katolícky charakter.

5. *Smrť.* Ježiš umrie na kríži. Veta: ... ktorý pre nás ukrižovaný bol — qui pro nobis crucifixus est.

Meditácia. Smrť na kríži znamená život venovaný veľkej myšlienke, apoštolátu, službe ducha. Je to ukrižovanie pre svet, je to obetovanie seba, svojej práce a svojho života Bohu, činnosť medzi zemou a nebom, život venovaný bližnému a stále odumieranie sebe, nezištnosť a veľká láska k Bohu a človeku. To je najväčšia obeta, a ak ju viem priniesť, to je moja piata najväčšia bolesť, ktorá predstavuje najideálnejší katolícky charakter.

Slávnostný ruženec.

Tajomstvá: 1. Vzkriesenie. Veta: ... ktorý slávne zmŕtvych vstal — qui resurrexit a mortuis.

Meditácia. Duševný úpadok nás neminie. Zhrešíme, klesáme. Vidíme, čo je správne, a predsa tak často ideme za zlom. Treba sa znova a znova pozdvihnúť, nezostať v nízosti, v hriechu. Treba i zmŕtvych vstať, keď nás zabije smrteľný, ťažký hriech. Len ten je stratený, kto sa neusiluje hneď vstať. V ľútosť, vo spovedi vždy znova vstávam. To je moja prvá sláva.

2. Nanebevstúpenie. Veta: ... ktorý slávne na nebesia vstúpil — qui in coelos ascendit.

Meditácia. Aj my prežívame akési nanebevstúpenie, keď sa modlíme. Odpútame sa od hmoty, od každodenného života a povznášame sa duchom k Bohu. Je to jedinečná výsada rozumných tvorov, že môžu mať spojenie s duchovným svetom. Čím som inteligentnejší, tým lepšie a hlbšie sa musím modliť. Dobrá modlitba, dobré rozjímanie, to je ohromná sila a potecha. A to je druhá sláva moja.

3. Soslania Ducha Svätého. Veta: ... ktorý nám Ducha Svätého soslal — qui nobis Spiritum Sanctum misit.

Meditácia. Na ceste duševného spojenia ide nám Boh v ústrety. Dáva nám svoju milosť. Naplňuje našu bytosť svojou milosťou posväcujúcou. Život v milosti Božej, to je cieľ tuzemského života, to je úplný rozvoj katolíckej duše. Ak mi Boh dožičí svojej milosti, ak môj rozum osvecuje jeho Duch, to je moja tretia sláva na tejto zemi.

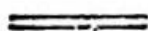
4. *Nanebevzatie*. Veta: ... ktorý ťa, Panna, do neba vzal — qui te Virgo in coelum assumpsit.

Meditácia. Neradi myslíme na svoju smrť, a predsa naimúdrejšie si vtedy zariadime život, keď svojou životosprávou sa usilujeme všetko tak konať, aby sme kedysi spokojne mohli umrieť v povedomí, že sme si vykonali svoju povinnosť i k sebe, i k ľuďom, i k Bohu. Koniec dobrého života je dobrá smrť, ľahká, spokojná. To musí byť Božej vôle oddaný prechod do druhého, večného života, aby som bol súdený. Dobrá smrť bude mojou štvrtou slávou.

5. *Koruna večnosti*. Veta: ... ktorý ťa, Panna, v nebi korunoval — qui te Virgo in coelis coronavit.

Meditácia. Život večný — to je os nášho katolíckeho rozmýšľania. To je zorný uhol, zpod ktorého hľadíme na celý svet. Od viery, zakotvenej do mora večnosti, závisí všetko, najmä náš praktický život. Kto verí vo večnosť, ten nebude hľadať tuzemskú slávu, bohatstvo, nebude hľadať odmenu a uznanie ľudí, ale len Boha a čistotu svedomia. Takému už za živa žiaria na čele zory nebeskej koruny. Kiežby bola mojím údelom aj táto najvyššia, piata sláva, smysel celého môjho žitia-bytia.

Takto, hľa, v ruženci sa zrkadlí život Kristov, život Matky Božej a pritom môj katolícky charakter zostavený z radostí, žalostí a slávy kresťanského života. Preto je ruženec modlitbou hlboko nábožného katolíckeho inteligenta.

Krížová cesta.

Krížová cesta je krásna pobožnosť, ktorou si pripomíname utrpenia Ježišove, jeho smrť a pochovávanie, aby sme z tejto spomienky čerpali pre seba poučenie a posilu. Skladá sa zo 14 krížikov, ktoré sú v kostole rad-riadom zavesené a znamenajú jednotlivé zastavenia na ceste utrpenia Ježišovho. Pod krížikmi sú vyobrazené výjavy týchto zastavení. Aj krížová cesta je vlastne meditačná modlitba, spojená s veľkými odpustkami. Ideme od jednej zastávky ku druhej, pozdravíme trpiaceho Ježiša slovami: Klaniame sa ti, Pane Ježišu Kriste, a dobrorečíme Tebe: lebo si svätým krížom svojim svet vykúpil. Potom sa môžeme pomodliť Otčenáš, Zdravas, a pritom rozmyšľať nad príslušným dejom.

I. Zastavenie. Ježiš je na smrť odsúdený.

Meditácia: Ježiš sa nebráni, len majestátne stojí pred Pilátom. Jeho postava je najlepším dôkazom neviny. I mňa posudzujú neraz nespravodlivo. Za svoje hriechy vďačne pretrpím upodrozrievania, odsúdenia. Ježišu, idem za tebou, zmiluj sa nado mnou!

II. Zastavenie. Ježiš berie kríž na seba.

Meditácia. Dojímavá scéna. Ježiš objíma kríž, ktorý znamená spásu toľkých miliónov ľudí, i moju. Ja trpezlivo musím znášať nepríjemnosti života. ťažkosti, bolesti a trápenia, telesné i duševné, sklamanie a údery. Ponesiem si aj ja kríž svoj za Kristom. Ježišu, idem za tebou, zmiluj sa nado mnou!

III Zastavenie Ježiš po prvý raz padá pod krížom.

Meditácia. Ježiš má pred sebou celú cestu na Kalváriu. Musí ísť ďalej. Klesá. padá od vysilenia a únavy, ale hneď vstane. I ja koľko ráz klesám vo viere, ktorá mi ukazuje cestu života. Musím aj ja vytrvať. Ak mi pochybnosti a lživeda podlamujú nohy, ak mi chcú vyrvať vieru, pomodlím sa, pomyslím si, že musím dojsť cieľa. vstanem a idem ďalej po ceste viery. Ano, verím. Ježišu, a idem za Tebou, zmiluj sa nado mnou!

IV. Zastavenie. Ježiš sa stretá so svojou matkou.

Meditácia. Verná matka ide na cestu útrap spolu so synom. Je to veľká potecha Ježišovi,

táto obetavá láska materinská, to porozumenie, to spolucitenie. Aj ja sa stretávam po cestách života svojho s Matkou Božou. Veď ona je aj mojou matkou. Pod jej ochranu sa utiekam. Ona mi vyprostredkuje milosť, pomoc Som Matčiným dieťaťom. V sprievode Matky Tvojej idem za tebou. Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

V. Zastavenie. Šimon pomáha Ježišovi kríž niesť.

Meditácia. Vojaci sa báli, že Ježiš neunesie svoj kríž, až do konca, preto dovolili Šimonovi, aby pomahal. Niekedy aj nám sa zdá, že Cirkev nezdolá tie ťažkosti a nepriateľské nápor, toľko ich je. Keby ten kríž niesli len ľudia, iste by nevládli. Ale my len pomáhame, naša apoštolská činnosť je ako podradná činnosť Šimonova, preto vďačne sa jej ujmem, veď ideme spolu s Kristom. Čím viac ťažkostí mám tým väčšia je moja sila a dôvera, lebo navzájom si pomáhame kríž niesť. Ježiš i ja. Idem za tebou, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

VI. Zastavenie Veronika podáva Ježišovi ručník.

Meditácia. Znoj a prach vtlačí Ježišovu tvár do čistého ručníka Veronikinho a ja idem v ústrety Ježišovi ponúkam mu svoju dušu svoje srdce, aby vtlačil do nich svoj svätý obličaj. Chcem aby z môjho pohľadu, z mojej vážnosti sa stále zrkadlila Ježišova spasiteľná tvárnosť. Idem za tebou, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

VII. Zastavenie. Ježiš po druhý raz padá pod krížom.

Meditácia. Ježiš zas padá, ale znova vstane a vlečie svoje bremeno ďalej. Keby som nemal nádeje vo víťazstvo dobra a čnosti vo večnom živote, sotva by som vstal po svojich tak častých pádoch. Ale nádej ma živí, pevná, v Kristovi zakotvená nádej. Preto vstanem a idem za tebou, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

VIII. Zastavenie Ježiš potešuje plačúce ženy.

Meditácia. K Ježišovi sa túlily šlachetné ženy. V jeho spoločnosti sa posilňovali v čnostiach a dostávaly posilu pre ťažkosti rodinné. Preto plačú. vidiac jeho muky. Aj moje priateľstvá a známosti musia byť také, aby slúžily posile krás duševných a vzájomnej pomoci. Nesmú ma odvrátiť od správnej cesty a od konania povinnosti. Treba sa zaprieť. Za tebou idem, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

IX. Zastavenie. Ježiš po tretí raz padá pod krížom.

Meditácia. Ježiš je ľudsky hovoreno na konci so svojimi silami, ale zase sa len preberie a prekoná celú krížovú cestu. Veľké dielo lásky musí byť dokončené. Láska k Bohu, k bližnému je aj pre mňa najmocnejšou vzpruhou, aby som vydržal, aby som napätím všetkých svojich síl pracoval, aby som aj po toľkých klesnutiach a chybách znova sa chopil práce na svojom duševnom zdokonalení. Idem za tebou, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

X. Zastavenie. Ježišovi stŕhajú šaty.

Meditácia. Všetko Ježišovi zoberú, česť, ľudskú úctu zostáva mu len to dokrvavené, umúčené telo. Pripravujú ho na muky smrteľné. Nehľadám ani ja ľudskú chválu a slávu. I keď ma podozrievajú, hania a potupujú, neľakám sa. Môžu mi zobrať všetko, charakterná duša zostane mojim majetkom, venovaným Bohu. Idem za tebou, Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

XI. Zastavenie. Ježiša na kríž pribíjajú.

Meditácia. Ježiš leží na najtvrdšej a najbolestnejšej posteli sveta. Jeden za druhým mu prebíjajú údy drsnými klincami. Tak sa tvorí päť rán Kristových útecha toľkých duší. Ja si aspoň zažiadam, aby moje nohy vždy chodily po ceste spravodlivosti a lásky, aby moje

ruky vždy dvíhaly sa k modlitbám a vystieraly sa na pomoc biednym a k obetavému konaniu povinností. Ježišu, idem za tebou, zmiluj sa nado mnou!

XII. Zastavenie. Ježiš na kríži umiera.

Meditácia. Dokonané je — dielo spásy. Ježiš umiera za nás. Kristus ma vykúpil, tak chcem byť spasený aj ja. On umrel aj za mňa. Som mu zaviazaný. Ježišu, tebe žijem a tebe umieram. Tvoj kríž je mi znakom života a spásy, žriedlom sily a milosti, prameňom z Boha, predmetom viery, nádeje a lásky. Zmiluj sa nado mnou!

XIII. Zastavenie. Ježišovo telo s kríža snímajú.

Meditácia. Ešte piata rana do srdca najsvätejšieho a najmilosrdnejšieho, ktoré sa stalo kráľom všetkých srdc. Potom kladú jeho mŕtve telo do lona matkinho. Mater dolorosa — Matka sedmibolestná. Patrónka slovenská, oroduj za nás, za náš národ, aby sme všetci vytrvali vo viere svätej až do smrti Ježišu, len za tebou idem, zmiluj sa nado mnou!

XIV. Zastavenie. Ježiša pochovávajú.

Meditácia. Ten hrob je hrobom iba na tri dni, lebo na tretí deň sa stane slávnym. Vzkriesený Kristus pôjde do slávy svojej, ale si vyhľadá aj iný tichý úkryt aby zostal vždy medzi nami: svätostánok kostolov. najsvätejšiu eucharistiu. Ja vďačne vyhľadávam tento stály príbytok Ježiša medzi nami. klaniam sa mu a prosím ho, aby mi formoval srdce podľa srdca svojho. Ježišu, za tebou idem jedine, zmiluj sa nado mnou!

EUCHARISTIA — PLNÝ ŽIVOT

V kostole pred jedným oltárom visí lampa, v nej sa mihoce červené svetlo. To svetlo znamená, že medzi nami prebýva Boh, že na oltári je svätostánok a v ňom Ježiš v podobe drobných oblátok: — to je Sviatosť Oltárna, eucharistia. To je duša našich kostolov, to je duša našej Cirkvi a nášho nábožného života vôbec. Keď náš ľud hovorí o sviatosti bez bližšieho označenia, myslí na Sviatosť Oltárnu.

Ako sa stáva Ježiš stálym obyvateľom našich oltárov?

Ako sa rodí eucharistia?

Pri pozdvíhovaní vo svätých omšiach. Vtedy kňaz sa nahne nad hostiu a vyriekne nad ňou slová premeny: Toto je telo moje. V tej chvíli vonkajšia forma hostie neskrýva viac podstatu chleba, ale samého Boha Ježiša Krista. Preto kňaz hneď pokľakne pred Bohom. To samé robí nad vínom. I premenenú hostiu, i krv Kristovu pozdvihne, aby sa aj veriaci klaňali. Tieto sväté spôsoby potom kňaz berie k sebe pri svätom prijímaní. V niektorých omšiach však kňaz súčasne s veľkou hostiou premieňa aj viacero malých hostií. Tieto sa kladú do objemnejšieho kalicha, do takzvaného cibória, ktorý sa vloží do svätostánku, do tabernákula. V tabernákulu stojí pravidelne aj pozlátený rámec s okienkom, za ktorým v zlatom mesiačku je upravená veľká hostia na vyloženie sviatosti, takzvaná monštrancia. Malé hostie sú na to, aby ich veriaci prijímali. Keď sa hostie minú, alebo je obava, že sa pokazia, kňaz za omše obnovuje sviatosť. Vyčistí vínom a vodou nádobu, purifikuje cibórium a vloží doň novokonsekrované hostie, ktoré sa menujú aj partikulami.

Meditácia o svätostánku.

1. Červené svetielko, večné svetlo, pripomína nám prítomnosť Boha. Preto musím Ježiša v tabernákuľu pozdraviť. Robím to tak, že zohnem pravé koleno až po zem, potom vstanem, a len potom idem na svoje miesto. Ak na hlavnom oltári niet eucharistie, keď teda nesvieti pred ním večné svetlo, stačí poklona hlavou. Niekedy totiž je sviatosť na bočnom oltári, a vtedy sa sluší pozdrav vykonať pred týmto oltárom a odbaviť aj príslušnú duševnú poklonu, adoráciu.

2. Červené večné svetlo nás upomína aj na to, aby sme sa v kostole pravidelne venovali len Bohu. Len čo prekročíme prah kostola, pretrhneme všetky styky s ľuďmi; môžeme ich voľne a mlčky pozdraviť, ale ináč bez slova sa oddávame svojim duševným veciam. Preukazuje neúctu k Bohu ten, kto hocijako vyrušuje ticho, už či chôdzou či ináč. Kostol je dom modlitby a tichosti. Len liturgia má v ňom slovo, spoločné modlitby a piesne.

3. Oltár so sviatosťou je trónom Božím. Preto náš šľachetný cit vyžaduje aby sme sa postarali o krásu a čistotu oltárov. Veď kostol je po našom byte naším druhým domovom. A keď chceme mať doma poriadok a čistotu, tak to musíme hľadať aj v kostole. Kostol je zrkadlom viery a úcty veriacich k sviatosťnému Spasiteľovi. Predovšetkým kňaz sa stará o tieto veci, ale bez pomoci veriacich sa mu to ťažko bude dariť.

Dogmatika o Sviatosti Oltárnej.

Sviatosť Oltárna je tajomstvom viery v Ježiša Krista, prítomného pod spôsobmi chleba a vína, aby obnovoval obetu kríža a dával sa nám za pokrm duše. Eucharistia má teda trojaký podstatný význam, ako prítomnosť, ako obeta a ako prijímanie.

1. Opravdivá prítomnosť Ježišova je zrejmá zo slov Kristových. Prisľúbil túto sviatosť týmito slovami: »Ja som chlieb života!... ja som ten živý

chlieb, ktorý som zostúpil s neba! Ak niekto je z tohto chleba, bude žiť naveky. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo, ktoré (obetujem) za život sveta. Veru, veru, hovorím vám, ak nebudete jesť telo Syna človeka, a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život (večný). (Len) kto je moje telo a pije moju krv, má (v sebe) život večný a ja ho vzkriesim v posledný deň. Moje telo je opravdivý pokrm a moja krv je opravdivý nápoj. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom.» (Jn 6, 48—57.)

Svoj sľub splnil na poslednej večeri, hovoriac o svojej nastávajúcej smrti, ktorá oddeľuje krv od tela. Vzal chlieb, vďaky vzdával, lámal a dával svojim učeníkom a riekol: Vezmite a jedzte: toto je telo moje, ktoré sa za vás dáva. Podobne vzal i kalich, vďaky vzdával a riekol: Pite z toho všetci, lebo toto je krv moja, krv Nového zákona, ktorá sa za vás a za mnohých vyleje na odpustenie hriechov. To činite na moju pamiatku!

Tieto slová Ježišove neskôr sám sv. Pavol apoštol vkladá veriacim v Korinte: Kalich, ktorý požehnávame, či nie je zúčastnením sa na krvi Kristovej? A chlieb, ktorý lámame, či nie je zúčastnením sa na tele Pánovom?... A tak ktokoľvek bude jesť tento chlieb, alebo piť kalich Pánov nehodne, vinen bude tela a krvi Pánovej.

Na základe týchto slov máme my tieto katolícke dogmy:

Dogmu o opravdivej prítomnosti: v najsvätejšej Sviatosti Oltárnej po konsekrácii chleba a vína je tam opravdive, skutočne a podstatne telo a krv Pána Ježiša Krista i s jeho dušou a s jeho božstvom, teda celý Kristus.

Dogmu o podstatnej premene, transsubstantiatio. Kristus nepovedal: tu je moje telo, v tomto víne je moja krv, ale jednoducho: toto je telo moje, toto je moja krv. Teda na slová Ježišove sa podstata chleba a vína premenila na opravdivé telo a krv Ježišovu. len vonkajšie spôsoby chleba a vína zostávajú pre naše smysly.

Dogmy o spôsobe opravdivej prítomnosti: pod každým spôsobom je prítomný Kristus živý, teda i s telom, i s krvou, i s dušou.

I to je zrejmé, že pod každou čiastočkou konsekrovaného chleba a vína je prítomný celý Kristus.

2. Eucharistia je aj *obetou*. Ježiš pri poslednej večeri obetoval podľa predpisov Starého zákona veľkonočného baránka, teda prinášal obeť starozákonnú. Ale hneď potom uvádza nový obrad Nového zákona, keď podáva apoštolom svoje telo a krv, ktoré sa obetujú na odpustenie hriechov. A prikázal im, aby tak činili na jeho pamiatku. Kristova obeť sa vlastne skončila na kríži, kde vylial svoju krv a dokončil svoje dielo spásy. Táto istá obeť sa opakuje vo Sviatosti Oltárnej, ale nekrvavým spôsobom: Ježiš Kristus obetuje znova seba Bohu Otcu za nás. A my s ním tiež obetujeme jeho, najnevinnejšieho baránka Božieho. Obeť je centrom každého náboženstva, preto je svätá omša, v ktorej sa táto obeť deje, centrom nášho života katolíckeho, stredom liturgie.

3. Eucharistia je konečne aj *svätým prijímaním*: prijímaním tela a krvi Kristovej pod spôsobom malej konsekrovanej hostie. Je to najsvätejší úkon kresťana: prijímať k sebe Boha-Spasiteľa.

Sviatosť Oltárna, ako prijímanie, má spojené zvláštne sviatosťné milosti, a to:

spája nás so Spasiteľom, spája nás s Bohom samým,

slúži nám za pokrm nadprirodzený a

nakoľko ten istý Ježiš sa podáva takto všetkým katolíkom, eucharistia znamená aj milosť jednoty a bratstva medzi veriacimi.

Z cirkevnoprávných predpisov o Eucharistii.

O omši svätej:

Can. 802: Moc obeť omše svätej odbaviť majú výlučne len kňazi.

Can. 806: Okrem Vianoc a Dušičiek, keď sa môžu tri omše slúžiť, nesmie kňaz v jeden deň viac omší odbavovať bez povolenia.

- Can. 808: Kňaz môže slúžiť sv. omšu iba vtedy, keď nič nejedol a nepil od polnoci.
- Can. 813: § 1. Kňaz nech neslúži svätú omšu bez miništranta, ktorý by mu posluhoval a odpovedal.
§ 2. Miništrantom nech nie je ženská, okrem prípadu, keď niet mužského, ale aj vtedy ženská nech zďaleka odpovedá a nech nemá nijakého prístupu k oltáru.
- Can. 814: K najsvätejšej obeti omšovej užíva sa chlieb a víno, ku ktorému sa primieša trocha vody.
- Can. 815: § 1. Chlieb musí byť z čistej pšenice a čerstvý, aby sa nepokazil.
§ 2. Víno musí byť prirodzené, z vlniča a nepokazené.
- Can. 816: V omši svätej užíva kňaz alebo nekvaseného chleba (oblátka, hostie), alebo kvaseného podľa vlastného obradu (grécko-katolíci užívajú kvaseného, teda obyčajného chleba).
- Can. 819: Omša svätá sa má slúžiť v jazyku liturgickom (poznámka v latinskej cirkvi latinsky, v grécko-katolíckej grécky alebo staroslovansky).
- Can. 821: Omša sa nemá začať skôr než hodinu pred východom slnka, a nie neskôr než hodinu po poludní.
- Can. 822: Omša svätá sa má slúžiť na posvätenom oltári v posvätenom kostole alebo kaplnke.

O svätom prijímaní:

- Can. 845: Sväté prijímanie zpravidla vysluhuje kňaz.
- Can. 852: Najsvätejšia eucharistia má sa podávať len pod spôsobom chleba.
- Can. 853: Každý pokrstený, ktorý nie je právom hatený, môže a má sa pripustiť ku sv. prijímaniu.
- Can. 856: Nech bez predchádzajúcej sviatostnej spovede nikto nejde ku svätému prijímaniu, ak má svedomie obťažné ťažkým hriechom, i keby akokoľvek ľutoval. Ak treba niekomu nevyhnutne prijímať a niet spovedníka, nech vzbudí v sebe predtým dokonalú ľútosť.
- Can. 857: Nikto nesmie prijať najsvätejšiu eucharistiu, kto už v ten istý deň prijímal.
- Can. 858: § 1. Kto od polnoci nezachoval prirodzený pôst, nemôže byť pripustený na sväté prijímanie okrem nebezpečenstva smrti a okrem prípadu, keď treba prekaziť zneuctenie sviatosti.
§ 2. Nemocní, ktorí ležia už vyše mesiaca bez nádeje, že by sa skoro uzdravili, podľa múdreho úsudku spovedníka môžu prijímať najsvätejšiu eucharistiu raz alebo dva razy v týždni, aj keď predtým akýsi liek alebo voľáčो iného na spôsob nápoja prijali.

Can. 859: § 1. Každý veriaci obojeho pohlavia, keď už vekom dosiahol užívanie rozumu, má raz do roka, aspoň na Veľkú noc, prijímať sviatosť eucharistie...

§ 2. Veľkonočné prijímanie nech sa stane počnúc od Kvetnej nedele až po Bielu nedeľu ale miestni biskupi môžu tento čas aj pre všetkých svojich veriacich už prv uvoľniť, ale nie pred štvrtou nedeľou pôstnou, a predĺžiť, ale nie ďalej ako po sv. Trojicu.

Can. 863: Treba *nabádať* veriacich, aby častejšie, ba aj každodenne prijímali.

Meditácia o eucharistii.

1. Eucharistia je sviatosťným zázrakom a tajomstvom, ktoré dopĺňa môj život individuálny. Táto sviatosť je najsilnejším spojivom medzi Bohom a človekom. Tu mudrovanie nepomôže. Tu veda a viera sú dva oddelené terény. Nijaká veda a nijaká filozofia nebude môcť eucharistiu nikdy pochopiť. Tu platí len slovo Božie, slovo Kristovo. Ak je Kristus Bohom, tak kto by mu odopieral moc premieňať podstatu chleba a vína na svoje telo a krv? Veď on je Tvorcom všetkých vecí a všetkých podstát. Bez jeho stálej opatery by sa aj teraz rozpadlo všetko v nič. Ja teda nehľadám veľa rozumových dôvodov a vysvetlení, mne stačí to, že tu niet reči o nemožnosti, ani o vnútornom protirečení. Hlavné je slovo Ježišovo, jeho vôľa a jeho božská moc.

2. Som mu povďačný za túto vôľu, že chce zostať vždy medzi nami, že svoju prítomnosť nevyhradil len tým niekoľkým ľuďom, ktorí žili voľakedy v Palestíne okolo neho. Keď sa už raz stal človekom, keď už raz sa uponížil a prebýval medzi nami, tak bolo celkom spravodlivé a láske jeho srdca primerané, že toto prebývanie predĺžil vhodným spôsobom až do konca tohto sveta.

3. Tak je mŕ tá biela Hostia skutočným Bohom, Ježišom Kristom, ku ktorému prichádzam ako k priateľovi, ako Potešiteľovi, ako darcovi milosti a života. Klaniam sa Mu, meditujem o Ňom modlím sa k Nemu. Mne eucharistia je jedinou náplňou katolíckeho

kostola, predmetom zbožnosti, okolo ktorého sa krúti celý náš nábožný život. Preto si tak rád odbavujem svoje poklony v kostole, svoje úprimné adorácie. »Adoro te devote...«

Poklona sv. Tomáša Akvinského Najsv. Sviatosti.

Adoro te devôte,
latens Déitas,
Quae sub his figúris
vere látitas:
Tibi se cor meum
totum súbjicit
Quia te contémpfans,
totum déficit.

Visus, tactus, gustus
in te fállitur,
Sed auditu solo
tuto crédito:
Credo, quidquid dixit
Dei Filius,
Nil hoc verbo
Véritátis vérius.

In cruce latébat
sola Déitas,
At hic latet simul
et humánitas;
Ambo tamen credens
atque cónfitemens,
Peto, quod petivit
latro poénitemens.

Plagas, sicut Thomas
non intúeor,
Deum tamen meum
te confiteor:

Klaniam sa Ti verne,
Bože večitý,
pod spôsobom chleba
z lásky ukrytý.
Srdce moje sa ti
celkom oddáva,
že si Pánom jeho,
vďačne uznáva.

Zrak, chuť i cit by ma
chcely oklamať,
ale sluch ma učí
pevnú vieru mať.
Verím, čo Syn Boží
zjavne riekol nám.
Ten klamať nemôže,
bo je Pravda sám.

Na kríži sa skrylo
len Božstvo samé,
tu aj človečenstvo
je s ním schované.
Oboje však verím,
hoc' udivený,
prosím, za čo prosil
lotor skrúšený.

Rany Tvoje, ako Tomáš
nevidím,
predsa vyznávam,
že si Bohom živým.

Fac me tibi semper
magis credere,
In te spem habere,
te diligere.

O memoriále mortis Dó-
mini,
Panis vivus,
vitam praestans hómini,
Praesta meae menti
de te vivere
Et te illi semper
dulce sápere.

Pie pellicáne, Jesu Dó-
mine,
Me immúndum munda
tuo Ságuine,
Cujus una stilla
salvum fácere
Totum mundum quit ab
omni scélere.

Jesu, quem velátum
nunc aspício,
Oro, fiat illud, quod tam
sítio:
Ut, te reveláta cernens
fácie,
Visu sim beátus
tuae glóriæ. Amen.

Rozmnož vo mne vieru
i nádej v Teba
a láskou ma tiahni
k sebe do neba.

Ty si pamiatka smrti
môjho Pána,
živý Chlieb si,
záloh večného žitia; —
daj, nech duša moja,
Tebou kímená,
z Teba žije,
s Tebou je vždy spo-
jená.

Dobrý Pelikáne,
Kriste, Pane môj,
dušu moju svojou
krvou smy, napoj,
krvi Tvojej stač!
kvapka jediná,
by z celého sveta
smyla sa vina.

Ježiš, zraku môjmu
skrytý v Sviatosti,
ráč vyhovieť, prosím,
mojej žiadosti,
daj, nech uzriem zjavne
jasnú tvár Tvoju,
večnú slasť obsiahnem
za strasť dočasnú.

Meditácia o poklone.

1. Katolícky človek akosi sám od seba cíti, že Eu-
charistia je základom a stredobodom duševného ži-
vota. Preto často zavíta do kostola. Katolícky ko-
stol má byť po celý deň otvorený, aby sa veriaci mo-
hli pokloniť sviatostnému Spasiteľovi hocikedy, keď
im to zamestnanie dovoľí. Naše kostoly nie sú prázd-

ne ani vtedy, keď v nich nie je ani jedného človeka. Je tam na oltári Kristus, náš Pán, náš Majster. On vždy prijíma, on má pre nás vždy otvorené dvere a otvorené Srdce. Bez Eucharistie nie je kostol chrámom Božím, ale len shromaždiskom veriacich. Eucharistia naplňuje naše katolícke kostoly zbožnosťou a svätou tajomnosťou. Červené svetielko nad oltárom, to je náplň kostola, to je blaženosť katolíka, to je potecha každej vernej duše.

2. Tak teda vďačne sa zastavím v kostole i vtedy, keď v ňom niet bohoslužby, i vtedy, keď v ňom niet iného ako Krista samého. Zastavím sa čo len na okamih a vzdám česť Kristu kráľovi, Bohu môjmu dobrotnému. Stačí jedna myšlienka, stačí jeden pohľad na oltár, jeden letmý pozdrav, jedno klaknutie, jeden vzdych, — a môžem ísť uspokojený ďalej do sveta po svojej ceste. Vykonal som veľké dielo, vykonal som adoráciu, poklonu. Nie dlhé modlitby, ale šlachetný postoj duše zdobí katolíka, krásne duševné gesto. Takéto gesto je návšteva kostola na krátku poklonu.

3. Keď idem do práce, do úradu, do továrne, do dielne, keď idem z práce — tak dobre je zastaviť sa na chvíľku pred tabernákulom Božím, aby som na krátko prosil pomoc, vzdal vďaky a odporúčal všetko Tomu, ktorého najsvätejšiu vôľu plním svojou robotou, svojim namáhaním. Kristus je mojím najvyšším predstaveným, šéfom mojej duše. I sluší sa ráno najsamprv u Neho sa hlásiť, u tohto predstaveného, ktorý pozná všetky taje srdca môjho.

4. Kto žije s Kristom eucharistickým, ten je opravdivým katolíkom, ten má v sebe plný život kresťanstva, lebo žije s Bohom, žije s Ním spojený. Vo sviatosti prijímania nemôžem sa s Ním spájať vždy, — iste to je to najužšie spojenie —, ale krátkou poklonou pred svätostánkom môžem dokumentovať svoje spojenie so sviatostným Spasiteľom hocikedy. Preto nikdy nesmiem zanedbávať adoráciu. Keď sa prežehnám pred kostolom, alebo si snímam klobúk, už aj to je istý spôsob adorácie, tým viac obohacuje dušu pokorný pobyt v kostole. Toľ-

kým ľuďom, známym a neznámym, hodným a nehodným, preukazujeme cez deň poklonu. Boh si zasluhuje, aby som mu aspoň raz tiež preukázal oddanosť a úctu.

5. Večer pred spaním mám sa seba spytovať, či som cez deň myslel na to, že som katolík, či som aspoň na krátko zaskočil do kostola, či som si vybavil túto maličkú povinnosť. Je pravda, že Cirkev mi predpisuje iba nedeľné počúvanie omše. Ale naše kostoly nie sú stavané iba pre nedeľu a sviatky. Kristus je v nich vždy. Tak cez týždeň aspoň raz denne na chvíľu do kostola!

Krátka modlitba poklony.

Drahý Spasiteľu! Niet mnoho času v tomto shone životnom. Ale nechcem Ťa obísť, a preto som prišiel na malú chvíľu sem ku svätostánku Tvojmu na poklonu. Buď pozdravený, Pane Ježišu, pomocník môj a najsvätejší vzor. Ty si môj vodca. Ty si môj cieľ, Ty si moja sila. Verim, že si tu na oltári prítomný a že vďačne prijímaš túto malú službu mojej skromnosti. Požehnávaj mňa a všetkých mojich milých. Požehnávaj prácu moju. Daj mi vytrvalosť, daj mi stálosť a pevného charakteru, aby som nepodľahol pokušeniam, ale vzorne sa choval všade a vždy na väčšiu slávu Tvoju a na moje dobro.

Klaniam sa Ti, Bože, tu skrytý! Sprevádzaj kroky mojej Amen.

Dlhšia modlitba v kostole.

Sviatosťný Ježišu! Môj ľudský jazyk nevládze vysloviť všetky myšlienky a city ktorými sa Ti klaniam, Bohu svojmu skrytému. Nech Ti stačí to, že tu klačím pred Tebou a že Ti s hlbokou povďačnosťou obetujem tieto chvíle skromnej poklony.

Verím, Pane, že si tu prítomný. Verím, že sa tu skrývaš pod spôsobmi malých hostií, Verím, že si tu práve tak, ako si v nebi u Otca svojho, medzi anjelmi a svätými svojimi. Verím, že Tvoj božský pohľad spočíva teraz na mne a že s láskavosťou, porozumením prijímaš výrony srdca môjho. Oltárna sviatosť je pre mňa živou skutočnosťou, Tvoja prítomnosť je mojou blaženosťou. Ó ďakujem, sto ráz ďakujem Spasiteľu že si nám túto sviatosť ustanovil, že si takto vždy s nami a neopúšťaš nás nikdy v tomto živote tak ťažkom a všelijakými neprijemnosťami naplnenom!

Moja nádej si Ty, Ježišu Kriste! Tento život môže sklamať, ľudia môžu ma opustiť, i tí najvernejší. Ty ma neopustiš nikdy, Ty mi vždycky zostaneš. Ty mi budeš vždy tým istým láskavým Bohom a Majstrom. Ty mi budeš vždy Potešiteľom a Posilou svätou. Ty si moja nádej! Nežiadam odmeny od ľudí. Veď tí ani nevedia dobre oceniť zásluhy a práce, tí tak často ani nevedia o všetkých pohnútkach duše mojej. Mne stačí, keď môžem plniť Tvoju svätú vôľu a keď pracujem a modlím sa v tom povedomí, že ma Ty vidíš, že mi Ty žehnáš a že Ty si spokojný s mojou prácou a mojím životom. Ty si moja jediná odmena, Ty si cieľom môjho života, Ty si vyznačením mojej každej námahy, Ty si uspokojenie moje!

A milujem Ťa nadovšetko, láskavý Spasiteľ, ktorý sa tak skromne skrývaš tu, vo svätostánku, aby si preukázal láskavosť ku mne. Milujem Ťa, ako jedine hodnú náplň duše svojej. Len v Tebe chcem milovať ostatných, ktorých si mi sveril, a ktorí sú môjmu srdcu blízki. To číre ľudské milovanie je plytké a nestále. Ľudská láska len vtedy má stálosti a vie prinášať obety, keď je spojená s láskou Božou, láskou Najvyššieho. Bez tohto ohňa božskej lásky by som neveril ani svojej láske voči tým, ktorých milovať chcem a ktorých milovať je mojou povinnosťou.

Ty si Boh. Verím v Teba, dúfam v Tebe a milu-

jem Ťa nadovšetko. A klaniam sa Ti v tejto zázračnej Sviatosti Oltárnej.

Viem, že som nehodný, viem, že tak mnohými hriechmi urážam Tvoje božské Srdce. Ale som krehký človek, — odpusť mi, Pane. Zo srdca ľutujem, že som Ťa urazil že som myslel, hovoril alebo konal proti Tvojim zákonom. Uznávam svoju vinu a chcem sa napraviť. Chcem sem prichádzať k Tvojmu svätostánku s čistým svedomím a pokorným srdcom. No bez Tvojej pomoci, bez Tvojej milosti nevládzem vykonať ani jeden krok v charakternom kresťanskom živote, preto daj tej milosti, daj tej svojej pomoci, daj mi svojho požehnania! Preto si tu prítomný, aby sme Ťa o Tvoju milosť prosili. Tak prosím Ťa, Pane, buď štedrý, lebo u mňa táto Tvoja štedrosť je potrebná. Už toľko ráz som sľuboval, už toľko ráz som si zaumienil ísť po cestách duševných a charakterných, a predsa toľko ráz som klesol, toľko ráz zlyhaly moje sily. Daj teda ešte viac pomoci, daj ešte viac milosti. Kristus vo svätostánku! Buď mi milostivý! A čože si mám ešte žiadať? Všetko je v Tvojich rukách. Tak tichučko je tu v kostole, tak skromne sa skrývaš na oltári, a predsa všetko spravuješ, o všetkom vieš a o všetkom rozhoduješ. Tak sa Ti jednoducho a s celou dôverou odporúčam. A nielen seba a svoje veci, ale všetko na čom mi záleží. Pane, Ty vieš, čo nám treba, Ty vieš, že sa Ti klaniam. Ty vieš že Ťa milujem. Ty vieš, že som Ti oddaný. Žehnaj a pomôž! Amen.

Meditácia o eucharistickom obetovaní.

1. Každá minúta, strávená pred Svätostánkom, je požehnaná a prinesie svoje bohaté ovocie. Boh sa tu spája s človekom vo svätom a dôvernom styku. Preto netreba ľutovať čas, ktorý plynie v kostole. A netreba zazlievať ani tým, najmä starším ľuďom, ktorí

už nevládzu pracovať, ale tým viac sa usilujú na sklonku života svojho doháňať to, čo v čas veľkej práce zameškali, alebo nemohli vykonať: že toľko času strávia v kostole a že nevynechajú skoro ani jednu pobožnosť. Tešme sa, že máme aj takýchto ľudí, tešme sa, že máme svojich starých otcov, svoje staré matky, ktoré tak zbožne orodujú za nás a za našu rodinu. I v tom väzí veľké požehnanie Božie, ktoré nám dožičí rodičov dlhého života, že oni sa modlia za nás a tvoria stálu čestnú stráž pred eucharistickým Spasiteľom i za nás, ktorých borba o chlieb a život zdržuje vonku, v práci a vo svete.

2. Eucharistia má pre naše spasenie hlboký význam v tom, že je popri stálej prítomnosti Spasiteľovej aj obetou Nového zákona, obnovením smrti Kristovej na križi až do konca sveta. Kristova spasiateľná smrť je základom našej viery a nášho duchovného života. Obeta Kristova smierila Boha s človekom a otvorila človeku možnosti nadprirodzeného, vyššieho, kresťanského života. Preto predpisuje cirkev svätá, aby sa každý katolík aspoň raz do týždňa, v nedeľu, zúčastnil na tejto obnovenej najsvätejšej obete, na omši svätej.

Omša svätá tak, ako sa odbavuje.

Omšu slúži kňaz, ja ju počúvam. Modlím sa spolu s kňazom. Podľa jeho pohybov viem, čo robí a čo sa modlí. Pri splevanej omši môžem sledovať i jeho spev.

Kňaz vychádza s miništrantom k oltáru. Pokloní sa, postaví na oltár zakrytý kalich, a vrátiac sa, začína omšu pred prvým stupňom oltára. Prežehná sa a zamieňavo s miništrantom hovorí:

Sacerdos. In nómine Patris et Filii et Spíritus Sancti. Amen.

Introíbo ad altáre Dei.

Ministrans. Ad Deum, qui laetificat juventútem meam.

Kňaz. V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

Pristupujem k oltáru Božiemu.

Miništrant. K Bohu, ktorý ma potešuje od mladosti.

S. (Psalmus 42.) Júdica me, Deus, et discérne causam meam de gente non sancta; ab homine iniquo et doloso erue me.

M. Quia tu es, Deus, fortitudo mea: — quare me repulisti, — et quare tristis incedo, — dum affligit me inimicus?

S. Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

M. Et introibo ad altare Dei: — ad Deum, qui laetificat juventutem meam.

S. Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me?

M. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: — salutare vultus mei, et Deus meus.

S. Glória Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

M. Sicut erat in principio, et nunc, et semper — et in saecula saeculorum. Amen.

S. Introibo ad altare Dei.

M. Ad Deum, qui laetificat juventutem meam.

K. (Žalm 42.) Súď ma, ó Bože, a zastaň sa ma pred bezbožnými ľuďmi a oslobod' ma od zlého a podvodného človeka.

M. Veď Ty si, Bože, moja sila. Prečo ma odháňaš a prečo chodím smutný, keď ma sužuje nepriateľ?

K. Sošli svoje svetlo a svoju pravdu a tie ma zavedú a odprevadia na Tvoj svätý vrch a do Tvojich stánkov.

M. A pristúpim k Božiemu oltáru; k Bohu, ktorý ma potešuje od mladosti.

K. Na harfe Ťa budem chváliť, ó Bože, Bože môj. Prečo teda smútiš duša moja, a prečo ma trápiš?

M. Dúfaj v Boha, ešte ho budem chváliť; veď on je môj Spasiteľ, môj Boh.

K. Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému.

M. Ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz i vždycky, i na veky vekov. Amen.

K. Pristupujem k Božiemu oltáru.

M. K Bohu, ktorý ma potešuje od mladosti.

S. Adjutórium nostrum in
nómine Dómini.

M. Qui fécit caelum et
terram.

K. (Prežehná sa.) Pomoc
naša v mene Pána.

M. Ktorý stvoril nebo i
zem.

Kňaz teraz hlboko sa ukloní a vyznáva svoju hriešnosť. Pri
slovách „mea culpa atd.“ s ľútosťou hŕbe sa tri razy v prsia. To
isté hovorí a robí po ňom aj kľačiaci miništrant. — I ja skrúšene
vyznávam svoju vinu.

S. Confiteor Deo omni-
potenti, beatae Mariae
semper Virgini, beáto Mi-
chaéli Archángelo, beáto
Joánni Baptístae, sanctis
Apóstolis Petro et Paulo,
ómnibus Sanctis, et vo-
bis, fratres: quia peccávi
nimis cogitatione, verbo
et ópere: mea culpa, mea
culpa, mea máxima cul-
pa. Ideo precor beátam
Mariám semper Virgi-
nem, beátum Michaélem
Archángelum, beátum Jo-
ánnem Baptistam, sanctos
Apóstolos Petrum et Pau-
lum, omnes Sanctos, et
vos, fratres, oráte pro
me ad Dóminum, Deum
nostrum.

M. Misereátur tui omni-
potens Deus, — et dimís-
sis peccátis tuis, — per-
ducát te ad vítam aetér-
nam.

S. Amen.

M. Confiteor Deo omni-
potenti, — beatae Mariae
semper Virgini, — beáto
Michaéli Archángelo, —

K. Vyznávam všemohú-
cemu Bohu, blahoslave-
nej Márii, vždy Panne,
blahoslavenému Michalo-
vi archanjelovi, blahosla-
venému Jánovi Krstite-
lovi, svätým apoštolom
Petrovi a Pavlovi, vše-
tkým svätým, i vám, bra-
tia, že som hrešil myš-
lienkami, slovami i skut-
kami. Moja vina, moja
vina, moja preveľká vina!
Preto prosím blahoslave-
nú Máriu, vždy Pannu,
blahoslaveného Michala
archanjela, blahoslavené-
ho Jána Krstiteľa, svä-
tých apoštolov Petra a
Pavla, všetkých svätých,
i vás, bratia, modlite sa
za mňa k Pánu Bohu náš-
mu.

M. Nech sa zmiluje nad
tebou všemohúci Boh, a
nech ťa po odpustení
hriechov vovedie do ži-
vota večného.

K. Amen. (Vzpriami sa.)

M. Vyznávam vše-
mohúcemu Bohu, blaho-
slavenej Márii, vždy Pan-
ne, blahoslavenému Mi-

beáto Joánni Baptístae,
— sanctis Apóstolis Petro et Paulo, — ómnibus Sanctis, et tibi, pater: — quia peccávi nimis — cogitatione, verbo et ópere: — mea culpa, — mea culpa, — mea máxima culpa. — Ideo precor beátam Mariám semper Virginem, — beátum Michaélem Archángelum, — beátum Joánnem Baptístam, — sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, — omnes sanctos, et te, pater, — oráre pro me ad Dóminum, Deum nostrum.

S. Misereátur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccátis vestris, perducát vos ad vítam aetérnam.

M. Amen.

S. Indulgéntiam, absolutiónem et remissionem peccatórum nostrórum tribuat nobis omnipotens et miséricors Dóminus.

M. Amen.

S. Deus, tu convérsus vivificábis nos.

M. Et plebs tua laetábitur in te.

S. Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.

M. Et salutáre tuum da nobis.

chalovi archanjelovi, blahoslavenému Jánovi Krsťiteľovi, svätým apoštolom Petrovi a Pavlovi, všetkým svätým, a tebe, otče, že som hrešil myšlienkami, slovami i skutkami. Moja vina, moja vina, moja preveľká vina! Preto prosím blahoslavenú Máriu, vždy Panu, blahoslaveného Michala archaniela, blahoslaveného Jána Krsťiteľa, svätých apoštolov Petra a Pavla, všetkých svätých, a teba, otče, modli sa za mňa k Pánu Bohu nášmu.

K. Nech sa zmiluje nad vami všemohúci Boh, a nech vás po odpustení hriechov vovedie do života večného.

M. Amen.

K. (Prežehná sa.) Zmilovanie, rozhrešenie a odpustenie našich hriechov nech nám udelí všemohúci a milosrdný Pán.

M. Amen.

K. (Trochu uklonený.) Obráť sa k nám, Bože, a oživ nás.

M. A ľud Tvoj radovať sa bude v Tebe.

K. Ukáž nám, Pane, milosrdenstvo svoje.

M. A daj nám spasenie svoje.

S. Dómine, exáudi oratió-
nem meam.

M. Et clamor meus ad te
véniat.

K. Pane, vyslyš modlitbu
moju.

M. A volanie moje nech
dôjde k Tebe.

Kňaz rozprestrie ruky a pozdravuje veriacich.

S. Dóminus vobíscum.

M. Et cum spíritu tuo.

K. Pán s vami.

M. I s duchom твоjim.

Potom vystupuje k oltáru a modlí sa:

S. Orémus. Aufer a no-
bis, quaesumus, Dómine,
iniquitátes nostras: ut ad
Sancta sanctórum puris
mereámur méntibus in-
troire, Per Christum, Dó-
minum nostrum. Amen.

Orémus te, Dómine, per
mérita Sanctórum tuó-
rum, quorum reliquiae
hic sunt, et ómnium Sanc-
torum: ut indulgére dig-
neris ómnia peccáta mea.
Amen.

K. Modlíme sa. Prosíme
Ťa, Pane, odním od nás
naše neprávosti, aby sme
s čistou myslou vchádza-
li do svätyne svätých.
Skrze Krista, Pána nášho.
Amen. (Pobozká oltár).

Prosíme Ťa, Pane, pre zá-
sluhy Tvojich svätých,
ktorých ostatky sú tu, a
všetkých svätých: ráč mi
odpustiť všetky moje
hriechy. Amen.

Kňaz ide napravo a z omšovej knihy modlí sa Introitus, úvod
omše. Na začiatku sa prežehná. Tento úvod sa mení podľa dňa
a podľa sviatku. — Pre mňa najlepším úvodom je vzbudiť v sebe
potrebnú nábožnú náladu k najsvätejšej obete.

Po Introite vracia sa kňaz na prostriedok oltára a tam vzýva
Boha o zmilovanie.

S. Kýrie, eléison.

M. Kýrie, eléison.

S. Kýrie, eléison.

M. Christe, eléison.

S. Christe, eléison.

M. Christe, eléison.

K. Pane, zmiluj sa nad
nami.

M. Pane, zmiluj sa nad
nami.

K. Pane, zmiluj sa nad
nami.

M. Kriste, zmiluj sa nad
nami.

K. Kriste, zmiluj sa nad
nami.

M. Kriste, zmiluj sa nad
nami.

S. Kýrie, eléison.

M. Kýrie, eléison.

S. Kýrie, eléison.

K. Pane, zmiluj sa nad nami.

M. Pane, zmiluj sa nad nami.

K. Pane, zmiluj sa nad nami.

Tu rozprestrie dovysoka ramená a chválospevom velebí Boha.

Glória in excélsis Deo,
Et in terra pax hominibus
bonae voluntátis.

Laudámus te,

Benedicimus te.

Adorámus te,

Glorificámus te.

Grátias ágimus tibi
propter magnam glóriam
tuam.

Dómine Deus, Rex coe-
léstis.

Deus Pater omnipotens.

Dómine Fili unigénite,

Jesu Christe.

Dómine Deus, Agnus Dei.

Fílius Patris.

Qui tollis peccáta mundi,

miserere nobis.

Qui tollis peccáta mundi,
súscipe deprecationem
nostram.

Qui sedes ad dexteram
Patris,

miserere nobis.

Quóniam tu solus San-
ctus,

Tu solus Dóminus.

Tu solus Altíssimus,

Jesu Christe.

Cum Sancto Spíritu,

in glória Dei Patris.

Amen.

Sláva na výsostiach Bohu,
A na zemi pokoj ľudom
dobrej vôle.

Chválime Ťa.

Dobrorečíme Ti.

Klaniame sa Ti.

Oslavujeme Ťa.

Vďaky Ti vzdávame
pre veľkú slávu Tvoju,

Pane Bože, Kráľu nebes-
[ký,

Bože Otče všemohúci!

Pane, Jednorodený Synu,

Ježišu Kriste,

Pane Bože, Baránku Boží,

Synu Otca,

ktorý snímaš hriechy sve-
[ta

zmiluj sa nad nami.

Ktorý snímaš hriechy

[sveta,
prijmi našu pokornú pro-

[sbu.
Ktorý sedíš na pravici

[Otca,
zmiluj sa nad nami.

Lebo len Ty si Svätý.

Ilen Ty si Pán.

Ilen Ty si Najvyšší.

Ježišu Kriste,

s Duchom Svätým,

v sláve Boha Otca.

Amen. (Prežehná sa.)

Pobožká oltár a obrátiac sa pozdraví:

S. Dóminus vobiscum.

K. Pán s vami.

M. Et cum spíritu tuo.

M. I s duchom твоjim.

Ide napravo, kde s rozprestretými ramenami odrieka modlitby, na ten deň predpísané.

Orémus —

— tak začína každú modlitbu a končí zväčša slovami

Per Dóminum nostrum Jésum Christum, Filium tuum, qui tēcum vivit et régnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saecula saeculórum.

Odpoveď je:

Amen.

Kňaz spustí potom ruky a číta na tento deň predpísanú lekcíu, zväčša odsek z niektorého listu sv. Pavla apoštola:

Léctio epistolae beáti Pauli apostoli —

— tak začína, a na konci dá znak miništrantovi, aby sa pripravil preniesť knihu na druhý bok. Miništrant čaká za chrbtom kňazovým, kým ten odbaví niektoré kratučké modlitby alebo hymny, takzvané graduále, a potom preniesie knihu. Kňaz zastaví sa uprostred oltára a ukloniac sa hovorí:

Munda cor meum ac lábia mea, omnipotens Deus, qui lábia Isaiae prophetae cáculo mundásti ignito: ita me tua gra'ta miserat'one dignáre mundáre, ut sanctum Evangélium tuum digne váleam nuntiáre. Per Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Jube, Dómine, benedicere. Dóminus síť in corde meo et in lábiis meis: ut digne et competenter annúntiem Evangélium suum. Amen.

Očisť srdce moje a ústa moje, všemohúci Bože, ktorý si ústa Izaiáša protoka žeravým uhlím očistil. Tak ma premilosrdne ráč očistiť, aby dôstojne som mohol zvestovať Tvoje sväté evanjelium. Skrze Krista, Pána nášho, Amen.

Pane, daj mi požehnanie! Pán nech je v mojom srdci a na mojich perách, aby som dôstojne a primerane hlásal Tvoje evanjelium. Amen.

Kňaz ide napravo a číta čiastku evanjelia, ktorá je na každú nedelu a sviatok iná. Veriaci cez čítanie evanjelia stoja.

S. Dóminus vobíscum.

K. Pán s vami.

M. Et cum spírítu tuo.

M. I s duchom tvojím.

Označí knihu, svoje čelo, ústa a prsia krížikom.

S. Sequéntia sancti Evan-
gélíi secúndum Matthae-
um — Marcum — Lu-
cam — Joánnem.

K. Nasleduje čiastka sv.
evanjelia podľa Matúša
(alebo) Marka - Lukáša -
Jána.

M. Glória tibi, Dómine.

M. Sláva Tebe, Pane.

S. In illo tempóre...

K. Za onoho času...

Zväčša takto začína kňaz predpísanú čiastku, takzvanú perikopu, na konci minštrant hovorí:

M. Laus tibi, Christe.

M. Chvála Tebe, Kriste.

Kňaz pobožká knihu a modlí sa:

S. Per evangélica dicta
deleántur nostra delicta.

K. Evanjeliovými slova-
mi nech zničia sa naše
prečiny.

Lekcia a evanjelium tvoria poučnú čiastku omše svätej, preto za ten čas, čo kňaz tieto čiastky číta, myslím i ja na dej evanjelia a ticho meditujem nad ním podľa návodu, ktorý nasleduje v tejto knižke hneď po omšovej čiastke na každú nedeľu a sviatok. Tam sú naznačené všetky zvláštnosti a zmeny.

Po evanjeliu vráti sa kňaz na prostriedok oltára, zdvihne v podobe kruhu ruky a odrieka vierovyznanie. Vo spievanej omši prvú vetu spieva, intonuje.

Credo in unum Deum.
Patrem omnipotentem,
factorem coeli et terrae,
visibilium ómnium et in-
visibilium. Et in unum
Dóminum Jesum Chri-
stum, Fílium Dei unigéni-
tum. Et ex Patre nátum
ante ómnia saécula,
Deum de Deo, lumen de
lumine, Deum verum de
Deo vero. Génitum, non
factum, consubstantiálem
Patri: per quem ómnia
facta sunt. Qui propter
nos hómines et propter

Verím v jediného Boha.
Otca všemohúceho, stvo-
riteľa neba i zeme, vše-
tkého viditeľného a nevi-
diteľného. A v jedného
Pána, Ježiša Krista, jed-
norodeného Syna Božie-
ho. Z Otca zrodeného
pred všetkými vekmi. Bo-
ha z Boha, svetlo zo svet-
la, pravého Boha z Boha
pravého. Zrodeného, nie
stvoreného, spoločnej
podstaty s Otcom: skrze
neho všetky veci sú stvo-
rené. On pre nás ľudí a

nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine: Et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis: sub Póntio Piláto passus, et sepúltus est. Et resurrexit tértia die, secúndum Scriptúras. Et ascendit in caelum: sedet ad dexteram Patris Et iterum ventúrus est cum glória iudicare vivos et mórtuos: cujus regni non erit finis. Et in Spíritum Sanctum, Dóminum et vivificántem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adorátur et conglorificátur: qui locútus est per Prophétas. Et unam sanctam cathólicam et apostólicam Ecclésiám. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatórum. Et exspécto resurrectionem mortuórum. Et vítam ventúri saéculi. Amen.

pre našu spásu sostúpil s nebies. A Iudské telo vzal (tu kľakne) od Duča Svätého z Márie Panny a človekom sa stal. Aj ukrižovaný bol pre nás: pod pontským Pilátom bol mučený a pochovaný. A tretieho dňa vstal zmŕtvych, podľa Pisem. A vstúpil na nebesia, sedí na pravici Otca. A zas príde v sláve súdiť živých i mŕtvych, Jeho panstvu nebude konca. Verím v Duča Svätého, Pána živototvorného. On z Otca i Syna pochádza. Jemu s Otcom i Synom spolu sa vzdáva poklona a sláva; ktorý hovoril skrze prorokov. Verím v jednu, svätú, všeobecnú a apoštolskú Cirkev. Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov. A očakávam vzkriesenie mŕtvych. A život budúceho sveta. Amen.

Po skrúšenej spovedi, po poučení a vyznaní viery — konfiteor, orácie, lekcía, evanjelium a krédo —, po tejto príprave nasleduje obetná čiastka omše svätej. Kristus sa obetuje za nás, za mňa, ako pri poslednej večeri. Opakuje sa požehnanie chleba a vína s chválospevom na nebeského Otca, ich premenenie v Kristovo telo i krv a rozdávanie v Eucharistii za pokrm. Ja zúčastňujem sa na tejto obete aspoň raz do týždňa, v nedeľu, obetujem Krista, obetujem seba, naplním sa duchom Kristovým. Alebo Ho prijímam. Konám svoju náboženskú povinnosť.

Po kréde kňaz bozká oltár a pozdraví veriacich.

S Dóminus vobíscum.
M. Et cum spíritu tuo.
S. Orémus.

K. Pán s vami.
M. I s duchom tvojím.
K. Modlime sa.

Po krátkej modlitbe, zvanej ofertórium, ktorá sa mení, odkryje kalich: miništrant dá cengáčom znamenie, a hneď ide po víno i vodu. Kňaz, držiak pred sebou hostiu na paténe, modlí sa:

Suspice, sancte Pater, omnipotens aetérne Deus, hanc immaculátam hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi Deo meo vivo et vero, pro innumerabilibus peccatis, et offensionibus, et negligétiis meis, et pro ómnibus circumstantibus, sed et pro omnibus fidelibus christiánis vivis atque defunctis: ut mihi, et illis proficiat ad salutem in vitam aetérnam. Amen.

Urobí paténou križ nad oltárom a položí hostiu na korporál. Ide napravo a tam naleje do kalicha vína, pridáva niekoľko kvapiek vody, ktorú najprv požehná. Pritom sa modlí:

Deus, qui humanae substantiae dignitatem mirabiliter condidisti, et mirabilius reformasti: da nobis per huius aquae et vini mystérium, ejus divinitátis esse consórtes, qui humanitátis nostrae fieri dignátus est párticeps, Jesus Christus, Filius tuus, Dóminus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spiritus Sancti Deus: per omnia saecula saeculórum. Amen.

Kňaz vráti sa naprostred oltára, a držiak pred sebou kalich, hovorí:

Offérimus tibi, Dómine, cálicem salutáris, tuam

Prijmi, svätý Otče, všemohúci večný Bože, túto nepoškvrnenú hostiu, ktorú ja, nehodný Tvoj sluha, obetujem Tebe, svojmu živému a pravému Bohu, za všetky svoje nesčíselné hriechy, urážky a nedbalosti a za všetkých okolostojacich, ale aj za všetkých veriácich kresťanov, živých i mŕtvych, aby mne aj im bola na spasenie pre život večný. Amen.

Bože, ktorý si podivne utvoril a ešte podivnejšie obnovil dôstojnosť ľudskej prírody, dal nám skrze tajomstvo tejto vody a tohto vína účasť na Božstve toho, ktorý ráčil byť účastný na našom človečenstve: Ježiša Krista, Syna Tvojiho, Pána nášho, ktorý s Tebou žije a kráľuje v jednote Ducha Svätého. Boh po všetky veka vekov. Amen.

Obetujeme Ti, Pane, kalich spasenia a prosíme

deprecantes clementiam:
ut in conspectu divinae
majestatis tuae, pro nos-
tra et totius mundi salu-
te, cum odore suavitatis
ascendat. Amen.

Nad oltárom urobí kríž kalichom a položí kalich na korporál
prítom ukloniac sa oddáva Bohu:

In spiritu humilitatis et
in animo contrito susci-
piámur a te, Domine: et
sic fiat sacrificium nos-
trum in conspectu tuo
hodie. ut placeat tibi, Dó-
mine Deus.

Požehnáva obetné dary:

Veni, sanctificátor omní-
potens aetérne Deus: et
benedic hoc sacrificium,
tuo sancto nómini prae-
parátum.

Ide napravo a miništrant mu leje vodu na prsty, pričom kňaz
modlí sa čiastku žalmu 25:

Lavábo inter innocéntes
manus meas: et circúm-
dabo altáre tuum, Domi-
ne:

Ut áudiam vocem laudis,
et enárrem univérse mi-
rabília tua.

Dómine, dilexi decórem
domus tuae et locum ha-
bitationis glórie tuae.

Ne perdas cum impiis.
Deus, ánimam meam, et
cum viris sánguinem vi-
tam meam:

In quorum mánibus ini-
quitátes sunt: dextera

Tvoju dobrotu, nech sa
vznáša ako lúbezná vô-
ňa pred tvár Tvojej ve-
lebnosti za spasenie naše
a celého sveta. Amen.

Prijmi nás, Pane, v du-
chu pokorných a v duši
skrúšených. Tak nech sa
koná obeta naša dnes
pred Tebou, aby sa Tebe,
Pane Bože, páčila.

Príď, Posväťiteľu, všemo-
húci, večný Bože, a pože-
hňaj túto obetu svätému
menu Tvojmu priprave-
nú.

Umývam si ruky s nevin-
nými a tak obchádzam
Tvoj oltár, Pane, aby som
počul hlas chvály a vy-
prával o všetkých Tvo-
jich divoch.

Pane, milujem okrasu
Tvojho domu a to miesto,
kde prebýva tvoja sláva.
Nezatracuj, Pane, s bez-
božníkmi moju dušu a s
krvožiznivými mužmi môj
život.

Na ich rukách sú nešťar-
chetnosti; ich pravica je

eórum repléta est munéribus.

Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me et misereere mei. Pes meus stetit in directo: in ecclesiis benedicam te, Dómine. Glória Patri...

plná úplatkov. Ja však chodím vo svojej nevinnosti: vykúp ma a zmiľuj sa nado mnou. Moja noha stojí na pevnej ceste; v shromaždeniach Ťa chcem oslavovať, Pane. Sláva Otcu...

Kňaz vracia sa na prostriedok, ukloní sa a odrieka obeťnú modlitbu ku svätej Trojici:

Súscipe, sancta Trínitas, hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam passionis, resurrectionis et ascensionis Jesu Christi, Dómini nostri: et in honorem beatae Maríae semper Virginis, et beati Joánnis Baptistae, et sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et istorum et ómnium Sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem: et illi pro nobis intercedere dignentur in caelis, quorum memoriam ágimus in terris. Per eundem Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Svätá Trojica, prijmi túto obeť, ktorú Ti prinášame na pamiatku umučenia, vzkriesenia a nanebevstúpenia Ježiša Krista, Pána nášho; ku cti blahoslavennej Márie, vždy Panny, blahoslaveného Jána Krstiteľa, svätých apoštolov Petra a Pavla, ku cti týchto a všetkých svätých. Nech im táto obeť slúži ku cti, nám zas ku spaseniu, a nech za nás orodujú v nebi tí, ktorých pamiatku slávime na zemi. Skrze tohože Krista, Pána nášho. Amen.

Pobožná oltár, obráti sa k veriacim a vyzýva ich k modlitbe: Oráte, frátres: ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

Modlite sa, bratia, aby moja a vaša obeť bola milá Bohu Otcu všemohúcemu.

Pred kňazom klaňiaci miništrant odpovedá takto:

Suscipiat Dóminus sacrificium de manibus tuis

Nech Pán prijme obeť z tvojich rúk na česť a

— ad laudem et glóriam
nóminis sui, — ad utili-
tatem quoque nostram, —
totiusque Ecclesiae suae
sanctae.

S. Amen.

slávu svojho mena, aj na
úžitok nám a celej svo-
jej svätej cirkvi.

K. Amen.

Kňaz ticho odrieka potom z knihy také modlitby, ktoré sú ur-
čené na tento deň, takzvané „secreta“. Koniec týchto modlitieb už
prechádza do chválospevu, ktorým opravdivo začína sa najsvätejšia
obeta. Tento spev menuje sa prefácia, a tiež sa mení. Po
nedeliach spleva sa prefácia sv. Trojice:

S. Per ómnia saecula
saeculorum.

M. Amen.

S. Dóminus vobiscum.

M. Et cum spíritu tuo.

S. Sursum corda.

M. Habémus ad Dómi-
num.

S. Grátias agámus Dómi-
no Deo nostro.

M. Dignum et iustum est.

S. Vere dignum et ius-
tum est, aequum et salu-
täre, nos tibi semper et
ubique grácias ágere:
Dómine sancte, Pater om-
nípotens, aetérne Deus:
Qui cum unigénito Fílio
tuo et Spíritu Sancto
unus es Deus, unus es
Dóminus: non in unius
singularitate persónae,
sed in unius Trinitate
substántiae. Quod enim
de tua glória, revelánte
te, crédimus, hoc de Fílio
tuo, hoc de Spíritu San-
cto sine differentia dis-

K Po všetky veky ve-
kov.

M. Amen.

K. Pán s vami.

M. I s duchom твоjim.

K. Hore srdcia. (Rozpre-
strie ruky.)

M. Pozdvihli sme ich k
Pánovi.

K. Vďaky vzdávajme Pá-
nu Bohu nášmu.

M. Tak sa sluší a patrí.

K. Veru sa sluší a patrí,
je správne a spásonosné
vzdávať vďaky vždy a
všade Tebe, Pane svätý,
Otče všemohúci, večný
Bože. Ty si so Synom
svojím jednorodeným a s
Duchom Svätým jeden
Boh, jeden Pán. A to nie
ako jedna osoba, ale ako
jeden, v podstate však
v troch osobách. A tak
čo na základe Tvojho zja-
venia veríme o Tvojej
sláve, to isté veríme bez
rozdielu o Tvojom Syno-
vi a o Duchu Svätom.
Preto keď vyznávame

crétionis sentimus. Ut in confessione verae sempiternaeque Deitatis et in personis proprietas et in essentia unitas, et in maiestate odoratur aequalitas. Quam laudant Angeli atque Archangeli, Cherubim quoque ac Seraphim: qui non cessant clamare quotidie, una voce dicentes:

Tu kňaz sopne ruky a ukloní sa; ministrant tri razy zacengá.

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dóminus Deus Sábaoth. Pleni sunt caeli et terra glória tua. Hosanna in excelsis. Benedictus qui venit in nómine Dómini, Hosanna in excelsis.

pravé a večné Božstvo, klanáme sa i vlastnosti v osobách, i jednote v podstate, ale aj rovnosti vo velebnej sláve. Túto slávu chvália anjeli a archangeli, cherubi a serafi, — a neprestajne každý deň spievajú, jedným hlasom plesajú:

Svätý, svätý, svätý Pán Boh zástupov. Plné sú nebesia i zem slávy Tvojej. Hosana na výsostiach. (Kňaz sa prežehná.) Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Hosana na výsostiach.

Teraz nasleduje pravidlo — kánon —, podľa ktorého koná sa obeta svätá. Kňaz modlí sa kánon celkom tie o. Kde je v latinskom texte krížik, tam žehná hostiu a kalich.

Začína, naklonený nad oltárom, spomienkou na Cirkev:

Te igitur, clementissime Pater, per Jesum Christum, Filium tuum Dóminum nostrum, supplices rogámus, ac pétimus, uti accépta hábeas et benedicas, haec tibi dona, haec tibi múnera, haec tibi sancta sacrificia illibáta, in primis, quae tibi offerimus pro ecclesia tua sancta cathólica: quam pacificare, custodire, adunare et regere digneris toto orbe terrarum: una cum famu-

Teba, teda, najmilostivejší Otče, skrze Ježiša Krista, Syna Tvojho, Pána nášho, ponížene prosíme a žiadame: prijmi a požehnaj tieto dary, tieto služby, tieto sväté nepoškvrnené obety, ktoré Tebe obetujeme predovšetkým za Tvoju svätú katolícku cirkev; dožič jej pokoja, ochraňuj, sjednocuj a spravuj ju na celom svete, — spolu so služobníkom Tvojím, pá-

lo tuo Papa nostro N. et Antistite nostro N. et ómnibus orthodóxis, atque cathólicae et apostólicae fidei cultóribus.

pežom naším N. a s biskupom naším N. a so všetkými pravovernými vyznavačmi katolíckej i apoštolskej viery.

Spomienka na žijúcich. Pri písmenách N. N. kňaz složí rozprestreté ruky a myslí na tých, za ktorých omšu obetuje. — Tak robím i ja.

Meménto, Dómine, famulorum famularúmque tuarum N. et N... et ómnium circumstántium, quorum tibi fides cónita est et nota devótio, pro quibus tibi offérimus: vel qui tibi offérunt hoc sacrificium laudis, pro se suisque ómnibus: pro redemptione animárum suárum, pro spe salutis et incolumitátis suae: tibi que reddunt vota sua aetérno Deo, vivo et vero, Communicántes, et memóriam venerántes, in primis gloriósaе semper Vírginis Maríae, Genitricis Dei et Dómini nostri Jesu Christi: sed et beatorum Apostolorum ac Mártýrum tuorum, Petri et Pauli, Andréae, Jacóbi, Joánnis, Thomae, Jacóbi, Philíppi, Bartholomaei, Matthaei, Simónis et Thaddaei: Liní, Cleti, Cleméntis, Xysti, Cornélii, Cypriáni, Lauréntii, Chrysógoni, Joánnis et Pauli, Cosmae et Damiáni: et ómnium Sanctórum

Spomni si, Pane, na svojich služobníkov a na svoje služobnice NN. I na všetkých okolostojacích, ktorých viera Ti je známa a poznáš ich zbožnosť, za ktorých Ti obetujeme, alebo ktorí Tebe obetujú túto obeť chvály za seba i za všetkých svojich, za vykúpenie svojich duší, za nádej spasenia a svojho neporušenia a Tebe, Bohu večnému, živému i pravému, podávajú svoje dary. Vo svätom spoločenstve ctíme si najmä pamiatku slávnej vždy Panny Rodičky Boha a Pána nášho Ježiša Krista; — ako aj blahoslavených apoštolov a mučeníkov Tvojich, Petra a Pavla, Ondreja, Jakuba, Jána, Tomáša, Jakuba, Filipa, Bartolomeja, Matúša, Šimona a Tadea, Lína, Kléta, Klimenta, Xysta, Kornélia, Cypriána, Laurinca, Chrysogóna, Jána a Pavla, Kozmu a Damiána, a všetkých svätých Tvojich.

tuorum; quorum méritis precibúsq;ue concédas, ut in omnibus protectionis tuae muniámur auxilio. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Skrze ich zásluhy a orodovanie dovoľ, Bože, aby nás vo všetkom posilňovala Tvoja ochrana a pomoc. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Tu kňaz položí ruky nad kalich a pokračuje:

Hanc igitur oblationem servitutis nostrae, sed et cunctae familiae tuae, quaesumus, Dómine, ut placatus accipias: diésque nostros in tua pace disponas, atque ab aeterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum iubeas grege numerári. Per Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Prosíme Ťa, Pane, prijmi teda milostive túto obeť služby našej i celej rodiny Tvojej. Spravuj naše dni v pokoji Tvojom, a rozkáž nás uchovať od večného zatratenia a pripočítaj nás medzi vyvolených Tvojich. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

A zas žehnáva obetné dary:

Quam oblationem tu Deus, in ómnibus, quaesumus, bene t̃ dictam, adscrip̃ t̃ tam, ra t̃ tam, rationábilem, acceptabílemque fácere dignéris: ut nobis Cor t̃ pus, et San t̃ guis fiat dilectíssimi Fílii tui. Dómini nostri Jesu Christi.

Ty, ó Bože, prosíme, ráč túto obeť vo všetkom požehnanou, zasvätenou, potvrdenou, rozumnou a príjemnou učiniť, aby sa nám stala telom a krvou premilého Syna Tvojho, Pána nášho, Ježiša Krista.

Nasleduje pozdvihovanie. Miništrant už pri tomto poslednom žebnaní dal cengáčom znak, aby sústredily sa teraz všetky mysle na oltár. Kňaz naklonený odriekava slová premeny.

Nad hostiou sa modlí:

Qui pridie quam pateretur, accépit panem in sanctas ac venerábiles manus suas, et elevátis oculis in caelum ad te

Ktorý v predvečer svojho umučenia vzal chlieb do svojich svätých a ctihodných rúk, pozdvihol oči k nebesiam, k Tebe,

Deum, Patrem suum omnipotentem, tibi grátias agens, bene ꝛ dixit, fregit, deditque discipulis suis, dicens: Accípite, et manducáte ex hoc omnes.

Teraz odznejú slová premeny:

Hoc est enim Corpus meum.

Bohu, Otcu svojmu všemohúcemu, vďaka Ti vzdávajúc, požehnal, lámal a dával učeníkom svojim hovoriac: Vezmite a jedzte z tohto všetci.

Toto je telo moje.

Kňaz hneď pokľakne pred Spasiteľom, ktorý ako nekrvavá obeta zjavil sa na oltári v podobe hostie. Obeta, ale aj obetujúci naraz: Veľkňaz, ktorý obetuje seba samého za nás Bohu. — Ja prežívam túto svätú chvíľu v úprimnej pokore, na kolenách, a keď kňaz pozdvihuje v hostii prebývajúceho Krista na poklonu, klaniam sa Bohu, hlásim sa k Ježišovi, obetujem Ho, obetujem seba, myšlienky, srdce, všetko. Miništrant cengá, obetný akt sa koná ďalej. Nad vínom hovorí kňaz:

Simili modo postquam coenatum est, accipiens et hunc praeclarum Calicem in sanctas ac venerabiles manus suas: item tibi grátias agens, bene ꝛ dixit, deditque discipulis suis, dicens: Accípite, et bibite ex eo omnes.

Hic est enim Calix Sanguinis Mei, novi et aeterni testamenti: Mysterium fidei: qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Haec quotiescúmque faceritis, in mei memoriam faciétis.

Podobným spôsobom, keď už boli povečerali, vzal aj tento preslávný kalich do svojich svätých a ctihodných rúk, a zase Ti vďakvzdávajúc, požehnal a podával učeníkom svojim, hovoriac: vezmite a pite z neho všetci. (A zas nasledujú slová premeny):

Lebo toto je kalich mojej krvi, nového a večného zákona, — tajomstvo viery, — ktorá sa vyleje za vás a za mnohých na odpustenie hriechov.

Kedykoľvek toto budete činiť, čiňte to na moju pamiatku.

Kňaz zas pokľakne, pozdvihuje kalich, zas sa pokloní a ticho spomína na spasiteľné dielo Kristovo:

Unde et memores, Domine, nos servi tui, sed et

Preto, Pane, spomíname si i my, služobníci Tvoji

plebs tua sancta, ejusdem Christi Filii tui, Dómini nostri, tam beátae passiónis, nec non et ab inferis resurrectiόnis, sed et in caelos gloriόsae ascensionis: offérimus praecclare majestáti tuae de tuis donis ac datis, hóstiam † puram, hóstiam † sanctam, hóstiam † immaculatam. Panem † sanctum vitae aetérnae, et Cálicem † salutis perpétuae.

a tiež i svätý ľud Tvoj na spásonosné utrpenia tohože Krista, Syna Tvojho, Pána nášho, ako aj na Jeho zmŕtvýchvstanie a slávne nanebevstúpenie. Pri tom, hľa, pri-nášame preslávnej velebnosti Tvojej zo štedrých darov Tvojich obetu čistú, obetu svätú, obetu nepoškvrnenú, svätý chlieb večného života a kalich ustavičného spasenia.

Prosi Boha, aby milostivo prijal obetu:

Supra quae propítio ac seréno vultu respicere dignéris: et accépta habére, sicuti accépta habére dignátus es munera púeri tui justí Abel, et sacrificium Patriárchae nostri Abrahae: et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, Immaculatam hóstiam.

Ráč milostive láskavým okom na túto obetu pohliadnuť a dobrotive ju prijať, ako si so záľúbou prijať ráčil dary spravodlivého svojho sluhu Ábela a obetu nášho patriarchu Abraháma, ako aj svätú obetu a nepoškvrnenú žertvu, ktorú Tebe obetoval Tvoj veľkňaz Melchizedech.

Kňaz teraz sa prikloní k oltáru a tak hľadá spojenie s obetnými darmi, ktoré pravicom prekrižuje.

Súpplíces te rogámus, omnípotens Deus: iube haec perférri per manus sancti Angeli tui in sublíme altáre tuum, in conspéctu divínae ma'estátis tuae: ut, quotque ex hac altáris participatione sa-

Ponížene Ťa prosíme, všemohúci Bože, rozkáž toto zaniest rukami svojho svätého anjela na Tvoj vznešený oltár pred tvár Tvojej Božskej velebnosti, aby sme všetci, ktorí spoločne budeme

crosáñctum Fílii tui Cor
 ¶ pus, et Sán ¶ guinem
 sumpsérimus, omni bene-
 dictióne caeléstí et grátia
 repleámur. Per eúndem
 Christum, Dóminum nos-
 trum. Amen.

prijímať z tejto oltárnej
 hostiny presväté Telo a
 Krv Syna Tvojho, naplne-
 ni boli milosťou a vše-
 tkým nebeským požehna-
 nim. Skrze tohože Krista,
 Pána nášho. Amen.

Spomienka na mŕtvych. Tu kňaz na krátky čas zastaví mo-
 dlitbu a myslí na zomrelých, najmä na tých, za ktorých túto omša
 obetoval. — Pritom i ja s vďačnou myslou si spomínam na tých,
 čo mi boli drahí a sú už na druhom svete.

Meménto étiam, Dómine,
 famulórum famularúmque
 tuárum N. et N., qui nos
 praecessérunt cum signo
 fidei, et dórmíunt in som-
 no pacis... Ipsis, Dómi-
 ne, et ómnibus in Chris-
 to. quiescéntibus locum
 refrigerii, lucis et pacis
 ut indúlgeas, deprecā-
 mur. Per eúndem Chris-
 tum, Dóminum nostrum.
 Amen.

Spomni si, Pane, na svo-
 jích služobníkov a na
 svoje služobnice N. N,
 ktorí nás so znamením
 viery predišli a v spánku
 pokoja odpočívajú. Pro-
 síme Ťa, Pane, udeľ tým-
 to i všetkým v Kristu od-
 počívajúcim miesto od-
 dychu, svetla a pokoja.
 Skrze tohože Krista, Pá-
 na nášho. Amen.

Modlitba o spojitost so svätými; prvé tri slová hovorí kňaz
 hlasnejšie a bije sa v prsia:

Nobis quoque peccatóri-
 bus fámulis tuis, de mul-
 titúdine miserationum
 tuárum sperántibus, -par-
 tem aliquam et societá-
 tem donáre dignéris, cum
 tuis sanctis Apóstolis et
 Martýribus: cum Joánne,
 Stéphanó, Matthíá. Bár-
 naba, Ignátio, Alexándro,
 Marcellíno, Petro, Felicí-
 táte, Perpétua, Agatha,
 Lúcia, Agnéte, Caecília,
 Anastásia et ómnibus

Aj nám hriešnym služob-
 níkom Tvojim, ktorí dú-
 fame v prevelké milosr-
 denstvo Tvoje, ráč daro-
 vať nejaký podiel a spolu-
 obcovanie s Tvojimi svä-
 tými apoštolmi a mučeník-
 mi: s Jánom, Štefanom,
 Matejom, Barnabášom, Ig-
 nácom, Alexandrom, Mar-
 cellínom, Petrom, Felicitou,
 Perpétuou, Agátou, Lu-
 ciou, Agnesou, Cecíliou. A-
 nastáziou a so všetkými

Sanctis tuis: intra quorum nos consórtium, non aestimátor mériti, sed véniae, quaesumus, largitor admítte. Per Christum, Dóminum nostrum.

Tvojimi svätými. Prosíme Ťa, pripuť nás do ich spoločnosti, nie podľa našich zásluh, ale udeliac nám odpustenie. Skrze Krista, Pána nášho.

Koniec kánonu. Táto posledná modlitba končí sa slávnostne, žehnaním hostie a kalicha:

Per quem haec ómnia, Dómine, semper bona creas, sancti t̄ ficas, vivi t̄ ficas, bene t̄ dicis et praestas nobis.

Skrze ktorého, Pane, všetky tieto vždy dobré dary tvoríš, posväcuješ, oživuješ, požehnávaš a nám dávaš.

Kňaz odkryje kalich, pokľakne, svätou hostiou robí päť križov a potom trochu pozdvihne kalich s hostiou, dokončiac veľkú obeťnú modlitbu, ktorá začínala sa prefáciou, s týmito slovami:

Per ip̄ t̄ sum, et cum ip̄ t̄ so, et in ip̄ t̄ so, est tibi Deo Patri t̄ omnipoténti, in unitáte Spíritus t̄ Sancti, omnis honor, et glória.

Skrze neho, s ním a v ňom sa vzdáva Tebe, Bohu, Otcu všemohúcemu, v jednote Ducha Svätého, všetka úcta a sláva.

Hostiu složí, kalich zasa prikryje, pokľakne a hlasnejšie dokončí:

S Per ómnia saécula saeculórum.
M. Amen.

K. Po všetky veky vekov.
M. Amen.

Hneď po tomto dokončení nasleduje obeťná hostina: prijímanie. My sme Bohu priniesli najdokonalejšiu obeť, Syna Jeho najsvätejšieho; teraz nám zas Boh podáva tohto istého obetovaného Krista ako obeťnú hostinu, ako najvzácnejší duševný pokrm. Ale najsamprv modlí sa s nami kňaz o telesný chlieb každodenný v Otčenáši:

Orémus: praecéptis salutáribus móniti, et divína institutione formáti, audémus dicere:

Modlime sa: spasiteľnými príkazmi napomínaní a božským poučením povzbudení osmeľujeme sa povedať:

Rozprestrie ruky.

Pater noster, qui es in caelis: Sanctificétur nomen tuum: Advéniat regnum tuum: Fiat volúntas tua, sicut in caelo, et in terra. Panem nostrum quotidiánum da nobis hodie: Et dimítte nobis débita nostra, sicut et nos dimíttimus debitóribus nostris. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

**M. Sed libera nos a malo.
S. Amen.**

Otče náš, ktorý si na nebesiach, posväť sa meno Tvoje, príď kráľovstvo Tvoje, buď vôľa Tvoja ako v nebi tak i na zemi. Chlieb náš každodenný daj nám dnes, a odpusť nám naše viny ako i my odpúšťame svojim vinníkom a neuvoď nás do pokušenia.

**M. Ale zbav nás od zlého.
K. Amen.**

Kňaz teraz chytí paténu do pravej ruky, utrie ju, a za nasledujúcej modlitby prežehná sa ňou, pobozká ju a odloží pod svätú hostiu:

Libera nos, quaésumus, Dómine, ab ómnibus malis, praetéritis, praeséntibus et futúris: et intercedente beáta et gloriósa semper Virgine Dei Genitrice María, cum beátis Apostolis tuis Petro et Paulo, atque Andréa, et ómnibus Sanctis, da propítius pacem in diébus nostris: ut, ope misericórdiae tuae adjúti, et a peccáto simus semper liberi et ab omni perturbatióne secúri.

Prosíme Ťa, Pane, zbav nás všetkého minulého, terajšieho a budúceho zlého. A na prímluvu blahoslavenej a slávnej vždy Panny Bohorodičky Márie, i blahoslavených apoštolov Tvojich, Petra a Pavla, i Ondreja a všetkých svätých, udeľ nám milostive pokoja v našich časoch, aby sme boli pomocou Tvojho milosrdenstva od hriechu vždy oslobodení a pred každým protivenstvom bezpeční.

Po týchto slovách kňaz odkryje kalich, kľakne, potom rozdelí hostiu na dve polovice, z jednej odlomí čiastočku a robí ňou krížiky nad kalichom, hovoriac:

Per eundem Dóminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum: Qui te-

Skrze tohože Pána nášho, Ježiša Krista, Syna Tvojho, ktorý s Tebou žije a

cum vivit et regnat in unitate Spíritus Sancti Deus:

S. Per ómnia saécula saéculorum.

M. Amen.

S. Pax † Dómini sit † semper vobis † cum.

M. Et cum spírítu tuo.

kráľuje v jednote Ducha Svätého Boh.

K. Po všetky veky vekov.

M. Amen.

K. Pokoj Pánov nech je vždycky s vami.

M. I s duchom tvojím.

Kňaz čiastočku spustí do kalicha a ticho sa modlí:

Haec commíxtio, et consecrátio Córporis et Sanguinis Dómini nostri Jesu Christi, fiat accipiéntibus nobis in vítam aetérnam. Amen.

Toto smiešanie a posvätenie tela a krvi Pána nášho Ježiša Krista nech nám prijímajúcim slúži k životu večnému. Amen.

Kalich palou prikryje, pokľakne, potom nachýlený tri razy sa blže v prsia so slovami:

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, dona nobis pácem.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta — zmiľuj sa nad nami.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta — zmiľuj sa nad nami.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta — daj nám pokoja.

A modlí sa ďalej za tento pokoj:

Dómine Jesu Christe, qui dixisti Apóstolis tuis: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: ne respicias peccáta mea, sed fidem Ecclesiae tuae, eámque secúndum voluntátem tuam pacificáre et coadúnare dignéris: Qui vivis et regnas Deus per

Pane Ježišu Kriste, ktorý si povedal apoštolom svojim: Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, nehľad na hriechy moje, ale na vieru svojej Cirkvi. Udeľ jej podľa svojej vôle pokoja a jednoty. Ktorý žiješ a kráľuješ, Boh po vše-

omnia saecula saeculorum. Amen.

tky veky vekov. Amen.

Nasledujú hneď dve krásne modlitby pred prijímaním:

Dómine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spíritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificasti: libera me per hoc sacrosanctum Corpus et Sanguinem tuum ab ómnibus iniquitatibus meis, et universis malis: et fac me tuis semper inhaerere mandatis, et a te nunquam separari permittas: Qui cum eódem Deo Patre et Spíritu Sancto vivis et regnas Deus in saecula saeculorum. Amen.

Percéptio Córporis tui, Dómine Jesu Christe, quod ego indignus súmeré praesumo, non mihi provéniat in iudicium et condemnationem: sed pro tua pietate prosit mihi ad tutamentum mentis et córporis, et ad medélam percipiéndam: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spíritus Sancti Deus, per ómnia saecula saeculorum. Amen.

Pane Ježišu Kriste, Synu Boha živého, ktorý si z vôle Otcovej a pôsobením Ducha Svätého svojou smrťou svet oživil, oslobod ma skrze toto najsvätejšie Telo a Krv Tvoju od všetkých mojich neprávostí a od každého zlého. Učiň, aby som sa vždy pridržal prikázaní Tvojich, a nedovoľ, aby som sa niekedy odlúčil od Teba, ktorý s týmže Bohom Očom a Duchom Svätým žiješ a kráľuješ, Boh na veky vekov. Amen.

Prijímanie tela Tvojho, Pane Ježišu Kriste, ktoré ja nehodný osmeľujem sa požívať, nech mi nie je na odsúdenie a zatratenie, ale nech mi pre dobrotivosť Tvoju slúži ako účinný liek k obrane ducha i tela. Ktorý žiješ a kráľuješ s Bohom otcom v jednote Ducha Svätého, Boh po všetky veky vekov. Amen.

Kňaz kľakne, berie do ľavej ruky hostiu nad paténou s týmito slovami:

Panem caeléstem accipiam, et nomen Dómini invocábo.

Chlieb nebeský prijem a budem vzývať meno Pánovo.

Potom skrúšene sa ukloní a tri razy hovorí, bijúc sa pravicou v prsia:

Dómine, non sum dignus,
ut intres sub tectum
meum: sed tantum dic
verbo, et sanábitur ánima
mea.

Pane, nie som hodný,
aby si vošiel pod moju
strechu, ale povedz len
slovo a bude uzdravená
duša moja.

Keď pritom miništrant tri razy cengá, spájam sa s kňazom a aspoň v duchu si želám byť s Ježišom: duševne prijímam.

Teraz sa kňaz trocha vzpriami, vezme složené polovice hostie do pravej ruky a dáva si telom Pánovým sám nad paténou požehnanie:

Corpus Dómini nostri Je-
su Christi custódiat áni-
mam meam in vitam ae-
térnam. Amen.

Telo Pána nášho Ježiša
Krista nech zachová dušu
moju pre život večný.
Amen.

Potom sa zohne a prijíma svätú hostiu. Vzpriamený zahrúži sa do seba v krátkom meditovaní. Potom odkryje kalich, pokľakne, posbiera prípadné omrvinky z hostie, sype ich do kalicha, hovoriac:

Quid retribuam Dómino
pro ómnibus, quae retri-
buit mihi? Cálicem salu-
táris accípiam, et nomen
Dómini invocábo. Lau-
dans invocábo Dóminum,
et ab inimícis meis sal-
vus ero.

Čím sa odplatím Pánovi
za všetko, čo mi preuká-
zal? Prijmem kalich spa-
senia a budem vzývať
meno Pánovo. Chválo-
spevom budem volať Pá-
na a zbavím sa svojich
nepriateľov.

Dáva si požehnanie kalichom s týmito slovami:

Sanguis Dómini nostri Je-
su Christi custódiat áni-
mam meam in vitam ae-
térnam. Amen.

Krv Pána nášho Ježiša
Krista nech zachová mo-
ju dušu pre život večný.
Amen.

A nad paténou prijíma svätú krv. Potom mu miništrant naleje do kalicha trocha vína, pričom sa kňaz modlí:

Quod ore súmpsimus, Dó-
mine, pura mente capiá-
mus: et de múnere tem-
poráli fiat nobis remé-
dium sempitérnum.

Pane, čo sme ústami pri-
jali, to nech čistou dušou
požívame a časný dar
nech sa nám stane več-
ným liekom.

Vínom oplakuje kalich po svätej krvi, a víno vypije. Potom položí prsty, v ktorých bol držal hostiu, nad kalich, ide s ním napravo, kde mu miništrant leje na tieto prsty do kalicha víno a vodu; kňaz pritom hovorí:

Corpus tuum, Dómine,
quod sumpsi, et sanguis,
quem potávi, adhaéreat
viscéribus meis: et prae-
sta; ut in me non remá-
neat scélerum mácula,
quem pura et sancta re-
fecérunt sacraménta: Qui
vivis et regnas in saécu-
la saeculórum. Amen.

Telo Tvoje, Pane, ktoré
som prijal, a krv, ktorú
som pil, nech zotrvá v ú-
trobách mojích a dožič
mi, aby škvrna hriechov
nezostala vo mne, ktoré-
ho občerstvily čisté a
sväté tajomstvá. Ktorý ži-
ješ a kráľuješ na veky
vekov. Amen.

Vráti sa na prostriedok. Tam utrie si prsty, vypije obsah kalicha, poutiera ho, skladá a zakryje závojom, vélumom. Potom zasa ide napravo, kam miništrant medzitým preniesol knihu, z ktorej kňaz číta vetu pre každú príležitosť osobitne predpísanú, takzvané komúnie. Vráti sa, pobožká stred oltára, a obrátiac sa, pozdraví veriacich:

S. Dóminus vobíscum.

K. Pán s vami.

M. Et cum spírítu tuo.

M. I s duchom tvojím.

A hneď sa obráti napravo, kde z knihy modlí sa zasa tie orácie, ktoré sa menia podľa nedieľ i sviatkov. Každá orácia sa začína:

S. Orémus. A končí sa: Per Dóminum nostrum... alebo: Qui vivis et regnas... Per ómnia saécula saeculórum.

M. Amen.

Po týchto modlitbách vráti sa kňaz na prostriedok, aby dokončil omšu. Pobožká oltár, obráti sa a pozdraví:

S. Dóminus vobíscum.

K. Pán s vami.

M. Et cum spírítu tuo.

M. I s duchom tvojím.

S. Ite, Missa est.

K. Chodte, omša sa skončila.

M. Deo grátias.

M. Vďaky Bohu.

A zas obrátiac sa k oltáru, nachýlení so složenými rukami sa modlí:

Pláceat tibi, sancta Trinitas, obsequium servitutis meae: et praesta; ut sacrificium, quod oculis tuae majestatis indignus obtuli, tibi sit acceptabile, mihi que et omnibus, pro quibus illud obtuli, sit, te miserante, propitiabile. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

Svätá Trojica, nech Ti je milá táto ochotná moja služba a dožič, aby táto obeta, ktorú som ja nehodný očiam Tvojej velebnosti predniesol, Tebe bola príjemná, a mne i všetkým, za ktorých som ju obetoval, skrze Tvoje milosrdenstvo slúžila na smierenie. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Bozká oltár, pozdvihne do kruhu svojej ruky a zas ich složí so slovami:

S. Benedicat vos omnipotens Deus.

K. Nech vás žehná všemohúci Boh,

Teraz sa obráti k veriacim a dokončí požehnanie znakom kríža:

Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus.
M. Amen.

Otec, i Syn, i Duch Svätý.
M. Amen. (Treba sa prežehnať.)

Kňaz postaví sa potom na ľavú stranu oltára, kde odbaví posledné evanjelium, označiac na začiatku oltár a seba krížikmi. Tu treba veriacim povstať.

S. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
S. Initium sancti Evangelii secundum Joannem.
M. Glória tibi, Domine.
S. In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum

K. Pán s vami.
M. I s duchom твоjim.
K. Začiatok svätého evanjelia podľa Jána.
M. Sláva Tebe, Pane.
K. Na počiatku bolo slovo a Slovo bolo u Boha a Boh bolo Slovo. Ono bolo na počiatku u Boha. Ním povstalo všetko, a bez neho nepovstalo vôbec nič, čo povstalo. V

est nihil, quod factum est: in ipso vita erat, et vita erat lux hominum: et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

Tu kňaz pokľakne, pokračujúc:

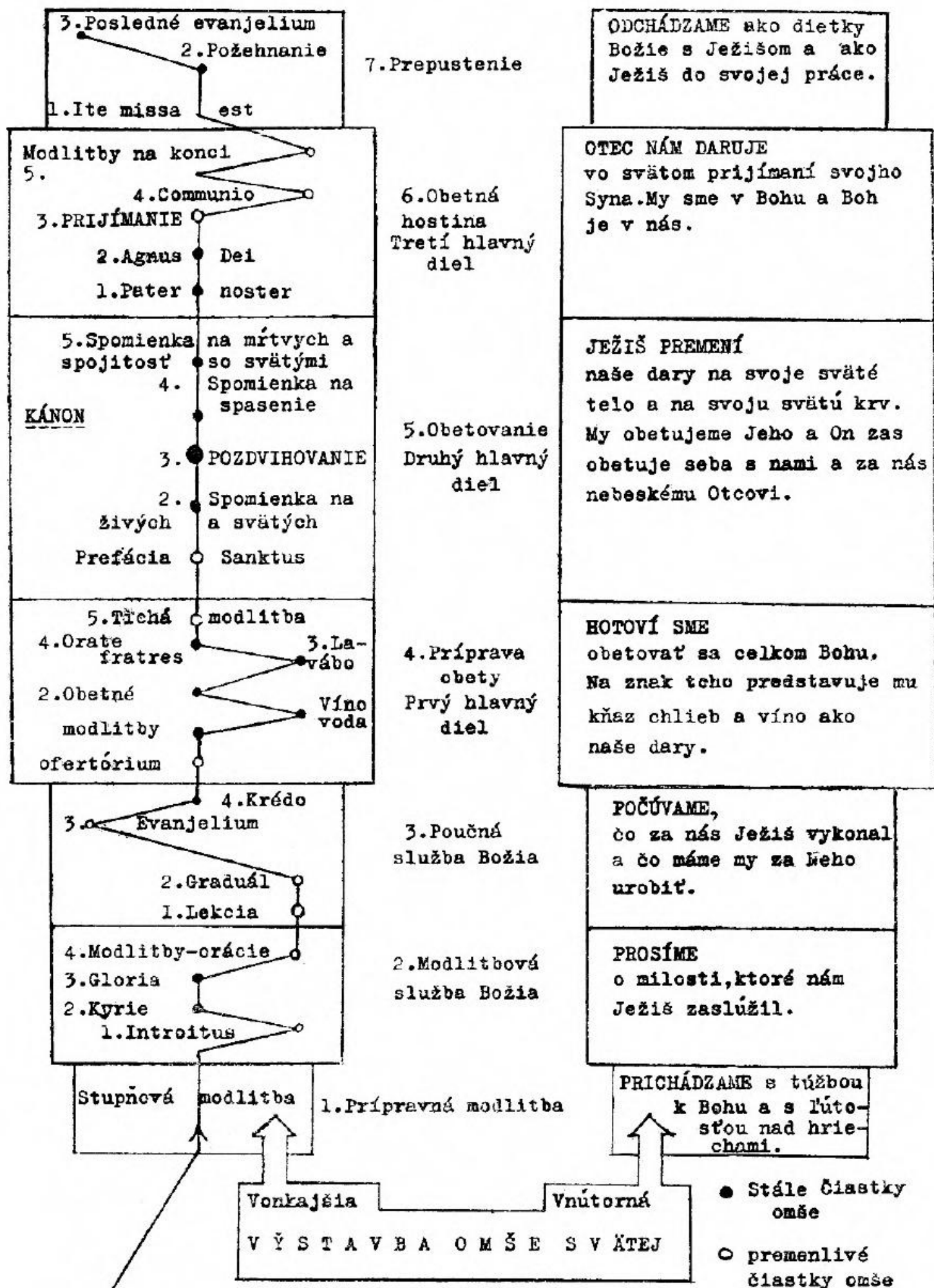
Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis: et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis.

M. Deo grátias.

ňom bol život, a ten život bol svetlom ľudí. A toto svetlo svieti vo tme, no tma ho neprijala. Narodil sa istý človek, ktorého poslal Boh. Menoval sa Ján. On prišiel svedčiť, a to svedčiť o svetle, aby skrze neho všetci uverili. On sám nebol svetlom, ale mal (iba) svedčiť o svetle. Bolo však aj pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prichádzajúceho na tento svet. Vo svete bolo a svet ním povstal, ale svet ho nepoznal. Do svojho vlastného prišlo, a jeho vlastní ho neprijali. Tým však, čo ho prijali, dal schopnosť stať sa deťmi Božimi, tým totiž, čo veria v jeho meno, čo sa narodili nie z krvi, ani zo žiadosti tela, ani zo žiadosti muža, ale z Boha.

A toto Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami. A my sme uzreli jeho slávu, a to slávu ako jednorodeného (Syna) Otcovho, plného milosti a pravdy.

M. Bohu vďaky.

Po tichej omši klakne si kňaz pred oltár a modlí sa s ministrantom alebo s veriacimi tieto modlitby:

S. Ave, Maria ...

M. Sancta María ...

S. Salve, Regina, Mater misericordiae. Vita, dulcedo et spes nostra, salve. Ad te clamamus, exules filii Evae. Ad te suspiramus gementes et flentes in hac lacrymarum valle. Eia ergo, advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte. Et Jesum, benedictum fructum ventris tui nobis, post hoc exilium, ostende. O clemens, o pia, o dulcis Virgo María. Ora pro nobis, sancta Dei Génitrix.

M. Ut digni efficiámur promissionibus Christi.

S. Orémus. Deus refúgium nostrum et virtus, populum ad te clamantem propitius respice; et intercedente gloriósa et immaculáta Virgíne Dei Genitrice María, cum beáto Joseph, ejus Sponso, ac beátis Apóstolis tuis Petro et Paulo, et ómnibus Sanctis, quas pro conversione peccatorum, pro libertáte et exaltatione sanctae Matris Ecclé-

K. Zdravas Mária ... (Tri razy.)

(Veriaci): Svätá Mária..

K. Zdravas Kráľovná, matka milosrdenstva, život, sladkosť i nádej naša, zdravas. K Tebe voláme vyhnaní synovia Evy. K Tebe vzdycháme nariekajúci a plačúci v tomto slzavom údolí. A preto, orodovnica naša, obráť k nám milosrdné oči svoje a ukáž nám po tomto putovaní Ježiša, požehnaný plod života svojho. Ó milostivá, ó dobrotivá, ó sladká Panna Mária! Oroduj za nás, svätá Božia Rodička.

V. Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

K. Modlime sa. Bože, útočište naše a sila, shliadni milostive na ľud k Tebe volajúci, a na prímluvu slávnej a nepoškvrnenej Panny, Rodičky Božej Márie, blahoslaveného Jozefa, jej ženícha, i svätých apoštolov Tvojich Petra a Pavla, a všetkých svätých, vyslyš milostive a dobrotive prosby, ktoré Ti za obrátenie hriešnikov, za slobodu a

siae, preces effundimus, misericors et benignus exaudi. Per eundem Christum, Dóminum nostrum.

M. Amen.

S Sancte Michaël Archángele, defénde nos in praelio, contra nequítiam et insídias diáboli esto praesídium. — Imperet illi Deus, supplices de precámur: tuque, Princeps milíciae caeléstis Sátanam aliósque spíritus malignos, qui ad perditionem animárum pervagántur in mundo, divína virtúte, in inférnum detrúde.

M. Amen.

Konečne tri razy:

S. Cor Jesu sacratíssimum.

M. Miserére nobis.

Kňaz vezme kalich, miništrant knihu, a po poklone pred oltárom vrátia sa do sakristie.

povýšenie svätej Matky Cirkvi prednášame. Skrze tohože Krista, Pána nášho.

V. Amen.

K. Svätý Michal archanjel, bráň nás v boji; proti zlosti a úkladom diablovým buď nám ochranou. — Pokorne prosíme, ne h ho zavráti Boh. A Ty, knieža vojska nebeského mocou božskou zažeň do pekla satanáša a iných zlých duchov, ktorí sa na skazu duší po svete potulujú.

V. Amen.

K. Najsvätejšie Srdce Ježišovo.

V. Zmiluj sa nad nami.

Omša za zomrelých.

Najkrajšia spomienka a povďačnosť k našim zomrelým je: obetovať za nich omšu svätú. Boh je milosrdný a láskavý, preto radostne uplatňuje nekonečné zásluhy Kristove a vysokoceennú obeť omše, aby sa zomrellí veriaci čím skôr očistili od svojich časných škvŕn a dostali sa do nebeskej radosti. Keď máme takú dušu, na ktorú pamätať je našou povinnosťou, požiadame kňaza, aby obetoval za ňu omšu svätú. Robievame to najmä po smrti, ale potom aj na výročitý deň alebo aj inakedy. Môže to byť riadna denná svätá omša, tichá alebo spievaná, veď cena obety nezávisí od farby alebo od skvelosti obradov. Ale — nakoľko to cirkevné predpisy dovoľujú — jednako odbavujú sa za zomrelých

osobitné omše v čiernom rúchu. Taká omša menuje sa aj rekviem. Skoro každý kostol má základiny, fundácie, ktorými veriaci raz navždy zabezpečili si výročité rekviem. Čierna farba a obrady dávajú nielen výraz nášmu smútku, ale i vážnosť celému aktu, od ktorého duše v očistci vždy toľko očakávajú.

Kňaz vychádza k oltáru, miništranti nesie iba tenkú knihu omšovú, v ktorej sú okrem kánonu stále formuly omšové za zomrelých. Kňaz zo stupňovej modlitby vynechá celý žalm 42. a hneď začne konfiteor.

Prežehná sa:

S. In nómine Patris et Filii et Spíritus Sancti. Amen. Introíbo ad altáre Dei.

M. Ad Deum, qui laetificat juventútem meam.

K. V mene Otca i Syna i Duchu Svätého. Amen. Pristupujem k oltáru Božiemu.

M. K Bohu, ktorý ma oblažuje od mladosti.

A zas sa prežehná:

S. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

M. Qui fécit caelum et ferram.

S. Confíteor Deo omnipoténti.

K. Pomoc naša v mene Pánovom.

M. Ktorý stvoril nebo i zem.

K. Vyznávam sa Bohu všemohúcemu...

a tak pokračuje v riadnej omši.

Introitus. Na začiatku sa neprežehnáva, ale robí kríž nad knihou:

Réquiem aetérnam dona eis, Dómine: et lux perpétua lúceat eis. Te decet hymnus, Deus, in Sion, et tibi reddétur votum in Jerúsalem: exaudi oratiómem meam, ad te omnis caro véniet. Requiem aetérnam dona eis, Dómine: et lux perpétua lúceat eis.

Odpočinutie večné daj im, ó Pane, a svetlo večné nech im svieti. (Žalm 64.) Tebe patrí, Bože, hymna na Sione, a Tebe sa plní sľub v Jeruzaleme. Vyslyš modlitbu môj; k Tebe príde každé telo. Odpočinutie večné daj im, ó Pane, a svetlo večné nech im svieti.

Glória vystane. Modlitba, orácia, závisí od toho, kedy a za koho sa rekviem slúži.

V deň smrti alebo pohrebu:

Deus, cui proprium est misereri semper et parcere, te supplices exoramus pro anima famuli tui N. (famulae tuae N.), quam hodie de hoc saeculo migrare iussisti: ut non tradas eam in manus inimici, neque obliviscaris in finem, sed iubeas eam a sanctis Angelis suscipi et ad patriam paradisi perducere; ut, quia in te speravit et credidit, non poneas inferni sustineat, sed gaudia aeterna possideat. Per Dominum...

Vo výročitý deň smrti:

Deus, indulgentiarum Domine: da animae famuli tui N. (famulae tuae N.), cuius anniversarium depositionis diem commemoramus, refrigerii sedem, quietis beatitudinem, et luminis claritatem. Per Dominum...

Za príbuzných a dobrodincov:

Deus, veniae largitor, et humanae salutis amator: quaesumus clementiam tuam; ut nostrae congregationis fratres, propinquos, et benefactores, qui ex hoc saeculo transierunt, beata Maria semper Virgine intercedente

Bože, ktorý sa vždycky zmilúvaš a odpúšťaš, ponížené Ťa prosíme za dušu služobníka Tvojho N. (služobnice Tvojej N.), ktorej si rozkázal, aby sa pobrala s tohto sveta; — nevydať ju do rúk nepriateľa a nezavrhnúť ju vo večnosti, ale rozkáž, aby ju svätí anjeli do večného raja voviedli, aby, keďže v Teba dúfala a verila, neutrpela tresty pekla, ale okúsila radosť večné. Skrze Pána nášho...

Bože, Pane, plný milosti, ráč dať občerstvenie a blažené odpočinutie duši služobníka svojho N. (služobnice svojej N.), na ktorého (ktorú) si spomíname vo výročný deň pochovania a ráč ho (ju) prijať do stánkov nebeského oslávenia. Skrze Krista...

Bože, ktorý viny odpúšťaš a ľudské spasenie miluješ, prosíme dobrotivosť Tvoju, ráč dať na prímluvu blahoslavennej Panny Márie a všetkých svätých svojich účasť večného blahoslavenstva našim bratom, sestrám.

cum ómnibus Sanctis tuis
ad perpétuae beatitúdinis
consórtium pervenire con-
cédas.

Za zomrelých rodičov:

Deus, qui nos patrem et
matrem honoráre praece-
písti: miserére clemén-
ter ánimae patris (mat-
ris) mei (paréntum nos-
trórum), eorúmque peccá-
ta dimitte; meque (nos-
que) eos in aetérnae cla-
ritátis gaudio fac vidére.
Amen.

Za všetkých zomrelých veriacich:

Fidélium, Deus, ómnium
Cónditor et Redémptor:
animábus famulórum fa-
mularúmque tuárum re-
missiónem cunctórum tri-
bue peccatórum: ut indul-
géntiam quam semper
optavérunt, piis supplica-
tiónibus consequántur.
Qui vivis...

pokrvným a dobrodin-
com, ktorí z tohto sveta
odišli.

Bože, ktorý si rozkázal
ctiť otca i matku, zmiluj
sa nad dušou otca (mat-
ky) môjho (mojej), (rodi-
čov našich), odpusť jeho
(jej, ich) hriechy a učiň,
aby som ho (ju, ich) mo-
hol uzrieť v radoostiach
jasnosti večnej.

Bože, Stvoriteľu a Vyku-
piteľu všetkých veria-
cich, odpusť všetky hrie-
chy dušiam služobníkov
a služobníc Tvojich, aby
odpustenie, po ktorom
vždy túžili, pokornými
prosbami obsiahli. Ktorý
žiješ...

Lekcia je rozličná. Tu je napríklad lekcia v obyčajných čer-
ných omšiach z Apokalypsy 14, 13:

Léctio libri Apocalypsis
beáti Joánnis Apóstoli. In
diébus illis: Audívi vo-
cem de caelo, dicéntem
m'hi: Scribe: Beáti mór-
tui, qui in Dómino mori-
úntur. Amodo jam dicit
Spíritus, ut requiéscant a
labóribus suis: ópera
enim illórum sequuntur
illos.

Čítanie z Knihy zjavenia
od svätého Jána apošto-
la. Potom som počul hlas
s nebies, ktorý (mi) ho-
voril: „Napíš: »Blahosla-
vení sú už teraz tí, ktorí
zomierajú v Pánovi!«" A
Duch (Svätý) hovorí:
„nech si odpočinú od ná-
mah, lebo ich skutky sú
s nimi!“

Po lekcii sa číta alebo spieva mohutná plesň o poslednom súde:

Dies irae, dies illa	V ten deň hnevu jednou [chvíľou,
Solvat saeculum in favilla: Teste David cum Sibylla.	svet zahynie bez omylov, svedčí Dávid so Sibylou.
Quantus tremor est futū- [rus, Quando iudex est ventū- [rus, Cuncta stricte discussū- [rus!	Aký strach obklúči vše- [tkých, keď sprievodom vojsk [anjelských príde Sudca skutkov ľud- [ských!
Tuba, mirum spargens so- [num. Per sepulcra regionum, Coget omnes ante thro- [num	Trúb hlas zvuku prediv- [ného z hrobov kraja pozem- [ského k súdu bude zvať kaž- [dého.
Mors stupēbit et natura, Cum resurget creatura, Judicanti responsura.	Strach zavládne svetom [hrozný, keď deň súdny neúprosný z hrobov tmavých nás [vyvolá.
Liber scriptus proferetur. In quo totum continetur. Unde mundus judicetur.	Kniha života sa otvára, Ona všetko porozpráva, Začo sa svet prísne kára.
Iudex ergo cum sedēbit, Quidquid latet apparēbit: Nil inultum remanēbit.	Keď si potom Sudca sad- [ne, Zjaví, čo sa stalo tajne: Nič bez trestu nezostane.
Quid sum miser tunc dic- [turus? Quem patronum rogatū- [rus. Cum vix justus sit secū- [rus?	Ja mizerný tam čo po- [viem? Ochrancom si nevvho- [viem, Veď aj svätí trnú, to [viem,

Rex treméndaē majestá-
[tis,
Qui salvándos salvas grá-
[tis,
Salva me, fons pietátis.

Recordáre, Jesu Pie,
Quod sum causa tuae
[viae:
Ne me perdas illa die.

Quarens me, sedisti las-
[sus:
Redemísti cruce[m] passus:
Tantus labor non sit cas-
[sus:

Juste judex ultiónis,
Donum fac remissionis
Ante diem rationis.

Ingemísco, tamquam reus:
Culpa rubet vultus meus:
Supplicánti parce, Deus.

Qui Mariam absolvísti,
Et latrónem exaudísti,
Mihi quoque spem dedísti,
[sti,

Preces meae non sunt dig-
[nae:
Sed tu bonus fac benígne,
Ne perénni cremer igne.

Kráľu mocnej velebnosti,
Ktorý spasiš len z milo-
[sti,
Spas ma, žriedlo láska-
[vosti.

Rozpomeň sa, Ježišu môj,
Pre mňa bol Tvoj smrteľ-
[ný boj,
Nezatrať ma v onen deň
[svoj.

Hľadal si ma umorený,
Spasil si ma v utrpení,
Nech tá práca márna
[není.

Spravodlivý trestný sud-
[ca,
Nech Ťa pohne moja nú-
[dza,
Prv, než deň ten všetko
[zruca.

Oplakávam svoju vinu,
Oči moje hanbou hynú,
Prosiacemu odpusť synu.

Ty Máriu si rozhrešil,
Lotra tiež, čo toľko hre-
[šil,
Mňa nádejou tým potešil.

Milosti ja nezaslúžim,
Predsa dožič, po čom tú-
[žim,
Nech sa v ohni nezahrú-
[žim.

Inter oves locum praesta,
Et ab haedis me sequés-
[tra,
Státuens in parte dextra.

Confutátis maledíctis,
Flammis ácribus addictis:
Voca me cum benedictis.
Oro supplex et acclínis,
Cor contrítum quasi ci-
[nis:
Gere curam mei finis.

Lacrimósa dies illa.
Quae resúrget ex favilla
Judicándus homo reus.

Huic ergo parce, Deus:
P: e Jesu Dómine,
Dona eis réquiem. Amen.

Prived ma, kam ovečky
[chcú,
Chrán ma miesta, kde
[kozli sú,
postavže ma na pravícu.

Keď zavrhneš zaľrate-
[ných,
Večným ohňom odbave-
[ných.
Volaj ma tam, kam bla-
[žených.
Vrúcne modliac prosím
[Teba,
V prach padlému pomôž
[z neba,
Zvlášť keď príde koniec
[sveta.

Prežalostná ona chvíľa,
Keď človeka vzbudí sila,
Povstať k súdu z prachu
[môže.

Jemu teda odpusť, Bože!
Dobrý Ježiš, Spasiteľ.
Večný pokoj im udeľ.
[Amen.

(Od piatej sloky vlastný preklad)

Evanjélium je tiež rozličné. Napríklad prečítajme si evanjé-
lium v rekviem, odbavenom po smrti, vzaté je z Jána 11,
21-27:

In illo témpore: Dixit
Martha ad Jesum: Domi-
ne, si fuisses hic, frater
meus non fuisset mórtu-
us: sed et nunc scio, quia,
quaecumque popósceris
a Deo, dabit tibi Deus.
Dicit illi Jesus: Resúrget

Za onoho času povedala
Marta Ježišovi: »Pane,
keby si bol tuhá býval,
nebol by mi brat zomrel!
Ale aj teraz viem, že čo-
koľvek budeš prosiť od
Boha, dá ti Boh.« Ježiš »u-
iustil: »Tvoj brat vstane!«

frater tuus. Dicit ei Martha: Scio, quia resurget in resurrectione in novissimo die. Dixit ei Jesus: Ego sum resurrectio et vita: qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet: et omnis, qui vivit et credit in me, non morietur in aeternum. Cre-dis hoc? Ait illi: Utique, Dómine, ego credidi, quia tu es Christus, Fílius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti.

Marta mu odpovedala: »Viem, že vstane pri vzkriesení v posledný deň.« Ježiš jej povedal: »Ja som vzkriesenie a život! Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď zomrel, a nik nezomrie naveky, kto žije a verí vo mňa. Veríš tomu?« Odpovedala mu: »Hej, Pane, ja som uverila, že Ty si Kristus, Syn Boží, ktorý prišiel na tento svet!«

V týchto slovách sú položené základy našej veľkej starosti o zomrelých. My živí spájame sa s Kristom, aby sme si zaslúžili večnú blaženosť, a zas v omši svätej spájame Krista s mŕtvymi, aby dosiahli tiež to, v čom im len časné tresty prekážajú. Kristus je vzkriesenie a život!

V čiernych omšiach niet kréda.

Ofertórium je vo všetkých omšiach za zomrelých to isté, chór ho spieva ako starodávnú posvätnú pieseň:

Dómine Jesu Christe, Rex Glóriae, libera animas ómnium fidélium defunctorum de poenis inférni et de profúndo lacu: libera eas de ore leónis, ne absorbéat eas tártarus, ne cadant in obscurum: sed sígnifer sanctus Michael repraeséntet eas in lucem sanctam: Quam olim Abrahae promísisti et sémini ejus. Hóstias et preces tibi, Domine, laudis offérimus: tu suscipe pro animábus illis, quarum hódie memóriam fácimus: fac eas, Dómi-

Pane Ježíšu Kriste, Kráľu slávy, zachráň duše všetkých zomrelých veriacich od pekelného trestu a hrozného podsvetia. Zachráň ich od tlamy levovej, aby ich nepohltil Tartarus a nepadly do tmy. Nech ich svätý Michal, s víťaznou zástavou v ruke, privedie do svätého svetla, ktoré si bol prisľúbil Abrahámovi a jeho potomkom. Dary a modlitby chvály obetujeme Ti, Pane. Prijmi ich za tie duše, na ktoré si dnes spomíname.

ne, de morte transire ad vitam. Quam olim Abrahæ promissisti et sémini ejus.

Prefácia pre čierne omše je tiež vždy tá istá; vyjadruje vieru v život posmrtný:

Vere dignum et justum est, æquum et salutære, nos tibi semper et ubique grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, æterne Deus: per Christum, Dóminum nostrum. In quo nobis spes beátæ resurrectionis effúlsit, ut quos contristat certa moriéndi conditio, eósdem consolétur futura immortalitátis promissio Tuis enim fidélibus, Dómine, vita mutátur, non tollitur: et, dissoluta terréstris hujus incolátus domo, æténa in cælis habitatio comparátur. Et ideo cum Angelis et Archángelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni milítia cælestis exércitus hymnum glóriæ tuæ cánimus, sine fine dicétes: Sanctus, sanctus...

Kánon je nezmenený. Pri vzývaní „Agnus Dei“ namiesto „miserére nobis“ a „dona nobis pacem“, hovorí kňaz:

Dona eis réquiem.

Dona eis réquiem sempitérnam.

Daj, Pane, aby zo smrti prešli do života. Ktorý si bol prisľúbil Abrahámovi a jeho potomkom.

Veru sa sluší a patrí, že správne a spásonosné vzdávať Tebe vďaky vždy a všade, Pane svätý, Otče všemohúci, večný Bože, skrze Krista, Pána nášho, v ktorom nám svitla nádej blaženého vzkriesenia. Zarmucuje nás síce istý údel smrti, ale zas aj potešuje nás prisľúbená nám budúca nesmrteľnosť. Tvojim veriacim totiž, Pane, život sa len premení, ale neprestáva. Keď rozpadne sa tuzemský telesný príbytok, očakáva ich večné prebývanie v nebi. A preto s anjelmi a s archanjelmi, s Trónmi a Panstvami a so všetkým mocným vojskom nebeským spievame Ti pieseň slávy, bez prestania Ti hovoriac:

Svätý, svätý...

Daj im odpočinutie. (Dva razy.)

Daj im odpočinutie večné. (Tretí raz.)

Po „Agnus Dei“ vystane orácia za pokoj, hovoria sa len dve modlitby pred prijímaním.

Namiesto „Ite missa est“ kňaz po „Dominus vobiscum“ hneď obráti sa zas k oltáru a hovorí:

S. Requiescant in pace.

K. Nech odpočívajú v pokoji.

M. Amen.

M. Amen.

Požehnanie kňazovo vystane, a kňaz hneď po bozkaní oltára začne posledné evanjelium.

Libera pred katafalkom alebo tunbou.

Keď zomrelý je vyložený v truhle v kostole na katafalku, alebo keď vo výročitý deň smrti alebo po pohrebe symbolicky postaví sa uprostred kostola iba prázdna truhla, takzvaná „tumba“, kňaz po omši postaví sa v pluviali pred truhlu. Sbor spieva pieseň „Libera“:

Libera me, Dómine, de morte aetérna, in die illa treménda: Quando coeli movéndi sunt et terra: Dum véneris iudicáre saéculum per ignem. — Tremens factus sum ego, et timeo, dum discússio vénerit atque ventúra ira. Quando caelo movéndi sunt et terra. — Dies illa, dies irae, calamitátis et misériae, dies amára valde. Dum véneris iudicáre saéculum per ignem. — Réquiem aetérnam dona eis, Dómine: et lux perpétua lúceat eis. — Libera, me, Dómine...

Vyslobod' ma, Pane, od smrti večnej v onen hrozný deň. Vtedy sa nebo i zem triasť budú, keď prídeš súdiť svet ohňom. — Típnem a bojím sa, lebo prichádza zúčtovanie a hroziaci hnev. Vtedy sa nebo i zem triasť budú. — Príde ten deň, príde chvíľa úbohého súženia. Deň veľký a trpkosťou plný, keď prídeš súdiť svet ohňom. — Odpočinutie večné daj im, Pane. A svetlo večné nech im svieti. — Vyslobod' ma, Pane...

Po piesni:

S. Kýrie, eléison.

K. Pane, zmiluj sa.

C. Christe, eléison.

S. Kriste, zmiluj sa.

S. Kýrie, eléison, Pater noster.

K. Pane, zmiluj sa.
Otčenáš.

Kňaz ticho pomodlí sa Oľčenáš pritom pokropí tumbu svätenou vodou a okladza tymiánom.

S. Et ne nos inducas in tentationem.

C. Sed libera nos a malo.

S. A porta inferi.

C. Erue, Dómine, ánimam ejus.

S. Réquiescat in pace.

C. Amen.

S. Dómine, exáudi orationem meam.

C. Et clamor meus ad te veniat.

S. Dóminus vobiscum.

C. Et cum spíritu tuo.

S. Orémus. Absólve, quæsumus, Dómine, ánimam famulí tui N. (famulae tuae N) ab omni vinculo delictórum: ut in resurrectionis glória inter sanctos et electos tuos resuscitata respíret. Per Christum, Dóminum nostrum.

C. Amen.

S. Réquiem aetérnam dona ei, Dómine.

C. Et lux perpétua lúceat ei.

S. Réquiescat in pace.

C. Amen.

Kňaz robí kríž na tumbu.

K. A neuvoď nás do pokušenia.

S. Ale zbav nás od zlého.

K. Od brány pekelnej.

S. Zachráň, Pane, dušu jeho.

K. Nech odpočíva v pokoji.

S. Amen.

K. Pane, vyslyš modlitbu moju.

S. A volanie moje nech dôjde ku Tebe.

K. Pán s vami.

S. I s duchom tvojím.

K. Modlime sa: Prosíme, Pane, oslobod' dušu služobníka (-nice -níkov) Tvojho (jej -jich) N. a od každej väzby hriechov, aby v sláve zmŕtvýchvstania odpočíval (a -i) medzi svätými a vyvolenými Tvojimi. Skrze Krista, Pána nášho.

S. Amen.

K. Odpočinutie večné daj mu (jej), Pane.

S. A svetlo večné nech mu (jej) svieti.

K. Nech odpočíva v pokoji.

S. Amen.

S. Anima ejus et animae
omnium fidelium defun-
ctorum per misericordiam
Dei requiescant in pace.

C. Amen.

K. Duša jeho a duše vše-
tkých zomrelých veria-
cich skrze milosrdenstvo
Božie nech odpočívajú v
pokoji.

S. Amen.

Súkromná omšová pobožnosť.

Vchod.

S kňazom Tvojím pristupujem aj ja k oltáru Tvoj-
mu ó Pane, milostivý Otče môj! Uznávam svoju
slabosť, svoju ničotu. Uznávam, že nie som hoden(á)
postáť pred najsvätejšou tvárou Tvojou. Pokorne sa
vyznávam Tebe, Bože milosrdný, Blahoslavenej Pan-
ne Márii, všetkým anjelom a svätým, že som veľmi
zhrešil(a) myšlienkami, slovami a skutkami. Lutujem
z celého srdca za všetky viny svoje. Moja vina, mo-
ja vina, moja najväčšia vina! Preto prosím svoju
matku, Pannu Máriu, všetkých anjelov a svätých, aby
orodovali za mňa, lebo chcem sa polepšiť, chcem žiť
životom spravodlivým, životom kresťanskej lásky a
dokonalosti. Veď stojím vlastne pred trónom Krista-
Kráľa, pred trónom Boha-Spasiteľa, ktorý panuje nad
srdcom mojím. Nevidím ho, ale viem, že je on tu, vo
svätostánku v celej svojej velebnosti. On sa zatvá-
ra pod rúcho bielej hostie, ale tým viac otvárať ja
dušu svoju a srdce svoje kniežatú pokoja a lásky,
Svätému Spasiteľovi svojmu. Pospiecham v duchu k
trónu Najvyššieho. Padám na kolená, padám v prach
pred svätým jeho zrakom. Ó milostivý Bože, osvieť
ma svojím Duchom Svätým! Nech mi Duch Tvoj,
Duch Syna Tvojho roznieti srdce pre opravdivú po-
božnosť, aby som mal(a) z počúvania tejto svätej
omše veľký duševný ošoh. Príď, ó Duchu Svätý! Pa-
ne, zmiluj sa nado mnou... Amen.

Glória.

Slastne spievam pieseň slávy: Sláva Bohu na výsostiach! Sláva Kristu Ježišovi nielen na nebi, ale aj tu na zemi, medzi nami!. Sláva mu všade! V srdciach našich, v kostoloch našich, v školách našich, v úradoch našich, v celom štáte našom! Sláva mu v chudobných domčekoch, sláva mu v továrňach, sláva mu v obchodoch a bankách, sláva mu v palácoch, a sláva mu aj v mojom príbytku. Sláva mu na uliciach, na vode a vo vzduchu, sláva mu u priateľov a nepriateľov. Ó Bože, osláv svojho Syna, lebo čím väčšia bude jeho sláva na svete, tým skorej nastane aj pokoj medzi ľuďmi dobrej vôle!

Modlitba.

Pán s nami! Modlime sa. Bože milostivý, my sme nehodní Tvojich darov, Tvojej pomoci a lásky, ale orodujú za nás v nebi všetci svätí, ktorým tak záleží na posvätení tohto života na zemi. Na príhovor týchto našich slávnych bratov a sestier, na česť ktorých tiež obetujeme svoje omše sväté, udeľ nám dnes veľa duševnej pomoci, veľa milosti svätej, aby sme neopustili tú cestu, po ktorej oni tak krásne kráčali a dokončili svoj život, že obsiahli slávu večnú. Amen.

Epištola.

So zvláštnou zbožnosťou a pozornosťou správam sa voči Písmu svätému, v ktorom sú naznačené dejiny nášho spasenia a z ktorého hovoria k nám hrdinovia našej svätej viery. Najmä si ctím listy sv. Pavla apoštola, ktorý tak úchvatne a oresvedčivo píše vo svojom liste Kolosanom: »Bratia, ďakujeme Bohu Otcovi, že nás urobil hodnými mať so svätými účasť na údele svetla. — On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna, v kto-

rom máme (skrze jeho krv) vykúpenie a odpustenie hriechov...» Daj, Bože, aby nijaké čítanie náboženskej nezostalo u mňa bez vplyvu, bez duševného osahu. Daj, aby som aj ja mal podiel na tomto dedičstve svätých vo svetle, aby som bol neohrozeným apoštolom Krista Ježiša, dobrým kresťanom, dobrým katolíkom.

Evanjellum.

Taktiež sa rád vhlbim do slov evanjelia, ktoré mi tak výrazne predstavujú život Ježišov, ten najsvätejší, najvznešenejší život Boha a človeka na zemi. Každé slovo Ježišovo je mi smernicou a bohatým žriedlom rozjímania, a každý čin Spasiteľov je mi vzorom a príkladom. Ku komu máme ísť, Pane? Každý smer v tomto modernom víre ponúka svoj tovar a požaduje pre seba vieru a oddanosť. Ale to sú všetko ľudské veci a ľudské slabosti. Prichádzajú a odchádzajú, jeden smer zabíja druhý. Niet v nich stálosti, niet autority. Som ponechaný na seba samého a tak stále sa len k Tebe vraciam, jediná múdrosť Božia, ktorá tak krásne a jednoducho hovoríš a vyučuješ v evanjeliu. Za každé spasiteľné slovo vďaka Ti a sláva, Ježišu môj. Pri počúvaní evanjelia povstávame zo svojich miest. Nech je to pre nás všetkých symbolom, že si nielen ctíme slová Tvoje, ale chceme celým bytím a životom svojím stáť verne za ne, veď všetko pomínie, nebo a zem, ale Tvoje slová nepominú. Amen.

Krédo.

Spasiteľu môj drahý, Ježišu Kriste, kráľ večnosti, aj ja chcem byť z pravdy. Udeľ mi milosti svojej, aby som sa stránil všetkej nepravosti, všetkého klamstva, ktorým ma tento hriešny svet láka. Nechcem veriť svetu, ale iba Tebe! Počúvam slová

Tvoje, preto verím pevne a nezlomne všetko to, čomu ma Cirkev Tvoja svätá učí. Pevne verím, že si Ty naším kráľom, naším pánom a naším učiteľom. Verím, že si ma spasil, verím, že ma Duchom svojím posväcuješ a verím, že po smrti prídem k Tebe na spravodlivý súd, aby si mi podľa života môjho určil večnosť. Daj, aby tento súd bol pre mňa radosným, aby bol triumfom Tvojej pomocnej a posväcujúcej milosti. Lebo bez Teba nič nedosiahnem, posilňuj vôľu moju, upevňuj vieru moju, roznieť lásku moju, a splň svätú nádej moju. Amen.

Ofertórium.

Najmilší Ježišu, Otec Tvoj nebeský v nekonečnej láske svojej Ti prisľúbil do daru celý svet, keď povedal podľa Zalmistu: „Požiadať odo mňa a dám národy Tebe za dedičstvo a do vladárstva Tvojho končiny zeme.“ Ja Ti svet dať nemôžem, ani drahocenností, ale milerád Ti dám to, čo je moje a čím vládnam sám, prijmi dušu moju, srdce moje, všetky myšlienky a city moje, všetky sily moje. Darujem Ti všetky radosti a žalosti, bolesti a nádeje svoje. Prijmi ma samého (samu), ako som. A keďže najväčšia obeta je poslušnosť, prijmi, Pane, nadovšetko vôľu moju. Chcem sa podrobiť Tvojim zákonom, chcem byť len v Tvojich službách, chcem konať iba Tvoju vôľu! Preto poslúcham vďačne Cirkev Tvoju, kňazov Tvojich, keďže ako Teba poslal Otec, tak posielaš ich Ty. Prijmi, Ježišu, obeť moju milostivým srdcom a požehnaj ma. Amen.

Prefácia.

Pán s nami! Pozdvihnime myseľ svoju k výšinám! Vzdávajme vďaky Pánu Bohu nášmu! Tak sa to sluší a patrí! Veru je to aj spravodlivé aj spásonosné, aby sme sa Ti, najsvätejší Pane, všemohúci

Otče, večný Bože, vždy a všade poďakovali: Ty si nás stvoril, Ty si nás spasil, Ty si nás posvätil, Ty si nás prijal vo svätom krste do opatery svojej, Ty si sa postaral, aby sme mali dobrú výchovu, a Ty sa staráš o náš každodenný duševný a telesný pokrm. Na Tvoju prozreteľnosť sme odkázaní a v Tebe sa nesklameme nikdy. A preto s anjelmi a archanjelmi, s celým zástupom nebeským prespevujeme hymnu slávy Tvojej bez prestania volajúc: svätý, svätý, svätý Pán Boh náš, plné sú nebesia a zem slávy Tvojej, Hosana na výsostiach. Požehnaný, kto prichádza v mene Pánovom. Hosana na výsostiach. Amen.

Pozdvihovanie.

Hľa, milý môj Spasiteľu, prišiel čas, že Ťa kňaz pozdvihuje v podobe hostie a v podobe vína v kalichu do výšky. Je to aj pre mňa tichý povel: padni na kolená, verná duša, lebo tu je tvoj Boh, tvoj kráľ, tvoj Spasiteľ. Ach, Ježišu, vskutku sa korím a padám v prach pred zrakom Tvojím. Verím, že si tu prítomný v premenenej podstate chleba a vína. Prítomný si Ty, ten istý velebný kráľ nebies, ktorý panuje obkľúčený všetkými anjelmi naveky v nebesiach. Prítomný si Ty, ten istý Spasiteľ, ktorý si bol povýšený na dreve kríža s tŕňovou korunou na utrápenej hlave. Klaniam sa Ti, Pane môj! Obetujem sa Ti celkom, buď mi milostivý. Ježišu, Tebe žijem; Ježišu, Tebe umieram; Ježišu, Tvojím som v živote i v smrti. Amen.

Spomienka.

Prí tejto svätej obete, teraz dokončenej, dovoľ mi, Pane Ježišu, kráľu živých a mŕtvych, aby som si spomenul na všetkých tých, ktorí mi boli alebo sú milí. Porúčam pokorne do blahosklonnosti Tvojej

zpomedzi živých tieto osoby... A zpomedzi už zomrelých tieto osoby... Každá svätá omša má, ó Pane, nekonečnú hodnotu, lebo skrýva v sebe, ako najdokonalejšia obeta, nekonečné zásluhy Tvoje. Preto buď štedrý, najmocnejší kráľu, k týmto služobníkom a služobníciam svojim. Udeľ im mnoho milosti a požehnania. Odporúčam do zvláštnej pomocnej milosti Tvojej, najmocnejší Ježišu, aj túto vec:... Do Tvojho svätého srdca zatváram aj hriešnych synov a dcéry Tvoje, ó Ježišu láskavý. Daj, aby sa čím skôr spamätali a Tvojej svätej vôli podrobili. Buď kráľom nám všetkým. Amen.

Otčenáš.

Otče náš, Otec Spasiteľa nášho, ktorý si na nebesiach. posväť sa meno Tvoje a meno najsvätejšieho Syna Tvojho. Príď kráľovstvo Tvoje, čo je vlastne kráľovstvo Kristovo. Nech Kristus panuje nad všetkými srdcami sveta, nech on vedie kňazstvo a veriacich, nech sa ozýva všade naše heslo: Pokoj Kristov v kráľovstve Kristovom! Buď vôľa Tvoja, ktorá je aj vôľou Kristovou, ako v nebi tak i na zemi. Chlieb náš každodenný daj nám dnes a udeľ nám aj toho chleba, pod ktorým sa skrýva Pán našej duše, Ježiš Kristus v prevelebnej Sviatosti Oltárnej. A odpusť nám naše viny, ako i my odpušťame svojim vinníkom a neuvod' nás do pokušenia, ale zbav nás od zlého Amen.

Prijímanie.

Šťastlivý ten, ó milý Ježišu, ktorý Ťa teraz do srdca svojho môže prijať! Naplň ma Duchom svojim svätým! Otváram dušu svoju Tvojmu príchodu. Naplň srdce moje, dušu moju, celú bytosť moju, aby som pocítil všetku slasť a radosť spoločenstva Tvojho. Kriste-Spasiteľu, zvem Ťa: ujmí sa miesta

svojho v srdci mojom, lebo len Teba uznávam za správcu duchovného sveta svojho, len Tebe sa klaniam, len Tebe prinášam svoj pokorný hold! Príď, ó Pane Ježišu! Príď, ó kráľu srdca môjho, príď, — hoci nie som hoden, aby si vošiel do srdca môjho, ale povedz len slovo a bude uzdravená duša moja! Amen.

Modlitba.

Všemohúci večný Bože, ešte raz Ťa vrúcne prosím, shliadni na nás milostive a pre zásluby svätých Svojích spravuj nás na tej ceste, ktorá je jedine šťastná, istá, statočná a nevinná, a ktorá vedie najistejšie k cieľu života nášho, k Tebe do večnosti. Amen.

Koniec.

Pokľaknem pred velebnosťou Tvojou ó Pane a prosím pokorne o Tvoje sväté požehnanie, nech ma požehnáva Boh Otec, Stvoriteľ celého sveta, Otec Ježiša Krista, kráľa nášho a Spasiteľa, — nech ma požehnáva Boh Syn, Vykupiteľ sveta, ktorý ako Kristus-kráľ panuje nad celým svetom duchovným a hmotným a jeho panovanu nebude konca — nech ma požehnáva Boh Duch Svätý, posvätiť celého sveta, Duch Krista, ktorý spravuje cirkev svätú. Nech ma požehnáva Všemohúci Boh: Otec, Syn a Duch Svätý. Amen.

Omšová pobožnosť za zomrelého.

Na začiatku omše.

Spasiteľu sveta, Ježišu Kriste, ktorý si umrel na kríži pre spásu celého ľudského pokolenia, pokorne Ťa prosím, ráč láskave prijať počúvanie tejto sv. omše za dušu...: (myslím na dušu alebo duše tých, za ktorých obetujem počúvanie omše, alebo za ktoré kňaz

na požiadanie obetuje omšu svätú, najmä na výročitý deň smrti).

Buď milosrdný a pre Tvoje rany Ťa úpenlive prosím, nech aj táto svätá omša skráti pobyt tejto duše v očistci, aby sa čím skôr tešila Tvojej spoločnosti vo večnej blaženosti.

Lutujem svoje hriechy. Moja vina, moja vina, moja najväčšia vina! S čistým srdcom chcem Ti obetovať túto najsvätejšiu obeť, ó Pane, aby Tvoje milosrdenstvo k tej duši bolo tým účinnejšie.

Kyrie eleison, Christe eleison! Zmiluj sa, Pane, nad dušami zomrelých, ktorí slabosťami ľudskými obťažaní boli postavení po smrti svojej pred súd Tvoj. Zmiluj sa nad nimi a odpusť im vymeraný trest, aby ich prítomnosťou v nebi bola rozmnožená Tvoja sláva.

Na modlitby.

Orémus! Modlime sa skrušene pred oltárom Božím, aby sa vyplnila túžba v Pánu zosnulých veriacich, aby našli všetci pokoj večný a svetlo večné! Najmä sa pokorne modlím za dušu... Nech sa jej otvorí brána večného šťastia a nech nájde čím skôr uspokojenie v lone Božom.

Spomeniem si aj na zomrelých kňazov, učiteľov, na všetkých, ktorí mi boli milí. Pane, milosrdenstvom

Pane Ježišu, ktorý si slávne vstal zmŕtvych a tak si zvíťazil nad smrťou, pomôž tým dušiam, ktoré v živote dúfali v Teba, že po smrti budú účastné na Tvojej večnej sláve, daj, aby aj ich hroby boli symbolmi pokoja a svetla, nie súženia a tmy.

Buď milosrdný aj k tým, čo Ťa v živote svojom tak málo poznali, svoje náboženské povinnosti tak často zanedbávali; veď mnoho ráz nebola to ich zlá vôľa, ale falošná výchova a duchom času zapríčinená ľahostajnosť. V duchu aj títo boli duše Tebe

oddané a vo svojom životnom boji iste Ťa hľadali, Pane. Bolo to dosť veľké nešťastie, že Ťa azda nenašli, teraz majú otvorené oči a tým väčšmi Ťa žiadajú. Ukáž im svoju božskú veľkodušnosť, ukáž im, že nie podľa skutkov meriaš mnoho ráz, ale podľa svojho nekonečného milosrdenstva.

Na evanjelium.

Pane Bože, Spasiteľu, nech je toto evanjelium blahozvesťou nielen pre nás živých, ale aj pre tých, ktorí tak túžobne čakajú vyslobodenie z ukrutného ohňa dočasného trestu. Nech aj tí počujú Tvoje láskavé slová uspokojenia a víťazstva: Každý, kto verí vo mňa, neumrie naveky. Daj, aby Tvoje sväté evanjelium, ktoré duše zomrelých zaživa vyznávaly, bolo evanjeliom slávy a vzkriesenia aj pre nich v očistci. Pane, milosrdenstvom!

Na obetovanie.

Skrúšene obetujem tieto obetné dary, Pane, za duše zomrelých. Čochvíľa sa otvorí večné žriedlo milosti a milosrdenstva, keď pri pozdvíhovaní sa obnoví obeta Tvoja na križi. Ó Pane, vidím okolo tohto oltára tie úbohé dušičky, ako čakajú na túto požehnanú chvíľu, aby sa im ušlo z tohto prameňa. Ony si to viacej nemôžu zaslúžiť. Preto Ťa prosím, Pane, úpenlive Ťa prosím, nevytváraj ani jednu z týchto duší z Tvojich darov, ani tých, za ktorých sa nik nemodlí, lebo sú zabudnuté. Za všetkých si vyliat svoju krv a všetci žiadajú Ťa o milosrdenstvo.

Na prefáciu.

Anjeli s nami Ťa vychvaľujú, Pane Bože večný, prespevujú Ti chválospev slávy a vznešenej velebnosti. Ó rozmnož, Pane, neprehľadné šíky svojich svätých v nebi, aby Ťa velebili vo večných stánkoch aj tí, čo nateraz sú v očistci. Odmeň všetkým

svätým a všetkým anjelom svojim horlivosť a lásku a dai im nových druhov, nových bratov a sestry, ktorí sa oslobodzujú z očistca pre Tvoje milosrdenstvo. Nech táto svätá omša a v nej obnovená obeta Tvoja pomôže dušiam, najmä duši, za ktorú sa modlím. Svätý, svätý, svätý si, Pane; a veľké je Tvoje milosrdenstvo!

Na pozdvihovanie.

Pane Ježišu, buď milosrdný k tým, čo Tebe žili a Tebe umierali, k tým, čo boli Tvoji v živote a v smrti. Amen.

Pane Ježišu, buď milosrdný aj k tým, čo bez svojej viny Teba málo poznali, ale v hodinu smrti predsa s dôverou obracali svoje zraky k Tebe, spásu jedinej.

Pane Ježišu, buď milosrdný k všetkým, ktorí boli pokrstení a patrili do cirkvi svätej, či skutočne, či len k jej duchu.

Ježišu, milosrdenstvo!

Na Páter noster.

Otče náš, ktorý si na nebesiach, posväť sa meno Tvoje aj tým že na ústach oslobodených duší zaznie pieseň večnej slávy. — *príď kráľovstvo Tvoje*, panovanie všetkých verných duší s Tebou v kráľovstve nebeskom. — *buď vôľa Tvoja ako v nebi tak i na zemi*, ba tiež aj v očistci, kde duše zomrelých musia odpykávať svoje časné tresty, ale kde Tvoja vôľa je milosrdná a láskavá, zhovievavá a veľkodušná.

Chlieb náš každodenný dai nám dnes, ale nezabúdaj ani na tých, ktorým tento tunajší chlieb už neznamená nič, iba chlieb eucharistický, ktorý zaručuje život večný, obeta omše svätej, ktorá volá k Tebe o milosrdenstvo. *A odpusť nám naše viny*, od-

pust' aj tresty zomrelých, ako i my odpíšťame svojim vinnikom. A neuvoď nás do pokušenia, ale zbav nás od zlého. Zbav múk aj duše zomrelých našich bratov a sestier. Amen.

Na prijímanie.

Baránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, buď milosrdný aj dušiam zomrelých. Ako nám udeľuješ pokoj duševný, daj, Pane, aj pokoj večný všetkým dušiam v očistci. Daj im večné odpočinutie. Amen.

(Krásna obeta je, keď môžem ísť na sväté prijímanie, a obetujem toto svoje spojenie s Ježišom, toto prijímanie za mne milú dušu v očistci).

Na konci omše sv.

Pane Ježišu, ďakujem Ti, že som mohol počúvať túto svätú omšu. Každá obeta, obnovená na našom oltári, je novým darom Tvojím, ktorý občerstvuje duše naše. Túto omšu som Ti obetoval za jednu dušu. Ó daj, Pane, aby táto obeta moja skutočne bola prijatá u Teba, ako smierenie a veľké splácanie dlhov, ktoré nebohý(á) už sám vykonať nemôže, ale ktoré Ty milosrdne prijímaš pre dobro našich milovaných zomrelých.

Matka Božia, matka Spasiteľa, oroduj u Syna svojho, aby počúvanie tejto svätej omše bolo skutočne ufavením pre dušu, za ktorú som orodoval. Všetci svätí a sväté krásnych nebies, pripojte sa k prosbe mojej, aby volanie moje nebolo márne. Podporujte môj slabý hlas svojím mocným príhovorom. Amen.

Odpočinutie večné daj im, Pane.

A svetlo večné nech im svieti.

Nech odpočívajú v pokoji. Amen.

Spievaná omša.

Keď kňaz nespieva jednotlivé čiastky omše, od-
bavuje sa takzvaná tichá alebo malá omša, missa
privata, alebo »lecta«, čítaná; môže ju sprevádzať aj
spev a organ. Omša má slávnostnejší ráz, keď isté
čiastky kňaz spieva. Tak spievanými omšami sú ú-
radné farské omše nedeľné, takzvaná »veľká«, »hru-
bá«, a vo všedné dni najmä výročné čierne omše za
mŕtvych, alebo rekviem po pohrebe. Niektoré čiast-
ky kňaz len začne spievať, intonuje, ostatný text
omše spieva až do konca kostolný sbor alebo veria-
ci. Organ sprevádza len sborové piesne, nie kňazove.

Poriadok spievanej omše.

Vo väčších chrámoch, pred farskou omšou, kňaz
oblečený v pluviáli pokropí veriacich svätenou vo-
dou. Pred pokropením intonuje žalm »Asperges me«.
Pri kropení chór zaspieva žalm, po ktorom kňaz pred
oltárom spieva oráciu.

Aspérges me, Dómine,
hyssopo, et mundábor:
lavábis me, et super ní-
vem dealbátor. Miserére
mei, Deus, secúndum
magna misericórdiam
tuam. Glória Patri...

Pokrop ma, Pane, hyso-
pom a budem čistý: umy
ma a budem biely ako
sneh. Zmiluj sa nado
mnou, Bože, podľa svoj-
ho veľkého milosrden-
stva. Sláva...

Prvá veta sa opakuje.

V čase veľkonočnom namiesto »Asperges« sa
spieva:

Vidi aquam — egredién-
tem de templo a látere
dextro. Alleluja! Et om-
nes, ad quos pérvenit
aqua ista, salvi facti
sunt et dicent: Alleluja,
alleluja Confitémini Dó-

Videl som vodu vytekať
z chrámu s pravej stra-
ny, alleluja: a všetci, ku
ktorým táto voda došla,
sú spasení a hovoria ale-
luja, aleluja, Chvál-
te Pána, lebo je dobrý.

mino, quóniam bonus:
quóniam in saeculum mi-
sericórdia eius.

Glória...

lebo na veky trvá Jeho
milosrdenstvo.

Sláva...

Prvá veta sa tiež opakuje.

S. Osténde nobis, Dómi-
ne, misericórdiam tuam.

C. Et salutáre tuum da
nobis.

S. Dómine, exaudi ora-
tiónem meam.

C. Et clamor meus ad te
véniat.

S. Dóminus vobíscum.

C. Et cum spíritu tuo.

S. Orémus. Exáudi nos,
Dómine sancte, Pater om-
nipotens, aetérne Deus:
et mittere dignéris sanc-
tum Angelum tuum de
caelis; qui custódiat,
fóveat, prótegat, vísitet
atque deféndat omnes ha-
bitántes in hoc habitácu-
lo. Per Christum, Dómi-
num nostrum.

C. Amen.

K. Preukáž nám, Pane,
svoje milosrdenstvo.

S. A daj nám svoje spa-
senie.

K. Pane, vyslyš modlitbu
moju.

S. A volanie moje nech
dôjde ku Tebe.

K. Pán s vami.

S. I s duchom твоjim.

K. Modlime sa. Vyslyš
nás, svätý Pane, všemo-
húci Otče, večný Bože.
Pošli nám s neba svojho
svätého anjela, aby sta-
rostlive strážil a pozor-
nou bedlivosťou ochra-
ňoval všetkých prebý-
vajúcich v tomto príbyt-
ku. Skrze Krista, Pána
nášho.

S. Amen.

Hneď na začiatku omše spieva sbor *Kýrie eléison, a Christe eléison*. Potom *Gloria in excelsis Deo* — intonuje kňaz, ostatok spieva sbor. *Dóminus vobíscum* spieva kňaz. Miništrantove odpo-
vede spieva organista alebo sbor. Orácie, lekcii a evanjelium spieva kňaz. *Credo in unum Deum* — intonuje kňaz, ostatok sple-
va sbor. Po kréde spieva kňaz *Dóminus vobíscum*, ale olertórium už nie. Prefáciu celú zaspieva kňaz, *sanktus* zasa sbor a to prvú časť hneď po prefácii, druhú: *benedictus*, až po pozdvihovaní. Koniec kánonu, *Per ómnia saecula saeculorum* aj *Pater noster* spie-
va kňaz, *Agnus Dei* zasa sbor. Na konci omše *Dóminus vobíscum* a oráciami, taktiež *Itae, missa est* alebo *Benedicámus Dómino*, v čiernych omšiach *Requiescant in pace* spieva kňaz, odpovedá chór.

V príslušných medzerách spleva organista alebo sbor premenlivé čiastky omšové: graduále, ofertórium, a na konci postkomúnio. Ostatné čiastky omše sú tiché. Kňaz hneď po poslednom evanjeliu sa vracia s miništrantom do sakristie.

Slávnostná omša.

Slávnostnú omšu odbavuje zpravidla biskup alebo iný cirkevný hodnostár. Jemu ako celebrantovi asistuje niekoľko kňazov alebo klerikov, takzvaná „asistencia“. Asistenciu vedie ceremoniár, ktorý stojí vždy na pravom boku oltára. Celebranta priamo obsluhujú diakoni, oblečení do farebných dalmatik. Kadidlo obstarávajú dvaja turiferi. Sviece nesú akolití.

Pred introitom okiadza sa „incenzuje“ oltár. Najprv na prostriedku križ, potom pravý bok oltára, ľavý a na konci samého celebranta okiadza diakon. Jeden z diakonov spieva namiesto kňaza lekciiu, druhý zasa evanjelium. Preto pri evanjeliu, ktoré číta sám celebrant na obvyklom boku oltára, netreba vstať, len vtedy, keď už diakon bol dostal na spievanie evanjelia od celebranta osobité požehnanie, a celá asistencia postaví sa pred oltárom dolu šikmo, celebrant sám zas jej naproti na pravom boku oltára, obrátený ku knihe. Knihu drží jeden z diakonov, druhý ju najprv okiadza a spieva evanjelium. Na konci evanjelia jeden diakon nesie knihu celebrantovi na bozk, druhý ho potom okiadza.

Pri slávnostnej omši kalich a kniha nenesú sa von. Tie sú už pripravené vonku. Kniha na pulpíte, kalich na vedľajšom stolíku, na „kredenci“. Po kréde prinesie diakon kalich na oltár, ktorý sa zas incenzuje ako na začiatku omše; okiadza sa i kňaz na konci, v kapitulských chrámoch aj kanonici.

Pri pozdvíhovaní incenzuje jeden diakon svätú hostiu a pozdvihnutý kalich.

Pred prijímaním, a to po odbavení modlitby za pokoj, celebrant pokľakne, potom vstane a objíma diakona slovami: Pax tecum. Diakon odpovedá: Et cum spiritu tuo. Diakon po prijímaní odovzdá tento

pozdrav druhému diakonovi, ten zas ostatným z asistencie, prípadne aj kanonikom.

Po prijímaní kalich zasa zanesú na kredenc. »Ite, missa est« alebo iný odkaz spieva diakon. Po poslednom evanjeliu asistencia sa zriadi a vráti sa do sakristie.

Keď sú vo svätyni (latinsky: v sanktuáriu) vyšší kňazskí alebo laickí hodnostári, vtedy pri vychádzaní a odchádzaní robí celá asistencia predpísané poklony, takzvané reverencie.

Takáto slávnostná omša volá sa obyčajnou slávnostnou: *communis cum assistentia*.

Keď je celebrant biskupom, alebo keď má právo nosiť biskupské odznaky, takzvané pontifikálie, môže sa omša odbavovať ešte slávnostnejšie ako missa *sollemnis cum plena assistentia*. Vtedy k ostatným asistentom príde ešte librifer, ktorý nesie knihu a stále ju drží pred celebrantom, gremialista s ozdobenou zásterou, umývači rúk: *lotores*, pastoralista s biskupskou palicou, a *infulista*, ktorý má na starosti infulu alebo mitru, ktorú za omše zamieňavo kladie na hlavu celebrantovu, alebo ju s nej sníma.

Na jednom boku sanktuária je pripravené ozdobené kreslo, takzvané *štalum*, pre celebranta a niekoľko stolcov pre asistenciu.

Po prvej incenzácii oltára celá asistencia postaví sa okolo tohto kresla, kde celebrant spieva glóriu. Za spevu a hudby chrámovej celá asistencia sedí. Namiesto »*Dominus vobiscum*« začína celebrant orácie s pozdravom: *Pax vobis!* Pokoj s vami. Všetko sa odbavuje pri štalu až po ofertórium: vtedy celebrant s asistenciou vracia sa k oltáru na druhú incenzáciu, a tam ide potom všetko svojím riadnym chodom až do konca, keď celebrant namiesto jednoduchého požehnania dáva slávnostnú benedikciu:

C. Sit nomen Dómini benedictum.

Ch. Ex hoc nunc ut usque in saeculum.

C. Nech je pochválené meno Pánovo.

S. Od toho času až na veky.

Prežehná sa:

C. Adjutorium nostrum
in nómine Dómini.

Ch. Qui fecit caelum et
terram.

C. Benedicat vos omni-
potens Deus... et cetera.

C. Pomoc naša v mene
Pána.

S Ktorý stvoril nebo a
zem.

C. Nech vás žehná vše-
mohúci Boh... a tak ďa-
lej.

Biskup prichádza a odchádza v červenej man-
telete s červenou čiapkou. Oblieka a vyzlieka sa v
štalu, kde sú pripravené omšové rúcha.

Za omše diecezánskeho biskupa horí na temeni
oltára vo výške jedna nepárna svieca. Keď prechá-
dza s asistenciou cez kostol a dáva požehnanie, treba
si kľaknúť. Pri hlavnej bráne mu podávajú svätenú
vodu, ktorou kropí okolostojacích, a len potom opúšťa
chrám.

Vyloženie Sviatosti — požehnanie.

Niekedy na začiatku omše svätej vyloží kňaz Sviatosť Oltárnu
na trón nad svätostánkom, a prv, než by začal stupňové modlí-
tby, kľaciačky okladza monštranciu, a len potom začína omšu.
Omšu slúžiaci kňaz pri každom pohybe, ktorým čo len trochu sa
odvracia od Sviatosti, musí si kľaknúť na pravé koleno, a len po
tejto predpísanej poklone môže pokračovať v obradoch. Tak na-
priklad, keď pred „Dominus vobiscum“ pobožká oltár, najprv
pokľakne, a len potom sa obracia k ľudu, a to tak, aby netol-
chrbtom ku Sviatosti. I pri umývaní rúk zostupuje celkom dolu,
obráti sa ku Sviatosti, a tak si dáva ľaf vodu na prsty. Pri
takejto omši sluší sa kľacať.

Na konci omše kňaz si kľakne pred oltár, veriaci alebo sbor
spieva verše „Tantum ergo“ a „Genitori“:

Tantum ergo Sacramen-
[tum
veneremur cernui:

Et antiquum documen-
[tum

novo cédant rítui:
Praestet fides supple-
[méntum
sénsuum deféctui.

Prevelebnej tu Sviatosti

vzdajme úctu, poklonu;
ustúp obrad minulosti

novému včuf zákonu;
smyslov nedostatočnosti

viera dávaj náhradu

Teraz dáva kňaz do kadidla tymián a incenzuje Sviatosť.

Genitóri, Genitóque
laus et jubilatio,
Salus, honor, virtus quo-
[que
sit et benedictio.
Procedenti ab utroque
compar sit laudatio. A-
[men.

Otcu, Synu premilému
buď česť a velebenie,
chvála, vďak a sláva je-
[mu
buď i dobrorečenie:
od obidvoch poslanému
rovnako buď uctenie.
[Amen.

Kňaz intonuje:

Panem de coelo praesti-
tisti eis. (Allelúja.)

S neba si Im dal chlieb.
(Po Veľkej noci: Alelu-
ja.)

Sbor odpovedá:

Omne delectamentum in
se habentem. (Allelúja.)

Všetku slasť v sebe ma-
júci. (Aleluja.)

Vstane a spleva modlitbu:

Orémus. Deus, qui nobis
sub Sacramento mirabili
Passionis tuae memóriam
reliquisti; tribue quaésu-
mus: ita nos córporis et
sánguinis tui sacra my-
stéria venerári, ut redem-
ptionis tuae fructum in
nobis iúgiter sentiámus.
Qui vivis et regnas in
saécula saeculórum.
S. Amen.

Modlime sa. Bože, Ty si
nám v predivnej Sviato-
sti Oltárnej pamiatku u-
mučenia svojho zanechal;
daj, prosíme, aby sme
presväté tajomstvo tela
Tvojho a krvi Tvojej tak
ctili, žeby sme úžitok vy-
kúpenia Tvojho stále v
sebe cítili. Ktorý žiješ a
kráľuješ na veky vekov.
Amen.

Tu miništrant podáva na kňazove ramená dlhý závoj, vélum.
Potom kňaz sníme monštranciu s trónu, a obrátiac sa, dáva so
Sviatosťou požehnanie, pričom dvíha ju v podobe kríža. Potom
vloží Sviatosť do svätostánku a vráti sa do sakristie.

Niekedy býva Sviatosť aj po omši vyložená na poklonu, a
vtedy vloží sa neskôr podobným spôsobom.

Pri slávnostných litániách tiež sa vykladá Sviatosť, a vtedy
modlia sa pred ňou litánie a iné modlitby. Vloženie monštrancie
je to isté ako po sv. omši.

Keď kňaz dáva Sviatosťou požehnanie, treba jednoducho kľačať a hlavu skloniť. Miništrant dáva cengáčom znamenie.

Sviatosť Oltárna preto je vyložená, aby sme si prítomnosť Ježiša Krista živšie uvedomili, preto takéto cenné chvíle treba využiť, do seba sa zahrútiť, a hľadať v tichej adorácii úzke spojenie s eucharistickým Ježišom.

NEDELE A SVIATKY.

Našou veľkou povinnosťou je v nedeľu a vo sviatok omšu počúvať. Katolík pokladá si za otázku osobnej cti, aby v tejto veci nestrpel u seba ľahkú výhovorku, ale ani u iných, ktorí sú na neho sverení. Každý má príležitosť zúčastniť sa aspoň na malej omši, tobôž v meste, kde slúžia sa omše v každú hodinu. Kto počúva iba rádiom prenesenú omšu, ten nekoná svoju povinnosť, lebo omša je obeta, ktorá vyžaduje osobnú prítomnosť a priamu spojitosť s obetujúcim kňazom a s Ježišom. Kto nechodieval v nedeľu na omšu, nie je hoden cti, aby nosil meno katolíka, a prezradzuje svoju duševnú menejcennosť. Treba vedieť, že inteligenciu tvorí predovšetkým duchovná vyspelosť a nie knižné vedomosti.

Teda neomeškajme v nedeľu a vo sviatok ísť na omšu. A keďže je to pre nás skoro jediná príležitosť na náboženské prehĺbenie, treba tú polhodinku alebo hodinku dobre využívať. Na to nám slúži aj táto knižka, ktorá chce tu byť dobrým priateľom a vodcom.

Najkrajšími modlitbami sú modlitby omšové, ktorými kňaz vykonáva najsvätejšiu obetu. Ale ja musím mať pritom aj myšlienky, aspoň jednu nábožnú myšlienku, ktorá ma núti koríť sa Bohu, uznávať Jeho majestát a uznávať to, že od Neho závisím. v Jeho rukách som. a že všetko v sebe a okolo seba, čas, zdravie, prácu, úspech, vôľu mám len od Neho.

Meditovať, osvojiť si čo len jednu katolícku duševnú pravdu, a v duchu pokoriť sa pred Bohom, to je tá opravdivá modlitba inteligentného človeka.

Sledujem teda pozorne svätú omšu. Uvedomujem si význam nedele alebo sviatku, prečítam si evanjelium, zaoberám sa myšlienkou a pravdou, ktorú ono vyjadruje, pri pozdvihovaní spájam sa s obetujúcim Veľkňazom Kristom, odporúčam seba a svoje veci Bohu, prosím Ho o pomoc — a tak pobožne vypočujem svätú omšu, dôstojne a na svoj vlastný ošoh.

Vo svätom evanjeliu nech ma upúta najmä Kristovo slovo, to jedine múdre slovo na svete a v dejinách, hlboké a do života siahajúce slovo, ktoré spravovalo cez dve tisícročia osudy toľkých miliónov ľudí, tých najlepších a najšlachetnejších. Naše slová sú frázami. Usilujeme sa nimi vyjaviť alebo zakrývať city svoje, omaľovať nebo a zem. No „nebo i zem pominú, moje slová nepominú“, povedal Spasiteľ. Slová naše sú alebo láskou, alebo nenávisťou; Kristove slová sú len láskou. Naše slová sú slabými výjavmi alebo klamom, Kristove slová sú len — zjavením.

TABUĽA POHYBLIVÝCH SVIATKOV

Rok	Deviatnik	Popoltec	Veľká noc	Nanebe- vstúpenie	Sv. Duch	Božie Telo	Počet nediel po Duchu	Prvá nedela adventná
1943	21 febr.	10 marca	25 apr.	3 júna	13 júna	24 júna	23	28 nov.
1944	6 febr.	23 febr.	9 apr.	18 mája	28 mája	8 júna	26	3 dec.
1945	28 jan.	14 febr.	1 apr.	10 mája	20 mája	31 mája	27	2 dec.
1946	17 febr.	6 marca	21 apr.	30 mája	9 júna	20 júna	24	1 dec.
1947	2 febr.	19 febr.	6 apr.	15 mája	25 mája	5 júna	26	30 nov.
1948	25 jan.	11 febr.	28 marca	6 mája	16 mája	27 mája	27	28 nov.
1949	13 febr.	2 marca	17 apr.	26 mája	5 júna	16 júna	24	27 nov.
1950	5 febr.	22 febr.	9 apr.	18 mája	28 mája	8 júna	26	3 dec.
1951	21 jan.	7 febr.	25 marca	3 mája	13 mája	24 mája	28	2 dec.
1952	10 febr.	27 febr.	13 apr.	22 mája	1 júna	12 júna	25	30 nov.

Prvá nedeľa adventná.

Dnes je prvý deň cirkevného roku. Latinské slovo „adventus“ znamená príchod Spasiteľa. Pripravujeme sa na Jeho narodenie, na Vianoce. Príprava je všedná, je to duševná práca, ktorá očisťuje dušu, pokoruje, vymetie z nej márnosti a robí miesto Bohu. Fialová farba je symbolom všednosti, pokory, vážnosti a kajúcnosti. Preto táto farba panuje po celý advent. Iba tie omše, ktoré vo všedné dni skoro ráno sa odávajú na úctu Bohorodičky, takzvané „roráty“, majú bielu farbu: to je totiž znakom jej čistoty a panenského materstva. Ale inak i tieto omše túžia za Spasiteľom: „Rorate caeli desuper...” — tak aa začína Introitus. „Roste nebesia, shora...”

Farba fialová.

Introit: Ad te levávi ánimam meam: Deus meus, in te confído, non erubescam...

K Tebe sa obraciam, Bože môj, v Teba dúfam a nesklamem sa...

Glória vystane a preto aj na konci omše je „Benedicamus Dómino“, nie „Ite, missa est“.

Modlitba.

Excita, quaesumus. Dómine, potentiam tuam, et veni: ut ab imminéntibus peccatórum nostrórum perículis, te mereámur protegente éripi, te liberánte salvári: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitáte Spíritus Sancti Deus: per ómnia saecula saeculórum. Amen.

Prosíme Ťa, Pane, vzbud svoju moc a príď, aby sme boli z nastávajúcich nebezpečenstiev našich hriechov Tvojou ochranou vytrhnutí, žeby sme Tebou vyslobodení i k spaseniu došli. Ktorý žiješ a kráľuješ s Bohom Otcom v jednote Ducha Svätého, Boh po všetky veky vekov. Amen.

Druhá modlitba o Panne Márii.

Deus, qui de beatae Mariae Virginis útero Verbum tuum. Angelo nuntiánte, carnem suscipere voluísti: praesta supplícibus tuis, ut, qui vere

Bože, ktorý si chcel, aby Tvoje Slovo pri zvestovaní anjela vzalo na seba ľudské telo zo života blahoslavennej Márie Panny, dožiť nám prosiacim,

eam Genitricem Dei credimus, ejus apud te intercessionibus adjuvemur.

aby Ona svojím orodovaním u Teba pomáhala nám, ktorí veríme, že je naozaj Bohorodičkou.

Keď na nedeľu pripadne aj sviatok niektorého svätého, tak druhá modlitba je o tomto svätom.

Tretia modlitba proti prenasledovateľom Cirkvi.

Ecclésiae tuae, quaesumus, Dómine, preces placatus admítte: ut, destructis adversitatibus et erroribus univérsis, secúra tibi sérviat libertáte, Per Dóminum...

Prosíme Ťa, prijmi milostive modlitby Cirkvi svojej, aby premohla všetky protivenstvá a bludy a tak v bezpečnej slobode mohla Tebe slúžiť. Skrze Pána...

alebo za pápeža:

Deus, ómnium fidélium pastor et rector, fámulum tuum N., quem pastórem Ecclésiae tuae praeesse voluisti, propítius respice: da ei, quaesumus, verbo et exémplo quibus praeest, profícere; ut ad vitam, una cum grege sibi crédito, pervéniat sempitérnam. Per Dóminum...

Bože, Pastieru a Riaditeľu všetkých veriacich, shliadni milostive na služobníka svojho N., ktorého si za pastiera Cirkvi svojej ustanovil. Udeľ mu, aby učením a príkladom sverenému stádu užitočný bol, žeby tak spolu s ním života večného dosiahol. Skrze Pána...

Lekcia z listu svätého Pavla apoštola Rimanom (13, 11-14) vyjadruje myšlienku: Pán je blízko. „A to tým viac, lebo vieme, že je už tu príhodný čas, hodina totiž, keď sa máme prebudiť zo sna. Veď teraz je nám spása bližšie než vtedy, keď sme začali veriť! Noc sa už pominula, deň sa priblížil. Shodme teda zo seba skutky tmy a oblečme sa do výzbroje svetla! Žime poctivo ako vo dne, a nie v hodovaníach a pľiatykách, nie v smilstvách a nemravnostiach, nie vo sváre a nenávisti! Oblečte sa v Pána Ježiša Krista a o telo sa nestarajte podľa jeho žiadostí!“

Evanjeliium podľa Lukáša. 21, 25-33.

Návrat Kristov súdiť.

**In illo témpore: Dixit Jesus discipulis suis:
Erunt signa in sole et luna et stellis...**

Za onoho času riekol Ježiš učeníkom svojim: „A budú znamenia na slnku, na mesiaci a na hviezdach, a na zemi bude úzkosť medzi národmi, ktoré budú bezradné pre hukot mora a vlnobitia. Ľudia budú zmierať od strachu a od očakávania toho, čo príde na celý svet, lebo mocnosti nebeské sa otrasú. A vtedy uvidia Syna človeka prichádzať na oblaku s mocou a veľkou slávou. Ale keď sa toto začne diať, pohliadnite a zdvihnite si hlavy, lebo sa vám približuje vykúpenie.“ Povedal im podobenstvo: „Pozrite na figovník a na všetky stromy: keď ich vidíte pučať, sami od seba viete, že je leto už blízko. Tak aj vy, keď uvidíte, že sa toto deje, vedzte, že blízko je kráľovstvo Božie. Veru, vravím vám, nepominie toto pokolenie, kým sa toto všetko nestane. Nebo a zem sa pomnú, ale moje slová sa nepominú.“

Meditácia.

1. Začína sa nový rok cirkevný. Zas nový prúd milosti, veď ten cirkevný rok, zadelenie sviatkov a nediel, je nielen uvádzaním pamiatky na život Kristov, ale i príležitosťou vhlbiť sa do života duševného. získať Božiu milosť a v duchu napredovať. Toto nám privádza na myseľ evanjelium, keď nám predstavuje zodpovednosť: Raz príde Kristus súdiť, a budem musieť počkať vydávať o tom, ako som tie cirkevné roky strávil. A len ten vojde do kráľovstva Božieho, ktorý, ako dobrý strom, nosil na sebe puky kresťanského charakteru, a ktorého život bol zrelým ovocím viery katolíckej.

2. Teraz očakávame predbežne len toho Ježiša, ktorý sa ako malé dieťa narodil v Betleheme, očakávame Vianoce. Ten Ježiš, ktorý bude prísne súdiť, príde iba na konci sveta. Aby tento návrat Kristov na súd bol pre mňa šťastlivý, musím sa spojiť úzko s tým Kristom-Spasiteľom, ktorý mi je ako človek

taký blízky a v eucharistii taký prístupný: musím pripraviť Jeho príchod do môjho srdca. Pamätám teda už dnes na *trojaký príchod* Kristov: o Vianociach, do môjho srdca, a voľakedy na súd.

3. *Božia spravodlivosť* už aj teraz tresce každú nepravosť. Pozrime len do dejín, a pamätajme na katastrofy. Majme pred očami hroznú vojnu! Koniec sveta bude katastrofou bezbožných cynikov. Budme na stráži a budme vždy hotoví — ísť na Boží súd.

Sviatok Nepoškvrneného Počatia.

Na začiatku adventu svätíme sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie: Immaculata Conceptio. Každý človek sa narodí s dedičným hriechom, s tou istou neposlušnosťou, pre ktorú boli naši prví rodičia v raji potrestaní. Krst smýva tento hriech, iba jeho následky, zlé náklonnosti a smrť zostávajú: skazená ľudská príroda. Boh so zreteľom na Ježiša spravil výnimku: aby tá, ktorá bola určená za Matku Božiu, ani na chvíľku, teda už od počatia svojho, nebola obťažovaná týmto hriechom. Takú si ju dnes ctíme. Po deviatich mesiacoch, 8. septembra, je sviatok Narodenia Panny Márie, ale tento nie je prikázaným sviatkom.

Očakávanie Spasiteľa a úcta voči Nepoškvrnenej patrí spolu. Sám Boh pripravoval Synovi svojmu čistý prýbytok v lone matkinom. Advent len pre toho má význam, kto s čistým srdcom a úmyslom očakáva Vianoce.

Farba: biela, symbol radosti a čistoty.

Introit: Gaudens gaudébo in Dómino, et exultábit ánima mea in Deo meo: quia induit me vestiméntis salútis...

Veľmi sa radujem v Pánovi a moja duša plesá v mojom Bohu, lebo ma obliekol do rúcha spasenia...

Modlitba.

Deus, qui per immaculátam Virginis Conceptiónem dignum Fílio tuo habitáculum praeparásti: quaesumus; ut, qui ex morte ejusdem Fílii tui praevisa eam ab omni

Bože, ktorý si nepoškvrneným počatím Panny Synovi svojmu dôstojný prýbytok pripravil, prosíme, tak dožič aj nám, aby sme na jej prímluvu k Tebe došli čistí, aby si

labe praeservásti, nos quoque mundos ejus intercessiōne ad te pervenire concédas. Per eūndem Dóminum nostrum...

ju skrze zásluby predvídanej smrti Syna Tvojho od každej škvrny hriechu zachránil. Skrze tohože Pána nášho...

Druhá modlitba je adventná z predošlej nedele.

Lekcia z knihy múdrosti. Príslovia 8, 22-35. Opisuje múdrosť Božiu, ktorú vidí Cirkev uskutočnenú v najdokonalejšom tvore, v Panne Márii. „Blahoslavení sú, ktorí zachovajú moje cesty... Kto mňa nájde, nájde život: a dosiahne spasenia od Pána.“

Evangelium podľa Lukáša. 1, 26-28

Anjelský pozdrav.

In illo tēpore: Missus est Angelus Gábriel a Deo in civitatē Galiléae, cui nomen Náza-reth, ad Virginem...

Za onoho času: Poslal Boh anjela Gabriela do galilejského mesta, ktoré sa volalo Nazaret, k Panne, zasnúbenej mužovi z rodu Dávidovho, menom Jozefovi. Meno Panny bolo Mária. Keď vošiel k nej anjel, povedal: „Zdravas, milosti plná, Pán s tebou (požehnaná si medzi ženami)!“

Prefácia o blahoslavenej Panne Márii:

Vere dignum et iustum est, aequum et salutāre, nos tibi semper et ubique grátias āgere: Dómine sancte, Pater omnipotens, aetérne Deus: Et te in Conceptione immaculāta beātae semper Virginis collaudāre, benedícere et praedicāre. Quae et Unigénitum tuum Sancti Spiritus obumbratiōne concēpit: et, virginitātis glória permanēte, lumen aetérnum mun-

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásenosné vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože, a vždy Ťa chváliť, oslavovať a zvelebovať v Nepoškvrnenom Počatí blahoslavenej vždy Panny Márie. Ona zatienená Duchom Svätým počala Tvojho jednorodeného Syna a zachovajúc si slávu panenstva, porodila svetlu večné svetlo, Ježi-

do effúdit, Jesum Chrístum, Dóminum nostrum. Per quem majestátem tuam laudant Angeli, adorant Dominatiónes, tremunt Potestátes. Caeli caelórumque virtútes ac beáta Séraphim sócia exultatióne concélebrant. Cum quibus et nostras voces ut admítte iubeas, deprecámur, supplicí confessióne dicéntes: Sanctus...

ša Krista, nášho Pána. Skrze neho Tvoju velebnosť chvália anjeli, klaňajú sa jej Panstvá, pred ňou sa trasú Mocnárstva. Jednotným hlasom ju oslavujú nebesia a nebeské mocnosti spolu s blahoslavenými Serafmi. Prosíme Ťa, dovoľ, aby aj náš chválospev k týmto sa pridružil, lebo aj my pokorne vyznávame, hovoriac: Svätý, svätý...

Meditácia o Panne Márii.

1. Ctím si Matku Božiu ako nebeskú Matku svoju, ktorá vo mne vidí podľa Ježiša dieťa svoje a ochraňuje ma. Som verným ctiteľom mariánskym, lebo prítulnosť k Bohorodičke dodáva náboženskému životu veľmi potrebnú milotu detinskej povahy, ochraňuje nevinnosť. Pestujem v sebe úctu k Panne Márii, lebo ona predstavuje dokonalú ženskosť, večné hodnoty ženskej bytosti a spája v sebe z týchto hodnôt dve najcennejšie: panenstvo a materstvo. Mariánska služba je služba rytierska a výhradná perla katolíckeho duševného života.

2. U dievčat si ctím pyľ panenstva, keď som mužským, zas u mladých ľudí si ctím neskazenosť, keď patrím k ženskému pokoleniu. Pričiním sa o to, aby v mojom priateľstve tieto kvetinky zachovali svoju čerstvotu a príťažlivú silu.

3. Dnes konajú sa obnovy sľubov a prijatia za členov v mariánskych kongregáciach. Šťastlivý ten, kto pod ochranou mariánskej kongregácie vedel sa zachovať a vyspieť v povedomeleho katolíka.

4 Ešte aj u takých rodín, kde niet veľa náboženských obrazov, mávajú obraz Madony. Kiežby bola ona strážkyňou manželskej vernosti a čistoty

manželských úmyslov. Aj v láske k dieťaťu ona dala najkrajší príklad.

5. Zatažený som následkami dedičného hriechu. Skazená ľudská príroda ustavične sa hlási vo mne. Ale aj v sebe musím vysoko ctíť smysel pre duševnú a telesnú čistotu, pre tú relatívnu nepoškvrnenosť. Len neprestať bojovať! Ešte ani po páde netreba zúfať alebo oddať sa necharakternému cynizmu. Uznať treba vinu, i tú najmenšiu, ľutovať a hľadať nápravu. Ideál nepoškvrnenej Panny, ideál čistej ženy ani na chvíľu neslobodno stratiť s očí.

Druhá nedeľa adventná.

Cirkev nás najistejšie privedie k očakávanému Spasiteľovi. Ona nám pripomína posvätný vrch Sion v Jeruzaleme, kde stál veľchrám židovský. Tam sa kedysi shromažďoval vyvolený národ a hľadal spasenie. Sionom Nového zákona je cirkev svätá, v ktorej každý rok prežívame nádejami plný advent.

F a r b a : fialová.

I n t r o i t : Pópulus Sion, ecce, Dóminus véniet ad salvandas gentes...

Ľud sionsky, hľa, príde Pán spasíť národy...

Glória vystane na konci „Benedicamus Dómino“.

Modlitba.

Excita, Dómine, corda nostra ad praeparandas Unigéniti tui vias: ut, per ejus advéntum, purificáti tibi méntibus servíre mereámur. Qui tecum vivit...

Povzbud', Pane, naše srdcia k príprave ciest Jednorodeného Syna Tvojho, aby sme skrze jeho príchod na mysl boli očistení a tak Tebe slúžiť mohli. Ktorý s Tebou žije...

2. a 3. modlitba ako na str. 211.

L e k c i a z listu svätého Pavla Rimanom (15, 4-13) opisuje, aká má byť láska, ktorá tvorí príkladnú shodu medzi nami. „Boh (pôvodca) tejto trpezlivosti

a útechy, nech vám dožičf, aby ste medzi sebou boli jednomyseľní podľa Ježiša Krista, aby ste jednou myslou a jednými ústami oslavovali Boha a Otca Pána nášho Ježiša Krista. Preto sa ujímajte druh druhá, ako aj Kristus sa vás ujal na oslávenie Boha!... A Boh tejto nádeje nech vás naplní všetkou radosťou a pokojom viery, aby ste sa na viac a viac vzťahali v nádeji a to mocou Ducha Svätého."

Evanjelium podľa Matúša. 11, 2-10.

Posolstvo Krstiteľa.

In illo témpore: Cum audisset Joánnes in vinctulis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, ait illi: Tu es, qui venturus es, an álium expectámus?...

Za onoho času, keď sa Ján v žalári dopočul o skutkoch Kristových, vyslal k nemu dvoch svojich učeníkov; pýtal sa ho: „Ty si ten, ktorý má prísť, alebo iného máme čakať?“ Ježiš im odpovedal: „Idte, oznámte Jánovi všetko, čo ste počuli a videli. Slepi vidia, chromi chodia, malomocní sa očisťujú, hluchí počúvajú, mŕtvi vstávajú a chudobným sa hlása evanjelium. Blahoslavený, kto sa na mne nepohorší.“ — Keď tí odchádzali, začal Ježiš hovoriť zástupom o Jánovi: „Čo ste vyšli na púšť vidieť? Azda trstinu vetrom klátenú? Alebo načože ste (ta) vyšli? Aby ste uzreli muža mäkko odetého? Hľa, jemné šaty nosia tí, čo bývajú v kráľovských palácoch. Načože ste teda vyšli? Aby ste videli protoka? Áno, hovorím vám, ešte i viac ako protoka. Lebo on je to, o ktorom je napísané: Hľa, ja posielam svojho posla pred tvou tvárou; on pripraví cestu pred tebou.

Meditácia.

1. Svet ustavične hľadá nových spasiteľov. Všetko prežíva krizu, a niet východiska. Hlas modernej kultúry a zázračnej techniky znova sa vracia k Ježišovi s otázkou: Ty si ten Mesiáš, alebo máme iného očakávať? Ježiš karhávým okom sa díva na moderného človeka, ktorý vo svojej nervozite a vo svo-

iom životnom shone nenájde si času vzdelávať sa duševne, vhlbiť sa do dejín. Na tom širokom poli histórie a najmä v dušiach toľko dobrých ľudí by uvidel dielo Kristovo: duchovnú osvetu, skromnosť, a obetavosť, obnovený život a sociálnu rovnosť na základe kresťanskej lásky. Modernému človeku neostáva inšie ako uznať Krista a jeho Cirkev. Kristus, náš vodca z nešťastia a biedy — to je najaktuálnejšia adventná myšlienka.

2. Niekedy aj ja mávam pochybnosti, keď hľadám cestu svojho vlastného života. Kam sa obrátiť? Ako by bolo lepšie? Koho poslúchať? Zhýralú spoločnosť? Telo svoje? Vlastný namyslený rozum s tou chatrnou mierou pochybnej múdrosti? Nie, ja nemám času na tento krátky život zmietañ sa v jalových pochybnostiach. Potrebujem osvedčeného vodcu, zakotvenú silnú ideu, potrebujem — Boha. Potrebujem Ježiša. Tí, ktorí ma chcú viesť, sú sami slepí: duševne vyschnutí, sú chromí: kuľhajú po chodníkoch rozličných „problémov“, sú mŕtvi, života dať nevedia. Ja potrebujem nie vodu, nie noviny, nie zábavy — to je všetko veľké vyprázdňovanie duše, mňa moderné prúdy duševne len ochudobňujú, — ja potrebujem — evanjelium. Príď, Pane Ježišu!

3. Ježiš chváli Jána Krstiteľa. Nie panovníkov, ktorí vyobliekaní reprezentujú seba, nie diplomatov, ktorí mätko cestujú, nie profesorov, ktorí z ozdobených kresiel vyučujú, ale Jána, ktorý sa odvážil povedať pravdu panovníkovi a preto bol do žalára vrhnutý. Ján chváli, ktorý nič nemá, skromne žije, peniazmi opovrhne, svojou nenáročnosťou a chudobou zbiera veriacich pre kráľovstvo Božie a sprostredkuje mier medzi ľuďmi. Ján chváli, ktorý neužíva frázy a bombasty, ale jednoduchými slovami vykladá pravdu a hlása Krista. Trstina a obleky elegantné — to sú necharakterné prázdne hlavy a pozéri. A my potrebujeme prorokov!

Tretia nedeľa adventná.

Už sa blížia Vianoce, už sa blíži narodenie Pána. Cirkvi nemôže zatajiť svoju radosť, že to očakávanie nie je márne. Dnešná nedeľa je akosi preddavok na vianočnú radosť. Blízko je Pán. Kňaz sa môže dnes obliecť do ružového rúcha, spev môže znieť radostne. Ešte je advent, čakáme, ale naša nádej je pevná a istá.

F a r b a : Ružová alebo fialová.

I n t r o i t : Gaudete in Dōmine semper: iterum dico, gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus: Dōminus enim prope est...

Radujte sa v Pánovi vždycky. Opakujem radujte sa. Skromnosť vaša nech je známa všetkým ľuďom. Veď Pán je blízko...

Glória vystane, na konci „Benedicamus Dōmino“.

Modlitba.

Aurem tuam, quaesumus
Dōmine, precibus nostris
accommoda: et mentis
nostrae tenebras, gratiae
tuae visitationis illustra:
Qui vivis...

Prosíme, Pane, nakloň
sluch Tvoj k prosbám našim
a milosťou príchodu
Tvojho osvieť tmu našej
mysle. Ktorý žiješ...

2. a 3. modlitba ako na str. 211.

L e k c i a z listu svätého Pavla Filipanom. 4, 4-7. Radosť a pokoj, ovocie adventu. Začiatok čítania tvorí aj Introit: „Radujte sa v Pánovi... A pokoj Boží... bude hájiť vaše srdcia a vaše mysle v Kristu Ježišovi.“

E v a n g e l i u m podľa Jána 1, 19-28.

S v e d e c t v o Jána Krstiteľa.

In illo tempore: Misérunt Judaei ab Jerosolymis sacerdotes et levitas ad Joānnem ut interrogarent eum: Tu quis es?...

Za onoho času poslali Židia k nemu jeruzalemských kňazov a levitov, aby sa ho spýtali: »Kto si ty?« A on vyznal a nezaprel. Vyznal: »Ja nie som Mesiáš!« I spýtali sa ho: »Čo (si) teda? Si Eliáš?« A on odpovedal: »Nie som!« — »Si vari prorok?«

Odpovedal: »Niet!« *Nástojili teda: »Tak kto si, aby sme mohli dať odpoveď tým, čo nás poslali? Čo ivrdíš sám o sebe?«* On odpovedal: »Som hlas volajúci na púšti. Pripravte cestu Pánovi! ako povedal prorok Izaiáš.« — A poslovia, ktorí boli z (triedy) farizejov, sa ho ďalej pýtali: »Prečo teda krstiš, keď nie si Mesiáš, ani Eliáš, ani prorok?« Ján im odpovedal: »Ja krstím (len) vodou, ale medzi vami je ten, ktorého vy nepoznáte. On prichádza sice po mne, (ale je už pred mnou,) a ja nie som hoden rozviazať mu remienky na obuvi!« *To sa stalo v Betánii za Jordánom, kde Ján krstil.*

Meditácia.

1. Osobnosť Jánova je cenná. Zrieka sa všetkého a žije jednej myšlienke. Celkom sa jej oddáva. Nepracuje v úkryte, aj vrchnosti sú na jeho prácu upozornené. On sa ich nebojí, smelo im vyznáva, po čo prišiel, čo hlása, čo pripravuje. Vstupuje im do svedomia. Je pritom skromný. Nedáva si tituly, ktoré mu neprináležia. Nie som Kristus, — hovorí Ale pri skromnosti, ktorá je u neho vlastne pravdovravnosť, je to človek povedomý. Ja som hlas... Vie, čo koná, a je presvedčený o dôležitosti myšlienky, ktorej slúži a žije. I ja musím mať vedúcu myšlienku, ktorej žijem, svoje povolanie. Keď táto myšlienka nevie sa uplatniť, tak netreba búriť, ale príslušných vhodným spôsobom upozorniť. Moja vlastná ambícia musí mať tiež dvojakú líniu: skromnosť a povedomie, to je správna koľajnica. Skromnosť bez povedomosti býva hriešnou slabosťou, alebo stanoviskom pohodlia, zakrývaného pod rúško svätosti. Uvedomelosť bez skromnosti je bezočivosťou a bezohľadnosťou.

2. Tragédia židovského národa je, že toľké storočia čakal Mesiáša, a keď sa konečne zjavil, nepriznal sa k nemu. Nešťastníci urobili z náboženskej myšlienky nacionálnu otázku a politiku. Kristus im ani s jedného ohľadu nevyhovel. Na duševný život, na tieto hlboké hĺbky kultúrnych hýbadiel, nemys-

leli. Osud Židov — osud modernej civilizácie! Uprostred vás stojí, ktorého vy neznáte.

3. Je užitočným zvykom odhaviť si spoveď aj pred Vianocami. Dám si teda otázku sebe samému: Kto si? Čo hovoríš sám o sebe? Vykonám duševnú revíziu u seba, vykonám tú malú meliorizáciu. Pripravím cestu Pánovi.

Štvrtá nedeľa adventná.

Deň-dva, a už sú tu Vianoce. Na východe končí sa teraz olejobranie. Olejom sa mažú tí, čo budú slúžiť Kristovi: kňazi. Preto Cirkev predošlý týždeň, takzvané kántry, venovala pamiatke a modlitbe za dobrých kňazov. Kristus potrebuje dobrých sluhov, sväté kňazstvo, aby učili národy a rozdávali ovocie spásenia. Očakávame príchod Ježišov spolu s verným kňazstvom.

Farba: fialová.

Introit. Rorate, caeli, desuper, et nubes pluant justum: aperiatur terra, et germinet Salvatorem. Žalm 18, 2.

Roste nebesia, shora a oblaky nech pršia Spravodlivého; nech sa otvorí zem a nech zrodí Spasiteľa...

Glória vystane, na konci „Benedicamus Domino“.

Modlitba.

Excita, quaesumus, Domine, potentiam tuam, et veni: et magna nobis virtute succurre; ut per auxilium gratiae tuae, quod nostra peccata praepediunt, indulgentia tuae propitiationis acceleret: Qui vivis...

Prosíme, Pane, vzbud svoju moc, príď a prispej nám veľkou silou, aby dobrotivé odpustenie Tvoje mocou milosti Tvojej urýchlilo to, čomu naše hriechy prekážajú. Ktorý žiješ...

2. a 3. modlitba ako na str. 211.

Lekcia z listu svätého Pavla Koríntanom. 4. 1-15. Kňazstvo v službe svetla spravodlivosti. »Nech

nás každý pokladá za služobníkov Kristových a správcov Božích tajomstiev! A od správcov sa požaduje iba to, aby každý bol spoľahlivý. Mne samému naozaj veľmi málo záleží, ako ma vy súdite alebo ktoréhoľvek ľudský súd. Veď ani sám seba nesúdím! ... Pán sám ma súdi! Preto vôbec nesúďte predčasne, kým nepríde Pán, ktorý osvetlí to, čo je skryté vo tme, a zjaví úmysly srdc. A vtedy každý dostane od Boha svoju pochvalu.»

Evanjelium podľa Lukáša 3, 1-6.

Spln časov.

Anno quintodécimo impérii Tibérii Caésaris, procurante Póntio Piláto Judaéam... factum est verbum Dómini super Joánnem, Zachariae filium, in desérto...

V pätnástom roku vlády cisára Tiberia, keď Pontský Pilát spravoval Judsko a Herodes bol štvrtvládárom v Galilei, jeho brat Filip bol štvrtvládárom v krajine Iturejskej a Trachonitskej, Lyzaniáš bol štvrtvládárom v Abiléne, za veľkňazov Annáša a Kajláša zaznel na púšti hlas Boží nad Jánom, synom Zachariášovým. I chodil po celom okolí Jordána a hlásal kresť pokánia na odpustenie hriechov, ako je napísané v knihe reči Izaiáša proroka: Na púšti zaznieva hlas: Pripravte cestu Pánovi, rovnými urobte jeho chodníky! Každá dolina nech sa vyplní a každý vrch a kopec nech sa sníži; čo je krivé, nech sa vyrovná, a čo je hlboké, nech sa stane rovnou cestou. A všetci ľudia uvidia spásu Božiu.

Meditácia.

1. Keď sa časy splnily, keď mocná rímska ríša obľahala celý známy kultúrny svet, za časov Tiberia, prišla vhodná chvíľa pre Božie plány, prišla chvíľa spasit človeka. Všetko je v Božích plánoch. Tým my ťažko porozumíme, lebo žijeme ien rok, sotva nazrieme do toho, čo bolo, a o tom, čo bude, nevieme nič. Aj ku mne sa dostáva slovo Pánovo, jeho výzva.

aby som pripravil svoju dušu. Je to dnes posledná výzva pred Vianocami. Neviem, čo je o mne v Božích plánoch, ale jedno viem, že musím využiť každú chvíľu, v ktorej slovo Pánovo ku mne sa dostáva, v meditácii, vo svedomí, v spomienkach, v nepríjemných prekvapeniach, v sklamaníach.

2. Moja duša zahrúžená do víru tohto sveta, do každodennej práce, nemajúca času na vhĺbenie, na modlitby, rozptýlená úmorom života a plytkosťou zábavy, táto moja duša — ako by vyschýnajúca púšť. A zneje hlas volajúceho na púšti, hlas Spasiteľov: Priprav cestu! Všetko jedno, čo som sa učil, aké mám postavenie, aký plat, aké zamestnanie. Na tom nezáleží. Ani na chudobe alebo na bohatstve. Dušu svoju musím pripraviť. Svoje pudové nízkoosti vyrovnať, snížiť svoju spupnosť, ktorou sa chcem na druhom vyvíšiť. Uznať, že ten kopec, na ktorý ma postavily štúdiá, veda a každodenné noviny, je primárnym horizontom, z ktorého nedá sa spravovať ľudský život. Priznať sa k tomu, čo som krivého myslel, povedal a robil. Napraviť. A hlavne opustiť tú hrbolatú cestu necharakternosti. cestu bez pevného svetonázoru, to žitie so dňa na deň len pre žalúdok a pre pobavenie: raz sem, raz tam, podľa nálady a spoločnosti. Volíť si treba rovnú cestu k spásu. Toto duševné preporodenie je jediným slávnym zakončením adventu.

VIANOCE.

Samý jasot, samá radosť Už v predvečer sviatku, na Vigilly, 24. decembra, ohlasoval v introite Žalm 79: *Hódle sciétis, quia véniet Dóminus et salvábit nos: et mane vidébitis glóriam ejus* — dnes sa dozviete, že príde Pán a spasí vás: a zajtra uvidíte slávu Jeho! Ani sa nedočkávame sviatku samého, ale okolo stromku, ktorý žiari ako duše naše rozradostené, pripravujeme si darčeky a hostinku v znamení rodinnej lásky, prežívajúc svätú noc. Všade zneje milá pieseň:

Tichá noc, svätá noc!
všetko spí, všetko sní,
sám len svätý bdie dôverný pár,
stráži Dieťaťko, nebeský dar.
Sladký Ježiško spí, sní,
nebesky ticho spí, sní.

Ako táto, už dnes medzinárodná pieseň dokazuje, oslavuje sa Boh v podobe dieťaťa. Preto Vianoce pokladáme za sviatok detí. No Vianoce nesmú mať len nádych tejto naivity, utvorený stromčekom, darmi, snehom, Betlehemom a jasličkami. Nebolo by dôstojné pre nás, keby sme po takom vážnom očakávaní, po takom dôkladnom advente prežívali iba rodinný večer a videli v narodenom Ježišovi len malé, roztomilé dieťa. Inteligentný človek prežíva aj opravdivý význam sviatku: Narodenie Pána, *Nativitas Dómini*.

Evanjelium vigílie stručne opisuje, ako sa stala Mária matkou Ježiša. Matúš 1, 18 21:

Keď jeho matka Mária bola zasnúbená s Jozefom, prv ako by sa boli sišli, vyšlo najavo, že počala z Ducha Svätého. Keďže jej muž Jozef bol spravodlivý a nechcel ju vystaviť potupe, zaumienil si ju tajne prepustiť. Keď sa teda s týmto svojím úmyslom zapodieval, hľa anjel Pánov sa mu zjavil vo sne a hovoril: „Jozef, syn Dávidov, neboj sa vziať si Máriu za ženu, lebo čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého. Porodi

syna, a ty mu dáš meno Ježiš (t. j. Vysloboditeľ), lebo on vyslobodí svoj ľud z jeho hriechov."

25. marca, pred deviatimi mesiacmi sme spomínali Zvestovanie Panny Márie, keď jej anjel dal na vedomie, že bude matkou Spasiteľovou. Dnes slávime pamiatku narodenia Božieho. Kňaz môže slúžiť tri omše. Polnočnú, takzvanú utiereň, rannú, takzvanú pastiersku a potom sviatočnú.

UTIEREŇ.

Farba: biela, znak radosti.

Introit. Dominus dixit ad me: Fílius meus es tu, ego hódie génui te. Žalm 2. Pán mi povedal: Ty si môj syn, ja som ťa dnes splodil.

Modlitba.

Deus, qui hanc sacratísimam noctem veri lúminis fecísti illustratione claréscere: da quaésumus: ut, cujus lucis mystéria in terra cognóvimus, eius quoque gáudiis in caelo perfruámur: Qui tecum vivit...

Bože, ktorý si túto pre-svätú noc jasom pravého svetla osvietil, daj nám, prosíme, požívať kedysi v nebi radosti tohto Svetla, ktorého tajomstvá na zemi sme poznali. Ktorý s Tebou žije...

Lekcia z listu svätého Pavla Titovi. 2, 11-15.
Nech je tu celá:

Drahý brati! Všetkým ľuďom sa zjavila milosť Boha a Spasiteľa nášho, ktorá nás vychováva, aby sme sa odriekli bezbožnosti a svetských žiadostí a striezlivo, spravodlivo a zbožne žili na tomto svete, očakávajúc (splnenie) blahoslavenej nádeje a slávny príchod velebného a veľkého Boha a Spasiteľa nášho Ježiša Krista. On sa za nás obetoval, aby nás vykúpil zo všetkých neprávostí a očistil si (nás) ako ľud vyvolený, horlivý v dobrých skutkoch. Toto hlásať, takto povzbudzuj a napomínaj so všetkou vážnosťou v Kristu Ježišovi, Pánovi našom!

Evanjeliium podľa Lukáša. 2, 1-14.

Narodenie Pána.

In illo témpore: Exiit edíctum a Caésare Augústo, ut describerétur univérsus orbis...

Za onoho času vyšiel rozkaz od cisára Augusta popísať celý svet. Tento popis bol prvý za Quirínovho vladárenia v Sýrii. Každý išiel do svojho mesta, aby sa dal zapísať. Vybral sa teda aj Jozef z galilejského mesta Nazareta do Judska, do mesta Dávidovho, ktoré sa volá Betlehem, keďže pochádzal z domu a rodu Dávidovho, aby sa dal zapísať s Máriou, svojou snúbenicou, ktorá bola v požehnanom stave. Kým tam boli, nadišiel jej čas, aby porodila. I porodila svojho prvorodeného syna, zavinula ho (do plienok) a uložila v jaslach; v hospode totiž nebolo pre nich miesta. A boli v tom kraji na poli pastieri, ktorí v noci strážili svoje stádo. Tu zastal pri nich anjel Pánov a sláva Pánova ich ožiarila, takže sa veľmi zľakli. Ale anjel im povedal: »Nebojte sa! Hľa, veľkú radosť vám zvestujem, ktorá bude (patriť) všetkému ľudu, lebo dnes sa vám v meste Dávidovom narodil Spasiteľ, Mesiáš a Pán. A toto vám bude znamením: Nájdete nemluvniatko, zavinuté do plienok a uložené v jaslach.« Hneď sa pridružilo k anjelovi množstvo nebeského vojska; zvelebovali Boha a hovorili: »Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!«

Poznámka: Na ktorejkoľvek z týchto troch omší je človek prítomný, odbaví si tým svoju povinnosť, slyšať sviatočný deň omšu svätú.

PASTIERSKA.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Lux fulgēbit hodie super nos: quia natus est nobis Dóminus: et vocábitur Admirábilis, Deus, Princeps pacis, Pater futuri saeculi: cujus regni non erit finis... To je slávne pro-roctvo Mesiáške u Izaiáša 9, 2-6. Dnes zažiarilo nad nami svetlo, lebo sa nám narodil Pán; bude sa volať Zázračný, Boh, Knieža pokoja, Otec budúcich vekov a jeho kráľovstvu nebude konca.

M o d l i t b a prosí o toto svetlo aj v našich skutkoch.

L e k c i a z listu svätého Pavla Titovi. 3, 4-7. Zasa celá:

Najmilší: Zjavila sa však dobrotivosť a láskavosť Boha, Spasiteľa nášho, ktorý nás spasil nie pre spravodlivé skutky, ktoré sme konali, ale z veľkého milosrdenstva, a to kúpeľom znovuzrodenia a obnovenia skrze Ducha Svätého. Hojne ho na nás vylial skrze Ježiša Krista, Spasiteľa nášho, aby sme sa stali spravodlivými jeho milosťou a mali nádej i podiel na večnom živote.

E v a n g e l i u m podľa Lukáša. 2, 15-20.

Hold pastierov.

In illo témpore. Pastóres loquebantur ad invicem: Transeámus usque Bétlehem...

Za onoho času povedali si pastieri: »Zájdime si až do Betlehema a pozrime tú vec, ktorá sa stala a ktorú nám oznámil Pán!« Chytro sa vybrali a našli Máriu, Jozefa a nemluvniatko, uložené v jaslach. Uvideli a vyrozprávali, čo im bolo povedané o tomto dieťatku. A všetci, ktorí to počuli, divili sa tomu, o čom im rozprávali pastieri. Mária si však zachovala tieto zvesti a premýšľala o nich vo svojom srdci. Pastieri sa potom vrátili, chválili a velebili Boha za všetko, čo boli počuli a videli tak, ako im to bolo oznámené.

HLAVNÁ OMŠA.

F a r b a : biela. Môže byť aj zlatá výšivka. Zlaté tkanivo nahradzuje, okrem čiernej a fialovej, ostatné farby. Strieborné tkanivo nahradzuje len bielu farbu.

I n t r o i t. Puer natus est nobis, et filius datus est nobis: cuius impérium super húmerum eius: et vocabitur nomen eius magni consílii Angelus. — To je tiež proroctvo Izaiáša 9, 6. Chlapček sa nám narodil a synček nám je daný. Na jeho plecích je vláda nad svetom a volať sa bude: Anjel veľkej rady.

Modlitba.

Concéde, quaesumus, omnipotens Deus: ut nos Unigéniti tui nova per carnem Nativitas liberet; quos sub peccati iugo vetusta servitus tenet. Per eúndem Dóminum..

Daj, prosíme, všemohúci Bože, aby nás nové telesné narodenie jednorodeného Tvojho Syna oslobodilo od jarma hriechu, pod ktorým nás drží staré otroctvo. Skrze tohto Pána...

Lekcia z listu svätého Pavla Židom 1, 1-12.
Celá:

Mnoho ráz a rozličným spôsobom voľakedy hovoril Boh otcom ústami prorokov, ale teraz v poslednom čase prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a skrze ktorého stvoril svety. On je odblesk slávy (Boha) a obraz jeho podstaty. Svojím premocným slovom udržuje vesmír; (ľuďom) prišiel očistenie od hriechov a sedí na výsostiach po pravici velebného (Boha). On je o toľko dôstojnejší od anjelov, o koľko ich prevyšuje zdedeným menom. Veď kedy ktorému anjelovi povedal (Boh): Syn môj si ty, ja som ťa dnes splodil! (Žalm 2.) Inde zasa: Ja mu budem otcom a on mi bude synom. (2 Kr 7, 14.) A keď svojho Prvorodeného znova privádza na zem, hovorí: Nech padnú pred ním na kolena všetci anjeli Boží! (Žalm 96.) O anjeloch vraví: Vetry má za poslov a ohnivé plamene za služobníkov. (Žalm 103.) O Synovi však: Tvoj prestol, Bože, je na večné veky! Tvojím kráľovským žezlom je žezlo spravodlivosti. Spravodlivosť máš rád, nepravosť nenávidíš, preto ťa pomazal Boh, tvoj Boh, olejom radosti väčšmi než tvojich druhov. (Žalm 44.) A ďalej: Ty, Pane, na počiatku zemi si dal základy, dielom tvojich rúk sú nebesá. Tie sa pominú, ale ty ostaneš! Ako rúcho zotlejú ony všetky, ako plášť ich svinieš a ako šatu zmeníš inými, Ty však si vždy ten istý a nebudú mať konca roky tvoje. (Žalm 101.)

Evanjeliium podľa Jána. 1 1-14.

A Slovo telom sa stalo.

Initium Sancti Evangélii secúndum Joánnem

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum...

Začiatok svätého evanjelia podľa Jána. Na počiatku bolo slovo, a Slovo bolo u Boha, a Boh bolo Slovo...

Ako na konci omše na str. 176.

Prefácia o Vianociach:

Vere dignum et justum est, aequum et salutäre, nos tibi semper et ubique grätias ägere: Dömine sancte, Pater omnipotens, aetérne Deus: Quia per incarnätli Verbi mysterium nova mentis nostrae öculis lux tuae claritätis infülsit: ut, dum visibíliter Deum cognöscimus, per hunc in invisibílium amórem rapiámur. Et ideo, cum Angelis et Archángelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni militia caelésliis exércitus hymnum glóriae tuae cántamus, sine fine dicéntes: Sanctus...

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné vzdávať vďaky vždý a všade Tebe, svätý Pane, všemohúci otče, večný Bože, lebo skrze tajomstvo vteleného Slova zažiarilo našim duševným očiam nové svetlo Tvojej jasnosti, aby sme sa viditeľným poznaním Boha povzniesli k láske nebeských vecí. A preto s anjelmi a archanjelmi, s Trónmi a Panstvami a s celým zástupom nebeského vojska spievame chválospev Tvojej velebnosti a ustavične voláme: Svätý, svätý, svätý...

Meditácia o Vianociach.

1. Skoro každé slovo svätých vianočných úkonov nás presvedčuje o tom, že nenarodilo sa len dieťa, ale narodil sa vlastne — Boh. Tak teda nerozptýľujem sa len v akýchsi snivých dumkách, ale klaniam sa narodenému Bohu. Že Boh stal sa človekom, táto Inkarnácia má svoje výšky a hĺbky. Syn Boží, to je grandiózna myšlienka Otcova, myšlienka, ktorá sa večne rodí v Ňom, ale sa súčasne aj prejavuje ako Slovo, ako povedaná myšlienka. Otec je od začiat-

ku, aj Slovo je od začiatku, a toto Slovo natoľko patrí k podstate Otcovej, k tejto pra-existencii, že je tiež Bohom, osobou božskou. A toto Božie Slovo, tento Boh, stal sa dnes človekom, aby človeka spasil: učil ho myslieť, cítiť, pracovať, pravdu poznávať, a za neho sa obetoval. Takto ponímané synovstvo Božie má ohromné hĺbky filozofické. Boh sa narodil, Pán sa nám narodil, vládca sveta. Keď si teraz prečítam evanjelium Jána o Slove večnom, ktoré stalo sa telom, lepšie budem chápať význam sviatku, význam Vianoc, a nebudem vidieť pred sebou len milučké jasle, ale začiatok spasenia, ba spasenie vôbec, ktoré mi umožňuje stať sa tiež synom Božím a duševne sa znova narodiť nie z tela, ani nie pre žiadosti telesné, ale z Boha. Mnohí, premnohí inteligenti a neinteligenti Krista neuznávajú, o jeho spáse ani nevedia, »a tma ho nepochopila«. Ani jeho vlastný národ Ho neprijal. A dnes koľko je kresťanov, koľko katolíkov, koľko inak dobrých ľudí, ktorí sa nevedia vhlbiť do tajomstiev spasenia, žijú len zvykom a predsudkom, nie Kristovi. »Jeho vlastní ho neprijali« ... Ja Ho prijímam, ja Ho chcem poznať, chápať, jeho nasledovať. Chcem ten vyšší život, v Bohu zakotvený. »Všetkým tým, čo ho prijali, dal moc stať sa deťmi Božími.« Tak kľáčim pred jaslami. Modlím sa k narodenému Bohu, klaniam sa Slovu, ktoré sa telom stalo. Povďačnosť ku Stvoriteľovi mi opakuje srdce. »Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nik, kto v neho uverí, nezahynul, ale mal večný život.« (Ján 3, 16.)

2. Aký je to ohromný rozdiel: Boh sa narodil, všemohúci Pán — a to v opustenej maštali. Pastieri, zvieratká okolo Neho. Nie vladári, nie bohatí, nie zhýralci. Táto prekvapujúca nenáročnosť, táto chudoba a skromnosť — to je múdrosť Božia, ktorá vo všetkom vidí podstatu a nie prídavky. Táto primitívna múdrosť môže ma jedine urobiť šťastným. Dôstojnosť ľudskú mám, lebo som sa narodil, jednoducho: človekom sa stal. Dobrým človekom sa stanem, keď nebudem chcieť nikomu ublížiť, keď nebudem myslieť na pomstu. Šťastlivým človekom budem, keď

sa uskromním, keď nebudem mať nároky, neprístojné ambície, keď sa uspokojím s tým, čo treba. A svätým človekom sa stanem, keď budem mať spojenie s Bohom, keď sa stanem synom, dcérou Boha svätého. To je podstata života, nič iného. Ostatné je len prídavok. Betlehem — podstata života a šťastia.

3. Nie nadarmo vidíme vo Vianociach aj sviatok rodinného života. Práve tá podstatná skromnosť a jednoduchosť, ktorá nehľadá šťastie v hojnej materiálnej zaopatrenosti, ale v láskavom spolužití a vzájomnej láske, je koreňom rodinného šťastia. Mária a Jozef s malým Ježišom, to je tá malá rodina, Svätá rodina, ktorá je príkladom všetkých kresťanských rodín. S najväčšou starostlivosťou musím sa starať, aby bol pokoj v mojej rodine, aby neboly zvady, hnevy. To rozbíja rodinné šťastie to rozbíja rodinu. Zväčša pre hmotné veci vadievame sa v rodine, lebo ony vypestujú v nás ducha hrabivosti a červ závesti vyhlodá i najskromnejšie ovocie rodinného života. Posilňujme rodinu katolícku, vychovajme ju v duchu betlehemskej skromnosti a súdružnosti, to je jedinečná sociálna úloha Cirkvi.

4. Boh sa narodil a priniesol hneď aj program: Sláva Bohu, pokoj ľuďom. Keď mám byť inteligentným človekom-katolíkom, ani ja nemôžem mať iného programu. Uznávať Boha, vyznávať Ho, klaňať sa Mu, jeho kráľovstvo šíriť, Jemu sa modliť, mať pevnú vieru, kresťanské presvedčenie, ucelený svetónázor, zdravé zásady: to je jedna čiastka programu, to je tá sláva Božia. Snášať sa s ľuďmi, pokoj dať každému človeku dobrej vôle, nerobiť nesváry, ohováčky, neprijemnosti, to je druhá čiastka programu. Taká je inteligentná duša katolícka.

Nedeľa po Vianociach.

Keď Svätok Narodenia Krista Pána prichodí na nedeľu, táto nedeľa celkom vystane, lebo vtedy o týždeň po sviatku je už Nový rok. Vianoce sú veľký sviatok, preto majú oktávu, svätenie cez jeden týždeň. V tejto oktáve je sviatok sv. Štefana, pivábo mučeníka 26. decembra, sv. Jána apoštola a evanjelistu 27. decembra, deň sv. Mláďatiek 28. decembra, a konečne deň sv. Silvestra, pápeža, v posledný deň občianskeho roku, keď v predvečer konajú sa poďakovné bohoslužby. Nedeľa po Vianociach patrí tiež do oktávy Vianoc. Nálada vianočná je aj v liturgii.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Dum médium siléntium tenérent ómnia, et nox in suo cursu médium iter habéret, omnípotens Sermo tuus, Dómine, de caelis a regálibus sédibus venit. Múdr. 18, 14. — Keď všade panovalo hlboké ticho a noc prebehla polovicu svojej cesty, sostúpilo, Pane, Tvoje všemohúce Slovo z kráľovského sídla nebies.

Modlitba.

Omnípotens sempíterne Deus, dirige actus nostros in beneplácito tuo: ut in nómine dilécti Fílii tui mereámur bonis opéribus abundáre: Qui tecum vivit et regnat...	Všemohúci večný Bože, riad naše činy podľa Tvojej Lúbsti, aby sme si v mene milého Syna Tvojho zaslúžili hojne konať dobré skutky. Ktorý s Tebou žije a panuje...
---	--

2. modlitba o Vianociach, ako na str. 229.

L e k c i a z listu svätého Pavla Galatanom (4, 1-7) nám pripomína, že Kristus svojím narodením oslobodil nás z otroctva a dal nám slobodu synov Božích. »A keďže ste synovia (Boží), soslal nám Boh do srdca Ducha svojho Syna, volajúceho: »Abba! Otče!« Už nie si teda sluha, ale syn; a keď si syn, si z milosti Božej aj dedič.«

E v a n g e l i u m podľa Lukáša. 2, 33-40.

Simeon a Anna pozdravujú Mesiáša.

In illo témpore: Erant Joseph et Maria mater Jesu, mirantes super his quae dicebántur de illo...

Za onoho času Jozef a Mária, matka Ježišova, divili sa tomu, čo sa o ňom povedalo. Simeon ich požehnal a jeho matke Márii povedal: »Hľa, tento je ustanovený na pád a na povstanie mnohých v Izraeli a na znamenie, ktorému budú odporovať. A tvoju vlastnú dušu prenikne meč, aby sa zjavilo smýšľanie mnohých sŕdc.« Žila vtedy aj prorokyňa Anna, dcéra Fanuelova, z pokolenia Azerovho. Bola už veľmi pokročilého veku. So svojím mužom žila sedem rokov po svojom panensťve a vdovou bola až do osemdesiatich štyroch rokov. Nevychádzala z chrámu, ale pôstami a modlitbami slúžila (Bohu) vo dne v noci. V tú istú hodinu prišla aj ona, velebila Boha a rozprávala o ňom všetkým, čo očakávali vykúpenie Jeruzalema. A keď vykonali všetko podľa Pánovho zákona, vrátili sa do Galiley, do svojho mesta Nazareta. Dieťaťko však rástlo a mocnelo, plné múdrosti, a milosť Božia bola v ňom.

Meditácia.

1. Kristus hneď po svojom narodení stal sa problémom viery a nevery. Každý kultúrny človek musí k nemu zaujať stanovisko, pozitívne alebo negatívne. Lahostajnosť je záporné a odporné stanovisko. Simeonovo proroctvo kreslilo dejiny cirkvi katolíckej. Pre mnohých stal sa Ježiš pádom, a zas pre mnohých vzkriesením. Jeho znak, kríž, je znakom odporu. Ja sa tomu nečudujem. Kristova náuka nie je heslom, ktoré zapáľuje zdivočelé davy, ale je ovocím pripravených duší. V chráme jeruzalemskom úradné kňazstvo nepoznáva Mesiáša. Ono vyberá dane a obetné dary, a očakáva tuzemskú moc pomsty a panovačnosti. I len dvaja skromní ľudia vidia v tom dieťatku Spasiteľa, dvaja z celého národa židovského: Simeon a Anna, predstavitelia Židov veriacich modliacich sa, milosťou Božou osvietených. Preto mňa

nezroní, keď vidím to úžasné stránenie sa Krista. Na to treba osobitnej duševnej inteligencie a duchovnej jemnosti, hĺbky, múdrosti a dobre podkutej vedomosti, aby človek objal znak odporu, aby videl v umŕtvovaní život, v smrti vzkriesenie, aby vedel v sebe prekonať ohromnú protivu medzi telom tohto sveta a krížom nadprirody.

2. »Tvoju vlastnú dušu prenikne meč.« To je základ mojej hlbkej katolíckej úcty k Matke Božej. Po pôrode srástla s Ježišom duševne a prekonala v sebe všetky cesty spasenia. Je Matkou Boha, — to jej dodáva dôstojnosť. Je Matkou Spasiteľa, — to jej dodávalo nadľudskej sily. Stala sa Matkou všetkých, ktorí nastúpili a nastupujú cestu ukrižovanej viery, — to jej zabezpečuje teplotu lásky a rytierskeho oduševnenia. Matku nemožno odtrhnúť od Syna. Synovi sa klaniam, Matku si uctievam. Mariánska úcta prehĺbuje život a cit kresťanský. Per Mariam ad Jesum — Máriou k Ježišovi, to je dobré heslo. Som verným dieťaťom Máriiným.

Nový rok.

Občiansky Nový rok v liturgií sa nespomína. Je to vlastne ôsmy deň svätenia Vianoc, oktáva a sviatok Obriezky Pánovej: In Circumcisíone Dómini. Spasiteľ bol podrobený zákonom židovským, teda aj obriezke židovskej. Dostal pri nej meno, ktoré je nad všetkými menami: Ježiš.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Puer natus est nobis, et filius datus est nobis... (ako v hlavnej omši vianočnej).

Modlitba.

Deus, qui salútis aeternae, beatae Mariae virginitate fecúnda, humano géneri praemia praestitisti: tríbue, quaesumus; ut ipsam pro nobis

Bože, ktorý si skrze panský plod blahoslavennej Márie ľudskému pokoleniu odmenu večného spasenia udeliť ráčil, dať, prosíme, aby sme

intercedere sentiámus,
per quam merú'mus
auctórem vitæ suscipe-
re, Dóminum nostrum Je-
sum Christum, Filium
tuum: Qui tecum...

primlúvu tej pocítili, skr-
ze ktorú sme dostali pô-
vodcu života, Pána nášho,
Ježiša Krista, Syna Tvoj-
ho; ktorý s Tebou ži-
je...

Lekcia ako na Utlerni, str. 226.

Evanjeliu podľa Lukáša. 2, 21.

Obriezka Pána.

In illo témpore: Postquam consummáti sunt
dies octo, ut circumciderétur Puer: vocátum est
nomen eius Jesus, quod vocátum est ab Ange-
lo, priúsquam in útero conciperétur.

*Za onoho času, po ôsmych dňoch, keď bolo treba
obrezať (chlapčeka), nazvali ho menom Ježiš, ktorým
ho bol anjel nazval skôr, ako sa počal v živote.*

Prefácia vianočná.

Meditácia.

1. Včera sme dokončili starý rok. Hlúpa poverči-
vosť ľudská usporiada na Silvestra zábavy a hulá-
kanie, aby sa vraj nový rok začínal veselo. Silvester
je predovšetkým večerom spytovania svedomia o
tom, ako sme rok prežili a využili, večerom revízie,
ktorá sa má konať s povďačnosťou k Bohu, od ktoré-
ho máme nielen rok, ale i každú hodinu, tobôž zdra-
vie i milosť. Len potom sa môžem zabaviť, keď reví-
zia duše priniesla uspokojenie. Inak je zábava len
zahlušovaním svedomia a výrazom duchovnej prázd-
noty. Posledné akordy roku: Te Deum laudámus!

2 Šťastlivý Nový rok! Je to pekný spoločenský
zvyk dobroprajnosťou zaplaviť známy svet. Pri tom
musím dávať pozor, aby to novoročné želanie malo
aspoň pre mňa samého význam. Šťastlivý má byť no-
vý rok lenže šťastie nezávisí od kariéry a bohatstva,
ale od spokojnosti a mierumilovnosti; na to treba
ešte zdravia ako osobitnej milosti Božej, a šťastie je

hotové. Kto nie takto chápe šťastie, ten je duševným samovrahom, lebo sa otravuje nemožnými plánmi, ambíciou závidi na ujmu duševného a telesného zdravia. Keď sa plány nedaria, keď príde sklamanie, nastane katastrofa vyprázdnených duší: stratia sa v živote, stratia sa zo života, stratia sám život, alebo si ho sami odnímu. Šťastie, to je kus práce, úsmev a jar, viera a nezávislosť, tichá modlitba, trocha slušnej zábavy, porozumenie a usmernená láska, povedomá vláda nad sebou, zdravý šport, dobré čítanie, vykonaná povinnosť a služba. Nový má byť ten rok: obnoviť veci zostarlé, odložiť staré chyby, nedobré zvyky. Obnoviť sa v Pánu. Mať pevnú vôľu a cieľavedomé plány, ktoré možno uskutočniť. Lepší život, duchovnejší, hlbší, povedomejší, nábožnejší. Skutočným rokom má byť tento nový rok, celým rokom: využiť každý Boží deň, aby bol dňom práce a dňom Božím. 365 dní: 365 krokov dopredu! Veni Creator Spiritus! Osvieť ma, Duch Boží, Duch narodeného Spasiteľa!

Sviatok Najsvätejšieho Mena Ježiš.

Odbavuje sa v nedeľu medzi Novým rokom a Troma kráľmi. Keď niet nedele medzi týmito dvoma sviatkami, tak 2. januára, ale vtedy nie je povinným sviatočným dňom.

F a r b a biela.

I n t r o i t. Vyjadruje smysel sviatku, preto nech je tu celý:

Phil. 2, 10—11. In nómine Jesu omne genu flectátur, caeléstium, terréstrium et infernórum: et omnis lingua confiteátur, quia Dóminus Jesus Christus in gl'ória est Dei Patris. — Ps 8, 2. Dómine Dóminus noster, quam admirábile est nomen tuum in universa terra! Glória Patri...

Menu Ježišovmu sa klaňaj každé koleno v nebi, na zemi a v podsvetí, a každý jazyk vyznávaj, že Pán Ježiš Kristus je v sláve Boha Otca. — Pane, Bože náš, aké podivné je meno Tvoje na celej zemi. — Sláva Otcu...

Modlitba.

Deus, qui unigénitum Fílium tuum constituisti humani géneris Salvatórem, et Jesum vocári jussisti: concéde propítius; ut, cujus sanctum nomen venerámur in terris, ejus quoque aspéctu perfruámur in caelis. Per eúndem Dóminum nostrum...

Bože, ktorý si jednorodného Syna svojho ustanovil za Spasiteľa ľudského pokolenia, a prikázal si ho volať Ježišom, dovoľ milostive, aby sme voľakedy radostne videli v nebi toho, ktorého sväté meno si ctíme na zemi. Skrze tohože Pána nášho...

Lekcia zo Skutkov apoštolských. 4, 8—12.

Ustalať sa rozhodnú moc mena Ježišovho. Kristus Ježiš »je ten kameň, ktorým ste vy, stavitelia, opovrhli, ale (ktorý) sa stal uholným (kameňom). A v nikom inom niet spásy, lebo ani niet pod nebom iného mena, daného ľuďom, v ktorom máme byť spasení «

Evanjellum ako na Nový rok, str. 236.

Prefácia o Vianociach.

Meditácia.

1. Ježiš — toto meno je nám vyznaním viery. V ňom sa skrýva celá dogmatika katolícka, smysel nášho náboženstva. Znamená Spasiteľa. Znamená osobu, ktorá je Bohom. Ježišovi sa klaniame. Znamená osobu, ktorá je človekom, nám najbližším, najideálnejším, príkladom života. Ježiša milujeme. Znamená heslo, duševné cennosti, náš celý život, česť našu a našich rodín. Za Ježiša žijeme. Znamená viac než existencia naša, viac než zdravie naše, viac než bohatstvo naše, znamená dušu našu, jej večnosť a blaženosť. Za Ježiša umrieme. Znamená kultúru, civilizáciu, mier a umenie, dejiny a pokrok. Od Ježiša sa učíme. Znamená za pravdu vyliatu krv miliónov martýrov, sebazapieranie, utiahnuté kláštorné životy.

mlčanie a pokoru. Za Ježiša trpíme. Znamená osvedčený svetový názor, ucelený charakter, program práce a života. Ježiša vyznávame. Ježiš znamená meno nad všetkými menami: nomen super omne nomen. Nie som sentimentálny, ani mysticky neobvyčajne nadaný, len jednoduchá inteligentná osoba: ale meno Ježiš mimovoľne mi dáva pociť všetku sladkosť a radosť, čo sa skrýva v pravom katolíckom nábožnom živote.

2. Laudetur Jesus Christus — Pochválený buď Ježiš Kristus! Tak sa pozdravujeme po latinsky alebo po našsky. Nech to nie je len šablónovitým pozdravom, zväčša okypteným a nesrozumiteľným, ale aj poklonou Ježišovi. A keď je to i vierovyznaním, tak má mať vážnosť aj pred laikom, nielen pred kňazom.

3. Začínam svoje veci v mene Ježišovom. Svoje práce učenie, zotavenie, modlitbu, rozmýšľanie. To, čo takto začínam, iste nič zlého nebude. V každom mojom skutku môže byť pochválené meno Ježišovo. A nech je ono pochválené vždy a všade. In saecula. Na veky. Amen.

Tri krále.

Toto je veľký sviatok. Kristus sa zjavuje ako mocný vládca vôbec, v Cirkvi a v dušiach. Preto sa sviatok menuje sviatkom Zjavenia Pána: Epiphania Dómini. Trojako sa zjavuje velebnosť Krista, Boha, Kráľa, lebo tri udalosti slávi dnes Cirkev: mudrci z Východu klaňajú sa mu už hneď v Betleheme. Boh Otec ho vyznáva ako Syna svojho milého, keď ho Ján krstil v Jordáne, a príroda sa mu podrobuje v prvom zázraku na svadbe v Káne galilejskej. Liturgia je v znamení betlehemskej poklony.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Ecce, advénit dominátor Dóminus: et regnum in manu ejus et potestas et impérium...
Hľa, prišiel Panovník a Pán. V jeho rukách je kráľovstvo, moc a vláda...

Modlitba.

Deus, qui hodierna die Unigenitum tuum gentibus stella duce revelasti: concede propitius; ut qui iam te ex fide cognovimus, usque ad contemplandam speciem tuae celsitudinis perducamur. Per eundem Dominum nostrum...

Bože, ktorý si dnešného dňa svojho jednorodeného Syna skrze hviezdu privedeným pohanom zjavil, dovoľ láskavo, aby sme až k priamemu videniu Tvojej velebnej krásy došli my, ktorí sme Ťa už svojou vierou poznali. Skrze tohože Pána nášho...

L e k c i a z knihy proroka Izaiáša. 60, 1-6.

Predstavuje Cirkev ako nový Jeruzalem, v ktorom Kristus postavil svoj trón. Všetko je zahalené do tmy, len tento Jeruzalem je ožiarený. Národy sa hrnú k nemu s darmi na poklonu. To je krásne pro-roctvo Izaiáša: »Surge, illumina re Jerúsalem: quia venit lumen tuum, et glória Domini super te orta est... Vstaň, osvieť sa Jeruzalem! Prichádza svetlo tvoje a sláva Pánova fa oslní. Lebo hľa, tma pokrýje zem a mrákoť národy, ale nad tebou vzíde Pán a jeho sláva zjaví sa v tebe. A národy chodia v svetle tvojom a králi v lesku rozkvetu tvojho. Pozdvihni vôkol oči svoje a viď: oni všetci sa shromaždili a prišli k tebe. Zďaleka ti prídu synovia a so všetkých strán sa ti vyberú dcéry. Vtedy sa budeš dívať a radovať, čudovať sa budeš a rozšíri sa srdce tvoje, keď sa hrnúť bude k tebe množstvo od mora a sila národov príde k tebe. Celé stáda tiav fa zaplavia, dromedári z Madiánu a z Éfy. Všetci prídu zo Sábý, zlato a kadidlo prinášajúc a Pána oslavujúc.«

E v a n g e l i u m podľa Matúša. 2, 1-12.

Poklona troch mudrcov.

Cum natus esset Jesus in Bétlehem Juda in diébus Heródis regis, ecce, Magi ab Oriénte venérunt Jerosólymam, dicéntes: Ubi est, qui natus est rex Judaeórum?...

Keď sa teda narodil Ježiš v judskom Betleheme za čias kráľa Herodesa, hľa, mudrci prišli do Jeruzalema z východných krajov a pýtali sa: »Kde je novonarodený kráľ židovský? Videli sme totiž jeho hviezdu na východe a prišli sme sa mu pokloniť.« Keď to kráľ Herodes počul, zarazil sa nad tým a celý Jeruzalem s ním. Dal svolaf všetkých veľkňazov a zákoníkov Iudu a vyzvedal sa od nich, kde sa má Mesiáš narodiť. Oni mu odpovedali: »V judskom Betleheme, lebo tak napísal prorok: Ty, Betlehem, judská zem, medzi poprednými mestami Judska, keďže z teba vyjde vojvoda, ktorý má spravovať môj ľud izraelský.« Tu Herodes dal si potajomky privolať mudrcov a usilovne sa vyzvedal od nich o čase, kedy sa im hviezda zjavila. Potom ich poslal do Betlehema a povedal: »Idte a usilovne sa dopytujte na dieťa. Keď ho nájdete, oznámte mi, aby som sa mu i ja šiel pokloniť.« Keď vypočuli kráľa, vydali sa na cestu. A hľa, hviezda, ktorú uzreli na Východe, šla pred nimi, až prišla a zastavila sa (nad miestom), kde bolo dieťaťko. Keď uzreli hviezdu, preveľmi sa zaradovali. I vošli do domu, našli dieťaťko s Máriou, jeho matkou, padli na tvár a klaňali sa mu. Potom otvorili svoje pokladnice a podali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. Ale keď vo sne dostali napomenutie, aby sa nevracali k Herodesovi, inou cestou sa vrátili do svojej krajiny.

Prefácia o Epifánii:

Vere dignum et iustum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnipotens, aetérne Deus: Quia, cum Unigénitus tuus in substantia nostrae mortalitátis apparuit, nova nos immortalitátis suae luce reparávit. Et ideo cum Angelis et Archángelis, cum Thronis et Domina-

Veru sa sluší a patrí, že správne a spásonosné, vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože, lebo keď Jednorodný Syn Tvoj sa zjavil v podstate našej smrteľnosti, obnovil nás novým svetlom svojej nesmrteľnosti. A preto s anjelmi a archaniami, s Trónmi a Panstvami a s

tionibus cumque omni
militia caelestis exerci-
tus hymnum glorie tue
cānimus, sine fine dicen-
tes: Sanctus...

celým zástupom nebes-
kého vojska spievame
chválospev Tvojej veleb-
nosti a ustavične volá-
me: Svätý, svätý...

Meditácia.

1. Zjaveniu veleby a mohutnosti božskej v oso-
be Ježišovej zodpovedá oddaná adorácia s našej stra-
ny. Kľaniam sa mu — to je všetko. Uznávam Ho za
svojho Boha, za svojho vodcu, jeho božskou byto-
stou vyplňujem ohromné medzery svojej chatnej
bytosti. To ostatné vyplýva z tohto. Že zlato zna-
mená lásku, tymián vieru i modlitbu, myrha prácu a
utrpenie, to môžu byť krásne symboly, ale hlavnou
vecou ostáva: oddať sa, uznať a klaňať sa. Kristus
nežobre, On nepotrebuje našich darov. On prijíma
ten dar iba vtedy, keď dar predstavuje celého člove-
ka, tak ako je. My, inteligenti, neradi zaoberáme sa
vo vážnych veciach maličkostami, malými darčekom,
keď ide o — všetko. Aj zjavený Ježiš chce všetko.
Nedá sa odbiť darčekom: malou omšičkou po prelum-
povanej noci, sviečkami za hriechy, ktorých nechce-
me sa zrieknuť, almužnou na zakrývanie mamonstva,
hlbokými, jalovými vzdychmi, týmito modernými
signálmi slabej vôle a mäkkosti. Mudrci odovzdali
svoje dary, ale i seba. Aj mňa len hviezda múdrosti
priviedla k Ježišovi. Možno, že to bola moja múd-
rosť, moje presvedčenie, ťažko nadobudnuté. Možno
múdrost výchovy, ktorú som dostal. Ale akokoľvek,
k Ježišovi ísť a klaňať sa mu, je veru zaiste múdra
vec. Múdrejšia, než ísť ku tvorom a zbožňovať svo-
je slabosti.

2. Aj v našom verejnom živote sú vplyvní páni,
ktorí sa usilovne dopytujú na Ježiša, na Cirkev, na
život náboženský. Berú na seba masku záujmu, ako
Herodes, uznávajú veľký význam náboženského cí-
tenia, ovievajú svoj záujem jalovými frázami akeisi
po novinách posbieranej filozofie, ale pritom sú za-

prisahanými nepriateľmi všetkého, čo vyšlo z Betlehema; a keď im už tá hviezda betlehemská nedáva pokoja, sľedia po tých, ktorí sa chodia klaňať Ježišovi, po katolíkoch praktických, aby im hatili postup a tak aby zahľadzali aspoň vo verejnej správe stopy Kristove. Ja nie som slepý. Musím ihneď spoznať nežičlivca viery a Cirkvi, a pričiniť sa o to, aby jeho vplyv bol znemožnený alebo aspoň zoslabený. Nesmiem sa ďalej schovávať so svojim katolíctvom, ale musím mu zaistiť miesto, ktoré mu patrí.

3. Mám niekedy náchylnosť uznávať nie toho Krista, ktorý sa zjavil, ale toho, ktorého ja sám si predstavujem, — Krista s takou morálkou a s takými príkazmi, aké mne lepšie zodpovedajú. Takáto náchylnosť by mi polámala charakter, teda pozor. Aj tak je dosť tých mudrcov a filozofov, ktorí objavia každý deň iného Krista podľa svojej plytkej podoby a nárokuje si, aby sme ich pokladali za ľudí hlboko náboženských len preto, lebo ich náboženské cítenie je vraj nezávislé od cirkevných predsudkov. Z toho je len toľko pravdou, že také náboženstvo je naozaj hlboko — skleslé.

Prvá nedeľa po Zjavení.

V túto nedeľu odbavuje sa sviatok Svätej rodiny. Len vtedy, keď padne na 13. januára, odbavuje sa omša pre oktávu Zjavenia. Sviatok Svätej rodiny dopĺňa sviatočný kruh Vianoc: narodenie — obriezka — meno Ježiš — hoľd mudrcov — rodina v Nazarete. Lebo Svätá rodina po návrate z Egypta, keď sa už nemala čoho obávať po smrti Herodesovej, presťahovala sa do Nazaretu, kde žil Ježiš tridsať rokov u svojich rodičov. Na Svätú rodinu pamätáme ako na krásny príklad rodinného života kresťanského.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Exúltat gáudio pater Justí, gáudeat Pater tuus et Mater tua, et exúltet quae genuit te. Prísl. 23. 24. — Radostne plesá otec Spravodlivého. Nech sa teší Otec Tvoj a Matka Tvoja a nech plesá tá, ktorá Ťa zrodila.

Modlitba

Dómine Jesu Christe, qui
 Mariae et Joseph súbdit-
 tus, domésticam vilam
 ineffabilibus virtútibus
 consecrásti: fac nos, ut-
 riúsque auxílio, Famíliæ
 sanctæ tuæ exémplic
 instrui; et consórtium
 cónsequi sempitérnum:
 Qui vivis ...

Pane Ježíšu Kriste, Ty si
 bol Márii a Jozefovi pod-
 daný a tak si nevýslov-
 nými čnosťami rodinný
 život posvätil; poučuj nás
 pomocou obidvoch prí-
 kladmi svätej rodiny
 Tvojej, a daj nám do-
 siahnúť jej večné spo-
 ločenstvo. Ktorý žiješ...

2. modlitba o nedeli samej 3. o Zjavení.

L e k c i a z listu svätého Pavla Kolosanom (3, 12-17) krásne opisuje, ako sa majú správať k sebe navzájom členovia rodiny, preto si ju prečítajme celú:

Bratia! Ako vyvolení Boží svätí a milovaní, oblečte si city milosrdenstva, dobrotivosti, pokory, mier-
 nosti trpezlivosti! Snášajte sa navzájom a odpúšťajte
 si, ak by sa niekto mal čo ponosovať na iného! Ako
 vám Pán odpustil, tak aj vy! Nadovšetko však (majte)
 lásku, ktorá je spojivom dokonalosti! A pokoj Kristov
 nech vládne vo vašich srdciach, lebo nato ste boli
 povolaní v jednote (Kristovho) tela, a buďte za to
 vďační! Slovo Kristovo nech vo vás bohato prebýva!
 Múdro sa navzájom poučujte a napomínajte! Vďač-
 ným srdcom spievajte Bohu žalmy, chválospevy a
 duchovné piesne! A čokoľvek činíte slovom alebo
 skutkom, všetko činite v mene Pána Ježiša, dobrore-
 čiac skrze neho Bohu Otcu!

E v a n g e l i u m podľa Lukáša, 2, 42-52.

Dvanásťročný Ježiš v chráme.

Cum factus esset Jesus annórum duódecim, as-
 cendéntibus illis Jerosólymam secúndum con-
 suetúdinem diéi festi, consummatisque diéibus,
 cum redírent, remánsit puer Jesus in Jerúsa-
 lem, et non cognovérunt paréntes ejus...

*Keď mal Ježiš dvanásť rokov, vybrali sa (do Jeru-
 zalema) podľa obyčaje slávnosti. Keď sa dni (slávno-*

sti) skončily a oni sa vracali, zostal chlapec Ježiš v Jeruzaleme. No jeho rodičia to nezbadali. Keďže si mysleli, že je v sprievode, prešli deň cesty a hľadali ho medzi príbuznými a známymi. A keď ho nenašli, vrátili sa ho hľadať do Jeruzalema. Po troch dňoch našli ho v chráme; sedel medzi učiteľmi, počúval ich a vypytoval sa ich. Všetci, čo ho počúvali, žasli nad jeho rozumnosťou a odpoveďami. Keď ho (rodičia) uvideli, stípli od údivu. Tu mu povedala matka: »Synu, prečo si nám to urobil? Hľa, tvoj otec a ja s úzkosťou sme ťa hľadali!« Ale on im odpovedal: »Prečo ste ma hľadali? Či ste nevedeli, že mám byť vo veciach svojho otca?« Ale oni nepochopili odpoveď, ktorú im dal. Potom sa vrátil s nimi, prišiel do Nazareta a bol im poddaný. A jeho matka zachovala v srdci všetky tieto veci. Ježiš sa vzmähal v múdrosti, veku a milosti pred Bohom a ľuďmi.

Prelácia o Zjavení.

Meditácia.

1 Život Svätej rodiny je príkladom predovšetkým pre domáci pokoj a porozumenie. To by bola azda najmenšia miera kresťanského ducha, ktorú by sme si mohli spoločensky osvojiť z povznášajúceho učenia katolíckej náuky. A veru, mnoho ráz práve táto najmenšia miera, naoko maličkosť, chýba. To je veľké pohoršenie: ukazovať sa nábožným človekom, konať si vonkajšie cirkevné povinnosti, a pritom mať doma stále zvady a peklo. Opravdivé duše, Kristovi oddané, musia sa snášať. A tu je moja úloha, úloha inteligentného člena rodiny, závažná. Domáce intrigy závesti a zvady, tie rozličné zádrapky radi vyhovárame čudnou povahou svojich domácich. No tá čudná povaha nie je iným ako duševnou menejcenosťou nesprátného člena rodiny. Inteligentný človek je mierumilovný, vie spôsobne vyrovnáť rozpor, uhladiť nedorozumenia, stráni sa surových výrazov, je pozorný, vie sa opanovať, obetuje pre domáci pokoj veľmi mnoho. Tobôž inteligent nábožný

s Božou pomocou vždy rád vyplní svojou zhovievavosťou tie neprijemné medzery, ktoré vznikajú pre výčiny menej vzdelaných príbuzných.

2. Ježiš bol poslušný svojim rodičom. Býval s nimi tridsať rokov. Najväčšia shoda, láska a porozumenie, starosť jedného o druhého — to je nazaretský dom. I ja chcem byť vždy poslušným dieťaťom. Keď mám sám rodinu a deti, správam sa vo všetkom tak, aby deti nemaly príčinu pohoršiť sa, lebo tým by som oslaboval ich vôľu na poslušnosť. V katolíckej rodine musí panovať poriadok, a kde je poriadok, tam je úcta i poslušnosť. Shoda rodičov je základom výchovy detí a ich poslušnosti.

3. Kristus má vyššie ciele, vyššie povolanie, ktoré prerastá úzky kruh rodiny. To dáva na vedomie Matke svojej. Ani ja sa nesmiem báť podrobiť sa vyššej vôli a konať prednejšiu a svätejšiu povinnosť! Táto vyššia vôľa, Božia vôľa a svätá povinnosť, i keď je to národná povinnosť, alebo vnútorný hlas povolania, je vždy prednejšia než vôľa rodičov, príbuzných a priateľov. Matka Ježišova mala porozumenie pre povolanie Syna svojho, ako dobrá matka. Dobrí rodičia nikdy nebudú hatiť múdro ponímané šťastie a duševný pokoj svojho dieťaťa.

4. Katolícka rodina — to je najpotrebnejšia bunka cirkevného a štátneho života. Preto musím všetko podporovať, čo napomáha zveľadenie rodín, ich zdravý sociálny život a existenciu. A hlavne musím naplňovať rodiny duchom Ježišovým, musím byť príkladom: za povinnosť svoju pokladám založiť šťastlivú rodinu. Od tejto povinnosti môžu ma oslobodiť iba vyššie a vážne príčiny.

Druhá nedeľa po Zjavení.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Omnis terra adoret te, Deus, et psallat tibi... Žalm 65. — Bože, nech sa Ti klania a nech Ťa ospevuje celá zem...

Modlitba.

Omnípotens sempitérne
Deus, qui caesléstia simul
et terréna moderáris:
supplicationes pópuli tui
clémenter exáudi; et pa-
cem tuam nostris concé-
de temporibus. Per Dómi-
num nostrum...

Všemohúci večný Bože,
ktorý osudy nebies i ze-
me spolu spravuješ, mi-
lostive vyslyš modlitby
ľudu Tvojho a pokoia
Tvojho udeľ v časoch na-
ších. Skrze Pána nášho..

2. modlitba ako na Nový rok, str. 235 3. za Cirkev alebo za pápeža, str. 212.

L e k c i a z listu svätého Pavla Rimanom (12, 6-16) opisuje kresťanský život. »Máme rozličné dary (Ducha) podľa milosti, ktorá nám bola daná... Láska nech nie je pokrytecká! Zošklivte si zlé a pridržajte sa dobrého! Milujte sa navzájom bratskou láskou!... Pánovi (neustále) slúžte! V nádeji sa radujte, v súžení buďte trpezliví, v modlitbe vytrvanliví! Majte čínorodé porozumenie pre potreby svätých! Buďte pohostinní! Dobrorečte tým, čo vás prenasledujú; dobrorečte a nepreklínajte! Radujte sa s radujúcimi, plačte s plačúcimi! Buďte napospol jednomyseľní! Nesmýšľajte vysoko, ale buďte naklonení nízkym!«

E v a n g e l i u m podľa Jána. 2, 1-11.

Svadba v Káne.

In illo témpore: Núptiae factae sunt in Cana Galilaéae: et erat Mater Jesu ibi, Vocátus est autem et Jesus, et discipuli ejus ad núptias...

Za onoho času bola svadba v Káne Galilejskej. Bola tam aj Matka Ježišova. Na svadbu pozvali aj Ježiša a jeho učeníkov. Keď im pochybelo vína povedala Ježišova Matka: »Nemajú vína!« Ježiš jej odpovedal: »Žena, načo mi s tebou (o tom hovoríš)? Ešte neprišla moja hodina!« Tu jeho matka povedala posluhovačom: »Čokoľvek vám povie, urobte!« A bolo tam šesť kamenných nádob, každá na dve až tri miery, ako si to vyžadovaly židovské očistovacie obrady. I prikázal Ježiš (posluhovačom): »Naplňte tie nádoby

vodou!» A naplnili ich až do vrchu. Potom im Ježiš povedal: »Teraz načrite a zanesie starejšiemu!» A oni zanesli. Keď starejší ochutnal vodu, premenenú na víno, zavolať si ženicha — ten totiž nevedel, kde sa vzalo (víno), ale posluhovači, ktorí načierali vodu, to vedeli — a vravel mu: »Každý podáva najprv dobré víno, a horšie len potom, keď si (hostia) upili. Ty si však zachoval dobré víno až dosiaľ!» Tento div v Káne Galilejskej bol prvý, ktorý učinil Ježiš, a tak zjavil svoju slávnú moc. A jeho učeníci uverili v neho.

Meditácia.

1. Kána v Galilejsku — to bol počiatok zázrakov, to bol začiatok ťažkej vychovávateľskej práce, ktorou Ježiš vychoval si apoštolov a učeníkov. Veď oni videli pred sebou človeka, žijúceho v najskromnejších pomeroch, videli syna tesárovho z Nazaretu. Ježiš ich musel presvedčiť o tom, že on je očakávaný Mesiáš i pritom, že celý židovský svet sa pripravoval na vládu Mesiáša z vysokého kráľovského rodu. Musel im dať vedomie, že spasenie Izraela a sveta stane sa na kríži, hoci každý očakával slávu i moc, a musel ich konečne utvrdiť aj vo viere, že je on Synom Božím, teda zjaviť pred nimi svoju slávu, aby mu verili. Ja poznám už nielen celý život a smrť, potupu a slávu Ježišovu, ale aj dvetisícročné dejiny kresťanstva. Celú nepretržitú reťaz zázrakov na tele i na dušiach, tú obdivuhodnú spasiteľskú prácu Kristovu, ktorou od počiatku dokazuje, že je on nielen človekom, nielen prorokom, nielen veľkým mysliteľom, ale aj pravým Bohom. Ja verím, ja viem, že je Kristus Bohom, ja sa mu klaniam.

2. Matka Božia prihovára sa za dobrých ľudí, ktorí nevládali dostatočne pohostiť povolaných svadobníkov. Táto radostná vôľa pomáhať iným, zastávať sa iných, je čnosťou mariánskou. Modlievam sa v tomto smysle aj k Panne Márii. Ona je mocnou a láskavou orodovnicou našou.

3. Na mnohých moderných svadbách chýba Ježiš.

Boia sa ho povolaf, lebo by nestrpel tú bezohľadnosť, s akou sa nejedno manželstvo uzatvára, len pre zisk, bez lásky a bez bázne Božej. Na premnohých sobášoch chýba aj Cirkev jeho, lebo kňaz môže sobášať len tých, ktorým nijaká prekážka, stanovená Božími zákonmi, nezakazuje manželstvo. Na mnohé svadby zas bol Ježiš povolaný, ale manželský nesevár Ho neskôr vypudil.

4. Ježiš sa zúčastňuje na spoločenskej radosti. Prijal pozvanie na veselie. Jeho láska a Božská nekonečná múdrosť stvorila ľudskú prírodu, jej náklonnosti na spolčovanie sa a na utvorenie tých tisíc a tisíc obyčají i ľudských zreteľov, ktoré spravujú náš spoločenský život. Ježiš práve preto neopovrhne týmito zreteľmi, ale ich posväcuje a dáva im dôstojnosť. Keď som vo spoločnosti alebo na zábave, nikdy nesmiem zabudnúť, že som katolíkom.

Tretia nedeľa po Zjavení.

Keď je Veľká noc skoro, nemôže sa odbavovať všetkých šesť nediel po Zjavení. Nedele, ktoré takto vystaly, zaraďujú sa potom medzi 23. a 24. nedeľu po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Adorate Deum, omnes Angeli ejus: audivit et laetate est Sion: et exsultaverunt filiae Judae. Žalm 96. — Kľaňajte sa Bohu všetci jeho anjeli. Počuli to obyvatelia sionskí a zaraďovali sa, a zaplesaly dcéry judské.

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus, infirmitátem nostram propítius respice: atque, ad protegendum nos, dexteram tuae maiestátis extende. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože, shliadni láskavo na našu krehkosť a vystri na našu ochranu pravicu Tvojej velebnosti. Skrze Pána nášho...

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom (12, 16-21) predpisuje lásku voči nepriateľovi. »Nepokladajte sa za múdrych. Nikomu sa neodplácajte zlým za zlé... Nakoľko je to možné a závislé od vás, majte pokoj so všetkými ľuďmi! Nepomstite sa, milovaní (bratia), ale ponechajte to (Božiemu) hnevu, ako je napísané: Moja je pomsta, ja sám sa odplatím! hovorí Pán. Ba keď je tvoj nepriateľ hladný, nakrm ho; a keď je smädný, napoj ho!... Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo!«

Evanjeliu podľa Matúša, 8, 1-13.

Uzdravenie prašivého a stotníkovho sluha.

In illo témpore: Cum descendisset Jesus de monte, secútae sunt eum turbae multae: et ecce, leprósus véniens adorábat eum, dicens: Dómine, si vis, potes me mundáre...

Za onoho času, keď zostupoval Ježiš s vrchu, šly za ním mnohé zástupy. Tu prišiel k nemu človek malomocný, poklonil sa mu a vravel: »Pane, keď chceš, môžeš ma očistiť.« (Ježiš) vystrel ruky, dotkol sa ho a povedal: »Chcem, buď čistý!« A hneď bol očistený od svojho malomocenstva. Potom mu Ježiš povedal: »Hľad, aby si o tom nikomu nehovoril, ale id, ukáž sa kňazovi, a prines obetu, ktorú nariadil Mojžiš; nech im je to ako svedectvo. Keď potom vchádzal do Kafarnauma, pristúpil k nemu istý stotník s prosbou: »Pane, sluha mi leží doma porazený a hrozne sa trápí.« (Ježiš) mu povedal: »Prídem a uzdravím ho.« Stotník mu odpovedal: »Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu, ale povedz len slovo, a ozdravie môj sluha. Lebo i ja som podriadeným človekom a mám vojakov pod sebou. Keď tomuto poviem »Id!« — tak ide; a inému zas poviem: »Pod!« — a príde, a sluhovi svojmu: »Urob to!« — a urobí to.« Keď to Ježiš počul, udivený povedal tým, ktorí ho sprevádzali: »Veru, hovorím vám, u nikoho v Izraeli nenašiel som toľkú vieru. Ale vravím vám: Mnohi prídu od východu a západu a stolovať budú s Abrahámom, Izákom a Jakubom v kráľovstve nebeskom, synov kráľovstva

však vyhodila do vonkajšej tmy; tam bude plač a škripanie zubmi» A stotníkovi Ježiš povedal: »Id', a ako si uveril, nech sa ti stane!« A v tú hodinu ozdravel jeho sluha.

Meditácia.

1. Naozaj neviem, Pane, čo je väčšie: tieto zázraky, alebo Tvoja láska, ktorou ihneď nazrieš do trpiacej duše človeka. Zázraky dokazujú Tvoju božskú moc, Tvoje velebné mesiášstvo, ale že si nimi uzdravoval trpiacich, to prezrádza Tvoje láskavé srdce. Daj mi hodne tejto milosrdnej, spolucítiacej duše svojej, ktorej neošklivila sa ani najohavnejšia nemoc; ktorá sa ponížila i k najubitejšej biede, len aby pomohla, len aby uľavila a uzdravila. »Pane, ak chceš, môžeš ma očistiť.« — »Chcem. Buď čistý.« Aká to ochota! Kto má pomôcť, nech pomôže hneď. To je láska.

2. Hriech a hriešne náklonnosti — ozajstná prašina, pre ktorú rozpadne sa i najkrajšia duševná stavba. Ťažko jej odolať, ťažko ju premôcť. Milosti mi treba, Božej pomoci. Chcem byť čistý, duševne zdravý. Pane, ak chceš...

3. »Pane, nie som hoden...« Naozaj, aká ohromná viera, aká dôvera! Táto viera nepochybuje, nekladie podmienky, je úplná. To je viera inteligentného človeka, ktorý sa presvedčil o vyššej moci Ježišovej. To je viera múdreho človeka, ktorý sa vie pokoriť pred Bohom, lebo si je vedomý toho, že ľudské vedomosti sú slabé a neisté, ale Božia sila všemohúca. To je viera dieťaťa, ktoré sa oddáva Ježišovi ako otcovi, lebo hľadá istotu. Daj mi, Pane, takúto vieru!

4. »Nie som hoden...« Začiatok duševného života je skromnosť a poníženosť. Len kto hlboko nazrie do seba, a uvidí v sebe tie ohromné medzery, ktoré ľudská slabosť so sebou prináša, len ten si bude žiadať doplniť dušu svoju svetom Božím. Pane, malič-

ký som pred Tebou, a slabý, daj, aby pokora bola mojou životnou múdrosťou.

5 Stotník mal sociálny cit. Staral sa o zdravie svojho sluhu. Už tým si získal Božiu dobrotu. Táto sociálna svojpomoc je krásna vec. Už je aj dobre organizovaná. Na jedno sme predsa zabudli: na duševnú stránku veci. Pomôcť treba aj duševnej biede. A na to nestačí organizácia, ani zákony, ani štát. Na to treba lásky. Na to treba ducha Kristovho.

Štvrtá nedeľa po Zjavení.

F a r b a : zelená.

Introit. Adoráte Deum, omnes Angeli ejus...
ako predošle.

Modlitba.

Deus, qui nos in tantis periculis constitutos, pro humana scis fragilitate non posse subsistere: da nobis salutem mentis et corporis; ut ea, quae pro peccatis nostris patimur, te adjuvante vincamus. Per Dominum nostrum...

Bože, ty vieš, že nemôžeme obstáť v toľkých nebezpečenstvách pre ľudskú krehkosť, daj nám posily na duši i na tele, aby sme to, čo za svoje hriechy trpíme, pomocou Tvojou premohli. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako predošle. Po 2. februári 2. modlitba:

A cunctis nos quaesumus, Domine, mentis et corporis defende periculis: et intercedente beata et gloriosa semper Virgine Dei Genitrice Maria, cum beato Joseph, beatis Apostolis tuis Petro et Paulo, atque beato N. et omnibus Sanctis, salutem nobis tribue benignus et

Prosíme Pane, ochraňuj nás, od všetkých duševných a telesných nebezpečenstiev, a na prímluvu blahoslavennej i slávnej vždy Panny, Rodičky Božej, Márie, svätého Jozefa, svätých apoštolov Tvojich Petra a Pavla, a sv. patróna kostola i všetkých svätých, udeľ

pacem: ut destrúctis adversitatibus et erroribus univérsis, Ecclésia tua secúra tibi sérviať liberatáe.

nám dobrotive spasenie a pokoja, aby Tvoja Cirkev premohla všetky protiventvá a bludy a tak v bezpečnej slobode mohla Tebe slúžiť.

Po 2. februári 3. modlitba podľa ľubovôle.

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom (13, 8-10) rozpráva o plnení zákona. „Bratia: Nikomu nebuďte nič dlžní okrem vzájomnej lásky! Kto totiž miluje bližného, splnil (všetok) zákon. Lebo (prikázania,) ako: Nescudzoložíš! Nezabiješ! Nepokradneš! (Nebudeš krivo svedčiť!) Nepožiadaš! a každé iné prikázanie sú shrnuté v slovách: Miluj bližného ako seba samého! Láska nerobí zlé bližnému. A láska je splnením zákona.“

Evanjelium podľa Matúša, 8, 23-27.

Utišenie mora.

In illo témpore: Ascendénte Jesu in navículam, secúti sunt eum discípuli ejus...

Za onoho času, keď vstúpil Ježiš na loďku, nasledovali ho jeho učeníci. A hľa, na mori strhla sa veľká búrka, takže vlny zavaľovali loďku. No on spal. Tu pristúpili k nemu učeníci a zobudili ho slovami: „Zachráň nás, Pane, hynieme!“ On im však odpovedal: „Čo sa strachujete, maloverní?“ Potom povstal, rozkázal vetrom a moru, a nastalo hlboké ticho. Ľudia sa divili a medzi sebou sa vypytovali: „Ktože je tento, že ho i vietor i more poslúchajú?“

Meditácia.

1. Ježiš potreboval hrdinov, ktorí sa ničoho neboja. Veď pôjdu do sveta, ktorý čihá na ich životy, do boja, do borby za novú ideu, za novú vieru, za nové poňímanie, za všetko, čo sa protivilo vtedaíšej spoločnosti a mocenským poriadkom. A tu, hľa, naľakajú sa jednoduchej búrky. S takými ľuďmi, s taký-

mi slabochmi nemožno rozširovať evanjelium, a tým menej ho uhájiť. Preto vstal a ukázal im svoju moc. Nebolo to teda jednoduché predstavenie, aby sa ľudia čudovali a tleskali. Bolo to upevňovanie viery a hlbokkej dôvery. Bol to tiež výchovný prostriedok, aby Spasiteľ mal horlivcov, hotových umrieť za Neho, veriacich a majúcich úplnú oddanosť. Aj medzi nami sú takí slabosi. Nedoukovia vo viere a nedochovanci vo smelom výstupe. Ľahko je volať o pomoc, strášiť katolíkov so smutným položením Cirkvi, poukazovať v štatistike na to, ako strácame svoje ústavy a svoj vplyv. Ale ťažko je mať pevnú, nezdolnú vieru v Boha, v Ježiša, zakotvenú v hlbokom presvedčení. A ešte ťažšie je konať podľa tejto viery: obetovať a bojiť sa, nechať zahynúť nijakej náboženskej veci, veď Kristus je s nami, On musí víťaziť. „Čo ste bojazliví, maloverní?“ Táto výčitka týka sa tej čiastky katolíckej inteligencie, ktorá nemá nijakej duševnej sily, nijakého pochopenia pre Božiu vec, a radšej zradne opúšťa naoko topiacu sa lodičku, než by sa chopila práce a boja. Ratuj nás, Pane! — kričia stále na Krista, na Cirkev, na kňazov, ako keby nešlo o spoločnú vec, kde treba spojenej práce: kňazskej a laickej naraz. Pane, ja verím, ja mám v Tebe skalopevnú úfnosť, s nami si Ty, nebojím sa, i keby ma chcely pohltiť zúrivé vlny nevery a ľahostajnosti.

2. Cirkev — to tiež taká lodička, vystavená ustavičným búrkam dejín a hnevom nepriateľským. Ale prekoná všetko, i najväčšie ťažkosti. Kristus ju vedie. Svätý Duch ju spravuje. Búrky utichnu, štáty a národy sa menia, mrú, tróny sa rúcajú, ale ona ide ďalej. V nej je skalopevná viera neporušená. Keby iného nebolo, tento nesklatiteľný osud Cirkvi katolíckej mi musí dodávať sily a viery.

3. Môj vlastný život — tiež lodička vlnami života dosť poprehadzovaná. Tiež ju nemožno spravovať bez tejto pevnej viery. Aj na nej musí prebývať Ježiš, Jeho sviatosti, Jeho milosť. Neskočiť do mora, vytrvať a úfať!

Piata nedela po Zjavení.

Farba: zelená.

Introit. Ako predošle.

Modlitba.

Famíliam tuam, quaesumus, Domine, continua pietate custodi: ut, quae in sola spe gratiae caelestis innititur, tua semper protectione muniatur. Per Dominum.

Prosíme Ťa, Pane, chráň svoj ľud ustavičnou láskavosťou; aby bol vždy hájený Tvojou ochranou, keďže sa spolieha jedine na nádej nebeských milostí.

2. a 3. modlitba ako na str. 252.

Lekcia z listu svätého Pavla Kolosanom (3, 12-17) o kresťanskom spoločenskom živote. „Snášajte sa navzájom a odpúšťajte si... A pokoj Kristov nech vládne vo vašich srdciach..." Táto istá lekcía sa číta aj vo sviatok Svätej rodiny, str. 244.

Evanjelium podľa Matúša, 13, 24-30.

Parabola o kúkoli.

In illo tempore: Dixit Jesus turbis parabolam hanc: Simile factum est regnum caelorum homini, qui seminavit bonum semen in agro suo...

Za onoho času riekol Ježiš zástupom podobenstvo toto: „Kráľovstvo nebeské sa podobá človekovi, ktorý dobré semeno zasial na svoju roľu. Ale kým ľud spali, prišiel jeho nepriateľ, prisial kúkoľ medzi pšenicu a odišiel. Keď už siatina vyrástla a začala do klasu vyháňať, vtedy sa ukázal aj kúkoľ. Tu prišli sluhovia k hospodárovi a pýtali sa ho: »Pane, či si nezasial na svoju roľu dobré semeno? Kde sa teda vzal kúkoľ?« On im odpovedal: »Človek-nepriateľ to urobil.« A keď sa sluhovia (ďalej) pýtali: »Chceš, aby sme išli a vysbierali ho?« — odpovedal im: »Nie, aby ste azda pri sbieraní kúkoľa nevytrhali spolu s ním aj pšenicu. Nechajte oboje rásť až do žatvy. V čas žatvy vydám rozkaz svojim žencom: »Posbierajte najprv kúkoľ a poviažte ho do snopov na spálenie, čistú pšenicu však shromažďujte do mojej stodoly!«"

Meditácia.

1. Prečo Boh toľko zla pripúšťa na tomto svete? Kristus všetko tak krásne ustrojil, keď zostavil najkrajšiu náuku, ustanovil si Cirkev, i všetko by mohlo ísť utešene podľa zásad kresťanských, ľudia by mohli žiť ako bratia a sestry v pokoji... A tu — po dvetisícročnom kresťanstve zasa len zlo, vojna, nenávisť, proticirkevné prúdy. Všade kúkoľ: vo spoločnosti podlí ľudia, v školách všetko, len Boh nie; na vedeckých ústavoch len hmota a hmota, nemožné teórie, voľná morálka, vydaná ľudským rozmarom. Tých niekoľko kostolov a praktických katolíkov veru predstavuje málo pšenice pri hojnej úrode nočných lokálov a obskúrnych prednáškových siení. No nebudem preto nespokojný. Zlo patrí tiež do veľkého Božieho plánu. Zlo je trpené a môže to byť i najväčšie zlo, ktoré len kedy diabol vymyslel, Božiu moc nepremôže, ba na konci vysvitne, že aj zlo, hoci je proti Bohu, mimovoľne slúži Božím poriadkom. Kde by sme mali toľko martýrov, vyznavačov krásnych čností, keby nebolo prenasledovateľov, keby nebolo odporu? To je tragédia zla, že je rovno namierené proti dobru, proti Bohu, proti Cirkvi a slúži nakoniec predsa veľkej stvoriteľskej myšlienke Božej. A zas to je šťastie dobra, že čím viac má prekážok, čím viac skusuje trápenia, tým je lepšie, slávnejšie, odolnejšie. Preto som vždy na strane dobra, na strane pšenice, keby ju i ľadovec ubil.

2. Boží horizont — ľudský horizont, to sú dve rozličné veci. Ja vidím len krátko a málo. Preto netreba sa prenáhliť. Netreba prchkosťou a akousi nemúdroú horlivosťou proti neporiadku narobiť ešte väčšej škody než nepriateľ urobil. My vidíme len niekoľko klasov tej pšenice, a veľa toho kúkoľ. Boh vidí celú úrodu a dovidí až do žatvy, vidí do konca. Preto nezúfať.

3. Na nepriateľa pozor! I v duševnom živote, i vo verejnom!

Šiesta nedeľa po Zjavení.

Farba: zelená.

Introit. Adorate Deum omnes Angeli ejus...
ako predošle.

Modlitba.

Praesta, quaesumus, omnipotens, Deus: ut semper rationabilia meditantibus, quae tibi sunt placita, et dictis exsequamur et factis. Per Dominum...

Daj, prosíme, všemohúci Bože, aby sme vždy rozumne rozmýšľali, a to, čo sa Ti ľúbi, slovom i skutkom plnili skrze Pána...

2. a 3. modlitba ako na str. 252.

Lekcia z listu svätého Pavla Tesaloničanom (1, 2-10) o príkladnom živote kresťanskej obce. „Nevestovali sme vám blahozvestí len slovom, ale aj mocou Ducha Svätého a so všetkou istotou... Vy ste nasledovali príklad náš a Pánov a s radosťou z Ducha Svätého ste prijali túto náuku, súc sami vo veľkom súžení, takže ste sa stali vzorom všetkým veriacim v Macedónsku a v Achajsku.“

Evanjélium podľa Matúša, 13, 31-35.

Podobenstvo o horčici a kvase.

In illo tempore: Dixit Jesus turbis parabolas hanc: Simile est regnum caelorum grano sinapis...

Za onoho času riekol Ježiš zástupom podobenstvo toto: „Kráľovstvo nebeské je podobné horčičnému zrnku, ktoré vzal človek a zasial na svoju roľu. Ono je síce menšie od všetkých obilných semien, ale keď vyrastie, býva väčšie od všetkých zelenín, ba vyrastie ako strom, takže vtáctvo nebeské priletuje a hniezdi na jeho konároch.“ Aj iné podobenstvo im povedal: „Kráľovstvo nebeské je podobné kvasu, ktorý berie žena a zapraví ho do troch mier múky (a nechá) celé skysnúť.“ Toto všetko hovoril Ježiš zá-

stupom v podobenstvách a bez podobenstva im nič nehovoril, aby sa naplnilo, čo predpovedal prorok slovami: Otvorím ústa svoje v podobenstvách, vysvetľovať budem záhady, skryté od stvorenia sveta.

Meditácia.

1. Zrno horčičné, ktoré vyrastá v rozvetvený strom, to je vonkajší vzrast cirkvi Kristovej. Charakterné začiatky, apoštolovia-rybári, nijaké prostriedky, záplava sveta pohanského. A dnes Cirkev udáva smer v živote. Jej horčičný vzrast vidno na každom podujatí cirkevnom: na misiách, na ťažkých začiatkoch hlásania evanjelia, alebo na poli diplomacie, a predsa ohromné úspechy! A všetko to, čo my začíname na poli katolíckom, má veru biedne začiatky. Skoro vždy bez groša a bez patrónov. Niekoľko presvedčených horlivcov začne kdesi voľačo, a keď je úmysel dobrý a stojí za ním Cirkev, vyrastie v mohutnú baštu kráľovstva Kristovho.

2. Kvas — to je zas vnútorný vzrast Cirkvi svätej. Bez tohto by vonkajšie zveľadovanie nič nestálo. Kvas — to je milosť Božia. Kvas — to je Duch Svätý. Kvas — to je vnútorná organizačná sila. Kvas — to je jednota myšlienky a reči. Kvas — to je jednota ducha, to je horlivosť, to je vytrvanlivosť. Kvas — to je sľub Kristov: ani brány pekelné ju nepremôžu. Kvas — to je drobná oddaná práca kňazov a laikov v malých a väčších farnostiach, duševná expanzita, ktorá podmaňuje celý svet, veriaci a neveriaci. — I ja som kúskom tohto kvasu. Iba malou bunkou, ale svojím oduševnením, svojou prácou, svojou katolicitou stávam sa tiež spolupracovníkom Kristovým.

3. Kristov kvas potrebujem aj pre svoju vlastnú dušu. Meditácia, niekoľko myšlienok — a kvas už pracuje, keď aj podvedome, v duši mojej. Dobré slovo, kázeň, modlitba, poučenie, príklad — to všetko dobrý kvas pre môj duševný vzrast. Bože, len drobné svetielko do tej duše mojej — a pomaly rozsvieti sa vo mne celý človek.

Nedeľa Deviatnik — Septuagesima.

Koniec vianočného sviatočného okruhu. Kristus sa narodil, ukázal svoju veľbu a moc, ale to je len jedna čiastka diela spasenia. Zdolať treba prekážky, aby sa Kristova moc i vo svete i vo mne uplatnila, aby spása bola dokončená. Treba bojovať proti hriechu, prekonať ťažkú cestu sebaučiny. Prekonať s Kristom trnitú cestu duševnej obnovy, utrpenia, ukrižovania. Len potom príde vzkriesenie a sláva spasenia.

Prichádzame do obdobia veľkonočného. Kedysi pripravovali sa kresťania na Veľkú noc pôstom 70, 60 alebo 50 dní. Toho pamiatka je, že nedele pred terajším 40-dňovým pôstom menujú sa Septuagesimou, Sexagesimou a Quinquagesimou. Septuagesima menuje sa po slovensky Deviatnikom, lebo je ešte deväť týždňov do sviatku.

Vo svete ešte ďalej trvá vianočná a novoročná nálada, ale v liturgii už dnes sa zjavujú vážne myšlienky duševnej pokory a obnovy. Lútosť nad hriechami a kajúcnosť je znázornená fialovou farbou, ktorá sa uplatňuje vonkoncom až do Vzkriesenia, ten dni jednotlivých svätých, čo pripadajú do tohto obdobia, vykazujú farbu červenú (martýrov) alebo bielu (vyznavačov a panen). Predpôstny čas trvá až do Popolca.

F a r b a : fialová.

I n t r o i t. Circumdedérunt me gémitus mortis, dolores inférni circumdedérunt me: et in tribulatione mea invocávi Dóminum, et exáudivít de templo sancto suo vocem meam. Zalm 17. — Obklúčily ma hrôzy smrti, pekelné bolesti ma napadly. V núdzi som vzýval Pána a vyslyšal môj hlas zo svätého svojho chrámu.

Glória vystane, na konci omše „Benedicamus Dómino“.

Modlitba.

Préces pópuli tui, quaésumus, Dómine, cleménter exáudi: ut, qui juste pro peccátis nostris affligimur, pro tui nóminis glória misericórditer liberémur. Per Dóminum...

Prosíme Ťa, Pane, vyslyš milostive modlitby ľudu svojho, aby si nám tresty za hriechy spravodlivo zaslúžené, pre slávu svojho mena milostive odpustil. Skrze Pána...

Lekcia z listu svätého Pavla Korintanom (9, 24-27) opisuje boj o víťazstvo a odmenu. „Neviete, že tí, čo bežia na závodisti, bežia síce všetci, ale iba jeden dostáva cenu? Aj vy tak bežte, aby ste ju dostali! A každý, kto sa preteká, zdržuje sa všetkého: Tí preto, aby dostali porušiteľný veniec, my však neporušiteľný. Aj ja teda tak bežím... Tvrdo si premáham telo a podrobujem si ho, aby som azda nebol zavrhnutý, hoci som iným kázal (blahozvest).“

Evanjelium podľa Matúša, 20, 1-16.

Podobenstvo o robotníkoch vo vinici.

In illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc: Simile est regnum caelorum homini patrifamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam...

Za onoho času riekol Ježiš svojim učeníkom **podobenstvo toto**: „**Kráľovstvo nebeské** je podobné hospodárovi, ktorý si hneď na úsvite vyšiel najat robotníkov do vinice. Keď sa dohodol s robotníkmi na jednom denári dennej mzdy, poslal ich do svojej vinice. A keď vyšiel okolo tretej hodiny, zazrel niekoľkých záhaľčivo postávať na námestí. Aj tým povedal: »Aj vy poďte do mojej vinice, a čo bude spravodlivé, dám vám.« Tu oni šli. A keď znova vyšiel okolo šiestej a okolo deviatej hodiny, podobne urobil. Ale keď potom vyšiel okolo jedenástej hodiny, našiel tam iných postávať a povedal im: »Čo tu postávate a zaháľate celý deň?« Odpovedali mu: »Nikto nás nenajal.« Povedal im: »Poďte aj vy do mojej vinice!« Keď sa zvečerilo, povedal pán vinice svojmu správcovi: »Zavolaj robotníkov a vyplat im mzdu, počnúc od posledných až po prvých.« Keď teda tí, čo došli okolo jedenástej hodiny, dostali po denári, nazdávali sa tí, čo došli pred nimi, že oni viac dostanú. Ale aj oni dostali iba po jednom denári. Keď ho prevzali, šomrali na hospodára: »Títo poslední pracovali iba jedinou hodinu, a predsa postavil ich na roveň nám, čo sme niesli farchu a horúčosť (celého) dňa.« Ale on prehovoril k jednému z nich a takto mu povedal: Priateľu, nekrivďim ti. Či si sa nesjednal so mnou na jednom denári?

Vezmi teda, čo je tvoje, a id! Chcem dať aj tomu poslednému toľko, koľko aj tebe. Alebo či nesmiem urobiť so svojím majetkom, čo chcem? Alebo azda preto máš zlé oko na mňa, lebo som dobrý? Tak budú poslední prvými a prví poslednými. (Lebo mnoho je povolaných, ale málo vyvolených.)"

Meditácia.

1. Toto evanjelium týkalo sa najmä apoštolov. Pán Ježiš dobre predvídal to, čo v budúcnosti zabije toľko dobrých vecí vo verejnom živote a predovšetkým v katolíckej spolupráci. Je to žiarlivosť a závisť medzi staršími a mladšími, tobôž medzi rovesníkmi. Kristov duch to nestrpí. Kráľovstvo nebeské je pracovným a duševným poľom pre každého rovnako. V práci zaväži jedine výkonnosť, v duši hĺbka. A najmenej akýsi domnele nadobudnutý titul alebo čas. Ani rekláma nie. Je veru smutné, že mnohí starší pracovníci na konci svojej práce stratia všetky zásluhy svoje pre závisť, ktorou nevedia zniesť prácu a úspechy nastupujúcich mladých ľudí. Každému treba dožičiť prácu, každého pochváliť za jeho horlivosť. Kristus potrebuje ľudí, a práve na poli duchovnej práce, na poli sociálnej práce cirkvi katolíckej, vo spolkoch katolíckych niet toho podnikania, v ktorom by nedostal úlohu ešte aj ten, čo sa v poslednej hodine prihlasuje. Keby sme sa bližšie prizreli na nejakého z tých naoko horlivých svojich ľudí, ktorí všetko robia, a vyhovárajúc sa na nespoľahlivosť iných, obetavo vykonávajú prácu aj za desiatich ľudí naraz, druhého za svet nepripustiac, vtedy by sme v ňom našli červa pekla, blodavý smrteľný hriech, chorobnú žiarlivosť a závisť až do omdlievania. Kde je tu Kristus? Pýtam sa sám seba: Či je tvoje oko závistlivé? Aj tu treba nielen viac viery, ale aj viac inteligencie. Žiarlivosť je najlepším znakom slabších rozumových schopností. U Ježiša nerozhodujú ani rozumové vlastnosti, ale inteligencia srdca, porozumenie a shoda. Dobré, že je toto prvá z tých vážnych pôstnych myšlienok. Treba za-

čať bojovať proti koreňu zla, inak nebude duševnej obnovy.

2. Voľačo pre mňa samého. Nesmiem byť pyšný na svoje práce. Všetko je od Boha. Aj moje schopnosti sú len milosťou Božou. A zas nech ma to netrápi, že iný tých milostí má viac. Pán Boh je dobrý — a ja prečo by som nemohol byť aspoň natoľko dobrý, aby som uznával dobrotu svojho druhá?

Prvá nedeľa po Deviatniku — Sexagesima.

F a r b a : fialová.

I n t r o i t. Exsúrge, quare obdormis, Dómine? exsúrge, et ne repélas in finem... Žalm 43. —
Zobuď sa, prečo driemeš, Pane? Zobuď sa a neodožeň nás navždy...

Glória vytane, na konci omše „Benedicamus Dómino“.

Modlitba.

Deus, qui cónspicis, quia ex nulla nostra actióne confidimus: concéde propítius; ut, contra advérsa ómnia, Doctóris géntium protectione muniámur. Per Dóminum nostrum...

Bože, Ty vidíš, že nijaké svoje dielo nedôverujeme; dovoľ teda láskave, aby sme boli na prímluvu Učiteľa národov proti všetkým protivenstvám chránení. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 252.

L e k c i a z listu svätého Pavla Korinťanom (11, 19-33) znázorňuje pravdu: krížom, utrpením k víťazstvu. Apoštol odvoláva sa v ňom na svoje skúsenosti a útrapy. Niekoľko úryvkov z neho: „Radi znášate nerozumných, lebo sami ste rozumní... Dni a noci som prekonal na morských hĺbočinách... často na cestách, v nebezpečenstvách... Keď sa teda treba chváliť, hoci to neosoží, prejdem k videniam a zjaveniam, ktoré mi dal Pán... Týmto sa teda chcem chváliť, sebou samým sa však nebudem chváliť; leda svojimi slabosťami. Veď ak sa (týmto) budem chvá-

lit... poviem len pravdu. Uskromním sa však, aby si o mne nikto nemyslel viac, než čo vidí vo mne, alebo čo počuje odo mňa. A aby som sa nepovyšoval týmito neobyčajnými zjaveniami, bol mi daný do tela osten..."

E v a n g e l i u m podľa Lukáša, 8, 4 15.

Podobenstvo o rozsievачovi.

In illo témpore: Cum turba plúrima convenírent, et de civitatibus properárent ad Jesum, dixit per similitúdinem: Exiit, qui séminat, semináre semen suum...

Za onoho času, keď sa išiel k nemu veľký zástup a ponáhľali sa k nemu ľudia z miest, prehovoril k nim v podobenstve: „Vyšiel rozsievач siať semeno. Ako rozsieval, jedno (zrno) padlo na kraj cesty, kde ho pošliapali a vtáci nebeskí pozobali. Iné padlo na skalnatú pôdu: vzišlo síce, ale uschlo, lebo nemalo vlahy. Iné padlo medzi tŕnie, ale tŕnie vyrástlo a udusilo ho. Iné padlo do dobrej zeme, vyrástlo a prinieslo stonásobnú úrodu.“ Keď to dopovedal, zvolal: „Kto má uši na počúvanie; nech počúva!“ Učeníci sa ho opýtali: „Čo znamená toto podobenstvo?“ On im odpovedal: „Vám je dané poznať tajomstvá kráľovstva Božieho, iným len v podobenstvách (hovorím), aby (síce) hľadeli, ale neuvideli, počúvali, ale nerozumeli. Podobenstvo znamená toto: Semeno je slovo Božie. Tí, čo sú kraj cesty, vypočujú slovo, ale potom prichádza diabol a vyníma im slovo zo srdca, takže — hoci uverili — nebudú spasení. Do skalnatej pôdy (zasiate) je u tých, ktorí keď počúvajú s radosťou priímajú slovo, nemajú však korene, lebo veria len na čas a v čase skúšky odpadávajú. Do tŕnia padlo u tých, ktorí síce počuli (slovo), no rastúc bývajú udúšaní starosťami, bohatstvom a rozkošami života a nedomniejú sa. Do dobrej zeme je zasiate u tých, ktorí dobrým a dokonalým srdcom vypočujú slovo, zachovávajú ho a prinášajú úrodu v trpezlivosti.“

Meditácia.

1. Spasiteľ sám tak jasno nám dnes hovorí o tom o čom máme rozjímať. Jeho náuka je slovom Božím,

slovo Božie je našim životom, našou smernicou, od ktorej závisí všetko, naše tunajšie šťastie a posmrtný život. Osud slova Božieho v nás je teda našou najvážnejšou vecou. I čo len seba samého skúmam, mám sa nad čím zamyslieť. — Čože je to moje srdce? Je ono hádam len obyčajnou hradskou, po ktorej chodí celý svet, zlí a dobrí jednako? To zlé iste pošliape všetko dobré, čo v ňom vznikne. Alebo je ono len ľahostajnou, studenou skalou, kameňom, na ktorom sa nič šľachetného neujme, lebo je v ňom všetko povrchné, len naoko. Hádam aj túto knižku len tak pre mienku spoločnosti držím v ruke, len tak z nálady, a pri prvom pokušení mi vypadne z rúk, alebo zostane kdesi na zaprášenej polici. Alebo mi zo srdca vyrastá aj mnoho toho trnia, len samé starosti o existenciu, o postup, o zábavu, o zárobok. Na veci duchovné nezostáva ani času, ani vôle. To by bola otupelosť jednostranná. — Pane Ježišu, skypri tú zem srdca môjho, aby som zachoval slovo Tvoje, verne a dôsledne. Nech je duša moja pevnou a odolnou pôdou pre slová evanjelia, a kajúcna modlitba vlhou pre hojný vzrast.

2. Pán Ježiš spomína ešte jeden druh ľudí; tých, ktorých je najviac. To sú tí, čo vôbec nepočúvajú slovo Božie. Ani ho nechcú počúvať. Z rozličných príčin: alebo nešťastná výchova a predsudky ich držia ďaleko od viery a kresťanstva, alebo spupnosť mysle, alebo akási nenávisť, ktorá oslepuje. Nevera je vždy nešťastím, ako nešťastím je, keď dieťa v škole len z menejcenných predmetov dostane vyučovanie, vážne veci mu zostávajú nedobytným poľom po celý život, — ako nešťastím je, keď jeden užitočný úd tela ochromie, — ako neslúži na chválu, keď niekoho pre telesnú alebo duševnú chybu nemôžu vo verejnej službe potrebovať. Nevera je — ohromná medzera v inteligencii, vo vlastnom kultúrnom živote a v rozbehu vôle. Tu zostáva náboženstvo len symbolom, podobenstvom a necennou básňou. Takíto ľudia síce hľadajú, ale nevidia.

Druhá nedeľa po Deviatniku — Quinquagesima.

Koniec fašiangov. Liturgia čo viac doráža na nás, aby sme odvrátili myseľ svoju od márnosti tohto sveta a oddali sa vážnosti života, aby sme sa dali na cestu za Ježišom. Touto nedeľou sa končí aj prípravný čas na pôst. V stredu je Popolec, keď kňaz sype veriacim popol na čelo s týmito slovami:

Meménto homo, quia pulvis es, et in púlverem revérteris. 1. Mojž. 3, 19. Spomni si človeče, že prach si a na prach sa obrátiš!

Popolec znamená začiatok 40-dňového pôstu, takzvaného Veľkého pôstu, latinsky Quadragesima. Trvá až do Veľkej soboty.

V tieto dni bývajú aj odprosujúce pobožnosti pred vyloženou Eucharistiou za pošetilé zábavy, ktorými ľudia zakončujú fašiangy. I keby ich skončili!

F a r b a : fialová.

I n t r o i t. Esto mihi in Deum protectorem, et in locum refúgii, ut salvum me fácias... Žalm 30.

— Buď mi Bohom a ochrancom a buď mi útočišťom a zachráň ma...

Glória vystane, na konci „Benedicamus Dómino“.

Modlitba.

Preces nostras, quaésu- mus, Dómine, cleménter exáudi: atque a peccató- rum vínculis absolútos, ab omni nos adversitate custódi. Per Dóminum ..	Prosíme Ťa, Pane, vyslyš milostive naše prosby a po vyslobodení z úst hrie- chov od každého proti- venstva nás chráň. Skrze Pána...
--	--

2. a 3. modlitba ako na str. 252.

L e k c i a z listu svätého Pavla Korinťanom (13, 1-13) oduševnene hovorí o chvále kresťanskej lásky. Nech je tu celá:

Bratia! Čo by som hovoril jazykmi ľudskými a anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som iba cvendžiacou mosadzou a zúniacim zvoncom. A čo by som mal dar proroctva a poznal všetky tajomstvá a mal všemožné vedomosti a čo by som mal vieru takú silnú, že by som hory prenášal a lásky by som nemal, ničím by som nebol. A čo by som rozdal všetko svoje imanie, ba čo by som svoje telo vydal do

múk ohňa, a lásky by som nemal, nič by mi to neo-sožilo. Láska je trpezlivá, láska je dobrá, nezávidí. Láska sa márnivo nevypína, ani nenadúva. Nie je dotieravá, nie je sebecká; nerozčuľuje sa, nesmýšľa zle. Neraduje sa z neprávosti, ale raduje sa s pravdou. Všetko vie zniesť, všetko verí, všetko dúfa, všetko pretrpí. Láska nikdy neprestane, ale prorocťvá sa pomínú, jazyky zaniknú, poznanie sa pomínie. Lebo ien zčiasťky poznávame, ien zčiasťky prorokujeme, ale keď príde, čo je dokonalé, pomínie sa, čo je ien zčiasťky. Keď som bol dieťa, hovoril som ako dieťa, smýšľal som ako dieťa, usudzoval som ako dieťa. Keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby. A my teraz vidíme (Boha) ien ako by v zrkadle, ako by v nejasnej hádanke, ale potom z tváre do tváre. Teraz (ho) poznávam ien z čiastky, ale potom (ho) poznám jasne, ako jasne on poznal mňa. Teraz ešte ostáva aj viera aj nádej aj láska, všetky tri, lež najväčšia z nich je láska.

E v a n g e l i u m podľa Lukáša, 18, 31-43.

Ježiš predpovedá svoje utrpenie a uzdravuje slepého.

In illo témpore: Assúmpsit Jesus duódecim, et ait illis: Ecce, ascéndimus Jerosólymam, et consummabúntur ómnia, quae scripta sunt per Prophétas de Filio hóminis...

Za onoho času vzal Ježiš dvanástich a vravel im: „Hľa, vystupujeme do Jeruzalema, a všetko sa splní, čo napísali proroci o Synovi človeka. Lebo ho vydadajú pohanom, posmievať sa mu budú, potupovať ho a plúvať na neho; a keď ho ubíjajú, zabijú ho, ale tretieho dňa vstane (zmŕtvych).“ Oni však z toho nič nerozumeli, lebo táto reč im bola skrytá, a nič nerozumeli, čo im hovoril. Keď sa približoval k Jerichu, akýsi slepec sedel kraj cesty a žobral. A keď počul prechádzať zástup, pýtal sa, čo to je. I oznámili mu, že Ježiš Nazaretský tade prechádza. Vtedy zvolal: „Ježišu, synu Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“ Tí, čo išli popredku, dohovárali mu, aby čušal. On však

ešte hlasnejšie kričal: „Synu Dávidov, zmiluj sa na do mnou!“ Tu Ježiš zastal a kázal si ho priviesť. Keď sa priblížil, opýtal sa ho: „Čo chceš, aby som ti urobil?“ On odpovedal: „Pane, aby som videl!“ Ježiš mu povedal: „Vid! Tvoja viera ťa uzdravila.“ A hneď videl, nasledoval ho a oslavoval Boha. Všetok ľud, keď to videl, vzdával chválu Bohu.

Meditácia.

1. Ježiš hovorí povedome o svojom budúcom utrpení. Dobrovoľne berie všetko na seba, čo mu určil Boh Otec vykonať pre spasenie ľudstva. Celá dôstojná tvrdosť povolania ho naplňuje. Niet návratu. Ani sa nechce vrátiť. Čo vzal na seba, to dokončí. A neodstupuje práve vtedy, keď dielo spasenia začína byť krvavou cestou na Kalváriu. Vedie ho jedine láska k človeku, aby ho spasil. — Ani ja nesmiem odstúpiť od začatého dobrého diela vtedy, keď treba zaň trpieť a biedu znášať. Do konca vytrvať. To je charakter. Nie vybrať si z každej práce a úlohy pohodlnejšiu čiastku.

2. Apoštolovia ešte nič z toho nerozumejú — ale idú za Ježišom. Dôverujú mu. Veria v Neho. Aj mne je azda veľmi mnoho nejasného v učení Ježišovom, azda mám pochybnosti, môj rozum nevládze vnikať do tých hlbokých tajomstiev viery. No preto neodskočím. Boh je múdrejší než celý tento svet vedy a múdrosti. Verím a dúfam. Od toho nezávisí moja spása a blaženosť, či tomu alebo inému článku viery rozumiem alebo nerozumiem. Verím Ježišovi, a to ma uspokojuje.

3. Aj slepý mal veľkú dôveru v Spasiteľa. Vidieť chcel. Aj mne v mnohých veciach otvoria sa s Jeho pomocou oči. On dá, že budem vidieť jasnejšie, najmä vo veciach životnej skúsenosti. Kto v Ježišovi vidí tento svet, jasne vidí, toho nepomýli klam a mam moderných hesiel.

4. Celý zástup v evanjeliu chladne šiel vedľa žobráka. Obraz biedy bol ľuďom ľahostajný. Kristus

sa zastavil. Išlo len o jednoduchého pcestného žobráka, ale Kristovi aj ten znamená človeka, dušu. A naozaj, keď si tak rozmyslím, kde ostali zo sprievodu, ktorý šiel skoro stále za Kristom, mudrci, filozofi, univerzitní profesori, veľkňazi, lekári a ostatná inteligencia? Okolo Krista sú len zamí jednoduchí ľudia, plní dôvery a naivity. Z týchto si vychovával novú inteligenciu. Otváral jej oči, pozdvihoval zraky. Tá nám chýba i dnes, inteligencia jasného pohľadu, inteligencia duševná.

Prvá nedeľa pôstna.

Pôstny čas pred Veľkou nocou, to je najväžnejšie liturgické obdobie. Nielen zriekať sa tohto sveta, ale aj umŕtvovať svoje telo a svojho ducha — to je teraz vedúca myšlienka. Pôst je pamiatka na umučenie Kristovo, na Jeho spasiteľskú cestu krížovú, je pamiatka na čas, keď nováčkovia viery, katechúmeni, pripravovali sa na krst, a konečne spomienka na tých, čo v staré kresťanské časy ako verejní kajúnci vzali na seba všelijaké dobrovoľné tresty. Táto trojská pamiatka určuje ducha pôstneho času. Modlitby, pôst a almužna sú tie osobitné nábožné výkony, ktorými sa kresťan katolík usiluje aj teraz aspoň duševne prídružiť sa k tým, čo kedysi na Veľkú noc pripravovali sa tak prísno. Namísto pôstu tela čo vŕac nastupuje pôst ducha: sebazapieranie, menšie zriekanie sa dovolených vecí, ušracovanie zábavných chvíľ, vážnejšie správanie sa a podobné. Prísny pôst, jednorázové denné nasýtenie, bez mäsa je len na Popolečnú stredu, na Veľký piatok a na Štedrý deň.

Kostol v tento čas zjednoduší svoje ozdoby, organ zpravidla nehra. „Aleluja“ nikdy neodznej.

F a r b a : fialová.

Introlit. Invocabit me, et ego exaudiam eum: eripiam eum, et glorificabo eum: longitudine dierum adimplebo eum. Zalm 90. — Volá ku mne a ja ho vyslyším; vyslobodím ho a oslávim. Dlhým životom ho obdarím.

Glória vystane, na konci „Benedicamus Dómino“.

Modlitba.

Deus, qui Ecclesiám tuam
ánnua quadragesimáli
observatione purificas:
praesta famíliae tuae; ut
quod a te obtinére absti-
néndo nítitur, hoc bonis
opéribus exsequátur. Per
Dóminum...

Bože, ktorý Cirkev svoju
štyridsaťdennou zdržanli-
vosťou každoročne očis-
ťuješ, udeľ ľudu svojmu,
aby dobrými skutkami
vykonával to, čo od Te-
ba chce pôstom obsiah-
nuť. Skrze Pána...

2. modlitba ako na str. 252. 3. modl.:

Omnípotens sempitérne
Deus, qui vivórum domi-
nátis simul et mortuórum,
omniúmque miseréris,
quos tuos fide et ópere
futúros esse praeuóscis:
te súpplices exorámus,
ut, pro quibus effúndere
preces decrevímus, quos-
que vel praesens saécu-
lum adhuc in carne ré-
tinet, vel futúrum jam
exútos córpore suscepit,
intercedéntibus ómnibus
Santis tuis, pietátis tuae
cleméntia ómnium delic-
tórum suórum véniam
consequántur. Per Dómi-
num...

Všemohúci večný Bože,
ktorý panuješ nad živými
a mŕtvymi, a zmilúvaš sa
nad všetkými, o ktorých
predvídaš, že budú vie-
rou i skutkom Tvoji: po-
korne Ťa prosíme, aby Ťi,
za ktorých prosby skla-
dal sme si umienili, a
ktorí alebo ešte na tom-
to svete žijú, alebo sa už
na druhý svet odobrali,
na prímluvu všetkých
svätých Tvojich z Tvo-
jej milostivej dobrotivo-
sti odpustenie všetkých
hriechov svojich dosiahli.
Skrze Pána...

L e k c i a z listu svätého Pavla Korinťanom (6, 1-10) rozpráva o nadídení dňa spásy. „A hľa, tu je mi-
lostivý čas! Hľa, deň spásy! Preto nikomu v ničom
nechceme dávať pohoršenie... A vo všetkom sa
predstavujeme ako Boží služobníci: V mnohej trpez-
livosti... námahách... pôstoch. V čistote a poznaní
v zhovievavosti a dobrotivosti; v Duchu Svätom a
nepokryteckej láske... Sme smutní, a predsa vždyc-
ky veselí; sme úbohí, a predsa mnohých obohacuje-
me; nič nemáme a predsa máme všetko!“

E v a n g e l i u m podľa Matúša, 4, 1-11.

Pokúšenie Pánovo.

In illo témpore: Ductus est Jesus in desértum
a Spírítu, ut tentarétur a diábolo...

Za onoho času Duch vyviedol Ježiša na púšť, aby ho diabol pokúšal. Postil sa štyridsať dní a štyridsať nocí a potom pocítil hlad. Vtedy pristúpil k nemu pokušiteľ a povedal mu: „Ak si Syn Boží, povedz, aby sa z týchto kameňov staly chleby.“ Ale on mu odpovedal: „Napísané je: Nielen samým chlebom sa živí človek, ale každým slovom, čo vychádza z úst Božích.“ Potom ho vzal diabol do svätého mesta, postavil ho na hradbu chrámu a povedal mu: „Ak si Syn Boží, shod' sa, lebo napísané je: Svojim anjelom prikázal o tebe, aby ťa vzali na ruky, žeby si neurazil svoju nohu o kameň.“ Ale Ježiš povedal: „No napísané je i tak: Nepokúšaj svojho Pána Boha!“ A za-
sa ho vzal diabol na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a všetku ich slávu a povedal: „Toto všetko ti dám, ak padneš a budeš sa mi klaňať.“ Vtedy mu povedal Ježiš: „Odstúp odo mňa, satan! Lebo napísané je: Pánu Bohu svojmu sa klaňaj a jemu jedine božskú úctu vzdávaj!“ Vtedy ho opustil diabol, a hľa, pristúpili anjeli, aby mu poslúhovali.

P r e f á c i a p ô s t n a:

Vere dignum et justum
est, aequum et salutáre,
nos tibi semper et ubique
grátias ágere: Dómine
sancte, Pater omnípotens,
aetérne Deus: Qui corpo-
ráli jejúnio vítia cómpri-
mis, mentem élevas vir-
tútem largíris et praémia:
per Christum, Dóminum
nostrum. Per quem maje-
státem tuam laudant An-
geli, adórant Dominatió-

Veru sa sluší a patrí, je
správne a spásonosné,
vzdávať vďaky vždy a
všade. Tebe, svätý Pane,
všemohúci Otče, večný
Bože. Ty telesným pô-
stom potlačuješ náruži-
vosti, povznášaš ducha,
dodávaš sily a odmeny
skrže Krista, Pána nášho.
Skrže Neho velebnosť
Tvoju chvália anjeli, kla-
ňajú sa jej Panstvá, pred

nes, tremunt Potestátes, Caeli caelorumque Virtútes ac beáta Séraphim sócia exultatione concélebrant. Cum quibus et nostras voces ut admitti júbeas, deprecámur, súplici confessione dicéntes: Sanctus...

ňou sa trasú Mocnárstva, Nebesia a nebeské Mocnosti spolu s blahoslavenými serafmi jednotným jasotom ju oslavujú. Prosíme Ťa, dovoľ, aby sa náš chválospev k týmto pridružil, lebo aj my tiež pokorne vyznávame, hovoriac: Svätý...

Meditácia.

1. Cirkev oslobodzuje od pôstu, uľavuje pôstnu disciplínu, ale od ducha pôstneho neoslobodzuje nikoho. Umŕtvovanie a askéza patrí k povinnostiam kresťanským. Bez vlády nad sebou, nad svojím vlastným telom, ba nad svojimi vlastnými citmi a myšlienkami — niet nasledovania Kristovho. Katolicizmus je istý poriadok života a smýšľania, nábožný život katolícky je podľa možnosti dokonalý výkon tohto poriadku. A to bez stáleho cvičenia tela i ducha nemožno. Vďačne to uznávame pri každom športe, majme teda smelosť uznávať to aj na poli duševnom. Kristus sa 40 dní postil a tým dal nám príklad. On je Boh, nepotreboval to. My sme slabí ľudia, nám disciplína, zriekanie sa, obete znamenajú posilu duševnú.

2 Kiež by ma Duch Svätý tiež často priviedol do púšte samoty, kiežby som sa často zahrúžil do týchto vážnych vecí. Niekedy taká meditácia, taká prehádzka osamote, také zamyslenie sa viac osoží, než dlhé nahovárание. Duševné cvičenia, exercície, poskytujú nám tiež takú samotu.

3. Ježiš nám dáva príklad v trojakom ovládaní seba: popri každodennom chlebe myslieť aj na dušu, meditovať, učiť sa a modliť. To je prvé. Na uzde mať prekotnú ctihažnosť, vo všetkom zachovať spokojnosť a vážnosť. To je druhé. Neklaňať sa nikomu

pre sluby a úspechy, nepredávať seba, svoje telo, svoju prácu, svoj rozum pre akúsi domnelú slávu. To je tretie. Zdolať treba pokušenia a Bohu slúžiť.

4 Zapamätám si: meno diabol je grécke slovo, znamená ohovárača.

Druhá nedeľa pôstna.

F a r b a : fialová.

I n t r o i t. Reminiscere miserationum tuarum Dómine, et misericórdiae tuae, quae a saéculo sunt... Žalm 24. — Pamätaj, Pane, na milosrdenstvo a dobrotu Tvoju, ktorá je od vekov.

Glória vystane, *Prefácia* pôstna, na konci omše „Benedicamus Dómino“.

Modlitba.

Deus, qui conspicias omni nos virtúte destítui: intérius exteriúsque custódi: ut ab omnibus adversitatibus muniámur in córpore, et a pravis cogitationibus mundémur in mente. Per Dóminum..

Bože, Ty vidíš, že nás všetky sily opustily. Ochraňuj nás zvonku i znútra, aby sme boli proti všetkým protivenstvám na tele posilnení, a od zlých myšlienok na myslí očistení. Skrze Pána...

2. a 3. modlitba ako na str. 269.

L e k c i a z prvého listu svätého Pavla Tesaloničanom (4, 1-7) prikazuje, že máme žiť podľa vôle Božej. „Viete, aké príkazy sme vám v mene Pána Ježiša dali: Boh chce vaše posvätenie! Preto sa chráňte smilstva! Nech si každý z vás opatruje nádobu (svojho tela) vo všetkej posvätnosti a poctivosti, a nie v smyselných žiadostiach ako pohaní... Nech sa nikto pri svojich podujatiach nedopúšťa prechmatov a chamtivosti proti bratovi, pretože Pán sa za toto všetko pomstí... Veď nie k nečistote, ale k svätosti nás Boh povolal!“

Evanjeliu podľa Matúša, 17, 1-9.

Oslávenie Pána.

In illo témpore: Assúmpsit Jesus Petrum, et Jacóbum, et Joannem fratrem ejus, et duxit illos in montem excélsu seorsu: et transfigurátus est ante eos...

Za onoho času vzal si Ježiš Petra, Jakuba a jeho brata Jána a viedol ich osve na vysoký vrch. Tam sa premenil pred nimi. Tvár mu zažiarila ako slnko, jeho rúcho zbelelo ako svetlo. A hľa, zjavil sa im Mojžiš a Eliáš a shovárali sa s ním. Vtedy sa ozval Peter a hovoril Ježišovi: „Pane, dobre je nám tu. Ak chceš, spravím tu tri stánky, tebe jeden, Mojžišovi jeden a Eliášovi jeden.“ Kým ešte hovoril, hľa, jasný oblak ich zaclonil a z oblaku ozval sa hlas: „Toto je môj milovaný syn, v ktorom mám zalúbenie. Jeho počúvajte!“ Keď to učeníci počuli, padli na tvár a veľmi sa báli. Potom pristúpil k nim Ježiš, dotkol sa ich a povedal im: „Vstaňte a nebojte sa!“ Keď pozdvihli svoje oči, nikoho iného nevideli iba samého Ježiša. Keď potom zostupovali s vrchu, Ježiš im prikazoval: „Nikomu nehovorte o videní, kým syn človeka nevstane zmŕtvych!“

Meditácia.

1. V tomto jedinom zjave oslávenia Pána vidím dejiny Iudskej spásy. Mojžiš — Starý zákon so svojím očakávaním, tvrdými predpismi, — Eliáš — proci, ktorí neustali napomínať národ židovský, aby vytrval, neodpadol od pravého Boha, veď je predurčený dať svet Spasiteľa, — Kristus — Nový zákon vo svojom jase a krásnom oslávení, — Boh Otec, ktorý vydáva svedectvo o svojom Synovi, že je to Jeho vôľa, aby Ježiš trpel, aby umrel, preto treba ho poslúchať, a konečne apoštolovia, ktorí razom vidia aj vrub slávy a konečne cieľ pašii. Veru, kresťanstvo nie je náboženstvom trpiacich, nie je len pre ubídených, nie pre tých, čo len na kríž myslia, na

askézu a smrť. Kríž je len prostriedkom k obnove, k duševnej slobode, k rovnováhe a ku sláve. — Nech aj na moju dušu padne lúč z oslávenej Kristovej postavy na hore Tábor. I ja musím dovidieť na koniec krížovej cesty a nezaostávať s bedákajúcimi a so slabochmi. Kristus, to je krajší život, hlboký život a dôstojný život. Kristus, to je človek, postavený na vrchol žitia ponad dejiny spásy. Kríž nemožno zo života vymazať. Tí, čo pohŕdajú kresťanstvom pre jeho filozofiu kríža, čo omáľajú heslá životnej radosti, národnej hrdosti, bez Boha, prírody a telesnej udatnosti, môžu mať slávu na začiatku, ale potom berú na seba nedobrovoľný kríž neukojených duší a stroskotaných pokusov. My berieme na seba kríž Kristov už vopred a dobrovoľne, v povedomí, že za ním žiari život, zdravie a sláva.

2. Dobré je nám tu byť — je heslo nábožnej duše, Kristovi oddanej. „Faciamus tria tabernacula“ — my máme svoje tabernákulum v každom kostole, vo svätostánku, kde prebýva medzi nami Ježiš. Tam je dobre byť s Ním v sladkom modlitebnom spojení.

3. Ježiš je dobrý Majster, dobrý učiteľ a dobrý priateľ. Vede apoštolov na ceste utrpenia. Budú musieť byť svedkami strašnej smrti krížovej, a potom oni sami budú musieť hlásať evanjelium kríža, trpieť a umrieť. Preto bolo treba posily a potechy. Výjav na Táboře, ktorý aspoň na chvíľu odhalil podstatu životnej borby a vôbec posunul horizonty celého života až do večnosti cez dejiny ľudské, tento výjav im bol najlepšou posilou, najúčinnnejšou školou a jedinečnou potechou. Apoštolovia prežili všetko. aj kríž, aj vzkriesenie, a radostne umierali pre ten kríž v nádeji vzkriesenia. — Dobré si uvedomujem, že život katolíka nie je od narodenia až do smrti, ale z večnosti do večnosti. Kríž a útrapy stoja v znamení tohto presvedčenia, „sub specie aeternitatis“, v znamení večnosti.

Tretia nedela pôstna.**Farba:** fialová.

Introit. Oculi mei semper ad Dóminum, quia ipse evéllit de láqueo pedes meos... Žalm 24.
— Oči moje vždy sú obrátené k Pánovi. On vyslobodí moje nohy z osídel...

Glória vystane, Prefácia pôstna, na konci omše „Benedicamus Dómino“.

Modlitba.

Quaésumus, omnipotens Deus, vota humílium respice: atque, ad defensió-nem nostram, dexteram tuae majestátis exténde. Per Dóminum...

Prosíme Ťa, všemohúci Bože, shliadni na prosby ponížených a na našu ochranu vystri pravicu veľbnosti Tvojej. Skrze Pána...

2. a 3. modlitba ako na str. 269.

Lekcia z listu svätého Pavla Efezanom (5, 1-9) hovorí o tom, že máme byť synmi svetla. „Nasledujte (príklad) Boží ako (jeho) milované dievky a žite v láske, ako aj Kristus nás miloval a seba samého vydal za nás Bohu ako dar a obeť... Smilstvo však a akákoľvek nemravnosť alebo chamtivosť nech sa ani len nespomenú medzi vami... Lebo vedzte a uvedomte si, že ani smilník, ani iný nemravník, ani chamtivec, čo je vlastne modloslužobníctvom nemajú práva na dedičstvo v kráľovstve Kristovom a Božom... kedysi ste boli tmou, teraz ste sa však stali svetlom v Pánovi. Žite teda ako dievky svetla! A ovocie svetla je to, čo je dobré, spravodlivé a pravdivé.“

Evangelium podľa Lukáša, 11, 14-28.

Činnosť Belzebuba a chvála Bohorodičky.

In illo témoore: Erat Jesus ejiciens daemónium, et illud erat mutum...

Za onoho času vyhánal Ježiš diabla, ktorý bol nemý. Keď diabol vyšiel, prehovoril nemý. I divily sa zástupy. Poniektorí z nich však hovorili: „S pomocou Belzebuba, kniežata diablov, vyháňa diablov.“ — Iní

však, aby ho pokúšali, žiadali si od neho znamenie s neba. (Ježiš) poznal ich smýšľanie a povedal im: „Každé kráľovstvo rozdvojené sa rozpadne a dom na dom sa zrúti. Ak je teda aj satan rozdvojený, ako obstoí jeho kráľovstvo? Vy vravíte, že ja s pomocou Belzebuba vyhánam diblov. No ak ja s pomocou Belzebuba vyhánam diablov, potom s pomocou kohože (ich) vyhánajú vaši synovia? Preto oni budú vašimi sudcami. Ale ak ja prstom Božím vyhánam diablov, tak teda prišlo k vám kráľovstvo Božie. Ak silný človek v plnej výzbroji stráži svoj dvor, jeho majetok je bezpečný; ale ak príde ešte silnejší muž a premôže ho, vtedy ho oberie o výzbroj, v ktorú úfal, a čo ukoristil, porozdáva. Kto nie je so mnou, je proti mne, a kto neshromažďuje so mnou, rozhadzuje. Keď nečistý duch vyjde z človeka, blúdi po miestach bez vlahy a hľadá odpočinok, ale ho nenájde. Vtedy si povie: „Navrátim sa do svojho domu, odkiaľ som vyšiel.“ A keď sa vráti, nájde ho vymetený a vyzdobený. Potom odíde a priberie si sedem iných duchov, podlejších ako on sám, vojdú a ostnú tam bývať. Posledný stav takého človeka býva horší, ako bol predošlý.“ Keď to hovoril, ktorási žena zo zástupu mocným hlasom zvolala: „Blahoslavený život, ktorý ťa nosil, a blahoslavené prsia, ktoré si sal.“ On však povedal: „Zaiste, ale blahoslavenejší sú tí, čo počúvajú slovo Božie a zachovávajú ho.“

Meditácia.

1. Keď už robí Ježiš dobré, keď uzdravuje, keď jeho Cirkev prekvitá, keď v nej Iudia nachádzajú pravý život a potechu, — tak to všetko vysvetľovať treba podľa takých metód, ktoré predstavujú Krista ako celkom prirodzený zjav, bez slávožiaru božstva a mesiášstva: to je heslom všetkých, ktorí nechcú veriť Kristovi. Židom, čo boli svedkami zázrakov Ježišových, vyhovela výhovorka s Belzebubom, dnešným Antikristom slúži moderná psychológia, okultné vedy, materializmom presiaknutá prírodoveda. aby popierali všetku nadprirodzenosť v súvislosti s Kristovou postavou. Kristus je láskavý, trpezlivo vy-

svetľuje, vyloží zjavnú mýľku. Niektorí dajú sa presvedčiť, iní zostávajú tvrdošijne pri svojom. Aj my máme apologetiku, dokazujeme rozumnosť svojej viery, máme dôkazy pre jestvovanie Boha, že Ježiš žil a Cirkev založil. No, kto nemá pre duchovný svet smyslu, kto z prekliatej hmotnosti vymotať sa nevie, ten v týchto otázkach zostáva vždy bližší psychickému stavu zvieraťa, kde je táto neschopnosť pre vyšší život prirodzená, než duševnému vývoju veriaceho človeka. Tomu je márna každá apologetika. Ale kde je náchylnosť na vyššie ponímanie vecí, tam môže byť nádej, že nemý diabol opustí človeka a ozve sa v ňom — Slovo.

2. Kristus ostro rozdeľuje duchovný svet na dve ríše: na ríšu Božiu a na ríšu satanovu. Tieto dve ríše bojujú o dušu človeka. Kristus a satan stoja proti sebe. Netreba zapierať satana, ani jeho peklo. Mnohi ho nevidia, lebo ho majú v sebe. Satan jestvuje a nezaháľá. Kto má oči, vidí to a skusuje. Blažený ten, z ktorého Kristus, jeho kňazi alebo jeho ustanovizne vyženú satana i jeho dielo: hriech a neduhy, a zas nešťastní tí, z ktorých satan, jeho pomocníci, jeho školy a učenici vyženú Boha. Jedno je isté: Kristus a jeho ríša sú silnejší. Satan ozbrojeno stráži svoju korisť, ale od neho silnejší Ježiš ho premôže. Majme teda dôveru a vieru.

3. Kristus nestrpí ľuďa na dve strany. Alebo je niekto katolík, Kristov človek, alebo nie. To pokuľhávanie na každú stranu, to z polovice kresťanské, z polovice pokrokárske rúcho, to je satanovo dielo. Tí duševní všadeboli, ktorí chcú byť milými a vzácnymi na všetky strany, ba aj tí takzvaní neutrálni ľuďa, ktorí prísnou objektivitou usilujú sa zachovávať svoju duševnú tuposť a ľahostajnú bezobsažnosť, sú len predvojom na tamtej strane. Môžu byť diplomatmi, ale nezastupujú ríšu Božiu. na svojej duševnej náprave. Pokušenia môžu byť

4. Nesmiem si zakladať na svojej zachovalosti alebo na domnelej stálosti v čnostiach. Tým menej

ešte silnejšie než kedysi, a môj pád bude tým hroznejší. Modliť sa a mať dôveru v milosť Božiu!

5. Mária bola matka Ježišova. Bola mu celkom blízka. Správne ju chválila biblická žena ako blahoslavenú. A tu nás Pán Ježiš hneď upozorňuje, kto mu je najbližší, kto je s ním úzko spojený: ten, kto počúva a zachováva slovo Božie, človek nábožný. To je podstata všetkej spojitosti s Ježišom.

Štvrtá nedeľa pôstna.

Jeden oddych vo vážnosti pôstu: táto nedeľa má ráz radostný, ako tretia adventná. Už introit to naznačuje. Kňaz môže mať na sebe ružové rúcho.

Farba: fialová alebo ružová.

Introit. Laetare, Jerúsalem: et convéntum fácite, omnes qui diligitis eam: gaudete cum laetitia, qui in tristitia fuístis... Iz. 66. — Veseľ sa, Jeruzalem; shromažďte sa všetci, ktorí ho milujete; radujte sa veselo, ktorí ste mali zármutok...

Glória vystane, **Prefácia** pôstna, na konci omše „Benedicamus Dómino“.

Modlitba.

Concéde quaesumus, omnipotens Deus: ut, qui ex mérito nostrae actionis affligimur, tuae gratiae consolatione respirémus. Per Dóminum nostrum...

Prosíme Ťa, všemohúci Bože, dožič nám, aby sme si milosťou Tvojou potešení oddýchli, ktorí za svoje skutky zaslúžene sme trestaní. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 269.

Lekcia z listu svätého Pavla Galatanom (4, 22-31) učí nás o slobode kresťanskej; apoštol pripomína prednosti Nového zákona nad Starým zákonom.

Evanjeliium podľa Jána, 6, 1-5.

Rozmnoženie chleba.

In illo témpore: Abiit Jesus trans mare Gall-

léae, quod est Tiberiádis: et sequebátur eum multitúdo magna...

Za onoho času Ježiš odišiel na druhú stranu Galilejského číže Tiberiadskeho mora. A nasledoval ho veľký zástup (ľudí), lebo videli divy, ktoré učinil na chorých. Ježiš vystúpil na vrch a posadil sa tam aj s učeníkmi. Blízko bola židovská slávnosť Veľkej noci. Keď Ježiš pozdvihol oči a videl, že veľký zástup prichádza k nemu, povedal Filipovi: „Kdeže nakúpime chleba, aby sa títo (všetci) najedli?“ Ale to povedal len preto, aby ho skúšal, lebo sám vedel, čo urobí. Filip mu odpovedal: „Nestačí chleba za dvesto desiatnikov, aby sa ušlo každému čo len trocha!“ Jeden z učeníkov, Ondrej, brat Šimona Petra, povedal (Ježišovi): „Tu je akýsi chlapec, ktorý má päť jačmenných chlebov a dve ryby. Ale čo je to pre toľkých?“ I rozkázal Ježiš: „Usaďte ľudí!“ A bolo na tom mieste mnoho trávy. Len mužov si tam posadalo okolo päťtisíc. Tu Ježiš vzal chlieb, vzdal Bohu vďaky a potom rozdával sediacim. Podobne aj z rýb, koľko kto chcel. Keď sa nasýtili, povedal učeníkom: „Posbieraňte zvyšné odrobinky, aby nič nevyšlo nazmar!“ Posbierali ich teda a odrobinkami z piatich jačmenných chlebov, ktoré zvýšili po tých, čo boli jedli, naplnili dvanásť košov. Tí ľudia, keď videli, aký div učinil Ježiš, hovorili: „Toto je naozaj ten prorok, ktorý má prísť na svet!“ Ale Ježiš, keď zvedel, že chcú prísť za ním a zmocniť sa ho, aby ho urobili kráľom, utiahol sa zasa samotný na vrch.

Meditácia.

1. Ježiš rozmnožovaním chleba zasa dokázal, že je Pánom prírody. Ale tento zázrak vyviera aj z Jeho dobrotivého srdca. Nasýtil najprv celý zástup chlebom duševným, učil ich, hovoril im, takže ani nezbadali príchod večera, keď bolo treba dať poslucháčom aj telesný pokrm. Pri starosti o dušu nesmieme nikdy zabudnúť na hmotnú stránku života.

To nám pripomína toto evanjelium, určené práve na túto radostnú nedeľu pôstu. Aj sebazapieranie musí vyvierať z dobre chápanej životnej radosti. To sú dve chybné výstrednosti, ktoré nechápu podstatu pravého života: starať sa s jednej strany len o hmotu, o bohatstvo, zahrúžiť sa celkom do hmoty, ale na dušu, na náboženstvo celkom zabudnúť a nevšimáť si duchovnú čiastku života, — s druhej strany zas starať sa len o dušu, o duchovné veci, a pritom zanedbávať zdravie, poriadok, čistotu tela, slušnú výživu. Aj tu, aj tam len trpí ľudská dôstojnosť. Preto je našou katolíckou sociálnou povinnosťou starať sa aj o hmotné zaopatrenie svojich ľudí, aby mali zamestnanie, slušné pláce a platy, zdravé bývanie. Stavíme krásne kostoly, ale nesmieme zanedbávať ani kostoly Ducha Svätého, to jest telo ľudské. „Zdravý duch v zdravom tele“ má platnosť i v živote náboženskom.

2. Rozmnožovanie chleba je prípravou na založenie Svätosti Oltárnej. Ako z niekoľko chlebov nasýtil Ježiš tisíce ľudí, tak podáva teraz veriacim v Eucharistii duševný pokrm, svoje vlastné telo. Je tu čas odbaviť si veľkonočnú spoveď a prijať telo Pánovo. Možno, že si to aj inokedy, aj častejšie vykonávam, no teraz, keď to Cirkev priamo predpisuje, urobím to tým dôkladnejšie: i spoveď, i sväté prijímanie. Veď to je ovocie veľkej prípravy na Vzkriesenie: očistiť sa od hriechov a spojiť sa s Kristom.

Smrtná nedeľa.

Odo dneška až po Veľkú noc je čas utrpenia Pána Ježiša: Tempus Passionis, preto dnešná nedeľa menuje sa Dôminca Passionis. Všetko ostatné v liturgii odstupuje, len pamiatka Omučenia zostáva, ba vystupuje a čoraz ostrejšie. Kríž, a v kríži spása — to je vedúca myšlienka, ktorá slávi svoj triumf na Veľký piatok.

Oltárne obrazy a kríže sú zakryté čiernym závojom, na znak veľkého uponíženia Kristovho.

Zo stupňovej modlitby vystane Žalm 42., ako v čiernych omšiach.

F a r b a : fialová.

I n t r o i t. Júdica me, Deus, et discérne causam meam de gente non sancta... Žalm 42. — Súd ma, ó Bože, a zastaň ma pred bezbožnými ľuďmi.

Glória vystane, na konci omše „Benedicamus Domino“.

Modlitba.

Quaésumus, omnipotens Deus, famíliam tuam propítius réspice: ut, te largiénte, regátur in corpore; et, te servánte, custodiátur in mente. Per Dóminum nostrum...

Prosíme Ťa, všemohúci Bože, shliadni milostive na svoj ľud a dobrotive ho spravuj na tele a pod Tvojou ochranou stráž ho na mysli. Skrze Pána nášho...

2. modlitba za Cirkev alebo za pápeža ako na str. 212.

3. modlitby niet.

L e k c i a z listu svätého Pavla Židom (9, 11-15) uvažuje o Kristovi, Veľkňazovi Nového zákona. Keď krv starozákonnej obety očistila ľudí, „o čo viac krv Krista, ktorý mocou večného Ducha seba samého priniesol Bohu ako bezúhonnú obeť, očistí nám svedomie od mŕtvych skutkov, aby sme mohli slúžiť živému Bohu.“

E v a n g e l i u m podľa Jána, 8, 46-59.

Kristus sa osvedčuje pred Židmi.

In illo témpore: Dicébat Jesus turbis Judaeórum: Quis ex vobis árguet me de peccáto?...

Za onoho času povedal Ježiš zástupom židovským: „Kto z vás usvedčí ma z hriechu? Prečo mi (teda) neveríte, keď vám pravdu hovorím? Kto je z Boha, počúva Božie slová; vy ich nepočúvate, lebo nie ste z Boha.“ Židia mu odpovedali: „Či nevravíme dobre, že si Samaritán a čertom posadlý?“ Ježiš (im) hovoril: „Nie som čertom posadlý, ale ctím si Otca, vy ma však zneuctujete. Nehľadám svoju slávu, ale je, kto ju hľadá a kto súdi. Veru, veru. hovorím vám, kto zachováva moje slová, neuvidí smrti

navekyl" Židia mu vraveli: „Teraz vieme, že si čertom posadyl! Abrahám umrel i proroci, a ty tvrdíš: „Kto zachováva moje slová, neokúsi smrti navekyl" Vari si ty väčší ako náš otec Abrahám, ktorý umrel? I proroci umrell. Kýmže sa robíš?" Ježiš odpovedal: „Ak sa sám oslavujem, moja sláva nestojí za nič! Ale oslavuje ma môj Otec, o ktorom vy tvrdíte, že je vaším Bohom. Vy ste ho nepoznali, ale ja ho poznám! A keby som povedal, že ho nepoznám, bol by som luhárom ako vy. Ale ja ho poznám a zachovávam jeho slová. Váš otec Abrahám plesal (v nádeji), že uzrie môj deň; uzrel a zaradoval sa!" Židia sa ho teda pýtali: „Ani päťdesiat rokov nemáš a Abraháma by si bol videl?" Ježiš im povedal: „Veru, veru, hovorím vám, ja som skôr, ako sa narodil Abrahám!" I zdvihli kamene, aby hádzali na neho, no Ježiš sa skryl (medzi ľuďmi) a vyšiel z chrámu.

Prefácia o svätom kríži:

Začiatok a koniec ako pôstna prefácia na str. 270.

Vere dignum... aetérne Deus: Qui salútem humání géneris in ligno crucis constituísti: ut, unde mors oriebátur, inde vita resúrgeret: et, qui in ligno vincébat, in ligno quoque vincerétur: per Christum, Dóminum nostrum. Per quem majestátem...

Veru sa sluší... večný Bože, Ty si spásu ľudského pokolenia ustanovil na dreve kríža, aby odtiaľ povstal život, odkiaľ vzišla smrť, a aby ten, ktorý na dreve zvíťazil, na dreve bol i premožený skrze Krista, Pána nášho, skrze ktorého velebnosť...

Meditácia.

1. Židia hádajú sa s Ježišom. Nechcú veriť. Tu je zasa ten problém viery a nevery, ktorý mňa, moderného človeka, natoľko zaujíma. Viera, to je slobodný mravný čin. Nemožno ju vynútiť ani násilím, ani vedeckým dôvodením. Treba chcieť veriť. Kto nemá dobrej vôle, kto nemá tú stálu duševnú náladu na

vieru, ten takzvaný „pius credulitatis afféctus“, tomu neimponuje ani najideálnejší obsah náboženského po-
mínania. „Preto nepočúvate, lebo nie ste z Boha“ —
to je všetko. Pre mňa je dôležité, aby som si bol na-
čistom, koho to mám na kríži. Ja verím. Predo mnou
stojí Kristus, vyrastnutý z úzkeho kruhu niekoľko
Židov-vrstovníkov do večných dejín. Predo mnou
stojí s tými istými slovami a s tým istým povedo-
mím. Ako Pán života a smrti. Ako Pán večnosti a
Žriedlo nesmrteľnosti pre tých, čo Ho počúvajú.
„Prv, než bol Abrahám, ja som.“ On je Slovo večné,
On je Boh. Preto verím. Úplne verím a nehádam sa.

2. Židia súdili podľa seba. Nevedeli si vysvetliť
ani Ježišove povedomie, ani Jeho skutky a život.
„Čertom posadlý“ — to bol ich argument. Pokladali
Ho za posadlého, za nepríčetného, ako Samaritánov,
ktorí sa oddeľovali od ostatných Palestínčanov. Po-
sadlý človek neslúži sláve Božej — odpovedá
im Spasiteľ. Židom nepáčily sa Kristove novoty,
i keby boli uznávali Jeho pravdu. Spasiteľ stojí vyso-
ko nad nimi. Nezatají ani pravdu, ani svoje božstvo.
Keby to robil, bol by luhárom ako oni. I dnes luhár
zakrýva svoje špinavé úmysly a city, a preto sa na-
zdáva, že aj iný klame, aj iný zakrýva, keď hovorí
o sebe. Protivníci Kristovi mali diabla, ducha oho-
várky a osočovania, preto v nich diabol rozmýšľal,
ten diabol hovoril z nich, tohto diabla hľadali aj v
Ježišovi. — Ja musím mať čisté, jasné, dobrotivé
oko, nezakalené diabolstvom závidi a ohovárky. Ne-
myslím o nikom zlé, nehľadám na nikom špinu, ne-
upodozrievam. Len takéto oko môže vidieť v potu-
penom, zneuctenom, nepochopenom Kristovi — Boha.

3. „Kto z vás môže ma obviň z hriechu?“ To je
jedinečné povedomie Ježišovo. Nik iný neodvážil by
sa na túto otázku, veď sme plní krehkostí, pokles-
kov. Preto je mi povedomie Kristovo upozornením,
že keď chcem pracovať za ideály, za pravdu, keď
chcem vystupovať vo verejnosti, musím byť aspoň od
tých podlostí a necharakterností čistý, ktoré môžu
kompromitovať pravdu, mnou zastúpenú. Nemať „ma-

slo na hlave!" Kto sa drží Krista a Jeho zásad, môže vystupovať vždy s podmaňujúcou mravnou silou.

4. Ježiš napokon vyhol tej rozbesnenej spoločnosti, ktorá mala vo svojej bezradnosti len jediný dôvod: kameň. Múdrejší ustúpi, hovorí príslovie. I keď neustúpi, ale vyhýba sprostým.

Kvetná nedeľa — Veľký týždeň.

Vrchol pôstneho času. Tento týždeň je venovaný celkom veľkému mystériu smrti Ježišovej. V ňom väzí podstata a jadro nášho spasenia. Celý týždeň sa nám predstavujú grandiózne historické výjavy ťažkej cesty na Kalváriu, aby sme si uvedomili, aby sme precítili a prežívali každú drobnú fázu tej tragédie, ktorá končí triumfom kríža a vzkrieseného Krista. V katolíckej vážnosti prežil taký veľký týždeň, to už samo v sebe je veľká obrodňajúca očista duše, ktorá znamená prevrat v pomere ku svetu. Veľký týždeň nech je veľkým týždňom duše mojej. Od dnešného rána až do Vzkriesenia.

Žehnanie paliem.

Pred omšou je žehnanie paliem na pamiatku toho, že Kristus slávnostným príchodom do Jeruzalema nastúpil svoju križovú cestu. Preto je aj procesia. U nás palmy nerastú, požehnávajú sa iné ratolesti, ako by prvá obeta prebúdajúcej sa prírody, zväčša takzvané víbové bahniatka.

Chór zaspieva antifónu:

Hosanna filio David: benedictus, qui venit in nomine Domini. O rex Israel: Hosanna in excelsis.

Hosana Synu Dávidovmu. Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Ó kráľu Izraelský! Hosana na výsostiach!

Potom kňaz na ľavom boku oltára začne modlitby na požehnanie. — Dominus vobiscum. — Z knihy Mojžiša číta lekcii o palmách, evanjelium číta podľa Matúša 21, 1-9, kde je opísaný triumfálny príchod Ježiša do Jeruzalema. Nasleduje žehnacia modlitba a osobitná prefácia s modlitbami. Kňaz pokropuje ratolesti a okladza ich. Potom nasleduje ešte jedna konečná modlitba, po ktorej sa ratolesti rozdávaajú. Speváci zaspievajú:

Pueri Hebraeorum, portantes ramos olivarum,

Hebrejské deti niesli olivové ratolesti, išli Páno-

obviarérunt Dómino, clamántes et dicéntes: Hosánna in excelsis.

Púeri Hebraeorum vestimenta prosternébant in via et clamábant, dicéntes: Hosánna filio David: benedictus, qui venit in nómine Dómini.

vi naproti a takto kričaly, volaly: Hosana na výsostiach.

Hebrejské deti prestieraly na cestu svoje rúcho, kričaly a volaly: Hosana Synu Dávidovmu; požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom.

Kňaz dokončí: Dóminus vobiscum — modlitbou.

Procesia s ratoľestami.

Kňaz dá povel na sprievod:

Procedámus in pace.

| Poďme v pokoji.

Speváci odpovedajú:

In nómine Christi. Amen.

| V mene Kristovom. Amen.

Procesia ťahne von z kostola. Spievajú sa antifóny: Cum appropinquáret . . . Matúš 21, 1-3. — Cum audisset . . . Ján 12. — Ante sex dies . . . Occurrunt turbae . . . Cum Angelis . . . Turba multa . . .

Keď kňaz s asistenciou príde na zpiatočnej ceste ku kostolným dverám, dvere sa pred ním zavrú, a spievajú pieseň zamieňavo raz tí, čo sú vonku, raz tí, čo sú vnútri:

Glória, laus et honor tibi
[sit,

Buď sláva, česť a chvála
[Tebe,

Rex Christe, Redemptor:
Cui puerile decus promp-
[sit

Kriste, Vykupiteľu,
Ktorému nevinné ústa

Hosánna pium.

Hosana spievajú.

Tento refrén piesne sa šesť ráz opakuje. Na konci kňaz krížom zaklope na bránu, ktorá sa otvorí, ako brána nebeská smrťou Kristovou, a procesia vracia sa do kostola; zatiaľ zneje pieseň:

Ingrediénte Domino in sanctam civitatem, Hebraeorum pueri resurrectionem vitae pronuntiántes, — Cum ramis palmárum: Hosánna, clamábant,

Keď Pán vchádzal do svätého mesta, hebrejské deti hlásaly vzkriesenie života. S palmovými ratoľestami v rukách volaly: Hosana na výsostiach!

In excelsis, cum audisset populus, quod Jesus venisset Jerosolymam, exierunt obviam ei. — Cum ramis...

— Keď ľud počul, že Ježiš prichádza do Jeruzalema, vyšiel mu v ústrety. S palmovými ratolesťami...

Omša.

Farba: fialová.

Introit. Domine, ne longe facias auxilium tuum a me, ad defensionem meam aspice... Zalm 21. — Pane, neodopierať mi dlho svoju pomoc, ale hľaď mi pomáhať.

Glória vystane, prefácia o kríži, na konci „Benedicamus Domino“.

Modlitba.

Omnipotens sempiterna Deus, qui humano generi, ad imitandum humilitatis exemplum, Salvatore nostrum carnem sumere et crucem subire fecisti: concede propitius: ut et patientiae ipsius habere documenta et resurrectionis consortia mereamur. Per eundem Dominum nostrum...

Všemohúci večný Bože, Ty si chcel, aby náš Spasiteľ človekom sa stal, na kríži umrel, aby tak ľudské pokolenie malo nasledovania hodný príklad pokory. Dovoľ milostive, aby sme si zaslúžili učiť sa od jeho trpezlivosti a dosiahnuť aj účasť jeho vzkriesenia. Skrze tohože Pána nášho...

Lekcia z listu svätého Pavla Filipanom. 2, 5-11. Príklad Kristov. „Smýšľajte o sebe tak ako Ježiš Kristus!... Uponížil sa a bol poslušný až po smrť, a to po smrť na kríži. Preto ho Boh povýšil a dal mu meno nado všetky iné mená, aby sa na meno Ježiša skláňalo každé koleno...“

PAŠIE.

Namiesto evanjelia číta kňaz v omši čiastku z evanjelia podľa Matúša o utrpení a smrti Ježišovej, takzvané pašie (26, 1-75), v utorok ich číta podľa Marka, v stredu podľa Lukáša, na Veľký piatok podľa Jána. Pašie spievajú kňazi alebo chór.

Meditácia.

Tento týždeň pozorne čítajme slová Kristove, ktoré bol povedal v čas svojho utrpenia. Tie slová nepotrebuju vysvetlivky slabých ľudských slov. Hovoria priamo k našej duši. Každé slovo je sväté, každé pre mňa povedané, každé tak mohutne vystihuje náladu tohto svätého týždňa! Slová Spasiteľa sú tu posbierané zo všetkých štyroch evanjelií a voľne pospájané do rámca dejín Kristovho utrpenia. Čítame teda v nich vlastne sjednotené pašie.

PASSIO DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.

Pred sviatkami povedal Ježiš učeníkom svojim:

„Viete, že o dva dni bude Veľká noc, a Syna človeka vydajú, aby ho ukrižovali.“

Vtedy sa už boli radili Židia u veľkňaza Kajfáša, ako by mohli Ježiša chytiť a zmárniť. Jeden z dvanástich apoštolov, Judáš, stal sa zradcom. Vošiel doňho satan. Za tridsať strieborných sľúbil im vydať Ježiša.

Keď prišiel deň, v ktorý podľa židovskej obyčaje mal sa zabiť veľkonočný baránok, poslal Ježiš učeníkov svojich:

„Idte a pripravte nám baránka, aby sme (ho) jedli... Hľa, keď budete vchádzať do mesta, stretne sa s vami človek, čo ponesie džbán vody; idte za ním do domu do ktorého vojde, a povedzte hospodárovi toho domu: »Učiteľ ti odkazuje: Kde je hospoda, v ktorej budem so svojimi učeníkmi jesť baránka?« On vám ukáže veľkú sieň vystlanú a pripravenú. Tam nám pripravte!“

Keď potom večer usadil sa Ježiš s dvanástimi k hostine, povedal:

„Túžobne som si žiadal jesť s vami tohto (veľkonočného) baránka skôr, ako by som túžil.“

Lebo vám hovorím, že ho už nebudem jesť, kým sa nesplní v kráľovstve Božom."

Aj o víne povedal podobné:

„Vezmite si ho a rozdeľte medzi sebou. Lebo vám hovorím, že odteraz nebudem piť z viničného plodu, kým nepríde kráľovstvo Božie."

Potom vstal a umýval apoštolom nohy. K tomu povedal poučenie:

„Chápete, čo som vám urobil? Vy ma voláte Učiteľom a Pánom, a dobre hovoríte, lebo tým som. Keď teda ja, Pán a Učiteľ, umyl som vám nohy, aj vy ste povinní navzájom si umývať nohy! Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili tak, ako som vám ja urobil. Veru, veru, hovorím vám, nie je sluha väčší ako jeho pán, ani posol nie je väčší ako ten, čo ho poslal. Viete to a budete bložení, ak budete podľa toho konať... Veru, veru, hovorím vám, kto prijme toho, koho ja pošlem, mňa prijme, a kto mňa prijme; prijme toho, ktorý mňa poslal!"

Potom vzal chlieb, vďaky vzdával, lámal, dával svojim učeníkom a hovoril:

„Toto je moje telo, ktoré sa za vás dáva."

Podobne vzal i kalich, vďaky vzdával a hovoril:

„Pite z toho všetci, toto je totiž krv moja, krv (Nového) zákona, ktorá sa vyleje za mnohých na odpustenie hriechov. Toto robte na moju pamiatku."

Tak ustanovil Sviatosť Oltárnu, eucharistiu. Potom narážal na zradu Judášovu, hovoriac:

„Ale hľa, ruka toho, ktorý ma zradí, je s mojou na stole. Syn človeka síce ide, ako je určené, no beda tomu človekovi, čo ho zrádza."

A celkom ustrnutý povedal:

„Veru, veru, viavím vám, jeden z vás ma zradí."

Apoštolovia nechceli tomu veriť, ale Ježiš poše-
pol Jánovi, svojmu miláčikovi:

„Ten je to, komu namočím a podám skyvu chleba.“

A podal ho Judášovi. Ten sa ešte pretvaroval, ale na jeho otázku, či azda on je zradcom, odvetil mu Spasiteľ:

„Len urob chytro, čo chceš urobiť!“

Ostatní si mysleli, že ho posielala nakupovať. — Keď Judáš prijal zákusok, vošiel doňho satan. Zradca vyšiel do tmavej noci, a vtedy Ježiš vravel:

„Teraz je oslávený Syn človeka a Boh je oslávený v ňom. A keď je Boh oslávený v ňom, aj Boh ho v sebe oslávi a už (ho) čoskoro oslávi.“

Potom dal učeníkom svojim prikaz lásky:

„Dietky, ešte krátky čas som s vami! Budete ma hľadať, ale ako som vravel Židom, aj vám teraz hovorím: Kam ja idem, ta vy nemôžete prísť. Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa navzájom milovali. Po tom poznajú všetci, že ste moji učeníci, keď sa budete navzájom milovať.“

Horlivý Peter začal sa Ježišovi dušiť, že pôjde za Ním, kamkoľvek ide, ba aj život svoj že obetuje za Neho. Vtedy mu Ježiš povedal:

„Aj život položíš za mňa? Šimon, Šimon, hľa vyžiadal si vás satan, aby vás preosial ako pšenicu. No ja som prosil za teba, aby neprestala tvoja viera. A ty, keď sa raz obrátiš, utvrdzuj svojich bratov.“

A keď Peter znova tvrdil, že je hotový ísť s Ním do žalára, i na smrť, Ježiš smutne poznamenal:

„Veru, hovorím ti, že tejto noci, skôr ako sa kohút ozve, tri razy ma zaprieš.“

Peter umlkol a Ježiš ďalej potešoval apoštolov.

„Nech sa vám srdce nestrachuje! Verte v Boha a verte aj vo mňa! V dome môjho otca je veľa príbytkov... Idem vám pripraviť miesto. A keď odídem a pripravím vám miesto, vrátim

sa a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja. A cestu tu, kam idem, poznáte... Ja som cesta i pravda i život! Nik neprihádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa... Kto mňa vidí, vidí aj Otca!... Vari neveríte, že ja som v Otcovi a Otec je vo mne?... Kto verí vo mňa, tiež bude konať skutky, ktoré ja konám... A čokoľvek budete prosiť v mojom mene, urobím, aby bol Otec oslávený v Synovi."

Pritom im prisľúbil Ducha Svätého:

„Ak ma milujete, zachovávajújte moje prikázania! A ja budem prosiť Otca, a dá vám iného Obrancu, aby bol naveky s vami. — Ducha pravdy, ktorého svet nemôže prijať, pretože ho nevidí, ani nepozná. Vy ho poznáte, pretože bude pri vás a bude vo vás. Neopustím vás ako siroty, vrátim sa k vám. Ešte trocha, a svet ma už neuvidí, ale vy ma uvidíte, lebo žijem, a aj vy budete žiť... Kto pozná moje prikázania a zachováva ich, ten ma miluje. A kto mňa miluje, toho bude milovať aj môj Otec... Prídeme k nemu a budeme u neho prebývať... Toto vám hovorím, kým som ešte s vami. No, Obranca, Duch Svätý, ktorého Otec pošle v mojom mene, ten vás naučí všetkému a pripomenie vám všetko, čo som hovoril.

Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam; nie ako svet dáva, dávam vám (ho). Nech sa nermúti a nestrachuje vaše srdce!"

Pripomína im, že musia s ním zostať, lebo bez neho budú bezmocní:

„Ja som pravý vinič a môj Otec je vinohradník. Každú ratolesť na mne, ktorá neprináša ovocie, odrezáva, a každú, ktorá prináša ovocie, čistí, aby prinášala ešte viac ovocia... Ostávajúte teda vo mne a ja vo vás! Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak len neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti! (Len) kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša hojne ovo-

cia, lebo bezo mňa nič nemôže urobiť. Kto neostáva vo mne, toho odhodí ako (neplodnú) ratolesť, a uschne. A tie posbierajú, hodia na oheň, a zhoria."

A zas hovoril o láske:

"Ako mňa miloval Otec, tak aj ja som vás miloval... Ak budete zachovávať moje prikázania, ostanete v mojej láske, ako aj ja som zachovával prikázania svojho Otca a ostávam v jeho láske. Toto som vám povedal, aby moja radosť bola aj vašou a vaša radosť aby bola úplná. Moje prikázanie je, aby ste sa navzájom milovali, ako som vás ja miloval! Nikto nemôže väčšmi milovať, ako keď dušu položí za priateľov! Ak robíte, čo vám prikazujem, ste moji priatelia!... Nie vy ste si mňa vyvolili, ale ja som si vás vyvolil a ustanovil som vás, aby ste šli a prinášali ovocie a vaše ovocie aby ostalo, žeby vám Otec dal všetko, čo budete od neho prosiť v mojom mene. Toto vám (zvlášť) prikazujem, aby ste sa navzájom milovali!"

Kristov učeník nehľadá priazeň sveta. O tom povedal Spasiteľ pri poslednej večeri toto:

"Ak vás svet nenávidí, vedzte, že mňa nenávidel skôr ako vás! Keby ste boli s tohto sveta, svet by miloval, čo je jeho, ale že nie ste s tohto sveta, lež ja som si vás vyvolil zo sveta, preto vás svet nenávidí... Keď mňa prenasledovali, budú aj vás prenasledovať... Bez príčiny ma nenávideli!... Obranca, ktorého vám pošlem od Otca, — Duch pravdy, ktorý vychádza z Otca, — ten bude svedčiť o mne, a aj vy budete svedčiť, keďže ste od počiatku so mnou! Toto som vám hovoril, aby ste sa nepohoršovali. Vylúčia vás (totiž) zo synagóg, ba príde čas, keď každý, kto vás zabije, bude sa nazdávať, že tým slúži Bohu. To budú robiť preto, lebo nepoznali Otca, ani mňa."

A zas hovoril o Duchu Svätom:

„Ešte vám mám veľa rozprávať, ale teraz by ste to nezniesli. Keď však príde On, Duch pravdy, vyučí vás všetkej pravde . . . On ma oslávi, lebo (všetko) prijme z môjho a to vám zvestuje.“

Nabádal na modlitbu:

„Veru, veru, hovorím vám, keď budete v mojom mene prosiť Otca o niečo, dá vám to! . . . Proste, a dostanete, aby vaša radosť bola úplná! . . . Vo svete máte len súženie, ale dúfajte, lebo ja som premohol svet!“

Na konci Pán Ježiš povedal tri krásne modlitby. Modľil sa najsamprv za seba. Pozdvihol oči k nebesám a riekol:

„Otče, už prišla hodina, osláv teda svojho Syna, aby Syn oslávil teba . . . aby dal život večný tým, ktorých si mu sveril. A večný život je v tom, že poznali teba, jediného pravého Boha, a toho, ktorého si poslal — Ježiša Krista. Ja som Ťa oslávil na zemi, keď som dokončil dielo, ktoré si mi dal vykonať. Teraz, Otče, osláv ma ty pri sebe samom slávou, ktorú som mal pri tebe skôr, ako svet vznikol.“

Potom sa pomodlil za učeníkov:

„Zjavil som tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal, (keď som si ich vyvolil) zo sveta . . . oni . . . naozaj poznali, že som od teba vyšiel, a uverili, že si ma ty poslal. Prosím teda za nich! . . . Otče Svätý, tých, čo si mi dai, zachovaj vo svojom mene, aby boli jednako ako my! . . . Dal som im svoje slovo, a svet ich znenávidel, keďže nie sú s tohto sveta . . . Neprosím, aby si ich vzal s tohto sveta, ale aby si ich zachoval pred Zlým. Nie sú s tohto sveta, ako ani ja nie som s tohto sveta. Posväť ich pravdou! A tvoje slovo je pravda. Ako si mňa poslal na svet, tak som ich ja poslal do sveta.“

A konečne pomodlil sa za všetkých veriacich:

„A prosím nielen za nich, ale aj za tých, ktorí pre ich slovo uveria vo mňa, aby všetci jedno boli, ako ty, Otče, si vo mne a ja som v tebe, aby aj oni v nás jedno boli, aby svet uveril, že si ma ty poslal... Otče, chcem, aby aj tí, ktorých si mi dal, boli so mnou tam, kde som ja, a aby uzreli moju slávu, ktorú si mi dal, lebo si ma miloval ešte pred stvorením sveta.“

Tým bol koniec poslednej večeri. Ešte odbavili chválospev, potom išli všetci s Ježišom na horu Olivovú. I riekol im Ježiš:

„Vy všetci sa pohoršíte na mne tejto noci. Lebo je napísané: Udriem pastiera, a rozpíchnu sa ovce stáda. Ale po svojom vzkriesení predídem vás do Galiley.“

To zas nechcel pripustiť Peter. I keby sa všetci pohoršili, on nie. Odpovedal mu Ježiš:

„Veru, vravím ti, že dnes, tejto noci, skôr ako sa kohút dva razy ozve, tri razy ma zaprieš.“

No ani Peter, ani ostatní učeníci nechceli tomu veriť. Prízvukovali svoju vernosť. ba Peter povedal: „Keby som aj zomrieť mal s tebou, nezapriem ňu.“

Cez potok Cedron prišli na horu Olivovú. Tam vyhľadali miesto, ktoré sa menovalo Getsemani, kde bola záhrada. Ježiš povedal učeníkom:

„Sadnite si tu, zakiaľ odídem tamto a pomodlím sa.“

I vzal so sebou Petra, Jána a Jakuba. Prišla na neho smrteľná úzkosť. Vvznel sa im:

„Smutná je moja duša až na smrť. Ostaňte tu a bedlite so mnou.“

Aj tých troch zanechal. šiel trocha ďalej do samoty, klakol na kolená, padol na tvár a modlil sa:

„Otče, ak chceš, vezmi tento kalich odo mňa. No nie moja vôľa, ale tvoja nech sa stane.“

Zatiaľ tí traja zaspali. Ježiš sa vrátil k nim a robil Petrovi výčitky:

„Simon, spíš? Ani jednu hodinu si nemohol so mnou bedliť? Bedlite a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia. Duch je síce ochotný, ale telo nevládne.“

A zasa odišiel a modlil sa:

„Otče môj, ak ma nemôže minúť tento kalich bez toho, žeby som z neho pil, nech sa stane tvoja vôľa.“

A prišiel znovu k tým trom. Tí zasa len spali, lebo boli ustatí. Teraz ich Spasiteľ nezobudil, ale sa vrátil do svojej samoty a modlil sa po tretí raz. Pretrpel celú agóniu. Videl pred sebou všetky hrôzy ukrižovania. Krvavý pot mu vysadol na čelo. Tu sa zjavil jeden anjel a posilnil ho. Uspokojený prišiel potom k učeníkom svojim a povedal im:

„Spite len ďalej a odpočívajte. Hľa, priblížila sa hodina, v ktorú sa Syn človeka vydá hriešnikom do rúk. Vstaňte a poďte! Hľa, priblížil sa môj zradca.“

A naozaj, Judáš, ktorý dobre poznal toto miesto, už viedol vojakov. Prv sa ushovoril s nimi, že bozká Ježiša, aby vedeli, koho majú chytiť. Judáš ho pobožkal, načo Ježiš mu riekol:

„Priateľ, načo si prišiel? Judáš, bozkom zradzaš Syna človeka?“

Potom predstúpil a pýtal sa vojakov:

„Koho hľadáte?“

Oni odpovedali: „Ježiša Nazaretského.“

Riekol im:

„Ja som.“

Vojaci najprv padli na zem pred majestátnym zjavom Ježišovým. Keď sa posbierali, povedal im Kristus:

„Povedal som vám, že ja som to. Keď teda mňa hľadáte, nechajte týchto odísť.“

Ale Peter vo svojej veľkej rozhorčenosti sa pustil mečom do tých ľudí a odťal Malchusovi, sluhovi veľkňaza, pravé ucho. Ježiš utíšil učeníkov svojich; Petra karhal:

„Vlož svoj meč na jeho miesto! Lebo všetci, čo siahajú po meči, mečom zahynú. Alebo sa nadržávaš, že nemôžem požiadať svojho Otca, ktorý by mi hneď dal na pomoc viac ako dvanásť plukov anjelov? Akože sa potom splnia Písma, že sa to tak má stať? Vari by som nemal vypíť kalich, ktorý mi dal Otec?“

A uzdravil sluhovi ucho. Tým však, čo prišli preňho, povedal:

„Ako na lotra ste vyšli s mečmi a kyjmi! Keď som každodenne býval s vami v chráme, nevystreli ste ruky na mňa; ale toto je vaša hodina a moc temnosti. No treba, aby sa splnili Písma.“

Veru učeníci do chlapa ho opustili a utiekli. Vojací a sluhovia poviažali Ježiša a viedli ho najprv Annášovi, Kajfášovmu svokrovi. Ale ten ho poslal ku Kajfášovi, u ktorého sa sišla porada kňazov a zákoníkov. Veľkňaz začal výsluch. Ježiš mu odpovedal:

„Ja som verejne hovoril svetu! Vždy som učil v synagogách alebo v chráme, kde sa schádzajú všetci Židia, a nič som nehovoril tajne. Prečo sa teda spytuješ mňa? Opýtaj sa tých, ktorí počuli, čo som im hovoril. Tí (iste) vedia, čo som (im) hovoril.“

Vtom jeden sluha uderil ho po líci: „Či tak odpovedáš veľkňazovi?“ Ježiš mu spokojne povedal:

„Ak som zle hovoril, vydaj svedectvo o zlom! Ale ak nie, prečo ma biješ?“

Vyslúchali svedkov, ale výpovede týchto alebo nestačily na dokázanie viny, alebo sa nesrovnávaly. Kajfáš sa opýtal Ježiša: „Nič neodpovedáš na to, čo títo svedčia proti tebe?“ Ale Ježiš mlčal. Keď sa celá porada márne radila, na akom základe by mohli

Ježiša odsúdiť, prišlo Kajfášovi na um, že Ježiš sa vydáva za syna Božieho, čo je samo v sebe hrozné bohorúhanie, ktoré sa podľa zákonov židovských trestalo smrťou. I vyzval Kajfáš, predseda rady, slávnostne Ježiša, aby sa pod prisahou osvedčil, či je synom Božím. Riekol mu Ježiš.

„Áno, som. Ba poviem vám: Odteraz uvidíte Syna človeka sedieť na pravici moci (Božej) a prichádzať na oblakoch nebeských.“

Na toto jasné osvedčenie Kajfáš podľa židovského zvyku na znak rozhorčenia trhal si šaty. Teraz vraj netreba svedkov. Pred očami hlavnej rady sa dopustil bohorúhania. Veľká rada židovská povedala svoju mienku: Hoden je smrti.

Zatiaľ Peter sa dostal pomocou istého známeho do dvora Kajfášovho, kde si vojaci založili oheň a zohrievali sa. No spoznali ho. Najprv pri samom ohni vrátna, potom v predsieni druhá slúžka, ba jeden zo sluhov Kajfášových aj z nárečia jeho vybadal, že je Galilejčan a tvrdil, že ho videl s Ježišom v záhrade. Peter od strachu nielen tajil všetko, ako tým dievkam, ale začal sa preklínať a prisahať, že vôbec nepozná Ježiša. Vtedy kohút už druhý raz zaspieval. Vtom Ježiša vyviedli von. Spasiteľ hodil na Petra vyčítave láskavý pohľad. Peter vedel, čo tento pohľad znamená. Vyšiel a horko zaplakal.

Strážcovia až do rána trápili Ježiša posmešnými poznámkami. Bilí ho, pluvali mu do tváre, tĺkli ho päťami.

Skoro ráno zasadal formálny súd židovský. Ježiša zas predviedli. Vyzvali ho, aby im ešte raz povedal, či sa pokladá za syna Božieho. On im riekol:

„Keď vám to poviem, neuveríte mi; a keď sa vás opýtam, (tiež) mi neodpoviete, ani ma neprepustíte. No odteraz bude Syn človeka sedieť na pravici moci Božej.“

A riekli všetci: „Teda ty si Syn Boží?“ I odpovedal:

„Áno, som!“

Vtedy sa súd skončil. Ježiša uznali za vinného pre bohorúhanie, a preto poslali ho k Pilátovi, rímskemu správcovi, ktorý mal jedine moc odsúdiť voľakoho na smrť.

Keď Judáš videl, ako sa končí jeho zrada, ofutoval vec a ponáhľal sa vrátiť tridsať strieborných. Zhrešil som, povedal veľkňazom, — lebo som zradil nevinnú krv. Ale títo sa mu vysmiali. Judáš vtedy zúfale odhodil v chráme peniaze a obesil sa. Cenu zrady nechceli vložiť do pokladnice chrámovej, lebo je to vraj cena krvi, ale kúpili za ne pre cudzincov cintorín.

Židia nevošli do rímskeho domu, kde sídlil Pilát, lebo sa nechceli znečistiť na sviatky vkročením do domu pohana. Preto Pilát, rešpektujúc židovské predpisy, vyšiel k nim sám. Nechcel pochopiť, prečo priviedli Ježiša k nemu. Keď sa previnil, nech si ho odsúdia. Židia mu dali vysvetlenie. Ten človek sa dopustil takých vecí, ktoré sa trestajú smrťou. Ale na to má právo len rímsky správca. A podali zaraz žalobu proti Ježišovi. Robí prevrat v národe, búri proti Rimanom, je im nebezpečný, lebo bráni dávať dane cisárovi, ba vydáva sa za akéhosi kráľa, vraj židovského.

Keď to Pilát počul, vrátil sa do domu a opýtal sa Ježiša, či sa skutočne pokladá za kráľa židovského. Ježiš mu na to odpovedal:

»Hovoríš to sám od seba, alebo ti to iní o mne povedali?«

Pilát sa urazil. On nie je vraj Žid, aby sa o tom hádal. Vtedy mu Ježiš povedal:

»Moje kráľovstvo nie je s tohto sveta! Keby moje kráľovstvo bolo s tohto sveta, moji služobníci by sa bili, aby som sa nedostal do rúk Židov. Ale moje kráľovstvo nie je ztadiaľto.«

»Tak predsa si kráľ?« — pýtal sa ho Pilát. Ježiš mu odpovedal:

»Áno, som kráľ! A nato som sa narodil a nato som prišiel na svet, aby som vydal svedectvo pravde.«

Pilát, tento typický rímsky inteligent, ktorý nemal nijakého svetového názoru, ktorého bohom bola iba mocná rímska ríša, myslel, že Ježiš je akýsi neškodný filozof, blúznivec. Preto cynicky poznamenal: »Čo je pravda?« A vyšiel von. Povedal Židom, že on nijakej viny na tom človeku nenachádza.

No Židia nedali pokoja. Ježiša tiež vyviedli a oni teraz do očí ho obviňovali. Ježiš neodpovedal. Ani vtedy nepreriekol slovo, keď ho sám Pilát vyzval, aby sa bránil. Pilát sa náramne divil, keď videl toto dôstojné správanie Ježišovo, tú spokojnosť, ktorá stála vysoko nad hučiacim davom židovským. Zatiaľ Židia neprestali vykrikovať. Ježiš vraj búril ľud počnúc od Galilejska až sem. Keď sa Pilát dozvedel, že Ježiš je Galilejčan, chopil sa príležitosti, aby túto nepríjemnú vec striasol so seba, a poslal Ježiša k Herodesovi, ktorému patrila Galilea. Herodes v tie dni sa tiež zdržoval v Jeruzaleme.

No Herodes chápal vec celkom ináč. Už predtým bol počul o Ježišovi, že robí zázraky. Myslel si o ňom, že je to akýsi šikovný čarodejník, preto sa tešil, že teraz mu bude čosi produkovať. Ale Ježiš sa s ním nedal do reči. Mlčal. Hlavní kňazi a zákoníci začali na neho žalovať, že mu chce byť súperom, lebo sa vydáva tiež za kráľa. Nahnevaný a sklamaný Herodes vtedy rozkázal, aby obliekli Ježiša do bielych šiat, keď sa už uchádza o kráľovstvo, a ako obyčajného blázna ho vyhnal a poslal späť k Pilátovi. Táto pozornosť bola príležitosťou, že Pilát a Herodes sa smierili. Boli predtým rozhnevaní.

Pilát vedel, že veci nevyhne, preto ešte raz svolal hlavných kňazov, predstavených a ľud. Rozpovedal im, že ani on, ani Herodes nenašli na Ježišovi vinu; ktorá by sa mala trestať smrťou. Potresce ho teda a prepustí. Ba mal ešte jeden prostriedok na záchranu Ježišovu. Bolo totiž zvykom, že na sviatky rímskeho vladár vždy prepustil jedného väzňa. Vtedy sedel

práve v žalári akýsi Barabáš, burič a vrah. Pilát vedel, že kňazi len zo závesti chcú zničiť Ježiša, a preto dúfal, že keď sa samého shromaždeného ľudu opýta, ten bude mať súcit s Ježišom.

I žena Pilátova sa zamiešala do veci. Odkázala Pilátovi, sediacemu v súdnom kresle, aby nemal s tým spravodlivým nič, lebo trpela pre neho vo snách. Pilát sa teda opýtal Židov, ktorého im má prepustiť, Barabáša, vraha alebo Ježiša, ktorý sa volá Kristus. Ale vtedy už ľud bol našťvaný, takže jednohlasne kričali: „Barabáša!“ „Čo teda mám urobiť s Ježišom?“ — pýtal sa znechutený Pilát. Vtedy kričal celý zástup: „Ukrižovať ho!“ Ale čože zlého urobil? Veď nevykonan nič trestuhodného, — bránil sa vladár. Ale tí ešte viac kričali: „Ukrižovať ho!“

Vtedy Pilát umyl si ruky a povedal: „Nemám viny na krvi tohto spravodlivého.“ Zbesnený ľud volal na seba hroznú kliatbu: „Jeho krv na nás a na naše deti!“

Barabáša vypustili z väzenia. Aby sa stalo Židom aspoň zčiasťky po vôli. Pilát dal Ježiša zbičovať. Vojací takto zohaveného Ježiša zahaliť od červenej handry, na hlavu mu vrazili tŕňovú korunu, dali mu do ruky trstenicu, ako berlu, potom sa mu posmešne klaňali, hovoriac: „Zdrav buď, kráľ židovský!“ Pritom ho opľúvali a palicou bili po hlave od tŕňa zakrvavenej.

V takomto hroznom stave ho potom ukázal Pilát Židom. Tak tu ho máte! Hľa, tu je človek! ECCE. HOMO! Čo chcete ešte? Ale ako hlavní kňazi a ostatní uzreli Ježiša, znovu začali kričať: „Ukrižuj ho, ukrižuj!“ Kňazi citovali Pilátovi zákon židovský, že kto sa robí Synom Božím, ruha sa Bohu a musí umrieť.

Pilát sa vnútri zas opýtal Ježiša, odkiaľ je. Ježiš mu nedal odpovede. Pilát mu povedal: „(Nechceš) sa so mnou rozprávať? Nevieš, že mám moc prepustiť ťa, a moc dať ťa ukrižovať?“ Ježiš na to riekol:

„Nemal by si nijakú moc nado mnou, keby ti nebola daná shora! A preto ten, čo ma vydal tebe, má väčšiu vinu.“

Pilát sa ešte raz pokúsil vyjednávať so židovskými zákoníkmi, ale všetko bolo márne. Ba tí sa vytašili teraz s hlavným argumentom, ktorý bol aj pre Piláta nepríjemný. Každý, kto sa vydáva za kráľa, tak dôvodili, je nepriateľom cisára. Keď teda tohto prepustiš, riekli mu, nie si priateľom cisára. Vtedy Pilát obrátil vec na posmech, dal zas vyviesť Ježiša, ukázal na neho a povedal: „Hľa, váš kráľ!“ Ale oni kričali ďalej: „Ukrižuj ho!“ — „Vášho kráľa mám (dať) ukrižovať?“ — odvetil im Pilát polozlostne, poloposmešne. Odpovedali hlavní kňazi: „Nemáme kráľa, iba cisára!“ Vtedy Pilát, sediac na súdnom kresle v kamennej dvorane, ktorá sa volala Gabata, odsúdil Ježiša na smrť a vydal ho Židom, aby ho ukrižovali. Dostali na to aj vojenskú asistenciu.

Vojaci vzali Ježiša, obliekli mu jeho vlastné šaty, a vložili mu na ramená ťažký kríž. I niesol si kríž a vyšiel na miesto, ktoré sa nazýva Kalvária, po židovsky Golgota. A viedli s ním aj iných dvoch zločincov na popravu.

Ohromnou stratou krvi vysilený Ježiš nevládal sám niesť ťažký kríž. Preto prinútili istého Šimona Cyrenejského, aby pomáhal kríž niesť Ježišovi.

Išiel za ním veľký zástup ľudu. Ženy nariekali nad Ježišom. On sa obrátil k nim a povedal:

*„Dcéry jeruzalemské, neplačte nado mnou, ale plačte nad sebou a nad svojimi deťmi; lebo, hľa, prídu dni, v ktorých povedia: »Blahosla-
vené neplodné a životy, čo nerodily, a prsia, čo nepridávaly! Vtedy začnú privolávať vr-
chom: »Padnite na nás!« — a kopcom: »Pri-
kryte nás!« Lebo keď toto robia so zeleným
stromom, čo sa stane so suchým?“*

A priviedli ho na miesto Golgoty, to jest na miesto lebiek. Tam ho ukrižovali a dávali mu piť myrhové víno. Ale on len okúsil. Nechcel piť.

A spolu s Ježišom ukrižovali dvoch lotrov po oboch stranách. I vyplnilo sa Písmo, ktoré hovorí: „Medzi zločincov ho pripočítali.“

A zastavme sa na chvíľu. Spolu s vrahmi na kríži, na tomto najhanebnejšom prostriedku popravy. Učienkami svojimi zanechaný, apoštolmi zradený, kňazmi nenávidený, zákoníkmi a staršími až na smrť pohanený, vládcami za blúznivca a blázna pokladaný, rozzúrenému davu židovskému na pospas vydaný, na tele celkom dokaličený — je tam na kríž pribitý! Náš rozum nevládze pochopiť túto najväčšiu obeť až do zničenia. Len srdce. A to len to veriace, šlachetné, Bohom osvietené srdce.

Odovzdal seba za krvavú obeť za nás, aby sme boli spasení a zaslúžili si duševný život, ktorý siaha do večnosti...

Aj teraz ho súdi necharakterný cynik Pilát, aj teraz sa mu vysmieva hmotár a zhýralec Herodes, aj teraz ho zrádza apoštol, aj teraz ho nenávidí nejedna kasta, aj teraz pľuje naňho štvaná luza, aj teraz sa díva na Kalváriu ľahostajne a bezcitne väčšina...

Ale aj teraz sa koná táto obeť na našich oltároch, a spása je otvorená každej vyvolenej duši.

Pokračujme. Kristus na kríži ozval sa sedem ráz.

Prvé slovo bolo slovo lásky k nepriateľovi. Videl pred sebou tých ľudí, čo ho nenávideli a priklíncovali na kríž. On však riekol:

»OTČE, ODPUSŤ IM, LEBO NEVEDIA, ČO ROBIA.«

Nad krížom visel nápis: »Ježiš Nazaretský, kráľ židovský.« Židia protestovali proti tomuto nápisu, ale Pilát zostal pri svojom. Preto sa teraz hlavní kňazi a zákoníci pod krížom vysmievali Ježišovi, že keď je kráľom židovským, nech zostúpi s kríža a uveria mu. Aj ostatní okolostojaci ho tupili a nádvankami ho obsypávali. Ľavý lotor nebol lepší od ukrižovateľov. Tiež si dovoľil posmešné poznámky. Ale pravý lotor ho karhal a povedal: »Ani ty sa nebojíš Boha, hoci si tak isto odsúdený? My síce spravodlivo, lebo dostávame, čo sme si skutkami zaslúžili; tento však nič zlého neurobil.« Potom sa obrátil k Ježišovi: »Ježišu, spomeň si na mňa, keď prídeš do svojho krá-

lovstva!« Vtedy preriekol Ježiš na kríži druhý raz a povedal lotrovi slová potechy, posilnenia a lásky:

»VERU, HOVORÍM TI: DNES BUDEŠ SO MNOU V RAJI!«

Pod krížom stála matka Ježišova, Mária Magdaléna a jediný z apoštolov, ktorý sprevádzal Ježiša na Golgotu, Ján. Keď Ježiš uvidel svoju matku, prehovoril slovo synovskej lásky a starostlivosti. Odporučal Márii Jána, aby ho pokladala za svojho syna; a Jánovi prikázal, aby sa staral o Máriu, ako o svoju matku. To bolo jeho tretie slovo:

riekol matke:

»ŽENA, HĽA, SYN TVOJ!« — a učeníkovi:

»HĽA, MATKA TVOJA!«

Štvrté slovo mocne dáva najavo, že Ježiš umiera aj v úplnej duševnej opustenosti. Okolo deviatej hodiny, našej tretej popoludní, zvolal veľkým hlasom:

»ĚLI, ĚLI, LAMMÁ SABAKTANI!« — to jest:
»BOŽE MÔJ, BOŽE MÔJ, PREČO SI MA OPUSTIL!«

Piate slovo patrí konečnému telesnému vyčerpaniu. Riekol:

»ŽÍZNIM!«

Vojaci mu podali trocha octu. Vtedy on riekol šieste slovo:

»DOKONANÉ JE!«

V tomto slove zneje všetka plánovitosť Kristovho života. Vedel, prečo žil, vedel, prečo umiera. To by malo byť aj vrcholom každého inteligentného katolíckeho života: mať pred sebou cieľ, úlohu, ktorú treba dokončiť, a po dokončení tejto úlohy, keby to bol aj jednoduchý úradnícky život, spokojne sa chystať na smrť s povedomím dokonané je. Musím si vybrať životnú úlohu, aby moje dni nemínali sa na prázdno. Najširší rámec na to mi dáva práve smrť Kristova na kríži. On tam dokončil spasenie pre celé ľudské pokolenie. Ja ho mám dokončiť na sebe

samom. A pritom pričiniť sa, aby aj iní boli spasení, najmä tí, čo sú na mňa sverení.

Na konci zvolal Spasiteľ veľkým hlasom:

»OTČE, DO TVOJICH RÚK PORÚČAM SVOJHO DUCHA!«

To bolo jeho posledné, siedme slovo. Slovo nekonečnej viery a dôvery. Slovo istoty. V rukách Božích sme v živote a po smrti — to je naša viera, ale aj sila. Prozreteľnosť Božia vedie katolíka po celý život. Či ho zastihne dobré, či zlé, povie slovo Jóbovo: Pán Boh dal, Pán Boh vzal. Nech je požehnané meno Jeho! To je základ duševného pokoja, ktorý vylučuje každú nervozitu a veľké otrasy.

Po poslednom slove Spasiteľ naklonil hlavu a vypustil dušu.

Keď to číta kňaz v pašiách, na minútku pokľakne a myslí na spasiteľnú smrť Ježišovu. I ja s ním.

Len čo umrel Ježiš na kríži, nastalo zemetrasenie, takže sa hroby otváraly. Opona veľchrámu sa roztrhla na dve časti. Vojaci sa naľakali a hovorili: »Naozaj, tento bol Syn Boží!«

To bolo v piatok pred Veľkou nocou. Na tento sviatok telá nesmely zostať na kríži, preto na žiadosť Židov vojaci urýchlili smrť odsúdencov tým, že im poľámali hnáty. No Ježiša už našli mŕtveho, preto mu vojak prebodol kopijou bok, z ktorého vytiekla krv a voda.

Večer vypýtal si istý tajný učeník Ježišov, Jozef z Arimatie, bohatý radný pán, od Piláta sväté telo a s pomocou Nikodéma, ktorý pre strach pred Židmi bol tiež len tajne nasledovníkom Kristovým, pochoval ho podľa židovských obyčají do svojej vlastnej záhrady, kde do skaly bol vytesaný nový hrob. Na hrob privalili veľký kameň, ktorý dali Židia zapečatiť, aby učeníci telo neukradli, hovoriac, že vstal zmŕtvych. Ku hrobu postavili aj stráž.

Lamentácie.

V stredu vo štvrtok a v piatok popoludní sa odávajú takzvané lamentácie. Sú to vlastne ranné kňazské hodinky breviára — matutínium, — ktoré sa odávajú už vpredvečer bohoslužobného dňa. Lenže v tieto dni sa pri nich čítajú častky žalospevu proroka Jeremiáša, — lamentácie —, ktoré kedysi odznely z úst Jeremiášových nad rumami Jeruzalema, keď Boh potrestal ľud izraelský tým, že musel púťovať do vyhnanstva. Preto refrén týchto lamentácií zneje takto:

Jerúsalem,	Jerúsalem,	Jeruzalem, Jeruzalem, o-
convértere ad Dóminum		bráťže sa k Pánu, Bohu
Deum tuum.		Tvojmu.

Lamentácie majú ráz smútočný, lebo je to príprava na smrť Pánovu, preto sa menujú aj „matutínium tenebrarum“, tmavými hodinkami. Vo svätyni je postavený trojhran s 15 sviecami, ktoré zhasínajú jedna po druhej po každom žalme. Len jedna ostane horieť, tá prostredná biela, ktorá znázorňuje Krista ako jediné svetlo spásy. Po odspievaní žalmu „Miserére“ urobí sa kníhami huk na znak zemetrasenia pri smrti Kristovej. A tým sa lamentácie končia po všetky tieto tri dni.

Zelený štvrtok.

To je deň pamiatky poslednej večery, teda založenia Sviatej Oltárnej. Preto ten slávnostný a radosný začiatok liturgie v bielom rúchu. Pri poslednej večeri sa konalo umývanie nôh, a po večeri sa začala agónia Kristova na hore Olivovej. Preto zas ten obrát ku smútku vo svätej omši.

Omša na Zelený štvrtok.

Pri intonácii Glórie zazneje organ mohutným hlasom a všetky zvony a zvončeky. Potom umlknú na znak smútku až do Veľkej soboty. Evanjelium o umývaní nôh.

Tri hostie.

V dnešnej omši sa premieňajú, konsekrujú, naraz tri veľké hostie. Jedna pre omšu dnešnú, druhá pre

zajtrajšiu liturgiu, v ktorej niet konsekrácie, a tretia pre svätý hrob.

Spoločné prijímanie.

Ani dnes, ani v nasledujúcich troch dňoch nesmú sa slúžiť privátne omše, preto kňazi prichádzajú na jedinú, farskú omšu na spoločné prijímanie s ostatnými veriacimi. Pred prijímaním sa spieva „Confiteor“.

Procesia so Sviatosťou.

Na konci omše kňazstvo odprevádza Sviatosť Oltáru, ktorá sa uloží až do konca Veľkého týždňa na bočnom oltári; spieva sa hymna „Pange lingua“.

Svätenie olejov.

V biskupských chrámoch, v takzvaných katedrálkach, svätí dnes biskup všetky sväté oleje, ktoré sa užívajú pri vysluhovaní sviatostí po celej diecéze. Svätí sa olej nemocných, *oleum infirmorum*, ktorý sa užíva pri sviatosti posledného pomazania. Potom krizma, *chrisma*, ktorá je potrebná pri krste, birmovaní a pri svätení bohoslužobných nádob; konečne olej katechumenov pre krst a pre vysviacku kňazov.

Umývanie nôh.

V biskupských chrámoch umýva biskup na pamiatku poslednej večery, kde Spasiteľ umýval nohy svojim apoštolom, nohy dvanástich starcov alebo kňazov. Je to vlastne príkaz Kristov, preto sa tento obrad volá latinsky aj príkazom, „mandátum“.

Veľký piatok.

Veľký piatok, deň smrti Ježišovej na kríži, je dňom najhlbšieho smútku, preto liturgická farba je dnes čierna. Kňaz v tichosti vychádza k oltáru a tam na minútku hodí sa na tvár. Potom číta lekcie zo Starého zákona s modlitbou. Výzva na modlitbu je dnes: Orémus. Modlime sa. Načo diakon, alebo sám

kňaz pridáva: *Flectamus gēnua*. Klaknime na kolená. Odpoveď zneje: *Leváte*. Vstaňte.

Po druhej lekcii nasleduje čítanie umučenia, Pašie, podľa Jána. Po pašiach sú zasa orácie pre všetky stavy veriacich a neveriacich.

Potom kňaz odhaľuje sv. kríž. Sníma s neho fialový závoj tri razy postupne vždy vyššie spievajúc:

Ecce lignum Crucis, in Ajhľa, drevo kríža, na
quo salus ktorom viselo Spasenie
mundi pepéndit. [sveta.

Veníte, adorémus.

Podme, klaňajme sa

Kňaz odhalený kríž položí pred oltár a tri razy pokľaknúc, kľania sa mu a pobožká ranu na nohách. Tak aj ostatné kňazstvo a zástupcovia veriacich. Za tejto adorácie kríža spievajú sa žalospevy, takzvané „impropéria“ a hymny na oslavu kríža.

Po adorácii kríža prináša kňazstvo v procesii pod baldachýnom včera konsekrované hostie na hlavný oltár. Spieva sa hymna „*Vexilla Regis prúdeunt*“.

Nasleduje obrad podobný omši, takzvaná omša vopred premenenej hostie, „*missa praesanctificatorum*“. Najprv kňaz okladza hostiu, potom ihneď recituje *Pater noster*, pozdvihuje hostiu a prijíma. Prijme z kalicha trocha vína a je koniec obradu. Druhú veľkú hostiu vloží do monštrancie, ktorú nesie v procesii ku svätému hrobu a tam zahalenú do bieleho závoja vyloží na poklonu. Je pekný zvyk aspoň raz cez deň prísť do kostola a odbaviť si pred Sviatosťou, vyloženou nad hrobom, krátku adoráciu. Nech to nie je len sama zvedavosť, hroby pozerať, ale potreba kresťanskej duše zamyslieť sa aspoň na krátky čas nad tajomstvom spasenia. Katolícke spolky a iné verejné korporácie, vojsko, si pokladajú za česť postaviť ku hrobu čestnú stráž. V našich obciach konajú to zväčša uniformovaní hasiči. Aj to je krásny druh poklony. Almužna, ktorá sa dnes ku hrobu skladá, je určená pre udržiavanie posvätných miest v Jeruzaleme.

Veľká sobota.

Je bohatá na ceremónie. Preto liturgia sa začína už skoršie ráno. Kedysi za prvých čias kresťanských, keďže Kristus Pán vstal zmŕtvych v nedeľu skoro ráno, Veľká noc sa odbavovala ako jednotná slávnosť počnúc od predvečera, vigílie, až do korého rána. Neskôr sa táto liturgia preložila na sobotu ráno, preto omša je vlastne už omšou vzkriesenia v bielom rúchu.

Požehnanie ohňa.

Pred kostolom sa svätí oheň, vykresaný z kameňa. Z tohto ohňa sa zažne potom veľkonočná svieca, večná lampa a sviečky. Kňaz koná žehnanie ohňa vo fialovom pluviáli. Pritom požehnáva aj päť zrníek z kadidla pre veľkonočnú sviecu. Keď po posvätení ohňa kňaz vchádza do kostola, zažne z trojice sviec z tohto ohňa jednu a diakon zvolá: *Lumen Christi*, pričom sa má klaknúť. Znamená to: Svetlo Kristovo. Vtedy všetci odpovedajú, vstávajúc: *Deo grátias*. Na prostriedku kostola zažína druhú, pred oltárom tretiu sviecu a opakuje volanie: *Lumen Christi* — zvýšene. To však znamená, že Kristus je svetlom sveta, ktorý nás naučil tajomstvo Svätej Trojice.

Požehnanie veľkonočnej sviece — paškála.

Veľkonočná svieca, takzvaný paškál, je veľká, väčších rozmerov svieca, ozdobená, ktorá znamená vzkrieseného Krista Pána. Vosk znamená jeho telo, decht jeho dušu, oheň jeho božstvo a päť zrníek z kadidla jeho päť rán. Svätenie tejto sviece deje sa slávnostne, a krásna pieseň, ktorou sa toto požehnanie robí v melódii prefácie, je jedna z najkrajších v celom cirkevnom roku. Začína sa slovom „*Exúltet*“. Kňaz, vlastne diakon, pripevňuje počas tejto piesne tých päť zrníek z kadidla, potom zažne sviecu, ktorá dáva svetlo aj ostatným sviecam a lampám v kostole. Požehnávanie paškála sa koná v bielom rúchu.

Dvanásť prorociev.

Potom si kňaz berie na seba fialové rúcho a číta dvanásť lekcii, takzvané profécie. Po každej profécii nasleduje orácia. Profécie sa vzťahujú na Veľkú noc, to jest na vzkriesenie baránka a na krst.

Svätenie krstnej vody.

Po proféciiach sa pohne procesia ku krstiteľnici, kde sa koná požehnanie vody slúžiacej na krstenie. To sa robí tiež v melódii profécie, pritom kňaz zahrúži do vody paškál tri razy spievajúc:

Descéndat in hanc pleni-
túdinem fontis virtus Spi-
ritus Sancti.

Nech do tohto plného
prameňa sostúpi sila Du-
cha Svätého.

Do krstnej vody sa leje aj olej krstencov a krizma.

Voľakedy po svätení vody katechúmeni v tejto novosvätenej vode boli pokrstení.

Omša s nešporami.

Pred omšou sa odbavujú litánie o všetkých svätých, takže Kyrie eleison na konci týchto litánií slúži ihneď aj za začiatok omše svätej.

Glória sa intonuje a pritom zaznejú zvony, zvonce a organ, na radosť vzkriesenia.

Po lekcií intonuje kňaz tri razy vždy zvýšene: Aleluja.

Crédo a offertorium dnes vystane.

Na konci omše sa odbavujú krátke nešpory, vesperae. Intonuje sa antifóna Aleluja, potom žalm 116: Laudáte Dóminum omnes gentes. Nasleduje iná antifóna: „Véspere autem sabbati...” s hymnou „Magnificat”. Prítom sa okladza oltár.

Na konci Ite, missa est, alleluja, alleluja.

Vzkriesenie.

Na Veľkú sobotu podvečer odbavuje sa na našich krajoch Vzkriesenie. V Taliansku tento obrad nie je známy. Odbavuje sa takto:

Kňaz ide so sprievodom k svätému hrobu, tam intonuje:

Exsúrge! Vstaň!

Načo chór pokračuje:

Quare obdórmis Dómine... Prečo spíš, Pane...

Potom kňaz a chór striedavo spievajú žalm 138:

Dómine probásti me, et cognovísti me... Pane, Ty ma skúmaš a dobre ma poznáš...

Kňaz okladza Sviatosť, potom složiac monštranciu intonuje:

Resurréxi — Vstal som.

Načo chór pokračuje:

et adhuc tecum sum, alleluja. A už som zasa s tebou, aleluja.

Potom ide procesia ku hlavnému oltáru, kde kňaz obráti sa k veriacim a v rukách držiac monštranciu, intonuje:

Pax vobis ego sum, alleluja. — Pokoj vám, ja som to, aleluja.

Chór odpovedá:

Nolíte timére, alleluja. — Nebojte sa, aleluja.

A to sa opakuje dva razy zvýšene. Potom intonuje kňaz ľudovú pieseň:

Pán Ježiš Kristus vstal zmŕtvych... a pohne sa procesia. Veriaci pokračujú v piesni: Aleluja, chváľme Boha, Boha svojho!

Pred Sviatosťou nesú aj sochu vzkrieseného Krista Pána. Miništranti stále cengajú, na rohoch sa dáva požehnanie, vtedy treba pokľaknúť. Zväčša sa dáva na to signál trúbou. Katolíckym spolkom a inteligencii pripadá tu krásna úloha, aby tento skvelý sprievod bol dobre usporiadaný, a aby nebol len naoko, ale aj pre dušu.

Po procesii sa spieva antifóna: Regina caeli, laetare... Nasleduje Tantum ergo s oráciami a požehnanie Sviatosťou. Tým sa končí Veľký týždeň.

Veľká noc.

Nasleduje vrchol času veľkonočného až do týždňa po Svätom Duchu. *Christus voskres* — Kristus vstal zmŕtvych: táto radostná udalosť opanúva celú liturgiu a pritom zneje stále svätá výzva hebrejská: aleluja, to jest Chváľte Boha! Vzkriesenie všade. Veriaci si odbavujú spoveď, duševne sa vzkriesia, liturgia nadobudne naraz slávnostný a radostný ráz, oblieka sa do bieleho rúcha, je to vzkriesenie liturgie z veľkého prípravného smútku, celá príroda sa dáva do jarnej zelene, tiež sa kriesi k novému životu. Spasenie — to nový život! Život milosti a sily. Pán Ježiš prekonal všetko, prekonal bolesť a smrť. Zvíťazil nad zlom morálnym a hmotným. To je naša nádej a viera. Ako Kristus zvíťazil, tak aj my zvíťazíme. Ako on zmŕtvych vstal, tak aj my budeme mať vzkriesenie a život večný.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Resurréxi, et adhuc tecum sum, alleluja... Žalm 138. — Vstal som! A už som zasa s tebou, aleluja...

Modlitba.

Deus, qui hodierna die per Unigénitum tuum aeternitatis nobis áditum, devícta morte, reserásti: vota nostra, quae preveniéndo aspiras etiam adjuvándo proséquere. Per eúndem Dóminum nostrum...

Bože, ktorý si dnešného dňa skrze jednorodeného Syna Tvojho premohol smrť a otvoril si nám vchod do večnosti, svojou pomocou sprevádzaj aj naše žiadosti, ktoré nám vopred vnúkaš. Skrze tohože Pána nášho...

L e k c i a z listu svätého Pavla Korinťanom I. 5, 7-8. Kresťanská Veľká noc. Čítame ju celú: „Bratia, vyhodte starý kvas, aby ste boli novým cestom! Ste totiž ako by nekvaseným chlebom. A Kristus sám bol obetovaný ako náš veľkonočný baránok, preto hodujme nie vo starom kvase, ani v kvase zlosti a nepravosti, ale pri nekvasenom chlebe čistoty a pravdy!“

E v a n g e l i u m podľa Marka. 16, 1-7.

Vzkriesenie Pána.

In illo témpore: Mariá Magdaléne et Mariá Jacobi et Salóme emérunt arómata, ut venientes úngerent Jesum...

Za onoho času Mária Magdaléna a Mária, Jakubova matka, i Salome nakúpily voňaviek a vybrali sa, aby ho pomazaly. V prvý deň týždňa, zavčas rána, keď už slnko vyšlo, išli k hrobu. I hovorily si navzájom: „Kto nám odvalí kameň od vchodu do hrobu?“ Ale keď pohliadly, videly, že kameň je odvalený; bol totiž veľmi veľký. Vošli do hrobu a uvidely sedieť zprava mládenca, oblečeného do bieleho rúcha, a naľakaly sa. On im však povedal: „Neľakajte sa! Hľadáte Ježiša Nazaretského, ktorý bol ukrižovaný? Vstal, niet ho tu. Hľa, miesto, kde ho boli položili. Ale idte, povedzte jeho učeníkom, najmä Petrovi: »Predchádza vás do Galiley; tam ho uvidíte, ako vám povedal.«“

Prefácia o Veľkej noci:

Vere dignum et justum est, aequum et salutäre: Te quidem, Dömine, omni témpore sed in hac potíssimum die gloriösus praedicäre cum Pascha nostrum immolätus est Christus, Ipse enim verus est Agnus qui äbstulit peccäta mundi. Qui mortem nostram moriendo destrüxit et vitam resurgendo reparävit. Et ideo cum Angelis et Archängelis cum Thronis et Döminatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriäe tuae cänimus, si ne fine dicéntes: Sanctus ...

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné oslavovať Teba, Pane, v každý čas, ale zvlášť slávnostnejšie v tento význačný deň, keď bol obetovaný náš veľkonočný Baránok, Kristus. Veď on je opravdivý Baránok, ktorý sňal hriechy sveta, ktorý svojou smrťou zničil našu smrť a svojím vzkriesením obnovil nám život. A preto s anjeli a archanjeli, s Trónmi a Panstvami a s celým zástupom nebeského vojska spievame chválospev Tvojej velebnosti a ustavične voláme: Svätý, svätý ...

Na konci omše *Ite, missa est, alleluja, alleluja.*

Meditácia.

1. Veľká noc je veľká preto, že v nej vstal zmŕtvych Kristus. Menuje sa v liturgii »Pascha«, alebo po hebrejsky »Pesach«. To znamená »priebeh«, keďže Židia slávili v tento deň, a slávia i dnes pamiatku tej noci, keď anjel smrti prešiel cez Egypt, všade nechal mŕtveho, minul len domy Izraelitov, ktorí podľa príkazu Božieho boli natreli prah krvou baránka. Kristus je baránkom Novej úmluvy, jeho krv je na oltároch našich, jeho krv v srdci našom, jeho krv na kríži. Anjel smrti, neúprosné dejiny prechádzajú stále ponad našimi hlavami. V každom dome ležia mŕtvi, duševné mŕtvolý, ľudia, ktorých zabila moderná výchova bez Boha bez Krista. Celý svet je novým Egyptom, ktorý baží len za slávou, bohatstvom, nechce veriť ani zjavným znakom. Preto ho stíha Boh každoročne ešte hroznejšími plágami než boli tamtie v starom Egypte. Milióny umierajú hladom, milióny vo vojnách, milióny pri nešťastiach, milióny v chorobách, milióny pri zemetraseniach, povodniach a iných živelných katastrofách, ba v nových vojenných prípravách chystajú si ľudia sami novšie a novšie plagy. To je telesná smrť. Ale hroznejšia je duševná smrť: niet pevnej viery, niet duševného šťastia, niet charakteru, niet svetonáhľadu, len problémy, hľivenie, debaty, a potom — rozvody, vraždy, samovraždy, úlisnosť, nevedomosť, tma, zúfanie. Alebo v najlepšom prípade bezstarostné žitie so dňa na deň bez myšlienky na budúcnosť po smrti. Tak ako u zvierat. Kde žije Kristus, tam niet tejto smrti. Tam panuje viera v posmrtný život, tam majú cieľ života, tam je všetko vysvetlené, zlé a dobré, začiatok a koniec, stvorenie a zánik. Tam je človek zakotvený v Bohu, riešiteľovi všetkých problémov, ktorý je spolu aj riešením všetkých pochybných otázok. Tam je — život.

2. Svätému Pavlovi vzkriesenie Kristovo je hlavným bodom viery, od ktorého všetko závisí. Keď Kristus nevstal zmŕtvych, márne je všetko, celá viera by bola klamom, hovorí. Preto vzkriesenie Kristovo je fundamentom kázania evanjelia, je základom

našej nádeje na vzkriesenie vlastné a vôbec na posmrtný život. Svätý Pavol s podivuhodnou jasnosťou položí všetko, čo súvisí s kresťanstvom, na túto jedinou kocku. Keď je Kristus našou nádejou len pre tento život, tak píše, vtedy sme my najpoľutovanejšia ľudia. A keď mŕtvi nevstanú, hovorí, tak jedzme a píme, lebo zajtra umrieme, a tým koniec všetkému. Ale práve u Pavla presvedčenie o tom, že Kristus vstal zmŕtvych, je najpevnejšie. Za toto presvedčenie dal život nielen on, ale aj ostatní apoštolovia, ktorí boli svedkami udalostí. Kristus vskres — vstal z hrobu a žije ako víťazný Boh. Žije v nebi, žije medzi nami, žije všade!

Veľkonočný pondelok.

Nie je prikázaným sviatkom, ale ešte všeobecne sa pokladá za sviatok, preto chodievame v tento deň aj na omšu. Liturgicky je to ešte veľký sviatok.

Lekcia zo Skutkov apoštolských, 10 37-43, uvádza reč svätého Petra, ktorý svedčí o vzkriesení Kristovom, ako očitý svedok.

„...sme po jeho vzkriesení s ním jedli a pili; a prikázal nám, aby sme ľudu hlásali a svedčili, že on je od Boha ustanovený za sudcu živých a mŕtvych.“

Evanjelium podľa Lukáša, 24, 13-35, hovorí o dvoch učeníkoch, ktorí šli do Emaus z Jeruzalema. Na ceste sa stretli s Pánom, ktorého nepoznali len v Emaus samom pri lámaní chleba. Vzkriesený Kristus im vyložil, prečo musel Mesiáš trpieť, umrieť a tak vojsť do svojej slávy.

Meditácia.

1. Teraz začíname chodiť na prechádzky. Hľadám aj v prírode Boha. Stretávam sa s Kristom, ktorý ma v duchu povznáša a poučuje. Taký krásny je ten svet, najmä jarný, keď ho vidí veriace oko.

2. »Zostaň s nami, Pane, lebo sa zvečerieva«, tak prosili učeníci Ježiša. Keď nadchádza tma starosti, staroby alebo choroby, musím sa ešte pevnejšie pridržať Ježiša. V živote je tej tmy veľa.

Biela nedeľa.

Velká noc sa svätí cez celý týždeň, má oktávu. Táto nedeľa je prvá po Velkej noci a je oktávou tohto veľkého sviatku. Menuje sa bielou preto, lebo v tento deň složili voľakedy novokrstenci biele rúcho, ktoré nosili po celú veľkonočnú oktávu. Na mnohých miestach v tento deň prichádzajú deti na prvé sväté prijímanie a tak nedeľa je ozaj -- biela.

Farba: biela.

Introit. Quasi modo géniti infántes, allelúja: rationábiles, sine dolo lac concupiscite, allelúja... 1. list Petra 2, 2. — Ako novonarodené dietky, aleluja, duchovne smýšľajúci, žiadajte si nefalšované mlieko, aleluja...

Na konci omše *Ite, missa est* — už bez aleluja. Prefácia veľkonočná až do Nanebevstúpenia.

Modlitba.

Praesta, quaesumus, omnipotens Deus: ut, qui paschalia festa perégimus, haec, te largiénte, móribus et vita teneámus. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci Bože, skončili sme veľkonočné sviatky; prosíme Ťa, dožič nám, aby sme ich aj naďalej v správaní a v živote zachovali. Skrze Pána nášho...

Lekcia z prvého listu svätého Jána apoštola 5, 4-10. Sila viery v Syna Božieho... „Veď každý, kto sa z Boha narodil, víťazí nad svetom. A naša viera je tým víťazstvom, ktoré premohlo svet. Lež kto môže zvíťaziť nad svetom, ak len nie ten, kto verí, že Ježiš je Syn Boží?... ktorý prišiel... Nie iba skrze vodu, ale skrze vodu a krv! A Duch o tom svedčí, že Krístitus je pravda sama... Ten, kto verí v Syna Božieho, má sám v sebe svedectvo (Božie).“

Evangelium podľa Jána. 20, 19-31.

Dve zjavenia vzkrieseného Krista.

In illo témpore: Cum sero esset die illo, una sabbatorum, et fores essent clausae, ubi erant discípuli congregáti propter metum Judaeorum: venit Jesus, et stetit in médio, et dixit eis: Pax vobis...

Za onoho času večer prvého dňa v týždni prišiel Ježiš ta, kde sa učeníci shromaždili a zatvorili dvere zo strachu pred Židmi, postavil sa doprostred izby a pozdravil ich: „Pokoľ vám!“ Keď to povedal, ukázal im ruky i bok. Učeníci sa však zaradovali, keď videli Pána. Tu im Ježiš znova povedal: „Pokoľ vám! Ako mňa poslal Otec, tak vás aj ja posielam.“ Keď to dopovedal, dýchol na nich a hovoril: „Prijmite Ducho Svätého; ktorým odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im, ktorým zadržíte, zadržujú sa im!“ Tomáš však, jeden z dvanástich, nazývaný Dvojčatom, nebol s nimi, keď prišiel Ježiš. I povedali mu ostatní učeníci: „Videli sme Pána!“ On im odvrával: „Ak len neuvidím na jeho rukách jazvy po klincoch a nevloží mi prst do rán po klincoch a nevloží mi ruku do boku, neuverím!“ O osem dní jeho učeníci boli zasa v tej (sieni) a aj Tomáš bol medzi nimi. Tu vošiel Ježiš, hoci dvere boli zatvorené, stal si doprostred a pozdravil ich: „Pokoľ vám!“ Potom hovoril Tomášovi: „Daj sem prst a pozri moje ruky! Daj sem ruku a vlož ju do môjho boku! A nebuď neveriaci, ale veriaci!“ Odpovedal mu Tomáš: „Pán môj a Boh môj!“ Ježiš ho napomenul: „Uveril si, pretože si videl, ale blahoslavení sú tí, čo nevideli a uverili!“ Ešte veľa iných divov urobil Ježiš pred svojimi učeníkmi, ktoré nie sú zaznačené v tejto knihe. Ale toto je napísané, aby ste verili, že Ježiš je Kristus, Syn Boží, a vierou aby ste mali život skrze jeho meno.

Meditácia.

1. »Pax vobis!« Pokoľ vám — to nie je len Kristov pozdrav, ale aj jeho program, ktorý znel už nad betlehemskou mašťaľkou. To je jeho dedičstvo nám. Veď na poslednej večeri povedal učeníkom: „Pokoľ vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam; nie ako svet dáva, dávam vám (ho).“ Svet dáva pokoj len ústami, ako formalitu, ako konvenčné želania, ale skutočne ho dať nemôže, lebo je sám plný nepokojov, nesvárov a nervozity. Kristov pokoj spočíva v je-

ho stálom spojení s Bohom Otcom. Tento Ježišov pokoj požíva ten, ktorý je s Kristom spojený a tak priamo zakotvený v Bohu samom. Ja si musím pomaly nadobúdať tento pokoj Kristov, aby nenastaly medzery v mojom duševnom živote. Kristov pokoj sa nedá vyrušiť ani nezdarom, ani nešťastím a chorobou, lebo tieto veci sú pojaté do pojmu pokoja Kristovho, kým v pokoji, ktorý si predstavuje svet, sú tieto veci prekotom duševnej harmónie.

2. Najväčší nepokoj robí hriech Rozvracia dušu. Preto dáva dnes Kristus apoštolom svojim plnú moc oslobodzovať ľudí od hriechu, rozhrešovať. „Ktorým odpustíte, odpúšťajú sa im...“ Na kríži vykonal veľké dielo: smieril Boha s človekom, a teraz, keď kto ľutuje svoj hriech, rozhreší ho slovo kňazovo. Rozhostí sa v jeho duši nový pokoj, nová úľava. Pax... Toto slovo má vo sviatosti pokánia zasa iný, vážny význam: oslobodenie od duševnej tarchy. Tiež Kristov pokoj, ktorého svet dať nemôže. Ja musím mať ať tento pokoj, preto vďačne nastupujem cestu ku spovedníci.

3. „Blahoslavení sú tí, čo nevideli a uverili.“ Viera nie je bezprostredná vedomosť, ale veľká čnosť. Zakladá sa na dôvere voči Bohu a Cirkvi, na poslušnosti, na podrobení vôle a rozumu. A to nie otrocky, ale slobodne. Pre túto vôľu, za pravdu pokladať to, čo Cirkev učí ako Božie zjavenie, je viera záslužnou čnosťou, ktorá vrcholí v pevnom presvedčení a v konzekventnej životospráve.

4. „A vierou aby ste mali život skrze jeho meno.“ Celý katolicizmus je život. Život tuajší a život večný. Teda nielen doktrína, nielen krst, nielen problémy, nielen štatistická poznámka: rím.-kat.

Druhá nedeľa po Veľkej noci.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Misericórdia Dómini plena est terra, allelúia: verbo Dómini caeli firmati sunt...

Žalm 32. — Plná je zem milosrdenstvom Pána, aleluja. Slovom Pána upevnené sú nebesia.

Modlitba.

Deus, qui in Filii tui humilitate jacentem mundum erexisti: fidelibus tuis perpetuam concede laetitiam; ut, quos perpetuae mortis eripuisti casibus, gaudiis facias perfrui sempiternis. Per eundem Dominum nostrum...

Bože, Ty si poníženosťou Syna Tvojho padlý svet pozdvihol; dožič svojim veriacim večnú blaženosť, a tým, ktorých si vytrhol zo záhuby večnej smrti, daj večné radosť požívať. Skrze tohože Pána nášho...

2. modlitba, ak niet spomienky na nejakého svätého, je o Panne Márii:

Concede nos famulos tuos, quaesumus, Domine Deus, perpetua mentis et corporis sanitate gaudere: et, gloriosa beatae Mariae semper Virginis intercessione, a praesenti liberari tristitia, et aeterna perfrui laetitia.

Prosíme Ťa, Pane Bože, daj nám, služobníkom Tvojim, stáleho zdravia tela i duše, aby sme na slávnú prímluvu blahoslavennej Márie, vždy Panny, od prítomného súženia oslobodení a večným potešením obveselení boli.

3. modlitba za Cirkev alebo za pápeža, ako na str. 212.

L e k c i a z listu svätého Petra apoštola. 2, 21-25. Je tu celá. Príklad Kristov. „Na to ste aj povolani aby ste kráčali v šľapajách Kristových, ktorý trpel za vás a dal vám príklad. On sa hriechu nedopustil a v jeho ústach nebolo lesti. Keď mu zlorečili, nezlorečil, keď trpel, nevyhrážal sa, ale sveril sa tomu, ktorý spravodlivo súdi. Naše hriechy on sám vzal na svojom tele na kríž, aby sme odumreli hriechom a žili spravodlivosťou. Jeho siné rany vás uzdravili. Boli ste ani blúdiace ovce, ale teraz ste sa vrátili k Pastierovi a Ochrancovi svojích duší“

E v a n g e l i u m podľa Jána. 10, 11-16.

Dobrý pastier.

In illo tempore: Dixit Jesus pharisaéis: Ego sum pastor bonus...

Za onoho času povedal Ježiš farizejom: Ja som dobrý pastier! Dobrý pastier aj život dá za svoje ovce. Ale najatý (strážca) a taký, čo nie je pastierom a ktorému ovce nepatria, opúšťa ovce a uteká, keď vidí vlka prichádzať, a vlk ich chmatá a rozháňa. (Najatý [strážca] uteká), pretože je najatý a nezáleží mu na ovciach. Ja som dobrý pastier! Poznám svoje a moje poznajú mňa, ako mňa pozná Otec a ja poznám Otca. Aj ja život dám za svoje ovce! Mám však aj iné ovce, ktoré nepatria (sem), a budú počúvať na môj hlas. A bude jeden ovčinec a jeden pastier.

Meditácia.

1. Jedno z najkrajších evanjelií je čiastka o dobrom pastierovi. Ježiš je dobrý pastier, ktorý dal svoj život za svoje ovce. To dokázal na Veľký piatok. Je to najdokonalejšia láska a oddanosť. Kto toto priateľstvo, túto teplotu srdca Ježišovho pochopí, ten sa bude vedieť oduševňovať za Krista a za jeho vec. Ten ho bude milovať. Pane Ježišu, pokladaj ma tiež za svoju ovečku!

2. Ježiš hovorí farizejom, predstaviteľom národa, ktorý sa živí pastierstvom, chovom dobytká. Preto táto jednoduchá reč a obraz z pastierskeho života. S každým treba hovoriť jeho rečou a pre jeho pochop a obrazotvornosť. To je pravá inteligencia a láskavosť.

3. Ježiš zná svoje ovečky, a tie poznajú ho tiež. Medzi nimi je stála spojitosť. To je duševný život. To sú meditácie. Vhĺbiť sa mi treba do kresťanských právd, do pravej mentality Ježišovej, aby som Ho poznal aby som mu porozumel. Nesmiem zostať iba pri vonkajšom vyznávaní viery svojej, musím žiť po katolícky, hľadať spojenie s mocným a hlbokým životom náboženským. napájať sa duchom kresťanstva, duchom Ježišovým. Chcem byť duševným človekom, hlbokým duchom, krásnou dušou. Poznaj ma, Ježišu, a chop sa duše mojej!

4. Tie iné ovce, ktoré nie sú z tohto ovčínca, priviesť musím pomáhať aj ja Ježišovi a Cirkvi jeho. Keď mám katolícke presvedčenie, dožičím opravdivý život a smýšľanie aj iným. Preto sa zaujímam o misijnú činnosť Cirkvi. Teším sa, keď sa konajú misie u nás a podporujem misijnú agendu v iných krajoch, kde naši horliví a obetaví misionári a misiónárky učia pohanov a krstia ich. Svojím vlastným príkladom a šlachetnosťou, vážnym poučovaním, tiež môžem blúdiace ovečky priviesť k Ježišovi. Aj sa modlím za ne.

5. V dnešnej lekcii predstavuje nám Peter Krista ako pokorného trpiteľa, ktorý sa bez protivenia odovzdáva nepriateľovi, lebo ide o vyššiu vec, ide o smierenie, o obetu, o zadosťučinenie. V evanjeliu je zas Kristus hrdinským strážcom, ktorý sa nebojí vlka, postaví sa mu na odpor i v nebezpečenstve života svojho, lebo ide o záchranu ovečiek. To je miera kresťanskej pokory a hrdinstva.

6. Treba si vážiť každého dobrého kňaza, ktorý obetuje svoj čas a pohodlie, svoje zdravie a svoj um veriacim. Taký je verným spolupastierom Kristovým.

Tretia nedeľa po Veľkej noci.

Tieto nedele sú venované onému obdobiu života Kristovho, ktoré prešlo medzi jeho vzkriesením a nanebevstúpením. Narážajú na odchod Ježišov k Otcovi.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Jubiláte Deo, omnis terra, allelúja: psalmum dicite nómini ejus, allelúja: date glóriam laudi ejus... Zalm 65. — Plesajte Bohu všetky kraje zeme, aleluja; chválu sľievajte jeho menu, aleluja; hlásajte jeho slávu...

Modlitba.

Deus, qui errántibus, ut in viam possint redíre justítiae, veritátis tuae lu-	Bože, ktorý blúdiacim zjavuješ svetlo svojej pravdy, aby sa mohli na-
---	---

men osténdis: da cunctis, qui christiána professiône censéntur, et illa respúere, quae huic inimúca sunt nómíní; et ea, quae sunt apta, sectári. Per Dóminum nostrum...

vrátíť na cestu spravodlivosti; daj všetkým, ktorí vyznávajú kresťanskú vieru, pohľdať vecmi, ktoré sa protivia tomuto menu, a nasledovať, ktoré mu prináležia. Skrze Pána nášho...

2. a 3. orácia ako na str. 317.

Lekcia z prvého listu svätého Petra. 2, 11-19. Kresťanská životospráva. „Veľmi vás prosím... aby ste sa zdržiavali telesných žiadostí, ktoré broja proti duši. Vaše obcovanie medzi pohanmi nech je príkladné, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali Boha... Kvôli Pánovi buďte poddaní každej ľudskej vrchnosti... Lebo to je vôľa Božia, aby ste dobre robili a tak umlčali hlúpe reči nerozumných ľudí. Žite ako slobodní, ale nie ako tí, ktorým je sloboda iba prikrývkou zlého, lež ako Boží služobníci! Všetkých si ctíte, všetkých bratov milujte, Boha sa bojte, kráľa si vážte! Sluhovia, buďte so všetkou bážňou poddaní pánom, a to nielen dobrým a láskavým, ale aj nevlúdny!“

Evanjelium podľa Jána. 16, 16-22.

Lúčenie do videnia.

In illo témpore: Dixit Jesus discíplis suis: Módicum, et jam non vidébitis me: et iterum módicum, et vidébitis me: quia vado ad Patrem...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: *Ešte chvíľku a neuvidíte ma; a zasa chvíľku a uvidíte ma!* (Odchádzam totiž k Otcovi.) Tu si hovorili niektorí z jeho učeníkov: „Čo nám to vraví: »Ešte chvíľku, a neuvidíte ma; a zasa chvíľku, a uvidíte ma«? A tiež: »Odchádzam k Otcovi«?“ A hovorili si: „Čo to vlastne vraví: »Ešte chvíľku«? Nevieme, čo nám chce povedať!“ Ježiš, keď zbadal, že sa ho chcú opýtať, povedal im: „Dopytujete sa medzi sebou na to, čo som povedal: »Ešte chvíľku, a neuvidíte ma; a zasa chvíľku a uvidíte ma.« Veru, veru, hovorím vám, bu-

dete plakať a žiaľiť, a svet sa bude radovať! Budete smútiť, ale váš smútok sa premení na radosť! Aj žena, keď rodí, má bolesti, lebo prišla jej hodina, ale keď porodila dieťa, už nemyslí na tie úzkosti pre radosť, že prišiel človek na svet. Tak aj vy ste teraz smutní, ale zasa vás navštívim, a srdce sa vám zaraduje. A tú radosť vám nikto nevezme!"

Meditácia.

1. Evanjelium tejto nedele, ako aj ostatných nediel do Svätého Ducha, je vzaté z krásnej reči Kristovej, ktorou sa lúčil s učeníkmi pri poslednej večeri. Naráža na svoju smrť, ktorá zapríčiní smútok na chvíľku, ale potom príde Veľká noc, vzkriesenie — a smútok sa obráti na radosť. Táto radosť vyviera zo smútku samého, ako príčina matkinej radosti je vlastne oná bolesť, ktorou porodila svoje dieťa. To sú najslabšie radosti života, ktoré idú v zápäti veľkých útrap a skúšok, a veľkosť takých radostí závisí od veľkosti bolesti, ktoré zrodily potechu. Život bez trápenia a bez starostí je životom bez opravdivých radostí. Ale aj tu treba veľkej inteligencie a kresťanskej hĺbky, aby v našich veľkých životných útrapách rodily sa veľké nádeje, dôvera a konečne — radosť. Táto radosť nie je predovšetkým vonkajšia, ale duševná, oblažujúca. Preto mnoho ráz bolesť trvá aj naďalej, neprestane, a duševná radosť je už tu, ba teší sa — bolesti. Tieto ohromné protivy znáša iba duša kresťanská, v Ježišovi žijúca.

2. Chvíľka, veru chvíľočka je celý tento čas tu na zemi. Chvíľka od nášho narodenia do smrti. Chvíľka, len chvíľočka je celý ten žiaľ, celá tá radosť, čo je naším podielom. Chvíľkou je život celých generácií, chvíľkou je sláva národov, chvíľkou ich pokorenie. A táto chvíľka je koreňom dobra a zla, koreňom večnosti. A v tých chvíľkach zrkadlí sa duša, odohráva sa všetko. V tej chvíľke je niekedy sústredená celá večnosť. Ba od tej chvíľky závisí tá večnosť, všetko. Dám pozor na každú chvíľku života svojho!

3. V dejinách Cirkvi tiež vandrujú tie ohromné chvíle a striedajú sa: chvíle žalosti a radosti, pokory a slávy, úspechu a neúspechu, ale na konci tú ozajstnú radosť: plnenie Kristovho odkazu, šírenie a sprostredkovanie spásy, vysluhovanie sviatostí, nikto od Cirkvi odňať nemôže, ani to najkrutejšie prenasledovanie.

4. Svet — to je ten ľahkomyselný, pre vonok žijúci tuctový svet — ten má iné názory na žalosť a radosť. A tuctový človek, bez duševnej inteligencie, súdi podľa mienky sveta. Volí pre chvíľku života — večnosť smrti.

Štvrtá nedeľa po Veľkej noci.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Cantáte Dómino cánticum novum, allelúja: quia mirabilia fecit Dóminus, allelúja...

Žalm 97. — Spievajte Pánovi nov. pieseň, alleluja, lebo zázraky učinil Pán, alleluja...

Modlitba.

Deus, qui fidélium mentes unius éfficis voluntá tis: da pópulis tuis id amáre quod praécipis, id desideráre quod promít tis; ut inter mundá nas varietá tes ibi nostra fixa sint corda, ubi vera sunt gáudia. Per Dóminum nostrum...

Bože, ktorý mysle veriacich spájaš v jednu vôľu; daj ľudu Tvojmu milovať to, čo rozkazuješ, túžiť po tom, čo sľubuješ, aby v pomínuteľnom svete naše srdcia zakotvily tam, kde sú pravé radosti. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modl. ako na str. 317.

L e k c i a z listu svätého Jakuba apoštola, 1, 17-21. Je tu celá. Prvotiny Boha a svetla. „Každý dobrý údel a každý dokonalý dar pochádza shora a prichádza od Otca svetiel, v ktorom niet nijakej premeny ani prípadného zatemnenia. A on, keďže to sám chcel, nás splodil slovom pravdy, aby sme boli ako by prvotinou jeho stvorení. Vezďte, bratia moji

milovaní, že každý má byť rýchly, keď treba počúvať, ale pomalý do reči a pomalý do hnevu, lebo ľudský hnev nekoná, čo je spravodlivé pred Bohom. Preto odložte všetku nečistotu a zbytky zlosti a pokorne prijmíte vštepené slovo (viery), ktorá má moc spašovať vaše duše!"

Evanjelium podľa Jána. 16, 5-14.

Činnosť Ducha Sv. v učeníkoch a vo svete.

In illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis: Vado ad eum, qui misit me: et nemo ex vobis interrogat me: Quo vadis? ...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: Idem k tomu, ktorý ma poslal, a nik z vás sa ma (vlac) nespytuje: »Kam ideš?« No žiaľ vám naplnil srdcia, že som vám to povedal. Hovorím vám však pravdu: Bude vám to osožiť, keď odídem, lebo ak neodídem, nepríde k vám Obranca; keď však odídem, pošlem ho k vám. A keď príde, ukáže svetu, čo je hriech, čo spravodlivosť a čo súd. Hriech je, že neverili vo mňa; spravodlivosť, že idem k Otcovi a že ma už neuvidíte; súd, že knieža tohto sveta je už odsúdené. Ešte vám mám veľa rozprávať, ale teraz by ste to nezniesli. Keď však príde On, Duch pravdy, vyučí vás všetkej pravde, lebo nebude hovoriť sám od seba, ale bude hovoriť to, čo počuje a zvestuje vám aj budúce veci. On ma oslávi, lebo (všetko) prijme z môjho a to vám zvestuje.

Meditácia.

1. Ježišove slová o Obrancovi-Duchu Svätom robia už nákladu turíčnu a kreslia vo veľkolepých črtách celú posvätnú činnosť Ducha Svätého. Svätá Trojica sa nám vynoruje v hlbokých kontúrach ako živá skutočnosť, ktorá neodškriepiteľne spravuje a určuje osudy duší. Otec-Stvoriteľ dal žitie-bytie, Syn-Spasiteľ sa obetuje, aby toto žitie človeka bolo životom v Bohu, aby to bytie išlo z Boha a smerovalo k Bohu do večnosti, a Duch-Plniteľ dopĺňa všetko, prehĺbuje, oživotvorí, riadi a spravuje. Táto činnosť

Trojice predstavuje sa nám ako trojaká dimenzia duševného života: Otec mu dáva plochy existenčné, Syn výšku až do večnosti, Duch hĺbku. A pritom je táto trojaká činnosť predsa jedna a jednotná, Kristus je v Otcovi a Otec je v ňom, a teraz hovorí, že Duch ho oslávi, lebo berie z neho, čo patrí ku posväteniu duší.

2. Činnosť Ducha Svätého v učeníkoch je dvojaká: individuálna v dušiach jednotlivcov a kolektívna v celej Cirkvi. „Naučí vás všetkej pravde.“ Ja ani všetku tú pravdu nepotrebujem, nemusím byť teológom a učencom, len žiť chcem, žiť charakterne bez hriechu. A na to treba sily duševnej, na to treba darov Ducha Svätého, ktoré sa dávajú v milostiach birmovania. Naplňuj ma už teraz, Duch Svätý, Duch Ježišov. Duch pravdy, svätým presvedčením a silnou vôľou, aby sa tvoril vo mne turíčny človek duševnej sily, ako sa bol tvoril vianočný človek duševnej radosti a veľkonočný človek duševnej obrody! Radosť, obroda a sila — to je život katolícky!

3. Činnosť Ducha Svätého v Cirkvi je tá neohrozená stálosť v učení a v spravovaní katolíckeho sveta. Akási tajná sila a pružnosť, ktorá premôže všetky ťažkosti a všade prerazí s pravdou. V Cirkvi je, ona „všetka pravda“, z ktorej čerpá ľudský um a srdce. Činnosť Ducha je aj tá ustavičná novosť a modernosť, ktorou sa podáva nezmeniteľná pravda. Som verným synom tejto Duchom vedenej Cirkvi, alebo som jej vernou dcérou.

4. Činnosť Ducha sa javí aj vo svete. Aj ten moderný svet sa pri každom kroku presviedča, že najväčším hriechom je nevera. Neverí v Krista — je záhuba dnešnej spoločnosti. A presviedča sa tento svet aj o spravodlivosti, ktorá pochádza jedine od Krista, od toho Ježiša, ktorého poslal Boh a ktorý sa slávne, po premožení smrti, vrátil zas k Bohu na dôkaz toho, že čo hlásal, je Božím zjavením. A presviedča sa aj o súde: satan je už odsúdený, a každého očakáva súd. Toto presviedčanie je ťažké, krvavé, vyžaduje obety. Ono je aj trestom Božím.

Piata nedela po Veľkej noci.

Prvá polovica tohto týždňa je venovaná modlitbe. Už aj nedela nás upozorňuje na veľkú silu modlitby, v pondelok, utorok a stredu — v takzvané krížové dni, „feriae rogationum“ — konajú sa procesie, ktoré pokorne tiahnu z farského kostola do iných kostolov alebo kaplniek, aby orodovaly u Boha o pomoc a smierenie. Vo štvrtok sa slávi sviatok Nanebevstúpenia.

F a r b a : biela.

Introit. Vocem iucunditátis annuntiáte, et audiátur, alleluja... Izaiáš 48. — Hlásajte radostným spevom, nech každý počuje: Aleluja...

Modlitba.

Deus, a quo bona cuncta procedunt, largire supplicibus tuis: ut cogitemus, te inspirante, quae recta sunt; et, te gubernante, eadem faciamus. Per Dóminum nostrum..

Bože, od ktorého pochádza všetko dobré, vyslyš milostive naše modlitby, aby sme na to, čo je správne, podľa Tvojho vnuknutia mysleli a pomocou Tvojou to aj konali. Skrze Pána nášho..

2. a 3. modlitba ako na str. 317.

Lekcia z listu svätého Jakuba apoštola. 1, 22-27. Pravá zbožnosť. „Slovo (Božie) však aj uskutočňuje a nepočúvajte ho len, klamúc seba samých!... Ak si niekto myslí, že je bohabojný, a nevie si jazyk držať na uzde, ten klame sám seba a všetka jeho bohabojnosť je daromná. Čistá a nepoškvrnená bohabojnosť pred Bohom a Otcom je táto: Navštevovať siroty a vdovy, keď sú v tiesni, a uchrániť sa nepoškvrnením od tohto sveta.“

Evanjellum podľa Jána. 16, 23-30.

Potecha v modlitbe

In illo témpore: Dixit Jesus discipulis suis: Amen, amen, dico vobis: si quid petieritis Patrem in nómine meo, dabit vobis...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: „Veru, veru, hovorím vám, keď budete v mojom mene prosiť Otca o niečo, dá vám to! Dosiaľ ste o

nič neprosili v mojom mene. Proste, a dostanete, aby vaša radosť bola úplná! Dosiaľ som vám hovoril v podobenstvách, no prichádza čas, že už nebudem hovoriť v podobenstvách, ale (vám) budem otvorene rozprávať o Otcovi. Vtedy budete prosiť v mojom mene, a nehovorím vám už, že ja budem prosiť Otca za vás, lebo sám Otec vás miluje, keďže vy ste milovali mňa a uverili ste, že som od Boha vyšiel. Vyšiel som od Otca a prišiel som na svet, a zasa opúšťam svet, a idem k Otcovi." Jeho učeníci mu povedali: „Hľa, teraz otvorene hovoríš, a nie v podobenstvách! Teraz vieme, že všetko vieš, a netreba, aby sa ťa dako opytoval. Preto veríme, že si od Boha vyšiel.“

Meditácia.

1. Zasa turíčna predzvesť. Ako sa kedysi apoštoli modlitbou chystali na prijatie Ducha Svätého, tak aj ja sa musím modliť, aby som vhodne prijal turíčnu milosť. Modliť sa... Keď sa podrobujem v mysli Stvoriteľovi, keď Ho uznávam za svojho pána, vtedy sa modlím. Keď vidím v Bohu svojho láskavého a starostlivého Otca, keď prechádza cez moje srdce teplý cit detskej lásky a dôvery pri myšlienke na Boha, vtedy sa ešte lepšie modlím. A keď uznajúc svoju závislosť a slabosť, obraciam sa priamo na Boha v pevnom presvedčení, že pozná každú moju myšlienku a každú moju žiadosť, keď si žiadam od Neho plnosť života, posvätenú vôľu, pomoc milosti, ba aj hmotného niečo, zdravie, kus istého chleba; poctivého, keď mu odporúčam seba, svojich, alebo keď Ho kajúcne prosím o odpustenie, a keď to všetko robím v mene Ježišovom, vtedy sa modlím najlepšie.

2. Som inteligentný človek. Mám duševné nároky shovárať sa s múdrymi ľuďmi, počúvať ich, s nimi sa poradiť. Opravdivý inteligent hľadá spoločnosť najvyššieho inteligenta, Boha. Modlí sa. Medituje. Pokorí sa. Modlitba je výkon vyššej inteligencie.

3. V mene Ježišovom sa mám modliť. To znamená úzku spojitosť s Ježišom, stav milosti, lebo ináč nemôžem sa odvolávať na neho. To znamená modliť sa tak, ako sa on modlil: žiadať oné šlachetné veci, ktoré môžu zdokonaľovať dušu moju, a mať pritom tú Kristovu pokoru: „Nie moja vôľa, ale Tvoja nech sa stane.“ To je tak správne. Keď už raz veríme v Boha, tak sa mu klaníme ako vševedúcemu a všemohúcemu. On iste lepšie vie, než ja sám, čo mi treba, a čo mi bude na úžitok. Veď čo môj horizont v porovnaní s Bohom! Moje meno je: obmedzenosť. Obmedzenosť v čase, v priestore, v tele i v ume. A Božie meno je: nekonečnosť. Postavím tieto dva pojmy proti sebe, a modlitba je hotová tá dobrá, pokorná, do Božej vôle oddaná modlitba, modlitba v mene Ježišovom.

4. Možno, že ani ja som doteraz nepýtal nič v mene Ježišovom. Nemodlieval som sa. Alebo ma zdržuje hriech. To je škoda, ktorú treba nahradiť. Pripravím dušu svoju na život modlitby.

5. Modlitba a viera patria dovedna. „Veríme, že si od Boha vyšiel.“ Kto sa modlí, nadobudne pevnejšej viery, a kto má vieru, ten sa modlí. Modlím sa aj preto, aby som poznal svoju vieru. Kristus hovorí otvorene, nemá tajnosti. Pridám sa mu otvorene.

Nanebevstúpenie Pána.

Nanebevstúpenie je triumfálnym zakončením Ježišovho života tu na zemi. Je to štyridsiaty deň po vzkriesení, keď Kristus slávnostne sa vracia k Otcovi, aby potom poslal Ducha Svätého. Na znak toho paškál po evanjeliu zhasnú a odnesú preč.

F a r b a : biela.

I n t r o i t . Viri Galilaei, quid admirámini aspicientes in caelum? allelúja: quemadmodum vldistis eum escendentem in caelum, ita veniet... Skutky ap. 1, 11. — Mužovia galilejskí, čo sa divíte a hľadáte do neba? Aleluja. Ako ste ho videli odchádzať do neba, tak príde...

Modlitba.

Concéde, quaesumus, omnipotens Deus: ut, qui hodierna die Unigenitum tuum, Redemptorem nostrum, ad caelos ascendisse credimus; ipsi quoque mente in caelestibus habitemus. Per eundem Dominum nostrum...

Prosíme, všemohúci Bože, dožič nám, aby sme aj my už teraz duchom v nebesiach prebývali, ktorí veríme, že jednorodený Tvoj Syn a náš Vykupiteľ dnešného dňa vstúpil na nebesia. Skrze tohože Pána nášho...

Lekcia zo Skutkov apoštolských. 1, 1-11. Opisuje nanebevstúpenie Ježišovo. Spasiteľ prisľúbil apoštolom svojim Ducha Svätého. „Keď sostúpi na vás Duch Svätý, dostanete silu a budete mi svedkami v Jeruzaleme a v celom Judsku i v Samarii a až po kraj sveta.“ Keď to dopovedal, pred ich očami vystúpil, a oblak im ho vzal s očí. Ako uprene hľadeli do neba, keď odchádzal, hľa, dvaja muži v bielom odeve si zastali vedľa nich a vraveli im: „Mužovia galilejskí! Čo stojíte a hľadáte do neba? Tento Ježiš, ktorý vám bol vzatý do neba, sa vráti tak, ako ste ho videli odchádzať do neba.“

Evanjeliu podľa Marka. 16, 14-20.

Posledný príkaz Ježišov.

In illo tempore: Recumbéntibus undecim discipulis, apparuit illis Jesus...

Za onoho času: Zjavil sa jedenástim, keď boli za stolom. Pokarhal ich pre ich neveru a tvrdosť srdca, lebo neuverili tým, čo ho videli po jeho zmŕtvychvstani. Potom im povedal: „Idte do celého sveta a kážte evanjelium všetkému stvoreniu! Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený; ale kto neuverí, bude odsúdený. A tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia: V mojom mene budú vyhánaf zlé duchy, novými jazykmi budú hovoriť, hady budú brať (do rúk), ak niečo smrtonosného vypijú, neuškodi im. Na chorých budú klásť ruky, a tí ozdravejú.“ Keď im Pán Ježiš dopovedal, vzatý bol do neba a sedí na

pravici Božej. Oni sa rozišli a kázali všade. Pán im pomáhal a potvrdzoval ich slová zázrakmi, ktoré ich sprevádzaly

Vere dignum et justum est, aequum et salutäre, nos tibi semper et ubique grätias ägere: Dömine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: per Christum, Dóminum nostrum. Qui post resurrectionem suam ómnibus discipulis suis maniféstus apparuit et, ipsis cernéntibus, est elevátus in caelum, ut nos divinitätis suae tribuéret esse partícipes. Et ideo cum Angelis et Archángelis, cum Thronis et Dominationibus cumque omni milltia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus ...

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože, skrze Krista, Pána nášho, ktorý sa po svojom vzkriesení zjavne ukázal všetkým svojim učeníkom a pred ich zrakom bol vzatý do neba, aby nám umožnil účasť na svojom Božstve. A preto s anjelmí a archanjelmí, s Trónmi a Panstvami a s celým zástupom nebeského vojska spievame chválospev Tvojej velebnosti a ustavične voláme: Svätý, svätý ...

Meditácia.

1. „Ešte vám mám veľa rozprávať, ale teraz by ste to nezniesli“. — povedal Ježiš apoštolom svojim pri lúčení. Duchom Svätým osvietení mnohému potom porozumeli a otvorily sa im oči, aby hlbšie nazreli do diela Majstrovho. Ale viera zostáva vierou, a nie videním. Celý ten svet je nám veľkou skutočnosťou, ale podrobnosti sú nám zväčša záhadou. Veda poskytuje nové objavy, nové vysvetlenia, nové názory, ale to je len sporadický úsvit ľudského umu. Hmotný svet, celý komplex vesmíru zostane navždy mystériom, ktoré my nezniesieme. Vtelenie Pána je

tiež mystérium. Ako šiel do neba i s ľudským telom, tomu by sme neporozumeli ani vtedy, keby nám to vysvetľoval akýsi veľduch osvietený. Jednoducho to neznesieme. Vysvetlenia o pramatérii, o druhej hmote, a iné teórie, sú len filozofiou, a nie pochopením. V najlepšom prípade tušením. Naše chápanie teda nemôže byť kritériom viery, nemôžeme zavrhnúť niečo len preto, že tomu nerozumieme. A nemôže to robiť práve inteligent, ktorý má najviac príležitosti pri každom kroku kapitulovať pred tajomstvami sveta. Pravda, najpohodlnejšie je nevychádzať z horizontu makateľného sveta tých najširších obrysov a neveriť. Takáto duševná inferiorita nesie sa životom pomocou nevysvetliteľného fatalizmu a pudovosťou zvierat. Má iba jeden cieľ: udržiavať telesné individuum. Hĺbky filozofické a náboženské nahradia sa bežnými heslami, nad ktorými netreba rozmýšľať, lebo ich už vymysleli vypočítaví ľudia. Mne sa musí hnusiť takáto duševná lieň. Ak ja nechápem, doplní slabosť umu Boh, ten vševediaci um, a ja z piety voči Nemu sa podrobím. mám v sebe jemný cit vďačne veriť to, čo Boh zjavil, ten takzvaný „pius credulitatis affectus“, základ viery a života. Tento cit už sám je veľkou milosťou. Tak stojím teraz tu, v duchu, pred skutkom nanebevstúpenia. Verím, klaniam sa.

2. „Bol vzatý do neba.“ Aj nebo je tajomstvom. Je to pojem, ktorý nie je vzatý z kruhu tuzemských vjemov. Je to akýsi „nadvjem“, a tak, prirodzene, vymyká sa mojej obrazotvornosti, môjmu chápaniu. Jedno je isté: všetko to, čo si o nebi alebo o pekle predstavujem, nie je ani nebom ani peklom. Nebo je jednoducho večný život s Bohom, peklo je večný život bez Boha. To mi stačí. Ostatné je filozofovanie, fantázia, alebo vtipy, a to zväčša nevkusné, inteligenta nedôstojné.

3. „Kážte evanjelium...“ Je to príkaz Kristov a povinnosť Cirkvi. Túto povinnosť zakázať alebo obmedzovať nemá právo ani človek, ani nijaká organizovaná spoločnosť. Radšej krv, než zrada.

4. „Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený...” Na druhej strane Ježiš práve tie najväčšie tajomstvá, od ktorých závisí duševná smrť alebo život, viazal k veciam ľudským, makateľným, aby nedávaly miesta pochybnosti. Krst je hmotný znak, Kristom určená podmienka. Celý náš spoločenský a štátny život je plný nepodstatných formúl, od ktorých závisia podstatné veci, naša česť, náš chlieb, zdravie, bezpečnosť a život. Má to korene v ľudskej psychológii, v ktorej všetko duševné si hľadá makateľnú podstatu, a zasa usiluje sa navonok makateľne vyjadriť. Netreba zabudnúť tu ono hlavné: Ježiš je nielen pánom, ktorý káže veriť, krstiť, ale aj sudcom, ktorý posudzuje, či komu viera a krst dáva opravdivý titul pre spásu! Viera a krst, ako pojmy náboženské, nikoho nespasia, iba ako uskutočnený život a vôľa. „Kto neuverí, bude odsúdený”, — kto by mohol mať hodnotu, a nemá ju, kto by mohol lepšie žiť, a nežije, kto by mohol milovať a nemiluje, kto by mohol mať nádej, a nemá ju, — kto by mohol veriť a neverí — už to je ohromná zatratenosť. Tobôž keď kto z vlastnej viny a pre vlastnú tvrdosť srdca neverí.

5. Šírenie evanjelia teraz už nie je sprevádzané zázrakmi, ale v podstate človeku, ktorý má pevnú vieru, vyhýba zlo, otvárajú sa ústa na zduchovnelé reči, smrtonosný vplyv sveta mu neškodí a ľahko mu potešíť biednych.

Šiesta nedeľa po Veľkej noci.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Exáudi, Dómine, vocem meam, quacclamávi ad te, allelúja: tibi dixit cor meum, quaesívi vultum tuum... Žalm 26, 7. — Vyslyš, Pane, hlas môj, ktorým volám k Tebe, aleluja. Tebe hovorí moje srdce. Hľadám tvár Tvoju...

Modlitba.

Omnípotens sempitérne
Deus: fac nos tibi sem-
per et devótam gérere
voluntátem: et majestáti
tuae sincéro corde ser-
víre. Per Dóminum nos-
trum...

Všemohúci večný Bože,
daj, aby sme svoju vôľu
vždy Tebe ochotne pod-
robovali a velebnosti
Tvojej úprimným srdcom
slúžili. Skrze Pána náš-
ho...

2. modlitba o Nanebevstúpení. Prefácia tiež o tom.

Lekcia z prvého listu svätého Petra apoštola 4, 7-11. Čítuje sa celá. Služba bratom. „Buďte teda roz-
vážni a bedlivo sa modlite! Nadovšetko sa však vrúc-
ne navzájom milujte, lebo láska zakrýva množstvo
hriechov! Buďte vospolok pohostinní, ale bez rep-
tania! Ako dobrí správcovia mnohotvárnej milosti
Božej navzájom si ňou pomáhajte, každý podľa toho,
aký dar milosti prijal! Keď niekto hovorí (darom ja-
zyka), tak len slová Božie, keď niekto posluguje, tak
z moci od Boha danej, aby vo všetkom bol oslávený
Boh skrze Ježiša Krista!“

Evanjelium podľa Jána. 15, 26; 16, 1-4.

Svedectvo a odmena učeníkov.

In illo témpore: Dixit Jesus discíplulis suis
Cum vénerit Paráclitus, quem ego mittam vo-
bis a Patre, Spíritum veritátis, qui a Patre pro-
cédit, ille testimónium perhibébit de me: et
vos testimónium perhibébitis, quia ab initio
mecum estis...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom.
Keď však príde Obranca, ktorého vám pošlem od
Otca, — Duch pravdy, ktorý vychádza z Otca, —
ten bude svedčiť o mne, a aj vy budete svedčiť, keď-
že ste od počiatku so mnou! Toto som vám hovoril,
aby ste sa nepohoršovali. Vylúčia vás (totiž) zo sy-
nagóg, ba príde čas, keď každý, kto vás zabije, bude
sa nazdávať, že tým slúži Bohu. Toto budú robiť pre-
to, lebo nepoznali Otca, ani mňa. A povedal som vám
to, aby ste si pripomenuli, keď príde čas tohto vše-
tkého, že som vám (o tom) hovoril.

Meditácia.

1. Toto evanjelium pripravuje nás na Turíce. Kristus poslal Ducha Svätého, ktorý vydáva svedectvo o ňom. To je hlavná činnosť Ducha Svätého v dejinách a v Cirkvi, že vždy vychádza najavo Kristovo učenie ako jediné, ktoré spasí tento svet. Duch Svätý ospravedlňuje Ježiša a jeho evanjelium.

2. Duch Svätý je Duchom pravdy. Je on takrečeno Pravda číra. Kto hľadá pravdu, nájde Ducha Svätého, Ducha Ježišovho, ktorý z Otca a Syna pochádza. Kde účinkuje Duch Svätý, tam niet lži, niet omylu, tam je istota, tam je neomylnosť.

3. I učeníci budú vydávať svedectvo o Ježišovi. Budú posilnení Duchom Svätým, a budú živými svedkami všetkého, čo potvrdzovalo pravdu Ježišovu. Boli stále s Ježišom. Milosť Ducha Svätého je predovšetkým smelosť vyznávať Ježiša, vydávať o ňom svedectvo. Vo sviatosti birmovania som dostal túto milosť. Ale akým som ja svedkom za Ježiša? Vyznávam ho zmužile, nebojazlivo? Aj mne treba byť vždy s Ježišom, aby môj život bol svedectvom o Spasiteľovi.

4. Ježiš otvorene hovorí učeníkom, čo ich očakáva. To je najlepšie. Majú duševné sily, nech ich teda povedome využívajú čo aj na smrť. Povedomá obeta a povedomé presvedčenie je najimpozantnejšou silou sveta, ktorá nezná ťažkosti ani proti najfanatickejšej nenávisti, ktorá vyobcuje a zabíja, niekedy aj v mene zákona a pokroku. Ani mňa nesmie odstrašiť nič vo vyznávaní katolíctva.

Svätý Duch — Turíce.

Sviatok Svätého Ducha padá na päťdesiaty deň po Veľkej noci, preto sa menuje po grécky: Pentekostes. Je to tretí veľký sviatok cirkevného roku. Od Vianoc uvádza Boh Otec svojho Syna, od Veľkej noci pripravuje Boh Syn príchod Boha Ducha. Preto je tento sviatok aj vrcholom cirkevného roku, dokončením veľkonočného času. V tento deň, keď Ježiš poslal Ducha Svätého, bola založená aj Cirkev so svojím zákonodarstvom, a táto Cirkev

mala prvú žatvu, keď sa naraz toľko ľudí oduševnene hlásilo za kresťanov na prvú výzvu apoštolov. Aj v Starom zákone bol to sviatok žatvy a vyhlásenia Božieho zákona na vrchu Sinaj. Duch Svätý znamenal oheň a lásku, preto je liturgická farba dnes a po celú oktávu červená. Pondelok svätodušný nie je viac prikázaným sviatkom.

Farba: červená.

Introit. Spiritus Domini replévit orbem terrarum, allelúja: et hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis... Múdr 1, 7. — Duch Pánov naplňuje celú zem, aleluja; a ten, ktorý drží všetko, pozná každý hlas.

Modlitba.

Deus, qui hodierna die corda fidélium Sancti Spiritus illustratione docuisti: da nobis in eodem Spiritu recta sapere; et de ejus semper consolatione gaudere. Per Dominum...

Bože, ktorý si dnešného dňa srdcia veriacich osvietením Ducha Svätého vyučil, daj nám v tomže Duchu pravé veci smýšľať a z jeho potešenia vždycky sa radowať Skrze Pána...

Lekcia zo Skutkov apoštolských. 2, 1-11. Opisuje poslanie Ducha Svätého, preto prečítame si ju celú.

Keď nadišiel sviatok päťdesiateho dňa (po Veľkej noci), všetci (učenici) boli shromaždení na tom mieste. Tu zrazu zaznel s neba hukot, ako by sa hnál prudký vietor, a naplnil celý dom, v ktorom boli. I zjavily sa nad nimi ako by ohnivé jazyky a rozdelily sa tak, že nad každým jedným z nich sa postavil (jeden); všetkých naplnil Duch Svätý, a začali hovoriť cudzími jazykmi tak, ako im ten Duch vnukol ozvať sa. V Jeruzaleme sa boli osadili židia, bohobojní Juďia zo všetkých národov, čo sú pod nebom. Keď sa teda strhol tento hukot, sbehol sa veľký zástup a užasol, lebo každý jeden ich počul hovoriť svojou vlastnou rečou. Celí unesení od údivu sa pýtali: „Či títo všetci, čo hovoria, nie sú Galilejčania? A akože ich každý jeden počujeme hovoriť naším vlastným jazykom, v ktorom sme sa zrodili? My Parti, Médi,

Elamíni a obyvatelia Mezopotámie, Judska, Kapadócie, Pontu a Ázie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a libyjských krajov okolo Cyrény, prisťahovaní Rimania, tak Židia ako obrátenci, Kréťania a Arabi — (všetci) ich počujeme hovoriť našimi vlastnými jazykmi o veľkých skutkoch Božích."

Po lekcii číta kňaz sekvenciu: „Veni, Sancte Spíritus . . ."

Evanjelium podľa Jána. 14, 23-31.

Svätodušné dary Pána učeníkom.

In illo témpore: Dixit Jesus discipulis suis: Si quis diligit me, sermōnem meum servábit, et Pater meus diliget eum . . .

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: „Ak ma niekto miluje, zachováva moje slovo, a môj Otec ho bude tiež milovať. Prídeme k nemu a bude me u neho prebývať. Kto ma však nemiluje, nezachováva moje slová. A slovo, ktoré (odo mňa) počul, nie je moje, ale Otcovo, ktorý ma poslal. Toto vám hovorím, kým som ešte s vami. No Obranca, Duch Svätý, ktorého Otec pošle v mojom mene, ten vás naučí všetkému a pripomenie vám všetko, čo som hovoril.“ Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam; nie ako svet dáva, dávam vám (ho). Nech sa nermúti a nestrachuje vaše srdce! Však ste počuli, že som vám hovoril: »Odchádzam, ale vrátim sa k vám!« Keby ste ma milovali, radovali by ste sa, že odchádzam k Otcovi, lebo Otec je väčší ako ja. Povedal som vám to už teraz, skôr ako sa stalo, aby ste uverili, keď sa to stane. Už nebudem veľa hovoriť s vami, lebo prichádza knieža tohto sveta. Nič vo mne nemá svojho, ale svet má poznať, že milujem Otca a robím tak, ako mi Otec prikázal.“

Prefácia o Duchu Svätom:

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubique grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: per Christum, Dóminum nos-

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné vzdávať Tebe vďaky vždy a všade, svätý Páne, všemohúci Otče, večný Bože, skrze Krista, Pána nášho, ktorý vstú-

trum. Qui ascéndens super omnes caelos sedens-
que ad dexteram tuam,
promissum Spiritum Sanc-
tum in filios adoptionis
effudit. Quapropter pro-
fúsis gaudiis totus in or-
be terrarum mundus ex-
sultat. Sed et supérnae
Virtútes atque angélicae
potestates hymnum gló-
riae tuae concinunt, sine
fine dicentes: Sanctus...

pil do nebeských výšin
a sediac na Tvojej pra-
vici (dnešný deň) vylial
slúbeného Ducha Sväté-
ho na prijatých synov.
Preto celý svet po vše-
tkých končinách zeme pie-
sá preniknutý radosťou. A-
le aj nebeské sily a anjel-
ské Mocnosti prespevujú
chválospev Tvojej Ve-
lebnosti a ustavične vo-
lajú: Svätý, svätý...

Meditácia.

1. Evanjelium opisuje život svätej Trojice v duši mojej. Keď zachovávam Ježišove slová, milujem ho, a aj Otec ma miluje, a prídu ku mne a prebývajú vo mne s Duchom Svätým. To je život posväcujúcej milosti. Kiežby som ho požíval vždy!

2. Účinkovanie Ducha Svätého spôsobuje vedomosť, pokoj a radosť. Vedomosť vo veciach viery, čo je nám také potrebné. „Ten vás naučí všetkému a pripomenie vám všetko, čo som hovoril.“ Pokoj Kristov utvrdzuje, uskutočňuje hlavný program Ježišov: Pax — pokoj! A radosť dáva, nermúti sa naše srdce, nestrachujeme sa, lebo sme naplnení Duchom potechy a radosti.

3. Duch Svätý je duch Ježišov, ktorý sa tak krásne predstavuje na konci evanjelia. Prichádza hlava zlosti, knieža tohto sveta, a on sa mu dobrovoľne odovzdá, hoci na neho, ako na čistú dušu bez hriechu, nemá nijakého práva. Odovzdáva sa mu na mučenie a smrť, aby dokázal lásku k Bohu, Otcovi svojmu, a svoju nekonečnú, pokornú poslušnosť. Hľa: slobodná vôľa, láska a poslušnosť, to je duch Kristov, to je Duch Svätý, Duch pravdy a svätosti.

4. Nám sa dávajú milosti Ducha svätého v birmovke. V tieto dni sa vysluhuje sviatosť birmova-

nia, pri ktorej sa rozlieva po dušiach birmovancov oheň katolíckej sily. Biskup maže hrdinských duchov, ktorí majú ukázať vo svete nielen náuku evanjelia Kristovho, ale aj silu Ducha Svätého, ktorého ovocie je podľa svätého Pavla: láska, radosť, pokoj, trpezlivosť, dobrotivosť, dobrota, shovievavosť, krotkosť, vernosť, skromnosť, zdržanlivosť, čistota. List ku Galatanom 5, 22. Meditujem nad týmito čnosťami. I ja som pobirmovaný, preto občas, aspoň na Svätého Ducha, musím v duši svojej obnoviť birmované milosti. „Veni Creátor Spiritus! — Príď, ó, Duchu Stvoriteľ!“

Najsvätejšia Trojica.

Tento sviatok sa odhavuje v prvú nedeľu po Svätom Duchu. Znamená začiatok dlhého, pol roka trvajúceho radu nediel poturičných. Tento čas je venovaný prehĺbeniu veľkonočných tajomstiev, zdokonaleniu kresťanského života. Je to všedná čiastka cirkevného roku bez osobitného rázu. Okrem nedele trojičnej má farbu zelenú, ktorá je farbou života v prírode a farbou nádeje. Prefácia vonkoncom o svätej Trojici.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Benedicta sit sancta Trinitas atque indivisa Unitas... Tob. 12, 6. — Požehnaná buď svätá Trojica a nerozdielna Jednota.

Modlitba.

Omnipotens sempitérne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione verae fidei aeternae Trinitátis glóriam agnoscere et in poténtia majestátis adorare Unitátem: quaesumus; ut, ejúsdem fidei firmitáte, ab ómnibus semper muniámur advérsis. Per Dóminum...

Všemohúci večný Bože, ktorý si dal svojim služobníkom, aby vo vyznávaní pravej viery poznávali slávu večnej Trojice a v sile velebnosti klaňali sa Jednote; prosíme, nech nás pevnosť tejto viery vždy chráni od každého zlého. Skrze Pána...

2. modlitba o nedeli vlastnej:

Deus, in te sperantium
fortitudo, adesto propi-
tius invocationibus nos-
tris: et, quia sine te nihil
potest mortalis infirmitas,
praesta auxilium gratiae
 tuae; ut, in exsequendis
mandatis tuis, et voluntá-
te tibi et actione place-
amus. Per Dóminum nos-
trum...

Bože, Ty sila v Teba dú-
fajúcich, milostive vyslyš
naše volanie; a keďže
bez Teba ľudská slabosť
nič nezmôže, udeľ nám
pomoc svojej milosti, a-
by sme sa Tebe v plne-
ní Tvojich prikázaní vô-
ľou i skutkom zapáčili.
Skrze Pána nášho...

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom. 11, 33-36 Čítame ju celú, hovorí o tajomstvách.

„Ó hĺbka bohatstva a múdrosti a vedomosti Božej! Aké nevyspytateľné sú jeho súdy a nepochopiteľné jeho cesty! Veď ktože poznal myseľ Pánovu a ktože mu bol radcom? Alebo kto mu dal prv, aby on musel vracať? Lebo z neho a skrze neho je všetko. Jemu nech je sláva naveky!.“ Lekcia nedele samej, ktorá sa v omši nečíta, je z listu svätého Jána. I. 4, 8-21. Citáty: „Boh je láska... My milujeme Boha, lebo on nás najprv miloval... A to prikázanie máme od Boha, aby ten, kto miluje Boha, miloval aj brata.“

Evanjelium podľa Matúša. 28, 18-20.

Prikaz Kristov učíť a krstiť.

In illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis: Data est mihi omnis potestas in caelo et in terra. Eúntes ergo docéte omnes gentes, baptizántes eos in nómine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti: docétes eos serváre ómnia, quaecúmque mandávi vobis. Et ecce, ego vobíscum sum ómnibus diébus usque ad consummationem saeculi.

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: „Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Idte teda a učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Sy-

na i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta."

Meditácia.

1. V Ježišových rukách všetka moc! Aká to po-
techa a aké povedomie. Čo je proti tejto moci úzuč-
ký kruh maličkých mocnárstiev tohto sveta? Preto,
kto hlboko zakotví v poznaní a láske Ježišovej, ten
má širší rozhľad a skrýva v sebe väčšiu duchovnú
moc než najsilnejšia veľmoc tuzemská.

2. „Učte všetky národy a krstíte ich..." Už niet
viac vyvoleného národa, Kristova moc nie je obme-
dzená, preto aj poslanie Cirkvi je všeobecné, po
grécky »katolícke«, nerobiac rozdiely medzi jazyk-
mi a národami. Ježiš nebol úzkoprsý zakladateľ ná-
rodnej cirkvi, ale všemohúci Boh a Otec všetkých
národov. Preto sa Cirkev dostáva do každého štátu,
aby učila a krstila, a do všetkých krajov sveta. A
preto Cirkev v štáte každému národu a každej ná-
rodnosti jednako hlása evanjelium a tým istým krs-
tom krstí dieťky všetkých občanov. To je príkaz
Kristov, a to je povinnosť cirkvi katolíckej. Cirkev
je nad národmi, je mocnosťou spájajúcou s Bohom.
Táto mentalita Cirkvi, Kristom prikázaná, musí u-
smerňovať aj moju lásku k národu vlastnému. Pra-
vé vlastenectvo je vtedy zdravé, keď je spojené
s týmto univerzalizmom kresťanským, a vtedy je aj
najosožnejšie štátu i národu.

3. Človek sa má pokrstiť v mene Trojice, aby
takto bola dokumentovaná príslušnosť jeho nielen
k Cirkvi, ale aj k jednotlivým osobám Trojice bož-
skej. Otec stvoril človeka, človek teda patrí vo svojej
existencii Tvorcovi; Syn spasil človeka, napravil po-
mer lásky medzi Tvorcom a stvorením, a dal človeku
možnosť života nadprirodzeného. Človek teda patrí

1 Spasiteľovi. A Duch zdokonaľuje, osvecuje človeka, a tak duša človeka patrí aj Duchu Svätému, ako dielo majstrovi. Následok tejto príslušnosti človeka ku Trojici: oddaný kresťanský život a povedomá poklona: Sanctus, sanctus, sanctus...

Božie Telo.

Na Zelený štvrtok nemohla sa pamiatka založenia Sviatosti Oltárnej pre veľkotýždňový smútok veľkolepe osláviť, preto dnes druhá božská osoba, Ježiš Kristus, predstavuje sa nám, ako živiteľ duší, ktorý sa dáva v eucharistii každému z nás za pokrm duševný.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Cibávit eos ex ádipe fruménti, allelúja: et de petra, melle saturávit eos... Žalm 80. — Kýmli ich najlepšou pšenickou, aleluja, a nasýtil ich medom zo skaly.

Modlitba.

Deus, qui nobis sub Sacraménto mirábili passionis tuae memóriam reliquisti: tribue, quaesumus, ita nos Córporis et Sanguinis tui sacra mystéria venerári; ut redemptionis tuae fructum in nobis iúgiter sentiámus: Qui vivis et regnas...

Bože, Ty si nám v predivnej Sviatosti Oltárnej pamiatku umučenia svojho zanechal; daj, prosíme, aby sme presväté tajomstvo tela Tvojho a krvi Tvojej tak ctili, žeby sme úžitok vykúpenia Tvojho stále v sebe cítili. Ktorý žiješ a kráľuješ...

L e k c i a z prvého listu svätého Pavla, 11, 23-29. So zreteľom na duševnú prípravu našu na prijatie Sviatosti Oltárnej je táto lekcia veľmi vážna, preto ju čítame celú:

„Bratia, ja som totiž prijal od Pána (náuku), ktorú som vám aj odovzdal: Pán Ježiš v ten večer, keď bol zradený, vzal chlieb a keď vykonal modlitby dobrorečenia, lámal (ho) a povedal: „(Vezmite a jedzte!) Toto je telo moje, ktoré sa za vás (obetuje)! Toto čiňte na moju pamiatku!“ Podobne (vzal) po večeri ka-

lich a povedal: „Tento kalich je nová smluva v mojej krvi! Kedykoľvek ho budete piť, čiňte to na moju pamiatku!“ Vždy teda, keď jete tento chlieb a pijete tento kalich, zvestujete smrť Pánovu, dokiaľ on sám nepríde. Preto ktokoľvek by nehodne jedol tento chlieb, alebo pil tento kalich Pána, previní sa proti telu a krvi Pána. Nech sa teda každý najskôr skúma a len tak nech je z tohto chleba a pije z tohto kalicha. Lebo kto (nehodne) je a pije, ten si je a pije odsúdenie, pretože nerozoznáva telo (Pánovo).

Po lekcií číta kňaz sekvenciu „Lauda, Sion, Salvatorem... — Chváľ, Sione, Spasiteľa...“, ktorú složil pre tento sviatok svätý Tomáš Akvinský (umrel 1274). Táto hymna krásne vystihuje náuku katolícku o eucharistii:

Lauda, Sion, Salvatorem,
Lauda ducem et pastorem
In hymnis et canticis.

Quantum potes, tantum
[aude:
Quia major omni laude,
Nec laudare sufficis.

Laudis thema specialis,
Panis vivus et vitalis
Hodie proponitur.

Quem in sacrae mensa
[coenae
Turbae fratrum duode-
[nae
Datum non ambigitur.

Sit laus plena sit sonora,
Sit jucunda, sit decora
Mentis jubilatio

Chváľ, Sione, Spasiteľa,
chváľ Pastiera, Živiteľa
chválospevom srdečným.

Podľa svojej chváľ mož-
[nosti
jeho, lebo tej hodnosti
nie si ty dostatočný.

Dnes sa predmet chvály
[hodný,
chlieb živý, pre nás ži-
[votný,
k sláveniu predstavuje.

Pri poslednom večeraní
k požívaniu že je daný,
kresťan nepochybuje.

Nech je chvála dokonalá,
nech je plná, slávna stála
a radostné uctenie.

Dies enim solémnis ági-
[tur,
In qua mensae prima re-
[cólitur
Hujus institútio.

In hac mensa novi Regis,
Novum Pascha novae le-
[gis
Phase vetus términat.

Vetustátem nóvitas,
Umbram fugat véritas,
Noctem lux elíminat.

Quod in coena Christus
[gessit,
Faciéndum hoc expréssit
In sui memóriam.

Docti sacris institútis,
Panem, vinum in salútis
Consecrámus hóstiam.

Dogma datur Christiánis,
Quod in carmen transit
[panis
Et vinum in sáanguinem.

Quod non cápis, quod non
[vides,
Animósa firmat fides,
Praeter rerum órđinem.

Sub divérsis speciébus,
Signis tantum, et non re-
[bus,
Latent res eximiae.

Caro cíbus, sanguis potus:

Bo deň iste slávny ctíme,
keď večere tej svätíme
divné ustanovenie.

Za posvätnéj tej večere
Baránkom tým novým be-
[rie
Starý zákon už svoj cieľ.

Nová doba nastupuje,
tôňa pravde ustupuje,
svetlo dané za podiel.

Kristus večer čo zaručil,
na pamiatku to poručil,
na naše oslávenie.

Kňazi to aj obnovujú,
keď chlieb, víno posvä-
[cujú
nám na večné spasenie.

Kresťanom sa článok dá-
[va,
že sa telo z chleba stáva,
víno v krv sa zmeňuje.

Keď aj smysly nášho by-
[tia,
túto pravdu nedovidia,
viera nám ju zjavuje.

Pod oboma spôsobami
chleba vína — ako znak-
[mi.
Skrytý Boh bytím svojím.

Telo sa je, krv sa pije.

Manet tamen Christus
totus Sub utrâque specie.

A sumente non conciscus,
Non confractus, non di-
[visus.
Integer accipitur.

Sumit unus, sumunt mille:

Quantum isti, tantum ille:
Nec sumptus consumitur.

Sumunt boni, sumunt ma-
[li,
Sorte tamen inaequali,
Vitae vel interitus.

Mors est malis, vita bo-
[nis:
Vide, paris sumptionis
Quam sit dispar exitus.

Fracto demum sacramen-
[to,
Ne vacilles, sed memén-
[to,
Tantum esse sub frag-
[mento,
Quantum toto tegitur.

Nulla rei fit scissura:

Signi tantum fit fractura:
Qua nec status nec sta-
[tura
Signati minuitur.

Ecce panis Angelorum:

Factus cibus viatorum:

Predsa celý Kristus žije
Pod spôsobom obojím.

Kto prijíma, má celého
Krista nerozdeleného,
Celosť sa mu nezborí.

Berie jeden, berie množ-
[stvo,
Koľko títo, tamten toľko,
Prijatý sa nestroví.

Prijímajú zlí a dobrí,

Osud je tu predsa rôzny:
Skaza alebo život.

Hriešnikom smrť, dobrým
[žitie,
Prijímanie, hľa, to isté
Má opačný výsledok.

Keď kňaz delí sviatosť v
[chráme,
Pamätaj, že znaky láme,

V čiastke toľko bytia
[máme,
Koľko bolo v celosti.

Tak to máme pevne ve-
[riť,

Len znaky sa môžu deliť,
Kristus sám sa nedá me-
[niť

V tej Oltárnej Sviatosti.

Ajhľa, svätý anjelov
[chlieb

Stal sa pokrmom ľudí
[tiež.

Vere panis filiórum,
Non mitténdus cánibus.

In figúris praesignátur,
Cum Isaac immolátur,
Agnus paschae deputá-
[tur:
Datur manna pátribus.

Bone pastor, panis vere.

Jesu, nostri miserére:
Tu nos pasce, nos tuére:

Tu nos bona fac vidére
In terra vivéntium.

Tu, qui cuncta scis et
[vales:
Qui nos pascis hic mor-
[táles:

Tuos ibi commensáles,
Coherédes et sodáles

Fac sanctorum civium.

Amen.

Ako Božie dieťa ho ješ,
Nedávaj ho psom nikdy.

Boh tú sviatosť zobrazo-
[val,
Keď sa Izák obetoval.
Veľkonočný baránok mal
S mannou význam ten
[istý.

Dobrý pastier pokrm ži-
[vý,
Ježiš, buď nám milostivý!
Pas nás, strážca Ty bedli-
[vý,
A prived' na večné nivy
Blaženého života.

Mocný Boh si. Lásky
[vláda
Verné duše tvojho stáda
Ani v nebi nepostráda.
Prosbou svojou nech nás
[žiada
Všetkých svätých výbor
[ta.

Amen.

(Od 13. sloky vlastný preklad.)

E v a n g e l i u m podľa Jána. 6, 56-59.

Chlieb večného života.

In illo témpore: Dixit Jesus turbis Judaeórum:
Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere
est potus...

*Za onoho času povedal Ježiš zástupom židovským:
„Moje telo je opravdivý pokrm a moja krv je oprav-
divý nápoj. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva*

vo mne a ja v ňom. Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem skrze Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť skrze mňa. To je ten chlieb, čo sostúpil s neba, a nie taký jedli vaši otcovia, a pomreli. Kto je ten chlieb, bude žiť naveky!"

Prefácia o Vianociach, ako na str. 230.

Procesia so Sviatosťou.

Hneď po svätej omši berie kňaz do ruky monstranciu so Sviatosťou, obráti sa k veriacim a intonuje hymnu „Pange lingua gloriósi...“ Chór v hymne pokračuje a procesia sa pohne. Kňaz nesie Sviatosť pod baldachýnom.

Pange lingua gloriósi
Córporis mystérium,
Sanguinisque pretiósi,

Quem in mundi prátium
Fructus ventris generósi
Rex effúdit géntium.

Nobis datus, nobis natus

Ex intácta Vírgine,
Et in mundo conversátus,
Sparso verbi sémíne,
Sui moras incolátus

Míro clausit órdine.

In suprémae nocte coenae
Recumbens cum frátribus
Observáta lege plene
Cibis in legálibus,

Cibum turbae duodénae

Se dat suis mánibus.
Verbum caro, panem ve-
[rum

Verbo carnem éfficit:
Fitque sanguis Christi
[merum.

Zapej jazyk, oslavujže
Tajnosť Tela Božieho,
Chváľ aj tajnosť z hĺbky
[duše

Presvätej krvi jeho,
Liatej pukom krásnej ruže
V cenu sveta hriješneho.

Nás on vodil, nám sa
[zrodil

Z čistunkej Panny Matky,
A svet tento poprechodil,
Hlásiac spásy poriadky.
Život svoj tuzemský
[skončil

Darom vzácnej pamiatky.

Posledný raz večerajúc,
Keď sa blížil križ a tŕň,
Staré zvyky zachovajúc
Vzal to jedlo zo zbožia
[zŕn,

Dvanástim chlieb požeh-
[najúc,

Dáva sa im za pokrm.
Vtelený Boh kúsok chle-
[ba

Slovom v telo premení,
Tiež aj kalich mocou s
[neba

Et si sensus déficit,
Ad firmándum cor sincé-
[rum
Sola fides súfficit.

Tantum ergo Sacramén-
[tum
Venerémur cérnui;
Et antíquum documéntum
Novo cedat rítui:
Praestet fides supplemén-
[tum
Sénsuum deféctui.

Genitóri, Genitoque
Laus et jubilátio,
Salus, honor, virtus quo-
[que

Sit et benedíctio:
Procedénti ab utroque

Compar sit laudátio.
Amen.

krvou Krista sa pení,
Len úprimnej viery treba,
Veď tam nie je videný.

Klaňajme sa Ježišovi

V najsvätejšej Sviatosti,
Starý minul, nastal nový
Obrad spásy, milosti.
Pevná viera sa tu korí

Hradiac smyslov slabosti.

Bohu Otcu, jeho Synu
Radostná nech sláva je,
Zvelebujme česť a silu,

Spásu, požehnávanie.
Tiež aj Duchu v každú
[chvíľu
Zbožnú úctu vzdávajme.
Amen.

(Vlastný preklad).

Za procesie sa spievajú aj iné hymny: „Sacris solémniis“, „Verbum supérnum pródiens“ a „Aetérne Rex altissime“. Po ceste, kde ide procesia, sú postavené štyri oltáre. Pri každom složí kňaz Sviatosť a číta evanjelium s oráciou, potom dáva požehnanie. Obloky sa sluší ozdobiť horiacimi sviecami. Táto procesia je veľkým manifestačným sprievodom všetkých katolíkov vo farnosti, preto nechýba na nej najmä inteligencia, ktorá má vždy vyhradené svoje čestné miesto za kňazom. Po skončení procesie chór už pri vchádzaní do kostola začne spievať Te Deum, ako na str. 126. Po Tedeume sa Sviatosť obyčajným spôsobom vloží do svätostánku ako na str. 206.

Meditácia.

1. Sviatosť Oltárna sa menuje gréckym slovom: eucharistia. To znamená vzdávanie vďaky, pretože vo svätej omši premenenie chleba a vína sa uvádza modlitbami vďaky, prefáciou. A veru práve táto naj-

svätejšia Sviatosť zasluhuje, aby sme vždy s povďačnosťou mysleli na Ježiša, že nám ju dal. Eucharistia je centrom bohoslužby katolíckej, veď omša svätá, rodisko eucharistie, je jedinečným prikázaným obradom našich kostolov. Opravdivý katolík: eucharistický človek.

2. Eucharistia je obeta Nového zákona. Ježiš Kristus sa obetuje za nás Otcovi svojmu. To je omša. Ježiš povedal: Konajte to na moju pamiatku. Preto kňaz berie chlieb a víno, vyriekne nad nimi slová Kristove: Toto je telo moje, — Toto je krv moja — a v tej chvíli podstata chleba a podstata vína sa premení na bytnosť Kristovu. Pre zrak a hmat zostávajú spôsoby chleba a vína. Tu netreba mudrovať, tu niet miesta pre nijakú filozofiu. Kristus to povedal a prikázal. Kristus je Boh, preto môže to urobiť, a vskutku aj urobí. Tá biela hostia — to je Kristus, to je Boh. Preto sa jej klaniam. Nie je ona len symbolom Boha, ani čírym znakom, ale Boh sám. Len viera zrodí presvedčenie, len viera má jasné oči a teplý cit. Mnohé veci, ktorým ľudia slepo veria, samy sa menia a obracajú ľahkovernosť na posmech, hoci sú to veci z tohto sveta, makateľné a viditeľné: astronómia, fyzika, veda lekárska, chémia. Eucharistia sa nemení, nepripúšťa problémy: je dvetisícročnou skutočnosťou, z ktorej žily milióny, ktorá vychovávala na život a na smrť Eucharistia stavala kostoly, tie najkrajšie. Keď sa z nich vystahuje, spustnú, nemajú smyslu, sú len modlitebňami, nie domami Božími.

3. Eucharistia je medzi nami prebývajúcí Ježiš. Keď vstupujem do kostola, moje oko mimovoľne hľadá to červené večné svetielko, ktoré označuje prítomnosť Božiu. Ihneď si uvedomujem, že som v blízkosti Boha, klaknem si, spustím koleno na dlážku aspoň na chvíľu, aby som vyjadril veľkú myšlienku: prach v prach padá, aby som sa koril Tomu, ktorý z prachu stvoril človeka. Potom si vyhladáim miesto a — adorujem. V mysli sa podrobujem vo svätostánku prítomnému Ježišovi, uznávam jeho božstvo a moc, svoju slabosť, pozdravujem ho, požia-

dam Ho o silu, chcem byť s ním duševne stále spojený. „Adoro Te devóte, latens Déitas...” Klaniam sa Tí vrúcne, Bože večitý... Môj pobyt v kostole, či stojím, či kľačím, či sedím, musí stále dokumentovať prítomnosť Boha. Preto tá vážnosť, zahrúženosť, pieta.

4. Keď je kostol voľakde otvorený, a ja vojdem na chvíľu, na minútu, na dve, pozdravím Boha v eucharistii, pomodlím sa, vyponosujem sa, žiadam o milosť, a zas ticho sa vytratím na ulicu, do huku tohto sveta, hľa, to je čin katolíckeho presvedčenia a zbožnosti.

5. Pred kostolom snímam klobúk, keď som mužský, prekrižujem sa, keď som ženská. To platí eucharistii, Bohu. To si zaslúži každý známy. Zakrpatené duše na to nemyslia, surovosť sa skrýva aj pod strojenou ľahostajnosťou. Šlachetnosť aj voči Bohu plní predpisy zdvorilosti. Katolík aj v rovnošate, či je vojak alebo iný činovník, pozdraví kostol a eucharistiu, ako svojho predstaveného. Je to vyznávanie viery.

6. Eucharistia je aj pokrmom duše našej. Vo svätom prijímaní spájame sa s Kristom, s naším Spasiteľom, s naším priateľom, s naším Bohom. Toto spojenie je celkom intímne a slúži na to, aby prehĺbilo našu dušu, aby roznieťilo lásku k Bohu a blíznym, aby sme s Kristom spolu kráčali po cestách života, aby sme sa akosi pretvorili na Krista, aby sme mali zabezpečený — život večný.

Druhá nedeľa po Svätom Duchu.

Padá do oktávy Božieho Tela, preto je aj

F a r b a : biela. Prefácia o Vianociach, ako na str. 230.

I n t r o i t. Factus est Dóminus protéctor meus, et edúxit me in latitúdinem: salvum me fecit, quóniam vóluit me... Žalm 17. — Pán stal sa mojím ochrancom a vyviedol ma na voľné miesto; zachránil ma, lebo som sa mu zapáčil.

Modlitba.

Sancti nómínis tui, Dómine, timórem páriter et amórem fac nos habére perpétuum: quia numquam tua gubernatióne destítuís, quos in soliditáte tuae dilectiónis institúís. Per Dóminum...

Pane, daj nám, aby sme Tvoje sväté meno stále s bážňou ctíli a spolu i večne milovali, lebo nikdy nevytváraš zo svojho spravovania tých, ktorým dávaš stálosť v láske Tvojej. Skrze Pána nášho...

2 modlitba o Božom Tele.

L e k c i a z prvého listu svätého Jána apoštola. 3, 13-18. Charita: činná láska kresťanská. Čítame ju celú.

„Bratia, nedivte sa, že vás svet nenávidí! My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto však nemiluje, zostáva v (moci) smrti. Každý, kto nenávidí brata, je vrah! A viete, že ani jeden vrah nemá v sebe večný život, ktorý by v ňom zostal. V tom sme poznali lásku Božiu, že (Syn Boží) život položil za nás. A my takisto máme aj život položiť za bratov. Ale ak niekto má pozemské imanie a vidí brata núdzu trieť, a srdce si pred ním zavrie, môže mať v sebe lásku Božiu? Dietky moje, nemilujte slovom, ani jazykom, ale skutkom a pravdou.“

E v a n g e l i u m podľa Lukáša. 14, 16-24.

Podobenstvo o hostine.

In illo témpore: Dixit Jesus pharisaéis parábolam hanc: Homo quidam fecit coenam magnam, et vocávit multos...

Za onoho času povedal Ježiš farizejom toto podobenstvo: „Ktorýsi človek prichystal veľkú večeru a pozval mnohých. V hodinu večere poslal svojho sluhu, aby povedal pozvaným: »Podľa, lebo je už (všetko) pripravené.« I začali sa jednomyseľne vyhovárať. Prvý mu povedal: »Pole som kúpil a treba mi ísť pozrieť si ho; prosím ťa, maj ma za ospravedlneného.« A druhý povedal: »Päť párov volov som kúpil a idem ich vyskúšať. Prosím ťa, maj ma za ospravedlneného.« Iný povedal: »Oženil som sa, a preto nemôžem prísť.“

Sluha sa vrátil a oznámil toľo svojmu pánovi. Vtedy sa hospodár rozhneval a povedal svojmu sluhovi: »Vyjdi chytro na námestia a ulice mesta a prived sem chudobných, mrzákov, slepých a chromých!« A sluha povedal: »Stalo sa, ako si rozkázal, a ešte je miesta.« Tu povedal pán sluhovi: »Vyjdi na cesty a k plotom. Tých, (čo tam nájdeš,) donúť prísť, aby sa mi naplnil dom. Lebo vravím vám, ani jeden z tých mužov, čo som ich bol pozval, neokúsi mojej večere!«

Meditácia.

1. Hostina je ríša Božia, kráľovstvo Kristovo. Hospodár je Boh, ktorý povolal do mesiánskej ríše predovšetkým vodcov a učencov Iudu židovského. Prvý raz ústami prorokov a potom, keď nadišiel čas spásy, ústami Krstiteľa. Ale pozvaní natoľko boli prikovaní k veciam svetským, že si nevedeli vážiť toto pozvanie, ba vo svojom materiálnom smýšľaní ani nechápali duchovný ráz ríše Mesiášovej. Ale zato táto ríša nezostane prázdna. Naplnia ju tí chudáci, ktorými vodcovia a učenci pohŕdali, čo v meste po uliciach žobrali, — ba prídu aj tí, čo nepatria do mesta, čo sú von z národa, pohani všetkých národov, s ktorými sa stýkať bolo pre Žida hriechom a znečistením. Hrozná tragédia a kľatba: do kráľovstva Božieho nevojdú práve tí, čo mali naň najväčšie nároky, a to pre svoju pýchu, trúfalosť, duševnú inferioritu, hmotárstvo a požitkárstvo.

2. Povolanie Boha aj dnes platí. Hostina je duševný život. Na to je potrebné vyššie chápanie, šľachetná myseľ, vážne ponímanie celého života. Hospodárstvo — to je hmota, dom, role, peniaze. Nie sú to veci hriešne. Ba sú potrebné. Ale kto sa celý venuje týmto veciam a nemá času pre vyššie ciele, ten nebude človekom ducha. Voly — to je šport, výlety, náruživosti, zábavy, ba aj materiálna veda, postavenie spoločenské, všetko to, čím sa čas tento zabíja. To tiež nemusia byť veci hriešne. Sú dobré a dovolené, ale kto sa má len okolo nich, ten stratí cit pre dušu,

kostol, náboženstvo. Nič iného tak dôkladne nevyprázdni dušu, ako nemierne športovanie. Aká úbohosť, keď sa niekto nevie o inom shovávať ako o koňoch alebo o zápasoch! „Oženil som sa“ — tiež vec potrebná: rodinu založiť a jej sa venovať. Ale keď si manželia navzájom zabíjajú ducha, keď manželstvo je založené len na požitkárstve a nie na spoločnom duševnom živote, je to slabý sväzok a tiež len odvracia človeka od vyššieho ponímania tohto tuzemského bytia. Keď sa manželia spolu modlia, spolu meditujú, chodia na omšu, to je symbol duchovosti a opravdivej vzájomnej duševnej podpory.

3. Hostina — to je aj sväté prijímanie. Ako žiaci sme mali veľkú radosť, keď sme mohli prichádzať ku stolu Pána. Teraz to azda zanedbávame. Ešte dobre, že ročne raz prijímame. To nie je správne. Kristus práve tú inteligentnú, zrelú dušu potrebuje, lebo práve tá vyššia, inteligentná duša vládze využiť náležite všetky eucharistické hĺbky. Teda častejšie prijímať! A práve tá inteligentná, zrelá duša potrebuje najviac Krista. Nižšia duchovosť sa uspokojí s rozmanitým spojivom tohto pestrého sveta. Vyššie chápanie vecí nie je tým všetkým uspokojené, má najvyššie nároky, nachádza svoje uspokojivé vyrovnanie len v Bohu. Eucharistia znamená vo svätom prijímaní najdokonalejšiu integráciu Iudskej duchovosti. To zakotvenie časovosti vo večnosti, ktorú poskytuje Boh. „Kto je tento chlieb, bude žiť naveky.“ Keď si neviem ceniť eucharistickú hostinu, keď mávam výhovorky, alebo ľahostajnosť, Boh ma môže zavrhnúť. Keď ja nepôjdem do kostola, preto kostol nezostane prázdny; keď ja nebudem prijímať, preto chlieb života aj naďalej sa bude lámať chudobným a biednym, tým, čo svoju duševnú chudobu a slabosť uznávajú. Nie Boh bude ukrátený, ale ja. Preto ešte raz: chcem prijímať častejšie!

4. Toto evanjelium dokazuje aj to, že duševný život nespočíva len v stránení sa hriechov. To je potrebné negatívum. Ale jednak zostáva iba vybielenou stenou, ktorá málo znamená. Život bez hriechu ešte neznamená život čnostný. A bez čno-

stí ani spasenia niet. Bezúhonný človek má iba povolanie k duševnému životu, ale nie je ešte účastníkom života milosti Ježišovej. Ježiša treba hľadať a vyhľadať bez záujmu, bez výhovoriek, prosto a zmužile.

Sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho.

Je určený na piatok po druhej nedeli svätodušnej. Nie je prikázaný sviatok, ale preto významný. V ňom sa sbiehajú všetky pobožnosti na česť Srdca Ježišovho. V duševnom živote najmä prvý piatok každého mesiaca je venovaný tejto úcte: od-bavuje sa zvláštna omša pod vyloženou Sviatosťou, a odbaví sa aj mesačná spoveď s prijímaním. Aj tento sviatok dáva príležitosť katolíkom, najmä tam, kde je vyvinutý spolkový život, na krajové manifestačné eucharistické sprievody. Sprievod sa usporiada zväčša v nasledujúcu nedeľu.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Cogitationes Cordis ejus in generatione et generationem: ut éruat a morte ánimas eórum, et alat eos in fame... Žalm 32. — Jeho Srdce sa stará s pokolenia na pokolenie, aby vyrvalo ich duše zo smrti a krmilo ich v hlade.

Modlitba.

Deus, qui nobis, in Corde Filii tui, nostris vulneráto peccátis, infinitos dilec-tiónis thesáuros miseri-córditer largíri dignáris; concéde, quaésumus, ut illi devótum pietátis nostrae praestántes obsé-quium, dignae quoque sa-tisfactionis exhibeamus offícium. Per eúndem Dóminum nostrum...

Bože, ktorý nám milosrd-ne udeľovať ráčiš ne-smierne poklady lásky v srdci svojho Syna, zrane-nom našimi hriechami, prosíme, dožič nám, aby sme mu vykonali službu hodného zadosťučinenia, keď mu preukazujeme zbožnú oddanosť svojej úcty. Skrze tohože Pána nášho...

Lekcia z listu svätého Pavla k Efezanom. 3, 8-19. Krásne opisuje hĺbky života v Srdci Ježišovom. „V ňom spočíva naša odvaha, že vierou v neho sa môžeme s dôverou blížif (k Bohu)... Preto skláňam kolená pred Otcom, z ktorého má pôvod každá rodina na nebi aj na zemi, aby vám dal podľa bohatstva svojej slávy skrze svojho Ducha mocne zosilniť vo vašom vnútri; aby Kristus vierou prebýval vo vašich srdciach, aby ste vy, v láske zakorenení a založení, mohli... porozumieť tú... hĺbku, poznať totiž lásku Kristovu, ktorá prevyšuje všetko poznanie...”

Evanjelium podľa Jána. 19, 31-37. *Tá časťka utrpenia, kde vojak kopijou prerazí bok Pána na kríži. Ako by bol ňou otvoril srdce pre celý svet.*

Prefácia o Srdci Ježišovom:

Vere dignum et iustum est, aequum et salutäre, nos tibi semper et ubique grätias ägere: Dömine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: qui Unigénitum tuum in cruce pendéntem lancea militis transfigi voluisti, ut apértum Cor, divinae largitälis sacrärüm, torrentes nobis funderet miseratiönis et grätiae, et quod amóre nostri flagrare numquam destitit, piis esset réquies et poenitentibus patéret salutis refügium. Et ideo cum Angelis...

Veru sa sluši a patrí, je správne a spásonosné vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, svätý Pane všemohúci Otče, večný Bože, ktorý si dovolil kopijou vojaka prebodnúť svojho jednorodeného, na kríži visiaceho Syna, aby nám toto otvorené srdce, svätýňa to Božej štedrosti, vylievalo prúdy zľutovania a milosti, aby bolo pre dobrých odpočinkom a kajúcim poskytovalo útočište spásy, lebo ono nikdy neprestáva horieť láskou k nám. A preto s anjelmi...

Meditácia.

1. Boh je láska. Láska sa kladie do srdca. Preto si tak ctíme práve Srdce Ježišovo. Ľudia sme so srdcami teplými, žiadostivými, preto hľadáme spojenie s tým najteplejším, najsvätejším Srdcom.

2. Srdce je znakom života. Tlkot srdca môjho nech znamená život v Bohu.

Tretia nedeľa po Svätom Duchu.

Padá do oktávy sviatku Srdca Ježišovho, preto prefácia je o tomto sviatku. Evanjelium opisuje lásku najsvätejšieho Srdca ku hriešnikom.

F a r b a : biela podľa oktávy.

I n t r o i t. Réspice in me et miserere mei, Dómine: quóniam únicus et pauper sum ego: vide humilitátem meam et labórem meum: et dimítte ómnia peccáta mea, Deus meus... Žalm 24. — Shliadni na mňa a zmiluj sa nado mnou, Pane, lebo som opustený a chudobný. Viď moje uponíženie a moju námahu a odpusť mi všetky hriechy.

Modlitba.

Protéctor in te sperántium, Deus, sine quo nihil est válidum, nihil sanctum: multiplica super nos misericórdiam tuam; ut, te rectóre, te duce, sic transeámus per bona temporália, ut non amittámus aetérna. Per Dóminum nostrum...

Bože, ochranca v Teba dúfajúcich, bez Teba nič nie je mocného, nič svätého, rozhojni nad nami milosrdenstvo Tvoje, aby sme pod Tvojím vedením a riadením tak opatrne užívali veci časné, žebv sme nestratili večné. Skrze Pána nášho...

2. modl. o Najsv. Srdci, ako predošle.

L e k c i a z prvého listu svätého Petra apoštola. 5, 6-11. Per crucem ad lucem; krížom k svetlu! Veľmi vážne čítanie, preto je tu celá lekcia:

„Pokorte sa teda pod mocnou rukou Božou, aby vás povýšil v čase (navštívenia)! Na neho prenesť všetky svoje starosti, a on sám sa bude o vás starať! Buďte striezliví a bedlite, lebo váš protivník, čert, ako ručiaci lev obchádza a hľadá, koho by zožral! Vzoprite sa mu pevní vo viere! Vedzte: Také isté utrpenia znášajú všetci bratia po celom svete! A Boh, nadovšetko milostivý, ktorý vás skrze Krista (Ježiša) povolal do svojej večnej slávy, nech vás sám po tomto krátkom utrpení zdokonalí a utvrdí, posilní a postaví na pevný základ! Jemu (sláva a) moc na veky vekov. Amen.“

Evanjeliium podľa Lukáša. 15, 1-10.

Priateľ mýtnikov a hriešnikov.

In illo tempore: Erant appropinquantes ad Jesum publicani et peccatores, ut audirent illum...

Za onoho času približovali sa k nemu všetci mýtnici a hriešnici, aby ho počúvali. Farizeji a zákoníci šomrali a hovorili: „Tento prijíma hriešnikov a jedáva s nimi.“ Vtedy im povedal toto podobenstvo: „Keď má volakto z vás sto oviec a jedna z nich sa mu stratí, či nezanechá tých deväťdesiatdeväť na púšti a nepôjde za stratenou, kým ju nenájde? Keď ju nájde, vezme si ju na ramená a raduje sa. Keď príde domov, svolá priateľov a susedov a povie im: »Radujte sa so mnou, lebo som si našiel stratenú ovцу.« — Vravím vám, tak bude aj v nebi väčšia radosť nad jedným hriešnikom, čo robí pokánie, ako nad deväťdesiatimi deviatimi spravodlivými, čo nepotrebujú pokánia. — Alebo žena, čo má desať drachiem, ak stratí jednu drachmu, či nezapáli svetlo, nevymetie dom a nebude starostlivo hľadať, kým ju nenájde? A keď ju nájde, svolá priateľky a susedy a povie: »Radujte sa so mnou, lebo som našla stratenú drachmu!« Vravím vám, takto sa budú tešiť anjeli Boží z jedného hriešnika, čo robí pokánie.“

Meditácia.

1. Pán Ježiš najlepšie pozná našu ľudskú slabosť. Vie, že upadáme do hriechov. Taká neuvedomelá ľudská duša, ktorá nepozná milosrdenstvo Božie, ľahko sa zrieka viery a nábožného života s tým odôvodnením, že hriešny život nemôže zanechať a s toľkými hriechmi i tak nepatrí do blízkosti Božej. Chráň ma Boh od takéhoto smýšľania! Keď som zhrešil, uznať treba, že som spáchal hriech. Len toto povedomie hriešnosti ma môže zachrániť. A v tomto povedomí je základ pokánia. Preč s cynickými poznámkami, že Boh ináč bude súdiť než morálka! Nie a nie; tá morálka nie je jednoduchou tlačenu knihami, ale prírodným zákonom a Bohom zjaveným príkazom. Stačí jedna myšlienka: čo by bolo, keby tento alebo onen hriech páchali bezstarostne všetci ľudia bez výnimky? Vždy prídem k záveru: bol by to koniec poriadku, koniec sveta. My inteligenti páchame hriechy, ale tešíme sa, že ľud je zachovalý, lebo ináč by sa zrútilo všetko. Tu vidieť nespravodlivosť takéhoto nášho smýšľania. Každým hriechom kazíme nielen seba, ale celé okolie, aj ten ľud. Teda uznať hriešnosť! A potom sa napraviť!

2. Nič som medzi toľkými, a predsa chýbam Ježišovi, keď ma hriech odtrhne od neho. Hľadá ma, dáva mi všetky možné príležitosti, aby som sa vrátil. Idem, vrátim sa, lebo najlepšie je byť s Ježišom.

3. Netreba pohádať inými, ktorí majú viac slabosti a väčší upadajú než ja. Pomáhať im musím a mať s nimi zľutovanie. Nemôžem vedieť, či nepadnem čochvíľa hlbšie, než ten, koho tak nemilosrdne odsudzujem. Najošklivejšia vec by bola rovno tešiť sa, že môj brat upadol do hriechu, a tým je azda zneвозмоžnený, a ja tým lepšie vynikám vo svojej domenelej bezúhonnosti. Môj hriech a môj duševný úpadok by bol istotne väčší, než hriech cudzí, ktorý som využil.

4. Mýtnici prenajímali mýta od štátu a vyberali mýtnu. Keďže štát požadoval od nich vysoký prenájom, tak drali ľud na mýte, aby mali z prenájmu úžitok. Preto bolo to nenávidené povolanie. Farizeji!

a zákoníci boli zasa kastou privilegizovanou. Pokladali sa za najlepších. Mysleli si, že s hodnosťou chodí aj čnosť. Nestýkali sa s mýtnikmi a hriešnikmi. Odsudzujú Ježiša, že s nimi hovorí a je a tak sa znečistí. Aká je zaslepenosť ľudská! Možno, že hriešnici a mýtnici páchali mnoho drobnejších hriechov, ale farizeji a zákoníci vo svojej pýche a nadutosti, vo svojej zatvrdilosti, vo svojom hmotárstve a lakomstve páchali tie hlavné hriechy jeden za druhým. A pokladali sa predsa za vodcov bezúhonných.

5. Dojímavá je láska Ježišova voči hriešnikom. Ako láskavo s nimi zachádzal! Obraz najdenej ovce, ktorá leží na ramenách dobrého pastiera, najlepšie vystihuje mesiášsku dušu Ježišovu. Ľudská slabosť a pokora na ramenách mocného Boha, — hľa, to je najvnútornejší život duševný, život cirkvi svätej. Svätý človek rodí sa týmto slovom, mea culpa! Svätý človek poznáva svoju hriešnosť, zlý človek je zas presvedčený o svojej svätosti.

Štvrtá nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Dóminus illuminatio mea et salus mea, quem timébo? ... — Žalm 26. — Pán je mojím svetlom a mojou záchranou, koho by som sa bál?

Modlitba.

Da nobis, quaesumus, Dómine: ut et mundi cursus pacífice nobis tuo ordine dirigatur; et Ecclesia tua tranquilla devotíone laetetur. Per Dóminum nostrum ...

Prosíme Ťa, Pane, dať nám, aby pod Tvojou správou svet pokojne kráčaľ a Cirkev nerušenej zbožnosti sa tešila. Skrze Pána nášho ...

2. modlitba:

A cunctis nos quaesumus, Dómine mentis et

Prosíme, Pane, ochraňuj nás od všetkých dušev.

córpōris defēnde perícūlis: et, intercedēte beāta et gloriósa semper Vírgine Dei genitríce Mariā, cum beāto Joseph, beātis Apóstolis tuis Petro et Paulo, atque beāto N. et ómnibus Sanctis, salútem nobis tríbue benígnus et pācem; ut, destrúctis adversitatibus et erróribus univérsis. Ecclésia tua secúra tibi sērviat libértate.

ných a telesných nebezpečenstiev, a na prímluvu blahoslavenej i slávnej vždy Panny Rodičky Božej Márie, svätého Jozefa, svätých apoštolov Tvojich Petra a Pavla a svätého N. (patróna kostola) i všetkých svätých, udeľ nám dobrotive spasenia a pokoja, aby Tvoja Cirkev premohla všetky protivenstvá a bludy, a tak v bezpečnej slobode mohla Tebe slúžiť. Skrze Pána nášho.

3. modlitba podľa ľubovôle.

Ak padne na nedeľu pamätný deň nejakého významnejšieho svätého, takzvaný »duplex«, druhá modlitba je o ňom, a modlitba »A cunctis...« vyštane. Ináč, keď je pamiatka menšej liturgickej hodnoty, takzvaný »semiduplex«, 2. modlitba je o svätom, tretia »A cunctis...«, štvrtá podľa ľubovôle. Býva zpravidla modlitba za pápeža, ktorá je ináč v mnohých diecézach predpísaná na každý deň, okrem tých najväčších sviatkov, ako »oratio imperata«, — príkázaná modlitba.

Lekcia z listu svätého Pavla Rímanom. 8, 18-23. Opisuje budúce naše oslávenie v nebi: „Utrpenia terajšieho času nie sú rovné sláve, v ktorej sa máme zjaviť... Očakávame synovstvo Božie i vykúpenie svojho tela“, to jest: vzkriesenie.

Evanjelium podľa Lukáša 5, 1-11.

Zázračný rybolov.

In illo témpore: Cum turbae irrúerent in Jesum, ut audírent verbum Dei, et ipse stabat secus stagnum Genésareth...

Za onoho času, keď stál na brehu Genezaretského jazera, tlačil sa k nemu zástup, aby počul slovo Božie. I zazrel pri brehu jazera dve lode — rybári z nich vystúpili a prali si siete — sadol si teda do jednej z lodí, čo bola Šimonova, a požiadal ho, aby trocha odrazil od brehu. Potom si sadol a z lode začal učiť zástupy. Keď prestal hovoriť, povedal Šimonovi: „Zavez na hlbinu a spustite siete na lov!“ No Šimon mu odpovedal: „Pane, celú noc sme sa namáhali, a nič sme nechytili. No na tvoje slovo spustíme siete.“ Urobili tak. I zahrnuli veľké množstvo rýb, takže sa im trhaly siete. I zakývali na svojich spoločníkov, ktorí boli na inej lodi, aby im prišli pomôcť. Tí prišli a naplnili obe lode, takže sa (bezmála) potápaly. Keď to videl Šimon Peter, hodil sa Ježišovi na kolena a povedal: „Pane, odíď odo mňa, lebo som hriešny človek!“ Hrôza ho totiž prenikla, i všetkých, čo boli s ním, nad lovom rýb, ktoré boli chytili; podobne i Jakuba a Jána, synov Zebedejových, ktorí boli spoločníkmi Šimona. Potom povedal Ježiš Šimonovi: „Neboj sa! Odteraz už ľudia budeš loviť.“ Keď svoje lode pritiahli k brehu, zanechali všetko a nasledovali ho.

Meditácia.

1. Bolo to hneď na začiatku Ježišovej verejnej činnosti, keď bohatým rybolovom ukázal Petrovi dôležitosť jeho budúceho povolania: spravovať loďku Cirkvi a loviť ľudí. Jednoduchý rybár z blízkeho Kafarnaumu, Šimon, ktorého Ježiš pomenoval skaľou, Petrom, vybral sa večer so svojimi druhmi k jazeru na rybolov. Celú noc, keď je najvýhodnejší čas na rybárčenie, nič nechytli. Ráno prišiel Majster, učil s loďky ľudí a potom sa stal zázrak. Nie preto, aby sa ľudia čudovali, ale aby Petrova prostá rybárska ideológia prevrátila sa v základoch, by sa jeho horizont aspoň v tušení rozšíril na budúcnosť. Pred jeho duševnými očami sa vynorujú kontúry ohromného mora pestrého sveta, a on na ňom ako lovec ľudí. Pápeži pokladajú ešte aj dnes loďčku Petrovu

za úradný symbol Cirkvi a najväžnejšie listiny pečatia prsteňom rybára „annulo piscatoris“. Celá úspešná správa Cirkvi katolíckej zrkadlí sa v tomto evanjeliu. Spravovanie sa deje z príkazu Kristovho i pri všetkej ťažkosti priviesť ľudí k duševnému životu. „Na Tvoje slovo...“ Kristus je s pápežom, preto jeho činnosť musí byť úspešná a požehnaná. A nie je sám, má svojich verných druhov v spravovaní toľkých duší. Pokora Petrova, ktorou uznával svoju hriešnosť, povýšila ho na najvyššie miesto, a jeho nekonečná dôvera v Ježiša zaistila mu úspech a požehnanie.

2. Teším sa zo srdca, že patrím do tejto Cirkvi, ktorú Peter spravoval po prvý raz. Vidím veľkú prácu Ríma, aby boli ľudia spasení, ku Kristovi privedení; vidím ten tichý, ale pritom zázračný rybolov, vidím Cirkev na hlbine vekov, na výške svojho Kristom určeného povolania. To ma potvrdzuje v mojej vernosti a láske voči Cirkvi, voči Rímu, voči pápežovi. Som katolík.

3. Všetka iná práca v Cirkvi, apoštolovanie kňazov a laikov, závisí od toho, či sa koná na prikaz Kristov, v jeho intenciách. Osobné chuťky a osobné ciele nie sú Kristove ciele, preto na konci sú škodlivé pre Cirkev. Pre Ježiša získavame, a nie pre seba. Kto v práci v Cirkvi má pred sebou osobné úspechy, je zradcom veci. Práca v Cirkvi závisí aj od toho, či sa koná na hlbine. či ľudia, kňazi, muži a ženy sú duševne hlboko založení, či čerpajú svoje sily z Krista, z Eucharistie, z modlitby. Práca v Cirkvi závisí aj od toho, či ju nekazí a nenivočí malicherná žiarlivosť jednotlivcov. Peter povolal si druhov, ináč by sa bola sieť roztrhla a práca by bola bývala zmarená. Treba sa tešiť, keď mnohí pracujú, ba treba povolať ľudí do práce. Kto chce všetko sám vykonať, kto pre akúsi duševnú nízkosť žiarli na prácu iných, ba prekáža jej, kto skritizuje úspech iných len preto, že ho nedosiahol sám ten je nie na hlbine, toho sieť sa trhá, ten je zradcom Cirkvi, zradcom Ježiša.

Piata nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Exaudi Dómine, vocem meam, qua clamávi ad te: adjutor meus esto, ne derelinquas me neque despicias me, Deus, salutáris meus... Žalm 26. Vyslyš, Pane, môj hlas, keď volám ku Tebe. Buď mi pomocníkom, neopúšťaj ma a ani mnou nepohŕďaj, Bože môj a spása moja.

Modlitba.

Deus, qui diligéntibus te bona invisibília prae-parásti: infúnde córdibus nostris tui amóris afféc-tum; ut te in ómnibus et super ómnia diligéntes, promissiónes tuas, quae omne desidérium súperant, consequámur. Per Dóminum nostrum...

Bože, ktorý si tým, čo Teba milujú, neviditeľné dary pripravil, vlej do našich srdc cit lásky Tvojej, aby sme Teba vo všetkom a nadovšetko milovali a tým obsiahli to, čo si nám sľúbil a čo pre-vyšuje všetko očakáva-nie. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

L e k c i a z prvého listu svätého Petra apoštola. 3, 8-10. Kristus má byť v srdciach našich. „Buďte jed-nomyseľní, súcitní, milujte všetkých bratov! Buďte milosrdní a pokorní! Neodplácajte sa zlým za zlé... Kto po živote veľmi túži a rád by videl šťastné dni, nech od zlého si jazyk chráni a ústa od Istivých reči...“ Svätý Peter cituje v tomto liste Žalm 33, v ktorom 15. verš tak krásne vystihuje tri stupne duševného vývinu: „Diverte a malo et fac bonum, in-quire pacem et persequere eam“, to jest: „...Nech vystriha sa zlého a koná iba dobré, nech vyhľadáva pokoj a sleduje ho stále.“ Na konci čítania nás apoštol žiada, aby sme sväte zachovali v srdciach svojich Ježiša Krista.

E v a n g e l i u m podľa Matúša. 5, 20-24.

Zákon a evanjelium.

In illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis: Nisi abundáverit iustitia vestra plus quam scribárum et pharisaeórum, non intrábitis in regnum caelórum...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: Ak len vaša spravodlivosť nebude väčšia ako (spravodlivosť) farizejov a zákoníkov, nevojdete do kráľovstva nebeského. Počuli ste, že dávny (predkom) bolo povedané: Nezabiješ! Kto by sa teda dopustil vraždy, zaslúži si súd. No ja vám hovorím, že každý, kto by sa (bez príčiny) hneval na svojho brata, zaslúži si súd. Kto by však svojmu bratovi povedal: „Hlupák!“ zaslúži si (odsúdenie) vysokej rady. A kto by mu povedal: „Blázon!“ ten si zaslúži pekelný oheň. Keď teda prinášaš svoj dar na oltár a tam ti príde na um, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar pred oltárom, odíď sa najprv smieriť so svojim bratom a potom sa vráť a obetuj svoj dar.

Meditácia.

1. U Ježiša nestačí len navonok zachovávať zákon a predpisy, on vidí hlbšie, do srdca. Starozákonné predpisy boli tiež len také vonkajšie veci, ktoré sa prísne zachovávaly, ale vodcovia ľudu vo svojom srdci boli skazení a plní nešťachetných citov. Učeník Kristov musí mať väčšiu, hojnejšiu, už v srdci koreniacu spravodlivosť, ináč nemá čo hľadať v kráľovstve Božom, v duševnej to sfére Kristovej. Nový zákon priniesol posolstvo Kristovo, jeho evanjelium, a toto posolstvo pretvorí srdcia a duše, zreformuje smýšľanie, a nielen lítery zákona. Zákon a srdce, to sú dve rozličné veci. Kto vyhovie zákonu, môže byť jednoduchým otrokom, ktorý sa bojí trestu. Kto vyhovie srdcu, a to Srdcu Ježišovmu, ten má lásku, kresťanské smýšľanie, kráľovstvo Božie v svojej duši.

2. Kristus je prísny. Najmä čo sa týka dobrého spolunažívania s ľuďmi, lebo to pokladá za podstatu svojho učenia. Aby si nikto nemyslel, že pritom, keď

sa jeduje, keď nevie odpúšťať, keď má hnevy, keď nadáva, keď upodozrieva, keď osočuje, môže byť dobrým kresťanom. Tu ide Ježiš do najjemnejších od-tienkov. Zákon trestá toho, kto zabije, alebo ublí-ži telesne inému. Kristus, a po ňom každý kresťan, musí odsúdiť už aj toho, kto sa hnevá na iného. Tobôž je odsúdeniahodný ten, kto ohovára bližné-ho svojho, ubližuje mu na cti, a nadáva mu. A kto sa natoľko dotkne cti brata svojho, že ho uponižuje pred inými a uráža ho, ten si zasluhuje práve naj-väčší trest. Smýšľanie naše musí byť pokojamílov-né; netreba myslieť o nikom zlé, ale s láskou treba hľadiť na každého a pomáhať mu telesne, duševne. Kristus by chcel v nás vypestovať vnútorný cit pre obcovanie svätých, kde niet nedorozumenia a hnevu.

3. I ja obetujem, chodievam na omšu, na prijíma-nie. Treba dať pozor, aby som sa nezjavil pred Bo-hom v stave stáleho hnevu. Aká to urážka pre Je-žiša, obetovať mu srdce zlé, zlostné, jedovaté, hnev-livé, ktoré len odsudzuje, ohovára, robí intrigy a teší sa, keď hnevníka stihne neprijemnosť. Aká to bezočivosť ísť na sväté prijímanie, prijať Ježiša, kto-rý je sama láska, a mať pritom nesmierlivé srdce, ne-spratnú náтуру, ktorá sa nevie sniešť s nikým. Kato-lík neosočuje, nepovie poznámky, ktoré škodia iné-mu, hľadá pokoj, nie je farizejom, ktorý sa bojí len litery zákona, katolík má v srdci cit spravodli-vosti Kristovej.

Šiesta nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Dóminus fortitúdo plebis suae, et pro-téctor salutárium Christi sui est: salvum fac pópulum tuum, Dómine, et bédedic heriditáti tuae, et rege eos usque in saéculum... Zalm 27. — Pán je sila svojho ľudu, ochranca a isto-ta svojho Pomazaného. Spas, Pane, ľud svoj, žehnaj dedičom svojim a spravuj ich až na veky.

Modlitba.

Deus virtutum, cujus est
tótum quod est ópti-
mum: insere pectoribus
nostris amórem tui nómi-
nis, et praesta in nobis
religiónis augméntum; ut
quae sunt bona, nútrias,
ac pietátis stúdio, quae
sunt nutrita, custódias.
Per Dóminum nostrum...

Bože zástupov, všetko je
Tvoje, čo je najlepšie;
vštep aj do našich srdc
lásku k menu Tvojmu, u-
deľ nám vzrastu v zbož-
nosti, oživuj, čo je v nás
dobré a čo si oživil, za-
chovaj zbožnou horlivo-
stou. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom. 6, 3-11.

Smrť a vzkriesenie v Kristovi. Apoštol opisuje
krst ako pochovávanie, veď starí krstili tak, že po-
hrúžili pokrstenca pod vodu. Keď potom pokrstený
vyjde z krsťnej vody, je ako by zrodený pre nový
život. Tento nový život vyviera zo smrti Ježišovej,
ktorou nás spasil. „Či neviete, že všetci, čo sme boli
pokrstení v Krista Ježiša, v jeho smrť sme boli po-
krstení?... Kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu.
A keď sme zomreli s Kristom, veríme, že s Kristom
budeme aj žiť... Tak isto aj vy súďte o sebe, že sa
mítvi hriechu, lenže živí Bohu, v Kristu Ježišovi,
(Pánovi našom).“

Evanjelium podľa Marka. 8, 1-9.

Druhé zázračné rozmnoženie chleba.

In illo témpore: Cum turba multa esset cum
Jesu, nec habérent quod manducárent, convo-
cátis discípulis, ait illis: Miséréor super tur-
bam...

Za onoho času, keď zasa bol s ním veľký zástup,
a nemali čo jesť, svolal k sebe učeníkov a vravel im:
„Lúto mi je zástupu, lebo, hľa, už tretí deň zotrvá-
vajú pri mne, a nemajú čo jesť. Ak ich lačných pu-
stím domov, odpadnú na ceste, keďže niektorí z nich
prišli zďaleka.“ Odpovedali mu jeho učeníci: „Od-
kiaľže kto bude môcť (dostať) chleby a nasýtiť ich tu
na púšti!“ I opýtal sa ich: „Koľko chlebov máte?“

Odpovedali: „Sedem.“ Tu rozkázal zástupom rozložiť sa na zemi. Potom vzal sedem chlebov, vďaka vzdával, rozlámali ich a dával svojim učeníkom, aby ich rozdávali. I rozdali ich zástupu. Mali aj niekoľko rybičiek. I tie požehnal a kázal ich rozdať. Jedli a nasýtili sa z odrobiniek, čo pozostali, nasbierali ešte sedem košov. Tých, čo jedli, bolo asi štyritisíc. Potom ich rozpustil.

Meditácia.

1. O prvom zázračnom rozmnožení chleba sme čítali v evanjeliu na štvrtú pôstnu nedeľu. Ježiš robí ten zázrak aj po druhý raz. Tým sa ešte lepšie vyostroje obraz Kristov, ktorý sa stará o ľudí. Katolicizmus je náboženstvom pre tento život, kde žijú ľudia hladní, ktorí bez jedla, bez bývania, bez šatenia stratia svoju ľudskú dôstojnosť. Ježiš najlepšie pozná všetky biedy a krízy človeka, a ľúto mu ho je. Chce mu pomáhať, aby neustal na ceste do večnosti. Katolicizmus je aj sociálnou náukou, ktorá prakticky rieši spoločenské problémy tým, že vstúpuje do srdca citu Kristov k bližnému, citu spokojného spoluzitelia a citu obetavej lásky. To je ten veľký zázrak Kristov, ktorý aj dnes najlepšie rozdeľuje chlieb a ostatné majetky, potrebné pre život.

2. Musím sa pričiniť, aby spravodlivosť Kristova, a najmä jeho láska a súcit k spolubližným stali sa smernícami verejného života. Pri rozmnožovaní chleba nevidíme ani triednej pýchy, ani triedneho boja, ale jednoducho spoločnosť ľudí, ktorí poslúchajú Krista. Počúvajú a poslúchajú. Týmto sa dáva rovnako ten istý chlieb, tá istá duševná a telesná potrava. Bez výnimky, bez ohľadu na národnosť, vek alebo spoločenskú triedu, bez ohľadu na to, či ide o mužských alebo o ženské. Toto solidárne spolunažívanie ľudí, táto opravdivá Kristova spoločenská náuka sa musí uplatniť v spoločnosti, v mestách, v obciach, v celom štáte. Tá náuka, ktorá platí rovnako pre všetkých a ktorá kladie rovnakú váhu na duševný a telesný pokrm, dáva jednako možnosť hmotnému a

nábožnému vývoju. Keď sa my inteligenti nebudeme o to pričiňovať, bude Kristus cudzí práve tam, kde sa o všetkom rozhoduje. Musím v sebe vytvoriť kresťanskú dušu, ale potom musím túto dušu aj navonok uplatniť, musím mať lásku voči tomu národu, ktorému patrím a ktorý tiež má nároky na Kristove slová a na život, Kristovými zásadami spravovaný.

3. Aj ja si zabezpečujem každodenný chlebiček. Pracujem za seba a za svojich. Niekedy sú ťažkosti, starosti. Mám úfňosť v Bohu, mám nádej v Kristovi. Keď pracujem v jeho duchu, postará sa o mňa a o mojich, aby sme neustali na ceste života, veď nás miluje a vyslyší našu modlitbu: „Chlieb náš každodenný daj nám dnes...”

Siedma nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Omnes gentes, pláudite mánibus: jubilate Deo in voce exultationis... Žalm 46. —
Tlieskajte rukami všetky národy a plesajte Pánovi radostným hlasom.

Modlitba.

Deus, cujus providéntia in sui dispositióne non fállitur: te súpplices exorámus; ut nóxia cuncta submóveas, et ómnia nobis profutúra concédas. Per Dóminum nostrum...

Bože, ktorého prozreteľnosť vo svojom riadení sa neklame; pokorne Ťa prosíme, odvráť od nás všetko škodlivé a dožič nám všetko prospešné. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Rímanom 6, 19-23.

Veľmi pekné čítanie. Vyjadruje myšlienku, že človek bez duševného života je otrokom hriechu a dostane za odmenu služby — smrť. Duševný človek je sluhom Božím a dostane za odmenu — život. „Keď

ste boli otrokmi hriechu, boli ste slobodní voči spravodlivosti. A aký úžitok ste vtedy mali z toho, za čo sa teraz hanbíte? Veď koniec tých (skutkov) je smrť! Teraz však oslobodení od hriechu a slúžiac Bohu, máte ovocie posvätenia a ako jeho zakončenie život večný. Smrť je totiž odplatou za hriech, ale (darom) milosti Božej je život večný v Kristu Ježišovi, Pánovi našom."

Evanjeliium podľa Matúša. 7, 15-21.

Výstraha pred falošnými prorokmi.

In illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis: Attēdite a falsis prophētis, qui vēniunt ad vos in vestimētis ovium, intrīnsecus autem sunt lupi rapāces: a fructibus eōrum cognoscētis eos...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: *Chráňte sa falošných prorokov, ktorí prichádzajú k vám v ovčom rúchu, znútra sú však dravými vlkami. Po ovocí ich poznáte. Veď či oberajú z tŕnia hrozná alebo z bodlačia ligy? Tak každý dobrý strom rodí dobré ovocie, kým zlý strom rodí zlé ovocie. Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie, ani zlý strom nerodíva dobré ovocie. No každý strom, čo nerodí dobré ovocie, vytnú a hodia na oheň. Teda po ich ovocí ich poznáte. Nie každý, kto mi hovorí: „Pane, Pane!“ — vojde do kráľovstva nebeského, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach.*

Meditácia.

1. Falošný prorok je každý, kto hlása názory, protiviace sa náuke evanjelia. Mnohí filozofi, národohospodári, prírodovedci a učitelia iného odboru, ktorí naplňujú svet svojimi výmyslami a problémami, sú najväčší nepriatelia evanjelia v každom čase. Ježiš varoval pred farizejmi a zákoníkmi, ktorí ho prenasledovali až na smrť, ale myslel aj na potomkov týchto intelektuálov, na tých, čo doktrínami svojimi

ustavične šíria akolo seba duševnú nákazu, alebo aspoň ľahostajnosť a pochybovačnosť. Títo hovoria a píšú v rúchu ovčom: pod titulom dobroprajnosti, v mene humanity, altruizmu, objektívnosti, pod rúškom vedy, ale vnútri sú dravými vlkami: majú zrejmú tendenciu rozsievať semeno nevery a duševnej revolúcie. Naša inteligencia, ktorá sa oboznamuje s týmito názormi práve v mladom veku, keď zdravá kritika ešte nie je vyvinutá a keď ju len novota tiahne, hromadne sa stáva obeťou týchto falošných prorokov. Kto nemá pevnej chrbtovej kosti, zdravej kritiky, rodinnej tradície, prirodzeného citu voči dobru a pravde, kto nemá dost pevnú vieru, ten ľazko zostane katolíkom. Stane sa falošným učeníkom falošných prorokov. Podrží ovčie rúcho katolíka podľa mena, vnútri však nebude síce dravým vlkom, ale tým istejšie akýmsi prechodným tvorom medzi zvieratmi a človekom, ktorý sa zriekol vyššej duchovosti, a ktorý svojimi naturalistickými názormi, svojou ľahostajnosťou, a len pre hmotné zaopatrenie zariadeným živorením viac sa približuje zvieratám, než človeku, ktorý má v prírodovede meno „homo sapiens“, človek múdry.

2. Ja ako verný syn Cirkvi svojej, ako katolík nielen menom, ale aj svojim presvedčením a vierou musím mať ku všetkým falošným doktrínam a ku všetkým ľuďom, ktorí sa dali nimi viesť, svoje povedomie výsosti. To nie je pýcha, to je len povedomie toho, že som synom Božím, spasiteľnou náukou evanjelia osvieteným, duševným životom žijúcim, kým tí ostatní sú ľudia rozhodne menejcenní, lebo im chýba časť inteligencie, a to časť v živote najrozhodnejšia: inteligencia náboženská. To nie je neláska, alebo nenávisť, ale jednoduchá ľútosť nad tými dušami. Veď mnohí z nich ani nie sú si vedomí tejto menejcennosti a bezduchovosti svojej, ba pokladajú sa za osvietencov a pohrdajú nami len preto, že sedia v prachu a nepozdvihnú svojho zakrpateného ducha do vyšších kráľov. Mnohí z nich nedostali dostatočnú náboženskú výchovu alebo len falošnú. Mnohí z nich vôbec nemajú rozumových, tým menej duševných schopností vyšvihnúť sa nad seba. S týmito treba za-

chádzať veľmi láskavo a trpezlivo. Aký to prevrátený svet: niektorý katolík sa cíti menejcenný v kruhu týchto osvietencov. To je otrocká, neuvedomelá duša. Keď je akési povedomie, ktoré môže povyšovať človeka, tak je to jedine povedomie nábožného človeka a predovšetkým katolíka. Pre pokrokové prostredie nikdy nesmie trpieť moje katolícke povedomie. Som nositeľom Kristových ideí...

3. Po ovocí ich poznáte. To je kritika, ktorá nám dáva jasný obraz o podstate všetkých doktrín. Treba si uvážiť, akého vychovávajú človeka; ako zariadia rodinu; ako mravný život; či ide po ich šľapajách pokoj a rozkvet, alebo nenávisť a skaza. Či tvoria nové hodnoty, alebo len staré búrajú? A čo je hlavné, či uspokojia človeka, alebo nie, či mu vyhovia, nielen telu, ale i duši. A tu treba brať vždy celok, nielen jednotlivé osoby, dobro celku, „bonum commune“ a hľadisko prevyšujúce malý rámec daných časov, hľadisko večnosti, „sub specie aeternitatis.“ Doktríny sa odzrkadľujú aj v živote jednotlivcov.

4. Aj z našich kruhov musíme odstrániť to, čo nesie zlé ovocie. Také podujatie a takých vedúcich ľudí, ktorí neslúžia rozšíreniu a cti evanjelia, treba nahradíť inými. To požaduje vec katolícka. Lebo aj naši nepriatelia ľahko súdia podľa ovocia, a veľmi ochotne odsúdia katolicizmus pre nezdarilé ovocie niektorých nepodarencov.

5. Nestačí len ústami hlásať náboženstvo, hovoriť Pane, Pane; nestačí iba modliť sa, ale treba žiť podľa viery, konať vôľu Božiu. To je zrejmé, ináč by sme boli sami farizejmi.

Osma nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Suscépimus, Deus, misericórdiam tuam
in médio témpli tui: secúndum nomen tuum,
Deus, ita et laus tua in fines terrae: justitia

plena est dextera tua... Žalm 47. — Prijali sme, Bože, milosrdenstvo Tvoje vprostred Tvojho chrámu. Aké je meno Tvoje, Bože, taká je aj sláva Tvoja až do končín zeme.

Modlitba.

Largire nobis, quaesumus, Domine, semper spiritum cogitandi quae recta sunt, propitius et agendi: ut, qui sine te esse non possumus, secundum te vivere valeamus. Per Dominum nostrum...

Prosíme Ťa, Pane, daruj nám milostive ducha vždy len to myslieť a konať, čo je pravé, aby sme podľa Teba mohli žiť, lebo bez Teba byť nemôžeme. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Rimanom. 8, 12-17. O deťoch Božích. „Ak žijete podľa tela, zomriete, ale ak duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť, pretože všetci, ktorých vedie Duch Boží, sú synmi Božími... Ak sme však dietkami, sme aj dedičmi, a to dedičmi Božími a spoludedičmi Kristovými.“ To toľko znamená, že všetko to, čo dal Boh Ježišovi, jedinému Synovi svojmu, patrí aj nám, keď máme v sebe život duchovný. Sme adoptovanými bratmi a sestrami Ježišovými.

Evangelium podľa Lukáša. 16, 1-9.

Nespravodlivý správca.

In illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc: Homo quidam erat dives, qui habebat villicum: et hic diffamatus est apud illum, quasi dissipasset bona ipsius...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom toto podobenstvo: „Bol istý bohatý človek, dč mal správcu. Tohto obžalovali u neho, že márne jeho majetok. Zavolať si ho a povedal mu: »Čo tu počúvam o tebe? Vyďaj počet zo svojho správcovstva, lebo už

viac nemôžeš byť správcom!« Vtedy si správca povedal: »Čo urobím, lebo mi môj pán berie správcovstvo? Kopat nevládzem, žobrať sa hanbím. Viem, čo urobím, aby ma prijali do svojich domov, keď ma zbavia správcovstva.« Povolal dlžníkov svojho pána po jednom a prvému povedal: »Koľko dlhuješ môjmu pánovi?« On povedal: »Sto kadi oleja.« Povedal mu: »Ber svoj úpis, sadni si, a napíš päťdesiat!« Potom druhému povedal: »A ty koľko dlhuješ?« On odpovedal: »Sto meríc pšenice.« Povedal mu: »Ber svoj úpis a napíš osemdesiat!« I pochválil pán nespravodlivého správcu, lebo si opatrne počínal: »Synovia tohto sveta sú veru opatrnejší oproti seberovným ako synovia svetla. I ja vám hovorím, robte si priateľov z márnej mamony, aby vás, keď sa pomínate, prijali do večných stánkov.«

Meditácia.

1. Poškodený bohatý pán, o ktorom hovorí evanjelium, prišiel na podvod svojho prepusteného správcu. Akiste požadoval od dlžníkov pôvodnú dlžobu, ale sám musel uznať, že bývalý správca konal prefíkane múdro. Veď aj on sám patril do tohto skazeného sveta, kde neplatí morálka, ale jedine úspech, či pravou, či nepravou cestou. Evanjelista pritom poznamenáva, že veru synovia tohto sveta sú múdrejší, než synovia svetla. Ten správca vo svojom krušnom položení dobre využil ten krátky čas, čo mu ostával do konečného zráťania, aby potom nemusel žobrať. Podvodom si chcel zabezpečiť budúcnosť a obdivuhodná je jeho prefíkanosť a horlivosť, s akou sa tejto veci chytil. Pán Ježiš na konci evanjelia dáva krátke poučenie z tejto histórie, v hospodárskom svete tak všednej. Tuzemské majetky, bohatstvo, peniaze, postavenie, tá takzvaná mamona; zdá sa byť naozaj nespravodlivá, veď sa nerozdeľuje podľa skutočnej potreby a nadania. Ale keď ho už človek má, tak ho treba užívať tak, aby sme

mali zásluhy na večnú odmenu. Tú nespravodlivosť rozdelenia majetkov musí vyrovnaf správne použitie, ináč práve bohatstvo je najväčšou prekážkou, aby majiteľ žil duševným životom, lebo majetok neraz robí srdce zatvrdilým a lakomým. Ľudia vo svete, synovia tohto sveta všetko možné urobia, aby využili tento krátky čas pre svoje nízke ciele, sú múdri a chytrí. Duševný človek, katolík sa nemá dať zahabiť od týchto. On má tiež krátky čas k dispozícii, veď každý život je krátky, a môže pracovať len dovolenými prostriedkami, čo je zrejmé, ale má vyvinúť nie menšiu usilovnosť v získavaní duchovných hodnôt a nie menšiu múdrosť, než ľudia vo svete za hmotné veci a úspechy.

2. Toto podobenstvo ostro rozlišuje dva protichodné svety: svet takzvaných synov sveta a svet synov svetla. Tamti sú Iahostajní ľudia, žijúci bez duševných potrieb, títo zas ľudia zakotvení v Bohu. Musíme dať veľký pozor, aby sme my v propagovaní dobrej veci neboli nedbanliví, veľmi hanebliví, Iahostajní, lebo všetky pozície zaujmú pred nami synovia tohto sveta. My máme ťažké polozenie, lebo my musíme najsamprv skúmať prípustnosť prostriedkov, ale naša horlivosť a múdrosť vždy si nájde cesty, ako čeliť prefiikanosti nepriateľov.

Deviata nedela po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Ecce, Deus áduvant me, et Dóminus suscéptor est ánimae meae: avérte mala inimícis meis, et in veritate tua dispérde illos. protector meus, Dómine... Žalm 53. — Boh mi je na pomoci a Pán je obrancom mojej duše. Obrát zlo na mojich nepriateľov a rozožen ich pre spravodlivosť Tvoju, Pane, moja záštita.

Modlitba.

Páteant aures misericórdiae tuae, Dómine, precibus supplicántium: et, ut peténtibus desideráta concédas; fac eos, quae tibi sunt plácita, postuláre. Per Dóminum nostrum...

Pane, nachýl uši mĺlosrdenstva Tvojho k prosbám volajúcich o pomoc; a aby si mohol splniť prosby žiadajúcich, daj, aby si to prosili, čo je Tebe milé. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z prvého listu svätého Pavla Koríntanom. 10, 6-13. Nehrešte, vytrvajte v dobrom, to je želanie apoštola. „Kto si myslí, že stojí, nech si dáva pozor, aby nepadol.“ Netreba si mnoho zakladať na vlastných silách, Boh pomôže aj v pokušeniach.

Evanjeliium podľa Lukáša. 19, 41-47.

Ježiš plače nad Jeruzalemom a vyháňa kupcov z chrámu.

In illo témpore: Cum appropinquáret Jesus Jerúsalem, videns civitátem, flevit super illam...

Za onoho času, keď sa priblížil a zazrel mesto, zaplakal nad ním a hovoril: „Keby si aj ty poznalo, a to v tento deň, čo ti pokoj prinášal Teraz je to však skryté pred tvojimi očami. Lebo prídu na teba dni, keď ťa tvoji nepriatelia oboženú valom, obklúčia ťa a sovrú odvšadiaľ, i teba i deti tvoje, čo sú v tebe, povia na zem a nezanediajú v tebe kameň na kameni, keďže si nepoznalo čas svojho navštívenia.“ — Potom vošiel do chrámu, začal z neho vyháňať predavačov a hovoril im: „Napísané je: Dom môj má byť domom modlitby! Vy ste však z neho urobili lotrovskú peleš.“ Deň po deň vyučoval v chráme.

Meditácia.

1. Ježiš ide pred svojím umučením do svätého mesta. Oduševnený zástup a verní učenici ho spre-

vádzajú. Pripravujú mu slávnostný vchod do mesta. Ale Ježiš, keď uvidí mesto, zaplače. Ešte by bol čas na to, aby toto mesto uznalo svoju opravdivú spásu, najmä dnes, keď ho uvidí tak triumfálne prichádzať medzi svoje múry. Ale všetko je márne. Čo je tá malá hŕstka ľudí, čo mu privoláva na slávu, Hosana, oproti tomu veľkému mestu! Zahrúženosť do hmoty a márna snivosť o akejsi budúcej tuzemskej sláve židovského národa zaslepily oči tomuto mestu. Príde skaza, zborenie Jeruzalema, ktoré sa potom roku 70. uskutočnilo. Kristus miloval svoj národ, Kristus miloval toto svoje mesto, kde toľko učil a kde aj umrel. Miloval ho, preto mu chcel dobre. Veď Jeruzalem predstavoval každému synovi národa židovského súhrn vlasteneckých citov a pýchy patriotskej.

2. Aj ja milujem svoju vlasť, svoj národ. Teším sa všetkému, čo vlasti osoží, a bolí ma všetko, čo vlasti škodí. Aj v tomto je mi Ježiš vzorom. Moje vlastenecké snaženie je, aby Ježišov duch panoval v štáte, aby obyvatelia tohto štátu poznali, čo im slúži pre pokoj: aby poznali veľké a jedinečné dobrodenia náboženského života, ktorý zabezpečuje pokoj a rozkvet blahobytu. V tomto ohľade má byť a je katolík najlepším vlastencom a najštátotvornejším občanom, verným synom a vernou dcérou svojho národa.

3. Ježišov príklad varuje ma aj od prepíateho nacionalizmu. Farizeji a zákonníci pohŕdali pohanmi, natoľko boli pyšní na svoje židovstvo. Mysleli, že len židovský národ môže mať prvenstvo na svete. Trpeli za tento hypernacionalizmus: práve pohani vyhnaní Židov do sveta, kde sa stali poddanými cudzích národov bez vlastného domova. Táto zaslepená pýcha im najviac zabraňovala, aby videli v chudobnom Kristovi Mesiáša. Ježiš poslal svojich apoštolov ku všetkým národom, ale plakal nad svojím. Aký krásny to obraz, ktorý stojí uprostred dnešného prepíateho nacionalizmu na jednej strane a prepíateho internacionalizmu na druhej strane.

4. Keď starozákonný chrám bol domom modlitby,

tým viac je ním kostol katolícky, kde prebýva Boh. Preto moje správanie má byť v ňom vždy dôstojné.

5. Cirkev veľmi vďačne živí svojich ľudí, kňazov a laikov, ale nie je pekné, keď mnohívidia v nej len prameň výživy bez vnútorného presvedčenia.

Desiata nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Cum clamárem ad Dóminum, exaudivit vocem meam, ab his, qui appropínquant mihi...

Žalm 54. — Keď som volal k Pánovi, vyslyšal môj hlas...

Modlitba.

Deus, qui omnipoténtiam tuam percándo máxime et miserándo maniféstas: múltiplica super nos misericórdiam tuam; ut, ad tua promíssa currétes, caeléstium bonórum fá-cias esse consórtes. Per Dóminum nostrum...

Bože, ktorý svoju všemohúcnosť najviac prejavuješ odpúšťaním a zmilovaním, rozhojni nad nami milosrdenstvo Tvoje a nás, ktorí túžime po zasľúbeniach Tvojich, učiň účastnými nebeských pokladov. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

L e k c i a z prvého listu svätého Pavla Korintanom. 12, 2-11. Opisuje dary Ducha Svätého. Aj dobrá modlitba je darom Ducha Svätého. „Nikto hovoriaci v Duchu Božom... nemôže povedať: „Ježiš je Pán!“... Dary milosti sú... rozličné, ale Duch je ten istý... ktorý každému udeľuje, ako chce.“ — Vyznávanie Krista, aj to je už veľká milosť.

E v a n g e l i u m podľa Lukáša. 18, 9-14.

Farizej a mýtnik.

In illo témpore: Dixit Jesus ad quosdam, qui in se confidébant tamquam justí et asperna-

bántur céteros, parábolam istam: Duo hómines ascenderunt in templum, ut orárent: unus pharisaéus, et alter publicánus...

Za onoho času, tým, čo sa nazdávali, že sú spravodliví, a pohrdali inými, povedal toto podobenstvo: »Dvaja Iudia sa išli modliť do chrámu, jeden farizej a druhý mýtnik. Farizej si zastal a takto sa modlil v sebe: »Ďakujem ti Bože, že nie som ako ostatní Iudia: zbojníci, nespravodliví, cudzoložníci, alebo ako aj tento mýtnik. Postievam sa dva razy do týždňa, dávam desiatky zo všetkého, čo mám.« Mýtnik však stál zďaleka a nechcel ani oči pozdvihnúť k nebu, iba sa v prsia bil a hovoril: »Bože, milostivý buď mne hriešnemu!« Vravím vám, tento odišiel do svojho domu ospravedlnený, a nie tamten. Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený."

Meditácia.

1. Pred Bohom sme všetci mizernými hriešnikmi. Len ten, kto toto uznáva, môže stať pred ním ako spravodlivý. Povedomie hriešnosti totiž najlepšie vystihuje našu vlastnú ľudskú slabosť, ale je tiež aj uznaním Boha ako milosrdného Otca, v ktorom treba mať nádej. Toto chcel Pán Ježiš vyzdvihnúť.

2. Obraz o farizejovi a mýtnikovi je každodenným obrazom. Sú Iudia, ktorí len o sebe hovoria, chvália sa, dielo iného ani nezbadajú, a pokladajú sa za vzor svätých a múdrych ľudí. Sú to ošklivé duše, ktorým chýba dostatočné poznávanie seba. Týmto sa podobajú aj tí, čo mimovoľne vždy sa chvastajú a omáľajú rozhovor vždy o tej istej veci, ktorú sa im aspoň domnele podarilo urobiť. Týchto neberieme vážne. Sú to chorobné duše, posadlé ideosynkraziou samolúbosti. Títo o vážnej pokore ani pochopu nemajú. Vážny človek je pokorný a skromný.

3. Ten chudák mýtnik v úzadí chrámu ma nadchne, aby som aj ja pokorne myslel na svoje viny

a pobožne prosil Boha o milosrdenstvo a odpustenie. Ponížim sa, aby ma Boh povýšil svojou milosťou, ktorú dáva len pokorným.

4. Kto sa povyšuje, bude ponížený, kto sa poníži, bude povýšený; — to je ako by Boží súd, podľa ktorého každá mentalita dostáva svoj trest alebo svoje ospravedlnenie.

Jedenásta nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Deus in loco sancto suo: Deus, qui inhabitare facit unánimes in domo: ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suae... Žalm 67.
— Boh prebýva na svojom svätom mieste. Boh, ktorý vo svojom dome dáva prítoky svorným, ten dá moc a silu ľudu svojmu...

Modlitba.

Omnípotens sempiterna Deus, qui, abundantia pietatis tuae, et mérita supplicum excédis et vota: effúnde super nos misericórdiam tuam; ut dimittas quae consciéntia méruit, et adjicias quod oratio non praesúmit. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože, ktorý vo svojej preveľkej láskavosti prosiacim sa dávaš viac, ako si zasluhujú a žiadajú; vylej na nás milosrdenstvo Tvoje a odnám od nás, čo trápi naše svedomie, a pridaj nám to, za čo prosíš sa neopovážime. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

L e k c i a z prvého listu svätého Pavla Koríntanom. 15, 1-10. Apoštol pripomína evanjelium, aby sme ho zachovali. Opisuje svoju cestu ku Kristovi. Pokora a povedomie krásne sa javia v jeho riadkoch: „Ja som najmenší z apoštolov, ba nie som ani hoden menovať sa apoštolom, pretože som prenasledoval

Cirkev Božiu. No milosťou Božou som tým, čím som, a milosť, ktorú mi on dal, nebola daromná."

Evanjelium podľa Marka. 7, 31-37.

Uzdravenie hluchonemého.

In illo tempore: Exiens Jesus de finibus Týri, venit per Sidónem ad mare Galilæae, inter médios fines Decapóleos. Et addúcunt ei surdum et mutum...

Za onoho času, keď znova opustil tyrský kraj, cez Sidon sa vrátil ku Galilejskému moru, do stredu dekapolského kraja. Tam mu priviedli hluchonemého a prosili ho, aby položil na neho ruky. I vzal ho nabok od zástupu, vložil mu prsty do ušú, poslinil ich a dotkol sa mu jazyka. Pohliadol k nebu, vzdychol a povedal: „Eíeta“, čo znamená: „Otvor sa!“ Hneď sa mu otvorily uši a rozviazal sa mu spútaný jazyk, takže začal správne hovoriť. I zakázal im (Ježiš) o tom dakomu hovoriť. Ale čím väčšmi im to zakazoval, tým viac to rozhlasovali a nadmieru udivení si vraveli: „Dobre robí všetko, i hluchým dáva sluch i nemým reč.“

Meditácia.

1. V uzdravení hluchonemého ukazuje sa neko-nečná dobrota a láskavosť Ježišova. Chce každému pomôcť, nikoho neodmietáť. Ale robí to vždy preto, aby pomohol duši. Vyjavuje svoju božskú moc, aby vzbudil k sebe dôveru, lásku a vieru.

2. Pri uzdravení užíva znaky. Vkladá ruku, dotýka sa prstom. Pozná dobre ľudskú prírodu. Človek nemôže byť bez vonkajších znakov, posunkov ani vtedy, keď chce vyjadriť veci nemakateľné, ani vtedy, keď si chce uvedomiť veci nadprirodne. Sníma klo-búk, alebo sa pokloní, keď chce prejavíť úctu, a musí čosi vidieť a počuť, keď mu chceme na vedomie dať náboženskú pravdu. To je psychická príčina a oprá-vnenosť našich obradov. Ježiš natoľko mal ohľad na túto prirodzenosť ľudskú, že vo sviatostiach rovno k vonkajším znakom viazal účinok sviatosti.

3. Nikdy sa nesmiem dať mýliť tými, čo posmešne hovoria o posvätných ceremóniách. To sú tí, čo s ľuďmi vykonávajú tie najpätolizačnejšie ceremónie, klaňajú sa im, prefikajúmi slovami im lichotia, vydržia stáť hodiny ako by zmeravení, aby sa páčili iným, najmä predstaveným; len Bohu nechcú prejavíť svoju úctu. Ani nemajú čo prejavovať. Sú to duše prázdne. Šikovní štatisti na javisku tohto sveta, nie umelci.

4. Pomer medzi obradom a vecou je obojstranný. Nesmiem ani jedno zanedbávať, ani druhé. Tu je napríklad modlitba. Keď si kľaknem, keď sa pokloním, keď sopnem ruky a zavriem oči, toto položenie tela pôsobí na mňa, ako by prinášalo aj ducha samého do tohto položenia pokory a poklony a podporovalo duševné predpoklady opravdivého hovoru s Bohom. A zasa naopak, keď sa chcem modliť, keď cítim potrebnosť klaňať sa Bohu, naplňať sa duchom jeho, meditovať, vtedy telo moje mimovoľne berie na seba postoj skrúseného tvora. Tá krásna liturgická sceneria svätej omše pôsobí mohutným dojmom na toho, kto pozná význam pohybov a celého obradu. Preto treba všetkému porozumieť, čo sa deje v kostole, aby z tých ceremónií hovorila nielen duša kňazova, duša celebranta, ale aj moja duša! Liturgia má v duševnom živote ohromný význam, a v kolektívnom náboženskom živote nie menší. A katolícka inteligencia má práve tú čestnú úlohu vhlbiť sa do ducha liturgie, veď to vyžaduje učenosť, dejinnú a duchovnú pripravenosť.

5. Ježišu, niekedy aj ja som taký otupelý v duši svojej, ako by som nepočul Tvoj hlas, Tvoje vŕstahy. Otvor mi dušu, otvor mi uši, aby som vnímal evanjelium, a v evanjeliu Tvoje skutky, Tvoje slová.

6. Hluchonemý preto rozpráva, lebo nikdy nepočul hovoriť. Mnohí ľudia preto nemajú záujem o veci náboženské, preto o nich nemôžu hovoriť, lebo nie sú poučení. Treba apoštolovať i dnes!

Dvanásta nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Deus, in adiutorium meum intende: Domine, ad adjuvandum me festina: confundantur et reverantur inimici mei, qui quaerunt animam meam... Žalm 69. — Bože, hľad mi byť na pomoci, Pane, pospiechaj mi pomáhať. Nech sa hanbia a na posmech vyjdú moji nepriatelia, ktorí mi ťhajú na život.

Modlitba.

Omnipotens et misericors Deus, de cujus munere venit, ut tibi a fidelibus tuis digne et laudabiliter serviatur: tribue, quaesumus, nobis; ut ad promissiones tuas sine offensione curramus. Per Dominum nostrum...

Všemohúci a milosrdný Bože, len z Tvojej štedrosti pochádza, že Ti môžu veriaci Tvoji dôstojne a chváľitebne slúžiť, prosíme Ťa, dožiť nám, aby sme bez prekážky došli k Tvojim prisľúbeniam. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

L e k c i a z druhého listu svätého Pavla Koríntanom. 3, 4-9. Opisuje vznešenosť apoštolovania. „Skrze Krista máme takúto dôveru k Bohu! Sami od seba nemôžeme si nič pripisovať, ako by to bolo od nás, lež všetka naša schopnosť je od Boha. On sám nás urobil schopnými, aby sme boli služobníkmi Novej smluvy, a to nie podľa písmena, ale podľa Ducha, pretože písmeno zabíja, Duch však oživuje.“ Porovnáva Kňazstvo Starého a Nového zákona. „Keď služba (zákonu) smrti, ktorý bol písmenami do kameňa vyrytý, bola taká slávna, že synovia izraelskí nemohli hľadiť Mojžišovi do obličaja pre jas jeho tváre, ktorý bol pominuteľný, akože by nemala byť oveľa slávnejšia služba Duchu?“

E v a n g e l i u m podľa Lukáša. 10, 23-37.

Šťastie učeníkov. Cesta k životu. Milosrdný Samaritán.

In illo témpore: Dixit Jesus discipulis suis:
Beáti óculi, qui vident quae vos vidétis...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: „Blahoslavené oči, ktoré vidia, čo vy vidíte. Lebo hovorím vám: Mnohí proroci a králi si žiadali vidieť, čo vy vidíte, ale neuvideli, a počuť, čo vy počujete, ale nepočuli.“ — Tu vstal istý zákoník, a aby ho pokúšal, povedal: „Učiteľ, čo mám robiť, aby som obsiahol večný život?“ On mu odpovedal: „Čo je napísané v Zákone? Ako (tam) čítaš?“ On odpovedal: „Milovať budeš Pána Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou, celou svojou silou, celou svojou myslou, a bližného svojho ako seba samého.“ (Ježiš) mu povedal: „Správne si odpovedal. To rob a budeš žiť!“ Ale on sa chcel ospravedlniť a povedal Ježišovi: „A ktože mi je bližný?“ Ježiš sa ujal (slova) a hovoril: „Istý človek sostupoval s Jeruzalema do Jericha. Padol lotrom (do rúk), a tí ho ozbijali, zranili, (potom) odišiel a zanechal ho polomŕtveho. Náhodou sostupoval tou cestou istý kňaz, ktorý ho zazrel, ale ho obišiel. Podobne aj levita prechádzal popri tom mieste, a keď ho uvidel, obišiel ho. No prišiel k nemu akýsi cestujúci Samaritán, a keď ho zazrel, ulútilo sa mu ho Pristúpil (k nemu), obviazal mu rany a nalial na ne oleja a vína. Potom ho vyložil na svoje hovladko, doviedol ho do hostinca a postaral sa oň. Nasledujúceho dňa vyňal dva denáre, odovzdal ich hostinskému a povedal: »Staraj sa oň, a ak vynaložíš na neho viac, zaplatím ti to, keď sa vrátim.« Ktorý z tých troch zdá sa ti byť bližným tomu, čo upadol medzi lotrov?“ On odpovedal: „Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo.“ Odpovedal mu Ježiš: „Choď a rob podobne!“

Meditácia.

1. Blahoslavené oči, ktoré vidia, čo vy vidíte...“
V týchto slovách je skryté ohromné tajomstvo Božej milosti. Všetko, čo bolo pred Kristom, chcelo uvidieť spln časov, chcelo uvidieť Krista, a neuvidelo. A od toho času tiež koľko miliónov ľudí usiluje sa prežiť

tento život čím lepšie, tí pohani, civilizovaní u nás, necivilizovaní v ostatnom svete, a do konca života nepoznajú pravdu, nepoznajú Ježiša. Veď počet kresťanov netvorí ani päťinu všetkých ľudí, a z tej kresťany jak úzunký je počet tých, čo sú opravdiví nasledovatelia Krista a jeho nasledovatelia! Tu sa nedá mušketrovať. Je to elita ľudí, akousi svojvoľnosťou milosti Božej zvolených, ktorí v duchu vidia pred sebou Ježiša, Spasiteľa, a žijú z neho a s ním. To ostatné je vo tme. Nielen africkí divoši, ale aj naši kultúrni spoluobčania, ktorí sa nestretli s Ježišom, alebo ho nepoznali. Tisícraz denne treba mi ďakovať za milosť, že mám vieru, tú pravú, že zriem Ježiša...

2. Miluj Boha... Hlavným príkazom nie je: modli sa, kor sa, dávaj, — ale miluj. Lebo len v láske odovzdáva človek seba celého, bez výhrady, bez výnimky. Modlitba, obeta, uznanie — to je vždy len kus človeka. Láska je — celý človek. V láske dostáva Boh jadro človeka, jeho najvnútornejšiu bytosť, dušu, srdce, sily. To ostatné je len drobným peniazom veľkého príkazu, samozrejým výsledkom. A druhý hlavný príkaz? Ten je jediným veľkým dôkazom, skúškou, či kto Boha miluje. Kto nemiluje bližného svojho, ten nemiluje ani Boha, nadarmo omáľfa farizejsky heslo Božej lásky. Je podvodníkom života a náboženstva. A zas merítkom lásky k bližnému je sebeláska. Preto je tak dôležité, aby sme seba správne milovali. K tomu je potrebná láska k Bohu. Tak tvorí láska na zemi, ako najvyšší zákon Boží a prírodný, nerozlučiteľný kruh v sebe uzavretý, ktorý hockde sa ľahko vyštrbí a šťastný beh života znemožní: treba Boha milovať, aby som seba správne miloval, — treba seba správne milovať, aby som aj bližného svojho miloval, — treba milovať bližného svojho, aby som vedel i Boha milovať.

3. Kto je môj bližný? Každý človek. Keď mu treba pomáhať, keď mu treba preukázať službu a zdvorilosť, nesmiem hľadiť na to, akého je náboženstva, akej rasy, akej národnosti, a akým je štátnym občanom. Ani na to, či si pomoc moju zaslúži, alebo nie. Ani na to, či je mi nepriateľom, alebo nie. Čo ne-

vykonať, ba ani žičiť. Čo chcem, aby mne dobrého urobili, to dožičím aj inému. To je kresťanská viera. Viera Ježišova. Bože, už len záviš, tento skoro prirodzený pocit človeka, koľko ľudí vytvára z kruhu milosti Ježišovej! Len tu vidím, aká ťažká a zodpovedná je výchova v škole Ježišovej.

4. Ježiš rozprával o vzornom Samaritánovi a povedal: „Choď, a rob podobne.“ Príklad tiahne. Vďaka musím čítať životy hrdinov Božích, životy svätých a svätíc. Ich príklad ma tiahne. Oni prakticky, každodenným životom svojim dokázali a ukázali lásku voči Bohu a bližnému. Ukázali, ako treba rozmýšľať a žiť katolícky. Môžem mať na to aj živé ideály, statočné, sväté duše náboženské, — keď vidím ich život, poviem si: Choď a rob podobne!

Trinásta nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Réspice, Dómine, in testaméntum tuum, et ánimas páuperum tuórum ne derelínquas in finem... Žalm 73. — Shliadni Pane, na svoju smluvu a nezanechaj úplne duše svojich úbohých.

Modlitba.

Omnípotens sempitérne
Deus, da nobis fidei, spei
et caritátis augméntum:
et, ut mereámur ássequi
quod promíttis, fac nos
amáre quod praécipis.
Per Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože,
daj vzrastu našej viere,
nádeji i láske a pomôž
nám milovať, čo kážeš,
aby sme si zaslúžili ob-
siahnúť, čo sľubuješ. Skr-
ze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

L e k c i a z listu svätého Pavla Galatanom. 3, 16-22. Dokazuje, že Abraháma vlastne jeho viera v Boha spasila, preto aj tí pohani, ktorí neboli podrobení zá-

konu Mojžišovmu, keď veria v Boha, sú pravými synmi Abrahámovými. Starý zákon bol len prípravou, Ježiš je dokončením spásy.

Evanjelium podľa Lukáša. 17, 11-19.

Uzdravenie desať prašivých.

In illo tempore: Dum iret Jesus in Jerúsalem, transibat per médiam Samariam et Galilaéam. Et cum ingrederetur quoddam castéllum, occurrerunt ei decem viri leprosi...

Za onoho času, keď putoval do Jeruzalema, kráčal pomedzi Samariu a Galileu. Keď vošiel do ktorejś dediny, stretlo ho desať malomocných. Tí si zďaleka zastali a silným hlasom volali: „Ježišu, Pane, zmiluj sa nad nami!“ Keď ich uzrel, povedal: „Chodte, ukážte sa kňazom!“ Ako išli, stali sa čistými. Jeden z nich, keď videl, že je uzdravený, vrátil sa a veľkým hlasom oslavoval Boha. Padol na tvár k jeho nohám; a bol to Samaritán. Tu prehovoril Ježiš a povedal: „Či sa nestali čistými desiat? A deväť ich je kde? Či sa nenašiel ani jeden, čo by sa bol vrátil a oslávil Boha, okrem tohto cudzinca?“ I povedal mu: „Vstaň a choď; tvoja viera ťa uzdravila!“

Meditácia.

1. Najkratšia cesta do Jeruzalema vedie z Galilejska cez Samáriu, ale Ježiš išiel medzi Samáriou a Galilejskom k Jordánu, lebo Samaritáni z národnostnej nenávisti neposkytli Židom, putujúcim na sviatky do svätého mesta, nijakého nocľahu. A predsa, keď uzdravuje desať prašivých, Židia sa nevrátili poďakovať sa, len ten Židmi nenávidený a opovrhnutý Samaritán. Tým je ostro vyjadrená nevďačnosť vyvoleného národa, ktorý neuznal Mesiáša. Je skutočne skoro nepochopiteľné, že práve ten národ ho neuznáva, ktorý mu pripravoval príchod, a u ktorého strávil celý svoj život, učiac a činiac zázraky. To malo svoje hlboké príčiny. Okrem národnej pýchy, ktorou opovrhovali Židia všetkými Nežidmi,

bolo to hlavne hmotárske smýšľanie tohto ľudu. Vo všeobecnej skazenosti privykli Židia držať sa iba vonkajších predpisov zákona, čo im zabezpečilo akúsi rasovú uzavretosť, ale ináč usilovali sa uplatniť nielen doma, ale aj vonku vo svete, všelijakými prostriedkami, bez ohľadu na vnútornú statočnosť a mravné názory. Keď mali šťastie, pokladali to za prirodzené, ako by povinnosť Boha voči vyvolenému národu. Keď mali neúspechy, obrátili sa s výčitkami k nebu. Takýmto rozmýšľaním už im bolo nemožné chápať opravdivého Mesiáša, darmo robil zázraky. Ježiš nerobil obchody, a to ho znemožnilo u vlastného národa.

2. Osud židovského národa pocíti na sebe každý iný národ a štát, kde sa zakorení toto hmotárske, pragmatistické smýšľanie, ktoré pokladá za dovolené všetko, čo prináša úžitok, — kde mierou morálky je zisk.

3. Mnohí kresťania tiež zabúdajú na povďačnosť. Im udelené milosti pokladajú za prirodzené. Takéto duše spyšnejú a pomaly sa dostávajú na cestu skazy. Náš život musí byť ustavičným Tedeumom.

Štrnásta nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a: zelená.

I n t r o i t. Protéctor noster, aspice, Deus, et respice in faciém Christi tui: quia mélior dies una in átriis tuis super milia... Žalm 83. — Bože, ochranca náš, pozri a shliadni na tvár pomazaného Tvojho, lebo lepší je jeden deň vo svätyni Tvojej, ako tisíc iných...

Modlitba.

Custódi, Dómine, quaésumus, Ecclésiam tuam propitiatióne perpétua: et quia sine te lábitur humana mortálitás; tuis semper auxiliis et abstra-

Prosíme Ťa, Pane, ochraňuj Cirkev Tvoju ustavičnou dobrotivosťou; a keďže bez Teba ľudská krehkosť klesá, nech sa pomocou Tvojou chráni

hátur a nóxiis et ad salutária dirigátur. Per Dóminum nostrum...

toho, čo škodí, a smeruje k tomu, čo slúži k spaseniu. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Galafanom. 5, 16-24. Opisuje dielo tela a ducha. Pre jej dôležitosť čítame ju celú.

„Bratia, hovorím vám: Žite podľa ducha a nehovte žiadostiam tela! Lebo telo si žiada, čo je proti duchu, a duch, čo je proti telu. Navzájom si odporujú, takže nemôžete robiť, čo by ste chceli. Ak vás však vedie duch, nie ste pod zákonom. Telo sa prejavuje skutkami, ako sú cudzoložstvo, (smilstvo,) nečistota, nehanebnosť, modloslužobníctvo, čary, nepriateľstvá, sváry, nenávisť, hnevy, zvady, rozbroje, rozkoly, závisť, (vraždy,) opilstvá, obžerstvá a iné im podobné. A vopred vám hovorím, ako som už aj povedal, že tí, čo pášu takéto veci, nestanú sa dedičmi kráľovstva Božieho. Ovocie Ducha je však láska, radosť, pokoj, trpezlivosť, láskavosť, dobrotivosť, (zhovieavosť,) miernosť, vernosť, (skromnosť), zdržanlivosť, (čistota). Proti takýmto zákonom nemá moci. Tí totiž, čo patria Kristovi, ukrižovali svoje telo, aj s jeho náruživosťami a žiadosťami.“

Evanjelium podľa Matúša. 6, 24-33.

Proti malicherným starostiam.

In illo témpore: Dixit Jesus discipulis suis: Nemo potest duobus dōminis servíre: aut enim unum ódio habébit, et álterum díliget: aut unum sustinébit, et álterum contémnet...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: Nikto nemôže dvom pánom slúžiť, keďže alebo jedného bude mať v nenávisť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridŕžiavať a tým druhým opovrhovať. Nemôžeme slúžiť Bohu i mamone. Preto vám hovorím: Nebuďte ustarostení o svoj život, čo budete jesť a čo budete piť, ani o svoje telo, čím sa budete odievať.

Či život nie je viac ako jedlo a či telo nie je viac ako rúcho? Pohliadnite na vtákov nebeských! Ani nesejú, ani nežnú, ani do stodôl neshromažďujú, no váš Otec nebeský kŕmi ich. Či vy nie ste oveľa viac ako ony? A kto z vás by si vedel svojimi starosťami predĺžiť život čo len o lakeľ? A čo sa tak staráte o svoj odev? Pozorujte poľné lalie ako rastú! Nepracujú ani nepradú. Hovorím vám, ani Šalamún vo veľkej svojej nádhere nebol tak zaodetý ako jediná z nich. Keď teda Boh poľnú trávku tak šatí ktorá dnes je, a zajtra ju hodia do pece — či nie skôr vás, maloverní? Nebuďte teda ustarostení a nevravte: „Čo budeme jesť?“ — alebo: „Čo budeme piť?“ — alebo: „Čím sa zodejeme?“ Veď to všetko vyhľadávajú pohaní. Váš otec totiž vie, že toto všetko potrebujete. Hľadajte teda najprv kráľovstvo (Božie) a jeho spravodlivosť, a toto všetko sa vám pridá.

Meditácia.

1. Nemožno dvom pánom slúžiť. Nemožno byť naraz aj hmotárom, aj duševným človekom. Nemožno naraz slúžiť aj Bohu, aj peniazom, mamone. Boh je nositeľom všetkého, čo je duchovné, šľachetné a nadprirodzené. Peniaze zas znamenajú všetko, čo súvisí s hmotou a čo slúži telu. Peniaze robia z človeka najbiednejšieho otroka, vyprázdnia mu srdce, ktoré sa stane zátvrdilým a sebeckým. Peniaze potrebujeme, ale nikdy nie sú bez nebezpečenstva pre nás, že stratíme duševnú postać svoju, lebo namiesto duševných hodnôt začneme sbierať groše, čo sa stane náruživosťou a hlavnou našou starosťou.

2. Starieť sa musíme o seba a o svojich, ale správna starosť nie je malicherným ustarostením, ale statočnou prácou Bohom žehnanou. Na toto Božie požehanie stavia Ježiš všetku starosť našu. Bez požehania Božieho márna naša práca a usilovnosť, a zas keď je Božie požehnanie na našej usilovnosti, i tie najmenšie veci nám slúžia pre tuzemský dobrobyt. Čo nám osoží, keď sa aj zoderieme v práci, keď skoro zbláznime od starostí? Duševný pokoj, vnú-

torná radosť je hlavnou vecou. A pokoj, radosť závisí od Boha.

3. Celé evanjelium, ktoré je vzaté z reči Pána na hore, zdôrazňuje úplnú dôveru v Boha. Ježiš vždy prizvukuje synovstvo Božie. Keď je Boh naším Otcom, musíme mať voči nemu skutočnú dôveru. Jeho Prozreteľnosť sa o nás najlepšie postará, najmä vtedy, keď sa celkom oddávame jeho svätej vôli. V nebi sa anjeli a svätí celkom podrobujú vôli Božej, tak to musí byť aj na zemi. Toľko znamená naša modlitba v Otčenáši: buď vôľa Tvoja, ako v nebi, tak i na zemi! Môžeme byť istí, že On postará sa o to, aby sme mali aj toho každodenného chleba.

Pätnásta nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Inclína, Dómine, aurem tuam ad me, et exáudi me: salvum fac servum tuum, Deus meus, sperántem in te... Žalm 85. — Paue, nakľon sluch Tvoj ku mne a vyslyš ma. Bože môj, uzdrav sluhu Tvojho, ktorý dúfa v Teba.

Modlitba.

Ecclésiam tuam Dómine, miserátio continuáta mundet et múniat; et quia si ne te non potest salva consístere; tuo semper múnere gubernétur. Per Dóminum nostrum...

Pane, nech Cirkev Tvoju očisťuje a posilňuje stále milosrdenstvo Tvoje; a keďže bez Teba obstať nemôže, nech ju vždy spravuje milosť Tvoja. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

L e k c i a z listu svätého Pavla Galatanom, 5, 25-26; 6, 1-10. Opisuje pravé kresťanské smýšľanie. „Ak podľa Ducha žijeme, podľa Ducha aj obcujme! Nebuďme žiadostiví márnej chvály, popudzujúc sa a závidiac si druh druhovi! Bratia, ak by niekoho pristihli pri nejakom poklesku, vy, ktorí ste Duchom

obdarení, napravte ho v duchu miernosti! Veď aj ty si musíš dávať pozor, aby si nepodľahol pokušeniu. Navzájom si znášajte bremená, lebo tak splníte zákon Kristov! Keď si niekto o sebe myslí, že je niečím, vskutku však nie je ničím, sám seba klame. Nech si teda každý skúma skutky, aby mal chválu pred sebou, a nie pred iným, lebo každý si musí sám niesť svoju farchu. Komu sa dostáva vyučovania v slove (Božom), nech zo všetkého, čo má, dožičí tomu, kto ho vyučuje. Nemýľte sa, Boh sa nedá vysmievať! Čo človek rozsieva, to bude aj žať! Kto si telu rozsieva, z tela bude žať porušenie; kto Duchu rozsieva, z Ducha bude žať večný život. Len sa nedajte znechutiť v konaní dobrého, lebo ak neochabneme, v pravom čase budeme aj žať! Preto teda, kým máme čas, robme dobré všetkým, ale najmä príslušníkom svojej viery." Je to celá lekcia. Každá veta nám dáva dôležité myšlienky na meditáciu.

Evanjelium podľa Lukáša. 7, 11-16.

Vzkriesenie naimského mladíka.

In illo témpore: Ibat Jesus in civitatē, quae vocabātur Naim: et ibant cum eo discipuli ejus et turba copiōsa. Cum autem appropinquāret portae civitātis, ecce, defūctus efferebātur filius unicus matris suae: et haec vidua erat...

Za onoho času šiel do mesta, ktoré sa volá Naim. Išli s nim jeho učeníci a veľký zástup. Ako sa priblížili k mestskej bráne, práve vynášali mŕtveho jedného syna matky, a tá bola vdova. Veľký zástup z mesta bol s ňou. Keď ju Pán zazrel, uľútilo sa mu jej a povedal jej: „Neplač!“ Tu pristúpil, dotkol sa már — nosiči hneď zastali — a povedal: „Mládenec, hovorím ti, vstaň!“ Mŕtvy sa posadil a začal hovoriť. Dal ho teda jeho matke. Všetkých zachvátil stích. Chválili Boha a hovorili: „Veľký prorok povstal medzi nami, a Boh navštívil svoj ľud.“

Meditácia.

1. Ježiš pri vzkriesení mŕtveho mladíka ukazuje sa ako dobrý človek a ako všemohúci Boh. Lúto mu je vdovy, ktorá stratila jediného svojho syna. Nemôže ísť okolo ľudí tak, aby im nepomohol. „Neplač“ — potešuje. Ale potom zazneje aj slovo božskej moci: vstaň. Mládenec vstane, hovorí. Ježiš ani jedného z nás nenechá na márach smrti. Stretnem sa s ním aj ja pred bránami mesta, ktoré sa volá Život, stretnem sa s ním vtedy, keď opustím tento svet a budem sa uberať na druhý. Stretnem sa s ním na chvíľu, aby mi bolo určené, kam má ísť duša moja... Ale aj to telo moje sa stretne s Ježišom na konci sveta, pred bránami konečnej večnosti. On, Pán života a smrti, bude ma k sebe volať, aby som zodpovedal za dušu a za telo. Komu ma bude vtedy, vzkrieseného, odovzdávať?...

2. I my odprevádzame svojich milých, otca, matku, bratov, sestry, deti, rodinu a priateľov na cintorín. Sme zronení. Veď neraz ten mŕtvy nám znamenal všetko v živote. Treba sa lúčiť. Ježiš nám ho nevzkriesi, ale v duši našej zazneje jeho hlas: Neplač... vstaň. Nesieme svoj kríž. Potecha — Spasiteľ.

3. Môžu nás vyniesť mŕtvych aj v mladom veku. Preto musím byť pripravený na večnosť vždy. To si nemôžem nechávať na staré dni, ktorých sa, možno, nedožijem. Preto sa duševne zdokonaľujem už od mladosti, aby som mal stále istú zásobu i pre tento život, i pre druhý.

4. Mnohí dobrí rodičia oplakávajú svojho syna, svoju dcéru, svoje deti, lebo tieto odpadli od viery, sklzly sa na cestu nemravnú. Taký syn, taká dcéra sa stáva cudzou u otca, u matky. Sú to predčasne vynášané mŕtvoly z domu rodičovského. Nešťastní rodičia a ešte nešťastnejšie deti. Treba chrániť život detí, i ten duševný, treba dbať o zdravie mládeže, aj o to duševné. Ináč pomaly nám moderné prúdy vynesú mŕtvoly mládeže a spustne mesto spásy.

5. Možno, aj moja vlastná duša je mŕtva. Oplakáva ma matka Cirkev. Niekedy sám najlepšie cí-

tim svoju hriešnu zmeravelosť, ktorá mi zabráňuje dať znaky krásneho života. Príď, Ježišu, dotkni sa mojich már, môjho srdca, pomôž mi k novému životu, otvor mi oči, pozri do nich a povedz spasiteľné, mocné slovo: Hovorím ti, vstaň!...

Šestnásta nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Miserere mihi, Dómine, quóniam ad te clamávi tota die: quia tu, Dómine, suávis ac mitis es... Žalm 85. — Zmiluj sa nado mnou, Pane, veď celý deň volám k Tebe, lebo si, Pane, nežný, láskavý...

Modlitba.

Tua nos, quaesumus, Dómine, grátia semper et praevéniat et sequatur: ac bonis opéribus júgiter praestat esse inténtos. Per Dóminum nostrum...

Prosíme Ťa, Pane, nech nás vždy predchádza a sprevádza milosť Tvoja a nech nás ustavične povzbudzuje v konaní dobrých skutkov. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

L e k c i a z listu svätého Pavla Efezanom. 3, 13-21. Apoštol sa modlí za nás, aby sme vnútorným životom zosilneli a tak Krista vo svojom srdci zachovali. Čiastka tejto lekcie sa číta na sviatok Božského Srdca, ako je na strane 353.

E v a n g e l i u m podľa Lukáša. 14, 1-11.

Hostina u farizeja.

In illo témpore: Cum intráret Jesus in domum cujúsdam princípis pharisaeórum sábbato manducáre panem, et ipsi observábant eum...

Za onoho času, keď Ježiš v sobotu vošiel do domu ktoréhosi popredného farizeja, aby jedol chlieb, oni ho pozorovali. A hľa, bol pred ním akýsi človek, čo

mal vodnatieľku. Tu prehovoril Ježiš a povedal zákonikom a farizejom: „Či slobodno v sobotu uzdraviť, a či nie?“ Oni mlčali. On ho chytil, uzdravil a prepustil. A povedal im: „Ak voľakomu z vás syn alebo vól padne do studne, či ho hneď nevytiahnete v sobotný deň?“ A nemohli mu na to odpovedať. — Keď spozoroval, ako si pozvaní vyberali predné miesta, povedal im toto podobenstvo: „Keď ťa niekto pozve na svadbu, nesadaj si na prvé miesto, aby nebol medzi tými, čo boli pozvaní, úctyhodnejší ako ty, a prišiel by ten, čo pozval teba i jeho a povedal by ti: »Daj tomuto miesto!« — vtedy by si s hanbou musel zaujať posledné miesto. Ale keď ťa kto pozve, choď a sadni si na posledné miesto, aby keď príde ten, čo ťa pozval, povedal ti: »Priateľu, posuň sa vyššie.« Vtedy sa ti dostane cti pred všetkými, čo s tebou stolujú. Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.“

Meditácia.

1. Boly to len otrocké duše, tí farizeji! Radšej by boli nechali zahynúť človeka, len aby zachovali zákon soboty. Ježiš svojimi otázkami chce ich priviesť na nemožnosť takéhoto smýšľania, ktoré sa pridržiava vonkajšieho predpisu, ale pritom je proti úmyslu zákona a škodí veci samej. Pravá kresťanská zásada je, že úmysel má hlavnú cenu, a nie čin a úspech. To je aj zásada kresťanskej morálky. Veď aj plnenie povinnosti, plnenie záväzkov, plnenie predpisov a zákonov dostáva svoju cenu od úmyslu, ktorým to plnenie konám. Tento úmysel mi musí byť vodcom a meradlom, aby som sa pre jeden predpis neprehrešil proti vyššiemu zákonu prírodnému alebo Božiemu. Na to treba trocha inteligencie duševnej a zdravého rozumu, no i šľachetného srdca.

2. Stane sa, že človek práve pod rúškom zachovávanía akýchsi bližších predpisov schválne vyhýba vyššej a dôležitejšej povinnosti. Tak si uspokojuje svedomie. No také svedomie je chybné a nespravu-

je ho duch Ježišov. Aj to je chyba, keď sa niekto otrocky pridržiava predpisov vonkajších, a pritom si myslí, že je už svätý. Všetko závisí od toho, aký je vnútri.

3. Náš sabbat je nedeľa. Máme ju zachovávať bez práce, bohoslužbami. Ale nezabúdajme, že aj najnevyhnutnejšou prácou, ktorú bezprostredne vyžaduje pomoc bližnému, konáme i službu Bohu. Takéto smýšľanie vyžaduje láska k Bohu a duch zákona.

4. Ako prejavovali farizeji prepiatu úctu k litere zákona, tak sa húževnate pridržiavali aj spoločenských predpisov, a to najmä vtedy, keď ony lichotily im samým. Vyhľadávali prvé miesta, lebo im to vraj patrilo. Pritom nemali ohľad na iných. Ježiš ich poučuje o zdravom, pokornejšom smýšľaní. Spoločenské zvyky sú potrebné, lebo spravujú zdravý beh stykov medzi ľuďmi, ale kresťanské spoločenské zvyky musia vynikať skromnosťou a úprimnosťou. Pritom pre spoločenský úspech netreba obetovať svoje zásady. Kristus vďačne vyhovel pozvaniu farizeja, aby prišiel k nemu na obed, ale preto nezaprel svoje názory, ba ukázal, že katolícky človek môže pôsobiť aj v kruhu neprajníkov poučne a presvedčivo.

5. Práve ja, inteligentný človek, musím dávať pozor, aby som nebudil všade pozornosť svojou dotieravosťou a hlasným slovom. Musím sa hlásiť, ale prácou a múdрым, krátkym, dobre rozmysleným slovom. Vtedy budem mať vážnosť i ja, i moja práca, i moje postavenie, i vec, ktorú zastupujem — katolicizmus.

Sedemnásť nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Justus es, Dómine, et rectum iudícium tuum: fac cum servo tuo secúndum misericórdiam tuam... Žalm 118. — Spravodlivý si, Pane, a správny je Tvoj súd. Učiň so svojím sluhom podľa svojho milosrdenstva.

Modlitba.

Da quaesumus, Domine, populo tuo diabólica vitæ contagia: et te solum Deum pura mente sectari. Per Dominum nostrum...

Prosíme, Pane, daj ľudu svojmu, aby vyhýbal diabolskej nákaze a čistým srdcom pridŕžal sa Teba, jediného Boha. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Efezanom. 4, 1-6. Apoštol píše kresťanom z väzenia rímskeho, pripomína im jednotnosť ducha a smýšľania. Prečítajme si celú lekciu:

„Veľmi vás teda prosím, ja väzeň v Pánovi: Žite dôstojne podľa povolania, ktorým vás (Boh) povolal! Vo veľkej pokore, dobrotivosti a trpezlivosti; znášajte sa navzájom v láske a usilujte sa zachovať jednotu ducha vo sväzku pokoja! Buďte jedno telo a jeden duch, ako ste aj povolaní v jednej nádeji svojho povolania! Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst. Jeden je aj Boh a Otec všetkých, ktorý je (a účinkuje) nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých nás.“

Evanjelium podľa Matúša. 22, 34-46.

Hlavný príkaz a Mesiáš, syn Dávidov.

In illo tempore: Accesserunt ad Jesum pharisaei: et interrogavit eum unus ex eis legis doctor, tentans eum: Magister, quod est mandatum magnum in lege?...

Za onoho času, keď sa farizeji dozvedeli, že umlčal saducejov, sišli sa, a jeden z nich — bol to zákoník — ho pokúšal: „Učiteľ, ktoré je hlavné prikázanie v zákone?“ Odpovedal mu (Ježiš): „Milovať budeš Pána Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou. Toto je najväčšie a prvé prikázanie. Druhé však mu je podobné: Milovať budeš bližného svojho ako seba samého. Na týchto dvoch prikázaniach spočíva celý zákon a proroci.“ A keď sa farizeji shromaždili, spýtal sa ich Ježiš: „Čo sa vám zdá o Kristovi? Čí syn je?“ — Odpovedali mu: „Dávidov.“ Povedal im: „Akože ho potom Dávid môže

volal v duchu svojim Pánom, keď vraví: Povedal Pán môjmu Pánovi: Posad sa na moju pravicu, dokiaľ ti nepoložím tvojich nepriateľov pod nohy ako podnožku. Keď ho teda Dávid volá Pánom, akože mu je spolu i synom?" A nikto mu nevedel odpovedať ani slova, ani sa ho od toho dňa nikto viac neopovážil spytovať.

Meditácia.

1. Na konci svojho účinkovania chodieval Ježiš pred sviatkami skoro každý deň z Betánie, kde mal nocľah, do Jeruzalema učiť. Farizeji chceli mať všetkým možným spôsobom akúsi zádrapku, aby mohli proti nemu voľačo podniknúť. Radili sa medzi sebou, ako ho podchytiť. No Ježiš vždy odpovedá dôstojne a pokojne. Jeho protivníci musia mlčať. O hlavnom zákone sme už meditovali na dvanástu nedeľu po Svätom Duchu.

2. Na dvoch hlavných príkazoch sa zakladá celý zákon a proroci aj dnes. Kde niet lásky k Bohu a k bližnému, tam niet opravdivého zákona, tam zákony a predpisy nemajú pevného koreňa v srdciach ľudských. Tobôž, keď sám zákon nemá ohľad na povinnú službu Bohu a sociálny cit. A kto chce učiť, kto chce byť prorokom nových vied a náuk, ten musí tiež stavať na láske k Bohu a na kresťanskej humanite.

3. Ježiš neomešká pokúsiť sa, aby priviedol farizejov na správny názor o Mesiášovi. Oni čakali syna Dávidovho, slávneho, mocného, víťazného, ale čakali ho ako jednoduchého človeka. Ježiš svojou otázkou chcel ich priviesť k tomu, aby uznali aj božstvo Mesiáša, o ktorom sám Dávid hovorí, že sedí na pravici Otca ako víťaz. Len kto vidí v Mesiášovi aj Boha, môže sa oduševňovať za toho chudobného Ježiša, ktorý podmanil svet, lebo vidí v ňom veľducha všemohúceho. No márne boli pokusy Ježišove. Židia tvrdo zostávali pri svojich názoroch, Ježiš im bol nepohodlným prorokom, ktorého treba odstrániť.

Aj dnes mnohým je Ježiš len slávnym prorokom, ktorého evanjelium je pekným a zaujímavým čítaním, ktoré je poučné, ale nie záväzné. Títo sú tiež hotoví Krista hocikedy, keď sa im stáva nepohodlným, ukrižovať. Jeho Cirkvi a jeho nasledovníkov tým viac.

4. Zas ma nadchne krásne povedomie Ježiša. Boh je on, a to dáva najavo pri každom výstupe, v každom slove. Verím v jeho božstvo. Klaniam sa mu. Mne On nie je len dávny prorokom, ale prítomným Bohom, Otcom a vodcom. Jeho evanjelium je mojim živým pokrmom duševným.

Osemnásta nedeľa po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Da pacem, Dómine, sustinentibus te, ut prophetae tui fideles inveniántur: exáudi preces servi tui et plebis tuae Israel... Eccl. 36. — Pane, daj pokoja tým, ktorí dúfajú v Teba, aby sa Tvoji proroci dokázali pravými. Vyslyš prosby sluhu svojho a ľudu Tvojho izraelského...

Modlitba.

Dirigat corda nostra, quaesumus, Dómine, tuae miserationis operatio: quae tibi sine te placere non possumus. Per Dóminum nostrum...

Prosíme Ťa, Pane, spravuj srdcia naše účinkom zmilovania Tvojho, lebo bez pomoci Tvojej nemôžeme sa Ti páčiť. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z prvého listu svätého Pavla Korintanom. 1, 4-8. Upomína nás na potrebnú povďačnosť voči Bohu za milosť. „Ustavične vzdávam svojmu Bohu vďaka za vás, za tú milosť Božiu, ktorá vám bola daná v Kristu Ježišovi... že nezaostávate v nijakej milosti...”

Evanjelium podľa Matúša. 9, 1-8.

Uzdravenie porazeného.

In illo témpore: Ascéndens Jesus in navículam, transfretávit et venit in civitatém suam. Et ecce, offerébant ei paralýticum jacéntem in lecto...

Za onoho času vstúpil na loďku, preplavil sa na druhý breh a vrátil sa do svojho mesta. Tu mu priniesli porazeného človeka, ktorý ležal na posteli. Keď Ježiš videl ich vieru, povedal porazenému: „Dúfaj, synu! Odpúšťajú sa ti hriechy.“ A hľa, niektorí zákoníci mysleli v sebe: „Tento sa rúha!“ Keďže Ježiš videl ich myšlienky, pýtal sa ich: „Prečo myslíte zlé vo svojich srdciach? Čože je ľahšie povedať: »Odpúšťajú sa ti hriechy!« — alebo rozkazať: »Vstaň a choď?« Ale aby ste vedeli, že Syn človeka má na tomto svete moc odpúšťať hriechy, — vtedy povedal porazenému: — Vstaň, vezmi si posteľ a id domov!“ Ten vstal a odišiel do svojho domu. Keď to zástupy videly, zľakly sa a chválily Boha, ktorý takúto moc dal ľuďom.

Meditácia.

1. V Kafarnaume býval Peter a jeho rodina, preto sa tam cítil Ježiš ako doma. Kafarnaum bolo jeho mestom. Tam robil tento zázrak, uzdravil porazeného. Ale zaslepenosť úradnej vrstvy židovského národa bola toľká, že farizejov a zákoníkov nepohol ani zázrak. To je moc predsudkov aj dnes. Ľudia majú svoju zažitú ideologiu, od ktorej len ťažko odstupujú. Súvisí to s ohromnou psychickou slabosťou väčšiny ľudstva. V duchu ľudskom je veľmi málo miesta. Keď sa ta dostane hociktorá všedná mienka, tá sa zapeleší ako hrdza do železa, a nedajbože ju odpratať. Ľudia sú vedení telami svojimi, pohodlím, preto ani nedbajú, keď úzucký priestor ich duševnej komory zaujmú prechodné heslá, ktoré nevyrúšajú ich nízke náklonnosti. Tu nemá čo hľadať náboženská myšlienka, ktorá sa chce uplatniť aj proti telu, aj

proti pohodliu. Pridržiavanie sa predsudkov ukazuje duchovnú inferioritu, ktorá nie je prístupná ani logickému dokazovaniu, ani rozumovej premene. Moderný človek, ktorý je zväčša technikou duševne sníženým tuctovým tvorom, má najmä proti nábožen-skému životu svoje zakorenené predsudky. Jeho jediným argumentom je práve vonkajšia technika, povrchná kultúra materialistická. V týchto veciach sa vyžije chatrná duchovnosť dneška. Táto nedbalosť o veci vyššie je najväčšou prekážkou nábožného života u inteligenta. Musí to byť milosťou Božou osvie-tená inteligencia, ktorá vie zaujať jej patriace miesto v riši duševnej. Ako vysoko stojí Ježiš nad týmto dnešným svetom, a predsa ako blízko je nám.

2. Uzdraviť dušu, odpúšťať hriechy je väčšia výkonnosť, než uzdraviť telo. Už toto je ťažký oriešok pre nás, ktorí vieme obdivovať lekára, keď dobre lieči a operuje, ale nemáme smyslu pre vnútornú reformáciu človeka. Ježiš uzdravuje, aby sa vyliečila aj duša. To je zásada našej kresťanskej charity. Keď dávame iným pomoc, keď stavíme sanatóriá, ústavy pre chudobných a nemocných, robíme to nielen pre dobro tela, ale aj pre dobro duše. Kresťanská myšlienka všetko posväť, všade dvíha dušu v človekovi, aby mal povedomie vyššieho života.

3. Aké uspokojenie je opustiť spovednicu s po-vedomím, že mi Boh odpustil. Hriechom ochromená duša ožije, púšťa sa do nového boja a dostáva sily pre pozitívnu stavbu charakteru.

4. Ježiš uzdravil porazeného, keď videl vieru tých, čo ho priniesli. V tých zrakoch bola tichá, úpenlivá modlitba. Aj my sa modlievame za iných. Boh vidí našu vieru, pomôže tomu, za ktorého sa modlíme. Po-nímam teda vážne žiadosť svojich známych, keď ma prosia, aby som sa za nich pomodlil. I ja si želám, aby sa za mňa modlili. To je opravdivé obcovanie svätých, výmena duševných síl, ktorá spravuje sve-ty. Teplá myšlienka, ktorou želám dobré svojmu bliž-nému, preráza nebesá a dobýva srdce Božie.

Devätnásta nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Salus pópuli ego sum, dicit Dóminus: de quacúmque tribulatióne clamáverint ad me, exáudiam eos: et ero illórum Dóminus in perpétuum... Žalm 36. — Pán hovorí: Ja som spása ľudu, v akejkoľvek núdzi budú ku mne volať, vyslyším ich a budem ich pánom na veky.

Modlitba.

Omnípotens et miséricors Deus, univérsa nobis adversántia propitiátus exclúde: ut mente et corpore páriter expediti, quae tua sunt liberis méntibus exsequámur. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci a milosrdný Bože, odvráť milostive od nás všetky protivenstvá, aby sme na duši i na tele nehatení mohli voľným srdcom venovať sa službe Tvojej. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

L e k c i a z listu svätého Pavla Efezanom. 4, 23-28.
Je tu celá:

„Obnovte sa vo svojom smýšľaní, a oblečte si nového človeka, stvoreného podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti! Preto odhodte lož a každý hovorte so svojím bližným iba pravdu, lebo sme si navzájom údmi! Aj keď sa rozhneváte, nedajte sa strhnúť k hriechu! Slnko nech nezapadá nad vašim hnevom. Nedávajte takto diablu príležitosť! Ten, čo kradol, nech už viac nekradne, ale nech pracuje a poctivo si zarába vlastnými rukami, aby mal z čoho udeliť aj núdznym!“

E v a n g e l i u m podľa Matúša. 22, 1-14.

Kráľovská hostina.

In illo témpore: Loquebátur Jesus princípibus sacerdotum et pharisaéis in parábolis, dicens: Símile factum est regnum caelórum hómíni regi, qui fecit núptias filio suo...

Za onoho času Ježiš znova pokračoval v podobenstvách a hovoril: „Kráľovstvo nebeské sa podobá človeku — kráľovi, ktorý vystrojil svadbu svojmu synovi. Poslal svojich sluhov, aby zavolali pozvaných na svadbu; ale (pozvaní) nechceli prísť. Preto opäť poslal iných sluhov s odkazom: »Povedzte pozvaným: Hľa, pripravil som už svoju hostinu; moje voly a ostatný kímny dobytok je už pozabíjaný a všetko je pripravené. Poďte na svadbu! No oni nedbali na to, ale sa porozchádzali, jeden na svoje polia, iný po svojom obchode. Ba ostatní pochytili jeho sluhov, zhanobili ich a pozabíjali. Kráľ však (keď sa o tom dopočul), rozhneval sa, poslal svoje vojsko, tých vrahov zahubil a ich mesto podpálil. Potom povedal svojim sluhom: »Svadba je pripravená, ale pozvaní neboli jej hodní. Preto idte na križne cesty, a kohokoľvek nájdete, zavolajte ho na svadbu.« Sluhovia vyšli na cesty a posháňali všetkých, ktorých len našli, tak zlých ako i dobrých. I naplnila sa svadobná sieň hodovníkmi. Keď potom kráľ vošiel, aby si pozrel hodovníkov, zbadal tam človeka, neoblečeného do svadobného rúcha. I povedal mu: »Priateľu, akože si sa opovážil sem vojsť bez svadobného rúcha?« Ten však ostal bez slova. Vtedy rozkázal kráľ sluhom: »Sviažte mu ruky a nohy. Vyhodte ho do vonkajšej tmy; tam bude plač a škripanie zubmi.« Lebo mnoho je povolaných, ale málo vyvolených.“

Meditácia.

1. Podobenstvo o kráľovskej hostine je výčitkou pre úradných predstaviteľov národa židovského, že odmietli kráľovstvo Božie, ktoré bol priniesol Mesiáš. Odmietli i samého Mesiáša. Tých, čo zvestovali jeho príchod, nepočúvali, ba dokonca potupili. Preto Boh tiež zavrhol národ židovský a povolal pohanov, ostatné národy sveta. No aj títo si musia zaslužiť túto česť, majú si nadobudnúť pravé smýšľanie, lebo ináč budú vyhodení do tmy nevery a biedy.

2. Katolíkom byť je veľká česť. Málokedy myslíme na to. Patrí to do tajnosti Božej Prozreteľnosti,

že je jeden človek zaostalý pohan, druhý osvietený kresťan. Ale ľahko sa môže stať, že ten primitívny obyvateľ pustovných stanov je milší Bohu než kresťan, ktorý si nevie vážiť výhody svojho kultúrneho a svetonáhladového postavenia. Niekedy práve tí, čo najviac boli účastní na osobitnej pozornosti milosti Božej, sú ľahostajní a zanedbávajú svoju povinnosť duševnú.

3. Ja som tiež povolaný. A najmä ja, ktorý som sa učil, študoval, viac než iní ľudia, najmä ja, ktorý mám možnosť viac sa vhlbiť do právd náboženských. Som povolaný viesť nielen na poli spoločenskom, politickom, ale aj na poli náboženskom. Musím vždy s úctou a potešením prijímať pozvanie do práce katolíckej. Sluhov Božích nemôžem odmietať, musím im pomáhať v apoštolovaní. A keď ma to moje zdravo smýšľajúce srdce, stará tradícia a pomoc Božia už raz priviedly do kráľov náboženského života, musím sa pričiniť, aby som svoju čestnú úlohu dobre a statočne konal. Katolíkom byť, to znamená katolícky život viesť.

4. Usilujem sa chodiť na nedeľnú svätú omšu s dobrým svedomím, čistým srdcom, tobôž na sväte prijímanie, kde sa bezprostredne stretávam s Pánom, ktorý dáva hostinu a ktorý skúma svojich hostov.

5. Aj národy musia vyhovieť povolaniu Ježiša. A tu platí jeho výstraha Židom: „Kráľovstvo Božie sa vám vezme a prenesie na národ, ktorý bude prinášať náležitú úrodu.“ Tak u Matúša 21, 43.

Dvadsať nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Omnia, quae fecisti nobis, Domine, in vero iudicio fecisti, quia peccavimus tibi et mandatis tuis non obedivimus... Daniel 3, 31,
— Všetko, čo si nám učinil, Pane, plným právom si učinil, lebo sme sa prehrešili proti Tebe a neposlúchali sme príkazy Tvoje...

Modlitba.

Largire, quaesumus, Domine, fidelibus tuis indulgentiam placatus et pacem: ut pariter ab omnibus mundentur offensis, et secura tibi mente deserviant. Per Dominum nostrum...

Prosíme Ťa, Pane, udeľ vo svojej smierlivosti veriacim Tvojim odpustenie a pokoj, aby sa zároveň od všetkých hriechov očistili a Tebe pokojným srdcom slúžili. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

L e k c i a z listu svätého Pavla Efezanom. 5, 15-21. Je tu celá. Opisuje múdrosť života. „Bratia, dajte si teda veľký pozor, ako máte žiť! Nie ako nemúdri, ale ako múdri. Využívajte času, lebo dni sú zlé! Nebuďte nerozumní, ale usilujte sa pochopiť, čo je vôľa Pánova! Neopíjajte sa vínom, v ktorom sa skrýva samopašnosť, ale buďte plní Duchom (Svätým)! Odriekajte medzi sebou žalmy, chválospevy a duchovné piesne; zo srdca spievajte Pánovi! Ustavične za všetko dobrorečte Bohu a Otcu v mene Pána nášho Ježiša Krista! Buďte si navzájom poddaní v bázni Kristovej!“

E v a n g e l i u m podľa Jána. 4, 46-53.

Uzdravenie syna kráľovského úradníka.

In illo tempore: Erat quidam regulus, cujus filius infirmabatur Capharnaum. Hic cum audisset, quia Jesus adveniret a Iudaea in Galileam, abiit ad eum, et rogabat eum, ut descenderet et sanaret filium ejus: incipiebat enim mori...

Za onoho času žil istý kráľovský úradník, ktorý mal v Kafarnaume chorého syna. Ako počul, že Ježiš prišiel z Judska do Galiley, pobral sa k nemu a prosil ho, aby prišiel uzdraviť jeho syna, ktorý už umieral. I povedal mu Ježiš: „Ak len nevidíte divy a zázraky, neveríte!“ Kráľovský úradník mu hovoril: „Poď, Pane, kým mi dieťa neumrie!“ Ježiš mu povedal: „Choď, syn ti žije!“ A ten človek uveril Ježišovým slovám a

šiel. Ešte bol na ceste, keď mu prišli naproti sluhovia a zvestovali, že mu syn žije. Pýtal sa ich teda na hodinu, v ktorej sa mu poľavilo. Povedali mu: „Včera okolo siedmej prestala mu horúčka.“ Tu poznal otec, že to bolo práve v tú hodinu, keď mu Ježiš povedal: „Syn ti žije!“ A uveril on aj celá jeho rodina.

Meditácia.

1. Ježiš sa stretol s úradníkom kráľovským v Káne, kde bol vodu premenil na víno. Spasiteľa trochu mrzí, že ho Iudia pokladajú za obyčajného zázračného lekára, ktorý musí prísť k nemocnému, aby uzdravoval. Keď nevidia bezprostredne tie divy, neveria. No, aby ukázal úradníkovi, že jeho moc je vyššia, neviazaná k prítomnosti, mocným slovom božským uzdravil nemocného, ktorý ležal ďaleko v Kafarnaume. Ale aj tu vysvitlo, že Ježiš urobil tento zázrak, aby človeka priviedol ku viere.

2. Sám zázrak nestačí pre vieru. Koľko zázrakov spravil Ježiš, a tí, čo zázraky videli, predsa zväčša neverili. Vždy mali výhovorky. Vôľu veriť a Bohu sa oddať ani najväčší zázrak neodníme. Náznaky a zázraky môžu byť človeku pohnútkou, ba rozhodujúcim dôkazom, aby veril, ale ešte ani uznanie zázraku samého, alebo pravdy učenia neznamena viera samu. Viera je vždy veľkou milosťou Božou a veľkou čnosťou. Áno, je veľkou milosťou Spasiteľovou, že činil zázraky, aby nám pomohol veriť. My veríme.

3. Pane, daj, aby som žil, žil duševným životom, krásnym, zdravým. Pomôž mi, aby mi klesla horúčka vášní. Podaj mi ruku svoju!

Jedenadvadsiata nedeľa po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

Introit. In voluntate tua, Domine, universa sunt posita, et non est, qui possit resistere vo-

luntáti tuae... Ester 13. — Na Tvojej vôli, Pane, spočíva všetko a niet takého, kto by sa mohol protivíť vôli Tvojej...

Modlitba.

Famíliam tuam, quaesumus, Dómine, continúa pietáte custódi: ut a cunctis adversitatibus, te protegénte, sit libera, et in bonis áctibus tuo nómini sit devóta. Per Dóminum nostrum...

Prosíme Ťa, Pane, chráň svoj ľud neustálou dobrotou, aby pod Tvojou ochranou bol oslobodený od všetkých protivenstiev a dobrými skutkami vzdával česť menu Tvojmu. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Efezanom. 6, 10-17. Aká má byť naša duševná výzbroj? „Oblečte sa do výzbroje Božej, aby ste mohli obstáť proti úkladom diabla“, lebo to je boj nie proti ľuďom „Z tela a krvi“, ale boj proti mocnostiam temnoty. Náš opasok má byť pravda, náš pancier spravodlivosť. Náš štít nech je viera proti šípmo zlosti, máme mať prilbu spásy a meč Ducha, čo je slovo Božie.”

Evanjelium podľa Matúša. 18, 23-35.

Nemilosrdný sluha.

In illo témpore: Dixit Jesus discíplis suis parabolam hanc: Assimilátum est regnum caelórum hómini regi, qui vóluit ratióne pónere cum servis suis...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom toto podobenstvo: „Kráľovstvo nebeské podobá sa kráľovi, ktorý sa chcel porátať so svojimi sluhami. Keď sa toto rávanie začalo, priviedli mu človeka, ktorý mu bol dlžen desaťtisíc talentov. Keďže nemal z čoho zaplatiť, rozkázal ho jeho pán predať, i jeho ženu i dievky i všetok jeho ostatný majetok, a (z toho) zaplatiť. Ale ten sluha padol pred ním a takto ho prosil: »Pane, po-

shovej mi, a všetko ti zaplatím.« Pán sa zlutoval nad sluhom, prepustil ho a odpustil mu aj dlžobu. Ten sluha však, len čo vyšiel, stretol sa s jedným zo svojich spolusluhov, ktorý mu dlhoval sto denárov. Zdrapil ho a škrtil: »Zaplať, čo mi dlhuješ!« Vtedy jeho spolusluha padol pred ním a prosil ho: »Poshovej mi ešte a zaplatím ti!« Ten však nechcel, ale odišiel a uvrhol ho do žalára, dokiaľ by mu nezaplatil dlh. Tu keď ostatní sluhovia videli, čo sa stalo, veľmi sa zarmútili. Išli k svojmu pánovi a rozpovedali mu všetko, čo sa bolo prihodilo. Vtedy si ho jeho pán predvolal a povedal mu: »Zlý sluha! Všetok dlh som ti odpustil, pretože si ma prosil. Či si sa teda nemal aj ty zlutovať nad svojím spolusluhom, ako som sa ja zlutoval nad tebou?« A rozhnevaný jeho pán vydal ho mučiteľom, dokiaľ by nezaplatil celý svoj dlh. Tak i môj Otec nebeský urobí vám, ak neodpustíte zo srdca každý svojmu bratovi.“

Meditácia.

1. Podobenstvo o nemilosrdnom sluhovi je jasné. Boh je milosrdný, odpúšťa nám aj najväčšie hriechy. My musíme mať to isté smýšľanie a máme vďačne odpúšťať svojim bližným, veď ich vina proti nám je naozaj malicherná oproti tej vine, ktorú nám odpustil Boh. Zátvrdilé srdce, ktoré nepozná odpúšťanie, zasluhuje najväčší trest.

2. Trvalý hnev, pomstychtivosť, je jeden z najťažších hriechov. V základoch pokazí dušu. Človek, ktorý nevie odpustiť inému, je hnilou dušou, ktorej vyšší život sa rozpadne. A je pritom slabý charakter, chýba mu veľkodušnosť, slepo sa pridrižiava svojej vášne. Opravdivá inteligencia sa ľahko udobrí, obmedzenosť sa v hneve vyžíva, ukazujúc svoju vyvýšenosť vonkajšiu, keď jej už vnútri niet.

3. „Odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom...“ To je naša ustavičná modlitba, ktorú nás sám Spasiteľ naučil. Týmito slovami mnohí samých seba odsudzujú. Odpúšťam každému zo srdca, aby i mne Boh odpustil...

Dvaadvadsiaa nedela po Svätom Duchu.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Si iniquitátes observáveris, Dómine: Dómine, quis sustinébit?... Žalm 129 — Pane, ak by si len na neprávosti pozeral, Pane, kto obstojí?

Modlitba.

Deus, refúgium nostrum et virtus: adésto piis Ecclésiae tuae précibus, auctor ipse pietátis, et praesta; ut quod fidéliter pétimus, effícaciter consequámur. Per Dóminum nostrum...

Bože, naša ochrana a sila, Ty sám si pôvodcom zbožnosti, preto vyslyš zbožné modlitby svojej Cirkvi a dožič, aby sme skutočne obsiahli, o čo Ťa dôverne prosíme. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

L e k c i a z listu svätého Pavla Filipanom. 1, 6-11. Apoštol má svoje radosti i starosti. „Mám nádej, že ten, ktorý začal vo vás dobré dielo, ho aj dokoná... A za to sa modlím, aby vaša láska vždy viac a viac rástla v dokonalom poznaní (viery) a v každom šlachetnom cite, aby ste boli schopní rozoznávať, čo je lepšie, a aby ste boli čistí a bez úhony v deň Kristov, prinášajúc (milosťou) Ježiša Krista hojné ovocie spravodlivosti na slávu a chválu Božiu.“

E v a n g e l i u m podľa Matúša. 22, 15-21.

Daňová otázka.

In illo témpore: Abeúntes pharisaéi consílium iniérunt ut cáperent Jesum in sermóne...

Za onoho času odišli farizeji a radili sa, ako by ho mohli podchytiť v reči. Poslali k nemu svojich učeníkov a herodiánov s dotazom: „Učiteľ, vieme, že si pravdovravný a ceste Božej podľa pravdy učíš a pritom na nikoho nedbáš, lebo nehľadíš na osobu človeka. Povedz nám teda, čo si myslíš: Slobodno platiť daň cisárovi a či nie?“ Ježiš spoznal ich zlomyseľnosť a povedal im: „Čo ma pokúšate, pokrytci? Ukážte mi

daňový peniaz!" — Oni mu podali denár. Spýtal sa ich (Ježiš): „Čí je tento obraz a nápis?" Odpovedali mu: „Cisárov." Tu im povedal: „Dávajte teda, čo je cisárovo, cisárovi, a čo je Božie, Bohu."

Meditácia.

1. Podlosť farizejov bola v tom, že poslali so svojimi učeníkmi aj prívržencov Herodesových, exponentov Ríma. Keď Ježiš pripustí daň platíť cisárovi rímskemu, je proti zákonu mojžišovskému, ktorý pozná len jedného panovníka, Boha. Keď zakáže platíť daň, majú zasa Rimania dôvod, aby ho obžalovali ako buriča proti moci rímskej. Ježiš spokojne a dôstojne odrazil ich útok a zmaril ich plán.

2. Cisárovi, čo je jeho, a Bohu, čo je Božie. Patríme dvom svetom: tunajšiemu, ktorý spravuje štátny život, a nadprirodzenému, ktorý spravuje duševný život. I tu i tam treba nám verne konať svoje povinnosti. Duševne založený človek je jedine spoľahlivým štátnym občanom, lebo pokladá štát za útvar spoločenský, Bohom samým nariadený, v rámci ktorého treba preukázať poslušnosť a úprimnú oddanosť. Vernosť štátu je pre katolíka otázkou svedomia.

3. Najsvätejšou povinnosťou katolíka ako štátneho občana je, pričiniť sa, aby v štáte dostalo sa aj Bohu tej pocty, ktorá mu patrí. Zbožnosť dáva mravné sily, bez ktorých ani jeden štát neobstojí. Katolík musí všetky svoje práva a sily vynaložiť a uplatniť, aby vedenie v štáte nedostalo do rúk živly, ktoré podkopávaním Božej a mravnej autority ohrožujú zdravý kultúrny vývoj a existenciu štátu. Trpezlivosť s takýmito ľuďmi nesmie znamenať slabosť alebo hriechu zhovievavosť. Štát viesť majú najcennejší a duševne najvyspelejší ľudia, teda ľudia vystrojení vrcholom inteligencie: náboženským životom.

4. Mnoho sklamaní si ušetřím, keď sa naučím spoznať ľudí. Najmä tých, čo nehovoria úprimne, svoje tajné žiadosti zakrývajú do lichotivých slov zdvorilosti, a sú podlí sebci, ktorí zo škody iných majú svoje úspechy.

Triadvadsiata nedela po Svätom Duchu.

Farba: zelená.

Introit. Dicit Dominus: Ego cōgito cogitationes pacis, et non afflictionis... Jer. 29. — Hovorí Pán: Myslím na pokoj a nie na súženie...

Modlitba.

Absolve, quaesumus Domine, tuorum delicta populorum: ut a peccatorum nexibus, quae pro nostra fragilitate contraximus, tua benignitate liberemur. Per Dominum nostrum...

Prosíme Ťa, Pane, odpusť previnenia ľudu Tvojmu, aby sme boli Tvojou dobrotivosťou oslobodení od pút hriechov, ktoré sme spáchali vo svojej slabosti. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

Lekcia z listu svätého Pavla Filipanom. 3, 17-21, 4, 1-3. Apoštol nám opisuje pravé kresťanské smýšľanie. „Nasledujte môj príklad... lebo mnohí žijú ako nepriatelia Kristovho kríža... Zatratenie je ich koncom, brucho im je bohom, hanba slávou a myslia len na to, čo je zemské. Naša vlasť je v nebesiach, odkiaľ očakávame Spasiteľa, Pána nášho Ježiša Krista... A vy, bratia moji, túžobne milovaní, moja radosť a môj veniec, len vytrvajte v Pánovi..."

Evanjeliu podľa Matúša. 9, 18-26.

Vzkriesenie dcéry Jairovej.

In illo tempore: Loquente Jesu ad turbas, ecce, princeps unus accessit et adorabat eum, di-

cens: Domine, filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, et vivet...

Za onoho času, kým rozprával, hľa, prišiel k nemu istý popredný muž, poklonil sa mu a povedal: „Pane, moja dcéra práve teraz zomrela. Ale príď, polož na ňu ruku, a ožije.“ Ježiš vstal a šiel za ním i so svojimi učeníkmi. A hľa, istá žena, ktorá trpela na krvotok dvanásť rokov, pristúpila k nemu odzadu a dotkla sa obruby jeho rúcha. Povedala si totiž: „Keď sa len jeho rúcha dotknem, ozdravím.“ Ježiš sa obrátil, a keď ju uzrel, povedal jej: „Dúfaj, dcéra, tvoja viera ťa uzdravila.“ A v tú hodinu žena ozdravela. Keď potom vstúpil Ježiš do domu toho popredného muža a uzrel tam pískajúcich na píšťalách a lomoziaci zástup, povedal: „Odíďte, lebo dievča neumrelo, ale iba spí!“ No oni ho vysmiali. A keď vyhnal zástup, vošiel dnu, chytil ju za ruku, a dievča vstalo. Povesť o tom rozniesla sa po celom tom kraji.

Meditácia.

1. Ten predstavený bol Jairus, ktorý spravoval synagogu, popredný a obľúbený človek. Mal ohromnú vieru, veď očakával od Ježiša výkon božskej moci. Jednoduchý človek môže uzdravovať, ale vzkriesiť nie. Ježiš odmenil túto vieru. Na ceste do domu Jairovho sa stal ešte jeden zázračný prípad. Aj tu odmenou za veľkú vieru bolo uzdravenie.

2. Viera nás uzdravuje. Viera je veľká moc, tá v Bohu zakotvená prostá viera, prepletená láskou a nádejou. Neverec ide slepo za neznámymi fantomami a keď ho tieto fantomy sklamú, ide do zúfalstva. Viera nikdy nezúfa, viera dodáva sily aj tomu, kto trpí celý život. Viera je najtrvalejšia sila duševná. Viera vládze zaceliť najboľavejšie rany a urážky. Viera vychováva ľudí jednej svätej veci úplne oddaných.

3. Dievča len spí. Toto je naša viera tiež. Telesná smrť je len spánkom až do vzkriesenia. Vonku v

prírode všetko umiera, listie padá a hynie. Človek nezhyne, jeho duša bude žiť na veky, lebo je v rukách Pána života a smrti. Naša smrť sa končí vždy s úprimným želaním: do videnia!

Posledná nedeľa po Svätom Duchu.

Je to nedeľa dvadsiata štvrtá po Svätom Duchu, a je aj vtedy posledná, keď pre skoršiu Veľkú noc vypadne nedeľa alebo aj viac po Zjavení, ktoré sa vsúvajú medzi nedeľu dvadsiatu tretiu a poslednú. Keď sa má vsunúť len jedna nedeľa, ktorá vystala po Zjavení, vtedy sa vsúva šiesta, keď sa majú vsunúť dve alebo viac nedeľ, vtedy po nedele dvadsiatej tretej nasleduje nedeľa 3., 4., 5., 6. po Zjavení, a len potom posledná po Svätom Duchu. Táto nedeľa je aj poslednou nedeľou cirkevného roku.

F a r b a : zelená.

I n t r o i t. Dicit Dóminus: Ego cógito cogitationes pacis... — ako na triadvadsiatu nedeľu po Svätom Duchu.

Modlitba.

Excita, quaésumus, Dómine, tuórum fidélium voluntátes: ut, divíni óperis fructum propénsius exsequéntes; pietátis tuae remédia maióra percipiant. Per Dóminum nostrum...

Prosíme Ťa, Pane, povzbud' vôľu svojich veriacich, aby dôkladnejšie využili ovocie bohoslužby, žeby tak viac milosti obsiahli od Tvojej dobrotivosti. Skrze Pána nášho...

2. a 3. modlitba ako na str. 357.

L e k c i a z listu svätého Pavla Kolosanom. 1, 9-14. Obsahuje modlitbu apoštolovu za kresťanskú dokonalosť. Je to také krásne, že si lekciu prečítame celú. „Neprestajne sa za vás modlíme a prosíme, aby vás naplnilo poznanie jeho vôle a všetka duchovná múdrosť a rozumnosť; aby ste žili bohumilo, na jeho úplnú spokojnosť, prinášajúc ovocie všetkých dobrých skutkov a rastúc v poznaní Boha. Aj aby vás posilnil všetkým účinkom svojej slávnej moci a dal

vám trpezlivosti a dobrotivosti, aby ste mohli radostne ďakovať Otcovi, že nás urobil hodnými mať so svätými účasť na údele svetla. On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna, v ktorom máme (skrže jeho krv) vykúpenie a odpustenie hriechov."

E v a n j e l i u m podľa Matúša. 24, 15-35.

Skaza Jeruzalema a koniec sveta.

In illo témpore: Dixit Jesus discipulis suis. Cum vidéritis abominationem desolationis, quae dicta est a Daniéle Prophéta, stantem in loco sancto: qui legit, intélligat...

Za onoho času povedal Ježiš svojim učeníkom: Keď teda na posvätnom mieste uzriete ohavné spustošenie, o ktorom hovorí prorok Daniel — kto toto číta, nech to pochopí —, vtedy tí, čo sú v Judsku, nech utekajú do vrchov. Kto bude vtedy na streche, nech nesostupuje, aby si vzal niečo z vecí v dome. A kto bude na poli, nech sa už nevracia domov vziať si vrchný oblek. Beda vtedy ženám v požehnanom stave a tým, čo v tých dňoch pridávajú. Preto modlite sa, aby ste nemuseli utekať v zime alebo vo sviatočný deň. Lebo vtedy nastane veľké súženie, akého nebolo od počiatku sveta až doteraz, a ani viac nebude. A keby tie dni (utrpenia) neboly skrátené, ani jediný človek by sa nezachránil. No pre vyvolených skrátiť sa tie dni. Ak by vám vtedy niekto povedal: »Hľa, tu je Kristus«, alebo: »Tamto je«, — neverte! Lebo vystúpia i falošní mesiási a iní falošní proroci a budú robiť veľké znamenia a zázraky, aby podľa možnosti zvedli aj vyvolených. Hľa, predpovedám vám to. Keby vám teda povedali: »Hľa, na púšti je«, — nevychádzajte! — »Hľa, skrýva sa v komorách«, — neverte! Lebo ako blesk zažiarí na východe a zasvieti až po západ, taký bude aj príchod Syna človeka. Kdekoľvek bude ležať mŕtvola, tam sa shromaždia aj supy. Hneď po súžení týchto dní slnko sa zatmie, mesiac nevydá svoje svetlo, aj hviezdy budú padať s neba a pevnosti nebies sa otrasú. Vtedy sa ukáže znamenie

Syna človeka na nebi a kvílif budú všetky národy sveta a uzrú Syna človeka prichádzať na oblakoch neba s veľkou mocou a velebnosťou. Potom rozpošle svojich anjelov za mohutného zvuku trúb, a shromaždia jeho vyvolených so štyroch svetových strán, od jedného konca neba až po druhý. Od figovníka však naučte sa podobenstvo. Keď mu ratolesť mladne a pučí lístie, viete, že blízko je leto. Tak aj vy, keď toto všetko uzriete, vedzte, že je už blízko, pred dvermi. Veru, vravím vám, nepominie sa toto pokolenie, kým sa toto všetko nestane. Nebo a zem sa pomínú, ale moje slová sa nepominú.

Meditácia.

1. To je najdlhšie evanjelium cirkevného roku. Ježiš vo veľkých črtách maľuje kontúry budúcnosti, smutné vidiny, ktoré v návale hovoru a profetického pátosu splývajú dovedna. Ako celkom blízka udalosť je opisovaná skaza mesta Jeruzalema, ktorá sa vyplnila roku 70 po Kristu. Ale ihneď pri opisovaní tejto skazy prechádza Spasiteľ na opisovanie udalosti, ktoré sa budú diať na konci sveta.

2. Je koniec cirkevného roku. Ako som prežil tento rok? Veď celý cirkevný rok mal byť rokom milostí a zdokonaľovania. Ako som napredoval v duševnom živote? Práve toto evanjelium mi ukazuje, že beh sveta rýchlym tempom speje dopredu, že príde raz koniec, ale najprv príde koniec môjho života. Pripravujem sa.

3. Po konci sveta nasleduje nový život, vzkriesenie, nový svet večnosti. To sú najkrajšie kontúry môjho kresťanského horizontu, na okraji ktorého sa stráca starý liturgický rok, aby nastúpil nový s pevnejšou vôľou a s väčšími nádejami.

Sviatok Krista Kráľa.

Odbavuje sa v poslednú nedeľu októbra. Z nedele, ktorá by bola na rade po Svätom Duchu, berie sa len modlitba a posledné evanjelium.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, et divinitatem, et sapientiam, et fortitudinem, et honorem. Ipsi glória et impérium in saecula saeculorum... Zjav. 5, 12. — Hodný je baránočk, ktorý bol zabitý, aby prijal moc, Božstvo, múdrosť, silu a úctu. Jemu patrí sláva a vláda na veky vekov...

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus, qui in dilecto Fílio tuo, universorum Rege, omnia instaurare voluisti: concéde propítius; ut cunctae famíliae Géntium, peccáti vulnere disgregatae, ejus suavíssimo subdántur império. Qui tecum vivit...

Všemohúci večný Bože, ktorý si chcel všetko obnoviť vo svojom premíľom Synovi, Kráľovi celého sveta, dovoľ milostive, aby sa jeho nežnej vláde podrobila celá veľká, ale ranou hriechu rozdrobená rodina národov. Ktorý s Tebou žije...

2. modlitba o nedeli.

L e k c i a z listu svätého Pavla Kolosanom. 1, 12-20. „(Ďakujeme Otcovi,) že nás urobil hodnými mať so svätými účasť na údele svetla. On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna, v ktorom máme (skrže jeho krvi) vykúpenie a odpustenie hriechov. On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený zo všetkého stvorenia, lebo v ňom bolo stvorené všetko, čo je na nebesiach a čo je na zemi, viditeľné a neviditeľné, prestoly a panstvá, kniežatstvá a mocnosti. Všetko je stvorené skrže neho a pre neho. On bol predo všetkým a všetko má v ňom svoje bytie. On je hlavou tela Cirkvi, on je počiatok (všetkého), prvorodený medzi tými, čo vstali z mŕtvych, a vo všetkom má prvenstvo. (Boh) totiž chcel, aby v Kristovi prebývala všetka plnosť, aby skrže neho smieril so sebou všetkých a jeho krvou na kri-

ži vyliatou vrátil pokoj všetkým, čo sú na zemi a čo sú na nebi."

Evanjeliu podľa Jána. 18, 33-37.

Kráľovstvo Kristovo.

In illo tempore: Dixit Pilátus ad Jesum: Tu es Rex Judaeorum? ...

Za onoho času povedal Pilát Ježišovi: „Si ty (naozaj) kráľ židovský?“ Ježiš odpovedal: „Hovoríš to sám od seba, alebo ti to iní o mne povedali?“ Pilát hovoril: „Som ja vari Žid? Tvoj národ a veľkňazi mi ťa vydali! Čo si vykonal?“ Ježiš odpovedal: „Moje kráľovstvo nie je s tohto sveta! Keby moje kráľovstvo bolo s tohto sveta, moji služobníci by sa bili, aby som sa nedostal do rúk Židov. Ale moje kráľovstvo nie je ztadiaľto!“ Spýtal sa ho teda Pilát: „Tak predsa si kráľ?“ Ježiš pbtvrdil: „Áno, som kráľ! A nato som sa narodil a nato som prišiel na svet, aby som vydal svedectvo pravde. Každý, kto je (priateľom) pravdy, počúva môj hlas!“

Prefácia o Kristu Kráľovi.

Vere dignum et justum est, aequum et salutäre, nos tibi semper et ubique grätias ägere: Dömine Sancte, Pater omnipotens, aetérne Deus: Qui unigénitum Filium tuum Döminum nostrum, Jesum Christum, Sacerdotem aetérnum et universórum Regem óleo exsultätionis unxisti: ut seípsum in ara crucis, höstiam immaculatam et pacificam offerens, redemptionis humánae sacramenta perägeret: ut suo subjectis império ómnibus creaturis, aetérnum et univer-

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože. Ty si svojho jednorodeného Syna, Pána nášho, Ježiša Krista, večného Kňaza a Kráľa celého svet pomazal olejom plesania, aby sa obetoval na oltári kríža v nepoškvrnenú a smiernu obeť a tak vykonal sväté tajomstvo ľudského vykúpenia a aby podrobil svojej vláde všetky stvorenia a tak odovzdal Tvojej nekonečnej veleb-

sále regnum, imménsae tuae tráderet Majestáti: regnum veritátis et vitae; regnum sanctitátis et grátiae; regnum justítiae, amoris et pacis. Et ideo cum Angelis...

nosti večné a všeobecné kráľovstvo: kráľovstvo pravdy a života, kráľovstvo svätosti a milosti, kráľovstvo spravodlivosti, lásky a pokoja. A preto s anjelmi...

Meditácia.

1. Kristus je mojím Kráľom, mojím panovníkom, mojím veliteľom, — to je heslo môjho života náboženského. On je mojím vodcom, On je mojím príkladom a meradlom. A preto aj tak sa usilujem žiť, tak rozmýšľať, tak hovoriť a konať, ako verný prívrženec tohto vodcu a kráľa. Jeho panovanie: večnosť, jeho zákon: evanjelium, jeho sankcia: svedomie, jeho odmena: láska.

2. Kristus Kráľ to je najideálnejšia sociálna myšlienka našich čias. Musí byť jedna všeobecná sjednocujúca sila vo spoločnosti, musí byť jedna zdravá a istá sociálna idea, musí byť jedno spoločné žezlo, jedna spoločná správa, a to je: pokoj Kristov v kráľovstve Kristovom.

Sviatok svätých apoštolov Petra a Pavla — 29. júna.

Je to prikázaný sviatok, má sa svätiť ako nedela.

F a r b a : červená.

Introit. Nunc scio vere, quia misit Dóminus Angelum suum: et erípuít me de manu Heródis et de omni exspectatióne plebis Judaeórum. Skutky ap. 12, 11. — Teraz už istotne viem, že Pán poslal svojho anjela, aby ma vytrhol zo všetkého násilia Herodesovho a zo všetkého strachu pred ľudom Izraelským...

Modlitba.

Deus, qui hodiernam diem
Apostolorum tuorum Petri
et Pauli martyrio consecrasti:
da Ecclesiae tuae, eorum in omnibus
seque praecceptum: per
quos religionis sumpsit
exordium. Per Dominum
nostrum...

Bože, ktorý si mučeníctvom
svojich apoštolov Petra a Pavla
posvätil dnešný deň, daj svojej
Cirkvi, nech vo všetkom
nasleduje ich náuku, keďže
oni položili základ našej viere.
Skrze Pána nášho...

Lekcia zo Skutkov apoštolských. 12, 1-11. Kráľ Herodes, vnuk Veľkého Herodesa, dal zavrieť svätého Petra do žalára, odkiaľ ho anjel Boží vyslobodil. Toto opisuje lekcia. Introit obsahuje povďačné slová Petrove.

Evangelium podľa Matúša. 16, 13-19.

Viera Petrova — pevná skala Cirkvi.

In illo tempore: Venit Jesus in partes Caesareae Philippi, et interrogabat discipulos suos, dicens: Quem dicunt homines esse Filium hominis?...

Za onoho času, keď Ježiš prišiel do okolia Cezarey Filpovej, pýtal sa svojich učeníkov: „Za koho pokladajú Iudia Syna človeka?“ Oni (mu) odpovedali: „Jedni za Jána Krstiteľa, iní za Eliáša a zasa iní za Jeremiáša alebo za jedného z prorokov.“ Opýtal sa ich (Ježiš): „A za koho ma pokladáte vy?“ Šimon Peter odpovedal: „Ty si Kristus, Syn Boha živého.“ Ježiš mu povedal: „Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo telo a krv ti to nezjavily, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach. Ale ja ti hovorím: Ty si Peter (t. j. Skala), a na tejto skale vystavím svoju Cirkev, a brány pekelné ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od kráľovstva nebeského, a čokoľvek sviažeš na zemi, bude sviazané i na nebi, a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané i na nebi.“

Prefácia o apoštoloch:

Vere dignum et iustum
est, aequum et salutare:

Veru sa sluší a patrí, je
správne a spásenosné

Te, Dómine, suppliciter exoráre, ut gregem tuum, Pastor aetérne, non déseras: sed per beátos Apóstolos tuos continua protectione custódias. Ut íisdem rectoribus gubernétur, quos óperis tui vicários eidem contulisti praeesse pastóres. Et ideo...

Teba, Pane, ponížené prosíš, aby si Ty, večný pastier, neopustil svoje stádo, ale skrze svojich svätých apoštolov stálou ochranou si ho strážil, aby ho spravovali tí istí vodcovia, ktorých si mu dal vo svojom diele za zástupcov a vedúcich pastierov. A preto...

Meditácia.

1. Svätý Peter a Pavol, títo hlavní apoštolovia Kristovi, umreli v Ríme spolu mučeníckou smrťou, roku 67. Petra dolu hlavou ukrižovali, Pavla sťali. Sú pochovaní v Ríme pod bazilikami, ktoré nesú ich slávne mená. Pútnici s veľkou pietou vyhľadávajú tieto hroby, z ktorých aj dnes vychádza všetka sila a sláva katolíckej cirkvi. Nad hrobom Petrovým sídli totiž jeho nástupca na stolci rímskeho biskupa a spravuje Cirkev, ktorú ani brány pekelné nepremôžu. Peter je slovo grécke a znamená skalu. My sa pridriavame tejto skaly.

2. Peter mal vieru silnú, presvedčivú. Preto mu sveril Kristus správu Cirkvi. A dal mu aj najvyššiu duchovnú moc: sviazať a rozviazať. V celej hierarchii účinkuje mocné slovo Kristovo.

Sviatok sv. Cyrila a Metoda

— 5. júla.

Sú to naši slovanskí apoštoli, preto svätíme ich sviatok ako prikázaný.

Farba: biela.

Introit. Sacerdotes tui, Dómine, induant iustitiam, et sancti tui exsúltent... Žalm 131. — Pane, tvoji kňazi nech si oblečú spravodlivosť a tvoji svätí nech plesajú...

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus, qui Slavóniae gentes per beátos Confessores tuos atque Pontífices Cyrillum et Methódium ad agnitionem tui nominis venire tribuísti: praesta; ut, quorum festivitate gloriámur, eórum consortio copulemur. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože, ktorý si nás skrze svätých vyznavačov a biskupov svojich, Cyrila a Metoda k jednote kresťanskej viery priviesť ráčil; daj, aby sme boli pripojení k spoločnosti tých, ktorých sviatok radostne odbavujeme. Skrze Pána nášho...

Lekcia z listu svätého Pavla Židom. 7, 23-27. Opisuje večné kňazstvo Kristovo, z ktorého čerpá všetko ostatné kňazstvo na svete, teda i apoštolské kňazstvo svätého Cyrila a Metoda, ktorých pamiatka nás posväcuje aj dnes. Kňazi pomrú, píše Apostol národov, svätý Pavol, ale Kristus zostáva naveky, má večné kňazstvo. „Preto môže dokonale spasit tých, ktorí jeho prostredníctvom pristupujú k Bohu, lebo ostáva vždy nažive a oroduje za nás. A takého Veľkňaza sme naozaj potrebovali: Svätého, nevinného, nepoškvrneného, bezhriešneho, povýšeného nad nebesá, ktorý nemusí ako (obyčajní) veľkňazi deň po deň prinášať obetu najprv za svoje a potom za hriechy Iudu. On to urobil raz navždy, keď obetoval seba samého.“ Svetlo tohto večného veľkňazstva Ježišovho osvecuje aj pamiatku našich veľkých apoštolov slovanských. Oni šli po šľapajách Ježišových.

Evanjeliium podľa Lukáša. 10, 1-9.

Poslanie vierozvestov.

In illo témpore: Designávit Dóminus et ál'ios septuagínta duos: et misit illos binos ante faciém suam in omnem civitátem et locum quo erat ipse ventúrus...

Za onoho času ustanovil Pán ešte iných sedemdesiatich dvoch (učeníkov) a po dvoch ich poslal pred sebou do každého mesta a na miesto, kam sa sám chystal ísť. Hovoril im: „Žatva je síce veľká, ale robotníkov je málo. Proste teda Pána žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu. Chodte! Hľa, posielam vás ako baránkov medzi vlkov. Nenoste (so sebou) ani mešec, ani kapsu, ani obuv, ani cestou nikoho nepozdravujte. Do ktoréhokoľvek domu vojdete, najprv povedzte: »Pokoľ tomuto domu!« Ak tam bude syn pokoja, váš pokoj spočinie na ňom; ale ak nie, vráti sa k vám. A v tom dome potom ostaňte, jedzte a pite, čo majú; lebo hoden je robotník svojej mzdy. Neprechádzajte z domu do domu. Keď vojdete do ktoréhokoľvek mesta, kde vás prijmú, jedzte, čo vám predložia. Uzdravujte tam chorých a hovorte im: »Priblížilo sa k vám kráľovstvo Božie.«“

Meditácia.

1. Svätý Cyril a Metod sa narodili okolo r. 826 v Solúne na Balkáne, hlásali evanjelium Slovanom po našich krajocho, zostavili staroslovanskú reč a liturgiu. Cyril umrel 14. februára 869 v Ríme, kde je jeho hrob v chráme svätého Klementa, Metod umrel nad Dunajom ako veľkomoravský biskup roku 885. Týmto dvom veľkým mužom môžeme ďakovať za svoju katolícku vieru a za svoju vernosť k Rímu. Oni nás pripojili k západnej kultúre kresťanskej.

2. Prišli ako poslovovia Kristovi. Boli Grékmi, ale za vec Božiu sa stali Slovanmi. Nechceli zisku, nemali mešca, len slávu Božiu hľadali. Prišli s heslom pokoja medzi ľuďmi, ktorých pomery boli ešte primitívne a bojovné. Priviedli dušu slovanskú ku Kristovi a založili v nej kráľovstvo Kristovo. Dedičstvo Otcov zachovaj nám, Pane!

Hymny na česť svätého Cyrila a Metoda v rímskom breviári:

Prvá hymna.

Sédibus caeli nítidis re-
[céptos
Dícite athlétas géminos,
[fidéles;
Slávicæ duplex cólumen,
[decúsque
Dícite gentis.

Hos amor fratres sociávit
[unus,
Unaque abdúxit píetas
[eremo,
Ferre quo multis célerent
[beátæ
Pignora vitæ.

Luce, quæ templis súpe-
[ris renidet
Búlgaros complent, Mó-
[ravos Bohémos
Mox feras turmas nume-
[rosa Petro
Agmina ducunt.

Débitam cincti méritis
[corónam
Pérgite o flecti lácrimis
[precántum;
Prisca vos Slavis opus est
[datóres
Dona tuéri.

Quæque vos clamat ge-
[nerósa tellus
Servet aetérnae fidei ni-
[tórem:
Quæ dedit princeps, da-
[bit ipsa semper
Roma salútem.

Slávte dvoch svätých hr-
[dinov, veriaci,
Tých, ktorých pojal ne-
[beský svet Pánov;
Slávte hrdosťou slavian-
[ske stĺpy,
Ozdobu Slávov.

Spriahla tých bratov je-
[dinečná láska,
Tých hnal zbožný duch
[samoty zriekať
A svätým heslom blaže-
[ného žitia
K národom spiechať.

Bulharom, Čechom, mo-
[ravským Slovákom
Svietiac svetlom slov z
[neba vyšlej viery
Ver' predtým divých,
[skrotených už Slávov
K Petrovi viedli.

Venčených jasom veči-
[tým prosíme
Ach, za krstný rod oro-
[dujte isto,
Vzácný Slávom dar: pra-
[otcovskej chráňte
Viery dedičstvo.

K vám utiekajúc spanilá
[vlast Slávov
Kiež večným pravdám
[zachová verná sa —
Rím ich dal prvý, a bu-
[dúce tiež len
v Ríme je spása.

Gentis humanae Sator et
 [Redemptor.
 Qui bonus nobis bona
 [cuncta praebes,
 Sint tibi grates, tibi sit
 [per omne
 Glória saeculum.
 Amen.

Vlastný preklad.

Druhá hymna.

Lux o decora patriae
 Slavisque amica gentibus
 Salvete fratres: annuo
 Vos efferemus canticis.

Quos Roma plaudens ex-
 [cipit,
 Complexa mater filios,

Auget corona praesulum,

Novoque firmat robore.

Terra ad usque barbaras

Inferre Christum pergitis:

Quot vanus error luserat,
 Almo replétis lumine.

Noxis soluta pectora

Ardor supernus abripit:
 Matatur horror verpium
 in sanctitatis flouculos.

Et nunc serena Caelitum

Locati in aula, supplici

Boh, Večný Tvorca, Spa-
 [siteľ Ty ľudstva.
 Dobrotou, čo nám veľa
 [dobra dáva,
 Vďak Ti úprimný, Tebe
 [tiež budiž vždy
 Cez veky sláva.

Amen.

Ó, krásne svetlá otčiny,
 slovanským kmeňom mi-
 [lené,
 zdravíme si vás, bratia,
 vás my piesňou sláviť
 [ideme.

Rím s veľkým plesom ví-
 [ta vás
 jak matka Synov v ná-
 [ručí,

vás zdobí vencom bi-
 [skupským
 a novú moc vám poručí.

Vyšli ste z tmavých do
 [krajín

žiar priniesť, svetlom
 [preniknúť,
 naplniť svetlom nebeským
 tých, ktorých oslepoval
 [blud.

A srdcia hriechov zba-
 [vené

horlivosť svätá zachváti
 a hrozné šípy premení,
 ich v kvety čnosti obráti.

V sieň skvostnú v nebies
 [priaté

včul vrúcne prosby prij-
 [mite:

Adéste voto: Slávicas
Serváte gentes Númini.

Erróre mersos únicum

Ovile Christi cóngreget;

Factis avítis aémula
Fides viréscat púlchrrior.

Tu nos, beáta Trínitas,

Caelésti amóre cóncita,
Patrúmque natos ínclýta
Da pérsequi vestigia.
Amen.

slovanské zbožné národy
zachráňte Bohu večite!

Kiež v jeden Krista ov-
[čínec
sa vrátia tí, čo padli v
[blud,
aby tým viera presvätá
zas mohla krajšie roz-
[kvitnúť.

Trojica svätá, nebeskou
nás láskou povzbud', po-
[žehnaj
a otcov slávne šlapaje
vždy nasledovať synom
[daj.

Sviatok Nanebevzatia Panny Márie

— 15. augusta.

Je prikázaným sviatkom. Latinský názov: In Assumptione
B. M. V.

Farba: biela.

Introit. Gaudeámus omnes in Dómino, diem fes-
tum celebrántes sub honóre beátae Mariæ Vir-
ginis: de cujus Assumptione gaudent Angeli et
colláudant Fílium Dei... — Radujme sa všetci
v Pánovi, odbavujúc tento sviatok na česť bla-
hoslavenej Panny Márie; jej nanebevzatiu tešia
sa anjeli a oslavujú aj Syna Božieho...

Modlitba.

Famulórum tuórum, quaé-
sumus, Dómine, delictis
ignósce: ut, qui tibi pla-
cère de áctibus nostris
non valémus: Genitricis
Fílii tui, Dómini nostri,
intercessióne salvémur:
Qui tecum vivit.

Prosíme Ťa, Pane, odpusť
hriechy svojim služobní-
kom, a hoci sa Ti nemô-
žeme páčiť svojimi skut-
kami, predsa spas nás na
prímluvu Rodičky Syna
Tvojho, Pána nášho, kto-
rý s Tebou žije...

Lekcia z knihy múdrosti. Eccl. 24, 11-13 a 15-20. Aplikuje na Matku Božiu krásne poetické výrazy, ktoré sa používajú vo svätom Písme o múdrosti.

Evanjelium podľa Lukáša. 10, 38-42.

Jedno je potrebné.

In illo témpore: Intrávit Jesus in quoddam castellum: et mulier quaedam, Martha nómine, excépit illum in domum suam: et huic erat soror nómine María...

Za onoho času vošiel (Ježiš) do ktorejśi dediny. Istá žena, menom Marta, ho prijala do svojho domu. Mala sestru, menom Máriu. Táto si sadla Pánovi k nohám a počúvala jeho náuku. Marta však bola zaujatá priveľkou obsluhou. (Zrazu) si zastala a povedala: „Pane, nedbáš o to, že ma sestra nechala samotnú posluhovať? Povedz jej, aby mi pomohla!“ Ale Pán jej odpovedal: „Marta, Marta, staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci, a predsa je iba jedno potrebné! Mária si zvolila najlepší podiel, ktorý sa jej nevezme.“

Prefácia o Bohorodičke, ako na str. 215, lenže na miesto „In Conceptione Immaculata“ sa vloží „in Assumptione“.

Meditácia.

1. Tento sviatok patrí blaženej smrti Bohorodičky, o ktorej veríme, že nebola uložená do zeme, ale Spasiteľ vzal k sebe rovno aj jej telo, ktoré ani na chvíľu nebolo porušené hriechom dedičným. My si ju predstavujeme ako Kráľovnú anjelov, ktorá nosí na hlave korunu dvanástich hviezd.

2. Kde je Syn, tam patrí aj matka. Podľa našej zbožnej predstavy je Preblahoslavená Bohorodička našou orodovnicou v nebi u svojho božského Syna. Preto sa k Nej tak dôverne utiekame. Ona nám celým životom svojím ukázala, ako treba žiť pre to, čo je potrebné. Naznačil to sám Spasiteľ v Betánii u Marty, kde Mária, sestra Marty, bola smýšľania hlboko založeného. Ona iste videla skvelý príklad

Márie, Matky Ježišovej, nie nadarmo nosila to isté meno. Mária, Matka Ježišova, sa vedela obetovať jednej myšlienke, a znášala pre spasenie ľudstva po Ježišovi najväčšie muky. Patrí jej teda sláva po boku Kristovom v nebi.

3. Škoda, že mnoho našich dievčat a žien je tak plytkého smýšľania. Šaty, vonkajšok, ktorý veľmi chytro prepadne zvädnutiu, to je pre nich jediné, čo je potrebné. Áno, musia byť pekné, ale krása ducha je to naozaj jedine potrebné. Tá hĺbokosť duše, ktorá u žien má zvláštnu jemnosť a pôvab. Ženská bytosť musí tvoriť okolo seba nebo zbožnosti a vyššieho nazerania a priťahovať do toho neba každého, ktorý sa k nej približuje.

Sviatok Všetichsvätých — 1. novembra.

Krátko: Všetichsvätých, latinsky: Omnium Sanctorum. Je sviatkom prikázaným, veľkým.

F a r b a : biela.

I n t r o i t. Gaudeamus omnes in Dómino, diem festum celebrantes sub honore Sanctorum ómnium; de quorum solemnitáte gaudent Angeli et collaudant Filium Dei... — Radujme sa všetci v Pánovi a slávme sviatok na česť všetkých svätých. Anjeli sa tešia ich slávnosti a chvália Božieho Syna...

Modlitba.

Omnípotens sempitérne Deus, qui nos ómnium Sanctorum tuorum mérita sub una tribuisti celebrátate venerári: quaesumus; ut desiderátam nobis tuae propitiaciónis abundántiam, multiplicá-tis intercessóribus, largiáris. Per Dóminum nostrum...

Všemohúci večný Bože, ktorý si nám dovolil jedným sviatkom osláviť zásluhy všetkých Tvojich svätých; prosíme Ťa, daj nám žiadanú hojnosť svojej priazne, keďže máme toľkých prímluvníkov. Skrze Pána nášho...

Lekcia zo Zjavenia svätého Jána. 7, 2-12. Opisuje život svätých v nebi poetickými farbami. A uzel som od východu slnka prichádzať iného anjela, ktorý mal pečať živého Boha. Mohutným hlasom zvolal na štyroch anjelov, ktorým bolo dané škodiť zemi a moru: „Neškodte zemi ani moru ani stromu, dokiaľ nepoznačíme na čelách služobníkov nášho Boha!“ Počul som aj počet ~~poznačených~~... zo všetkých kmeňov synov Izraela... Potom som videl veľký a nespočítateľný zástup z každého národa, kmeňa, ľudu a jazyka. Stáli pred prestolom (Božím) a pred Baránkom, oblečení do bieleho rúcha, s palmami v rukách a mohutným hlasom volali: „Blaho nášmu Bohu, ktorý sedí na prestole, a Baránkovi!“ A všetci anjeli, ktorí stáli okolo prestola... padli na tvár pred prestolom, klaňali sa Bohu a volali: „Amen! Chvála a sláva, múdrosť, vďaka a česť, moc a vláda nášmu Bohu na veky vekov! Amen!“

Evanjeliu podľa Matúša. 5, 1-12.

Blahoslavenstvá.

In illo tempore: Videns Jesus turbas, ascendit in montem, et cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli ejus, et aperiens os suum, docebat eos, dicens: Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum caelorum...

Za onoho času, keď Ježiš uzrel zástupy, vystúpil na vrch a tam si sadol. Jeho učeníci pristúpili k nemu. Potom otvoril ústa a takto ich začal vyučovať: Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je kráľovstvo nebeské. Blahoslavení tichí, lebo im bude patriť zem. Blahoslavení, ktorí žalostia, lebo potešení budú. Blahoslavení, ktorí sú hladní a smädní po spravodlivosti, lebo nasýtení budú. Blahoslavení milosrdní, lebo dosiahnu milosrdenstvo. Blahoslavení čistého srdca, lebo uzrú Boha. Blahoslavení pokojamilovní, lebo ich synmi Božími budú volať. Blahoslavení, ktorých prenasledujú pre spravodlivosť, lebo ich je kráľovstvo nebeské. Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa po-

tupoval a prenasledoval a všetko zlé na vás nespravodlivo hovoriť — radujte sa a veselte, lebo vaša odplata hojná je v nebi.

Prefácia je všeobecná, ktorá sa spieva vždy, keď niet zvláštnej prefácie. Znie takto:

Vere dignum et justum est, aequum et salutäre, nos tibi semper et ubique grätias ägere: Dömine sancte Pater omnipotens, aetérne Deus: per Christum, Döminum nostrum. Per quem majestätém tuam laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestätes. Caeli caelörumque Virtütes ac beäta Séraphim sócia exultatione concélebrant. Cum quibus et nostras voces ut admitti jübeas, deprecämur, súpplici confessione dicéntes: Sanctus ...

Veru sa sluší a patrí, je správne a spásonosné, vzdávať vďaky vždy a všade Tebe, Pane svätý, Otče všemohúci, večný Bože, skrze Krista, Pána nášho. Skrze neho Velebnosť Tvoju chvália angeli, klaňajú sa jej Panstvá, pred ňou sa trasú Mocnárstva. Nebesia a nebeské Mocnosti spolu s blahoslavenými Serafmi jednotným hlasom ju oslavujú. Prosíme Ťa, dovoľ, aby sa náš chválospev k týmto pridružil, lebo aj my pokorne vyznávame, hovoriac: Svätý ...

Meditácia.

1. Sviatok Všetichsvätých nám predstavuje vrchol Cirkvi: víťaznú Cirkev v nebi, ktorá sa skladá z dokonalých členov bojujúcej Cirkvi, zomrelých po statočnom boji. Je to sviatok triumfálny, ktorý nám dá aspoň tušiť opravdivý obraz života v nebi. Tieto veci tiež patria k tajomstvám viery, veď nemáme smyslov na to, aby sme ich chápali, ale jedno veríme istotne: tejto tu na zemi bojujúcej Cirkvi zodpovedá blahoslavená Cirkev na druhom svete, kde svätí Boží dosiahnu svoj cieľ, vidia Boha a požívajú plnosť spáseného života.

2. Dnešné evanjelium v Kristových slovách nám krásne naznačuje, ktorí sú tí ľudia, čo majú nárok

na život večný v nebesiach. V blahoslavenstvách, o ktorých hovorí Ježiš, sa nachádzajú všetky typy svätých ľudí, ktorí už tu na zemi nosia v sebe príznaky nebeskej blaženosti. Sú to tí, čo sa nepri-
držiajú bohatstva a hmoty, a keď i majú všetkého, čo je pre život potrebné, nepokladajú tie veci za cieľ života svojho, len za prostriedok k duševnému zdokonaľovaniu. To sú tí chudobní duchom. Potom tí, čo oddaní do vôle Božej znášajú aj najväčšie bóle a útrapy. Potom tí, ktorí úprimne hľadajú pravdu, a ju aj nájdu v Kristovi. Potom tí, čo majú lásku k bližnému, vedľa sa za neho obetovať, sú milosrdní. Potom tí, čo si zachovávajú čisté srdce, vedľa sa ukáňovať. Potom tí, čo milujú pokoj, neprechováajú hnevy, závisť a nenávisť v srdci svojom. A konečne tí, ktorí radšej umrú, než by pravdu zradili. Hľa, to bol program tamtých v nebi: martýrov, vyznavačov, panien a ostatných svätých. Toto musí byť aj programom mojím, keď sa chcem dostať do spoločnosti svätých, do blízkosti Boha.

3. Popoludní pôjdeme na cintorín. Tam všetko samý kvet, samé svetlo. Spomíname na svojich mŕtvych. A modlíme sa za nich. Tí z nich, čo ešte nedošli do neba a sú v očisci, patria k trpiacej Cirkvi. Láska a pieta trvá aj za hrobom. Ba tu sa ukazuje najkrajšie. Milujeme tých, od ktorých už nemáme čo očakávať a pomáhame im dobrými skutkami, modlitbami, obetovaním svätých omší. Odpočinutie večné, daj im, Pane!

CIRKEVNÝ KALENDÁR.

Január.

1. Nový rok — sviatok obriezky Pánovej.
Sviatok najsv. mena Ježišovho — v nedeľu medzi Novým rokom a Zjavením Pána. Keď nie je nedeľa, vtedy 2. januára.
6. Sviatok Zjavenia Pána, alebo Tri krále.
Nasledujúca nedeľa: sviatok Svätej rodiny. Potom sú nedele po Zjavení. Koľko, to od toho závisí, kedy je Deviatnik.
Môže byť v čase od 16. januára do 21. februára.
14. Sv. Hiláriu, biskup, vyznavač, z. 367 v Poitiers.
15. Sv. Pavol, pustovník v Egypte, z. 340.
16. Sv. Marcel I., pápež a mučeník, z. 309 v Ríme.
17. Sv. Anton, opát, slávny pustovník v Egypte, z. 356.
18. Pamiatka, že sv. Peter zaujal biskupský stolec v Ríme: Cathedra S. Petri Apostoli Romanae.
20. Sv. Fabián, pápež a mučeník, z. okolo r. 250 v Ríme.
Sv. Šebastián, mučeník, z. 289 v Ríme. Bol dôstojníkom cisára Diokleciána, ktorý ho dal pre vieru žipami usmrtiť. Nad jeho hrobom je v Ríme bazilika.
21. Sv. Agnesa, panna a mučenica, z. v treťom storočí v Ríme.
Už cisár Konštantín postavil nad jej hrobom baziliku.
23. Sv. Rajmund z Penafortu, vyznavač, z. 1275 v Barcelone. Bol generálom benediktínov, potom založil rehoľu na oslobodenie otrokov.
23. Sv. Ján Almužník, Eleemosynárius, biskup a vyznavač, z. 620 v Cypru. Bol patriarchom alexandrijským, ktorý konal veľkolepú charitatívnu činnosť. Jeho telo prišlo neskôr do Carihradu. Kráľ Matyáš ho dostal do daru od tureckého cisára. Po moháčskom boji preniesli ho r. 1530 do bratislavského dómu, kde jeho truhla je vyložená nad slávnym oltárom Donnerovým.
24. Sv. Timotej, Timotheus, biskup a mučeník, z. na sklonku prvého storočia v Efeze. Bol najmilším učeníkom sv. Pavla apoštola.
25. Obrátenie sv. Pavla apoštola.
26. Sv. Polykarp, biskup a mučeník, z. 155 v Smyrne. Bol učeníkom sv. Jána apoštola.
27. Sv. Ján Zlatoústý, Chrysostomus, biskup, vyznavač, doktor, z. 407 v Pontuse. Bol carihradským biskupom, dobrým kazateľom, pre svoju otvorenosť prenasledovaný cisárom východným, umrel vo vyhnanstve. Je patrónom kazateľov.

- 29 Sv. František Salézsky, biskup, vyznavač, doktor, z. 1622 v Lyone. Bol biskupom v Zeneve, kde bojoval proti kalvínom. Asketický spisovateľ. Je patrónom katolíckych spisovateľov.
- 30 Sv. Peter Nolaskus, vyznavač, z. 1256 v Barcelone. Spoluzakladateľ rehole na oslobodenie otrokov so sv. Rajmundom z Penafortu.

Február.

1. Sv. Ignác, biskup a mučeník, z. 107 v Ríme. Bol učeníkom sv. Jána apoštola a biskupom v Antiochii, v Sýrsku. Za Trajana bol hodený šelmám v rímskom Coloseu.
2. Očisťovanie Panny Márie — Hromnice — In Purificatione Beatae Mariae Virginis, skrátené: B. M. V. — Pamiatka, že Bohorodička priniesla malého Ježiša do chrámu a že sa podľa židovského zákona očistila po pôrode. Kňaz svätí sviečky. Spieva sa: Lumen ad revelationem gentium — pre pohanov bude žiarivým svetlom, — potom sa koná so sviečkami procesia. V omši sa číta evanjelium Lukáša, 2, 22-32 o obetovaní Ježiša v chráme.
3. Sv. Blažej, Blasius, biskup a mučeník, z. 316 v Sebaste, v Arménsku. Zachránil dieťa, ktoré zhltnulo rybiu kôstičku, preto sa dnes dáva so sviečkami požehnanie. Kňaz pritom hovorí: „Per intercessionem Sancti Blasii, Episcopi et Martyris, liberet te Deus a malo gutturis et a quolibet alio malo. In nomine Patris“ atď.
4. Sv. Andrej Corsini, biskup a vyznavač z. 1373 vo Fiesolle.
5. Sv. Agáta, panna a mučenica, z. okolo 250 v Katánii na Sicílii.
6. Sv. Titus, biskup a vyznavač, z. na sklonku prvého storočia na Kréte. Bol učeníkom sv. Pavla apoštola, ktorý mu písal na Krétu list.
7. Sv. Romuald, opát a zakladateľ rehole Kamaldulov, z. 1027 v Taliansku.
8. Sv. Ján z Mathy, vyznavač, založil so sv. Félixom z Valois reholu Trinitárov, z. 1213. Rehoľa, ktorá sa zaoberala výkupovaním kresťanských otrokov, mala aj v Bratislave kláštor, potom v Trnave (terajší jezuitský) a v Ilave (teraz trestnica).
9. Sv. Cyril, biskup v Alexandrii, vyznavač a doktor, z. 444 v Alexandrii. Obhájil na sneme v Efeze 431 náuku o Bohorodičke proti Nestoriánom.
10. Sv. Školastika, panna, z. okolo 542 v Montecassino. Bola sestrou sv. Benedíka, žila v kláštore.
11. Zjavenie Nepoškvrnenej Panny Márie v Lurde r. 1858.
12. Sedem svätých zakladateľov rehole Servítov, vyznavačov z. v 13. storočí pri Florencii.
14. Sv. Valentín, kňaz a mučeník, z. 269 v Ríme.

22. Cathedra Petri v Antiochii.
23. Sv. Peter Damiani, biskup, vyznavač, doktor, z. 1072 vo Faenze, Taliansko.
24. Keď má mesiac 29 dní, nasledovné dva sviatky sa posunú o deň. Sv. Matej, Mathias, apoštol. Bol na miesto Judáša zvolený za apoštola.
27. Sv. Gabriel. Vyznavač Matky Sedmobolestnej, z. 1862 v Isole, Gran Sasso, v Taliansku, teda nedávno ako 24. ročný rehoľník.

Marec.

Asi v tomto mesiaci je veľký pôst. Veľká noc môže byť medzi 22. marcom a 25. aprílom.

4. Sv. Kazimír, vyznavač, z. 1484 vo Vilne. Bol synom kráľa Kazimíra IV. Neprijal uhorskú korunu, ale ako svätého života mladík umrel vo veku 25 rokov. Je patrónom Litvy.
6. Sv. Perpetua a Felícita, mučenice, z. 202 v Kartágu.
7. Sv. Tomáš Akvinský, vyznavač a doktor, z. 1274 vo Fossanova v Taliansku. Ako dominikán bol učeníkom sv. Alberta Veľkého, študoval v Paríži a v Kólne, potom sa stal slávnym profesorom v Paríži a v Neápoli. Najvýznamnejší predstaviteľ kresťanskej filozofie, takzvanej scholastiky, má čestný názov: Doctor angélicus - anjelský doktor. Je pochovaný v Toulouse.
8. Sv. Ján z Boha, Joannes de Deo, vyznavač, z. 1550 v Grana-de. Bol najprv pastierom, potom vojakom, neskôr obchodníkom. Ale život svoj obetoval z lásky k Bohu ošetrovaniu nemocných. Dal podnet na založenie rehole Milosrdných bratov. Je patrónom nemocníc.
9. Sv. Františka Rímska, vdova, z. 1440 v Ríme. Založila rehoľu Oblátov a žila lásky k bližnému.
10. Štyridsať svätých mučeníkov, z. okolo 320 v Sebaste, v Arménsku. Pre svoju vieru boli ako rímski vojaci umčení.
12. Sv. Gregor I., pápež, vyznavač, doktor, z. 604 v Ríme. Slávny obnoviteľ cirkevného a liturgického života. Ním uvedený úradný spev cirkevný menuje sa podnes „gregoriánom“. Jeden zo štyroch veľkých cirkevných učencov, doktorov západu. Angličania jemu dakujú za obrátenie ku kresťanstvu.
17. Sv. Patrik, Patricius, biskup a vyznavač, z. 461. Získal Kristovi Írov, preto sa menuje apoštolom Írska, ostrova to svätých.
18. Sv. Cyril, biskup jeruzalemský, vyznavač a doktor, z. 386. Bol katechetským spisovateľom. Tri razy musel ísť do vyhnanstva pre Ariánov.
19. Sviatok sv. Jozefa, snúbenca Panny Márie. U nás nie je prikázaným sviatkom, inde áno. Omša má zvláštnu prefáciu o sv. Jozefovi, v ktorej vložka zvelebuje pestúna Ježišovho, ako

spravodlivého muža, múdreho a verného sluhu, ktorý ako hlava svätej rodiny otcovskou starostlivosťou ochraňoval Ježiša a jeho Matku. Evanjelium „Cum esset desponsáta“ podľa Matúša, 2, 18-21.

21. Sv. Benedik, Benedictus, opát, z. 542 v Montecassino v Taliansku. Založil rehoľu Benediktínov, ktorá slúžila za vzor aj iným rehoľiam, preto sa sv. Benedik pokladá za patriarchu západného mníšstva.
24. Sv. Gabriel, archanjel. On zvestoval Panne Márii, že sa stane matkou Božou.
25. Sviatok zvestovania Panny Márie. Pamiatka, že archanjel Gabriel zvestoval Márii v Nazarete vtelenie Syna Božieho v jej lone pričinením Ducha Svätého. Latinsky: In Annuntiatióne B. M. V. Keby sviatok padol do Veľkého týždňa, odbavuje sa len po Bielej nedeli. Tak aj sviatok sv. Jozefa.
27. Sv. Ján z Damasku, vyznavač a doktor, z. 754 v Palestíne. Ako horlivý kňaz vystúpil proti obrazoborcom. Napísal niekoľko dogmatických spisov.
28. Sv. Ján Capistrán, vyznavač, z. 1456. Bol františkánom, vyznačil sa svojím hrdinským správaním pri víťazstve nad Turkami pri Belehrade. Víťaz Ján Corvin Huňadský umrel v jeho náručí. Čoskoro umrel aj on v Sriemsku. Pôsobil aj v iných štátoch ako pápežský legát a svetoznámy kazateľ.

V piatok po smrtnej nedeli sa odbavuje sviatok Sedembolestnej Matky Božej, ktorú my Slováci pokladáme za svoju národnú patrónku.

Apríl.

2. Sv. František z Paola, Calabria, vyznavač, z. 1507 v Plessisles-Tours. Založil pobočnú rehoľu františkánsku, takzvaných Najmenších.
4. Sv. Izidor, biskup, vyznavač a doktor, z. 636. Bol biskupom v Seville.
5. Sv. Vincent Ferrerius, vyznavač, z. 1419 vo Francúzsku. Bol španielskym benediktínom, ktorý apoštoloval medzi Maurmi.
11. Sv. Lev, Leo I., pápež vyznavač a doktor, z. 561 v Ríme. Zachránil Rím proti Atilovi a Vandalom. Hájl kresťanskú náuku proti bludu Monofyzitov. Nazýva sa Levom Veľkým.
13. Sv. Hermenegild, mučeník, z. 584 vo Španielsku. Bol synom ariánskeho gótskeho kráľa Leovigilda. Umrel za pravdu Eucharistie.
14. Sv. Justín, mučeník, z. okolo r. 166 v Ríme. Bol prvým kresťanským filozofom, ktorý napísal dva apologetické spisy na obranu viery.
17. Sv. Anicét, pápež a mučeník, z. 166 v Ríme.
21. Sv. Anzelm, biskup, vyznavač a doktor, z. 1109. Pôvodom z Piemontu, stal sa benediktínskym opátom v Normandii,

neskôr arcibiskupom v Canterbury, v Anglicku. Smelý obhajca cirkevných práv. Ako hlboký mysliteľ a boboslovec pokladá sa za „otca scholastiky“.

22. Sv. Sotér a Cajus, pápeži a muč., jeden z r. 174, druhý r. 296.
 23. Sv. Vojtech, Adalbert, biskup, mučeník, z. 997 medzi Prusmi, Syn poprednej českej rodiny. Narodil sa r. 956, za kňaza vysvätený r. 983, čoskoro sa stal pražským biskupom. Horlivo apoštoloval a usiloval sa vieru svojich poddaných utvrdiť, ale mal s nimi ohromné ťažkosti. Znechutený dal sa na apoštolovanie v iných krajinách. Tak v Uhorsku stal sa priekopníkom kresťanstva. Tu nechal svojich českých druhov, aby jeho dielo dovriesili, rehoľníkov Astrika, Anastáza a Maurica. On sám pôsobil neskôr na dvore poľského kniežata Boleslava. Pri hlásaní evanjelia pohanským Prusom okolo Gdanska ho zastihla mučenícka smrť. Je pochovaný v Prahe. Najväčší kultúrny spolok Slovákov je pomenovaný po ňom.
 23. Sv. Juraj, mučeník, z. okolo r. 300 v Palestíne. Bol rímskym vojakom, umrel za vieru v prenasledovaní Diokleťánovom. Vojaci ho pokladajú za svojho patróna, aj skauti.
 24. Sv. Fidél zo Sigmaringen, mučeník, z. 1622 v Seewis. Bol advokátom, potom kapucínom. Zabíli ho kalvíni.
 25. Sv. Marek, evanjelista. Sprevádzal sv. Pavla na cestách. Spísal evanjelium podľa reči sv. Petra. Umrel za vieru v Alexandrii. V tento deň sa koná prosebná procesia, aby Boh požehnal úrodu. To sú takzvané Litanie majóres, veľké litánie. Odriekajú sa litánie ku Všetkým svätým.
 26. Sv. Klét a Marcel, pápeži, mučeníci. Jeden umrel r. 91, druhý 304. Sv. Klét, Cletus, bol druhým nástupcom Petrovým.
 27. Sv. Peter Canisius, vyznavač a doktor, z. 1597 vo švajč. Fríburgu. Prvý Nemec v reholi jezuitskej, horlivý apoštol v Nemecku, vo Švajčiarsku, Rakúsku a v našich krajoch. Jeho katechizmus bol veľmi rozšírený. Menujú ho „druhým apoštolom Nemecka“, lebo sa pričínal o obnovu katolíckej viery.
 28. Sv. Pavol z Kríža, vyznavač, z. 1775 v Ríme. Založil rehoľu na úctu Utrpenia Ježišovho na obrátenie hriešnikov, takzvaných Passionistov.
 29. Sv. Peter mučeník, z. 1252 pri Miláne. Učeník sv. Domínika. Bojoval proti kacírom, ktorí ho zabili.
 30. Sv. Katarína zo Sieny, panna, z. 1380 v Ríme. Jedna z najvýznamnejších žien svetových dejín. Patrila do tretieho rádu sv. Domínika, bola poradkyňou vysokých hodnostárov, ba i pápežov. Aj ich návrat z Avignonu urobila ona. Je pochovaná v Ríme.
- V tretiu stredu po Veľkej noci sa odjavuje slávnosť sv. Jozefa, ako patróna celej Cirkvi. V liturgií je to veľký sviatok s oktavou.

Máj.

Tento mesiac je podľa zbožného zvyku zasvätený najmä úcte Blahoslavenej Panny Márie. Po všetkých kostoloch sa konajú v podvečer pobožnosti s litániami a s krátkou rečou.

1. Sv. Filip a Jakub, apoštoli. Tento deň znamená teda nielen sviatok práce vôbec, ale aj sviatok práce za Cirkev, za evanjelium Kristovo. Filip prvý hlásal toto evanjelium v južnom Rusku, umrel za vieru vo Frígii. Jakub bol z príbuzenstva Pánovho, stal sa prvým biskupom Jeruzalema, kde ho za vieru shodili so strechy kostolnej. Napísal list, ktorý je vo svätom Písme.
2. Sv. Atanáz, biskup, vyznavač, doktor, z. 373 v Alexandrii. Bojoval proti Ariánom, preto bol aj päť ráz vo vyhnanstve. Napísal veľa cirkevných spisov.
3. Najdenie svätého Kríža. Pamiatka toho, že cisárovná Helena našla kríž Ježišov r. 329.
4. Sv. Monika, vdova, z. 387 v Ostii, pri Ríme. Bola to matka sv. Augustína.
5. Sv. Pius V., pápež a vyznavač, z. 1572. Bývalý dominikán, ako pápež veľký reformátor Cirkvi.
6. Sv. Ján, apoštol a evanjelista pred Bránou latinskou. Pamiatka toho, že sv. Ján bol v Ríme pred Bránou latinskou hodený do vreleho oleja, ale nič sa mu nestalo.
7. Sv. Stanislav, biskup a mučeník, z. 1079. Patrón Poľska. Sám bol poľským kanonikom a neskôr krakowským biskupom. Keď ostro vystupoval proti nemravnému kráľovi Boleslavovi II., dal ho zavraždiť.
8. Zjavenie sv. Michala archanjela. Pamiatka toho, že sa sv. Michal okolo 500 zjavil v južnej Itálii na hore Gargano, kde stojí jeho chrám.
9. Sv. Gregor z Nazianzu, biskup, vyznavač a doktor, z. okolo r. 390. Bol priateľom sv. Vasilu carihradským biskupom, ktorý napísal veľa bohosloveckých spisov.
10. Sv. Anton, biskup a vyznavač, z. 1459 vo Florencii. Dominikán potom vzorný arcibiskup florentínsky.
12. Sv. Nereus, Achilleus, Domitilla a Pankrác, mučeníci. Títo zomreli už okolo r. 98, Pankrác ako štrnásťročný mladík r. 304 v Ríme.
13. Sv. Róbert Bellarmín, biskup, vyznavač, doktor, z. 1621 v Ríme. Jezuita, kardinál, jeden z najmocnejších obhajcov Cirkvi proti reformátorom.
14. Sv. Bonifác, mučeník, z. okolo r. 306 v Tarze. Zpočiatku ľahkomyselný mladík, umrel za vieru keď videl príklad mučeníkov.
15. Sv. Ján de la Salle, z. 1719 v Rouene. Založil ako kanonik rehoľu Školských bratov.
16. Sv. Ján Nepomuk, mučeník, z. 1383. Bol pražským kanonikom. Stal sa obeťou snovedného tajomstva. Je pochovaný v Prahe.

17. Sv. Paschál Baylon, vyznavač, z. 1592 vo Villareal, Španielsko. Ako františkánsky brat bol zvláštnym ctiteľom Eucharistie, preto je patrónom eucharistických spolkov.
18. Sv. Venanc, mučeník, z. okolo 250 v Camerino, Taliansko.
19. Sv. Peter Celestinus, pápež a vyznavač, z. 1296. Zadaťoval a utiahol sa do samoty.
20. Sv. Bernardín zo Siény, vyznavač, z. 1444 v Aquile, Taliansko. Františkán.
25. Sv. Gregor VII., pápež a vyznavač, z. 1085 v Salerne. Ako benediktín z Cluny sa menoval Hildebrand. Ako pápež smelo sa zastával práv Cirkvi v boji o investitúru proti Henrichovi IV.
26. Sv. Filip Neri, vyznavač, z. 1595 v Ríme. Založil rehoľu Oratoriánov. Veľmi obľúbený svätý v Ríme.
27. Sv. Beda Ctihodný, vyznavač a doktor, z. 735 v Anglicku. Benediktín, autor veľa teologických traktátov.
28. Sv. Augustín, biskup a vyznavač, z. 604 ako prvý arcibiskup v Canterbury, ktorého Gregor Veľký bol poslal obrátiť Anglosasov so 40 benediktínmi. Je „apoštolom Anglicka“.
29. Sv. Mária Magdaléna z Pazy, panna, z. 1607 vo Florencii. Karmelitánka.
30. Sv. Félix I., pápež a mučeník, z. 274 v Ríme.
31. Sv. Angela Meriči, panna, z. 1540 v Brescia. Zakladateľka rehole Uršulínok.

Jún.

2. Sv. Marcellinus, Petrus a Erasmus, mučeníci, z. 303 v Taliansku.
4. Sv. František Caracciolo, vyznavač, z. 1608 v Agnona, Taliansko. Venoval sa väzňom v Neapoli.
5. Sv. Bonifác, biskup a mučeník, z. 754 vo Frízsku. V Anglicku narodený. Venoval sa ako pápežský legát rozšíreniu evanjelia v Nemecku. Stal sa biskupom v Mainzi. Pohanskí Frízovia ho zabili. Je pochovaný vo Fulde, a uctievaný ako „apoštol Nemecka“.
6. Sv. Norbert, biskup a vyznavač, z. 1134 v Magdeburgu. Založil rehoľu Premonštrátov, neskôr sa stal arcibiskupom v Magdeburgu.
9. Sv. Primus a Felicianus, mučeníci, z. 303 v Ríme.
10. Sv. Margita, kráľovná a vdova, z. 1093. Bola škótskou kráľovnou.
11. Sv. Barnabáš, apoštol, umrel na Cypru. Pomocník sv. Pavla na cestách.
12. Sv. Ján Facundo, vyznavač, z. 1479 v Španielsku. Augustinián.
13. Sv. Anton Paduánsky, vyznavač, z. 1231 v Padove. Kazateľ-františkán.
14. Sv. Vasil Veľký, Basilius Magnus, biskup, vyznavač a doktor, z. 379 v Cezarei, v Kapadócii. Je patriarchom mníšstva na

Východe, a jeden zo štyroch veľkých doktorov Východu. Zaslúžil sa aj o východnú liturgiu.

15. Sv. Vít, Modest a Krescencia, mučeníci, z. 305 v Neápoli.
18. Sv. Efrém Sýrsky, vyznavač a doktor, z. 373 pri Edesse. Básnik.
19. Sv. Juliana Falconieri, panna, z. 1341 vo Florencii. Rehoľnica.
20. Sv. Silverius, pápež a mučeník, z. 540 na ostrove Palmaria ako vyhnanec.
21. Sv. Alojz Gonzaga, vyznavač, z. 1591 v Ríme. Mladý jezuita, patrón mládeže.
22. Sv. Paulín, biskup a vyznavač, z. 431 v Nole.
24. Narodenie sv. Jána Krstiteľa.
25. Sv. Viliam, Gullielmus, opát, z. 1142 v Taliansku.
26. Sv. Ján a Pavol, mučeníci, z. 362 v Ríme.
27. Sv. Ladislav, kráľ uhorský, z. 1095 vo Veľkom Varadíne.
28. Sv. Irenej, biskup a mučeník, z. 202 v Lyone. Napísal vzácne spisy o prakresťanstve.
29. Sviatok sv. Petra a Pavla, apoštolov, z. 67 v Ríme. Príkazný sviatok.
30. Pamiatka sv. Pavla, apoštola.

Júl.

1. Sviatok najcennejšej Krvi Pána Ježiša Krista.
2. Návšteva Panny Márie, Visitatio B. M. V. Pamiatka toho, že Panna Mária išla navštíviť svoju príbuznú, Alžbetu.
3. Sv. Lev II., pápež a vyznavač, z. 683 v Ríme.
5. Sv. Cyril a Metod, biskupi a vyznavači, z. 869 a 885.
8. Sv. Alžbeta, vdova - kráľovná portugalská, z. 1336, pravnučka sv. Alžbety tŕinskej.
10. Sv. sedem bratov, Rufíny a Sekundy, mučeníkov. Tamti zomreli r. 162, tieto r. 257 v Ríme.
11. Sv. Pius I., pápež a mučeník, z. 155 v Ríme.
12. Sv. Ján Gualbert, opát, z. 1073 v Taliansku.
13. Sv. Anaklét, pápež a mučeník, z. 91 v Ríme. Tretí biskup rímsky.
14. Sv. Bonaventúra, biskup, vyznavač a doktor, z. 1274 v Lyone. Františkánsky generál, potom kardinál, popri svojom priateľovi, sv. Tomášovi Akvinským, najväčší predstaviteľ scholastiky, „doctor seraphicus“.
15. Sv. Henrich, cisár a vyznavač, z. 1024 pri Göttingene, v Bambergu pochovaný.
16. Pamiatka Preblahoslavennej Panny Márie na hore Karmel. Sviatok škapuliara.
17. Sv. Svorád - Andrej a Beňadik, pustovníci a mučeníci, umreli na Skalke pri Trenčíne. Ich relikvie sú v chráme sv. Emmerána v Nitre.

- 18 Sv. Kamil Lellis, vyznavač, z. 1614 v Ríme. Po hýrivom vojenskom živote sa venoval nemocným.
- 19 Sv. Vincent Paulanský, vyznavač, z. 1660 v Paríži po požehnanom charitatívnom živote. Bol kňazom a jeho činnosť dala podnet na založenie Lazaristov pre misie a kongregácie Milosrdných sestier.
- 20 Sv. Hieronym, Hieronymus Āmiliani, vyznavač, z. 1537. „Otec sirôt“.
- 21 Sv. Praxedis, panna, z. v Ríme v 2. storočí.
- 22 Sv. Mária Magdaléna, kajúcnica. Patrila k sprievodu Pána.
- 23 Sv. Apollinaris, biskup a mučeník, z. 75 v Ravenne.
- 24 Blahoslavená Kunikunda, panna, kráľovná poľská, z. 1292.
- 25 Sv. Jakub, starší, apoštol, z. 42 v Jeruzaleme. Bol vlastným bratom sv. Jána evanjelistu.
- 26 Sv. Anna, matka Panny Márie.
- 27 Sv. Pantaleon, mučeník, z. 305 v Nikodémii.
- 28 Sv. Nazarius a Celsus, mučeníci, z. 68 v Miláne. Sv. Viktor I., pápež a mučeník, z. 198, a sv. Inocent I., pápež a vyznavač, z. 417.
- 29 Sv. Marta, panna. Bola to sestra Lazarova a Márie z Betánie. U nich sa zdržoval Pán Ježiš, keď bol okolo Jeruzalema.
- 30 Sv. Abdon a Sennen, mučeníci, z. 250 v Ríme.
- 31 Sv. Ignác z Loyoly, vyznavač, z. 1556 v Ríme. Ako vojak bol zranený v Pampelone, potom sa stal v jeho duši obrat, utiahol sa do Manrézy, kde napísal Exercície. 1534 založil Spoločnosť Ježišovu s heslom „Všetko na väčšiu slávu Božiu“. Rehoľa jezuitov je najdôležitejšia v Cirkvi. Sv. Ignác je patrónom všetkých duševných cvičení.

August.

- 1 Sv. Peter v okovách, Petri ad Vincula. Je to vlastne výročitý deň vysviacky chrámu sv. Petra v Ríme, kde sa uschovávali okovy apoštola, ktoré nosil v žalári.
- 2 Sv. Alfonz Liguori, biskup, vyznavač a doktor, z. 1787 v Paganí, v Taliansku. 1732 založil rehoľu Redemptoristov pre duchovné pastierstvo. Jeho knihy o kat. morálke sú významné.
- 2 Porciunkula, františkánsky sviatok, ktorý svätí pamiatku kostolíka sv. Františka z Assisi, kolísky rehole Františkánov.
- 3 Najdenie sv. Štefana, prvého mučeníka r. 415.
- 4 Sv. Dominik, vyznavač, z. 1221. Zakladateľ Dominikánov.
- 5 Panna Mária Snežná. Pamiatka posviacky kostola Maria Maggiore v Ríme.
- 6 Premenenie Krista Pána, in Transfiguratióne Dómini. Na pamiatku víťazstva kresťanov nad Turkami r. 1456 pri Belehrade bol tento sviatok nariadený.
- 7 Sv. Kajetán, vyznavač, z. 1547 v Neapoli. Zakladateľ rehole Teatinov.

8. Sv. Cyriák, Largus a Smaragd, mučeníci, z. 309 v Ríme.
9. Sv. Ján Vianney, vyznavač, z. 1859 v Arsi pri Lyone. Dušpastier.
10. Sv. Vavrinec, Laurentius, mučeník, z. 258 v Ríme.
11. Sv. Tiburtius a Zuzanna, mučeníci, z. 304 v Ríme.
12. Sv. Klára, panna, z. 1253 v Assisi. Zakladateľka Klarisiek.
13. Sv. Hippolyt a Cassianus, z. v treťom storočí v Taliansku.
15. Nanebevzatie Panny Márie. Prikázaný sviatok.
16. Sv. Joachim, otec Panny Márie.
17. Sv. Hyacint, vyznavač, z. 1257 v Krakove. Ako kanonik vstúpil do rehole Dominikánov a pôsobil ako misionár v Rusku a v Poľsku.
19. Sv. Ján Eudes, vyznavač, z. 1680 v Caën. Zakladateľ kongregácií pre kňazský dorast.
20. Sv. Bernard, opát a doktor, z. 1153 v Clairvaux. Horliteľ za križiacke výpravy.
21. Sv. Johanna Franciska Fremiot de Chantal, vdova, z. 1641 v Moulinsi. Na podnet sv. Františka Salézskeho založila rehoľu Saleziánok.
23. Sv. Filip Benitius, vyznavač, z. 1285 v Todi. Generál Servitov a vizitátor veľkého vplyvu.
24. Sv. Bartolomej, apošt. umrel v Arménsku za Ježiša Krista.
25. Sv. Ľudovít, kráľ francúzsky, Louis IX., vyznavač, z. 1270 v Tunise na druhej križiackej výprave. Vzor kresťanského panovníka.
26. Sv. Zefirín, pápež a mučeník, z. 217 v Ríme.
27. Sv. Jozef Kalazanský, vyznavač, z. 1648 v Ríme. Zakladateľ rehole Piaristov na výchovu chudobnej mládeže.
28. Sv. Augustín, biskup, vyznavač a doktor, z. 430 v Hippo v Afrike. Po ľahkomyselnom živote sa dal v Miláne pokrstiť a stal sa biskupom v Hippo. Najväčší kresťanský učenec-doktor Západu. Napísal celé sväzky. Doctor grátiae, lebo vyložil náuku o milosti.
29. Stálie sv. Jána Krstiteľa.
30. Sv. Róza, panna z Limy, z. 1617. Žila v Južnej Amerike.
31. Sv. Rajmund Nonnatus, vyznavač, z. 1240 v Cardone, v Španielsku.

September.

1. Sv. Egíd, opát. z. okolo r. 725 vo Francúzsku.
2. Sv. Štefan, prvý kráľ uhorský, vyznavač, z. 1038. Sv. Vojtechom pokrstený stal sa apoštolom Maďarov.
5. Sv. Vavrinec Justiniani, biskup a vyznavač, z. 1455 v Benátkach.
7. Blahoslavení košickí mučeníci, z. 1619. Boli to: Marek Križín, člen kapituly ostrihomskej, ktorá vtedy sídlila v Trnave, Štefan Pankráč a Melichar Grodec, jezuiti. Všetci traja pôsobili

- v Košiciach. Keď mesto zaujal Jur Rákoczy, kalvíni týchto troch kňazov zabili. Ich relikvie sú zčasti v uršulínskom, zčasti v jezuitskom kostole v Trnave. Za blahoslavených ich vyhlásil Pius X. r. 1905.
8. Sviatok Narodenia Panny Márie.
 9. Sv. Gorgonius, mučeník, z. okolo 303 v Nikomédii.
 10. Sv. Mikuláš Tolentínsky, vyznavač, z. 1336. Ako kanonik sa utiahol do samoty.
 11. Sv. Protus a Hyacintus, mučeníci, z. 250 v Ríme.
 12. Sviatok Najsvätejšieho mena Panny Márie. Tento sviatok bol nariadený pre celú Cirkev na pamiatku víťazstva Jána Sobieskeho a Karola Lotrinského nad Turkami pri Viedni r. 1683.
 14. Sviatok Povýšenia svätého Kríža, In exaltatione Crucis. Na pamiatku toho, že grécky cisár Heraklius roku 628 slávnostne priniesol kríž do Jeruzalema. Bol totiž istý čas v rukách Peržanov.
 15. Sviatok Sedmobolestnej Panny Márie. To druhý raz v roku.
 16. Sv. Kornél, pápež, a Cyprián, biskup, mučeníci, z. okolo r. 250.
 17. Stigmy, rany sv. Františka z Assisi.
 18. Sv. Jozef Cupertino, vyznavač, z. 1663 v Osimo, v Taliansku. Františkán.
 19. Sv. Január a spoločníci, mučeníci, z. okolo r. 305 v Puteoli. Jeho krv ešte aj dnes každoročne začne kypieť v tento deň v Neapoli.
 20. Sv. Eustách a spoločníci, mučeníci, z. 117.
 21. Sv. Matúš, apoštol a evanjelista. V Etiopii umrel ako mučeník.
 22. Sv. Tomáš z Villanova, biskup a vyznavač, z. 1555 vo Valencii. Bol kazateľom na dvore Karola V. a arcibiskup valencijský, Španiel.
 23. Sv. Línus, pápež a mučeník, z. 79. Prvý nástupca Petrov.
 24. Panna Mária o Vykúpení väzňov, B. M. V. de Mercéde. Na pamiatku založenia rehole na vykúpenie kresťanských väzňov z moci Saracénov.
 25. Sv. Gerard, biskup, mučeník, z. po smrti Štefana, kráľa uhorského. Pohanskí Maďari ho shodili v Budíne so skaly do Dunaja.
 26. Sv. Cyprián a Justína, mučeníci, z. okolo r. 304 v Nikomédii.
 27. Sv. Kozma a Damián, mučeníci, z. 303 v Cilicii. Boli lekári.
 28. Sv. Václav, knieža a mučeník, z. 929. Bol kniežaťom českým, ktorého vlastný brat, pohan Boleslav, na podnet vlastnej matky Drahomíry v kostole zavraždil. Bol veľkým ctiteľom Eucharistie. Pochovaný je v chráme sv. Víta v Prahe.
 29. Pamiatka posvlacky kostola sv. Michala archanjela v Ríme.
 30. Sv. Hieronym, Hieronymus, kňaz, vyznavač a doktor, z. 420 v Betleheme. Bol Dalmatincom, ako znalec Pisma svätého preložil všetky sväté knihy do latinčiny. Tento preklad sa volá Vulgata.

Október.

- 1 Sv. Remig biskup a vyznavač, z. 535 v Reimse. Pričinil sa o obrátenie Frankov. Kráľa Chlodviga on pokrstil.
- 2 Sviatok svätých anjelov strážcov.
- 3 Sv. Terezka Ježiškova, z. 1897 v Lisieux ako Karmelitánka.
- 4 Sv. František z Assisi, vyznavač, z. 1226. Zakladateľ rehole Františkánov, ktorá je najvýznamnejšia medzi rehoľami žobravými. Mal na sebe päť rán Kristových, stigmy.
- 5 Sv. Placidus a spoločníci, mučeníci, z. 541 na Sicílii.
- 6 Sv. Bruno, vyznavač, z. 1101 v Kalabrii. Zakladateľ Kartuziánov.
- 7 Sviatok najsvätejšieho Ruženca. Festum sacratissimi Rosarii B. M. V. Je to sviatok na pamiatku víťazstiev nad Turkami r. 1571 pri Lepante a r. 1716 pri Petrovaraždine. — Ináč celý tento mesiac je zasvätený pobožnosti sv. Ruženca. V kostoloch ho odhavujú každý deň za celý mesiac.
- 8 Sv. Brigita, vdova, z. 1373 v Ríme. Švédka pani, ktorá sa venovala dobročinnosti.
- 9 Sv. Dionýz Aeropagita a spoločníci, mučeníci, z. v prvom storočí. Dionýza obrátil sv. Pavol svojou rečou pred aténskym Aeropágom.
- 10 Sv. František Borgia, vyznavač, z. 1572 v Ríme. Tretí generál jezuitov.
- 11 Sviatok Maternstva Panny Márie, Maternitas B. M. V. Na pamiatku 1500 ročného jubilea enemu efezského, kde Panna Mária slávnostne bola vyhlásená za Bohorodičku, tento sviatok zaviedol Pius XI. roku 1931.
- 13 Sv. Eduard, anglický kráľ a vyznavač, z. 1066.
- 14 Sv. Kalist I., pápež a mučeník, z. 222 v Ríme.
- 15 Sv. Terézia, panna, z. 1582 v Španielsku. Obnoviteľka karmelitánok. Aj v cirkevnej vede vynikala.
- 16 Sv. Hedviga, vdova, z. 1243 v Trebnici. Bola manželkou kniežata Henricha sliezskeho.
- 17 Sv. Margita Alacoque, panna, z. 1690 v kláštore Paray le Monial, kde ako rehoľnica dostala od Spasiteľa príkaz, aby sa pričinila o rozšírenie pobožnosti k Srdcu Ježišovmu.
- 18 Sv. Lukáš, evanjelista. Spreádzal sv. Pavla. On spísal tretie evanjelium a Skutky apoštolské. Pôvodne bol lekárom.
- 19 Sv. Peter Alkantara, vyznavač, z. 1562 v Španielsku. Bol františkánskym reformátorom.
- 20 Sv. Ján Kantius, vyznavač, z. 1743 v Krakove, kde bol profesorom.
- 21 Sv. Hilarion, opát, z. 372 na Cypru.
Sv. Uršula má tiež dnes pamiatku. R. 453 ju v Kölne so sprievodkyňami pre vieru zabili.
- 24 Sv. Rafael, archanjel.

25. Sv. Chrysantus a Dária, mučeníci, z. 283 v Ríme.
26. Sv. Evarist, pápež a mučeník, z. 105 v Ríme.
28. Sv. Šimon a Judáš, apoštoli. Posledný bol z príbuzenstva Pána, volal sa Judáš Tadeáš. Obaja umreli za vieru v Perzii. Judáš napísal list, ktorý je vo svätom Písme.
31. Sv. Wolfgang, biskup, vyznavač, z. 994. Bol biskupom v Rezne, Regensburgu, odkiaľ posielal kňazov a misionárov na naše kraje.

Posledná nedeľa v októbri: sviatok Krista-Kráľa.

November.

- 1 Sviatok Všetichsvätých.
- 2 Pamiatka všetkých verných dušičiek, alebo Dušičky.
4. Sv. Karol Boromejský, biskup a vyznavač, z. 1584 v Miláne. Už ako 23 ročný kardinál robil vo svojej milánskej diecéze reformy tridentského anemu. Bol apoštolským veľpastierom.
5. Sv. Imrich, knieža, syn sv. Štefana, kráľa uhorského, z. 1031.
- 6 Sv. relikvie. Pamiatka všetkých relikvií po kostoloch.
- 9 Pamiatka posviacky arcibaziliky Lateránskej v Ríme. Táto bazilika je vlastne biskupská katedrála rímska, teda materský chrám všetkých chrámov na svete, „mater et caput ómnium ecclesiárum in mundo“.
10. Sv. Andrej Avellinus, vyznavač, z. 1608 v Neápoli.
11. Sv. Martin, biskup a vyznavač, z. okolo r. 400 vo Francúzsku. Pochádzal z Podunajska a bol najprv rímskym vojakom. Je patrónom bratislavského veľchrámu, kde má povestnú socau od Donnera.
12. Sv. Martin I., pápež a mučeník, z. 655 vo vyhnanstve, v Chersonese.
13. Sv. Didak, vyznavač, z. 1463 v Alcalé. Bol františkánskym frátrom v misiách.
14. Sv. Jozafát, biskup a mučeník, z. 1623 vo Vitebsku v Poľsku. Pričinil sa o sjednotenie schizmatikov s Cirkvou rímskou, preto ho zavraždili. Jeho relikvie sú vo Viedni.
15. Sv. Albert Veľký, biskup, vyznavač a doktor, z. 1280 v Kölne. Ako dominikán učil na mnohých vysokých školách, potom sa stal biskupom v Regensburgu. Všestranný učenec, ktorý voviedol Aristotelove filozofické pojmy do kresťanského bohoslovía. Tak mohol potom jeho žiak, sv. Tomáš Akvinský, rozvinúť svoj scholastický systém.
16. Sv. Gertruda, panna, z. 1302 v Helfte.
17. Sv. Gregor Zázračník, Thaumaturgus, biskup a vyznavač, z. 270 v Neocezareí.
18. Pamiatka posviacky bazilik sv. Petra a Pavla v Ríme. Jedna bola podľa plánov Bramantových a Michelangelových vysta-

vená a 18. novembra 1626 posvätená, — druhá bola obnovená a 1854 pápež Pius IX. ju znovu posvätil.

- 19 Sv. Alžbeta, vdova, z. 1231 v Marburgu. Ako dcéra kráľa Andreja dostala sa z bratislavského hradu, kde sa 1207 bola narodila, do Tübingenu za manželku tamojšieho grófa Ľudovíta. Bola sebaobetave dobročinná, preto je patrónkou dobročinnosti.
- 20 Sv. Félix Valois, vyznavač, z. 1212 v Paríži. So sv. Jánom z Mathy spoluzakladateľ rehole Trinitárov.
- 21 Obetovanie Panny Márie. Pamiatka toho, že Panna Mária sa vychovávala v chráme Jeruzalemskom medzi pannami Bohu zasvätenými.
- 22 Sv. Cecilia, panna a mučenica, z. 230 v Ríme. Má tam nad hrobom povestný chrám.
- 23 Sv. Klement I., pápež a mučeník, z. 101. Tretí nástupca Petra, ktorý umrel vo vyhnanstve na ostrove Krym mučeníckou smrťou.
- 24 Sv. Ján z Kríža, vyznavač a doktor, z. 1591 v Španielsku. Zakladateľ zreformovaných, bosých karmelitánov.
- 25 Sv. Katarína, panna a mučenica, z. 305 v Alexandrii.
- 26 Sv. Silvester, opát, z. 1267 vo Fabriano, Taliansko.
- 30 Sv. Andrej, apoštol, brat sv. Petra. Ohlasoval evanjelium na Balkáne, kde umrel za Krista.

December.

- 2 Sv. Bibiána, panna a mučenica, z. 363 v Ríme.
- 3 Sv. František Xaverský, vyznavač, z. 1552 na juhočínskom pobreží. Najväčší jezuitský misionár, druh sv. Ignáca z Loyoly. Apoštoloval v Indii a v Japonsku. Je patrónom diela na rozšírenie viery.
- 4 Sv. Peter Chrysologus, biskup, vyznavač a doktor, z. 450 v Ravenne. Výborný kazateľ.
- 6 Sv. Mikuláš, biskup a vyznavač, z. 350 v Mýre. Pôsobil v Malej Ázii, zúčastnil sa ako veľpastier svätého života na sneme v Nicei. Bol veľmi štedrý. Preto sa dnes deti obdarúvajú.
- 7 Sv. Ambróz, biskup a vyznavač, doktor Cirkvi, z. 397 v Miláne. Najstarší z veľkých cirkevných doktorov Západu. V liturgii máme od neho veľa homílií a hymien.
- 8 Sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie. Prikázaný sviatok.
- 11 Sv. Damazus I., pápež a vyznavač, z. 384 v Ríme.
- 12 Sv. Lucia, panna a mučenica, z. 304 v Syrakúzach, na Sicílii.
- 16 Sv. Euzéb, biskup a mučeník, z. 370 vo Vercelli.
- 21 Sv. Tomáš, apoštol. V Indicku bol umučený.
- 24 Predvečer Vianoc, Vigília.
- 25 Vianoce, Narodenie Krista Pána.

26. Sv. Štefan, prvý mučeník, ktorý bol za vieru Kristovu ukameňovaný.
 27. Sv. Ján, apoštol a evanjelista. Jediný, ktorý neumrel z apoštolov mučeníckou smrťou. Bol miláčkom Ježišovým. Vzal k sebe Bohorodičku. Neskôr bol biskupom v Efeze, bol vo vyhnanstve na ostrove Patmos. Napísal evanjelium, tri listy apoštolské a Zjavenia.
 28. Deň svätých Mláďatiek. To sú tie deti, ktoré dal Herodes zavraždiť v Betleheme, aby odstránil nového kráľa židovského.
 29. Sv. Tomáš, biskup a mučeník, z. 1170 ako prímas Anglicka. Zavraždili ho, lebo nebojácne hájil práva Cirkvi.
 31. Sv. Silvester I., pápež a vynavač, z. 335 v Ríme. Schválil všeobecný snem v Nicei r. 325.
-

EUCCHARISTIA AKO SVÄTÉ PRIJÍMANIE

Sviatosť Oltárna nielen prítomnosťou Ježiša na našich oltároch, nielen obnovením jeho najsvätejšej obety v omšiach svätých nás potešuje, ale najmä ako skutočné spájanie sa s Ježišom vo svätom prijímaní.

Prijímať najsvätejšie Telo Ježišovo je príkazom Spasiteľa. Jemu nestačí, aby sme prijali jeho evanjelium, jeho náuku, jemu nestačí, aby sme sa stali členmi jeho Cirkvi, jemu nestačí, aby sme obetovali najsvätejšiu obeť na svojich oltároch, on chce, aby sme sa s ním spojili tak vnútorne a tak dôkladne, ako sa na zemi s nikým spojiť nemôžeme, on chce, aby sme prijali jeho telo a jeho krv, aby nás celkom preporodil, aby nás celkom naplnil svojou bytosťou, aby sme prestali byť jednoduchými ľuďmi a stali sa vyvolenými dušami, druhými Kristami, spojenými skrze Ježiša s Bohom samým.

A tak na základe tohto príkazu Kristovho, svätá Cirkev sa stará, aby na našich oltároch bol vždy prítomný Spasiteľ v podobe malých hostií, v tabernákulu, vo svätostánku, aby sme hocikedy, keď je v duši našej všetko v poriadku, keď nás neobťažuje ťažký hriech, mohli pristúpiť ku stolu Pánovmu a prijímať ho do duší svojich.

Vysluhovanie svätého prijímania.

Sväté prijímanie vysluhuje kňaz alebo počas omše svätej, alebo mimo omše hocikedy.

Počas omše dáva kňaz prijímať hneď, ako prijal k sebe svätú krv Kristovu. Hneď po kňazskom prijímaní, keď miništrant cengá tri razy na „Domine, non sum dignus . . .“, musíme sa pobrať k oltáru, alebo k prijímaciemu zábradliu, aby miništrant mohol dať cengáčom znamenie, že ide niekto prijímať.

I počas omše, i mimo omše dáva kňaz prijímať takto.

Otvorí svätostánok, pokľakne pred Sviatosťou, vyberie cibórium, sníme s neho kepienok s vrchnáčikom.

Zatiaľ miništrant odrieka „Confiteor...“, ako na začiatku omše.

Na konci „Confiteor...“ kňaz pokľakne, obráti sa k veriacim hovoriac:

Misereatur vestri omnipotens Deus et dimissis peccatis vestris, perducat vos ad vitam aeternam. Miništrant odpovedá: Amen.

Nech sa zmiluje nad vami všemohúci Boh, nech vás po odpustení hriechov vovedie do života večného. Amen.

Potom žehnajúc pridá:

Indulgentiam, absolutiōnem, et remissionem peccatorum vestrorum tribuat vobis omnipotens et misericors Dominus. Miništrant: Amen.

Zmilovanie, rozhrešenie a odpustenie vašich hriechov nech vám udelí všemohúci a milosrdný Pán. Amen.

Kňaz sa obráti k oltáru, kľakne si, vyberie z cibória jednu malú hostiu, ktorú držiak nad cibóriom obráti sa zasa k veriacim a hovorí:

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.

Aj hľa, Baránok Boží, aj hľa, ktorý sníma hriechy sveta.

A tri razy povie:

Dómine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, et sanabitur ánima mea.

Pane, nie som hodný, aby si vošiel pod strechu moju, ale povedz len slovo a uzdravená bude duša moja.

Potom sostúpi od oltára a podáva najsvätejšie Telo. Počnúc od ľava pristupuje ku každému prijímajúcemu, vyberie hostiu, robí ňou krížik v povetrí hovoriac:

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat ánimam tuam in vitam aeternam. Amen.

Telo Pána nášho, Ježiša Krista, nech zachováva tvoju dušu pre život večný. Amen.

A tým aj hneď podáva prijímanie. Pozorne položí oblátku na jazyk prijímajúceho.

Prijímajúci pred prijímaním prevezme zlatú misku od svojho suseda a drží ju pod svojou bradou, aby z hostie prípadné omrvinky padly na ňu. Niekedy robí to sám miništrant.

Treba dať pozor, aby kňaz vhodným spôsobom mohol položiť na naše pery svätú hostiu, preto treba mať ústa otvorené, jazyk trocha vyložený na spodnú peru a hlavu dostatočne pozdvihnutú.

Po prijatí sv. hostie podáme tanierik ďalej a my sa zbožne vzdialime po príslušnej poklone pred oltárom na miesto, s ktorého sme odišli.

Najsvätejšia hostia sa v ústach našich rozvlaží, neslobodno sa jej zubami dotýkať, ale v celosti prehltnúť.

Tak sa stane naše srdce Ježišovým príbytkom.

Môžeme sa venovať vnútornému prehĺbeniu a poklone.

Kňaz vkladá cibórium späť do svätostánku a pokračuje v omši svätej, alebo ak vysluhoval sviatosť mimo omše, umýva si prsty v nádobke na oltári pripravenej a modlí sa:

O sacrum convivium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis ejus, mens impletur gratia, et futurae glorie nobis pignus datur.

℣.: Panem de coelo praestitisti eis.

℟.: Omne delectamentum in se habentem.

℣.: Domine exaudi orationem meam.

℟.: Et clamor meus ad te veniat.

℣.: Dominus vobiscum.

℟.: Et cum spiritu tuo.

℣.: Oremus. Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuae memoriam reliquisti: tribue, quaesumus; ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari ut redemptionis tuae fruc-

Ó svätá hostina, v ktorej sa Kristus prijíma, slávi sa pamiatka jeho umučenia, duša sa naplňuje milosťou a dostáva záloh budúcej slávy.

S neba si im dal chlieb.

Všetku slasť v sebe majúci.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

A volanie moje nech dôjde ku Tebe.

Pán s vami.

I s duchom твоjim.

Modlime sa: Bože, Ty si nám v predivnej Sviatosti Oltárnej pamiatku umučenia svojho zanechal; daj, prosíme, aby sme presväté tajomstvo tela Tvojho a krvi Tvojei tak ctili, žeby sme úžitok

tum in nobis iúgiter sentiámus: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spíritus Sancti Deus, per ómnia saécula saeculorum.

R.: Amen.

vykúpenia Tvojho stále v sebe cítili. Ktorý žiješ a kráľuješ s Bohom Otcom v jednote Ducha Svätého, ako Boh na večné veky.

Amen.

Počas Veľkonočného obdobia, teda až do Ducha, namiesto tejto modlitby modlí sa túto:

Orémus. Spíritum nobis, Dómine, tuae caritátis infúnde: ut quos Sacraméntis paschálibus satiásti, tua fácias pietáte concordes. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Modlíme sa. Vlej do nás, Pane, Ducha svojej lásky a tým, ktorých si naplnil veľkonočnými sviatosťami, daj podiel aj na Tvojej svätosti. Skrze Krista Pána nášho. Amen.

Napokon sa kňaz ešte raz obráti k veriacim a dáva požehnanie:

Benedíctio Dei omnipoténtis, Patris, et Filii, et Spíritus Sancti, descéndat super vos, et máneat semper.
Amen.

Požehnanie všemohúceho Boha, Otca i Syna i Ducha Svätého, nech sostúpi na vás a nech zostáva vždycky.
Amen.

Ten, kto prijímal, stáva sa na niekoľko minút skutočným svätostánkom, lebo hostí u seba samého Spasiteľa. Preto samo sebou sa rozumie, že po prijímaní musí preukázať Ježišovi svoju vrúcnu poklonu a to nie letmo a povrchné, ale dôstojne a spokojne. Tie-to najvzácnejšie chvíle treba využiť a neutekať hneď od oltára na ulicu.

Meditácia — veľmi dôležitá — o prijímaní.

1. Prv, než by som pristúpil ku stolu Pánovmu, rozmyslím si náležite, čo je sväté prijímanie. Idem, aby som sa stretol s Kristom a On mi ide v ústrety. A toto stretnutie nie je jednoduché a vonkajšie, ako

keď sa stretávajú ľudia medzi sebou. Boh vyhľadá moje srdce, moju dušu, aby sa najsrdečnejším a najintímnejším spôsobom spojil so mnou. Ja Ho potrebujem, aby žila moja duša. A On sa mi dáva za duševný pokrm. Bez eucharistie nie som katolíckym človekom. Bez prijímania nie som plnoprávnym občanom krásneho duševného života kresťanského. Svoje telo zveľaďujem tým, že mu dávam hmotný pokrm aj viac ráz denne a že sa nadýcham čerstvého vzduchu. Ale aj duša moja chce žiť, a to je pre mňa práve také dôležité, ako život a zdravie tela.

2. Preto dýcham do seba čerstvý vzduch katolíckej náuky, čítam, poslúcham a vnímam evanjelium Kristovo a nadovšetko prichádzam ku stolu Božiemu, aby som prijal sväté telo Spasiteľovo, ktoré sa dáva za drahocenný pokrm duševný. Eucharistia mi udeľuje **PLNÝ ŽIVOT**, náplň života. Keď mám Krista-Boha u seba, už viac nič si nemôžem žiadať, — mám všetko, veď naplňuje moju celú bytosť. Ten, ktorý o sebe povedal, že je Cestou, Pravdou a Životom: **Via, Veritas et Vita**.

3. Keď sa chystám na prijímanie, venujem celú svätú omšu tejto vážnej a radostnej skutočnosti: spojím sa s Kristom Spasiteľom.

Omšová pobožnosť s prijímaním.

Na začiatku omše.

Drahý Spasiteľu, na konci tejto svätej omše budem prijímať. Prídeš ku mne, do môjho srdca v podobe malej hostie, aby si sa spojil so mnou. Je to pre mňa preveľká radosť a netrpezlivo čakám tú chvíľu, keď budem môcť predstúpiť pred oltár, aby som prijal Tvoje najsvätejšie telo. Ale že je to veľké tajomstvo a mám prijímať večného Boha, keď Teba prijmem, chcem sa na túto slávnostnú chvíľu náležite pripraviť.

Kňaz sa teraz bije v prsia a vyznáva sa z hriechov svojich. V mene nás veriacich miništrant robí to isté. Aj ja sa musím skúmať, či prichádzam sem na toto sväté miesto s čistým srdcom. Mnoho ráz som Ťa obrazil, Ježišu môj, menšími a väčšími hriechami i vyspovedal som sa ľutujúc za všetky svoje hriechy a priestupky, ale aj teraz prv, než by som pristúpil k Tebe, zo srdca ľutujem za všetky svoje hriechy, moja vina, moja vina, moja najväčšia vina! Ľutujem za svoje viny, lebo som nimi Teba urazil, Ty najväčšia dobrota a svätosť. Ľutujem za svoje hriechy a tu pred oltárom Tvojim sľubujem, že viac hrešiť nebudem ani myšlienkami, ani slovami, ani skutkami.

Odpusť mi, Ježišu Kriste mocný kráľ večnosti, odpusť mi, malému tvor, že som sa opovážil vzdorovať Tvojej najsvätejšej vôli. Posilni moju vôľu, aby som mal silu premôcť všetky pokušenia a žiť nevinným a pracovitým životom svätých. Amen.

Na Glóriu.

Sláva Ti, Pane Bože! Veď preto si stvoril tento svet, aby Ťa všetko oslavovalo, aby všetko Tebe vzdávalo chválu a úctu. A ja, najnežnejší a najdokonalejší tvor Tvoj, mám Ťa chváliť a oslavovať najviac svojím rozumom, svojou prácou a svojím celým životom. Toto je najkrajší cieľ života môjho.

Sláva Ti, Ježišu Kriste! Ja Ťa nemôžem dostatočne osláviť, lebo som na to slabý, ale hľa, prichádzaš ku mne vo svätom prijímaní a vtedy v tomto svätom spojení spoločne oslávime Otca Tvojho. Keď po prijímaní pohliadne na mňa Večný Boh môj, bude sa kochať radosťou, lebo nebude vidieť len mňa a moje slabosti, ale nadovšetko svojho jednorodeného Syna, ktorý je jeho oslavou od počiatku. Príď teda ku mne čím skôr, Spasiteľu môj, aby sme oslávili Otca, a aby Otec bol oslávený v mojej mysli a v mojich skutkoch.

Sláva Ti, Duchu Svätý! Naplň ma teraz svätým oduševnením, opravdivou zbožnosťou, všetkými hĺbkami krásnych náboženských precítení, aby toto moje dnešné prijímanie stalo sa skutočne oslavou Boha a jeho nekonečnej velebnosti. Amen.

Na modlitby.

Dominus vobiscum! Pán s vami! Takto nás oslovuje kňaz, keď sa po Glórii obracia k veriacim. Áno, toto je to najkrajšie želanie pre moju dušu, aby Pán bol so mnou. Aké šťastie, aká blaženosť, že tento mocný Pán Ježiš bude so mnou nielen duchom svojím, ale skutočne aj svojím svätým telom. Pán Ježiš bude prebývať v mojom srdci. Pane Bože, keď sa teraz kňaz modlí k Tebe, aby si milostive pohliadol na Cirkv svoju pre zásluhy Tvojich svätých, aj ja sa skrúšene obraciam na Teba svojou vrúcnou prosbou. Udeľ mi milosť svoju, aby Tvoj jednorodený Syn našiel vo svätom prijímaní vhodný príbytok u mňa, v mojom srdci a aby toto sväté prijímanie mi slúžilo na spásu a posilnenie v duševnom živote. Amen.

Na evanjelium.

Poznačujem sa krížikom na čele, na ústach a na hrudi. Pane Bože milostivý, ozdob ma dnes vavrínom svätej odhodlanosti, aby som sa nikdy nehanbil za svoju svätú vieru katolícku, ale aby som vždy nebojazlivo hlásal životom svojím to isté evanjelium, ktoré sa tu pri oltári číta v každodenných svätých omšiach. Otvor mi ústa na hlásanie Tvojej slávy, aby moje reči boli čisté a dôstojné. A posilni moje srdce, aby neochvejne zostalo verné k zásadám evanjelia. Tak potom smelo budem môcť pristúpiť k svätému prijímaniu, s čistým svedomím môžem prijať k sebe Ježiša, ktorý má na čele tíňovú korunu martýrstva, na ústach pravdivé slová života večného a v srdci celé kráľovstvo nebeské. Amen.

Na Credo.

Verím v Boha všemohúceho, i jeho Syna, i Ducha Svätého. Verím v život večný a verím v tento tuzemský krásny život duševný. A verím tiež pokorne, že bez Ježiša nemôžem mať ani tu na zemi života duševného, ani po smrti nemôžem bez neho obsiahnuť život večný. Veď tak rozhodne znejú Spasiteľove slová o svätom prijímaní: „Ak nebudete jesť telo Syna človeka... nebudete mať v sebe život večný... Kto je ten chlieb, bude žiť naveky!“ Ja verím v tieto slová Ježišove, ako uverili apoštoli. Eucharistia je mojou silou a mojím životom. Preto tak rád chodím na sväté prijímanie, preto tak rád prijímam najsvätejšie telo Pánovo. Verím v sväté pravdy svojho katolíckeho náboženstva a najmä verím v telo Kristovo. Amen.

Na Obetovanie.

Dvíha sa dohora zlatá paténa s bielou hostiou a dvíha sa nad oltár kalich, keď tieto dary kňaz obetuje, Pane môj večný. Aj ja obetujem na tom obetnom tanieri svoje telo so všetkými slabosťami jeho, a obetujem v tom kalichu všetky svoje ťažkosti, ktoré z Božej vôle chcem zdolať. Najkrajší život je život Bohu obetovaný, život stojaci v službách veľkej a šlachetnej myšlienky. A ja ten svoj život tiež chcem obetovať Tebe, Pane, aby som plnil Tvoju svätú vôľu. Ale príď ku mne, posilni ma svojou svätou prítomnosťou. Príď ku mne, ako verný priateľ, ktorý je ochotný stáť pri mne v každej ťažkosti. Príď ku mne ako najsvätejší brat môj, ktorý mi vždy najlepšie poradí. Príď ku mne ako najhorlivejší oduševňovateľ môj, ktorý dodáva vždy nové sily, aby som svoju obetu životnú dôstojne a úplne mohol prinášať.

Pane Ježišu Kriste! Ty si sa obetoval za mňa, aby si mohol byť v podobe hostie mojím hosťom. Ja sa tiež obetujem Tebe, aby som mohol byť čím častejšie

Tvojím skromným hostiteľom. Aká skvelá to hostina, tento náš oltár, na ktorom slúži kňaz omšu svätú! Podáva sa na ňom najsvätejší a najsilnejší pokrm života: Boh sám — v eucharistii. Prichádzam na túto hostinu skrúšene, ale aj radostne. Bože môj, všetko Ti darujem, všetko Ti obetujem. Amen.

Kňaz si umýva ruky.

Bože milostivý, ako by som si mohol zaslúžiť tú dnešnú veľkú milosť, že sa chystáš prísť do lona môjho. Tvoja matka musela byť najčistejším stvorením, predurčenou čistotou duševnou a telesnou, aby bola hodná nosiť Ťa pod svojím srdcom. Musela byť Nepoškvrnenou, aby sa mohla stať nositeľkou Tvojou. A tu stojím ja, úbohý hriešnik, ktorého ani zďaleka nemožno porovnať s Tvojou najčistejšou Matkou Máriou. A predsa stojím tu, aby som Ťa prijal vo svätom prijímaní, aby som Ťa aspoň na niekoľko minút nosil pod svojím srdcom. Nezasluhujem túto milosť, iba Tvoje nekonečné milosrdenstvo mi dožičí tento zázrak najsvätejšieho spojenia s Bohom. Smy s mojej duše každú škvrnu hriechu, Bože môj! Priprav si v mojom srdci čistý a vhodný príbytok. Daj, aby som mal vždy čisté, obetavé a pracovité ruky. Daj, aby tieto moje ruky vždy boli súce na to, aby sa skladali k modlitbe a aby Ťa vítaly k sladkej návšteve v hĺbinách mojej duše. Amen.

Orate fratres!

Kňaz ma oslovuje, aby som sa modlil. Veď prichodia teraz slávnostné chvíle. Na oltár príde Spasiteľ, aby sa obetoval za mňa Bohu-Otcu najvyššiemu. Potom príde aj ku mne, aby sme spolu mohli obetovať tento môj úzunký život tým najsvätejším cieľom. Naozaj sa musím modliť, naozaj sa musím vhlbiť do tajov najjemnejších, naozaj sa musím te-

raz oddať Bohu, aby ma prijal, aby mi bol milosrdný, aby ma objal láskavosťou Otca a Stvoriteľa. Amen.

Sanctus!

Veru sa patrí ďakovať vrúcny srdcom Bohu najsvätejšiemu, že nás nielen stvoril a vykúpil, ale že má starosť o naše duše aj teraz. On je veľký, On je svätý, On je najmocnejší Pán sveta, ktorý spravuje naše osudy. Jeho chváli všetko na zemi a na nebi, jemu prespevujú anjeli a svätí. Aj ja sa chcem pridružiť k tomuto vznešenému chóru oslavovateľov. Som taký šťastný! Veď prichádza ku mne Najsvätejší, ten, ktorého chvália nebesia, bude prebývať u mňa, a ja sám mu budem môcť vyznávať: Svätý, svätý, svätý! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Hosana na výsostiach. Amen.

Na pozdvihovanie.

A teraz tu kľačím skrúšeno. Na slovo, kňazom vyrieknuté, stane sa biela hostia Telom Božím a víno krvou Spasiteľa. Kňaz pozdvihuje najsvätejšie spôsoby. Klaniam sa Ti, Pane Ježišu, ktorý si tu na oltári skutočne prítomný. Dvíham k Tebe svoj zrak plný pokory a dôvery. A zasa skláňam pred Tebou svoju hlavu na znak oddanosti a úfnosti. Už sa blíži chvíľa, keď sostúpiš na oltár, prikročíš ku mne a my sa sídeme vo vnútornom spojení. Klaniam sa Ti, Spasiteľu, a povolávam Ťa k sebe v blízkom svätom prijímaní. Amen.

Po pozdvihovaní.

Spomínam na živých a mŕtvych, za ktorých obetujem túto omšu svätú. Daj im, Pane, zdravia telesného a duševného, ak sú živí, — daj mŕtvym odpočinutie večné. Spájam sa tiež so všetkými anjelmi a

svätými Tvojimi, ktorí žijú v nevysloviteľnej blaženosti v nebesiach a požívajú blízkosť božstva Tvojho. Prosím ich o príhovor, prosím ich o modlitby, aby v tejto vážnej chvíli, keď sa chystám prijať Ježiša, orodovali za mňa. Nech ich orodovanie okrášli moju dušu a očistí srdce, aby toto prijímanie bolo pre mňa nielen svätým zážitkom, ale aj osožným duševným výkonom. Ale najmä Ty, Pane, ktorého očakávam, buď mne hriešnikovi milosrdný. Ty sám uprav svojou milosťou ten príbytok, do ktorého sa teraz chystáš vstúpiť. Amen.

Na „Pater noster“.

Otče náš, ktorý si na nebesiach, Ty nechceš byť tak ďaleko od nás. Ty chceš, aby aj na zemi bol kus nebies. Preto si poslal Syna svojho, aby ustanovil sviatosť eucharistie, v ktorej prebýva Boh medzi nami tu vo svätostánkoch. Ba ešte viac, dovoľuješ a nariaďuješ, aby sme eucharistiu prijímali a tak Boha samého hostili v svojom srdci. Ďakujem Ti, láskavý Otče, za toto dobrodenie a otváram práve teraz svoju dušu, aby som prijal Tvojho syna, Ježiša Krista, vo svätom prijímaní. Už je tu tá svätá chvíľa! Sláva Tebe. Pane, *posväť sa meno Tvoje!* Táto sviatosť všade posväcuje meno Tvoje, veď kde len je eucharistia, tam sa shromažďujú veriaci katolíci, aby chválili a vlebili meno Tvoje sväté. Daj, aby sa eucharistický kult rozšíril po celom svete a aby Ježiš Kristus našiel cestu vo svätom prijímaní do čím viac srdiec a posvätil ich svojou prítomnosťou. *Príď kráľovstvo Tvoje* eucharistické. Založ ho teraz v srdci mojom, aby u mňa panoval Spasiteľ, aby spravoval všetky moje myšlienky, túžby, aby spravoval moje telo a môj celý život. Daj, aby toto sväté prijímanie bolo posadením Ježiša Krista na trón duše mojej, aby On kráľoval a panoval nad všetkým, čo mám. *Buď vôľa Tvoja!* Táto vôľa nariadila, aby som prichádzal čím čas-

tejšie ku stolu Pána. Nech sa stane táto Tvoja svätá vôľa. Nech sa stane eucharistia riadnym pokrmom našich duší. *Ako v nebi anjeli a svätí žijú vo večnosti v Tvojej blízkosti a sú s Tebou spojení, tak i na zemi nech každá katolícka duša vyhladáva koštol, aby sa tam klaňala sviatosnému Ježišovi a prijala ho vo svätom prijímaní.*

Chlieb náš každodenný daj nám dnes, aby sme sa vedeli udržať zdraví a posilnení pre tento životný boj a aby sme svoje povinnosti mohli konať svedomite. Ale daj nám aj chlieb eucharistický, aby sme udržali svoj duševný život, aby sme nechradli, ale zveľadili svoje duševné sily, aby žil v nás Ježiš. A odpusť nám naše viny, aby sme s čistým srdcom mohli pristúpiť pred stôl Pánov, ako i my odpúšťame svojim vinníkom zo srdca. Tu pred oltárom Ježišovým musí prestať všetok hnev a sťažnosť. Tu len láskou možno myslieť na každého, ešte aj na nepriateľa. Odpúšťam, Bože, odpúšťam, len aj Ty mi odpúšťaj. Čo sú tie urážky, ktorými mňa urážajú iní, proti tým urážkam, ktorými ja Teba urážam svojimi hriechami. Buď mi milosrdný a neuvod' nás do pokušenia, nevery a zúfalstva, ľahostajnosti a vášne, ale zbav nás od zlého. Amen.

Keď kňaz prijíma.

Pane Ježišu, hľa, tu je tá chvíľa, že pristupujem pred oltár, aby som Ťa prijal. Idem, môj milý Spasiteľ, idem blažene, ale ešte raz Ťa prosím, buď mi milostivý, veď nie som hodný, aby si vošiel pod strechu moju, ale povedz len slovo a uzdravená a okrášlená bude duša moja. Láska a dôvera ma vedie k Tebe, preto viem, že toto sväté prijímanie bude dobrým pokrmom a posilnením duše mojej. Chcel by som sa odpútať teraz od zeme, od všelijakých tých svetských starostí. Chcel by som byť teraz obklúčený anjelmi a svätými a tak prijať Teba k sebe, Ježišu.

Preveľká je Tvoja láskavosť, Bože môj, že si volíš za príbytok tento prášok v prachu, akým som ja tu na zemi. Pošli už dopredu aspoň jeden lúč svojej božskej slávy, zasvieť do duše mojej, do tejto najskromnejšej komôrky sveta, zasvieť ta, aby som videl cestu Kráľa, cestu triumfu, cestu svätú, po ktorej Ty budeš kráčať od oltára k srdcu môjmu. Maličký som teraz, ba nič som, jednoduchý smrteľný človek, a o chvíľu sa stanem účastníkom života Božieho.

Ale už, hľa, bolo dané znamenie ku svätému prijímaniu. Opúšťam svoje miesto a pristupujem k oltáru Božiemu, ktorý má obnoviť mladosť duše mojej. Amen.

Po svätom prijímaní.

Tu si už v srdci mojom, Spasiteľ sveta, Ježiš Kristus! Boha skrývam v hrudi svojej. Toho, čo stvoril tento zázračný svet a udržiava ho svojou prozreteľnosťou. Prach som a nič inšie, mizerný človek, a predsa stal som sa teraz svätostánkom, v ktorom prebýva Boh a Vykupiteľ. Aké drahé a vzácne sú tieto chvíle! Napochytne ani neviem, ako ďakovať Tebe, Ježišu, ako využiť týchto niekoľko minút Tvojho pobytu u mňa. Klaniam sa Ti najsamprv: v prach sa hodím v duchu pred výsostou a svätosťou Tvojou božskou. Uznávam svoju slabosť a svoju ničotu. Ale všetko Ti obetujem: svoje telo, svoje myšlienky, svoje srdce, a vôbec celú bytosť svoju. Tvoja sviatostná prítomnosť je krátka, ale Tvoj duch zostane so mnou, ten nech ma naplňuje, napomáha, aby som už nežil ja, ale Kristus vo mne. Poznáš, drahý Spasiteľ, všetky moje radosti a žalosti. Viem, že Ty spolu cítiš so mnou, že Ty precítuješ všetky moje starosti. Veď všetko je od Teba, Pán večnosti, všetko — okrem hriechu.

Odporúčam Ti najmä svoje neprijemnosti a svoje bolesti. S Tvojou pomocou chcem všetko znášať spo-

kojne a teším sa, že teraz, keď prebývaš u mňa, môžem Ti ukázať svoje rany. Veď s Tebou trpieť je dobré. Ale som predsa len slabý človek. A preto nakoľko je to aj Tvoja vôľa, Pane Bože môj, pomôž mi, aby všetko prišlo do svojich riadnych koľají a aby som Tebe mohol slúžiť v dobrom zdraví a vo spokojnosti.

Spasiteľu svätý! Ty si kráľ pokoja. Odporúčam seba do Tvojej blahosklonnosti. Daj, aby som nikdy a nikde nenarušil pokoj medzi ľuďmi, ale ani vo svojom srdci. Daj, aby aj tí, čo so mnou žijú, boli tiež pokojamilovní. Pokoj je po zdraví tým najväčším pokladom ľudského života, ráč nám ho dožičiť, aby sme tak spokojne mohli spolu bývať a pracovať, ako Ty spokojne prebývaš tu na našich svätostánkoch.

Odporúčam Ti aj tú vec, ktorá mi teraz najviac leží na srdci. Daj, aby sa darila, daj mi sily, vytrvanlivosti, ale aj uspokojenia v Tvojej vôli svätej. Vôbec zasväcujem Tebe všetky terajšie práce a úlohy svoje. Buď vždy pri mne, pomáhaj mi svätým Duchom svojim, aby som bol užitočným údom Cirkvi svätej a vlasti svojej.

Preto si založil túto zázračnú sviatosť eucharistie, aby sme Ťa prijali vo svätom prijímaní a mali život večný. Pane, Ježišu Kriste, daj, aby aj toto sväté prijímanie zveľaďovalo vo mne život viery, život nábožný, život podľa srdca Tvojho, život, ktorý je tuzemskou čiastočkou krajšieho života v nebi, vo večnosti. Nech je aj toto sväté prijímanie, tento Tvoj pobyt u mňa zálohou na ten budúci život nebeský. Ale nech je aj posilnením, aby som tento tuzemský život mohol prežiť tak, aby som si ten večný zaslužil.

Spasiteľ sveta, zostaň u mňa celý tento deň, i keď Tvoja sviatosťná prítomnosť pominie. Zostaň u mňa milosťou svojou, zostaň u mňa priateľstvom svojim,

láskou svojou, aby som vždy a všade cítil blahodarné následky tohto svätého prijímania.

Ano, u mňa si, a teraz u mňa prebýva celá Trojica svätá, veď kde si Ty, Ježišu, tam je Otec a tam je aj Duch Svätý. Preto, Bože Tvorca, stvor vo mne nového ducha, nové sily a novú vôľu! Bože Spasiteľ, spas ma od zlých náklonností, od neresti a nedbalosti, od ľahostajnosti a daromnosti! Bože Duchu Svätý, posväť ma, povýš ma o osvieť ma, aby som bol milým dieťaťom Božím, pravým človekom, ale aj pravým nositeľom Boha, pravým kresťanom a katolíkom. Daj mi, Bože, zdravia tela i duše. Amen.

Na konci omše svätej.

Ďakujem Ti, Spasiteľu, za tieto drahocenné chvíle. Ďakujem Ti, že som sa svätým krstom mohol stať katolíkom a tak častým účastníkom eucharistického pokrmu. Ďakujem Ti, že som posilnený vo sviatosti birmovania Duchom Tvojím, aby som lepšie chápal veľký význam Tvojej prítomnosti vo svätostánkoch našich. Ďakujem Ti, že môžem ísť ku svätej spovedi a dostať rozhrešenie, keď sa kajúcne vyznám zo svojich hriechov, a že tak s čistým srdcom môžem prichádzať pred stôl Pánov a prijať Teba, najmilší priateľ duše mojej, do svojho skromného ľudského príbytku duševného. A nadovšetko Ti ďakujem, že si ma dnes zasa navštívil vo svätom prijímaní, že si pobudol u mňa niekoľko minút a zasa si ma naplnil svojím duchom a posilnil svojou milosťou.

Takto duševne nasýtený a posilnený odchádzam zasa do života ku svojim každodenným prácam. Mám do života teraz väčšiu chuť a do práce tiež, lebo viem, že Ty ma sprevádzaš, že Ty mi pomáhaš, že som pod Tvojím božským dozorom. Nechcem nijakej inej odmeny za svoje námahy, iba Teba, Ježišu. Chcem si znovu zaslúžiť tieto radostné chvíle svätého prijímania. Chcem byť čistým v srdci, stálym v

charaktere a vytrvalým v modlitbe. Chcem, aby každý videl, že už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus.

Nechcem zabudnúť ani na kňaza, ktorý mi podával Tvoje sväté telo. Buď s ním, Pane, svojou milosťou, aby aj jemu slúžila svätá obeta a prijímanie tela a krvi Tvojej pre duševné spasenie. Amen.

Krátka modlitba pred sv. prijímaním.

VIERA. Ó sladký Ježišu, silne verím, čo si zjavil a verím najmä, že si skutočne prítomný vo Sviatosti Oltárnej, lebo si to povedal Ty, ktorý si neomylná, večná pravda.

KLANANIE SA. Ó sladký Ježišu, klaniam sa Ti so všetkými anjelmi a svätými v tejto prevelebnej Sviatosti Oltárnej, v ktorej skrytý si z lásky ku mne. Klaniam sa Ti ako svojmu Pánovi, Bohu, Stvoriteľovi a Vykupiteľovi.

LÚTOSŤ. Ó sladký Ježišu, z celého srdca ľutujem za všetky svoje hriechy, lebo som nimi urazil(a) a rozhneval(a) Teba, najdobrotivejšieho svojho Boha, ktorého nadovšetko mám milovať.

POKORA. Pane a Vykupiteľu môj, ako sa mám priblížiť k Tebe, ktorého som tak veľmi pourážal(a)? Veru, nie som hodný(á), aby si vošiel do môjho srdca, ale povedz len slovo a uzdravená bude duša moja.

NÁDEJ. Ó sladký Ježišu, Tvoje zmilovanie nemá hraníc. Ty prichádzaš ku mne a prebývať chceš v mojom srdci. Práve preto úfam, že ma posvätiš a svojou milosťou naplníš.

LÁSKA. Ó sladký Ježišu, Ty vždy, až do smrti si ma miloval a z lásky ku mne chceš byť pokimom mojej duše. Ó ako Ti mám odplatiť túto Tvoju lásku? Tebe chcem žiť a umrieť.

TÚŽBA. Ó sladký Ježišu, príď a zaujmi moje srdce, nech je celkom Tvoje. Príď, vstúp ku mne, posilni ma svojou milosťou, ó láskavý a dobrotivý Ježišu!

Po svätom prijímaní.

Vzdychy sv. Ignáca k Spasiteľovi.

Anima Christi, sanctifica me. Corpus Christi, salva me. Sanguis Christi, inebria me. Aqua láteris Christi, lava me. Pássio Christi, confórta me. O bone Jesu, exáudi me. Intra tua vúlnera absconde me. Ne permittas me separári a te. Ab hoste maligno defénde me. In hora mortis meae voca me. Et jube me veníre ad te, ut cum Sanctis tuis laudem te in saécula saeculórum. Amen.

Duša Kristova, posväť ma; Telo Kristovo, spas ma; krv Kristova, napoj ma; voda z boku Kristovho umy ma; umučenie Kristovo, posilni ma; ó, dobrý Ježišu, vyslyš ma; do svojich svätých rán skry ma; nedaj mi odlúčiť sa od Teba; pred zlým nepriateľom chráň ma; v hodinu smrti mojej povolaj ma; dožič mi prísť k Tebe, aby som Ťa chválil s Tvojimi svätými na veky vekov. Amen.

(300 dňové odpustky, po prijímaní 7 rokov.)

Odpustková modlitba pred Ukrižovaným.

En ego, o bone et dulcissime Jesu, ante conspéctum tuum génibus me provólvo ac máximo ánimi ardóre te oro atque obtéstor, ut meum in cor vívidos fidei, spei et caritátis sensus, atque veram peccatórum meórum poeniténtiam, éaque emendándi firmíssimam voluntátem velis imprímere; dum magno ánimi afféctu et dolóre tua quinque vúlnera mecum ipse consídero ac mente contémplo, illud prae oculis habens, quod jam in

Hľa, pred pohľadom Tvojím, ó, dobrý a najsladší Ježišu, na kolená padám a s najväčšou vrúcnosťou duše Ťa prosím a žiadam: ráč do srdca môjho vložiť živý cit viery, nádeje a lásky. pravú ľútosť nad hriechami mojimi, ako aj silnú vôľu polepšenia, najmä teraz, keď s hlbokou sústrasťou a bolesťou dojatý o piatich ranách Tvojich uvažujem a rozjímam, majúť pred očami to, čo si už ústami proroka Dávida o sebe povedal, ó dobrý

ore ponébat tuo David
 Prophéta de te, o bone
 Jesu: Foderunt manus
 meas et pedes meos; di-
 numeraverunt ómnia os-
 sa mea.

Ježišu: „Prebodli ruky
 moje a nohy moje, a
 spočítali všetky kosti
 moje.“

(Plnomocné odpustky sú povolené každému, kto sa túto modlitbu pomodlí po sv. prijímaní pred obrazom Ukrižovaného a pomodlí sa aj na úmysel sv. Otca Otčenáš a Zdravas.)

Krátka modlitba po sv. prijímaní.

Pane, Ježišu Kriste, nech sa mi stane toto sväté telo odpustením mojich hriechov a Tvoja drahocenná krv životom večným. Skrúšene prosím, pripočítaj ma pri svojom druhom príchode ku spravodlivým a ku všetkým vyvoleným. Vzdávam Ti vďaku za to, že si nás ráčil naplniť svojimi nebeskými a nesmrteľnými tajomstvami aj tento deň. Spravuj našu cestu, upevni nás všetkých vo viere, bedli nad naším životom a posilňuj naše kroky na prosbu Rodičky Božej a všetkých svätých. Požehnaný je náš Boh, teraz i vždycky i na večné veky. Amen.

Iná modlitba.

Vrúcne Ťa prosím, najsladší Pane, Ježišu Kriste, daj, aby Tvoje umučenie bolo pre mňa silou, ktorá ma posilňuje, ochraňuje a obráni. Daj, aby Tvoje rany boli pre mňa duševným pokrmom, ktorý ma nasycuje a naplní radosťou. Daj, aby výron krvi Tvojej bol pre mňa smytím všetkých hriechov mojich. Daj, aby Tvoja smrť znamenala pre mňa život nesmrteľný, aby Tvoj kríž mi bol večnou slávou. Nech mi je všetko toto uspokojením, radosťou, zdravím a slasťou srdca môjho: ktorý žiješ a kráľuješ na veky vekov. Amen.

(3-ročné odpustky. Vzaté z breviára.)

Obetovanie seba.

Prijmi, Pane, všetku moju slobodu. Odovzdávam Ti všetku svoju pamäť, všetok rozum a celú svoju vôľu. Veď čo mám, to mám od Teba. Vraciam všetko Tebe, aby si ma svojou svätou vôľou spravoval. Len lásku svoju mi daruj a milosť svoju svätú. Vtedy som dosť bohatý a nič iného si nežiadam.

(300-dňové odpustky. Z breviára.)

Modlitba k Panne Márii po sv. prijímaní

Ó Mária, Panna a Matka najsvätejšia, hľa, prijímal som milovaného Syna Tvojho, ktorého si prijala do nepoškvrneného života svojho, porodila, chovala a sladkým objatím k sebe privinula. Hľa, teraz Toho samého Ti pokorne a s láskou predstavujem, na ktorého si sa s úľubou dívala a z ktorého si mala toľkú radosť. Odovzdávam Ti ho: objím si ho, priviň si ho s láskou a obetuj ho najsvätejšej Trojici na znak najhlbšej bohoslužby k Tvojej sláve, za mňa a za tento celý svet. A tak Ťa, najlaskavejšia Matka, vrúcne prosím, vypros mi odpustenie všetkých hriechov mojich, veľkú milosť, aby som Bohu ešte vernejšie slúžil, a napokon konečnú milosť, aby som ho s Tebou chválil mohol po večné veky. Amen.

(100-dňové odpustky. Z breviára.)

Modlitba k sv. Jozefovi.

Ochranca a otec panien, svätý Jozef, ktorého vernej opatere bola sverená Nevinnosť sama, Ježiš Kristus, a Panna panien, Mária, — prosím Ťa na tieto najdrahšie osobnosti, na Ježiša a Máriu, oroduj za mňa, aby som mohol vždy celkom s čistou dušou, s čistým srdcom a s čistým telom slúžiť Ježišovi i Márii. Amen.

(100-dňové odpustky. Z breviára.)

Modlitba sv. Tomáša Akvinského po sv. prijímaní.

Vďaka Tebe vzdávam, svätý Pane, všemohúci Otče, večný Bože, ktorý si mňa hriešneho nehodného svojho služobníka nasýtiť ráčil drahým telom a krvou Syna Tvojho, Pána nášho, Ježiša Krista bez toho, žeby som si toho bol zaslúžil, ale len zo samej dobroty milosrdenstva Tvojho. Prosím, aby toto sväté prijímanie nebolo mi príčinou trestu, ale spasiteľnou záštitou k odpusteniu. Nech mi je zbrojou viery a štítom dobrej vôle. Nech ma zbaví mojích neprávostí, nech udusí vo mne zlé žiadosti a náruživosti, nech rozmnoží vo mne trpezlivosť a lásku, pokoru a poslušnosť, i všetky ostatné čnosti. Nech ma mocne bráni pred úkladmi všetkých viditeľných i neviditeľných nepriateľov. Nech dokonale utíši všetky nezriadené duševné i telesné moje hnutia. Nech sa k Tebe jedinému pravému Bohu pevne viniem a posledný svoj cieľ šťastne dosiahnem. Prosím Ťa, aby si mňa hriešneho milostive priviesť ráčil k tejto nevýslovnej hostine, kde si Ty so svojím Synom a Duchom Svätým pre svojich svätých pravým svetlom, úplnou sýtosťou, večnou radosťou, svrchovanou slasťou a dokonalou blaženosťou. Amen.

Modlitba sv. Bonaventúru po sv. prijímaní.

Poraň dušu moju a srdce moje, ó sladký Ježišu, šípom slastnej a spasiteľnej lásky svojej, opravdivej, čistej a apoštolskej obetavosti svojej, aby sa duša moja úplne roztápala v Iúbosti božskej a v žiadosti-

vosti za Tebou, aby si len Teba žiadala, za Tvojím pribytkom túžila a chcela sa rozlúčiť a byť s Tebou.

Daj, aby duša moja pocítovala hlad iba za Tebou, za chlebom anjelov, za pokrmom zbožných duší, za naším každodenným, nadprirodzeným chlebom, ktorý obsahuje všetku radosť a sladkosť. Nech ukája svoj hlad srdce moje len Tebou, ktorého tak milujú anjeli, nech sa sladkosťou Tvojou nasycuje duša moja. Nech je smädná za Tebou, za podkladom života, za prameňom múdrosti, vedomosti a svetla večného, za povodňou všetkej blaženosti, za plnosti chrámu Božieho.

Nech žiada Teba, duša moja, nech vzdychá k Tebe. Nech Ťa hľadá a nájde. Nech sa ponáhľa k Tebe a nech sa k Tebe aj dostane. Nech o Tebe rozjíma, nech o Tebe hovorí. Nech pre Teba, pre chválu a slávu Tvojho mena robí všetko, a to s pokorou a múdrosťou, s láskou a radosťou, ľahkosťou a oddanosťou a nadovšetko so stálosťou do konca trvajúcou.

Len Ty jediný buď mojou nádejou, všetkou mojou hrdosťou, bohatstvom a radosťou, veselosťou a sľasťou, odpočinutím a uspokojením, pokojom, príjemnosťou, vôňou, sladkosťou, náplňou, upokojením, ochranou, pomocou, múdrosťou, podielom, majetkom, pokladom mojím, v ktorom s konečnou stálosťou zakotviac, nech zostáva stále srdce moje a duša moja. Amen.

(100-dňové odpustky.)

Meditácia o oddanosti vo sv. prijímaní.

1. Keď je Ježiš u mňa, klaniam sa mu, milujem ho, modlím sa k Nemu. Ale sám najlepšie cítim, že mám u seba hosťa, pred ktorým i tá najsvätejšia duša je bezmocná. Čo tu pomôže ľudská zdvorilosť, čo predpisy spoločnosti a Cirkvi svätej? Čím viac sa chcem

preukázat svojou horlivostí a povděčností Tomu, kto sedí na tróne srdca môjho, tým viac sa len dokazuje slabosť môjho umu, nedokonalosť jazyka a reči, nedostatok citov a lásky. Ale to ma neprivádza do rozpakov. Jediná, veľká a verná vôľa stačí: Ty si, Spasiteľu, a ja sa Ti odovzdávam s celou svojou bytosťou, tak ako som, bezvýhradne a celkom! Ty si mojím Stvoriteľom, daj, aby som bol ešte krajším tvorom Tvojím v duši svojej. Ty si mojím Spasiteľom: oslobod ma od hriechov mojich. Ty si mojím Posvätitelom: posväcuj ma i život môj!

2. Ale sv. Pavol nás napomína, aby sme sa prísne skúmali pred sv. prijímaním, či sme hodní prijať najsvätejšie Telo a najsvätejšiu krv Pána! Lebo kto je a pije nehodne, ten prijíma trest a zatratenie. Preto majme vždy pohotovú a čistú dušu, nevinnú myseľ. Keď sme zhrešili, ľutujme a očisťme sa vo sviatosti pokánia. Len vtedy sa približujeme k oltáru Božiemu, keď sme si podľa ľudského odhadu istí, že nie sme obťažení veľkým, smrteľným hriechom, keď vieme, že sme schválne neurazili Boha ťažkým hriechom. Ináč môžeme pristupovať k sv. prijímaniu aj každodenne.

POKANIE — OBNOVENÝ ŽIVOT

V každom kostole je vysoká súdna stolica, spovednica. Už pred mojím prvým sv. prijímaním ma poslali rodičia a katechéta, aby som sa po náležitej príprave priblížil k tejto podlhovastej skrini a pokľaknúc, skrúšene sa vyspovedal.

Bol to trochu neprijemný pocit ísť ku kňazovi a vyzradiť mu všetky svoje hriechy. Ale musel som sa už dosť skoro naučiť, že nie je všetko v poriadku, čo som vykonal, i keď to bolo urobené detským rozumom a neskúsenosťou. Sami rodičia ma upozorňovali na rozdiel medzi dobrým a zlým správaním. I trestali ma, keď som tento rozdiel od sám seba nechcel chápať. No chápať som už vtedy všetko chápal, ale vzdorovitosť a akási náklonnosť mi robila ťažkosti. Z katechizmu som sa naučil, že na zlé veci sa aj Pán Boh hnevá a že treba ísť na spoveď ku kňazovi, aby mi ich odpustil. Treba bolo hriechy aj oľutovať, lebo Pána Boha uraziť predsa mi len bolo ľúto.

Tak som ľutoval a povedal som svoje hriechy, čítajúc ich, možno, s kúska skrúteného papiera, a sľuboval som viacej nehrešiť. Kňaz voľačo povedal nad mojou hlavou, urobil veľký kríž a ja som sa mohol vzdialiť.

I odľahlo mi už vtedy na duši. Nielen preto, že ťažká úloha sa skončila, ale i preto, že neskazené dieťa lepšie precíti v sebe veľké premeny a požehnanie sviatostné.

K tejto radosti sa pridružila blaženosť prvého svätého prijímania. Ježiša som prijal do čistučkého srdiečka, toho Ježiška, ktorý mi stvoril Vianoce, ktorý mi dal dobrých rodičov, láskavých vychovávateľov, a ktorý mi otváral jasné detské oči, aby som sa tešil z každej maličkosti na tomto svete.

A veru bez toho hrdinského činu prvej spovede nebolo by bývalo ani blaženosti prvého prijímania.

U mnohých nad posteľou visí zarámovaný obraz, ako pamiatka na prvé sväté prijímanie.

Tento obraz nás tak živo upamätáva na to, že vskutku ako malí žiaci, ako malé žiačky boli sme hrdinami. Vedeli sme sa zaprieť, vedeli sme zdolať prirodzený stud a so zapýrenou tváričkou sme vyznávali svoje hriechy, nielen tie, ktoré sme spáchali, ale mnoho ráz aj také, o ktorých sa nám vtedy ani nesnívalo. To len preto, aby Boh bol s nami spokojný, aby sa na nás nehneval.

A čože to boli vtedy za hriechy? Maličkosti. Modlitba, pri ktorej som zaspal, cukor, ktorý som bez dovolenia dal do úst, malé nádavky, nám neznáme slová, o ktorých len rodičia povedali, že sú špatné, prvé bitky s kamarátmi atď., neposlušnosti a podobné drobníčky. A predsa som ich smele a hrdinsky prezradil kňazovi, ako veci veľmi ošklivé.

A dnes?

Dnes už jasne viem, že urážam Boha, že prestupujem mravné zákony, ktoré sa kvôli mne nedajú zmeniť. Dnes úplným a vyvinutým rozumom vidím, že som človek hriešny i pritom všetkom, že si ma ostatní ľudia ctia a vážia. Viem, že som slabý človek, i keď sa usilujem chodiť na uzunkých chodníkoch Božích.

Dnes je mi tá spoveď tisíc ráz potrebnejšia než bola vtedy, keď som sa prvý raz približoval ku spovedelnici. Ale ako by chýbalo to vtedajšie hrdinstvo. Ako by nemal tej smelosti a pokory, aby som jasne a so sebazaprením vyzradil svoje ťažké previnenia a hriechy, ktoré mi kalia svedomie.

Koľkí po školských rokoch už nechodia viacej na spoveď! Hľadajú mužnosť a hrdinstvo a pritom opustili to najväčšie hrdinstvo: uznávať svoju hriešnosť a obnoviť v sebe duševný život. Chcú mať vieru v seba a pritom strácajú vieru v Boha, ktorého zákony sú a budú najistejšou cestou ku zdraviu, blaženosti a úspechu. Malé hriechy si ešte striasli so seba v školských spovediach, ale veľké hriechy,

najmä pýcha a z nej pochádzajúca nevera a smilstvo, otrávil ich duše a zakalily zraky.

Rozumný kresťan nesmie stratiť rozvahu ani vtedy, keby upadol aj do najväčšieho hriechu. Stratil život, treba ho obnoviť. Veď máme nesmrteľnú dušu, ktorá neprestane jestvovať nikdy, iba jej obsah sa môže meniť v tomto tuzemskom živote. Tento obsah môže byť dobrý a zlý, život a smrť, a tento obsah rozhoduje po telesnej smrti o osude duše vo večnosti. Preto treba mať vždy svoje účty v poriadku. Ísť na spoveď, to od nás závisí, — ale ísť v nepredvídanej chvíli pred súd Boží, to nezávisí od nás. A môže byť neskoro. Precitnúť na druhom svete je veru neskoro.

Boh nám dal týchto niekoľko rokov života, aby sme ich využili. Dal nám milosť, aby sme v sebe vybudovali kráľovstvo Božie, dal nám rozum, aby sme uznávali svoje previnenia a dal nám aj slobodnú vôľu, aby sme zrúcané znova vystavali, stratený raj srdca znova nadobudli, skazený život obnovili.

Sviatosť pokánia, penitencia, úzko súvisí s naším náboženským životom, bez nej niet kresťanského života, niet povedomého katolíckeho života. Nemožno túto sviatosť ako nepohodlnú vynechať, lebo bez nej niet čistoty svedomia, niet prijímania a niet ani života s Cirkvou, ani života v Bohu.

Bez spovede zostáva katolíkovi iba pomenovanie a nič inšieho.

Preto sa treba občas do roka náležite pripraviť na spoveď, vykonať veľkú revíziu a urobiť potrebnú obnovu života.

Dogmatika o Sviatosti pokánia.

Pokánie je sviatosť na odpúšťanie hriechov, po krste spáchaných, ktoré sa nám udeľuje rozhrešením kňazovým.

Sviatosť túto založil Kristus Pán, keď po svojom vzkriesení povedal apoštolom svojim: „Pokoj vám! Ako mňa poslal Otec, tak vás aj ja posielam. Keď to dopovedal, dýchol na nich a hovoril: Prijmite Ducha

Svätého; ktorým odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im, ktorým zadržíte, zadržujú sa im!“ (Ján 20, 19—23.)

Týmito slovami Spasiteľ ustanovil apoštolov a ich nástupcov za sudcov veriacich duší. Oni majú vynieť rozsudok nad hriešnikom, a preto je potrebné aj vyznávanie hriechov.

Forma sviatosti pokánia vo svojom najkratšom prejave je táto: „Rozhrešujem ťa od hriechov tvojich.“

Vzdialená materia sviatosti — ako je napr. drevo pre oheň — sú všetky hriechy spáchané po krste, smrteľné i všedné, už spovedané alebo nevyspovedané.

Vyspovedať sa povinní sme z hriechov smrteľných, ešte nevyspovedaných.

Hriechy všedné, ako aj smrteľné, už spovedané, sú nepovinnou, ale dostatočnou materiou na spoveď.

Najbližšia materia sviatosti je priebeh pokánia: ľútosť, spoveď a zadosťučinenie.

Výsledky sviatosti sú blahodarné: vracia dobrý pomer k Bohu a stratené zásluhy, odpúšťa večný trest a zčiasťky aj dočasné tresty.

V tom, kto nemal smrteľného hriechu, zveľaďuje milosť Božiu a odpúšťa dočasné trestné následky.

Meditácia o pokání.

1. Patrí to k premúdremu zariadeniu duševného sveta, že Boh dal človeku možnosť, aby svoj duševný život stále obnovoval. Bez pokánia by kresťan nikdy nebol istý, či jeho pomer k Bohu je uspokojivý. Keď vykoná všetko, čo mu Cirkev nakladá, môže mať spokojné svedomie, že čo mu ľudské sily stačily, vykonal všetko, aby zlo bolo napravené a že môže nehatene, bez dlhových večných, pokračovať v ceste spásy a duševného blaha. Ďakujem Ti, Spasiteľu, že si sa o mňa takto veľkodušne postaral, že ma nechceš zatradiť, ale stále čakáš na návrat aj vtedy, keď som sa ďaleko vzdialil od Tvojho priateľstva.

2. Sviatosť pokánia a sväté prijímanie úzko súvisia. Prijímanie, eucharistia znamená pre katolíka život a zdravú dušu, pokánie zas liečenie. Všímam si, že len tieto dve sviatosti možno hocikedy a často užívať, krst, birmovku a kňazstvo len raz, pomazanie a manželstvo len zriedka. Tak teda Sviatosť Oltárna a sviatosť pokánia vyplňuje náš katolícky život všedný, ako stále pramene Božej milosti a Božej obnovy. Preto mi je také dôležité, aby som sa vedel dobre spovedať, aby som vedel mať stálu ľútosť nad hriechmi svojimi, a preto treba dobre vedieť, čo je hriechom a čo nie.

Cirkevnoprávne predpisy o spovedi.

Kto môže spovedať?

- Can. 871: Vysluhovačom sviatosti pokánia je jedine kňaz.
- Can. 872: Aby kňaz mohol spovede vypočúvať, na to nestačí vysviacka, ale musí mať aj splnomocnenie, riadne alebo delegované.
- Can. 873: Riadne splnomocnenie spovedať majú okrem pápeža kardináli pre celú Cirkev, biskupi pre svoje územia, a farári.
- Can. 874: Delegované, prepožičané splnomocnenie dáva kňazom príslušný biskup.
- Can. 879: Toto splnomocnenie spovedať, latinsky jurisdikcia, musí sa dať kňazom alebo písomne, alebo živým slovom.
- Can. 881: Kto má riadne splnomocnenie, ten môže svojich veriacich vyspovedať hocikde na svete.
- Can. 882: V prípade nebezpečenstva smrti môže rozhrešiť veriaceho hociktorý kňaz i vtedy, keby bol blízko aj kňaz s plnou mocou.

O spovedi:

- Can. 887: Spovedník má uložiť kajúcnikovi spasiteľné a primerané zadostučinenie podľa hriechov a stavu. Kajúcník nech ich prijíma vďačne a nech ich vykoná sám osobne.
- Can. 888: Spovedník musí dať pozor na to, aby sa nevypytoval meno spoluvinníka, — aby nikoho nezdržoval zvedavými a neosožnými otázkami, najmä keď ide o šieste Božie prikázanie, — a aby nemúdrym spôsobom nevypytoval sa mladších o veciach, ktoré oni ešte nepoznajú.
- Can. 889: Spovedné tajomstvo je neporušiteľné.

Kto sa má spovedať?

Can. 906: Každý veriaci, ktorý už má vlastnú súdnosť, je povinný zo všetkých svojich hriechov vyspovedať sa statočne aspoň raz do roka.

Kde sa máme spovedať?

Can. 908: Vlastným miestom pre sviatosťnú spoveď je kostol alebo kaplnka.

Can. 910: Mužských možno spovedať aj na privátnom byte.

Ako má žiť katolík?**Mravouka.**

Katolícka mravouka nás učí, ako máme žiť. Dáva nám smernice, zásady a predpisuje nám povinnosti. Kto koná, hovorí, alebo čo aj myslí proti týmto zásadám a povinnostiam, má hriech. Hriech je škvrna na duši, preto sa má oľutovať a vo spovedi odstrániť. Katolík má starosť o to, aby šiel vždy cestou Bohom a zdravou prírodou predpísanou. Pozná zásady katolícko-kresťanského života a z nich vyplývajúce povinnosti.

I. Zásady.**1. Základom mravného poriadku je Boh.**

Nie sme na svete len preto, aby sme tento život akosi prežili a smrťou sa navždy stratili. Máme na život vyššie náhľady. Máme Bohom stvorenú dušu, ktorá neumrie. Ona je tu spojená s telom a je na ceste k Bohu. Spôsob tejto cesty rozhoduje o tom, či k Bohu skutočne aj príde, alebo či bude z jeho blízkosti večne vytvorená.

Náš cieľ je teda Boh, jeho sláva.

Chceme byť blažení, uspokojení. Ale úplnej blaženosti a spokojnosti tu na zemi niet. Jediná úplná blaženosť je: mať Boha, byť u Boha, vidieť Boha. Teda aj cieľ našej túžby po blaženosti — je vlastne tiež Boh.

K nášmu cieľu dôjdeme, keď konáme podľa vôle Božej. Boh nám dal predovšetkým prírodu a chce, aby sme konali v smysle tejto prírody. A tak naša ľudská príroda je bezprostredným a najbližším základom našej mravnej povinnosti. Podľa tohto základu je všetko dobré, čo zodpovedá tejto prírode, a zlé je všetko, čo je proti tejto prírode. Ale posledný smysel mravnosti je v Bohu. On chce, aby sme zachovali ním ustanovený poriadok.

Mravný poriadok viaže každého človeka a preto má aj svoje sankcie. Dáva do výhľadu odmenu, dobré svedomie a život večný, — ale hrozí aj trestami: hryzením svedomia, očistcom a najmä peklom, večným zatratením. A to je zrejmé, veď Boh je spravodlivý, odmeňuje a tresce podľa zásluh. Kto ho miluje, ten nemyslí predovšetkým na odmenu a trest, ale robí jeho vôľu z lásky a zo šľachetnosti svojho smýšľania, a už aj týmto nesebeckým smýšľaním si zasluhuje odmenu. Ale na druhej strane musí sa splniť aj vôľa toho, kto v živote len stále odmieta Boha a schválne koná proti jeho vôli, v zákonoch a prírode prejavenej. Nechce Boha, — tak ho ani nebude mať, — a to je večné zatratenie, to je peкло. Slobodní sme a preto Boh nenanucuje nám ani seba, ani svoju vôľu.

Tí, čo nemajú viery, hľadajú pre seba tiež akúsi morálku, lebo veď bez mravných smerníc nemožno žiť. Len zviera nepotrebuje predpisov, lebo má pud. Človek musí mať akési názory na svoje činy. Morálkou nevercov je takzvaná laická morálka, ktorá nemá ohľad na nijaké náboženstvo. V tých lepších prípadoch je to vlastne naša kresťanská morálka, lenže je z nej vynechaný posledný cieľ, Boh, a nespomínajú sa sankcie. Sú to akési náhodile posbiehané predpisy zdvorilosti, ktoré si môže každý sstaviť podľa svojej chuti, meniť ich každý deň a pritom robiť podľa nich alebo nie, bez bázne a bez zodpovednosti. Je isté, že na takúto morálku nehodno sveriť poriadok tohto sveta.

Trocha vedeckejšie zneje, keď mnohí chcú nahradíť kresťanskú morálku a jej zásady povinnosťami k spoločnosti, k rase, k národu, k štátu atď. Takéto veci iste môžu oduševňovať davy a môžu ich prinútiť aj na najväčšie obete, — ale vnútorne neuspokoja ani jednotlivca, ani spoločnosť samu. Táto sociálna, rasová alebo štátna morálka neuspokojuje človeka, lebo každý vie, že tieto jednotky, už či celá spoločnosť, či rasa, či národ, majú tiež svoje poslanie Bohom určené, a preto slúžiť cieľom národným a spoločenským je konečne tiež službou Bohu, ktorý stvoril aj spoločnosť takú, aká je, a určil jej zákony a povinnosti. A tak nemožno zabrániť človeku, aby vedľa svojej povinnosti k štátu a národu nemyslel aj na najvyšší mravný cieľ, na Boha, ktorý s istotou určuje postoj človeka aj k spoločenským útvarom.

Ale neuspokojuje sociálna a rasová morálka ani spoločnosť samu, lebo rozdeľuje ju na vrstvy, proti sebe stojace a sebecké, a stane sa žriedlom nespravodlivosti a vraždiacich vojen. Čo je podľa zákonov Božích, podľa predpisov kresťanskej morálky dobré, to osoží aj štátu a rase, národu a spoločnosti, a čo je proti tejto morálke, to je úzkoprsé, jednostranné a neisté a i keď prináša dočasné hmotné alebo mocenské výhody tej-ktorej spoločnosti alebo rase, nakoniec sa predsa vypomstí a škodí celému ľudstvu. A koniec koncov každá takáto sociálna morálka je iba diktátom jednotlivcov a jej uplatnenie podlieha mocenskému teroru.

A potom, teória je len teória. Iná vec je v e d a, a i n á p o v i n n o s ť. Ani najkrajšie vedomosti o národe a spoločnosti nám nepomôžu, keď nebudeme konať svoje povinnosti, — a ony sa najlepšie a najspoľahlivejšie konajú podľa mravného poriadku Bohom určeného a Cirkvou zachovávaného.

Preto sa katolík pevne pridrižiava svojej katolíckej mravouky a jej zásad.

2. Zodpovední sme za svoje ľudské činy.

Ľudský čin pochádza z nášho rozumu a z našej vôle, a preto má vzťah k mravnému poriadku, je teda mravným činom, dobrým alebo zlým.

Plnú zodpovednosť máme za svoje ľudské činy, pri ktorých sme nehatene upotrebili svoj rozum i svoju vôľu, teda za také činy, na ktoré sme mali obrátenú celú svoju pozornosť a s ktorými sme plne súhlasili. Taká pozornosť a taký súhlas je potrebný na smrteľný hriech. Ale nemusia byť bezprostredné, na úplnú zodpovednosť stačí aj nepriama pozornosť a nepriamy súhlas.

Niet zodpovednosti, keď ide o neodstrániteľnú nevedomosť vo veciach mravných. Ale ak niekto schválne sa nechce dať poučiť, aby nemal zodpovednosť, má hriech. Niet zodpovednosti, alebo aspoň je zmenšená, kde ide o násilie, strach, vášeň, chorobu, neurastenické a hysterické záchvaty, dedičné zaťaženie atď., skrátka pri takých činoch, kde chýba užívanie zdravého rozumu alebo jasnej vôle.

Každý náš ľudský čin je alebo dobrý, alebo zlý, podľa toho, čo má za predmet, za cieľ alebo za akých okolností sa koná.

Predmet, cieľ a okolnosti sú teda prameňom mravnosti našich činov.

Podľa predmetu: modliť sa je čin dobrý, kraďnúť je čin zlý.

Podľa cieľa: modliť sa za Božiu pomoc pri krádeži je čin zlý, a kraďnúť pre kostol je tiež čin zlý. Ľahostajné veci sa stávajú mravne dobrými, keď majú dobrý cieľ, ale na druhej strane nijaký dobrý cieľ nerobí zlý čin dobrým, teda „cieľ neposväcuje prostriedky“.

Podľa okolností: zle robiť pred deťmi, je väčší hriech, ako keby bol spáchaný v tajnosti, lebo kazí iných a pohoršuje.

3. Treba sa modliť za milosť Božiu.

Bez pomoci Božej by sme neobstáli v mravnom ohľade, preto sa musíme stále modliť podľa príkladu

a príkazu Spasiteľa, aby nám Boh vždy poskytoval svoju milosť. Modlitba je riadnym prostriedkom na dosiahnutie Božej pomoci, preto ju netreba zanedbávať.

4. Musíme zachovávať zákony.

Boh spravuje tento svet svojimi večnými zákonmi. Keď rozumný tvor, človek, spravuje sa podľa týchto večných zákonov, zachováva zákon prírody. Zákon prírody je známy každému človeku, aj nevercovi od počiatku užívania rozumu, preto tento zákon zachovávať je povinný každý človek. Okrem toho Boh sám aj Zjavením svojím kodifikoval prírodný zákon vo svojom Desatore, veď napr. služba Bohu, úcta voči rodičom, starostlivosť o život vlastný a cudzí, to sú vlastne predpisy zákona prírody. Zákon prírody sa nedá zmeniť, iba v jeho aplikovaní môžu byť zmeny, nakoľko vyššie záujmy, vyššie životné zákony prírodné vždy požadujú svoje prvenstvo. Napr. možno zabiť človeka, ktorý útočí na môj vlastný život, možno vziať cudzí majetok, keď je ohrozená aj minimálna existencia mnohých iných, možno, ba treba brániť vlastť proti nespravodlivému útočníkovi.

Okrem zákona prírody Boh nám dal aj svoje Božské zjavené zákony. Také sú zákony ktoré hlása Spasiteľ v evanjeliu, užívanie sviatostí a patričnosť do Cirkvi svätej.

Ludské zákony viažu človeka, keď ich vynesol legitimný zákonodarca, napr. pápež pre celú Cirkev, štátne zákonodarné snemy pre svoje územie, — keď slúžia všeobecnému dobru, keď sú s mravného stanoviska bezchybné a spravodlivé, — a napokon, keď sú náležite vyhlásené, promulgované. Ak týmto požiadavkám vyhovujú, treba ich pokladať za nepriamu vôľu Božiu.

Či jednotlivé zákony a predpisy viažu aj vo svedomí, to závisí od prirodzenosti zákona. Napr. sú zákony, ktoré sú čisto trestné, sem patria trestné poplatky za niektoré priestupky, — potom sú zákony, ktoré určujú iba právoplatnosť v istých veciach, na-

pr. predpísaná forma testamentu atď. Vo svedomí nikto nie je povinný zachovať predpísanú formu, iba riskuje platnosť alebo neplatnosť.

Ale vo všeobecnosti treba svedomite zachovávať všetky legitímne ľudské zákony, nakoľko sú vradené do svetového poriadku Bohom stvoreného a chceného.

Dišpenzy, výsady, fyzická alebo morálna nemožnosť, alebo keby zachovaním predpisu zákona vznikly v danom prípade také škody, ktoré ani zákonodarca sám nemienil zaviniť, — to všetko oslobodzuje človeka od zachovávanía zákona.

Keď sa minie cieľ zákona, zaniká aj zákon sám. Zákonodarca môže zákon odvolať alebo zrušiť, ba aj dlhoročné a zákonodarcom trpené užívanie inej praxe môže abrogovať starý zákon a nahradiť ho novým.

5. Musíme konať podľa svojho správneho svedomia.

Svedomie je praktický úsudok nášho rozumu, ktorý nám pred činom naznačuje, či máme voľačo vykonať alebo nie.

Svedomie musí byť správne, lebo len správne svedomie môže súdiť správne o tom, či je voľačo zlé alebo dobré. Nesprávne svedomie majú tí, ktorí mylné pokladajú za dobré, čo je zlé a naopak; — tí, čo majú voľné, laxné svedomie a pokladajú za dovolené aj veci zakázané; — tí, čo majú svedomie prísne úzkostlivé, vidiac aj vo všedných hriechoch smrteľné; — škrupulanti, ktorí majú vo svedomí stále ťažkosti a nepokoje; — a napokon tí, čo medzi dvoma povinnosťami, ktoré sa navzájom vylučujú, nevedia si rady, sú zmätení a myslia si, že v každom prípade musia spáchať hriech (perplexné svedomie).

Zvláštna špecialita je farizejské svedomie, ktoré v maličkostiach býva úzkostlivé, ale v závažných veciach si nerobí nič z ťažkého priestupku mravných zákonov.

V každom prípade hlavnou regulou je, že treba konať podľa svojho svedomia a nikdy nie proti nemu, — ale keď zbadáme, že je ono mylné, treba ho napraviť a informovať, treba sa spravovať radami a predpismi skúsených ľudí, najmä dobrého spovedníka.

Svedomie naše musí byť aj isté. Istotou nám musí naznačiť, čo máme robiť a čo nie. V prípade nejasnosti alebo pochybnosti treba robiť to, čo je pravdepodobnejšie. Ináč pochybný zákon neviaže, ale statočnosť naša požaduje, aby vtedy, keď sa nepokladáme byť viazanými istým zákonom, bola pravdepodobnosť našej neviazanosti aspoň toľká, ako pravdepodobnosť, že nás predsa viaže.

6. Naše skutky majú byť záslužné.

V stave posväcujúcej milosti, teda keď sme sa ťažkým, smrteľným hriechom nevytvorili zo spoločenstva Božieho, sú naše dobré skutky záslužné a vedú nás istotne bližšie k nášmu večnému cieľu.

Duševným životom nadobúdame aj čnosti. Čnosť je stála náklonnosť k dobrému. Prirodzené čnosti nadobúdame stálym opakovaním dobrých skutkov, nadprirodzené čnosti vlieva nám Boh spolu s milosťou posväcujúcou, aby naše skutky boli pre večnosť záslužné.

Božské čnosti sa vzťahujú na Boha, sú to: viera, nádej a láska.

Mravné čnosti sa vzťahujú na náš život. Hlavné sú štyri čnosti základné: múdrosť, spravodlivosť, miernosť a sila. K týmto sa pridružujú ako nadprirodzené čnosti, dary Ducha Svätého.

7. Nesmieme páchať hriechy.

Hriech je ľudský čin protiviaci sa vôli Božej, javiacej sa navonok ako božský alebo ľudský zákon, vnútri ako svedomie.

Hriech proti prikázaniu, ktoré nás prísne a vo vážnej veci zaväzuje, spáchaný s plným vedomým rozumom a s plným súhlasom vôle, je hriech smrteľný. Menuje sa takto, lebo ním stráca duša svoj

nadprirodzený život milosti a je vydaná večnej smrti, pekle. Je to najväčšia trúfalosť človeka proti Bohu, hrubá neposlušnosť, duševná samovražda, ba aj bohovražda, lebo veď smrteľný hriech je príčinou smrti Spasiteľovej.

Ináč máme len všedné hriechy, ktoré sú následkami našej nedbalosti alebo ľudskej slabosti, robia nám ťažkosti v dosiahnutí večného cieľa, ale nás od neho neodvracajú.

Nemáme smrteľného hriechu, keď sa previníme vo veci menšieho významu, alebo keď sa previníme vo vážnej veci síce, ale v malej miere, napr. krádež maličkosti. Krivá prisaha, heréza, bohorúhanie a smilstvo nepripúšťajú takú menšiu mieru, — tvoria vždy ťažký hriech.

Nemáme smrteľného hriechu, keď sa previníme vo vážnej veci síce, ale bez plného vedomia rozumu, v polospánku, v hocijakom opojení, alebo v prvom návale vášne.

Nemáme smrteľného hriechu, keď sa previníme čo aj vo vážnej veci a pri úplnom vedomí, ale nie s úplným súhlasom vôle.

V týchto prípadoch ide o všedné hriechy. Ale pozor: kto ľahko pácha hriechy bez zvláštneho strápenia sa a bez bázne a studu, ten iste aj súhlasí s nimi.

Hriechy majú rozličné druhy podľa osôb a okolností. Je veľký rozdiel medzi jednoduchým luhaním a takou lžou, ktorou zapríčiníme hmotnú a morálnu škazu nášho bližného.

Počet hriechov závisí od toho, koľko ráz zasahuje naša vôľa a dáva súhlas na čin nový. Keď je medzi hriechami časový odstup, vtedy aj počet hriechov je zreteľnejší.

Aj vnútorné hriechy páchame obrazotvornosťou, pamäťou a žiadosťami. Ale hlas pokušenia ešte nie je súhlasom!

Proti čnostiam sú postavené hriešne náklonnosti človeka, také sú aj sedem hlavných hriechov: pýcha, lakomstvo, smilstvo, závišť, obžerstvo, hnev a lenivosť.

Príležitosti ku hriechu sa práve tak musíme varovať, ako hriechu samého, lebo v mnohých prípadoch bez príležitosti niet hriechu, kto teda hľadá príležitosť, alebo v nej zotrúva, ten súhlasí s hriechom.

Povinnosti.

Mravný poriadok žiada od nás plnenie povinností. Podľa zákonov Božích a ľudských, takéto povinnosti požaduje od nás:

1. Boh voči sebe.
2. Naše zdravie.
3. Naša čistota telesná a duševná.
4. Spravodlivosť k bližnému.
5. Láska k bližnému.
6. Rodina.
7. Cirkev svätá.

Vidíme podrobnejšie tieto povinnosti a naše prípadné previnenia, hriechy proti nim.

1. Boh.

Podľa prvých troch prikázaní Božích sme povinní v Boha veriť, v ňom mať nádej, jeho nadovšetko milovať a jemu nábožnú úctu preukazovať.

Viera znamená za pravdu uznávať všetko, čo nám Cirkev ako Božie zjavenie predkladá, lebo ju pokladáme v tejto veci za neomylnú. Pre spasenie tieba veriť aspoň toto:

1. že Boh je,
2. že je v troch osobách,
3. že druhá božská osoba prišla na svet spasí nás,
4. že je posmrtný život, kde Boh odmení dobrých a trestá zlých.

Okrem toho každý kresťan má vedieť aspoň apoštolské Vierovyznanie, Otčenáš, Zdravas, Desatoro Božích a Päťoro cirkevných prikázaní, a o sviatostiach každému potrebných, o krste, Sviatosti Oltárnej a o sviatosti pokánia.

Vierovyznanie treba viac ráz v živote obnoviť v sebe a žiadať ho aj od iných.

Vieru svoju aj navonok musíme vyznávať, kedykoľvek to požaduje sláva Božia a dobro bližného. Tak vyznávajú svoju vieru mučeníci.

Nesmieme zaprieť svoju vieru, nesmieme sa pridať k nepravému náboženstvu, ani zdanlivo nesmieme tak konať, ako by sme súhlasili s ním. Z povinnej zdvorilosti môžeme sa zúčastniť na pohrebe nekatolíka, ale nesmieme mať priamu účasť na nijakých náboženských úkonoch inej konfesie.

HRIECH proti **VIERE** je: vyložiť sa nebezpečenstvu straty viery, čítať protináboženské knihy, navštevovať neverecké kruhy, školy a zábavy. Niektoré knihy a školy Cirkvi priamo zakazuje svojim veriacim (Index). Keď máme pochybnosti a pokušenia, treba statočne bojovať za vec Božiu a hlavne potlačiť svoje vášne a svoju ľudskú pýchu, lebo toto sú zdroje nevery, — treba sa poradiť s ľuďmi skúsenými a veriacimi, najmä duchovným.

Hriechom je schválne vyznávanie a hlásanie bludného učenia proti učeniu Cirkvi, takzvaná **HERÉZA**.

Hriechom je odpadlivosť od viery kresťanskej, **APOSTÁZA**, prestúpenie k nepravému náboženstvu, vyznávanie nevery, vstup do spolkov alebo strán protináboženských, Cirkvou zakázaných. Hriechom je čítať časopisy a denníky vydávané týmito spoločnosťami a smermi. I keď sami načas ešte vieme zachovať vieru svoju, členstvom svojim a podporovaním tlače verejne vyznávame bezbožnosť a protikatolícky smer nepriateľov Cirkvi a pravej viery v Boha.

Hriechom je aj stála **LAHOSTAJNOSŤ** vo viere, úplná nevšímavosť náboženských vecí a povinností, takzvaný „liberálny“ názor, podľa ktorého každé náboženstvo je dobré a

preto stačí trocha na Boha myslieť, trocha nazrieť do kostola a pritom nič inšieho nekonať, čo by sa nespratalo do všetkých náboženských systémov sveta naraz. Je to necharakternosť duševná a jalovosť ducha.

Nádej je očakávanie nášho večného blaha a všetkého, čo k tomu vedie, od všemohúceho, milosrdného a vo svojich sľuboch verného Boha. Táto nádej je prirodzená každému kresťanovi, ba čím viac skusuje v živote, tým viac skladá všetku svoju nádej jedine do Božej milosti. Nádej je vlastne úplná oddanosť do vôle Toho, ktorý jedine predvída všetko a spravuje všetko najmúdrejšie. Nádej, pravda, len vtedy je účinná a charakterná, keď aj s našej strany všetko možné podnikneme, aby sa ona splnila.

Hriechy proti nádeji:

TRÚFALOSŤ, — očakávať spásu a milosť, hoci sami sa nepričiníme. Takéto smýšľanie: „Ak má Boh chce v nebi mať, on sa o to postará.“ To hraničí s bohorúhaním. Takéto cynické smýšľanie môžu mať len ľudia slabého charakteru a slabej vôle.

ZÚFANIE, — vzdať sa všetkej nádeje na spásu, neveriť, že by nám Boh mohol odpustiť alebo pomôcť. Toto je veľký hriech proti Bohu a spácha ho iba človek, ktorý má veľmi nízke a nesprávne názory o ňom. Sem patria aj takéto nemúdre výrazy: „Keby Boh bol, tak by nedopustil, aby sa toto stalo...“

MALÁTNOSŤ v náboženstve nie je výslovným hriechom, ale môže viesť k ľahostajnosti a k väčším hriechom. Malátny je človek, ktorému je už všetko jedno. Nemá pevnej nádeje ani v Bohu, ani na to, že sa napraví; stratil chuť na všetko a nechá ísť všetko dolu vodou, nech sa s ním stane, čo chce. Veľká to slabosť a treba proti nej udatne bojovať.

Láska k Bohu znamená milovať Boha pre jeho nekonečnú dobrotu a láskavosť, a vzhľadom na neho

milovať i seba i bližných svojich, ba aj ostatné všetko, čo on stvoril. Je to vedúca čnosť kresťana, lebo má určovať a usmerniť naše smýšľanie, naše slová a naše skutky. Všetko za Boha! Preto označil Ježiš lásku k Bohu ako prvé a základné prikázanie: „Milovať budeš Pána Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou. Toto je najväčšie a prvé prikázanie.“ (Mt 22, 37.) Náš celý život, naše správanie, naša viera a nádej, naše modlitby, naše ohľady na iných, — to je všetko vyznávanie tejto lásky k Bohu, najmä sviatosťný život katolícky!

Hriechy proti láske k Bohu:

NEDBALOSŤ vo veciach náboženstva, lenivosť v povinnostiach náboženských, nechuf k duševným veciam, k prehĺbeniu.

PREDNOSŤ dávať iným láskam pred láskou k Bohu, „zbožňovať“ voľakoho alebo voľačo namiesto Boha.

NENÁVISŤ voči Bohu. Satanský hriech a ťažko mu rozumieť.

Úcta k Bohu vyviera z troch božských čností, z viery, nádeje a lásky k nemu. Prakticky znamená ona náboženstvo samo, bohoslužbu a verejné vyznávanie katolicizmu.

Boha si uctieваме nadovšetko, ako všemohúceho Pána a Tvorcu nášho. Táto úcta je špeciálna a nikomu inému na svete neprislúcha. My sa Bohu klaňame. Adorácia patrí jedine Bohu. Cirkevným výrazom je to „cultus latría“. Týmto kultom si uctieваме Boha a všetko, čo k nemu patrí podľa našej viery: svätú Trojicu, tri božské osoby, ba i človečenstvo Ježiša Krista, jeho najsvätejšie Srdce, krv, a so zreteľom na jeho spasenie aj jeho svätý kríž, lebo všetko toto sa vzťahuje na Boha samého. Svätých Božích si jednoducho len ctíme (cultus dulíae), i Pannu Máriu, lenže uctievanie Bohorodičky stavia-me pred úctu ostatných svätých a anjelov (cultus hyperdulíae).

Najjednoduchším a najprirodzenejším spôsobom bohoslužby je modlitba. Modlitbou nielen prosíme voľačo od Boha, ale predovšetkým povznášame svoju myseľ k Bohu, — to je vlastne podstata modlitby. Tak ho uznávame, tak sa mu klaníme. Môže sa to stať slovami v modlitbách jednoduchých, rozmyšľaním a vhlbaním v rozjímaníach, v meditáciách, a prežívaním tajomstiev v kontemplácii. Modliť sa je najvznešenejšia úloha človeka, lebo vtedy sa stýka s Bohom samým.

Úctu treba nám preukázať aj menu Božiemu, preto ho „neberieme nadarmo“. Meno Božie v každej jeho forme vyslovujeme len s pietou a bážňou. Najmä dávame pozor, keď sa odvolávame na Boha ako na svedka svojej pravdy, alebo keď Bohu voľačo sľubujeme, či tajne či verejne, aby úcta k jeho najsvätejšiemu menu, ktoré takto slávnostne užívame, netrpela nijakej ujmy. Všetko treba robiť a povedať v súvislosti s menom Božím tak, aby sláva a pocta tohto mena vo svete sa zveľadila a slúžila aj nám na spásu.

Zvláštnu úctu a bohoslužbu znamená plnenie veľkého príkazu Božieho o svätení nedele, dňa Pánovho. Nedela je aj odpočinkom telesným, ale je predovšetkým náboženskou povinnosťou, vyplývajúcou z úcty k Bohu. Tak sa má ponímať. Je to tretie prikázanie Božie. Má krásny cieľ: keď si človek telesne odpočinie, nech sa vznáša jeho duch k Bohu s povďačnosťou a uznaním. Svätenie nedele spočíva v bohoslužbe a v telesnom odpočinku. Svätá Cirkev ako bohoslužbu predpisuje nám slyšanie svätej omše, ako vážnu povinnosť katolícku. Zakázané sú všetky práce poľnohospodárske a fabrické okrem nevyhnutných prípadov. Dovoľené sú slušné zábavy a slávnosti všetkého druhu, nakoľko nehatia plnenie príkazu o bohoslužbe.

Hriechy proti úcte k Bohu:

NEMODLIEVAŤ SA, alebo iba s nepozornosťou len pre zvyk a len s ohľadom na iných.

PRETVÁRAŤ SA v náboženskom živote, konať náboženské úkony len preto, aby nás videli a chválili, alebo aby nezbadali naše špatné úmysly a skazenú dušu. To je farizejský hriech. Je to veľká necharakternosť využívať náboženstvo na klamanie ľudí.

MÁGIA sa pokúša démonickými silami konať mimoriadne veci. Démon je názov diabla, účinkujúceho proti sláve Božej a proti našej spáse v podnikoch sveta.

POVERA, viera vo veci, ktorým pripisujeme nerozumný a bezzákladný význam: amulety, zažehnávanie, posunky a zvyky. Napr. v piatok nič nezačať, trinástky sa báť. V týchto veciach je vždy viac hlúposti než hriechu, hoci povera je náboženstvom mnohých inteligentných ľudí nižšieho svetonázoru.

MODLOSLUŽBA klania sa tvorú ako Bohu. Primitívnym spôsobom sa pácha u pohanov, moderným spôsobom u tých, čo heslá a ideové složky ľudské, napríklad štátnu moc, rasu alebo národ, vyvyšujú nad Boha tak, že ešte aj bohoslužba sa musí týmto premršteným složkám podrobiť.

SEANSY všelijakého druhu, ktoré chcú nadviazať styky s Bohom a duchovným svetom mimo Cirkvi a mimo kresťanstva. Tak robí špiritizmus, teozofia a iné spoločnosti Cirkvou zakázané. V najviac prípadoch je to nerozumné ukávanie náboženských potrieb nervove rozdráždených a nenormálne rozmýšľajúcich ľudí.

BOHORÚHANIE, keď človek schválne používa výrazy, ktoré urážajú Boha alebo svätých, najmä Pannu Máriu. Je to ťažký hriech surovosti. Každodenné „hrešenia“, pri ktorých sa spomína Boh, duša a svätí, nie sú síce ťažkým hriechom, ale zlou obyczajou a tiež sú proti príslušnej úcte k Bohu.

KRIVÁ PRÍSAHA, keď človek prisahá na Boha, aby mu ľudia uverili lož. Krivoprišažník

má smrteľný hriech, pritom prezrádza svoj špatný charakter a zapríčiní mnoho ráz aj iným škodu, keď na základe jeho falošnej prisahy odsúdia nevinného. Ohromná zodpovednosť! SLUB svoj Bohu daný zrušiť.

SVÄTOKRÁDEŽ, keď človek poškodzuje alebo profanizuje Bohu zasvätenú osobu alebo vec. Sú to nielen krádeže posvätných predmetov a ich zneužívanie, ale i porušenie čistoty Bohu sľúbenej, a prelievanie krvi v kostole.

SIMONIA: nesprávny hmotný zisk za veci duchovné.

NESLYŠAŤ SVÄTÚ OMŠU NEDEĽNÚ alebo v prikázaný sviatok. Len vážne príčiny nás oslobodzujú od veľkej povinnosti Bohom, prírodou a Cirkvou prikázanej, preto bez takýchto príčin, iba z pohodlnosti alebo ľahostajnosti zanedbávať nedeľňajšiu a sviatočnú omšu je ťažkým previnením.

V NEDEĽU A VO SVIATOK ŤAŽKO PRACOVAŤ bez príčiny, najmä zo ziskuchtivosti a lakomstva.

2. Zdravie.

Naše telo je najkrajším dielom Božím, doživotným príbytkom a nástrojom duše našej a má byť aj chrámom Ducha Svätého. Podľa toho si ho máme chrániť a pestovať. Bez zdravého tela niet zdravého vývinu rozumu a schopnosti a niet ani nehateného duševného života. Prirodzená sebaochrana požaduje, aby sme sa starali aj o naše živobytie správnym a primeraným spôsobom, aby sme sa hlásili všade o svoje práva ľudské a náboženské. To všetko je potrebné na to, aby sme si svoje povinnosti voči Bohu, voči sebe a iným čím dokonalejšie mohli plniť.

Ale zdravie nášho tela je len vhodným prostriedkom našim k cieľu, k Bohu. A preto ak máme telo nezdravé alebo slabé, aj také telo musíme po-

staviť do služieb tohto cieľa. Ba patrí k vyššiemu heroizmu života znášať trpezlivo neuhy tela a križe života. Ale dávajme pozor, aby sme nepokladali za vôľu Božiu také choroby a nešťastia, ktoré sme si svojimi hriechmi zavinili sami. Také choroby a nešťastia sú viac dočasnými trestami za tieto hriechy. Vôľa Božia sa javí v zákone prírody a tento zákon sa usiluje mať nás zdravých nielen duševne, ale i telesne. Teda treba pestovať zdravie a krásu tela, ale nie z čisto hmotných a nízkych príčin, ale s hľadiska nadprirodzeného.

Ináč poradie vlastného zdravia v kresťanskej morálke je toto: Boh, duša vlastná, duša blížného, a len potom vlastné zdravie! Keď to vyššie záujmy požadujú, musíme obetovať nielen vlastné zdravie, ale i vlastný život.

Starosť o zdravie, telesné i duševné, o šťastie a blaženosť predpokladá lásku k sebe. Táto láska je nielen dovolená, ale aj prirodzená natoľko, že ju Spasiteľ určil za mieru lásky k blížnému. Pravda, musí byť zriadená a rozumná.

Svet má pred očima len zdravie tela, ale my sme kresťania, a vieme, že telo má svoju podstatnú formu: nesmrteľnú dušu. Duša spolu s telom tvorí človeka. Zdravie a vývin duše je ešte dôležitejší než zdravie a vývin tela. Jednostranná starosť o telo zabíja dušu a naopak, jednostranná starostlivosť len o duševný život môže škodiť telu a tak i duši samej.

Zriadená láska k sebe, starosť o zdravie tela, a najmä starosť o dušu vypestujú v nás zdravé rozmýšľanie kresťanské. Takéto rozmýšľanie má byť našou povinnosťou.

Hriechy proti tejto povinnosti:

PÝCHA: nezriadená láska k sebe a nerozumné, bezzákladné preceňovanie svojej osobnosti. Býva poväčšine hriechnym postojom duševne menejcenných ľudí. Čím viac hodnoty má v sebe človek, tým je pokornejší. A najmä

povedome vystupujúci človek nemá byť — pyšný. Povedomie dodáva autoritu a vážnosť, pýcha zosmiešňuje.

ZÁVIST': nezriadená bolesť zo šťastia bližného. Niektorý človek závidí aj prácu inému. Závisť škodí len vlastnej osobe závistníka, mnoho ráz ho robí aj telesne nezdravým, ale hatí najmä duševný pokoj.

HNEV: nezriadená vzdorovitosť a neskrotná vášeň sebeckosti.

SAMOVRAŽDA je veľký hriech, lebo nikto nemá právo odňať si život, ktorý sám sebe nedal. Hriešne sú najmä malomyseľné myšlienky, v ktorých sme hotoví spáchať samovraždu. Ony dokazujú, že máme málo viery a že sme hrubo zanedbávali svoje náboženské vzdelávanie. Hriešne sú aj vyhrážky, ktorými iných strašíme, že sa zmárnime.

OBŽERSTVO: nezriadené užívanie pokrmov a nápojov.

FAJČENIE, ktoré sa stáva vášňou a pomaly, ale isto podrýva zdravie, je hriechom.

ALKOHOL sa stáva tiež náruživosťou, zbavuje človeka užívania smyslov a jasného rozmýšľania, ničí zdravie, odolnosť, duševný život a kresťanovi tak dôležité ukáznovanie seba. Znamená vždy zvady, biedu a nešťastie nielen osobné, ale celej rodiny. Kynoží cit zodpovednosti. Keď sa človek vedome spije, má smrteľný hriech. Stále užívanie alkoholu je stav hriešny. I alkoholizmus, i vášnivé fajčenie sú druhmi samovraždy.

OPOJENIE inými prostriedkami je tiež hriechom (kokain, éter, ópium, morfium, hypnóza). To môže byť iba liekom na prísny a svedomitý lekársky predpis, ale nikdy riadnym užívaním.

NEBEZPEČENSTVU vystavovať svoj život alebo svoje zdravie bez príčiny, napr. nosiť iba

z márnivosti nedostatočné alebo nehygienické šaty, zúčastniť sa na nebezpečných pretekoch atď.

LAKOMSTVO: úzkoprsé a nesprávne pridržiavanie sa majetku. Oškliví sa Bohu i ľuďom.

HMOTÁRSTVO: nezriadená láska k peniazom, ich hromadenie, výlučná starosť o telesné dobro, ktoré vytvára každý duševný život.

MÁRNOTRATNOSŤ: ľahkomyseľné utrácanie majetku, ktoré môže zaviniť biedu a nešťastie, na zbytočné veci a v hazardných hrách.

LENIVOSŤ: nevyužiť Bohom dané zdravie, silu a schopnosti, ale premárniť čas samými zábavami a jalovými spoločnosťami, zbytočnými rečami, vysedávaním a kartárstvom. Každé postávanie, ktoré nemá za cieľ odpočinutie po práci, je hriechom.

3. Čistota.

Ako k zachovaniu seba ženie nás pocit hladu, tak k zachovaniu ľudského pokolenia ženie človeka pohlavný pud. Pohlavný pud podľa zákona prírody je na to, aby muž a žena sa navzájom sblížovali a vzali na seba mnoho ráz dosť ťažké povinnosti manželské a rodinné, a aby tieto povinnosti láskou a radosťou plnili. Tento poriadok Boží určuje ukávanie pohlavného pudu, ktoré je teda dovolené len v manželstve na pôvodný cieľ. Mimo manželstva treba zachovať úplnú čistotu, v manželstve samom čistotu manželskú. To je vôľa Božia a zákon prírody, ktorý nestrpí ani výnimky, ani iného výkladu, ani slavy. Cirkev je neohrozená ochrankyňa tohto dôležitého zákona.

Je to ťažká vec, žiť čistotne, a keď je voľačo, na čo potrebujeme pevného charakteru a zvláštnej Božej pomoci, je to práve zákon čistoty, ktorý sa bez modlitby a bez náboženského života ťažko plní.

Tento zákon jedine zaisťuje uskutočnenie plánu Božieho na rozmnoženie pokolenia ľudského, ved smilstvo a lahtikárstvo vo veciach pohlavných degeneruje ľudí a robí ich neschopnými plodiť zdravú generáciu; rozkoše a slabosť jednotlivca nesmú prekážať veľkému dielu prírody.

Zákon čistotnosti ochraňuje rodinu a jej poslanie.

Zachováva ľudskú dôstojnosť, ktorá požaduje, aby rozum vládol nad telom a nie telesné vášne.

Robí telo naše chrámom Ducha Svätého, ducha Sily a múdrej miernosti. Bez čistotnosti niet opravdivého duševného života a nenaštrbenej viery. Smilné rozmýšľanie a skutky sú hrobom viery a charakterného života katolíckeho. Preto musíme sa vychovávať v láske k čistotnosti, hanblivosti a stydlivosti a musíme vyvinúť v sebe stály odpor a ošklivosť oproti nečistým pokušeniam.

V ťažkostiach nech nám slúži za potechu, že Boh nedovolí, aby sme boli pokúšaní nad naše sily, a že nie je hriechom, čo sa stalo bez nášho úplného súhlasu alebo vtedy, keď sme neboli pri jasnom povedomí. Svoje city voči iným musíme spravovať múdro a cieľuprimerane, aby neviedly k hriechu.

Zákon čistotnosti a zdržanlivosti sa vzťahuje na všetko, čo vyvoláva pohlavnú žiadosť.

Hriech nečistoty zakazuje šieste a deviate Božie prikázanie.

Hriechy proti povinnej čistotnosti sú:

PREDSTAVY nečisté, ak s nimi súhlasíme a v nich sa dobrovoľne kocháme.

POHLADY na také veci, obrazy a sochy, ktoré dráždia pohlavný pud, a sú nielen letmé.

ČÍTANIA, DIVADLÁ, KINÁ A SPOLOČNOSTI neslušné.

HOVORIŤ, POČÚVAŤ A SPIEVAŤ necudné veci.

UKÁJANIE pohlavného pudu mimo užívania manželstva počnúc od prvého dotyku alebo

dráždenia až po úplné ukojenie, už či sa pácha na sebe samom, či s inou osobou.

VŠETKO, čo k takému čiastočnému alebo úplnému ukojeniu vedie: návštevy, hmaty, smyselné bozky, niektoré spôsoby tancovania.

V MANŽELSTVE užívanie ochranných prostriedkov proti počatiu je priestupkom proti zákonu prírody, teda zakázané a hriešne. Mnohí obmedzujú manželský styk na také dni, v ktorých podľa istých teórií je počatie pravdepodobne vylúčené. Proti takému zdržovaniu sa niet námietky.

OBŤAŽUJÚCE okolnosti zväčšujú hriech: cudzoložstvo, svätokrádež u osôb, ktoré sľúbily Bohu čistotu, neprirodzené ukájanie pudu atď.

4. Spravodlivosť.

Za druhé veľké prikázanie označil Spasiteľ: Miluj bližného svojho ako seba samého. Toto prikázanie predovšetkým predpisuje, aby sme nežiadali, nehovorili a nerobili bližnému to, čo si sami pre seba neželáme, teda aby sme boli voči nemu spravodliví. Ako my si hájime svoje práva, tak musíme rešpektovať aj práva iných bez rozdielu pohlavia, rasy, národnosti a náboženstva. Lebo bližný je nám každý človek, aj nepriateľ.

Ak schválne alebo neschválne sme ublížili svojmu bližnému, naša povinnosť je dať mu zadosťučinenie a nahradiť škodu.

Náš bližný má právo na svoj majetok. Nesmieme mu ho obmedziť, iba vtedy, keby rozsah majetku alebo spôsob užívania jeho ohrožovali životné práva iných.

Náš bližný má právo na prácu a výživu, a preto sa musíme postarať, aby nemusel bez svojej viny hladovať alebo bedáriť.

Náš bližný má právo na svoju česť a váženosť. Nesmieme mu tieto hodnoty ohrožovať a ničiť.

Náš bližný má právo na vieru, nábožný život, na čnosť, predovšetkým na čistotnosť. Nesmieme ho

špatnou výchovou, školou alebo príkladom okradnúť o tieto životné hodnoty.

Náš bližný má právo na život a zdravie. Nesmieme mu zaviniť ujmu na zdraví a nesmieme mu vziať život, iba vtedy, keď to nevyhnutná obrana proti nespravodlivému útočníkovi požaduje.

Náš bližný má právo na slobodu. Nesmieme mu ju obmedzovať, iba vtedy, keď ho musíme trestať alebo z vyšších príčin spravodlivých od iných odlúčiť. Ale v každom prípade:

náš bližný má právo na spravodlivé zaobchádzanie.

Hriechy proti spravodlivosti voči bližnému:

KRÁDEŽ: nesprávne osvojenie si cudzieho majetku či hmotného, či duševného, nehnuteľnosti, hnuteľnosti, užívanie literárnej alebo inej vedeckej tvorby.

PODVOD: nespravodlivé a nedovolené nadobudnutie zisku a majetku, zneužívanie postavenia svojho, dôvery bližného alebo neinformovanosti jeho na tieto ciele.

ÚŽERA A DRAHÉ CENY: využítkovanie nevyhnutnej potreby bližného.

PODIEL na ukradnutom majetku alebo na nespravodlivých a nezaslúžených príjmoch.

DLŽOBY neplatiť je tiež poškodzovaním bližného.

ŠKODY A STRATY nenahradiť, keď sme ich my zaviniť.

NEVERNÉ HOSPODÁRENIE s cudzím majetkom, nedbalosť, zanedbávanie potrebnej starosti o verejný majetok.

ZANEDBÁVANIE ÚRADNEJ STAROSTLIVOSTI, aby ľudia mali zamestnanie.

MALE MZDY platiť, spravodlivú mzdu zadržať, za prácu neplatiť, robotníka za lacný peniaz využítkovať.

PREPIŤ alebo **PREHRAŤ** peniaze, potrebné na výživu rodiny.

VYSOKÉ HONORÁRE žiadať najmä od ľudí, ktorí majú vymeraný a iba priemerný plat. V mnohých prípadoch je to hriešne zneužívanie svojich vedomostí na vykorisťovanie bližného. Sem patria aj premrštené požiadavky za vykonanú prácu robotnícku alebo remeselnícku.

ALMUŽNU A POMOC odprieť tam, kde je pomoc nevyhnutne potrebná a je v našej možnosti a moci.

PREPUSTIŤ robotníka alebo zamestnanca bez spravodlivej a strate chleba primeranej príčiny.

OKLAMAŤ bližného slovom alebo skutkom.

LOŽ bez ohľadu na to, či škodí alebo neškodí bližnému, okrem nevinných a zrejmych žartov.

OHOVÁRAŤ: viny a chyby bližného vyrozprávať, aby mu to škodilo, alebo z čírej škodoradosti.

PLETKY: nerozmysleným alebo aj schválnym spôsobom zaviniť zvady a nedorozumenia medzi ľuďmi, najmä našuškávaním a tajnostkárstvom.

UDÁVAŤ bližného bez príčiny a z pomsty.

NACTIUTRĤANIE: povedať nepravdu o bližnom, aby mu to škodilo. Veľký hriech a ťažko škody napraviť.

FALOŠNE SVEDČIŤ najmä pod prisahou.

NEODVOLATŤ lož, ohováranie alebo nactiutrhovanie a falošné svedectvo, ktoré sme zavinieli. Treba uskutočniť odvolanie a nápravu tam, kde sme hriech spáchali.

NEDAŤ ZADOSTUČINENIE bližnému v týchto prípadoch, ani ho neprosiť o odpustenie, ale potuteľne zamlčať svoju vinu, ako by sa nebolo nič stalo. Nestačí sa vyspovedať z nactiutrhovania, ale treba vec aj napraviť, ináč niet ľútosti.
SLOVO SVOJE NESPLNIŤ.

SMLUVU NESPLNIŤ.

TAJNOSŤ prezradiť, ktorú sme boli povinní zachovať. Jediná výnimka je, keď predstavený musí vedieť o voľacom, aby mohol v dobro bližného a veci zakročiť.

DOZVEDAŤ SA nesprávnym spôsobom tajnosti iných, napr. otváraním listov atď.

VYUČOVAŤ iných k ľahostajnosti a nevere, ku hriechu.

POMÁHAŤ iným pri hriechu, spolu hrešiť.

VYCHOVÁVAŤ iných na zlé.

TRPIEŤ ZLÉ ŠKOLY a učiteľov, kaziacích mládež.

ZVÁDZAŤ bližného na hriech, napr. na nečistotnosť zbytočným a márnomyseľným obnažovaním tela, príliš voľným chovaním.

NÁSILIE spáchať zo smilstva.

MALOLETÝCH kaziť je zvláštne ťažký hriech.

ZDRAVIE bližného poškodiť ubitím, poranením, hriešnou nedbalosťou, nedovoleným lekárskeym zákrokom.

BOLESTI či duševné, či telesné zaviniť bližnému nesprávnym chovaním, stálym hnevaním, zvadami a krikom.

ZAVRAŽDIŤ bližného.

ZABIŤ bližného bez dostatočnej a vážnej príčiny, ktorou môže byť len sebaochrana iným spôsobom nemožná. Vojna je dovolená proti nespravodlivému útočníkovi. I súd má právo odsúdiť človeka na smrť.

ĽUDSKÝ PLOD vyhnať alebo zabiť je vždy vraždou, i keby boli obľahčujúce okolnosti.

SÚBOJ, pri ktorom je ohrozený život stránok, alebo ich zdravie.

TRESTAŤ bližného nespravodlivo, mučiť ho, zavrieť alebo iným spôsobom mu zamedziť slobodu bez príčiny a nepovolane.

5. Láska k bližnému.

Spasiteľovo prikázanie o láske k bližnému: Milovať budeš bližného svojho ako seba samého, — obsahuje v sebe aj pozitívnu stránku: mať k nemu aspoň akúsi počiatočnú lásku, všeobecnú a vnútornú, a to tiež bez rozdielu, ešte aj k nepriateľovi. Sama spravodlivosť teda nestačí v kresťanskej morálke.

Táto láska požaduje, aby sme mali aspoň akési vnútorné uspokojenie v tom, keď sú iní šťastní, keď sú dobrí, — aby sme boli ochotní im ísť na pomoc, ak by bolo treba. Kresťan nesmie chovať v sebe nenávisť voči nikomu. Sympatia a antipatia sú veci prirodzené, jeden človek sa nám páči, druhý nám ide na nervy, ale v každom prípade sa musíme vedieť opanovať.

Skutkami svojimi musíme dokázať, že máme lásku k svojim bližným. Tieto skutky sú telesné a duševné skutky milosrdenstva. Telesné skutky milosrdenstva sú: lačných kŕmiť, smädných napájať, pcestných do domu prijať, nahých odievať, nemocných navštevovať, väzňov vykupovať, mŕtvych pochovávať. Duševné skutky milosrdenstva sú: hriešnikov karhať, nevedomých vyučovať, pochybujúcim dobre radiť, smutných tešiť, krivdy trpezlivo znášať, ubližujúcim odpúšťať, za živých a za mŕtvych sa modliť.

Almužnu dávať, chudobných napomáhať musíme aj z lásky, nielen podľa spravodlivosti. Napomínať iných je tiež našou povinnosťou, lenže napomenutie sa musí robiť správne a nezištne.

Láska k bližnému nám predpisuje najmä, aby sme nedali iným pohoršenie, aby sme svojich bližných neškandalizovali. Pohoršenie je slovo alebo skutok, ktoré dáva bližnému príležitosť na hriech. Musíme sa varovať ešte aj takých vecí, ktoré sú síce povolené, ale v iných môžu vzbudiť pohoršenie alebo uvoľnenie mravných názorov. Najmä v spoločnosti, kde sú maloletí, treba dávať úzkostlivo pozor na každé slovo a na každý pohyb. Možno, že práve naše slovo, i keď sme ho nepokladali za zlé alebo hrieš-

ne, je začiatkom pochybností a obratu k zlému v mladom človekovi.

Hriechy proti láske k bližnému:

NENÁVISŤ voči inému.

TRVALÝ HNEV.

NEODPÚŠŤAŤ tým, čo sa proti nám prevlnili, ale sú ochotní nás odprosiť. V duchu im musíme odpustiť aj bez odprosenia.

NENAPRAVIŤ bližných, nenapomínať ich, nekarhať, keď je to našou povinnosťou, alebo v našej možnosti.

SUROVOSŤ oproti bližným.

POHORŠENIE všelijakého druhu podľa stavu a okolností.

6. Rodina.

Okrem jednotlivého bližného máme mravný vzťah aj k spoločenským jednotkám. Najdôležitejšia z nich je rodina, zdravá bunka spoločnosti. Desatoro, najmä vo štvrtom príkaze, predpisuje a potvrdzuje zákon prírody o príslušnej úcte voči rodičom, ale naše povinnosti sú širšie, úcta voči rodičom môže byť iba základom nášho postoja v rodine.

Povinnosti manželov sú: spoločný život v spoločnom byte, — vernosť manželská, — a láska manželská. Manželia sú si rovní, ale muž je hlava v manželstve a v rodine, preto manželka sa má podrobiť jeho múdrym poriadkom.

Povinnosti rodičov sú: vychovávať nielen telo dieťaťa, ale i dušu jeho, aby sa ono stalo hodným občanom nielen vlasti, ale aj Cirkvi svätej, — posielat dieťa do takej školy, ktorá vychováva a vyučuje podľa katolíckych zásad, — v každom prípade starať sa o náboženské vyučovanie svojich detí.

Povinnosti detí sú: milovať a ctíť si svojich rodičov, ich poslúchať, im pomáhať a im podľa možnosti čím viac radosti urobiť.

Aby sme rodinu vyživilí, alebo čo i seba, mávame svoje povolania. Tu nás očakávajú tiež vážne po-

vinnosti, ktoré sa vzťahujú nielen na našu prácu, ktorú treba konať verne a svedomite, ale aj na širšie obecnstvo, ktorému slúžime.

Vlast je tá široká rodina, ktorú nám treba milovať tiež. Legitimným predstaveným patrí úcta a poslušnosť. Musíme sa zúčastniť na každej starosti a práci verejného poriadku a blahobytu. Keď treba, musíme za vlast aj svoj život obetovať.

Spravodlivé a potrebné dane platiť je našou povinnosťou.

Povinní sme sa zúčastniť na voľbách, ktorými sa volia zástupcovia obyvateľstva do zákonodarných a administratívnych sborov, a voliť takých zástupcov, ktorí zodpovedajú našim vlasteneckým a katolíckym zásadám a tieto zásady uplatnia.

Predstavitelia štátnej moci musia mať na zreteli prírodné, božské a cirkevné právo, chrániť dobré mravy a nestranne rozdávať hmotné prostriedky a hodnoty, Cirkev vo svojich úlohách podporovať a tiež aj svoje náboženské povinnosti konať. Boh je najvyšším správcom ľudských spoločností, preto voči veciam Božím ani jedna vláda nesmie byť ľahostajná a neutrálna.

Hriechy spoločenské:

NELÁSKAVOSŤ medzi manželmi, nedbalosť v udržaní potrebného súladu medzi nimi, ostré slová, nesprávne chovanie sa.

NEVERA manželská v mysli, slovách, v skutkoch.

OPUSTENIE manžela, manželky.

NEDBALOSŤ VO VÝCHOVE dieťaťa, najmä s náboženskej stránky, prednosť dávať nekatolíckej škole a výchove.

PREPUSTENIE dieťaťa nekatolíckej konfesii.

NELÁSKAVOSŤ voči deťom, ich súženie, nespravodlivé odstrkovanie menej milovaného dieťaťa.

POHORŠENIE dávať deťom.

ŠKODIŤ rodine zanedbávaním povinností, starostí, alkoholom, fajčením a zbytočnými zá-
bavami.

NELÁSKAVOSŤ voči služobníkom, zneužíva-
nie ich postavenia na hriech, hatenie ich ná-
boženských povinností.

NEDBALOSŤ v starostlivosti o zdravie rodi-
ny, o budúcnosť detí.

NEÚCTA voči rodičom, neposlušnosť, — hanbiť
sa za nich.

NELÁSKAVOSŤ a hrubosť voči rodičom, ublí-
žovanie, ich okrádanie, klamanie.

NEDBALOSŤ, NESVEDOMITOSŤ a **LENIVOSŤ**
v zamestnaní, v úrade. Lahkomyselné vyba-
vovanie vážnych vecí, zanedbávanie potreb-
ného ďalšieho vzdelávania sa.

ZASTAVIŤ PRÁCU bez spravodlivej príčiny.

ÚKLADY proti verejnému poriadku a proti
legitimnej moci.

FUNKCIE zastávať a ich sa pridŕžiavať, keď
sme neschopní povinností, s nimi spojené, plniť.

ZRADIŤ záujmy vlasti pre hmotné výhody.

ZANEDBÁVAŤ občianske povinnosti.

VYNÁŠAŤ a **ODHLASOVAŤ** zákony, proti-
viace sa mravnému poriadku kresťanskému.

NARIADIŤ a **PODPOROVAŤ** svojou autoritou
vecí, ktoré sa protivia katolíckemu presved-
čeniu.

7. Cirkev.

Cirkev je našou spoločnou matkou, ona je ochran-
kyňou a hlásateľkou dobrých mravov, učiteľkou a
návratkou evanjelia a jej hlava, sv. Otec je tuzem-
ským zástupcom Kristovým. Preto sme povinní ctiť
si ju, správať sa voči nej s detinskou láskou, žiť nie-
len v nej, ale aj s ňou, a podrobiť sa vďačne pre dob-
ro našej duše a celej spoločnosti ľudskej jej predpi-
som a zákonom.

Naše povinnosti k Cirkvi sú najmä:

1. Úcta k sv. Otcovi, biskupom a kňazstvu.
2. Poznať dobre náuku náboženskú a plniť cirkevné zákony: najmä zákon o nedeľnom poslúchaní omše svätej, ročnej spovedi, veľkonočnom prijímaní a o pôste.
3. Udržovať kostoly, fary, kňazov, učiteľstvo, liturgiu, cintoríny, slovom všetky ustanovizne Cirkvi svätej, i sociálno-charitatívne.
4. Obhajovať Cirkev a chrániť ju všade, zastupovať jej záujmy a starať sa, aby naši katolícki spolubratia a sestry sa uplatňovali nielen v súkromnom, ale i vo verejnom živote.
5. Zúčastniť sa na vnútornom apoštoláte, pomôcť kňazstvu v duchovnom pastierstve a v udeľovaní katechistickej náuky.
6. Podporovať misie medzi nevercami a pohanmi, medzi nekatolíckmi a odpadlíckmi, aby sa zveľaďoval počet veriacich.
7. Zachovať predpisy okolo sviatostí.

Hriechy proti Cirkvi:

NEÚCTIVOSŤ proti hierarchii a kňazstvu.

NEPOSLUŠNOSŤ proti cirkevnej vrchnosti.

HRUBÁ NEVEDOMOSŤ vo veciach náboženských a cirkevných.

ROČNÚ SPOVEĎ zanedbať.

ROČNÉ SVATÉ PRIJÍMANIE omeškať. Hriech v každom prípade.

V PIATOK mäso pcžívať.

SPRAVODLIVÝ PRÍSPEVOK na cirkevné ciele odoprieť.

NAPÁDAŤ CIRKEV, zradiť jej záujmy, stáť v službách proticirkevných, písať, čítať protikatolícke noviny.

STRÁNIŤ SA katolíckeho verejného života, apoštolátu.

ODKLADAŤ krst dieťaťa dlhší čas, nepostarať sa o pokrstenie narodeného dieťaťa, ktorého život je v nebezpečenstve.

NEPRIJAŤ SVIATOSŤ BIRMOVANIA, nepostarať sa, aby naši chovanci šli na birmovku.

PRIJÍMAŤ neúčtne alebo nehodne, bez prípravy, bez potrebnej spovede, bez predpísanej lačnosti.

SPOVEDAŤ SA bez prípravy, neúprimne, bez ľútosti, bez zadosťučinenia, zatajením niektorých smrteľných hriechov.

POSLEDNÉ POMAZANIE zanedbať: nevolať kňaza ku chorému, keď je v nebezpečenstve života. Veľká je tu zodpovednosť lekára, aby vhodným spôsobom upozornil veriacich na túto povinnosť.

ROZVÁDZAŤ SA s legitimnou manželkou, manželom.

ŽIŤ V MANŽELSTVE, ktoré Cirkev katolícka nepožehnala. Je to stav hriešny, počas ktorého niet spovedného rozhrešenia.

NESTARAŤ SA O OSLOBODENIE zpod cirkevného trestu. Najmä podľa Cirkevného zákonníka medzi inými vylúčení sú zo spoločenstva veriacich (exkomunikovaní):

- 1 **Odpadlíci** od viery kresťanskej, heretici a schizmatici (Can. 2314).
- 2 **Vydavatelia, čitatelia a prechovávatelia kníh protikatolíckych** a Cirkvou zakázaných (Can. 2318).
- 3 **Katolíci**, a) ktorí uzavreli manželstvo pred nekatolíckym kňazom,
b) ktorí vstupujú do manželstva so záväzkom, že niektoré dieťa bude vychovávané mimo Cirkvi katolíckej,
c) ktorí niektoré svoje dieťa dali pokrstiť nekatolíckemu kňazovi,

- d) ktorí vedome odovzdávajú svoje dieťa na výchovu alebo vyučovanie v nekato-lickom náboženstve (Can. 2319).
4. Tí, čo vynášajú zákony, vydávajú na-riadenia a predpisy proti slobode a prá-vam Cirkvi (Can. 2334).
 5. Tí, čo hociktorou svetskou mocou hatia vykonávanie cirkevnej právomoci (Can. 2334).
 6. Slobodomurári a členovia podobných spol-kov, ktoré pracujú proti Cirkvi alebo pro-ti zákonitej svetskej moci (Can. 2335).
 7. Neprávom užívajúci a zadržujúci majetky alebo práva cirkevné (Can. 2345).
 8. Tí, čo zavinia vyhnutie plodu — abor-tus —, i matka sama (Can. 2350).
 9. Tí, čo mali súboj, a všetci pomocníci (Can. 2351).
 10. Kňazi, vstupujúci do manželstva čo aj ci-vilného, aj osoby, čo s nimi do takého manželstva vstupujú (Can. 2388).
A ešte iné prípady, ktoré pre nedostatok miesta neuvádzam.
Vo všetkých týchto prípadoch rozhrešiť môže iba Svätá stolica. — V 3. a 8. prípade aj biskup —, prípadne zvlášť splnomocne-ný kňaz.

Kresťanská tradícia sosbierala najťažšie hriechy takto:

Sedem hlavných hriechov: 1. pýcha, 2. lakom-stvo, 3. smilstvo, 4. závišť, 5. obžerstvo, 6. hnev, 7. lenivosť v dobrom.

Šesť hriechov proti Duchu svätému: 1. Opováž-live spoliehať sa na milosrdenstvo Božie, 2. nad Božím milosrdenstvom zúfať, 3. pozna-nej kresťanskej pravde odporovať, 4. milosť Božiu inému závidieť, 5. voči spasiteľnému

napomínaniu zatvrdilé srdce mať, 6. v nekejúcniosti zotrúávať.

Štyri do neba volajúce hriechy: 1. Úmyselná vražda, 2. neprirodzené smilstvo, 3. sužovanie nevinných vdôv a sirôt, 4. nespravodlivé zadržovanie mzdy robotníkom.

Deväť cudzích hriechov: 1. na hriech rady dať, 2. iných na hriech popudzovať, 3. iným kázať zhrešiť, 4. na hriech iných privoliť, 5. iným pri hrieche pomáhať, 6. pri hrieche iných mlčať, 7. hriechy iných zastávať, 8. hriechy netrestať, 9. hriechy iných chváliť.

Meditácia o morálke.

1. Kresťanská mravouka, tak krásne zostavená morálka, predstavuje nám nielen naše povinnosti, ale aj mnoho-mnoho hriechov, ktorými Boží poriadok mravný narušujeme a prestupujeme. V malom katechizme a v malých modlitebných knižkách, keď sme si ako maloletí spytovali svedomie, nenachádzali sme toľko hriechov, ako v tomto krátkom prehľade morálky. To bolo preto, lebo tie knižky boli a sú primerané nášmu útlemu veku.

Teraz, keď ako dospelí mužovia, ako dospelé ženy, ako vyrastnutí mladí ľudia, alebo ako starší chceme si dať do poriadku dušu, sluší sa hlbšie nazrieť do svojich účtov, ktoré nemáme vyrovnané s Pánom Bohom. Uvidíme, že u nás už niet tých menších a skoro nevedomých hriechov, z ktorých sme sa spovedávali kedysi ako školáci. My sa skoro denne previníme proti Božím a spravodlivým ľudským zákonom!

2. Tak často sa klamem heslom, že veď nemám hriechov, nezabil som, nekradol som, — nemusím ísť na spoveď. Je to skutočne veľký sebaklam. Ako ten, kto nenazrie do zrkadla, nevidí, či je zašpinený, tak ten, kto nenazrie do katolíckej morálky, si myslí, že je nevinný. Stačí nazrieť do soznamu, čo len

napochytre zostavených hriechov, priestupkov, ne-
dbalostí svojich, hneď skrotneme a bijeme sa v prsia:
odíď odo mňa, Pane, lebo som človek hriešny!

3. Vo spovedi robme charakternú a dôkladnú prá-
cu. Alebo-alebo! Náš duševný pokoj a duševná isto-
ta to vyžaduje. Spovedajme sa dobre.

Ako sa máme vyspovedať?

Treba ponímať vec vážne. Je to vec Božia a vec
našej spásy. Preto sa na spoveď dôkladne pripravuj-
me, najmä ak sme sa už dávnejšie nevyspovedali.
Taká ročná, polročná, ale i mesačná revízia si za-
sluhuje starostlivosť. Tobôž, keď sme zanedbávali aj
ročné spovede!

Čím častejšie sa spovedáme, tým ľahšia bude prí-
prava i spoveď sama. Ale i v tomto prípade nebude
škodiť aspoň raz do roka urobiť podrobnú, generál-
nu revíziu.

1. Spoveď sa začína prípravou. Vzývame Ducha
Svätého, aby nám pomohol poznať, uznať, srdečne
oľutovať a úprimne vyznať naše hriechy.

2. Potom spytujeme svoje svedomie. Môžeme to
robiť podľa Desatora a iných príkazov, ako je to v
mnohých duševných zrkadlách, — alebo podľa svo-
jich povinností voči Bohu, sebe a bližnému. Ale naj-
lepšie je, keď preberieme soznam hriechov, ktoré sú
v predchádzajúcej mravouke tejto knižky osobitný-
mi písmenami tlačené, lebo svedomitý katolík chce
byť dobre informovaný o svojom duševnom stave a
chce vidieť jasno. No pre tých, ktorí sa častejšie
spovedajú, je tu medzi spovednými modlitbami aj
krátke duševné zrkadlo.

Zapamätáme si hriechy, ktoré sme spáchali, zis-
tujeme všetky okolnosti, ktoré tie hriechy menily v
hriechy viacnásobné, ťažšie alebo ľahšie, pri ťaž-
kých hriechoch rozpamätáme sa aj na ich počet.

3. Spoveď len vtedy má smysl, keď hriechy svo-
je za skutočné urážky Boha, teda za pravé hriechy

uznávame a pre lásku svoju k Bohu ich aj srdečne oľutujeme. Oľutovať treba aj taký hriech, ktorý nám pripravil telesnú rozkoš alebo z ktorého sme mali akýsi zdanlivý úžitok, lebo bez ľútosti niet úprimnej spovede a niet dobre vykonanej spovede. Tu netreba mať zjavné city, bolesti, stačí, keď uznávame svoju vinu, nebojázливо a úprimne, a jednoducho ľutujeme, že sme mravný poriadok a Boha urazili. Radno je mať v ľútosti vyššie motívy: nekonečnú dobrotu a spravodlivosť Božiu, — teda mať dokonalú ľútosť. Číry strach pred trestami, pred peklom, vzbudzuje len nedokonalú ľútosť. Prirodzená ľútosť z ľudských ohľadov v spovedi nevyhovuje.

Vo svätej spovedi stačí ináč aj nedokonalá ľútosť.

Dokonalá ľútosť, ktorá vie banovať nad hriechmi preto, že bola urazená najvyššia dobrota, a ktorá vyviera z lásky k Bohu, je natoľko dôležitá vo sviatosti pokánia, že ona smýva hriechy už aj pred spoveďou. Pravda, táto okolnosť nás neoslobodzuje od skutočného vykonávania spovede okrem prípadu, keby sme nemali vôbec možnosti sa vyspovedať. Preto je dobré vzbudiť v sebe dokonalú ľútosť aj inokedy, keď sme spáchali ťažký hriech, najmä pred spaním, v nebezpečenstve života atď.

4. Ľútosť len vtedy je opravdivá, keď je spojená so silnou vôľou, že nikdy viac sa ťažkého hriechu nedopustíme. Táto silná vôľa je predsavzatie. Kto sa nechce zriekať hriešneho stavu, nemá čo hľadať na spovedi.

5. Potom sa vyspovedáme. Úprimne, nič nevynechajúc, nič neokrašťujúc. Tak ako sme si uvedomili svoje hriechy, tak ich povieme spovedníkovi. Môžeme ísť k takému kňazovi, ku ktorému máme väčšiu dôveru a u ktorého nás nič nehatí v úprimnosti. Ťažké hriechy treba vyznať všetky i s počtom a okolnosťami, meniacimi druh hriechu, teda povedať, koľko ráz sme zameškali nedeľnú sv. omšu, koľko ráz sme spáchali hriech nečistoty, či sami či s inou osobou, či slobodnou alebo nie atď.

Ak nemáme ťažké hriechy, vyspovedáme sa zo všedných. Môžeme pridať už predtým spovedané

hriechy, čo aj len hromadne: napr. takto: prinojujem všetky svoje hriechy, doteraz proti šiestemu Božiemu príkazu spáchané.

Po vyznaní hriechov ešte raz môžeme dať výraz svojej ľútosti a vtedy nám kňaz dá rozhrešenie, uložíac nám aj zadosťučinenie.

Kto bez svojej chyby vynechal ťažký hriech, platne sa vyspovedal a môže ísť na sv. prijímanie aj bez opakovania spovede. V nasledovnej spovedi to nahradí. Kto schválne vynechá smrteľný hriech, neplatne sa spovedá a nehodne prijíma, pácha svätokrádeže.

6. Kňazom uloženú pokutu, obyčajne modlitbu, odbavíme. Nemusí to byť hneď, ale je dobre vec neodkladať, aby sme na ňu nezabudli.

7. Spovedanie sa koná takto:

Kňaz má na sebe fialovú štólu. Mriežkami je oddelený od spovedajúcich sa. Keď zbadá, že si kľakneme do spovednice, dáva nám svoje požehnanie:

*Dóminus sit in corde tuo
et in lábiis tuis, ut rite
confiteáris omnia peccá-
ta tua. In nomine Patris
et Filii et Spíritus Sancti.
Amen.*

Pán nech je v tvojom
srdci a v твоjich ústach,
aby si sa mohol náležite
vyspovedať zo všetkých
svojich hriechov. V me-
ne Otca i Syna i Ducha
Svätého. Amen.

V tom sa aj my prežehnáme a začneme sa spovedať. Asi takto:

„Ostatný raz som bol(a) na spovedi pred... Od toho času dopustil(a) som sa týchto hriechov...”

Nasleduje vyznávanie hriechov svojich. Možno, že kňaz sa nás opýta na niektoré okolnosti, alebo nám pomáha doplniť priznanie. Môžeme zakončiť slovami: „Na viac sa nepamätám.”

A hneď pridáme:

„Za všetky hriechy svoje z lásky k Bohu a z celého srdca ľutujem. Sľubujem, že sa polepším. Prosim pokutu a rozhrešenie.”

Potom kňaz dáva krátke poučenie a povzbudenie, a uloží pokutu slovami:

„Za pokutu sa pomodlite...”

Potom sa modlí:

Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducat te ad vitam aeternam. Amen.

Nech sa zmiluje nad tebou všemohúci Boh a nech ťa po odpustení hriechov vovedie do života večného. Amen.

A pozdvihnúc pravicu dáva nám rozhrešenie:

indulgentiam, absolutiōnem, et remissionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens, et misericors Dominus. Amen.

Dominus noster Jesus Christus te absolvat: et ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo excommunicationis (suspensionis) et interdicti, in quantum possum, et tu indiges. Deinde ego te absolvo a peccatis tuis, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Zmilovanie, rozhrešenie a odpustenie tvojich hriechov nech ti udelí všemohúci a milosrdný Pán. Amen.

Nech Ťa rozhreší náš Pán, Ježiš Kristus, a ja v jeho mene rozhrešujem ťa od každého trestu vyobcovania (suspenzie) a interdiktú, nakoľko môžem a nakoľko ti je to potrebné. A tak rozhrešujem ťa od tvojich hriechov, v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

Môže pridať ešte:

Passio Domini nostri Jesu Christi, mérita beatae Mariae Virginis, et omnium Sanctorum, quidquid boni féceris, et mali sustinueris, sint tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiae, et praemium vitae aeternae. Amen.

Umučenie Pána nášho Ježiša Krista, zásluhy preblahoslavennej Márie Panny a všetkých svätých, čokoľvek dobrého učiňáš a zlého pretrpíš, nech ti slúži na odpustenie hriechov, na zvedenie milosti a na večnú odmenu. Amen.

Vo spovediach častejších a kratších kňaz užíva len hlavnú formulu absolúcie:

„Dominus noster ...“

V prípade veľmi súrnom, v nebezpečenstve života stačí, keď kňaz hovorí:

Ego te absolvo ab ómni-
bus censúris et peccátis,
in nómine Patris F, et Fí-
lii, et Spíritus Sancti. A-
men.

Rozhrešujem ťa od vše-
tkých cirkevných trestov
a hriechov, v mene Otca
i Syna i Ducha Svätého.
Amen.

Prípravná modlitba pred spoveďou.

Otče môj, všemohúci Bože! Už ďalej nechcem niesť ťarchu hriechov svojich, už ďalej neznesiem, aby som bol ďaleko od Teba. Idem sa očistiť, idem k sluhovi Tvojmu, aby som dostal rozhrešenie, aby som počul z úst jeho spasiteľné slovo, ktoré ma oslobodí zo zajatia nízkosti a ľudskej vášne a vráti ma Tebe, Pane môj, vráti ma mojej ľudskej a kresťanskej dôstojnosti.

Čo som to zasa len vykonal? Nepomohly sľuby, nepomohol hlas svedomia, nepomohly napomínania, nepomohla výchova, — zhrešil som. Dal som sa strhnúť ľahkomyselnými heslami života, podľahol som svojim vášňam, za chvíľkové výhody odhodil som od seba charakternú krásu duše a teraz tu stojím pred Tebou zronený, na stratu večného života odsúdený, na duši otrhaný.

No nezúfam, veď Ty, Bože, si láskavý a milosrdný. Ty nechceš, aby som s dušou svojou zahynul vo večnom zatratení. Ty čakáš na môj návrat. Ty vystieraš svoje otcovské ramená a ideš mi v ústrety, ako Otec márnotravnému synovi.

Premárnil som, áno, všetky tie krásne čnosti svoje, ktoré boli tak starostlivo vypestované a vychované v duši mojej, hodil som ich za mizerný groš rozkoše a pýchy nesvedomitým kupčiarom tohto sveta, — premárnil som tie cenné sily duše svojej, ktoré sa tak ťažko sbierajú v trpezlivom cvičení,

v dlhých náukách a trpezlivej výchove: vymenil som ich za lacné a pochybené hrdinstvá ulice a ľahkej spoločnosti. Stratil som pokoj duše svojej, stratil som nevinnosť srdca svojho, stratil som nebo v sebe prebývajúce, stratil som hviezdy nad čiernym klenutím tohto krátkeho života, stratil som žiaru vo tme tajomstiev sveta, stratil som slnko, stratil som svetlo, Teba, Pane a Tvoju svätú milosť!

Žil som a konal som, ako by som nemal pred sebou nijaký vyšší cieľ, len tieto chvíľkové radosti života, ako by nebolo večnosti, ako by som nebol stvorený na podobu Tvoju, ako by mojím cieľom a ideálom si nebol Ty, večný Bože, začiatok a koniec všetkého na svete. Konal som nerozumne, zabúdajúc na to, že bez Teba niet pokoja, niet trvalej blaženosti, niet opravdivej životnej radosti, niet charakterného rozmýšľania a niet vytrvalej práce.

Aký to rozdiel! S Tebou plnosť života, jasná myseľ, ušľachtilé city, stálosť a povelomie sily, — v hriechu prázdnota duše, zakalený rozum, najnižšie pud, kolísanie a slabosť.

Nie, nechcem zostať v hriechu, nechcem zostať na tejto ceste. Pre vyššie veci som sa narodil, nie pre ľahostajné, ľmotárske prežívanie bezfarebných dní podpriemerného života. Musím stáť čistý a bezúhonný pred sebou, pred ľudmi a najmä pred Tebou, Tvorca môj. Chcem byť taký, akým ma chceš mať Ty, akým ma chceš vidieť vo večnosti podľa pôvodného božského plánu svojho. Chcem vyrastať z prachu tvorstva k čistým výšinám Stvoriteľovým!

Nie nadarmo ma čakáš späť, Bože, Otče môj. Idem vďačne a vstanem zas znova po toľkých pokleskoch a po toľkých nesplnených sľubovaniach. Podaj mi pomocnú ruku svoju, odtiahni ma s cesty zhubnej, ktorá vedie po okrajoch priepasti, ukáž mi zasa pravú cestu čnostného života.

Domov idem, Pane, k Tebe sa vraciam. Nebudem jesť cudzí chlieb otroctva, ale nasýtiť sa chcem živým chlebom nadprirodzeným, chlebom milosti a svätej Eucharistie.

Pošli mi teda, Pane, Ducha Svätého, Ducha Tvojho, Ducha jasnosti a sily, aby tento návrat, táto očista moja, táto spoveď moja bola dobrá a dôkladná, úprimná a jej účinky trvanlivé.

Duchu Svätý, Bože! Pomôž! Pozriem do duše svojej, chcem v nej vidieť a zbadáť všetky hriechy svoje, nič nevynechajúc, nič nezatajac, chcem si uvedomiť svoju nevernosť, svoju slabosť a svoje všetky poklesky, ešte aj myšlienky a obrazotvornosť svoju chcem preskúmať, aby som mal jasný obraz svojej hriešnosti. Pomôž mi milosťou svojou, aby som bol úprimný, — a to nielen v spytovaní svojho svedomia, ale i v ľútosti svojej a vo spovedi svojej.

Matka Božia, Matka dobrej rady, útočisko hriešnikov, oroduj za mňa. Amen.

Spytovanie svedomia

Pri dôkladnejšej spovedi preberiem z krátkej morálky tejto knižky soznam hriechov, ktorými sa človek môže previniť proti jednotlivým svojim povinnostiam voči Bohu, sebe a bližnému. Tento soznam upozorní ma na mnohé veci, ktorých som si nevšimol v bežnom živote, najmä na to, že nielen skutkami a slovami hrešíme, ale mnoho ráz nedbalosťou a hriešnym rozmýšľaním.

Ináč môžem nazrieť aj do tohto kratšieho zrkadla duševného, v ktorom sú shrnuté nakrátko všetky obyčajné hriechy proti Božím a cirkevným príkazom. Ťažké hriechy sú nápadne tlačené.

Tak sa pýtam:

Kedy som sa ostatný raz vyspovedal? Ťažký hriech som vtedy nevynechal? Mal som pravú ľútosť? Mal som silné predsavzatie?

Prvé prikázanie Božie: Modlil som sa? Ako som sa modlieval? Hanbil som sa vyznávať vieru svoju? Snímal som klobúk pred kostolom? Prežehnal som sa pred kostolom? Spáchal som svätokrádež? Hovoril som proti viere katolíckej? Pochyboval som vážne a schválne vo viere? Čítal som vďačne knihy alebo časopisy, ktoré písaly proti viere? Počúval som také reči? Podporoval som, kupoval som protikatolícke noviny, knihy a časopisy? Podporoval som protikatolícke podniky? Nenadobudol som si potrebné vedomosti vo viere katolíckej? Čítal som aj knižky s náboženským obsahom?

Druhé prikázanie Božie: Vyslovoval som mená sväte neúctivo? Preklíňal som? Kri-vo som prisahal? Prisahal som ľahkomyselne? Sľuby svoje som splnil?

Tretie prikázanie Božie: Zameškal som počúvanie omše v nedeľu a vo sviatok? Iným som vykonávanie tejto povinnosti nezabránil? Zanedbával som kázne? Správal som sa úctivo v kostole? Nerobil som v nedeľu a vo sviatok ťažkú prácu? Nekázal som ju robiť iným?

Štvrté prikázanie Božie: Nezavínil som bolesť členom svojej rodiny, najmä rodičom? Nebol som hrubý voči nim? Nežičil som im zlé z hmotných príčin? Bol som trpezlivý v rodinnom kruhu? Postaral som sa o výživu, katolícku výchovu svojej rodiny? Bol som poslušný voči rodičom, predstaveným? Konal som svoje povinnosti v zamestnaní a v úrade? Bol som spravodlivý k podriadeným?

Piate prikázanie Božie: Neuškodil som inému na živote alebo na zdraví? Ťažko? Neuškodil som sebe na zdraví? Nepíjavam nadmieru? Nenávisťou a pomstou zachoval som sa k iným? Neprechovávam v sebe k iným zafatý hnev. Nehnevám iných slovami a chovaním? Nežičil som iným veľkú škodu? Nezviedol som iných na hriech? Na veľký? Ne-

zavinil som medzi ľuďmi nepokoj a nesvár, zvađu a závisť?

Šieste prikázanie Božie: Nesúhlasil som s nečistými myšlienkami? Nekochal som sa v nich? Nevzbudil som nečisté žiadosti v sebe alebo v iných? Nesprával som sa ľahkomyselne v spoločnosti?

Nespáchal som hriech nečistoty očami, ušami, dotykom, dráždením, alebo aj celkom na sebe, alebo s inými? Nezneužil som manželstvo nedovolenými prostriedkami? Neprevinila som sa proti dieťaťu, ktoré sa malo narodiť?

Siedme prikázanie Božie: Neukradol som voľačo inému? Veľmi cennú vec? Nezavinil som škodu inému? Nahradil som vec alebo škodu? Neoklamal som hmotne iného?

Osme prikázanie Božie: Nesvedčil som krivo proti inému? Vo vážnej veci? Pred súdom? Ohováral som? Na cti som neutŕhal lživými údajmi? Vo vážnych veciach? Neluhal som? Neupodozrieval som iných bez príčiny? Neláskavými slovami som neškodil blížnym pred inými?

Deviate prikázanie Božie: Zhrešil som proti vernosti manželskej? Neohrozil som lásku a pokoj svojho manželstva, alebo manželstva iných? Nezaoberám sa myšlienkami na rozvrat manželstva? Nezvádzal som na hriech manžela, manželku iného?

Desiate prikázanie Božie: Nebol som závistlivý? Nežičil som zo závesti škodu inému? Netešil som sa takej škode?

Prikázania cirkevné: Zachoval som predpisy o pôste a piatkovom zdržovaní sa mäsa? O ročitých spovediach a prijímaní? Neporušoval som vážnosť pôstneho času hlučnou zábavou?

Modlitba na vzbudenie ľútosti.

Pane, Bože môj! Teraz už vidím jasne svoje hriechy, svoje ošklivosti. Teraz vidím, čo som vykonal. Neurazil som len mravný poriadok, bez ktorého by

sa stal tento svet javiskom neporiadku, vraždy a vymierania, ale urazil som Teba, Tvorcu svojho, ktorý si svojou múdrosťou stvoril túto prírodu, tento svet svojimi účelnými zákonmi. Urazil som Tvoju Veľebnosť, ktorá je nadovšetko. Zneuctil som Tvoju svätú vôľu, ktorá sa tak mocne prejavuje všade vo svete, v Zjavení a v dušiach našich.

Uznávam, Pane, zhrešil som, ťažko som zhrešil. Nič netajím, nejdem sa vyhovárať, nejdem okrašľovať svoje špatné činy, svoje nepekne myšlienky a city. Naopak: Iúto mi je, nesmierne Iúto, že som zhrešil. Ty mi dávaš toľko ciest poriadneho života, toľko možnosti na čisté užívanie životných radostí, toľko prostriedkov na opravdivé šťastie, a ja som volil predsa cestu nesprávnú, hriešnu, Teba urážajúcu, dušu špiniacu, duševný pokoj ničiacu, ja som volil hriech.

A čo som ja vlastne, že som sa takto opovážil postaviť sa proti Tebe, proti Tvojmu zákonu, ó Pane, Bože môj? Prach mizerný, ktorý dnes je a zajtra sa stratí s povrchu zeme, ako by no nikdy nebolo bývalo. Ó veď keby tento prach nebol spojený s nesmrteľnou dušou, ktorej večný osud závisí od spôsobu tohto krátkeho s prachom spojeného života! Prach som, malý červík na tejto zemi, a predsa som sa nebál podvihnúť svoju hriešnu myseľ proti Tebe, Večný Tvorca a všemohúci Pán. Ty si ma mohol pošliapať hneď, ako nehodného pre tento život. Mohol si mi život odňať, veď od Teba závisí každá chvíľa moja a mohol si ma zatradiť, aby som večne trpel za svoju trúfalosť a hriešnu smelosť.

Ale Ty si to neurobil. Čakal si a čakáš. Dobrý si, nekonečne dobrý. Čakáš, aby som sa polepšil. Zasluhujem ja takúto dobrotu a láskavosť? Zasluhujem si tieto chvíle, keď vidiac svoje hriechy, úprim-

ne ich ľutujem? Zasluhujem si tú veľkú milosť, že som na ceste k Tebe?

Moja vina, moja vina, moja najväčšia vina!

Tvoju dobrotu som urazil, Tvojej dobroty nehodným som sa stal. Ľutujem, Bože, ľutujem! Zo srdca svojho ľutujem, že som tak robil. Čo je vo mne, za čo by som nemal ďakovať Tebe? Okrem hriechu všetko mám od Teba, svoje vlastnosti, svoj rozum, svoje zdravie, svoje schopnosti, — a ja som toto všetko, tieto krásne a neoceniteľné dary použil proti Tebe, proti Tvojej добрote!

Nielen tieto dary mám pred sebou, ale Tvoju nekonečnú lásku voči mne, že si ma spasil. Prišiel si na svet, narodil si sa, prežil si všetky útrapy chudoby a práce, všetky bolesti ťažkého života, pretrpel si nevďaky, pretrpel si umučenie a krížovú cestu, dal si sa pribíť na kríž, umrel si za mňa. A to všetko za moju dušu, za moju spásu, aby si ma smieril s nebom, aby si mi mohol dať večné blahoslavenstvo.

A ja som nemyslel na toto, ja som sa hnal za radovánkami a za jalovými kratochvíľami tohto krátkeho života. Chcel som stráviť svoj čas nesprávne a stratil som pritom svoju dušu, stratil som svoju večnú spásu. Namiesto večnej blaženosti zaslúžil som si peklo, večný oheň a večnú vzdialenosť od Teba.

I Ducha Svätého si mi dal, i Toho som opustil. Nevšimám som si Tvojho Ducha, ducha opravdivej múdrosti a vedomosti, uveril som falošným múdrostiam svojich priateľov, uveril som falošným prorokom a blúdiacej vede tohto moderného sveta.

Pane, Bože môj! Lúto mi je, že som zhrešil, ľutujem za svoje hriechy preto, že som urazil Tvoju dobrotu. Ľutujem preto, že som sa vzdialil od Teba, od večnej láskavosti, od pravej radosti a blaženosti duše svojej. Len v Tebe môžem nájsť svoj pokoj du-

ševný a svoju trvalú radosť. Chcem, aby si mi boi aj naďalej láskavým Otcom. Ó odpusť mi, Pane, odpusť mi moje neprávosti, odpusť mi moje hriechy, moje ťažké previnenia

Pre Tvoju večnú a nekonečnú dobrotu Ťa prosím, odpusť mi.

Pre sväťú krv Kristovu Ťa prosím, odpusť mi.

Pre večnú jasnosť Ducha Svätého Ťa prosím, odpusť mi, Pane!

Ježišu, buď mi milosrdný!

Ježišu, zmiluj sa nado mnou!

Kyrie, eleison. Pane, Ty mi odpustiš, Pane, ďakujem.

Modlitba na vzbudenie predsavzatia.

Pane, Bože, Otče môj! Ty si ochotný odpustiť mi všetky hriechy moje. Tvoja láskavá dobrota a Tvoje milosrdenstvo je nekonečné. Nie, nechcem viac hrešiť, nechcem sa viac vrátiť na nesprávne cesty! Nechcem viac zneužívať Tvoju trpezlivosť a otcovskú zhovievavosť!

Ó Bože, ako ťažko je to, obstať v tých pokušeniach. Už teraz cítim v sebe búrenie protivných živlov, už teraz voľačo protestuje vo mne proti mojej ľútosti, už teraz pracuje vo mne vášeň, svet a diabol, aby ma zas znova zvedly. Ako by to všetko bolo nad moje sily!

Neopúšťaj ma, Pane, neopúšťaj ma! Ja si silne zaumieňujem, že sa budem chrániť všetkej príležitosti, ktorá ma môže zvieŕť na hriech. Chcem sa strániť všetkých miest, všetkých osôb, ktoré pre mňa znamenajú možnosť hriechu. Chcem sa správať voči svojim priateľom tak, aby videli, že som Tvoj, Pane, a že mám zásady a že z týchto zásad ne-

popustím za nijakú cenu. Zachovaj ma pre seba, ó Pane, zachovaj ma!

Tvoje priateľstvo mi bude najsvätejšie a Tvoje zákony jedine smerodajné, Bože všemohúci.

Nechcem upadnúť do nijakého hriechu a podľa možnosti chcem všetko napraviť, najmä pohoršenia, ktoré som svojím zlým príkladom a zvádzaním zaviniť u iných. Ináč to bude odteraz, ináč to musí byť. To je Tvoja vôľa, to je aj moja vôľa, pevná a odhodlaná!

Ale čože vládze táto moja vôľa, Pane? Veď koľko ráz som už sľuboval a koľko ráz som predsa len znova zhrešil.

Pane, Tvoju milosť potrebujem! Tvoju pomoc na-
dovšetko! Bez Tvojej milosti som nič, prázdny hlas a vetrami klátená trstina. Sľubujem znova, prejavujem svoju vôľu a ochotu, mám silné predsavzatie, — ale pomôž mi, Pane, pomôž mi, keď sa budú zas hlásiť vo mne hnev a závišť, keď prídu na mňa chvílkové slabosti, keď sa niekedy vyrúti proti duši mojej celé peklo svojimi nástrahami a rafinovanými prostriedkami. Buď vtedy so mnou, Pane, aby som sa spamätal na toto predsavzatie moje. Posilňuj môj charakter. ochraňuj moje čnosti, utužuj telo, posväcuj myseľ moju!

Kiežby toto predsavzatie nebolo len čírym oduševnením a chvílkovým vzplanutím dobrej vôle! Kiežby ono znamenalo skutočný a šťastlivý obrát v mojom duševnom živote!

Ježišu Kriste, dobrý pastier! Teraz ma berieš, stratenú ovcu, na láskavé ramená svoje! Ó stráž ma, chráň ma, aby som viac nezablúdil, aby som Ťa neopustil, aby som Tvoju starostlivú prítomnosť v milosti posväcujúcej nikdy viac nepostrádal.

Ježišu, Tebe chcem žiť, Tebe umierať, Ježišu, Tvoj chcem byť v živote a v smrti. Amen.

Modlitba pred samou spoveďou.

A teraz sa pokorím, Pane. Idem, vďačne idem ku kňazovi Tvojmu, aby som sa úprimne vyznával zo všetkých hriechov svojich. Čo je toto pokorenie, čo je toto azda neprijemné vyznávanie hriechov oproti mojim ošklivostiam a oproti trestu, ktorý som si nimi zaslúžil?

Ďakujem, tisíc ráz vrúcne ďakujem, Pane, že si mi túto duševnú očistu takou ľahkou spravil, že stačí jednoduché vyznávanie s ľútosťou, aby som sa od hriechov svojich oslobodil.

Úprimným chcem byť, pomôž mi, Bože môj, aby moja spoveď bola dobrá a úplná, dôkladná, ako to moja duševná vec vyžaduje, ako to aj Ty chceš, aby som sa napravil a aby bola čistá duša moja.

Prehovor ku mne, Pane, ústami kňaza, očisť ma vo svätej spovedi. Nech sa stane veľké dielo Tvojho milosrdenstva. Amen.

Po spovedi

prvou povinnosťou našou je odbaviť uloženú pokutu, modlitbu a to svedomite a pobožne.

Modlitba po svätej spovedi.

Dokončené je dielo milosrdenstva Tvojho, ó Pane. Obľahčilo sa mi na svedomí, obľahčilo sa mi na duši. Počul som spasiteľné slová: Ego te absolvo, — rozhrešujem ťa. Odpustil si mi, Pane. Odpustil si všetky hriechy moje. Nemôžem vysloviť radosť svoju, že som naraz taký čistý, taký bielučký ako napadnutý sneh. A nemôžem dostatočne vysloviť vďaky svoje, že táto očista sa stala Tvojím odpustením, Bože, láskavý Otče môj.

Viem, že za hriechy zasluhujem spravodlivý trest. Ty si mi odpustil trest večný, Ty si ma zas privínil

k sebe, už Ťa zas mám v srdci svojom, už zas znova žijem v milosti Tvojej, už zas ožíva duša moja, ale spravodlivosť musí byť dovrieňaná dočasnými trestami. Ja tieto tresty s radosťou a vďačne prijímam, Pane, a vďačne ich beriem na seba už či to budú nepríjemnosti, či choroby, či pokorenia. Ale, Pane môj, aj tu buď milosrdný, aj tu buď láskavý, aj tu ber do ohľadu krehkosť moju.

Ďakujem Ti, Pane môj, že si vrátil duši mojej pokoj a čistotu. Teraz sa vrátim zas do sveta ku prácam svojim, a to s čistým svedomím, novými duševnými silami a novou chuťou. Chcem zachovať svoje sľuby, chcem obstať v živote čestne a kresťanským spôsobom. Ale keby sa v budúcnosti predsa stalo nešťastie, keby som znovu upadol do hriechu, nenechaj ma v ňom, láskavý Otče, volaj ma milosťou svojou späť a pomôž mi k novému životu. Amen.

Krátka príprava k spovedi.

Vzývanie Ducha Svätého.

Príď, ó Duchu Svätý! Osvieť ma, aby som spoznal a uznal viny svoje, aby som srdečne oľutoval hriechy svoje, aby som mal pevnú vôľu život svoj napraviť, aby som sa úprimne vyspovedal a s Božou milosťou zasa spokojným svedomím pokračoval v ceste života. Amen.

Nebeská matka moja, Panna Mária! Oroduj za mňa, aby som sa vo sviatosti pokánia znova očistil a tak posilnený a obnovený stal sa hodnejším milostí Ježiša Krista, Syna Tvojho. Amen.

Spytovanie svedomia.

Kedy som sa ostatný raz vyspovedal? Či som sa od toho času dopustil ťažkého hriechu? Akého a koľko ráz? Či som splnil svoje povinnosti k Bohu, k se-

be, k bližným svojim, najmä k svojej rodine? Či som odbavoval svoje modlitby? Ako som sa správal v kostole? Ako som prijímal Sviatosť Oltáru? Či som bol poslušný rodičom, predstaveným? Či som bol trpezlivý, láskavý a pokojamilovný oproti iným? Či som iným neuškodil poznámkami, ohováraním, nactiutrhávaním, upodozrievaním? Či som o iných nehovoril alebo nepísal nespravodlivo s hnevom? Či som iných zbytočne neobťažoval? Či som inému škody nezavinil, či som neklamal, neluhal? Či som nemal nečisté myšlienky, slová, alebo skutky? Či som s pokušeniami nesúhlasil? Či som nedal pohoršenie? Či som nebol pyšný, inými opovrhujúci? Či som nebol závistlivý? Či som nemárnil čas? Či som bol mierny? Či som sa v piatok zdržoval mäsa? Či som sa nehanbil vyznať svoju vieru? Či som sa zastával viery a či som podporoval svoju Cirkev a svojich spoluvieriacich? Či som poslúchal v nedeľu celú sv. omšu pozorne?

Lútosť a predsavzatie.

Bože môj, slabý som, a zasa som Ťa urazil, zasa som upadol do svojich chýb. Uznávam to a ľutujem, lebo som tak preukázal svoju nevďačnosť k Tebe, najláskavejši Otče môj. Ale Ty vieš, že Ťa milujem a že nadovšetko Tebe chcem slúžiť, preto mi odpusť znova moje poklesky, posilni ma, aby som sa milosťou Tvojou predsa napravil. Nestály som a ľahko podľahnem pokušeniam, ale preto znova pevne sľubujem, Pane môj, že sa pričním nikdy viacej nehrešiť a každej príležitosti ku hriechu sa svedomite chrániť. Najmä chcem mať úzkostlivú starosť o to, aby som do svojej hlavnej chyby... znova neupadol. Bez Tvojej milosti to nepôjde, preto buď mi, Bože, na pomoci. Ježišu, buď mi milosrdný!

Vďaky po spovedi.

Otče láskavý! Ďakujem Ti, že si ma znova očistil, že si mi znova odpustil, že si ma vo svojej láske znova posilnil. Daj, aby aj táto spoveď slúžila mi na ďalšie pokračovanie v duševnom živote a na zveľaďovanie Tvojej milosti. Za Tvoju ustavičnú milosrdnú lásku chcem sa Ti odslúžiť svojou vernosťou a svojou odhodlanosťou vytrvať s pomocou Tvojou v dobrom. Prijmi láskave tento môj sľub a nedopušť, aby som Ťa čo len všedným hriechom urazil. Amen.

Modlitba za stálosť vo viere.

Pane, ku komu máme ísť? Ty máš slová spásy a večného života! Ježišu Kriste, Spasiteľu môj, posilňuj ma milosťou svojou vo svätej viere, daj, aby nad všetkými pochybnosťami mojimi stála vždy Tvoja božská osoba, Tvoj Duch Svätý, ktorý klamať nemôže, ale nás vedie vždy na ceste pravej a na ceste pravdy. Nedopušť, Majstre, aby som sa dal zvábiť slovami a stále meniacimi sa teóriami moderného sveta, alebo aby som popustil pre vášne svoje z prísnosti svojho náboženského presvedčenia. Všetko pominie, každý názor a každá falošná životospráva, len Ty zostaneš, Pane, naveky, a ja chcem zostať tiež s Tebou. Verím, verím, verím!

Modlitba za zachovanie čistoty.

Spasiteľu môj! nech nie je nadarmo vyliata Tvoja najsvätejšia krv za spásu duše mojej! Pomôž mi v mojich veľkých duševných bojoch, aby som držal nadvládu duše nad telom, aby som nepoškvrnil myseľ svoju a čisto zachoval aj telo svoje. Bez milosti Tvojej zhorím tu v ohni svojich vášní a budem horieť v ohni večnom. Pozdvihni, Pane, myseľ moju k vyššiemu ponímaniu života a spas ma. Amen.

Matka Božia, Matka moja nebeská, Tebe odporúčam myšlienky svoje, obrazotvornosť svoju, celé telo svoje. Chráň mi čistotu srdca. Amen.

Náuka o odpustkoch.

Spasiteľ dal Cirkvi svojej plnú moc rozväzovania a zaväzovania. „Tebe dám kľúče od kráľovstva nebeského, — povedal Petrovi —, a čokoľvek sviažeš na zemi, bude sviazané i na nebi a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané i na nebi.“ (Mt 16, 19.) Na základe tejto moci môže cirkev svätá odpustiť nám aj dočasné tresty, ktoré si za svoje hriechy i po odpustení zasluhujeme. Sviatosť pokánia odpúšťa večný trest.

Odpustenie celého trestu časného menujeme plnomocnými odpustkami. Neplnomocné odpustky sa merajú dňami alebo rokmi, nakoľko znamenajú odpustenie trestu tak, ako sa kedysi podľa starej disciplíny kresťanskej odpúšťalo hriešnikom, ktorí odbovali verejné pokuty po isté dni alebo roky.

Odpustky udeľuje svätá Stolica a naznačuje podmienky ich prijatia, totiž predpísané dobré skutky alebo modlitby. Pravda, odpustky môžeme dostať len vtedy, keď nemáme dušu obťažujúť ťažkým hriechom, teda keď sme v stave milosti posväcujúcej.

Meditácia o spovedi.

1. Pri sviatosti pokánia sa starostlivo chránim dvoch výstredností. Jednou je úplné zanedbávanie spovede, druhá zovšednenie tejto povinnosti. Kto si neodbaví aspoň do roka raz svoju spoveď, ten sa nemôže pokladať za praktického katolíka, ten nedbá o svoje kresťanské povinnosti, ten sa neživí chlebom eucharistickým, toho treba pokladať za hmotára a praktického neverca, ktorý si nezasluhuje meno katolícke.

Ale na druhej strane, keď z milosti Božej chodíme často na spoveď, treba dávať pozor, aby sa ona nestala len čírou formalitou. Nech je ona vždy príležitosťou na uznávanie svojej slabosti a nového oľutovania svojich hriechov celého doterajšieho života. Spoveď nám dáva vždy novú posilu a nové milosti, teda nikdy nie je nadarmo vykonaná.

2. Svedomitý človek sa usiluje viac ráz za života utiahnuť sa a obnoviť v sebe dôkladnejšie duševný život. To sú duševné cvičenia, exercície. Dnes už máme exercičné domy pre každý stav a vek. Duševné cvičenia trvajú najmenej tri dni a vedie ich skúsený duchovný. Počas týchto exercícií sa očistí duša — via purgativa —, hlbšie nazrie do právd večných — via illuminativa —, a spája sa mocnejšie s Ježišom — via unitiva. Spásonosný je najmä systém sv. Ignáca, zakladateľa Spoločnosti Ježišovej. Kiežby mi Pán Boh doprial mnoho takýchto duševných obnov a radostí!

POMAZANIE — PRÍPRAVA NA VEČNÝ ŽIVOT

*Pax huic domui — Et ómnibus habitantibus
in ea!*

Týmito slovami vkročí kňaz do príbytku, kde leží ťažko chorý. „Pokoľ domu tomuto i všetkým, ktorí v ňom bývajú“, — to je jeho úprimné želanie a svätá žiadosť cirkvi svätej.

Pokoľ Boží je najväčším pokladom života katolíckeho a čože si má žiadať kresťanský človek iného vtedy, keď ho opúšťajú telesné sily a keď musí myslieť na večnosť, ako to, aby tento pokoj Kristov zavládol nad ním aj v ťažkej chvíli smrti a aby ho na prahu večnosti očakával tiež pokoj, pokoj večný, večné a slávne blahoslavenstvo.

Preto si ťažko chorý želá kňaza, chce mať pokoj s ľuďmi, pokoj v duši a zaistiť si pokoj večný. A preto kňaz prichádza do bytu s týmto pozdravením.

I s tou myšlienkou sa musím spriatelieť, že voľakedy — možno, že čochvíľa — aj ja si budem volať kňaza, aby ma pripravil na večný život. A kiežby mi ho Boh dožičil! Veď mnohí umierajú neočakávane a náhle, nemajú kedy na prípravu, za niekoľko sekúnd sú na druhom svete.

Dobre je byť vždy pripraveným — na každý prípad. A keď príde ťažká choroba, ktorá síce nemusí znamenať koniec života, ale vždy upomína na smrť,

dobre je pripraviť sa podľa Božej vôle a prijať sviatosti. Príprava na večnosť je prijatie sviatosti pokánia, Tela Pána a sviatosti posledného pomazania.

Už teraz je dobre myslieť na to a uvedomiť si, čo kňaz robí pri posteli ťažko chorého. Už aj preto, aby sme nezameškali zavolať kňaza k ťažko chorým svojim milým, ktorí sú našej opatere sverení. Sväté obrady a modlitby nás upamätávajú na to, že sa koná nimi vážna a Bohom predpísaná vec.

Po tom pozdrave pokoja kňaz, majúc na sebe superpeliciu a bielu štólu, složí na stôl nádobky so svätou Hostiou a olejom, kľakne si a kľania sa sviatostnému Spasiteľovi. Na stole majú horieť aspoň dve sviece.

I domáci si pokľaknú a kňaz sa modlí:

Podťe, padnime na kolená a klaňajme sa! S hlbokou poníženosťou sa Ti kľaniame, prevelebná Svätosť Oltára, pokrm života večného, lebo pod Tvojím spôsobom je skrytý Pán a Spasiteľ náš, Ježiš Kristus. Milujeme Ťa z celej duše a zo všetkej sily svojej, lebo Ty si všetkej lásky najhodnejší a si nás až do smrti miloval. Buď na veky chválená a zveľbovaná najsvätejšia Svätosť Oltára. Amen.

Potom vstane a svätenou vodou pokropí chorého a izbu, modliac sa:

Aspérge me, Dómine, hyssópo, et mundábor: lavábis me, et super nivem dealbábor. Miserére mei Deus, secundum magnam misericórdiam tuam. Glória Patri...

Prvá veta sa opakuje.

Pokropíš ma, Pane, hyssopom a budem čistý. Umyješ ma a ako sneh budem biely. — Zmiluj sa nadomnou, Bože, podľa veľkého milosrdenstva svojho. Sláva Otcu atď.

V. Adjutorium nostrum
in nómine Dómini.

R. Qui fecit coelum et
terram.

V. Dómine, exáudi oratió-
nem meam.

R. Et clamor meus ad te
véniat.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

Orémus. Intróeat, Dómi-
ne Jesu Christe, domum
hanc sub nostrae humi-
litétis ingrédssu, aetérna
felicitas, divína prospéri-
tas, seréna laetítia, cári-
tas fructuósa, ánitas
sempitérna: effúgiat ex
hoc loco accéssus daémo-
num: adsint Angeli pácis,
domumque hanc déserat
omnis malígna discórdia.
Magnífica, Dómine, super
nos nomen sanctum tu-
um; et béne t̃ dic nostrae
conversatióni: sanctifica
nostrae humilitátis in-
gréssum, qui sanctus et
qui pius es, et pérmanes
cum Patre et Spírítu
Sancto in saécula saecu-
lórum.

R. Amen.

Orémus, et deprecémur
Dóminum nostrum Jesum
Christum ut benedicéndo
béne t̃ dicat hoc taber-
náculum, et omnes habi-

Pomoc naša v mene Pá-
na.

Ktorý stvoril nebo i zem.

Pane, vyslyš modlitbu
moju.

A volanie moje nech dô-
jde ku Tebe.

Pán s vami.

I s duchom твоjim

Modlime sa. Nech sa na-
plní, Pane, Ježíšu Kriste,
tento dom pri vstupe
našom stálym šťastím,
božským zdatom, jasnou
radosťou, úrodnou láskou
a trvalým zdravím. Nech
nemajú sem prístupu zlí
duchovia. Nech sú tu an-
jeji pokoja a nech sa
stratí z tohto domu kaž-
dá skazonosná roztržka.
Zvelebuj, Pane, nad nami
najsvätejšie meno svoje,
— a požehnávaj naše
rozhovory. Posväť náš
ponížený vstup Ty, ktorý
si svätý a láskavý, a kto-
rý zostávaš s Otcom a
Duchom Svätým na veky
vekov.

Amen.

Modlime sa a prosme Pá-
na nášho, Ježíša Krista,
aby milostive požehnal
tento príbytok a všetkých
v ňom bývajúcich. Nech

tántes in eo, et det eis Angelum bonum custódem, et fáciat eos sibi servíre ad considerándum mirabília de lege sua: avértat ab eis omnes contrárias potestátes: erípiat eos ab omni formídine, et ab omni perturbatióne, ac sanos in hoc tabernáculo custodíre dignétur: Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus in saécula saeculórum. Amen.

Orémus. Exáudi nos, Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: et mittere dignéris sanctum Angelum tuum de caelis, qui custódiat, fóveat, protégat, visitet, atque deféndat omnes habitántes in hoc habitáculo. Per Christum, Dóminum nostrum. Amen.

im dáva dobrého anjela strážcu a nech im dopraje, aby mu slúžili verne plnením zázračných zákonov Božích. Nech odvracia od nich všetky protivné mocnosti, nech ich oslobodí od všetkého strachu a neporiadku, a nech ich zachová v tomto byte zdravých: Ktorý s Otcom a Duchom Svätým žije a kráľuje, Boh na veky vekov. Amen.

Modlime sa. Vyslyš nás, svätý Pane, všemohúci Otče, Bože večný. Pošli nám s neba svätého anjela svojho, aby starostlivo strážil a pozornou bedlivosťou ochraňoval všetkých, čo prebývajú v tomto príbytku. Skrze Krista, Pána nášho.

Amen.

Aj tieto starodávne latinské modlitby dokazujú, že sviatosť pomazania prináša do domu pokoj a zdravie.

Tu sa prítomní vzdialia a kňaz vyspovedá nemocného, obrátiac stólu svoju na ľalovú stranu. Potom zavolá domácich, ktorí si kľaknú, a podľa okolností vzbudzuje v nemocnom vieru, nádej a lásku, napríklad:

Veríš, že je jeden Boh v troch osobách, Otec, Syn a Duch Svätý?

Chorý: Verím.

Veríš, že Syn Boží stal sa človekom a pre tvoje spasenie umrel?

Verím.

Veríš všetko, čo svätá rímskokatolícka cirkev učí?

Verím.

Dúfaš v zásluhy Ježiša Krista a v jeho nekonečné milosrdenstvo?

Dúfam.

Miluješ Boha z celého srdca svojho a nadovšetko?

Milujem.

Lutuješ z celého srdca, že si ho hriechami urazil a jeho hnev na seba svolal?

Lutujem.

Odpúšťaš zo srdca všetkým, ktorí ťa urazili, tak ako ty sebe žiadaš, aby ti Boh odpustil?

Odpúšťam.

Prosiš za odpustenie všetkých, ktorých si urazil alebo pohoršil?

Áno, prosím.

Tieto otázky upomínajú na otázky, ktoré kládol kňaz pri krste. Veď teraz sa rodí duša pre večnosť. Kňaz dá na seba zasa bielu štôlu. Zazneje „Confiteor . . .“ a ostatné, ako pri podávaní sv. prijímania. Kňaz, majúci v ruke svojej sv. Hostiu, obrátený ku chorému, hovorí: „Ecce Agnus Dei . . .“ a „Domine non sum dignus . . .“, — tri razy.

Potom podáva chorému sväté prijímanie, akiste posledné, — preto takto hovorí:

Accipe, frater (soror), Viaticum Corporis Domini nostri Jesu Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, et perducat in vitam aeternam. Amen.

Prijmi, brat (sestra), na cestu telo Pána nášho, Ježiša Krista. Nech ťa On chráni od zlého nepriateľa a privedie do života večného. Amen.

Kňaz si umyje prsty v pripravenom pohári, z ktorého voda sa potom má vyliť do ohňa. Modlí sa:

℣. Dominus vobiscum.

Pán s vami.

℟. Et cum spiritu tuo.

I s duchom tvojím.

Orémus. Domine sancte, Pater omnipotens, aetér-

Modlime sa. Svätý Pane, všemohúci Otče, večný

ne Deus, te fidéliter deprecámur ut accipiénti fratri nostro (sorori nostrae) sacrosáncctum Corpus Dómini nostri Jesu Christi, Fílii tui, tam córpori, quam ánimae prosit ad remédium sempitérnum: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saécula saeculórum.

R. Amen.

Bože, vrúcne Ťa prosíme, aby prijímanie najsvätejšieho tela Pána nášho, Ježiša Krista, Syna Tvojho, slúžilo nášmu bratovi (našej sestre) i telesne, i duševne k večnému spaseniu. Ktorý s Tebou žije a kráľuje v jednote Ducha Svätého, Boh na veky vekov.

Amen.

Aby chorý slušne odbavil svoje vďaky po prijímaní, môže sa kňaz s ním modliť takto:

„Našiel(la) som, koho miluje moja duša... nepustím ho.“ (Cant. 3, 4.) Ó pokrm a spasenie duše mojej, Kriste Ježišu! Bože môj a všetko moj! Ako sa Ti mám dostatočne poďakovať za toto nevysloviteľné dobrodenie, že si Ty, Stvoriteľ a najvyšší Pán, ku mne, nehodnému stvoreniu a služobníkovi(ci) vstúpil, a hriešne srdce moje ku prebývaniu vyvolil. Zľsté, keď na hriechy svoje pohliadnem, desím sa a pochopiť nemôžem, odkiaľ je tá láska, že si ma pokrmom svojho sv. tela nasýtiť ráčil. Preto, že nevládzem za túto lásku dostatočne sa Tebe poďakovať, tisíc a tisíc ráz Ťa chválim, velebím a Tebe sa klaniam, Pane a Bože môj! Obetujem Ti telo, dušu, myšlienky, slová a skutky svoje. Pohliadni, ó Ježišu, na túto moju chatrnú obeť, ktorú k nohám Tvojim skladám a s Tvojou nekonečnou obeťou svätého kríža spojujem. Ráč milostive prijať túto obeť mojej vďačnosti a zostaň pri mne až do smrti, lebo Ty sám si povedal: „Kto je telo moje a pije krv moju, ten zostane vo mne a ja v ňom.“ Zostaň teda pri mne! Nič ma neodlúči od lásky Božej, ktorá je v Kristu Ježišovi, Pánovi našom. (Rim 8, 39.)

Ó blahoslavená Panna Mária, Matka božského Spasiteľa, ktorá si vo svojom panenskom živote nosila toho, ktorého pravé telo a krv ja nehodný(á) teraz som prijal(a), pre horkú smrť Syna Tvojho pokorne Ťa prosím, oroduj u neho, aby mi milostive odpustiť ráčil, čokoľvek som sa previnil(a) v prijímaní tejto prevelebnej Sviatosti a žeby ma voviedol do života večného. Amen.

Posledné pomazanie.

Potom kňaz dáva chorému sviatosť pomazania. Upozorňuje ho, že táto sviatosť posilňuje dušu v ťažkej chorobe, ba — ak je to Božia vôľa — navráti aj zdravie tela. V každom prípade je táto sviatosť na to, aby človek, a najmä katolík, bol pripravený.

Kňaz sa pomodlí s chorým:

K Tebe sa utiekam, ó nekonečne milosrdný Bože a Vykupiteľu môj, Ježišu Kriste, ktorý si k potešeniu ťažko chorých veriacich ustanovil ráčil sviatosť pomazania, aby si ich od pozostatkov hriechu oslobodil, k znášaniu choroby a k premôženiu pokušenia im potrebnú silu udelil, a ak by to k ich duševnému spaseniu bolo dobré, ešte aj predošlé zdravie prinavrátil. Vyslyš poníženú a vrúcnu modlitbu moju, ó dobrotivý Ježišu, a udeľ mi milosť Tvoju, aby som túto sviatosť hodne prijať mohol(a).

Očisť, Pane, dušu moju od všetkej škvrny hriechu. Daj mi trpezlivé srdce k plneniu Tvojej svätej vôle, udeľ mi svojho pokoja, ktorého svet dať nemôže. Učiň, aby mi nič tak na srdci neležalo, ako plnenie najsvätejšej vôle Božej. Tvoj chcem byť i v živote i v smrti. Amen.

Kňaz vystiera nad hlavu chorého pravícu svoju a hovorí:

In nómine Patris ꝑ, et Filii, ꝑ et Spíritus ꝑ Sancti, extingúatur in te omnis virtus diaboli per impositionem mánuum nostrá-

V mene Otca i Syna i Du-
cha Svätého nech sa
zničí v tebe všetka moc
diablova skrze vloženie
našich rúk a na vzývanie

rum, et per invocationem glóriósae et sanctae Dei Genitrícis Vírginis Mariae, ejúsque inclýti Sponsi Joseph, et ómnium sanctórum Angelórum, Archangelórum, Patriarchárum, Prophetárum, Apostolórum, Mártýrum, Confessórum, Vírginum, atque ómnium simul Sanctórum. Amen.

Potom namočí palec do svätého oleja a maže chorého na jednotlivých častiach tela v podobe križa, modliac sa formou sviatosti:

Maže mu oči:

Per istam sanctam Unctió
† nem, et suam piíssimam
misericórdiam, indúlgeat
tibi Dóminus quidquid
per visum deliquísti. A-
men.

Maže mu uši:

Per istam sanctam Unctió
† nem, et suam piíssimam
misericórdiam, in-
dúlgeat tibi Dóminus
quidquid per auditum de-
liquísti. Amen.

Maže mu nos:

Per istam sanctam Unctió
† nem, et suam piíssimam
misericórdiam, indúlgeat
tibi Dóminus quidquid
per odorátum deliquísti.
Amen.

Maže mu ústa:

Per istam sanctam Unc-
tió † nem, et suam píssi-

preslávnej a svätej Bo-
horodičky, Panny Márie,
jej vznešeného ženícha
Jozefa a všetkých svä-
tých anjelov, archanjelov,
patriarchov, prorokov,
apoštolov, mučeníkov,
vyznavačov panien a
všetkých svätých spolu.
Amen.

Skrze toto sväté pomaza-
nie a pre svoje láskavé
milosrdenstvo nech ti
odpustí Pán, čokoľvek si
sa očami previnil. Amen.

Skrze toto sväté pomaza-
nie a pre svoje láskavé
milosrdenstvo nech ti
odpustí Pán, čokoľvek si
sa sluchom previnil. A-
men.

Skrze toto sväté pomaza-
nie a pre svoje láskavé
milosrdenstvo nech ti od-
pustí Pán, čokoľvek si sa
čuchom previnil. Amen.

Skrze toto sväté pomaza-
nie a pre svoje láskavé

mam misericórdiam, indúlgeat tibi Dóminus quidquid per gustum et locutiómem deliquísti. Amen.

Maže mu ruky:

Per istam sanctam Unctió ě nem, et suam piíssimam misericórdiam indúlgeat tibi Dóminus quidquid per tactum deliquísti. Amen.

Maže mu nohy:

Per istam sanctam Unctió ě nem, et suam piíssimam misericórdiam indúlgeat tibi Dóminus quidquid per gressum deliquísti. Amen.

milosrdenstvo nech ti odpustí Pán, čokoľvek si sa chuťou a hovorom prevíní. Amen.

Skrze toto sväté pomazanie a pre svoje láskavé milosrdenstvo nech ti odpustí Pán, čokoľvek si sa dotykcom prevíní. Amen.

Skrze toto sväté pomazanie a pre svoje láskavé milosrdenstvo nech ti odpustí Pán, čokoľvek si sa chôdzou prevíní. Amen.

Pritom vždy olej ihneď sotrie vatou. Potom si sotrie olej s palca kúskom chleba, umyje si vodou a pokračuje:

Kýrie, eléison. Christe, eléison.

Kýrie eléison. Pater noster...

Ž. Et ne nos indúcas in tentatiómem.

R. Sed libera nos a malo.

Ž. Salvum (am) fac servum tuum (ancillam tuam).

R. Deus meus, sperántem in te.

Ž. Mitte ei, Dómine, auxílium de sancto.

R. Et de Sion tuére eum (eam).

Pane, zmiluj sa nad nami. Kriste, zmiluj sa nad nami. Pane, zmiluj sa nad nami. Otče náš...

A neuvod nás do pokušenia.

Ale zbav nás od zlého. Spas služobníka(cu) svojho(ju).

Bože môj, dúfajúceho (u) v Teba.

Pošli mu (jej,) Pane, pomoc zo svätyne.

A so Sionu ho (ju) chráň.

V. Esto ei, Dómine, turris fortitudinis.

R. A fácie inimíci.

V. Nihil proficiat inimicus in eo (ea).

R. Et filius iniquitatis non appónat nocére ei.

V. Dómine, exáudi oratió-nem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Dómine Deus, qui per Apóstolum tuum Jacóbum locútus es: Infir-má-tur quis in vobis? indú-cat presbýteros Ecclesiae, et orent super eum, un-géntes eum óleo in nó-mine Dómini: et orátio fí-dei salvábit infirmum, et alleviábit eum Dóminus: et si in peccátis sit, re-mitténtur ei; cura, quaé-sumus, Redemptor nos-ter, grátia Sancti Spíritus languóres istíus infirmí-tae), ejúsque sana vúlne-ra, et dimítte peccáta, at-que dolóres cunctos men-tis et córporis ab eo (ea) expélle, plénamque inté-rius et extérius sanitátem misericórditer redde, ut ope misericórdiae tuae restitútus (a), ad prístina reparétur officia: Qui cum Patre et eódem Spírítu

Bud mu (jej), Pane, sil-nou baštou.

Proti nepriateľovi.

Nech nič nemá nepriateľ proti nemu (nej).

A syn neprávosti nech mu (jej) neuškodí.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

A volanie moje nech dô-jde ku Tebe.

Pán s vami.

Aj s duchom твоjim.

Modlime sa. Pane Bože, ktorý si skrze svojho a-poštola Jakuba povedal: Keď z vás niekto one-mocnie, nech povolá kňazov Cirkvi a nech sa mod-lia nad ním, mažúc ho olejom v mene Pánovom, a modlitba viery uzdraví nemocného a Pán mu po-lahčí, a ak je v hrie-choch, budú mu odpuste-né; — prosíme Ťa, Spasí-teľu náš, vylieč milosťou Ducha Svätého, tohto nemocného(nú) z chorôb, zahoj jeho (jej) rany a odpusť hriechy. Odstráň od neho (nej) všetky bo-lesti duševné i telesné a milosrdne vráť mu (jej) úplné vnútorné a vonka-jšie zdravie, aby mocou milosrdenstva Tvojho u-zdravený(á) znova sa mo-hol(a) venovať svojmu

Sancto vivis et regnas
Deus, in saecula saeculó-
rum. Amen.

Orémus. Réspice, quaesumus, Dómine, fámulum tuum N. (fámulam tuam N.) in infirmitate sui corpóris fatiscéntem, et ánimam réfove, quam creásti: ut, castigatiónibus emendátus(a), se tua sén-
tiat medicina salvátum (am). Per Christum. Dóminum nostrum.

R. Amen.

Orémus. Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus, qui benedictiónis tuae grátiam aegris infundéndo corpóribus, factúram tuam múltiplici pietáte custódis: ad invocationem tui nóminis benígnus assiste; ut fámulum tuum (fámulam tuam) ab aegritúdine liberátum(am), et sanitáte donátum(am), délixtera tua érigas, virtúte confirmes, potestáte tueáris, atque Ecclésiæ tuae sanctae, cum omni desideráta prosperitáte, restítuas. Per Christum, Dóminum nostrum. R. Amen.

povolaniu. Ktorý s Otcom a s týmže Duchom Svätým žiješ a kráľuješ Boh na veky vekov. Amen.

Modlime sa. Shliadni, prosíme Ťa, Pane, na svojho služobníka N. (svoju služobnicu N.) v nemoci svojho tela trpiaceho(u) a posilni jeho (jej) dušu, ktorú si stvoril. Nech súženiami napravený(á) cíti, že Tvoja moc ho (ju) uzdravila. Skrze Krista, Pána nášho.

Amen.

Modlime sa. Svätý Pane, Otče všemohúci, večný Bože, ktorý nemocné telá naplňuješ láskavým svojím požehnaním a tak svoje stvorenie zachraňuješ preveľkou svojou láskavosťou, — počuj milostive naše volanie a pomôž: oslobod' svojho (u) služobníka(cu) z choroby, vráť mu (jej) zdravie, postav ho(ju) na nohy, posilni, mocou svojou ochraňuj a so všetkým túženým zdarom ho (ju) pre svoju svätú cirkev zachovaj. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Potom si kňaz klakne a s chorým sa modlí:

Nekonečne milosrdný Bože! Apoštol Tvoj hovorí: „Modlitba viery zachráni nemocného. Pán ho pozdvihne a odpustí mu, ak sa dopustil hriechov.“ (Jak 5, 15.) Ako sa Ti mám dostatočne poďakovať za to veľké dobrodenie, že si ma sviatosťou pomazania nemocných učinil účastným zázračnej svojej lásky? Chválím a zvelebujem Ťa a nikdy nezabudnem na toto veľké dobrodenie.

Ó dobrotivý Ježišu! „Oznámil som ti svoje hriechy a nepravosť svoju som nezatajil, a Ty si odpustil bezbožnosť môjho hriechu.“ (Žalm 31, 5.) „Zmiluj sa nado mnou, Pane, lebo som slabý.“ (Žalm 6, 3.) „Do Tvojich rúk porúčam ducha svojho, lebo Ty si ma vykúpil, Pane, Bože pravdivosti.“ (Žalm 30, 6.) Ty si mi navrátil rúcho nevinnosti. Dožič mi teraz pocítiť tú veľkú radosť, ktorú Ty viac cítiš nad obrátením jedného hriešnika, ako nad deväťdesiatdeväť spravodlivými, ktorí nepotrebujú pokánia.

Rozpál v mojom srdci lásku k Tebe a daj, aby som Tvojej svätej vôli bol(a) oddaný(á). „Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich. No nie ako ja chcem, ale ako Ty.“ (Mt 26, 39.) Ja ochotne beriem tento kríž na seba, lebo Ty si mi ho poslal. Posilňuj ma, aby som Ťa v krížovej ceste Tvojej nasledoval(a). „Hotové je srdce moje, ó Bože, hotové je srdce moje.“ (Žalm 56, 8.) Tvoje sväté meno vzývam a v Teba dôveru svoju skladám. Niet iného mena, v ktorom by som svoje spasenie mohol nájsť.

Nech nás žehná, ochraňuje a do života večného uvedie Najsvätejšia Trojica, Boh Otec, Syn a Duch Svätý. Amen.

Tým sa obrad skončí. Keď hrozí nebezpečenstvo smrti, stačí táto krátka formula:

„Per istam sanctam Unctionem indúlgeat tibi Dominus quidquid deliquisti. Amen“, a pomazanie čela.

Apoštolské požehnanie umierajúcemu.

Ak chorý je už v stave beznádejnom, kňaz mu udelí aj apoštolské požehnanie.

Najsamprv, ako na prípravu, pomodlí sa s ním tak, aby podľa možnosti aj chorý sám hovoril za ním, aspoň posledné vzdychy:

Ó Pane môj a Bože môj, pokorne prosím o odpustenie všetkých časných trestov a o plnomocné odpustky, ktoré udeľuje svätá cirkev na konci života môjho.

Ó Bože môj, verím v Teba, — dúfam v Teba, — milujem Ťa z celého srdca. Srdečne ľutujem za všetky hriechy a viny celého života svojho.

Ó Bože môj, hotový(á) som prijať a znášať všetky bolesti a muky, ešte aj samu smrť, s oddanosťou do Tvojej Božej vôle, ako trest za svoje hriechy. Ó Ježišu môj, spojujem svoje trápenie s Tvojím umučením. Pane, tu páľ a sekaj, len ma pre večnosť zachovaj! Ježišu, Boh môj a Pán môj! Ježišu, moje milosrdenstvo! Ježišu, moje zmilovanie!

Kňaz potom pokračuje:

Ť. Adjutórium nostrum
in nómine Dómini.

R. Qui fecit coelum et
terram.

Ant. Ne reminiscáris Dó-
mine delicta fámulí tui
(ancillae tuae): neque
vindictam sumas de pec-
cátis ejus. Kýrie eléison.
Christe eléison.

Kýrie eléison. Pater no-
ster.

Ť. Et ne nos indúcas in-
tentationem.

R. Sed libera nos a malo.

Ť. Salvum fac servum
tuum (ancillam tuam).

Pomoc naša v mene Pá-
na.

Ktorý stvoril nebo i zem.

Pane, nehľad na hriechy
svojho služobníka (svo-
jej služobnice) a netrešci
ho (ju) pre jeho (jej) vi-
ny. Kýrie eleison atď.
Otče náš...

A neuvoď nás do poku-
šenia.

Ale zbav nás od zlého.

Spas svojho služobníka.
(svoju služobnicu.)

R. Deus meus sperántem
in te.

Ť. Dómine, exáudi ora-
tiónem meam.

R. Et clamor meus ad te
véniat.

Ť. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

Orémus. Clementíssime
Deus, Pater misericordiá-
rum, et Deus totíus con-
solatiónis, qui néminem
vis períre in te credén-
tem, atque sperántem:
secúndum multitudínem
miseratiónum tuárum rés-
pice propítius fámulum
tuum N., quem tibi vera
fides, et spes christiána
comméndant. Vísita eum
in salutári tuo, et per
Unigéniti tui passiónem
et mortem, ómnium ei
delictórum suórum remis-
siónem, et véniam cle-
ménter indúlge: ut ejus
ánima in hora éxitus sui
te júdicem propitiátum
invéniat, et in sánquine
ejúsdem Fílii tui ab om-
ni mácula ablúta, transí-
re ad vitam mereátur
perpétuam. Per eúndem
Christum Dóminum no-
strum. R. Amen.

Nasleduje „Confiteor . . .” potom „Misereatur . . .” a požeh-
nanie:

Dóminus noster Jesus
Christus, Fílius Dei vivi,

Bože môj, dúfajúceho v
Teba.

Pane, vyslyš modlitbu
moju.

A volanie moje nech dô-
jde ku Tebe.

Pán s vami.

I s duchom tvojím.

Modlime sa. Najláskavej-
ší Bože, milosrdný Otče,
Boh všetkej potechy, kto-
rý nechceš, aby niekto
zahynul, kto verí a dúfa
v Teba, podľa nesmier-
neho milosrdenstva Tvoj-
ho shliadni milostive na
služobníka svojho N.,
ktorého Ti odporúča pra-
vá viera a nádej kresťan-
ská. Navštív ho spasiteľ-
nou milosťou svojou a
pre umučenie a smrť Sy-
na svojho udeľ mu milo-
stive odpustenie vše-
tkých hriechov, aby jeho
duša v hodinu smrti na-
šla Teba, ako láskavého
svojho sudcu — a v
krvi Syna Tvojho od vše-
tkej škvrny očistená mo-
hla prejsť do večného ži-
vota. Skrze tohože Kris-
ta Pána nášho.

Amen.

Náš Pán, Ježiš Kristus,
Syn Boha živého, ktorý

qui beáto Petro Apóstolo suo dedit potestátem ligandi, atque solvendi, per suam piíssimam misericórdiam recípiat confessiónem tuam, et restituat tibi stolam primam, quam in Baptísmate recepisti: et ego facultáte mihi ab apostólica Sede tributa, indulgéntiam plenariam, et remissiónem ómnium peccatórum tibi concédo.

In nómine Patris †, et Filii, et Spíritus Sancti. Amen.

Per sacrosáncta humánae reparationis mystéria remittat tibi omnipotens Deus omnes praeséntis et futúrae vitae poenas, paradísi portas apériat, et ad gaúdia sempitérna perducát. Amen.

Benedícat te omnipotens Deus, Pater †, et Fílius, et Spíritus Sanctus. Amen.

dal svätému Petrovi apoštolovi svojmu moc sviazania a rozviazania, nech pre svoje láskavé milosrdenstvo prijme tvoje vyznanie a nech ti navráti prvotné rúcho, ktoré si bol dostal pri svätom krste, — a ja splnomocnený svätou Stolicou udeľujem ti plnomocné odpustky a odpustenie všetkých hriechov.

V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

Skrze najsvätejšie tajomstvá spásy Iudskej nech ti odpustí všemohúci Boh všetky tresty terajšieho a budúceho života, nech ti otvorí brány raišké a nech ťa vovedie do večnej radosti. Amen.

Nech ťa požehnáva všemohúci Boh, Otec, Syn i Duch Svätý. Amen.

V súrnom prípade stačí formula:

Indulgéntiam plenariam et remissiónem ómnium peccatórum tibi concédo. In nómine Patris et Filii et Spíritus Sancti. Amen.

Meditácia o sviatosti pomazania.

1. Nik na svete takými vrúcnyimi slovami a takou láskou neprosí Boha o uzdravenie naše, keď sme ťažko chorí, ako práve svätá cirkev vo svojich úrad-

ných modlitbách. Vlastne celý ten dojímavý obrad posledného pomazania nie je iným, ako skutočným posilnením duše, potešením chorého a úpenlivou prosbou k Bohu, aby nám vrátil zdravie. Aká je to teda hrubá nevedomosť pokladať túto sviatosť za strasenie chorého, že už musí umrieť!

2. Naozaj, Cirkev stojí nad posteľou našou v osobe kňaza ako starostlivá matka. Chcela by nás zachrániť, veď ona tiež potrebuje každú dobrú kresťanskú dušu, potrebuje apoštolské ruky a horlivých veriacich a plače nad každým, ako Ježiš nad Lazárom, ktorý ho z Božej vôle opúšťa a ide na večnosť. Preto tie dojímavé modlitby za uzdravenie. Ale pritom si je Cirkev vedomá svojej úlohy, aby rodila deti pre nebo, preto i pri všetkej jej žiadosti, aby nás Boh uzdravil, pripravuje nás pekne na smrť, aby sme sa hrdinsky podrobili vôli Najvyššieho a spokojne očakávali veľké a ťažké chvíle lúčenia sa so svetom.

3. Kiežby mi milosrdný Pán doprial tej veľkej milosti, aby som voľakedy pri úplnom rozume mohol dať do poriadku všetky svoje veci, hmotné a duševné, a umrieť s úplným súhlasom s vôľou Božou, spokojne očakávajúc príchod Pána. Modlím sa za túto milosť!

Dogmatika o sviatosti pomazania.

Posledné pomazanie je sviatosť, ktorou sa posilňujú ťažko chorí pomazaním svätým olejom a modlitbami kňaza.

Sv. Marek spomína vo svojom evanjeliu, že apoštoli, ktorých Ježiš poslal do Galilejska, označili olejom mnohých chorých a uzdravili ich. To bola príprava na založenie sviatosti, ktorej obrad opisuje svätý Jakub vo svojom liste takto: „Je niekto z vás chorý? Nech si povolá starejších Cirkvi a nech sa modlia nad ním a pomažú ho olejom v mene Pánovom. Modlitba viery zachráni nezdravého. Pán ho pozdvihne a odpustí mu, ak sa dopustil hriechov“ (5, 14).

Vzdialená matéria sviatosti je olej z bohúľ olivového stromu, biskupom posvätený. Matéria bližšia je mazanie tela, s predpísanou formulou.

Účinky sviatosti sú:

milosť sily, trpezlivosti a nádeje v smrteľnom boji, odpustenie smrteľných hriechov, z ktorých sa chorý nevládal vyspovedať,

odpustenie všedných hriechov,

odpustenie časných trestov, — všetko predpokladá ľútosť, —

uzdravenie, keby to Boh pokladal za dobré pre spásu duše chorého.

Z cirkevno-právnych predpisov o sviatosti pomazania:

Can. 938: Túto sviatosť platne môže vysluhovať len kňaz. Riadnym vysluhovateľom je miestny farár, ale s jeho povolením alebo predpokladateľným súhlasom môže sa požiadať hociktorý iný kňaz.

Can. 940: § 1. Posledné pomazanie sa má dať len takému veriacemu, ktorý pre chorobu alebo starobu je v nebezpečenstve smrti. § 2 V tej istej nemoci sa pomazanie neopakuje, iba ak nemocný medzitým bol uzdravený a znova upadol do smrteľnej choroby, čo aj do tej istej

Can. 944: Hoci táto sviatosť nie je bezpodmienečne potrebná na spasenie, predsa ju nikto nesmie zanedbávať. Všetkým možným spôsobom sa treba postarať o to, aby ju nemocní prijali ešte vtedy, keď sú pri pamäti.

Čo má byť pripravené, keď zavoláme kňaza ku chorému?

1. Bielym obrusom prikrytý stôl,
2. na ňom, ak máme, stojaci krucifix (križ),
3. dve horiace sviečky,
4. svätená voda, ak kňaz neprináša,
5. trocha soli s kúskom chleba,
6. bavlna (vata),
7. pohár vody.

Použitá soľ, chlieb, vata a voda sa majú spáliť.

Meditácia o chorobe.

1. Aj najmenšia choroba je upomienkou na našu smrteľnú podstatu. Nesmiem nikdy stratiť vôľu a nádej na vyzdravenie, veď preto ma postavil Boh do

tohto života, aby som pracoval a slúžil na jeho väčšiu slávu, ale preto musím vždy myslieť aj ja na možnosť, že sa v chorobe stane nepriaznivý obrat a Boh ma povolá k sebe. Myslím na večnosť. Takto v každodennom živote i tak veľmi málo sa zaoberáme takýmito potrebnými myšlienkami.

2. Čas choroby treba dobre využiť. Človek je prikutý k posteli a k izbe. Dá sa všeličo prečítať, na čo inokedy niet času. A keď je choroba už takou jemnou návštevou Boha, treba sa zaoberať trochu aj dušou. Zdravá duša prv uzdraví aj slabé telo, ako duša prázdna, pochybujúca, o náboženstvo sa nestarájúca. Modlitebná kniha, nábožné čítanie, sv. Písmo a katechizmus sú najlepšími priateľmi v chorobe. Mnoho ráz Pán Boh na nás dopúšťa aj dlhšie trvajúce choroby preto, aby nás obmäkčil a priviedol k zdravšiemu kresťanskému rozmýšľaniu. Tam je príklad sv. Ignáca. Keby sa nebol dostal do nemocnice, nemali by sme dnes rehoľu jezuitov.

3. Krásna kresťanská čnosť je chorých navštevovať. I ja mám vždy na mysli svojich chorých známych. Poteším ich v mene Božom, pomôžem im, pobudnem u nich niekoľko minút, ale tak, aby som im nebol na ťarchu, a pomodlím sa za nich. Oj, dobre padne chorému milá návšteva, najmä v nemocnici, kde je vzdialený od svojich milých. O chudobných chorých treba mať osobitnú starosť. Charitu podporovať!

Modlitba v telesnej slabosti.

Pane, Bože môj! Tak rád by som pracoval, tak rád by som skladal k nohám Tvojim úlohy a výsledky svoje, a tak rád by som sa mnoho a vytrvale modlil, ale vidíš, Otče môj, slabosť telesná ma zdržuje. Nejde práca, nejde ani tak potrebná modlitba. Pričiním sa všetkým možným spôsobom, aby som bol práceschopný a vytrvalý v duševnom živote, ale aj

zatiaľ odporúčam sa, Pane môj milosrdný a dobrotivý, do Tvojej láskavosti tak ako som, slabý, neduhami utrápený. Prijmi tento stav môj za obeť a za zadosťučinenie za hriechy moje.

A pomôž, Pane, pomôž, aby som čím skôr zas novými duševnými a telesnými silami mohol Teba chváliť, Tebe pracovať a s Tebou sa radovať. Amen.

Modlitba v chorobe.

Spasiteľu môj, Ježišu Kriste, dostal som sa na prvú zastávku krížovej cesty: beriem na seba kríž choroby a telesnej slabosti. Ó pomôž mi milosťou svojou, aby som tento malý kríž s takou láskou a ochotou nosil, s akou láskou a ochotou si Ty vzal na svoje rameno kríž sveta za spásu duší. Chcem čím skôr vyzdraviť, aby som mohol zasa pracovať a nebyť iným na farchu, ale akokoľvek dlho budem musieť znášať nepríjemnosti a bolesti tejto choroby, Ježišu láskavý, pre Teba budem trpezlivý a budem myslieť stále na Tvoj kríž a na Tvoju krížovú cestu.

Daj, aby som čas choroby využil pre dobro duše mojej. Daj, aby ma teraz naplňovali spásonosné myšlienky. Daj, aby som jasnejšie videl v tejto čiastočnej samote svojej cesty pravého života, cesty, ktoré vedú k Tebe, Bože môj!

Každá ťažká noc prebdetá nech je tichou bohoslužbou na Tvoju slávu. Každá bolesť moja nech je vzdychom k Tebe a skromnou obeťou za všetky nesprávnosti a hriechy moje.

I zasluhujem si, Pane, zasluhujem si túto chorobu aj z trestu, že som toto telo tak často zneužíval proti Tvojim svätým zákonom. Zasluhuje si moja, teraz horúčkami obťažaná obrazotvornosť svojej muky, lebo nebola ona mnoho ráz taká čistá, akou mala byť. Ale buď milosrdný, ó Pane, veď Ťa milujem nadovšetko a ľutujem, že som Ťa urazil. Nech ma aj tá-

to choroba napraví, nech ma duševne posilni, aby som po tejto chorobe ešte s väčšou láskou a oddanosťou mohol Tebe slúžiť a Tvoje sväté meno oslavovať. Amen.

Modlitba v chorobe k Matke Božej.

Matka moja nebeská, Panna Mária, pamätaj na mňa, keď takto ležím skrúšene chorý. Veď matky majú zvláštnu starosť o choré dieťa svoje. Viem, že sedíš na kraji postele mojej a so všetkou láskavosťou materinského srdca svojho oroduješ u Syna svojho za moje uzdravenie. Ďakujem Ti, starostlivá matka moja, že si viedla aj doterajší život môj tak šťastlivo po tých nebezpečných obratoch medzi čnosťami a hriechami a že si ma zachránila od veľkej duševnej záhuby. Teraz sa odporúčam aj do Tvojho čistého srdca. Oroduj za mňa, aby sa s telom uzdravovala aj duša, aby s liekmi tela užíval som aj lieky duševné.

A nadovšetko oroduj za mňa, Matka moja láskavá, aby mi Tvoj najsvätejší Syn, Spasiteľ, udelil mnoho milostí na trpezlivé znášanie tejto choroby a na verné odovzdávanie sa do vôle Najvyššieho, ktorý je Pánom života a smrti. Amen.

Modlitba k anjelovi strážcovi v chorobe.

Anjelu Boží, ktorý z milostivého nariadenia Božieho vo dne v noci pri mne stojíš, zostri svoju stráž teraz, keď ležím chorobou postihnutý na lôžku svojom. Bedlive pozoruj všetky záchvevy duše mojej, starostlivo chráň moje telo, oroduj ustavične u Najvyššieho Pána svojho, aby mi dal trpezlivosť, oddanej obetavosti a duševnej sily. Drž v rukách svojich silnú zbraň čistých duchov, aby sa nepriatelia mojej duše stránili mojej postele a aby bola vzdialená všetka zloba pekla a diabolských nástrah. Modli

sa, aby choroba, ktorá láme mojím telom, nezlomila aj dušu, ale naopak, húževnatosť duše Tebou strážená nech zdolá chorobu a neúhly telesné. Modli sa, aby sme obaja — ak to bude vôľa Božia — čím skôr kráčali vonku na cestách povinností a krásneho katolíckeho života, alebo aby sme sa čím skôr videli v krásnom nebi. Amen.

Modlitba v ťažkej chorobe.

Pane, Bože môj, ktorý si ma stvoril, hľa, tu ležím zbavený všetkých svojich telesných síl a hatený som aj vo vykonávaní svojich náboženských povinností. Pane, Ty vieš, že Ťa milujem a že som sa usiloval vždy Tebe slúžiť a Tvoje najsvätejšie meno oslavovať. Prijmi teraz túto moju ťažkú chorobu ako stálu obeť a modlitbu na oltár Tvojej velebnosti položenú a ak je to Tvoja vôľa, ochotne beriem na seba i križ a bolesti posledných dní života. Veď som kresťan a katolík, viem, že duša moja bude žiť navždy. Pane, Spasiteľu môj, len o to Ťa úpenlive prosím, nedopušť, aby som bol vo večnosti od Teba vzdialený, daj milosti, buď milosrdný, zmiluj sa, aby som mal dokonalú ľútosť nad hriechami svojimi a aby som so spokojným a čistým svedomím očakával uzdravenie alebo koniec. Amen.

Modlitba za chorého otca.

Milosrdný a láskavý môj Spasiteľu! Ty si sa tak dojímave a príkladne pridržiaval rodičovského domu v Nazarete a tak horlive si preukazoval prejavy lásky a oddanosti v kruhu svätej rodiny, — skrze túto lásku Tvoju Ťa vrúčne prosím, uzdrav mi drahého otca môjho, aby sme sa zase čím skôr mohli tešiť jeho zdraviu a dlhému životu. Mnoho ráz som bol neúctivý a azda bezohľadný k nemu, a preto zaslu-

hujem si tento bôl, ktorý mi zapríčiňuje nemoc otcova, ale, milostivý Pane môj, Iutujem za všetky ne-láskavosti svoje a sľubujem, že po uzdravení otca budem sa správať k nemu láskavejšie pre najsvätejšie meno Tvoje. Amen.

Modlitba za chorú matku.

Láskavý Spasiteľu, ktorý si Matku svoju pokladal za svoj najcennejší poklad zo všetkých stvorených bytostí a povýšil si ju na najväčšiu slávu medzi anjelmi a svätými v nebesiach, s boľavým srdcom Ťa vrúcne prosím, uzdrav mi moju nemocnú matku, navráť mi ju zdravú a sviežu, aby som krásnu čnosť detinskej lásky k nej ešte dlho prechovávať mohol na väčšiu slávu a radosť Tvoju, ktorý si vážiš lásku rodičov k deťom a lásku detí k rodičom vysoko a odmeňuješ ju spokojným a dlhým životom.

Matka moja nebeská, Preblahoslavená Panna Mária! Pohliadni láskavým okom na moju chorú matku tuzemskú, ktorá ma už od detinstva vychovávala v úcte k Tebe a odporúčala ma do Tvojej ochrany. Túto ochranu potrebuje teraz ona sama, a preto Ťa zbožne prosím, najláskavejšia Matka Božia, Matka moja, oroduj za nás, za našu rodinu, za moju chorú drahú matku, aby sa jej vrátilo zdravie, od ktorého tak veľmi závisí pokoj, poriadok a šťastie celej rodiny.

Svätá N., ktorej krásne meno nosí moja matka, pridruž sa tiež k tejto prosbe mojej a oroduj za nás a našu rodinu. Amen.

Modlitba za chorého priateľa.

Pane Ježišu Kriste, ponížene prosím za zdravie svojho priateľa! Ty si tak mnohých uzdravoval, Ty si bol vždy taký láskavý a milosrdný, Ty si tak vďačne potešil svojich priateľov uzdravením nemoc-

ných, dožič mi tej radosti: Buď taký láskavý a zhovievavý, vráť zdravie aj tomuto môjmu priateľovi, aby sa mohol tešiť životu a práci a aby aj ďalej mohol slúžiť poctivým plnením svojich povinností k Tvojej väčšej cti a sláve. Amen.

Za chorého člena rodiny.

Pane Ježišu! Maj s nami láskavé milosrdenstvo! Dopustil si na nás kríž nemoci. My ho vďačne prijímame z Tvojich svätých rúk, ale Ťa vrúcne prosíme, nech pominie tento kalich od nás. Uspokoj sa, Pane, Otče láskavý náš, doterajšími starosťami a obavami a vráť zdravie môjmu (mojej) ... Je to Tvoja vôľa a Tvoj príkaz, aby sme uzavierali manželstvo a zakladali rodiny a je iste aj Tvojou najväčšou radosťou požehnávať rodiny, v ktorých panuje láska, svornosť a zákon Tvoj. Žehnaj nás teda, Pane, a daj nám veľkú milosť zdravia, od ktorého tak veľmi závisí spokojnosť a šťastie rodiny!

Všemohúci Synu Boží, Ježišu Kriste, ktorý si ochotne uzdravil sluhu pohanského stotníka, keď si videl jeho pevnú vieru a lásku jeho ku chorému, vrúcne Ťa prosím, uzdrav láskave aj nášho chorého (chorú), veď Ty si naša najistejšia nádej a pomoc a jedine v Teba veríme a v Teba dúfame. Ochotne Ti prisľubujeme, že za zdravie svojej rodinky budeme Ti povďační a budeme sa usilovať zaslúžiť si Tvoju milosť a dobrotu svedomitým plnením najsvätejšej Tvojej vôle.

Pane Ježišu, buď nám milostivý, vráť zdravie našej rodine. Amen.

Meditácia o smrti.

1. Nikdy nevieme, kedy príde. Musíme byť pripravení vždy. I na to, že nám voľakto milý umrie, i na to, že sami sa musíme pobrať na druhý svet. Áno,

na druhý svet: smrť je len prechod do večnosti. Telo sa vráti do zeme, duša žije ďalej, je nesmrteľná. Na tejto pravde sa zvrtné všetko v živote našom i v rozmyšľaní našom. Večnosť je skutočnosť a nie je fantázia.

2. Pridržiavame sa húževnate tohto života. To patrí k našej prirodzenosti, Bohom stvorenej. Je to teda Božia vôľa, aby sme sa usilovali čím dlhšie a čím zdravšie žiť. Veď život je skúškou pre večnosť. A kto má čas, má život. Čas nám prináša aj hriechy, ale aj nápravu, ľútosť a zadosťučinenie. Čas môžeme vyplniť ľahostajnosťou a neverou, ale aj zbožným životom a plnou dôverou k Bohu. Preto je čas cenný, čas tohto tuzemského života. Ale tento čas sa raz skončí. Podľa vôle Božej, nevyspytateľnej. Preto netreba ním hazardovať. Čo je isté, to je isté: život treba venovať službe Božej a poriadnemu, vážnemu chápaniu časnosti a večnosti.

3. Katolík sa nesmie zľaknúť myšlienky na smrť. Ak je to len prechod, nech sa stane. Iba následkov sa treba báť. Tu pomôže len spokojné svedomie. Kto miluje Boha, toho láska Božia neopustí. A netreba zúfať ani vtedy, keď nám i najmilší umrie. Boh vie, čo robí. Treba sa pekne uspokojiť. Všetko môže a má slúžiť väčšiemu dobru, i najukrutnejší bôľ. A netreba zabudnúť: tam hore sa všetci stretneme!

Dogmatika o veciach po smrti.

Zviera nevie o večnosti. Ani človek, ktorý v duševnom živote neprevýši úroveň ostatného tvorstva. Nevie, alebo lepšie hovoreno, nechce vedieť o večnosti. Nechce uznávať zákony Božie, preto jednoducho zapiera i Boha, i večnosť. Lebo Boha uznávať a večnosť nie, to je vec nemožná. Boh a večnosť súvisia. Ak je Boh, tak je aj večnosť, tak je naša duša božskou iskrou, ktorá patrí nielen týmto niekoľkým rokom tuzemského života, ale aj večnosti samej.

Mnohí predsa okrašťujú svoju neveru a pochybnosti svoje. Hovorí, že my síce zmizneme, veď duša naša je len súhrnom mozgovej činnosti, ale naša pamiatka zostane, naše činy a plány a nami plodené budúce generácie. To je pekná vymyslenina, aby sa vyhli zodpovednosti. Uznávajú večnosť každého atomu, len večnosť toho hlavného atomu, tej živototvornej jednotky, duše, zapierajú.

My veríme, že naša duša je nesmrteľná, že nemôže bez stopy zmiznúť to, čo sa cez celý život tak starostlivo vychovávalo a naplňalo, že sa nemôže rozpadnúť samostatne rozmýšľajúca a chcjúca substancia duševná, lebo tvorí samostatnú a nerozdeliteľnú jednotku. Nemôže zmiznúť, lebo musí počet vydať za veci, za ktoré sa cítila byť už aj po celý život zodpovednou.

Smrť je kosa, a kto kosí, chce mať úrodu. Boh nás zasial do tohto života, pohodil dušu našu do brázd zeme, spojil ju s telom, aby rástla do neba a priniesla úrodu. A odmení každú dušu, každého človeka podľa tejto úrody.

V predošlých častiach knižky bola reč o Bohu Stvoriteľovi, o Bohu Spasiteľovi, a o Bohu Posvätiťeli. Po smrti človeka prichádza do úvahy *BOH ODPLATITEĽ*.

Posledné veci človeka sú: smrť, súd, peklo alebo nebol

Osobitný osud.

Po smrti, lepšie rečeno: vo chvíli smrti je duša súdená a dozvie sa o výroku. Nesmieme ľudsky rozmýšľať: predstavovať si súdne rokovanie. Boh vidí naše skutky, náš minulý život, náš stav duševný nepotrebuje vyšetrovania, výhovorky alebo doznania. On je našim žalobcom, advokátom a sudcom naraz. A tak podľa spravodlivosti duša človeka, ktorý umrel v smrteľnom hriechu bez ľútosti, je odsúdená do pekla, — duša človeka, ktorý umrel iba vo všedných hriechoch, alebo má odpykať časné tresty za

svoje hriechy, ide do očistca, — a duša celkom čistá, ktorá ani časných trestov už nemá, dostane sa rovno do neba, kam prídu neskôr aj duše, očistené v očistci.

Peklo.

Urážka Boha je nekonečná, a jej trest je tiež bez konca. Preto tak rozhodne hovorí Spasiteľ o tých, ktorí pohádali zákonmi Božími a svojou duševnou spásou, že na Božom súde počujú prísny hlas večného Sudcu. Odíďte odo mňa, zatratení, — idte do večného ohňa, ktorý je pripravený pre zlých duchov! A preto hovorí Ježiš o gehenne nevyhasiteľného ohňa, kde červ nezomrie a kde oheň nevyhasne. Peklo je skutočnosťou našej viery. Kto prijíma evanjelium, musí počítať aj s touto skutočnosťou.

Ináč peklo vo svojej podstate je hriech v pokračovaní. Hriešnik sa sám schválne vzdialil od Boha, nechce ho poslúchať, nechce v neho veriť, nechce o ňom vedieť — tak podľa spravodlivosti nebude ho mať ani vo večnosti, to je trest zatratenia, to je — peklo.

A hriešnik na miesto Boha volil si stvorenia, ich rozkoše, mysliac si, že stvorenia ho spasia a že stvorenia mu nahradia pravý smysel života. Ale stvorenia už aj na svete dokazujú, že v neposlušnosti voči Bohu podrývajú len zdravie a ničia dušu, a tak vo večnosti túto pravdu bude zastupovať ono stvorenie, ktoré najviac bolí, oheň. To je trest smyslu — to je — peklo.

Očistec.

Spravodlivosť Božia má plné miery. Musí trestať každý hriešny čin. I keď odpúšťa večný trest, nesmaže následky hriechu, časné tresty. Naše všedné poklesky a tieto nevyrovnané účty nám zabránia medzi celkom čistými dušami vidieť Boha, ale nezasluhujú ani večné zatratenie, preto jestvuje očistec, kde duše odpykávajú svoje dlžoby ohromnými

bolesťami a súžením, ale majú pritom dvojaké potešenie: trest je len dočasný a voľakedy predsa dostanú sa do neba, — na druhej strane my, ktorí sa môžeme modliť a mať zásluhy, môžeme obetovať svoje modlitby a zásluhy Bohu za duše v očistci a milosrdný Boh im môže čiastku alebo celý trest odpustiť a tak im vstup do neba urýchlí. Najmä obeta sv. omše má v tomto ohľade spásenosný význam.

Nebo.

Nebo je videnie Boha. „Ani oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani na um človekovi neprišlo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú“, hovorí sv. Pavol. (1 Kor 2, 9.) Nebo je doplnením, plnosťou osobnosti ľudskej, duše našej. V živote sa duša naša plnila všetkou možnou šľachetnosťou, vedou, dobrotou a krásou, — v nebi sa to doplní, duša dostane dokonalosť samu: Boha. V krste zasadený kvet vykvitne v nebi vo svojej plnej kráse. Duša vidí Boha z tváre do tváre.

Naša prirodzenosť je slabá na videnie Boha, ale podľa milosti posväcujúcej dostane v nebi nadprirodzenú schopnosť vidieť Boha, takzvané „svetlo slávy“. A v Bohu vidí človek všetko ostatné s celou jasnosťou: dejiny, všetky tajnosti prírody, veľkého vesmíra, taktiež účastní sa na spoločenstve všetkých blažených duší, anjelov a svätých a nadovšetko požíva lásku a pokoj.

Deň súdny.

Tento svet nepotrvá naveky. Príde posledný deň. Kedy a ako, to je tajnosť Božia. Podľa učenia Kristovho príde hodina, keď tí, čo sú v hrobách, počujú jeho hlas a vyjdú tí, čo dobre robili, do vzkriesenia života, a tí, čo robili zle, do vzkriesenia smrti. Tak sa na konci zas spojí aj telo s dušou, aby spolu sa tešili, alebo spolu znášali trest večný. Aké to bude telo, toto vzkriesené, to patrí tiež k tajnostiam Božím. A na to bude veľký súd, nie osobitný, ale všeobecný, ktorý bude manifestovať veľkú spravodli-

vost, moc a slávu Božiu. Prestane očistec a všetko bude súdené podľa zásluh alebo zatratením alebo večným blahoslavenstvom.

A celý svet sa pretvorí...

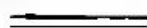

Meditácia o posledných veciach.

1. Posledné veci sú celkom mimo nášho dosahu. Tu svieti iba viera. A táto viera chce spravodlivosť a chce život večný. Tak ako nám ju Boh v Zjavení svojom podáva, a ako nás o nej Kristus a Cirkev učí, viera podáva nám to najrozumnejšie, jedine možné a celkom uspokojivé riešenie. „Nepokojné je srdce naše, — hovorí sv. Augustín — a neuspokojí sa, iba v Tebe, Pane!“

2. Od nazerania na večnosť závisí celá naša životospráva. Svätí pred každým činom svojim sa opýtalí: Čo mi toto osoží pre večnosť? A podľa toho konali. A keď mali ťažkosti, pohliadli na nebo a povedali si: Pre vyššie veci sme narodení. A každý človek od seba cíti veľkú pravdu: Nemáme tu stáleho prebývania, budúce si hľadáme!

3. Viera naša v posledné veci človeka nám predpisuje aj všetky obrady, ktorými zomrelého odovzdávame matke-zemi. Z každej modlitby, z každej plety svojej voči zomrelým vyznieva naša viera, naša nádej a naša veľká láska k Bohu-Odmeniteľovi!

Cirkevno-právne predpisy o pohrebe.

Can. 1203: § 1. Telá zomrelých veriacich sa majú pochovať. — Ich spaľovanie sa zatracuje.

§ 2. Keby niekto bol nariadil, aby jeho telo bolo spálené, nesluší sa vyhovieť tejto žiadosti.

Can. 1205: Mŕtvolý veriacich sa majú pochovať v cintoríne, ktorý je podľa obradov katolíckych požehnaný.

Can. 1208: Každá farnosť nech má svoj cintorín.

Can. 1214: Ani jednu mŕtvolu cirkevne pochovanú neslobodno exhumovať bez povolenia biskupa.

- Can. 1215:** Ak vážna príčina neprekáža, mŕtvoly veriacich pred pochovaním majú sa preniesť do kostola, kde sa vykonávajú smútočné obrady.
- Can. 1238:** Po pohrebe nech kňaz zaznačí v knihe zomrelých meno a vek zomrelého, meno rodičov alebo manžela, manželky, čas smrti, kto a ktoré sviatosti umierajúcemu vysluhoval, miesto a čas pohrebu.
- Can. 1239:** Neslobodno cirkevne pochovať tých, čo neboli pokrstení.
- Can. 1240:** Ak pred svojou smrťou nepreukázali aspoň voľajaké znaky ľútosti, nemožno pochovať cirkevne týchto:
1. známych odpadlíkov od viery kresťanskej, ďalej tých, ktorí boli verejnými prívržencami kacírskych alebo schizmatickej sekty, alebo iných podobných spoločností.
 2. vyobcovaných výrokom cirkevnej vrchnosti,
 3. tých, ktorí spáchali samovraždu jasným odhodlaním,
 4. ktorí zomreli v súboji alebo následkom súboja,
 5. ktorí nariadili, aby ich telo bolo spálené,
 6. ostatných verejných a známych hriešnikov.
- Ak v týchto prípadoch sa naskytne pochybnosť, nakoľko čas dovolí, treba sa opýtať biskupa. Ak pochybnosť predsa zostane, mŕtvola nech sa cirkevne pochová, ale tak, aby to nespôsobilo pohoršenie.
- Can. 1241:** Keď niekto je vylúčený z cirkevného pohrebu, za toho nemožno odbaviť ani smútočné omše, výročité alebo iné verejné smútočné bohoslužby.

Pohreb.

Kňaz sa dostaví s miništrantmi na miesto, kde je vyložená truhla medzi horiacimi sviecami. Má na sebe superpelícium s čiernou stólou, alebo aj čierny pluvál. Začne:

Orémus pro fidélibus defunctis.

Modlime sa za zomrelých veriacich.

Potom sbor pokračuje:

Réquiem aetérnam dona
eis Dómine,
et lux perpétua lúceat
eis.

Circumdederunt me gé-
mitus mortis:

Dolóres inférni, circum-
dederunt me.

Odpočinutie večné dať
im, Pane,
a svetlo večné nech im
svieti.

Obklúčily ma smrteľné
bolesti,

Podsvetné muky obklú-
čily ma.

*Ps. 94: Venite exultemus
Dómino, jubilémus Deo
salutári nostro; praeoc-
cupémus fáciem ejus in
confessione et in psalmis
jubilémus ei. — Circum-
dedérunt...*

*Quóniam Deus magnus
Dóminus
et Rex magnus super
omnes deos:*

*quóniam non repellet
Dóminus plebem suam,
quia in manu ejus sunt
omnes fines terrae:*

*et altitúdines móntium
ipse conspicit. — Doló-
res...*

*Quóniam ipsius est mare,
et ipse fecit illud,
et áridam fundavérunt
manus ejus:*

*venite adorémus, et pro-
cidámus ante Deum:*

*plorémus coram Dómino
qui fecit nos,*

*quia ipse est Dóminus
Deus noster,*

*nos autem pópulus ejus
et oves páscuae ejus.*

Circumdedérunt,

*Hódie si vocem ejus au-
diéritis:*

*nolite obduráre corda ve-
stra;*

*sicut in exacerbatióne
secundum*

*diem tentatiónis in de-
sérto:*

*Žalm 94: Poďme, sple-
vajme Pánovi, jasajme
Bohu, spaseniu nášmu,
chválospevom idme mu
v ústrety, žalmami ho
slávme.*

Obkľúčily ma... atď.

Veď Boh je veľký Pán

*a je kráľom veľkým nad
všetkými bohmi,*

*ale preto nepohrdne ľu-
dom svojím.*

*V jeho rukách sú všetky
končiny sveta*

*a díva sa aj na končiare
vrchov.*

Podsvetné muky... atď.

*Jemu patrí more,
veď on ho stvoril,*

*aj suchá zem je z jeho
ruky:*

*poďme, klaňajme sa mu a
padnime na kolena pred
ním.*

*orodujme pred Bohom-
Stvoriteľom,*

lebo Pán a Boh náš je on.

*a my sme ľud jeho
a ovce pastvy jeho.*

Obkľúčily ma... atď.

*Keď dnes počujete jeho
hlas,*

*nezatvrdzujte svoje srd-
cia,*

ako voľakedy roztrpčení

v deň pokušenia v púšti

ubi tentavérunt me patres vestri,
probavérunt et vidérunt
ópera mea.

Dolóres.

Quadráginta annis pró-
ximus fui
generatióni huic et dixi:

semper hi errant corde;

ipsi vero non cognové-
runt vias meas,
quibus jurávi in ira mea,

si introíbunt in réquiem
meam.

Circumdedérunt.

Réquiem aetérnam dona
ei Dómine:

et lux perpétua luceat ei.

Dolóres Circumdedérunt

Kňaz: Absólve Dómine.

Sbor potom zaspieva striedavo s kňazom chválospev Zachariáša:

Benedíctus Dóminus Deus
Israël:

quia visitávit et fecit
redemptiõem plebis suae.
Et eréxit cornu salútis
nobis:

in domo David púeri sui.

Sicut locutus est per os
Sanctorum:

qui a saéculo sunt, pro-
phetárum ejus.

ma pokúšali a skúšali va-
ši otcovia, hoci videli
moje činy.

Podsvetné muky... atď.

Štyridsať rokov som bol

s týmto národom a videl
som,

že vždy blúdili vo svo-
jich srdciach.

Oni však nechceli poznať
moje cesty.

Preto som prisahal vo
svojom hneve,

že nev Kročia do môjho
pokoja.

Obkľúčily ma... atď.

Odpočinutie večné daj
mu (jej), Pane.

A svetlo večné nech mu
(jej) svieti.

Podsvetné muky... atď.

A opakuje sa začiatok:

Obkľúčily ma... atď.

Rozhreš ho, Pane.

Požehnaný Pán, Boh I-
zraela,

lebo shliadol na svoj ľud
a vykúpil ho

a postavil nám roh spa-
senia

v Dome Dávida, svojho
sluhu,

ako bol sľuboval ústami
svätých

svojich starodávnych
prorokov:

Salútem ex inimícis nostris:

et de manu ómnium, qui odérunt nos.

Ad faciéndam misericórdiam cum pátribus nostris:

et memorári testaménti sui sancti.

Jusjurándum, quod jurávit ad Abraham patrem nostrum:

datúrum se nobis.

Ut sine timóre, de manu inimicórum nostrórum liberáti:

serviámus illi.

In sanctitate et justitia coram ipso:

ómnibus diébus nostris.

Et tu puer, Prophéta Altíssimi vocáberis:

praeíbis enim ante fáciem Dómini, paráre vias ejus.

Ad dandam sciéntiam salutis plebi ejus:

in remissionem peccatórum eórum.

Per viscera misericórdiae Dei nostri:

in quibus visitávit nos, oriens ex alto.

Illumináre his, qui in ténébris,

et in umbra mortis sedent:

ad dirigéndos pedes nostros

in viam pacis.

Réquiem aetérnam.

on nás vyslobodí od našich nepriateľov

a z rúk všetkých, čo nás nenávidia,

aby preukázal milosrdenstvo našim otcom

a pamätal na svoju svätú smluvu,

na prísahu, ktorú prisahal Abrahámovi, nášmu otcovi, že nám dá,

aby sme mu vyslobodení z rúk nepriateľov

bez strachu slúžili

vo svätosti a spravodlivosti pred tvárou jeho po všetky naše dni.

A ty, chlapček, budeš sa volať prorokom Najvyššieho,

lebo pôjdeš pred tvárou Pánovou pripravovať mu cesty,

a poučovať jeho ľud o spáse,

že sa im odpustia hriechy

pre srdečné milosrdenstvo nášho Boha,

ktorým shliadol na nás Vychádzajúci s výsosti,

aby posvietil tým, čo sedia vo tme

a v tóni smrti,

a upravil nám nohy na cestu pokoja.

Odpočinutie večné... atď.

Ant. Absolve Dómine ánimam fámuli tui (fámulae tuae) ab omni vínculo delictórum ut in resurrectionis glória inter sanctos tuos resuscitátus (a) respíret.

Kňaz so sborom:

Kýrie eléison.

Christe eléison. Kýrie eléison.

Kňaz: Pater noster.

Pokropuje a okladza truhlu.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℞. Sed libera nos a malo.

℣. A porta inferi.

℞. Erue Dómine ánimam ejus.

℣. Credo vidére bona Dómini.

℞. In terra vivéntium.

℣. Ne tradas béstiis ánimas confiténtes tibi.

℞. Et ánimas paúperum tuórum ne obliviscáris in finem.

℣. Dómine Jesu Christe miserére ei.

℞. Christe parce ei.

℣. Dómine exáudi oratió-nem meam.

℞. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobíscum.

℞. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Rozhreš, Pane, dušu svojho služobníka (svojej služobnice) od každého sväzku hriechov, aby v sláve zmŕtvychvstania odpočíval(a) vzkriesený (á) medzi Tvojimi svätými.

Pane, zmiluj sa!

Kriste, zmiluj sa Pane, zmiluj sa!

Otče náš.

A neuvoď nás do pokušenia.

Ale zbav nás od zlého.

Od brány pekelnej.

Oslobod, Pane, dušu jeho.

Verím, že uvidím blaho Pána.

V krajine živých.

Nedaj dravcom duše, ktoré Ťa vyznávaly.

A na duše pokorných nikdy nezabúdaj.

Pane, Ježišu Kriste, zmiluj sa nad ním.

Kriste, buď mu zhovieavý.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

A volanie moje nech dôjde ku Tebe.

Pán s vami.

Aj s duchom tvojím.

Modlime sa.

Za mužského:

Inclína Dómine aurem tuam ad preces nostras, quibus misericórdiam tuam súpplices deprécatur: ut ánimam fámuli tui N., quam de hoc saéculo migráre jussisti, in pacis ac lucis regióne constituas, et Sanctórum tuórum júbeas esse consórtiem. Per Christum Dóminum nostrum...

R. Amen.

Za ženskú:

Quaésumus, Dómine, pro pietáte tua miseréte fámulae tuae N., et a contágiis mortalitátis exútam in aetérnae salvationis partem restítue. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Po modlitbe zaspieva sbor antifónu:

Michaél praepositus paradísi,
quem honorificant Angelórum cives.

Ů Stetit Angelus juxta aram templi.

R. Habens thuríbulum aúreum in manu sua.

Orémus. Deus, qui miro órdine Angelórum ministéria hominúmque dispénsas: concéde propítius, ut a quibus tibi m-

Nakloň, Pane, ucho svoje k našim prosbám ktorými pokorne žiadame milosrdenstvo Tvoje, ráč voviesť do vlasti pokoja a večného svetla dušu služobníka svojho N., ktorej si s tohto sveta odíš rozkázal, a ráč jej dať účasť vo spoločenstve svätých Tvojich. Skrze Krista, Pána nášho.

Prosíme Ta, Pane, zmiluj sa láskavo nad služobnicou svojou N., a ju, smrteľných vecí zbavenú, obdaruj podielom na večnom spasení. Skrze Krista Pána nášho.

Amen.

Michal Archanjel je strážcom raja,
ktorého si ctia anjelskí občania.

Anjel stál pri chrámovom oltári.

So zlatým kadidlom vo svojej ruke.

Modlime sa: Bože, ktorý v podivuhodnom poriadku rozdeľuješ služby anjelov a ľudí, dožič milostive, aby náš život na zemi ochraňovali tí, ktorí

nistrántibus in coelo semper assistitur, ab his in terra vita nostra muniatur. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Tu zazneje smútočná pieseň, odobierka. Potom sa zriadi pohrebný sprievod, kondukt: kríž, mládež, mužskí, kňaz, truhla, príbuzní a ženské. Počas sprievodu sa spieva 50. žalm.

Miserére mei Deus: —
secúndum magnam
misericórdiam tuam.

Et secúndum multitudinem miserationum tuarum: — dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea:
— et a peccáto meo munda me.

Quóniam iniquitatem meam ego cognóscó: —
et peccátum meum contra me est semper.

Tibi soli peccávi, et malum coram te feci: — ut justificiéris in sermónibus tuis, et vincas cum iudicáris.

Ecce enim in iniquitatibus concéptus sum: — et in peccátis concépit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexísti: — incérta et oc-

Ťa v nebesiach vždycky obkľučujú a obsluhujú. Skrze Krista, Pána nášho.

Amen.

Zmiluj sa, Bože, nado mnou podľa Tvojho milosrdenstva, — znič podľa množstva zľutovaní Tvojích moju nepravosť.

Od môjho previnenia naskrze ma umy — a očisti ma z môjho hriechu.

Veď ja sám vedomý som nepravosti svojej, — a hriech môj stále je pred mnou.

Jedine proti Tebe samému som zhrešil — a napáchal som, čo je v Tvojích očiach zlé.

aby si ukázal sa spravodlivý v Tvojom výroku, — nestranný v Tvojom súde. Hľa, zrodil som sa vo vine — a v hriechu počala ma moja mať.

Hľa, Ty máš zaľúbenie v srdci úprimnom, a múdrosti ma učíš vo vnútri

Pokrop ma hyzopom a budem čistý, — umy ma,

culta sapientiae tuae manifestasti mihi.

Aspérge me hyssópo, et mundábor: — lavábis me, et super nivem dealbábor. Auditui tuo dabis gaudium et laetítiam: — et exultábunt ossa humiliáta.

Averte fáciem a peccátis meis: — et omnes iniquitátes meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: — et spíritum rectum innova in viscéribus meis.

Ne projicias me a fácie tua: — et Spíritum sanctum tuum ne aúferas a me.

Redde mihi laetítiam salutáris tui: — et spíritu principáli confírma me. Docébo iniquos vias tuas: — et impii ad te converténtur.

Líbera me de sanguínibus Deus, Deus salutis meae: — et exultábit lingua mea justítiam tuam.

Dómine, lábia mea apéries: — et os meum annuntiábit laudem tuam.

Quóniam si voluísse sacrificium, dedíssem úti-
que: — holocaustis non delectáberis.

a stanem sa belší ako sneh.

Daj, aby radosť počul som a veselosť, nech zaplesajú kosti, ktoré si Ty skrušil.

Od hriechov mojich odvráť svoju tvár — a všetky moje viny znič.

Mne čisté srdce, Bože, stvor — a obnov v mojom vnútri ducha pevného.

Zpred Tvojej tvári neodvrhuj ma — a neodním mi ducha Tvojho svätého.

Navráť mi radosť Tvojej spásy — a posilni ma duchom veľkomyseľným.

Vyučím Tvojim cestám nešľachetníkov — a hriešnici sa k Tebe obrátia.

Od krvnej viny oslobod ma, Bože, Bože, Spasiteľ môj, — aby môj jazyk jasal z Tvojej spravodlivosti.

Otvor mi, Pane, moje pery, — a moje ústa budú Tvoju chválu hlásať.

Veď nemáš zaľúbenie na žertve, — a keby som dal obeť zápalnú, Ty neprijal by si.

Skrúšený duch je, Bože, moja obeta, — Ty nepohrdneš, Bože srdcom skrúšeným a uponíženým.

Sacrificium Deo spiritus
contribulatus: — cor con-
tritum et humiliatum
Deus non despicias.

Benigne fac Dómine in
bona voluntate tua Sion:
— ut aedificentur muri
Jerúsalem.

Tunc acceptabis sacrifi-
cium iustitiae, oblationes,
et holocausta: — tunc im-
ponent super altare tuum
vitulos. Réquiem aetér-
nam dona eis Dómine: et
lux perpétua luceat eis.

Duchu cirkevnému najviac zodpovie pohreb so zádušnou om-
šou svätou. Vtedy sa truhla prinesie do kostola a po omši sa
kňaz modlí:

Non intres in iudicium
cum servo tuo Dómine,
quia nullus apud te iusti-
ficabitur homo, nisi per
te ómnium peccatórum ei
tribuatur remissio.

Non ergo eum, quaesum-
us, tua judiciális sen-
téntia premat, quem tibi
vera supplicatio fidei
christiánae comméndat,
sed grátia tua illi succur-
rénte, mereatur evádere
iudicium ultiónis, qui dum
viveret, insignitus est si-
gnáculo Sanctae Trinitá-
tis. Qui vivis et regnas
in saecula saeculórum.

R. Amen.

Potom sbor zaspieva:

Líbera me, Dómine, de
morte aetérna, in die illa
trémenda: Quando coeli

Naklada! dobrotivo, Pa-
ne, so Sionom v svojej
blahovôli, — aby si vy-
budoval múry jeruzalem-
ské.

Potom Ty prijmeš riadne
obety, — zápalné obety a
žertvy celostné, — potom
Ti budú na oltári Tvo-
jom obetovať juncov.

Odpočinutie večné... atď.

Nepostav pred súd svoj,
Pane, služobníka svojho,
lebo nikto neobstojí pred
Tebou, len vtedy, ak mu
Ty odpustiš všetky hrie-
chy.

Nech teda nezarmúti
Tvoj súdny výrok toho,
ktorého Ti verné orodo-
vanie kresťanskej viery
odporúča, ale buď milo-
srdný, aby sa vyhol trest-
nému výroku tento člo-
vek, ktorý zaživa bol po-
značený znakom svätej
Trojice. Ktorý žiješ a
kráľuješ vo večné veky.

Amen.

Zachráň ma, Pane, od
večnej smrti v onen deň
hrozný. Vtedy sa nebo i

movéndi sunt et terra:
Dum véneris iudicáre
saéculum per ignem.

Tremens factus sum ego,
et tímeo, dum discússio
vénerit, atque ventúra
fra. Quando coeli movén-
di sunt et terra.

Dies illa, dies irae, cala-
mitátis et misériae, dies
magna et amara valde.
Dum véneris iudicáre
saéculum per ignem.

Réquiem aetérnam dona
ei Dómine: et lux perpé-
tua luceat ei.

Líbera me ... per ignem.

zem triasť budú, keď prí-
deš súdiť svet ohňom.

Trpím a bojí sa, lebo
prichádza zúčtovanie a
hroziaci hnev. Vtedy sa
nebo i zem triasť budú.

Príde ten deň, príde chvi-
ľa úbohého súženia, deň
veľký a plný trpkosti,
— keď prídeš súdiť svet
ohňom.

Odpočinutie večné daj
mu, Pane. A svetlo nech
mu svieti.

Zachráň ma... (až po Trp-
ím...)

Slovenský piesňový text Libery viď na str. 677.

Kňaz so sborom:

Kýrie eléison.

Christe eléison.

Kýrie eléison.

Pater noster.

Kropenie a okladzanie truhly.

℣. Et ne nos indúcas in
tentatióne.

℞. Sed líbera nos a malo.

℣. A porta inferi.

℞. Erue Dómine ánimam
ejus.

℣. Réquiescat in pace.

℞. Amen.

℣. Dómine exaúdi oratió-
nem meam.

℞. Et clamor meus ad te
véniat.

℣. Dóminus vobíscum.

℞. Et cum spíritu tuo.

A neuvoď nás do poku-
šenia.

Ale zbav nás od zlého.

Od brány pekelnej.

Zachráň, Pane, dušu jeho.

Nech odpočíva v pokoji.

Amen.

Pane, vyslyš modlitbu
moju.

A volanie moje nech dô-
jde ku Tebe.

Pán s vami.

I s duchom tvojím.

Orémus. Deus, cui proprium est misereri semper et parcere, te supplices exoramus pro ánima fámuli tui (fámulae tuae) N. quam hódie de hoc saéculo migráre iussisti: ut non tradas eam in manus inimíci, neque obliuiscáris in finem: sed iubeas eam a sanctis Angelis súscipi, et ad Pátriam Paradísi perdúci; ut; quia in te sperávit, et crédidit, non poenas inténni sustíneat, sed gaúdia sempitérna possídeat. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Po skončení obradov pri dome alebo v kostole nesie sa mŕtvoľa na cintorín. Na ceste sa spieva „Miserére . . .“, keď sa vchádza do cintorína, sbor spieva:

In paradísium dedúcant te Angeli: et cum Lázaro quondam páupere vítam hábeas sempitérnam.

Potom 129. žalm, po každom verši opakujúc „In paradisum . . .“:

De profúndis clamávi ad te Dómine: Dómine exáudi vocem meam.

Fiant aures tuae intendéntes, in vocem deprecationis meae.

Si iniquitates observáveris Dómine: Dómine quis sustinébit?

Quia apud te propítiatio est: et propter legem tuam sustínuit te Dómine.

Bože, ktorý sa vždycky zmilúvaš a odpúšťaš, ponížené Ťa prosíme za dušu služobníka Tvojho (služobnice Tvojej) N., ktorej si rozkázal, aby sa pobrala s tohto sveta; nevydaj ju do rúk nepriateľa a nezavrhní ju vo večnosti, ale rozkáž, aby ju svätí anjeli do večného raja voviedli, aby, keďže v Teba dúfala a verila, neutrpela tresty pekla, ale okúsila radosť večné. Skrze Krista, Pána nášho.

Nech Ťa do raja vedú anjeli a maj s Lázárom niekedy chudobným život večný.

Z hĺbočín volám k Tebe, Pane o, Pane, čuj môj hlas!

Maj svoje uši napiate na moje prosby hlasité!

Keby si, Pane, zachovával neprávosti v pamäti, Pane, kto obstoí?

Lež u Teba je odpustenie hriečov, aby sa s úctou Tebe slúžilo.

Sustinuit ánima mea in verbo ejus: sperávit ánima mea in Dómino.

A custódia matutína usque ad noctem, speret Israël in Dómino.

Quia apud Dóminum misericórdia; et copiósa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël, ex ómnibus iniquitatibus ejus.

Réquiem aetérnam.

Keď sprievod prichádza ku hrobu, ak by cintorín sám nebol požehnaný, kňaz požehnáva prázdny hrob sám slovami:

Orémus. Deus, cuius miseratione ánima fide-
lium requiescunt, hunc
túmulum benedicere dig-
náre, eisque Angelum tu-
um Sanctum deputa cus-
todem: et quórum corpo-
ra hic sepeliúntur, áni-
mas eórum ab ómnibus
absólve vinctulis delictó-
rum ut in te semper cum
santis tuis sine fine lae-
téntur. Per Christum Dó-
minum nostrum.

R. Amen.

Ináč začne:

Kýrie eléison.

Sbor:

Christe eléison.

Kýrie eléison.

Kňaz:

Pater noster.

Pokropí a okladza hrob.

Dúfam v Pána, dúfa moja
duša v jeho slovo. Vyč-
káva duša moja Pána
väčšmi než na dennicu
strážcovia.

Väčšmi než na dennicu
strážcovia vyčkáva Izrael
Pána,

lebo je pri Pánovi milo-
srdenstvo a hojné vykú-
penie u neho:

a on sám Izraela vykúpi
zo všetkých jeho nešla-
chetností.

Odpochnutie večné... atď.

Modlime sa. Bože, z mi-
losrdenstva ktorého duše
veriacich odpočívajú, po-
žehnaj láskave tento hrob
a daj mu svätého anjela
Tvojho za strážcu, — tiež
odpusť všetky hriechy
tým, ktorých tu pochová-
vame, aby so všetkými
svätými Tvojimi bez kon-
ca sa v Tebe radovali.
Skrze Krista Pána nášho.

Amen.

℣. Et ne nos indúcas in
tentatióem.

℞. Sed libera nos a malo.

℣. A porta inferi.

℞. Erue Dómine ánimam
ejus.

℣. Credo vidére bona
Dómini.

℞. In terra vivéntium.

℣. Ne tradas béstiis áni-
mas confiténtes tibi.

℞. Et ánimas paúperum
tuórum ne obliviscáris in
finem.

℣. Dómine Jesu Christe,
miserére ei.

℞. Christe parce ei.

℣. Dómine exaúdi oratió-
nem meam.

℞. Et clamor meus ad te
véniat.

℣. Dóminus vobíscum.

℞. Et cum spírítu tuo.

Orémus. Fac, quaésumus
Dómine, hac cum servo
tuo defúcto (fámula tua
defúcta) misericórdiam,
ut factórum suórum in
poenis non recípiat ví-
cem, qui (quae) tuam in
votis ténuít voluntátem:
ut sicut hic eum (eam)
vera fides junxit fidé-
lium turmis, ita illic eum
(eam) tua miserátio só-
ciet angélicis choris. Per
Christum Dóminum no-
strum.

℞. Amen.

A neuvoď nás do poku-
šenia.

Ale zbav nás od zlého.

Od brány pekelnej.

Zachráň, Pane, dušu jeho.

Verím, že uvidím blaho
Pána.

V krajine živých.

Nedaj dravcom duše, kto-
ré Ťa vyznávaly.

A na duše pokorných ni-
kdy nezabúdaj.

Pane, Ježišu Kriste, zmi-
ľuj sa nad ním.

Kriste, buď mu zhovie-
vavý.

Pane, vyslyš modlitbu
moju.

A volanie moje nech dô-
jde ku Tebe.

Pán s vami.

Aj s duchom твоjim

Modlime sa. Prosíme Ťa,
Pane, buď milosrdným s
týmto zomrelým svojím
služobníkom (s touto zo-
mrelou svojou služobni-
cou) a netrestaj ho (ju)
za jeho (jej) skutky, veď
predsa len Tvoju vôľu
chcel(a) konať. Tu pravá
viera ho (ju) spájala s
veriacimi, tam Tvoje zmi-
lovanie nech ho (ju) vra-
dí do anjelských sborov.
Skrze Krista Pána náš-
ho.

Amen.

Ť. Réquiem aetérnam dona ei Dómine.

R. Et lux perpétua luceat ei.

Ť. Requiéscat in pace.

R. Amen.

Ť. Anima ejus et ánimae ómnium fidélium defunctorum per misericórdiam Dei requiéscant in pace.

R. Amen.

Odpočinutie večné, daj mu, Pane.

A svetlo večné nech mu svieti.

Nech odpočíva v pokoji. Amen.

Duša jeho a duše všetkých zomrelých veriacich skrze milosrdenstvo Božie nech odpočívajú v pokoji.

Amen.

Kňaz sa potom pomodlí nad hrobom za mŕtveho Otčenáš Zdravas, Odpočinutie...

Pohreb dieťaťa.

Kňaz má na sebe bielu štólu. Hneď na začiatku pokropí truhličku a začne:

Sit nómen Dómini.

Nech je meno Pánovo.

Na to sbor pokračuje: spieva striedavo s kňazom 112. žalm

Laudáte púeri Dóminum: laudáte nómen Dómini.

Chváľte služobníci Pánovi, chváľte meno Pánovo.

Sit nómen Dómini benedictum: ex hoc nunc, et usque in saeculum.

Nech meno Pánovo je požehnané od tých čias až naveky.

A solis ortu usque ad occasum: laudábile nómen Dómini.

Od východu slnka k jeho západu, nech zvelebované je meno Pánovo.

Excelsus super omnes Gentes Dóminus: et super coelos glória ejus.

Nad všetky národy je vyvýšený Pán, nebesia prevyšuje jeho nádhera.

Quis sicut Dóminus Deus noster, qui in áltis hábitat, et humília respicit in coelo, et in terra?

Kto taký ako Pán, Boh náš, čo na výsostiach prebýva, a klopí oči na nebo a zem?

Súscitans a terra inopem: et de stercore érigens pauperem.

Ut collocet eum cum principibus: cum principibus populi sui.

Qui habitare facit stérilem in domo: matrem filiorum laetántem.

Glória Patri, etc.

Sit nómen Dómini benedictum, ex hoc nunc, et usque in saeculum.

Kňaz so sborom:

Kýrie eléison.

Christe eléison.

Kýrie eléison.

Pater noster.

Pokropí truhlu.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℞. Sed líbera nos a malo.

℣. Me autem propter innocentiam suscepisti.

℞. Et confirmásti me in conspéctu tuo in aetérnum.

℣. Dóminus vobíscum.

℞. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Omnipotens, et mitissime Deus, qui ómnibus párvulis, renáti fonte Baptísmatis, dum migrant a saeculo, sine ullis eórum méritis, vitam illi-co largiris, aetérnam, si-

Zozdvíha z prahu biedneho a chudobného dvíba z hnojiska,

by posadil ho s kniežatmi, s kniežatmi svojho národa.

Prebývať dáva tej, čo bola v dome neplodná, stať matke synov naradostenej.

Sláva Otcu... atď.

Nech je požehnané meno Pánovo, teraz a na veky.

A neuvoď nás do pokušenia.

Ale zbav nás od zlého. Mňa si prijal pre nevinnosť moju.

A určil si mi miesto u seba na veky.

Pán s vami.

Aj s duchom твоjim.

Modlime sa. Všemohúci a láskavý Bože, ktorý udeľuješ večný život všetkým deťom v krste znova zrodeným, keď idú s tohto sveta, a to bez všetkej ich zásluhy, ako

cut animae hujus párvuli
hódie crédimus te fecis-
se; fac nos, quaesumus
Dómine, per intercessió-
nem Beatae Mariae sem-
per Virginis, et ómnium
Sanctorum tuorum, hic
purificáti tibi méntibus
famulári, et in Paradiso
cum beátis párvulis pe-
rénniter sociári. Per Chri-
stum Dóminum nostrum.
R. Amen.

veríme, že si tak učinil i
dnes duši tohto dieťaťa,
— daj, prosíme Ťa, Pane,
aby sme na prímluvu pre-
blahoslavennej Márie, vždy
Panny a všetkých tvojích
svätých Tebe tu na ze-
mi očistenou myslou slú-
žili a v nebeskom raji k
blaženým dieťkam na-
veky sa pridružili. Skrze
Krista Pána nášho.
Amen.

Na ceste ku hrobu sa spieva žalm „Laudáte pueri Dóminum“
ako vyššie. Pri hrobe:

Kýrie eléison.
Christe eléison.
Kýrie eléison.
Pater noster.

Kňaz pokropí truhličku.

V. Et ne nos inducas in
tentationem.

R. Sed libera nos a malo.

V. Sinite párvulos venire
ad me.

R. Tálum est enim reg-
num coelórum.

V. Dóminus vobiscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Omnipotens sem-
pitérne Deus, sanctae pu-
ritátis amátor, qui ani-
mam hujus párvuli ad
coelórum regnum hódie
misericórditer vocáre dig-
nátus es: dignéris étiam
Dómine ita nobiscum mi-
sericórditer ágere, ut mé-

A neuvoď nás do poku-
šenia.

Ale zbav nás od zlého.
Nechajte malučkých ku
mne prísť.

Lebo ich je kráľovstvo
nebeské.

Pán s vami.

Aj s duchom tvojím.

Modlime sa. Všemohúci
večný Bože, milovník
svätej čistoty ktorý si
dnes dušu tohto dieťaťa
milostive povoláť ráčil
do kráľovstva nebeského,
ráč, Pane, aj na nás tak
milosrdne pôsobiť, aby
sme skrze zásluhy Tvojho

ritus tuae sanctissimae
Passionis, et intercessio-
ne Beatae Mariae semper
Virginis, et omnium San-
ctorum tuorum in eodem
regno nos cum omnibus
Sanctis, et Eléctis tuis
semper facias congaudé-
re. Qui vivis et regnas in
saecula saeculorum.
R. Amen.

najsvätejšieho umučenia,
a na prímluvu preblaho-
slavenej Márie, vždy Pan-
ny a všetkých svätých
Tvojích v tomto kráľov-
stve na veky sa mohli
spolu radovať so všetký-
mi svätými a vyvolený-
mi Tvojimi. Ktorý žiješ a
kráľuješ na veky vekov,
Amen.

Meditácia o pohrebe.

1. Keď odprevádzame do hrobu svojich milých, svojich príbuzných a svojich známych a priateľov, vždy cítime, že sme sa aj my sami dostali bližšie k tej jednoduchej jame, ktorá voľakedy prijme naše mŕtve telo. Na každom pohrebe umiera jedna čiastka vecí, ktoré nás v tomto svete držia. Staré generácie dosť rýchle miznú a my nastupujeme za nimi, aby sme dali miesto novším a my zmizneme tiež — aspoň telesne. Tak sa nám otvára vždy viac smysel života: ideme po ceste ku večnosti a nemá ceny nič, len to, čo si do večnosti vezmeme, duša, čnosť, dobré skutky.

2. To je dojímavé, že čím je svet skazenejší, tým viac dolieha cirkev svätá na Božie milosrdenstvo, aby odpúšťalo nám hriešnikom a nevylučovalo nás z neba. Robí to ako matka, ktorá vidí hriešnosť svojich detí, ale keď prichádza rozhodná hodina alebo trest, zastáva sa tých istých, ktorých predtým karhala a ktorým sa trestami vyhrážala. Odmením túto láskavosť svojej dobrej matky, cirkvi svätej tým, že sa budem skutočne usilovať, aby tie krásne modlitby cirkevné nad mojim hrobom neznely voľakedy nadarmo, ale aby Božie milosrdenstvo nemuselo dať prednosť prísnej spravodlivosti Najvyššieho.

3. Najkrajšia modlitba za zomrelých je obeta svätej omše. Často obetujeme omše, alebo aspoň ich slyšanie za svojich milých zomrelých, tak ako to mám v tejto knižke v omšovej čiastke.

Modlitba za nebohých rodičov.

Milostivý a láskavý Otče môj a všemohúci Bože, s deťnskou láskou odporúčam do Tvojho milosrdenstva duše mojich rodičov. Ó, daj, aby sa tam u Teba, v kráľovstve nebeskom tešili večnej odmene, ktorú si zaslúžili po toľkých tunajších trampotách a po toľkej námahe s nami deťmi. Buď im milosrdný a nenechaj ich dlho v očistci, veď popri všetkých ich slabostiach a krehkostiach mali predsa silnú vieru a kresťanské presvedčenie. Veď oni ma prvé modlitby učili. Oni ma do kostola posielali, oni tak starostlivo pozorovali môj duševný vývin a starali sa, aby som Tvoje zákony neprekročil. Oni ma Tebe vychovávali. Ó Pane, pohliadni láskave na tieto zásluhy mojich dobrých rodičov a udeľ im miesto večného pokoja.

Daj, Pane, aby som aj po ich smrti verne kráčal na tej istej ceste náboženstva, na ktorej ma nebohi moji rodičia toľkou starostlivosťou viedli a vychovávali. Daj, aby som nikdy neopustil túto cestu k Tebe, ale aby sa po skončení môjho vlastného života tešili moji rodičia môjmu príchodu do večného šťastia. Amen.

KŇAZSTVO —

APOŠTOLSKÝ ŽIVOT

„Prijmi jarmo Pánovo;

Veď jarmo jeho je sladké a jeho bremeno ľahké.“

Týmito slovami podáva a uväzuje biskup štóru mladému kňazovi, keď ho vysviaca. Potom dáva na neho omšové rúcho a hovorí:

„Prijmi kňazské rúcho, ktoré znázorňuje lásku. Veď Boh môže v tebe rozmnožiť lásku a tak zdokonalí tvoje skutky.“

A pri nijakom obrade tak vrúcne neprosí biskup o pomoc Ducha Svätého, ako vtedy, keď maže vysvätcovi ruky.

„Ráč, Pane, posvätiť a vysvätiť tieto ruky týmto pomazaním a naším požehnaním. Amen. Aby bolo požehnané, čo ony budú žehnať, a posvätené, čo budú svätiť v mene Pána nášho Ježiša Krista. Amen.“

A podáva mu kalich s vínom a vodou a paténu s hostiou, a tak mu odovzdáva moc apoštolov a kňazov:

„Prijmi moc konať obetu Bohu a slúžiť sv. omše ako za živých, tak i za zomrelých v mene Pánovom. Amen.“

Po týchto slovách už aj slúži mladý kňaz prvú svoju obetu Pánovi, slúži svoju prvú svätú omšu spolu s biskupom svojim. Na konci tejto omše sa dovršuje jeho kňazská moc. Biskup vkladá ruky svoje na hlavu novovysväteného kňaza a odovzdáva mu moc rozhrešenia:

„Prijmi Ducha Svätého! Ktorým odpustíš hriechy, odpustia sa im, a ktorým zadržíš, budú im zadržané.“

A len teraz sa odvinie úplne kňazské omšové rúcho a spustí po chrbte kňaza a biskup mu želá:

„Nech ťa oblečie Pán do rúcha nevinnosti.“

Potom berie složené ruky jeho do svojich rúk a pýta sa ho:

„Sľubuješ mi a mojím nástupcom úctu a poslušnosť?“

Odpoveď je jasná a rozhodná:

„Sľubujem.“

Potom ho biskup pobožká a želá mu:

„Pokoľ Pánov nech je s tebou.“

A mladý kňaz odpovedá:

„Amen.“

Jarmo, láska, požehnávanie, omše a rozhrešovanie — to je život kňaza Kristovho.

Berie na seba jarmo ťažkej zodpovednosti za duše, berie na seba tvrdú ukáznenosť nad telom vlastným, lebo ho vedie vyššia láska, láska k povolaniu, láska k dušiam a láska ku Kristovi. A z tej plnej kňazskej duše požehnáva nám tento život a všetko, čo k nemu patrí, a slúži nám každý Boží deň omšu svätú, aby sa vznášala najsvätejšia obeta k nebesiam, a rozhrešuje nás hriešnych, ktorí sa k nemu utiekame do spovedelnice.

To je život apoštola. Evanjelium aj dnes sa musí hlásať, deti sa musia dať pokrstiť, mladí sa musia vo viere posilňovať, Telo Pána podávať, chorí potešiť, mŕtvi pochovávať a manželstvá požehnávať. To je úloha kňaza.

A kňaza nájdeme všade: v kostole pri oltári, na kazateľnici a v spovedelnici, na fare za písacím stolom, v škole medzi deťmi a s mládežou, vo spolkoch, na rečníckej tribúne a vo verejnom živote, kde ide o blaho rodín a vlasti.

To je apoštolský život. Kňaz koná úlohu Kristovu, úlohu apoštolov. Potrebujem ho aj ja, Kristus mi ho sám dal za učiteľa a vodcu duševného, za potešiteľa a za pomoc. Preto si ho ctím a vážim.

A za kňazom stojí biskup, najvyšší pastier duší v diecéze, za biskupom sv. Otec, pápež na rímskom stolci sv. Petra, ako zástupca Kristov na zemi, a okolo pápeža milióny veriacich po celom svete, ktorí vo svätej liturgii doplňujú hierarchiu, a v katolíckej akcii majú účasť na jej apoštolskej práci.

Obdivuhodná to organizácia, zázračne rozdelená správa duší na zemi. Šťastlivý každý člen rímskokatolíckej cirkvi a ešte šťastlivejší, kto vie chápať apoštolskú úlohu kňazstva a vie sa zapojiť svojou horlivou dušou do tejto práce za Boha a za spásu duší.

Kiežby som patril medzi tieto šťastlivé duše apoštolské!

Dogmatika o sviatosti kňazstva.

Kňazstvo je sviatosť, v ktorej povolání dostávajú moc omše slúžiť a hriechy odpúšťať.

Kňazstvo založil Spasiteľ, keď si vyvolil apoštolov, aby spravovali duše, keď im pri poslednej večeri kázal: „Toto robte na moju pamiatku“, keď im dal moc na odpúšťanie hriechov a konečne, keď im dal rozkaz: „Učte všetky národy a krstite ich.“

Kristus je najvyšší kňaz. Od neho je všetka kňazská moc. On odovzdal túto moc apoštolom svojim, apoštolovia nástupcom svojim, oni zasa ďalej ostatným biskupom až podnes v nepretrhnutom rade.

Podstatu svätenia dostáva jednoduchý kňaz tým, že môže konzekrovať, premieňať chlieb a víno na telo a krv Kristovu, ale len biskup môže udeľovať túto moc iným vo vysviacke, v ordinácii. Preto biskupstvo je plnosťou kňazstva a biskupská vysviacka je najvyššie svätenie kňazské.

Nižšie svätenia sú takzvané menšie rády (ordines minores), ktoré dostáva mladík postupne. Najprv je ostiarius, potom lector, exorcista a acolytus. V starom kresťanstve boli to kostolné služby, ktoré teraz obstarávajú kostolníci a miništranti. Takzvané

vyššie rády (ordines majores) sú: subdiaconátus, alebo podjáhenstvo, diaconátus alebo jáhenstvo a presbyterátus alebo kňazstvo samé.

Pred všetkými sväteniami sa prijíma mladý človek do duchovného stavu „tonzúrou“, okrúhlym výstrihom vlasov, ktorý znamená zriekanie sa svetského života.

Vysviacka sa koná vkladáním rúk na hlavu vysvätcencovu a odovzdávaním patény a kalicha.

Sviatosť kňazstva dáva povolanému milosť, aby sa horlivo venoval svojmu povolaniu a aby viedol nábožnejší a svätejší život než laici, ostatní veriaci. Okrem toho sviatosť dáva človekovi nesmazateľný charakter, takže kňazstvo nikomu sa nemôže vziať, kňaz zostane kňazom naveky, čokoľvek by sa s ním stalo.

Dôležitejšie cirkevno-právne predpisy o kňazstve.

O osobe kňaza:

- Can. 124: Kňazi majú viesť svätejší duchovný a vonkajší život než ostatní veriaci — laici — a majú im slúžiť čnosťami svojimi a skutkami za príklad.
- Can. 132: Kňazom nie je dovolené vstúpiť do manželstva, a až natoľko sú povinní zachovávať čistotu, že hriech proti nej je u nich aj svätokrádežou.
- Can. 135: Kňazi sú povinní odbavovať každodenne všetky predpísané cirkevné hodinky modlitbové, takzv. breviár.
- Can. 136: Kňazi majú nosiť slušné cirkevné šaty podľa miestnych zvykov.
- Can. 138: Kňazi sa majú celkom zdržovať všetkého, čo sa na ich stav nesluší.

O vysviacke kňazskej:

- Can. 968: Vysviacku právoplatne môže prijať len pokrstený mužský. Okrem toho, aby ju on aj hodným spôsobom prijal, musí mať podľa úsudku biskupovho predpísané vlastnosti a nesmie byť viazaný nijakou prekážkou alebo neschopnosťou.
- Can. 971: Neslobodno nikoho nijako nútiť na kňazský stav, ale ani schopného od toho stavu odvracať.
- Can. 972: Tí, čo sú určení na vysviacku, majú počas svojich bohosloveckých štúdií bývať v kňazskom výchovnom ústave, v seminári.
- Can. 998: Kandidát na vysviacku musí sa ohlasovať vo farskom kostole tej obce, odkiaľ pochádza.

Can. 999: Veriaci sú povinní oznámiť prekážky, ktoré by vysviacke príslušného stály v ceste.

Can. 1000: Biskup a farár sa majú presvedčiť o dobrých mravoch a príkladnom živote kňazského kandidáta.

Can. 1001: Pred vysviackou má konať kandidát šesťdňové duševné cvičenia.

Can. 1009: Vysviacky sa majú konať v biskupskom chráme za prítomnosti kanonikov a verejne.

Can. 1011: Vysviacka sa má naznačiť na fare, kde vysvätený bol pokrstený, do matriky krstených.

Meditácia o kňazoch.

1. Hocijaké krásne je povolanie kňazské, má aj svoje ťažkosti. Nie je ľahko byť dobrým kňazom podľa Srdca Ježišovho. Kňaz je človek a podlieha pokušeniam tak ako ostatní veriaci. Preto uznávam, že kňazský stav je síce sladkým jarmom Kristovým a znáša ľahké ťarchy v duševnom živote, ale je predsa len jarmom. A ja musím kňazovi pomáhať toto jarmo niesť, aby neklesol, aby nestratil chuť. Nesmiem ho zvädzať na veci, ktoré by mu neslušaly, musím si vážiť jeho postoj, že chce byť trocha obďaleč a trocha nad nami. Veď je on na mieste Kristovom.

2. Ale kňaz je aj na mieste mojom. Za mňa koná bohoslužby, za mňa sa modlí, za moju rodinu, — za mňa vzal na seba ťažkosti kňazského života, za mňa je najviac vystavený útokom nepriateľským, — všade by som mal vlastne stáť ja sám. Ale Boh je taký láskavý, väčšinu týchto povinností sveril na svojho vyvolenca, kňaza, a ja dostávam už hotové veci, ja prijímam sviatosti z kňazových rúk, náuku z jeho úst, potechu z jeho duše. A keď kňaza vidím, uspokojím sa, že Kristus aj dnes chodí medzi nami, napomína, učí a požehnáva. Ctím si a vážim kňazský stav. A pred sebou na kňazov nedovolím nič povedať.

3. Aj vtedy, keď kňaza jeho ľudské slabosti postaví niekedy do nežičlivého svetla, odsúdim len nepravosti, ale nie kňazstvo. Zlý kňaz je nešťastie

a trest Boží. Ušetri nás, Pane Ježišu, od takéhoto nešťastia! Ide o toľko nesmrteľných duší! Daj nám horlivých kňazov!

Vierouka o Cirkvi svätej.

Boh nás stvoril a spasil ako ľudí, ktorí žijú vo spoločnosti a sú vo všetkom odkázaní navzájom na seba. Preto aj Ježiš Kristus založil spoločnosť, aby udržiavala vieru v Boha-Stvoriteľa, aby spasenie duší sviatosťami a náukou umožňovala a ľudí pomocou Ducha Svätého posväcovala. Táto spoločnosť je cirkev svätá.

Cirkev zodpovie našej Bohom stvorenej prirodzenosti, preto je nielen vnútorným, neviditeľným spolkom veriacich, ale skutočnou, Duchom Svätým vedenou ľudskou spoločnosťou. Má svoj cieľ, svoje prostriedky, svoje plnomocenstvá, ktoré jej dal sám zakladateľ, Ježiš Kristus, má svoju hlavu a predstavenstvo: pápeža s biskupmi a kňazmi, a konečne svojich členov, veriacich po celom tomto Božom svete.

Takto dal Spasiteľ svojim spasiteľným myšlienkam a svojej náuke telo. Založil kňazstvo v apoštoloch svojich a poveril ich, aby svojou kňazskou mocou spravovali veriacich. Pred vstupom na nebesia im hovoril: „Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi“ — božské povedomie Krista Pána je tu až ohromujúce a neobmedzené, hovorí ako Boh —, „idte teda a učte všetky národy“ — dáva im plnomocenstvo a moc učiteľskú —, „a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“ — potvrdzuje im moc kňazskú —, „naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal“ — dáva im moc spravujúcu —, „A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.“ (Mt 28, 18-20.)

Už predtým vybral jedného z týchto dvanástich, Petra, a dal mu osobitnú úlohu, aby viedol ostatných. „Ale ja Ti hovorím: Ty si Peter (t. j. Skala), a na tejto skale vystavím svoju Cirkev a brány pekelné ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od kráľovstva nebeské-

ho, a čokoľvek sviažeš na zemi, bude sviazané i na nebi, — a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané i na nebi." (Mt 16, 18-19.)

Teda na Petra stavia všetko. Ba aj na jeho vieru. Hovorí mu: „Ja prosil som za teba, aby neprestala tvoja viera. A ty, keď sa raz obrátiš, utvrdzuj svojich bratov." (Lk 22, 32.)

A tak sveruje na neho všetkých veriacich. „Pas baránkov mojich ... pas ovečky moje" (Jn 21, 15.)

Sv. Peter a jeho nástupcovia verne konajú túto svoju úlohu. A ako už za života Kristovho a po jeho nanebevstúpení uznávali apoštoli Petra za svoju hlavu, tak je to aj teraz, po dvoch tisícročiach, — nástupcovia apoštolov, biskupi, uznávajú za svoju hlavu a najvyššieho správcu rímskeho pápeža, nástupcu Petra, ktorého viera neklesla, ba práve naopak, utvrdzuje vo viere celý svet.

A tak je to dobre. To dáva istotu našej viere a nášmu náboženstvu. Spasiteľ nestaval túto vieru na vec, na ktorú môže človek nazerať ako chce. V evanjeliách je spísaný jeho život a jeho náuka, ale text evanjelií sa dá vysvetľovať rozlične. Preto tí, čo chcú čerpať len z Písma, stratili už dávno jednotnosť viery. My, katolíci, si ceníme Písmo oveľa viac, my ho nedávame rozobrať mýliacim sa ľuďom, ale prijímame jeho posvätné slová, chránené touto Kristom založenou cirkvou svätou, najvyššou školou evanjelia.

„Ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta" — to sú slová Spasiteľove, ktoré vylučujú každý omyl vtedy, keď sv. cirkev sa vyslovuje o viere alebo o mravoch. Kristus prisľúbil apoštolom Ducha Svätého, ktorý ich „naučí všetkému", a keď skutočne zostúpil Duch Svätý na apoštolov, oni povedome potvrdzovali svoju náuku pred ľuďmi: „Svedkami týchto udalostí sme my a Duch Svätý" (Sk 5, 32), a pri svojich rozhodnutiach seabavedome vyhlasujú: „Páčilo sa Duchu Svätému a nám..." (Sk 12, 28.)

A keď Kristus je so svojou Cirkvou a Duch Svätý ju stále poučuje a osvecuje, ani predstaviť si ne-

môžeme omyl, ktorého by sa Cirkev Kristova dopustila v tých veciach, ktoré sú jej úlohou a cieľom, vo veciach spásy. Ona neomylnne hlása zjavené pravdy a všetko to, čo z týchto právd vyviera. Ona má v rukách svojich prameň z Boha a Ona z neho čerpá a rozdáva. Nehlása nové pravdy, veď Zjavenie bolo smrťou posledného apoštola skončené, len to, čo bolo zjavené v Starom a Novom zákone, — ani nepíše nové Písmo, lebo inšpirácia je tiež poslednou knihou Nového zákona skončená, — len chráni a hlása to, čo dostala od Spasiteľa ako nedotknuteľné dedičstvo: čistú vieru a neohrozené náboženstvo. A hlása to pod ochranou Ducha svätého, Ducha Božieho.

Taktiež Peter, Skala, ktorého ani brány pekelné nepremôžu, a ktorý má až do konca sveta posilňovať veriacich vo viere, nemôže sa myliť vtedy, keď ako zástupca Kristov s najvyššieho stolca učiteľského, „ex cathedra“ určuje voľačo vo veciach viery a mravov. Tento stály Peter, táto neohrozená Skala, to je sv. Otec, pápež, hlava Cirkvi katolíckej.

Neomylnosť Cirkvi a pápeža vo veciach viery a mravov je článkom viery, dogmou, ale pre nás, katolíkov tak zrejmou, že si vec ináč ani predstavovať nemôžeme. Kristus chcel, aby sme mali aspoň vo viere istotu, a tak ju aj máme.

Vzdelaný svet pripisuje neomylnosť a istotu znalcom a odborníkom vedy, ale kde je táto istota pri neomylnosti Cirkvi! Veda patrí ľuďom a je z ľudí, preto sa vždy bude naprávať, — ale viera patrí večnej čiastke našej, duši, o večný osud ktorej ide, a je z Boha, preto sa nesmie myliť.

S pápežom sú spojení biskupi, ktorí spravujú po celom svete väčšie jednotky veriacich, diecézy. Sídení na povolanie pápeža a pod jeho autoritou tvoria všeobecný snem, ktorý takto reprezentuje celú Cirkev nielen v jej spoločenskej konštrukcii, ale aj v jej neomylnosti.

A v Cirkvi sú shromaždení a sjednotení okrem pápeža, biskupov a kňazov milióny veriacich. Tí, čo sú pokrstení, patria k jej telu. Z nich tí, čo aj žijú podľa jej zákonov a podľa vôle Božej v duchu evan-

jelia, patria aj k jej duši. Tí, čo nepoznajú zákony Cirkvi, ani nepatria katolíckym krstom k telu Cirkvi svätej, ale sú dobromyseľne mimo Cirkvi, konajúc podľa svojho najlepšieho svedomia vôľu Najvyššieho, patria tiež k tejto duši Cirkvi Kristovej. Tak je rozšírená Cirkev aj medzi tými, čo nenosia meno katolícke, ale aspoň ducha večnej spásy. Prameň z Boha je každému prístupný, každému človeku na svete. Je len veľká osobitná milosť, keď môže z neho čerpať človek bezprostredne ako člen katolíckej Cirkvi svätej.

Aký blažený je pohan, ktorého misionár práve pokrstil, — otvárajú sa mu nebesá a z nich vidí vyvieraf čerstvé pramene radosti a viery. A aký nešťastný je inteligentný katolík, ktorého hneď po narodení pokrstili, ale v živote sa mu zavrely brány duševné, vyschly pre neho pramene z Boha a on topí sa v bahne ľahostajnosti a nevery! Nie pramene zo sveta, z vedy a z prírody rozhodujú o blaženosti tunajšej a večnej, ale jedine pramene z Boha.

A všetok tento poklad viery čerpá Cirkev svätá zo sv. Písma a z podania. Sv. Písmo obsahuje slovo Božie; a ústne podanie, pochádzajúce od apoštolov, dnes už sosbierané a spísané, zachované v symboloch, v liturgii, v rozhodnutiach snemov a v literatúre kresťanskej, doplňuje toto slovo Božie.

Na zemi žijúci veriaci tvoria bojujúcu Cirkev, *ecclesia militans*, v očistci čakajú na nebo verné duše, tvoriace Cirkev trpiacu, *ecclesia patiens*, a v nebi sa tešia Bohu duše spasených, víťazná Cirkev, *ecclesia triumphans*, — a tak všetky duše spolu, ktoré čerpaly a čerpajú z prameňa Boha-Spasiteľa a z neho žijú alebo ožily, tvoria takto opravdivé spoločenstvo svätých, — *communio sanctorum*: obcovanie svätých.

Kristus na počiatku, Kristus vždycky, Kristus navždy!

Meditácia o Cirkvi.

1. Obdiv — to je môj prvý pocit, keď sa dívam na Cirkev katolícku. Od Ježiša Krista až podnes: aká práca a aké krásne poslanie. Cirkev tvorí v dejinách nielen žiariaci maják, ale aj pevné brehy proti vlnobitiu ľudských osudov. Každý, kto sa chcel zachrániť, vyplával na tieto brehy istoty a viery. A každý, kto chce plávať vedome a spokojne, má vždy pred sebou tieto brehy večnosti a dáva sa spravovať majákom pravdy a spasenia Kristovho. A niet inej spoločnosti a ľudského útvaru, ktorý by stále tak istotne a sebavedome hlásal svoju pravdu a uhájil svoju autoritu, ako Cirkev svätá katolícka.

Starec na tróne Petrovom je aj dnes jedinou skálou, na ktorej sa láme každá vlna zloby alebo dejinnej katastrofy.

2. Povďačnosť — to je môj druhý pocit, keď si uvedomím, že medzi toľkými miliónmi ľudí na svete len jedna čiastka môže z milosti láskavého Boha patriť do tejto Cirkvi, a z tak mnohých miliónov katolíkov zas len jedna čiastka si uvedomuje túto milosť a čerpá z nej ako z nevyčerpateľného prameňa, z Boha, a že medzi týmito môžem byť aj ja nehodný človek! Ničím som si to nezaslúžil, nemal som na túto milosť nijakých nárokov, a predsa som tu, som katolík, som veriaci katolík a žijem z Boha, žijem z krvi Kristovej a pokrmom mojím je najsvätejšie Telo Pána. Tu nadarmo rozmýšľam, prečo si ma, Bože, vyvolil, a prečo sú tak mnohí ďaleko nielen od viery, ale aj od Cirkvi Tvojej, — to je tajomstvo Tvojej nevyspytateľnej vôle a Tvojej večnej lásky. Len ďakovať Ti môžem, len klaňať sa Ti. Zahanbený som takouto milosťou a dobrotou, ó Pane, zahanbený a ponížený. Nezasluhujem ju.

3. Odhodlanosť — sa ma zmocňuje: chcem žiť s Cirkvou, chcem žiť pre Spasiteľa, chcem žiť pre spasenie svoje a spasenie ostatných. Chcem nielen sám čerpať z prameňa Božieho, ale pomáhať aj iným prísť k prameňu: chcem apoštolovať, chcem sa zúčastniť na katolíckej akcii, na hierarchickom Apoštoláte. Chcem

byť nielen jednoduchým členom Cirkvi, ale aj hybnou silou v tejto zázračnej spoločnosti, ktorá jedine má na starosti a v mysli rozvoj pravej kultúry, pravej vedy a opravdivej duševnej a telesnej spokojnosti všetkých ľudí na svete.

Liturgia — Obradoslovie.

Liturgia sa zaoberá liturgiou, posvätnými obradmi cirkevnými. Sme ľudia a bez vonkajších pohybov a znakov ani my sami sa nevieme vyjadriť, ani iní nám nemôže dať najavo svoju myšlienku alebo city. Už jednoduchý pozdrav alebo sňatie klobúka je ľudským obradom na vyjavenie úcty. A kde je prameň z Boha, kde sa oznamuje spasiteľná náuka, kde sa vysluhujú sviatosti, tam tobôž musia byť takéto vonkajšie znaky a úkony, ktoré sú spojené s týmto prameňom, sprostredkujú milosti a vyjadrujú aj našu poklonu a vnútornú zbožnosť.

My máme čo vyjadrovať Bohu, a Boh má čo povedať a dávať dušiam našim, preto je aj naša katolícka liturgia taká bohatá a pestrá. A práve naši kňazi sú povolanými vykonávateľmi tejto posvätnéj liturgie, oni sú vysluhovateľmi sviatostí a tak aj správcami svätých úkonov, ktorými sa otvára prameň z Boha. Preto tu, v rámci našej časti o kňazstve, na krátko shrnieme všetko, čo máme vedieť z liturgie.

Cirkevné obrady sa konajú pri slúžení svätej omše, pri vysluhovaní sviatostí, vo sväteniach, v odbovovaní cirkevných modlitieb. Treba poznať cirkevný rok a voľačo o liturgických knihách. Takto sa zadeľuje látka liturgická.

V liturgii ide o vec Božiu, o bohoslužbu a o jej dôstojnosť. Preto každý katolík sa usiluje zúčastniť sa na liturgických úkonoch čo najzbožnejšie a s plným porozumením svätej symboliky.

1. Omša svätá.

Väčšina liturgie a jej celá krása sa rozvíja pri slúžení najsvätejšej obety omše. Veď sv. omša je

obetou Nového zákona a Eucharistia je centrom katolíckeho života. V dejinách Cirkvi sa krásne doplnila tá primitívna liturgia, ktorá bola kedysi za časov prvých kresťanov rámcom omše svätej. Už vtedy sa odbavovali posvätné obrady pri sv. omši v podstate tak, ako dnes, takže liturgia dnešnej omše je vlastne historickou pamiatkou prvých kresťanských storočí.

Omša mala dve časti: prvú časťku mohli počúvať aj tí, čo sa pripravovali na krst, na druhej časti mohli byť prítomní len pokrstení veriaci. Prvá časťka sa menovala omšou katechumenov, druhá omšou veriacich. I dnes celá omša nesie na sebe náter týchto dvoch častí. Začiatok sv. omše je venovaný vyznávaniu hriechov a proseniu Boha o odpustenie. Vchod, *Introitus* bol pôvodne žalm, a odriekaval ho kňaz, keď prichádzal so svojím sprievodom k oltáru, — dnes je skrátенý na jeden verš s Glóriou. *Kýrie eléison* — to boli litánie, ktorými sa kedysi omša začínala. „*Gloria*“ je hymna poklony. Prvá *modlitba* omšová sa menuje aj „kollektou“, shromaždením. To pripomína časy, keď sa veriaci shromažďovali a spoločne tiahli procesiou do toho kostola, kde sa odbavovali bohoslužby. Tam sa čítala časťka zo Starého zákona — dnešná *lekcia*, čítanie —, potom zaznel spev, ktorý má pozostatky v dnešných častiach, modlených hneď po lekcií (*Graduale*, *Tractus*, *Sekvencie*). Tieto spevy boli miešané s Alelujami. Potom sa čítala časťka z *evanjelia*, ale na druhej strane, na ľavej strane oltára. Kedysi boli postavené dva pulpyty, jeden pre lekciiu na jednej, druhý pre evanjelium na druhej strane oltára. Vo slávnostných omšiach ešte aj dnes sa čítajú lekcie a evanjeliá po oboch stranách obďaleč od oltára, ako by z pulpytov. Po *Kréde* sa skončí omša pre katechumenov.

Omša veriacich sa začína obetovaním — *offer-torium* —, pri ktorom voľakedy veriaci prinášali svoje dary, chlieb a víno, na oltár. *Prelácia* je starodávna hymna vďaky, ktorá je úvodom k najsvätej-

ším úkonom. Po spomienke na živých nasleduje konzekrácia, premenenie chleba a vína na telo a krv Pána, pozdvihovanie. Tieto čiastky sa menujú „kánonom“. Otčenáš znamená koniec kánonu. „Agnus Dei“ značí začiatok eucharistickej hostiny. Prijíma najprv kňaz pod obojím, a potom veriaci. V slávnostných omšiach sa odbavuje starodávny zvyk: bozk pokoja, osculum pacis, medzi asistujúcimi. Na konci modlitby a požehnaní uzavierajú omšu svätú.

Omša je tichá alebo spievaná. Tieto ako i omšové veci sú vysvetlené v časti eucharistickej.

Každý tento úkon v omši svätej musí byť sprevádzaný predpísaným pohybom a posunkom. To sú ceremónie, ktoré sú spísané v takzvaných rubrikách, červenou tlačou označených úpravách, umiestených pred textami modlitieb.

Šaty, ktoré má kňaz na sebe, sú neobyčajné, len pre tento úkon určené. Majú aj historický význam, nakoľko sú to vlastne šaty, ktoré kňaz prvých kresťanských čias nosil v deň sviatočný. Tieto šaty sú: *humérál*, biely ručník na plecía okolo krku, — *alba*, po päty siahajúca biela košeľa, voľakedajšia to rímska šata, — *cingul*, pás, drží albu okolo drieku, — *manipul* je pripevnený na ľavom ramene, bola to voľakedy taška na ručník proti potu, — *štóla*, na prsiach skrížená stuha, znak to kňazskej moci, a konečne *kazula* je omšové rúcho vrchné, farbisté, na ktorom je podoba kríža.

Farba týchto šiat je rozličná podľa príležitosti. Biela farba sa užíva vo sviatky Pána, Panny Márie a svätých, nie mučeníkov, znamená nevinnosť a radosť, slávu a vieru. Červená sa užíva vo sviatočné dni Ducha Svätého a martýrov, znamená oheň, lásku a krv. Zelená sa užíva po nedeliach jednoduchých, okrem nedele po Veľkej noci, znamená nádej. Fialová je farba adventu a veľkého pôstu, taktiež vigílií, znamená popol: pokánie. Čierna je znakom smútku, preto sa užíva na Veľký piatok a pri omšiach za zomrelých.

2. Sviatosti a svätenia.

Sviatosti sú vonkajšie znaky, ktoré, Spasiteľom založené, dodávajú milosti. Preto je dôležité, aby sa tieto znaky prísne zachovali a sprevádzali predpísanými modlitbami. Pri jednotlivých sviatostiach sú opísané podrobné obrady v tejto knižke. Tu iba niekoľko historických poznámok.

Krst sa udeľoval v starej cirkvi len dospelším. Vtedy priberali členov do Cirkvi z pohanstva a zo židovstva. Najsamprv ich naučili Otčenáš a Verímboha, potom ich podrobili rozličným obradom očisťujúcim, exorcizmu a odriekaniam, konečne v deň vígie veľkonočnej alebo svätodušnej ich hromadne krstili. Tieto veci sa zachovali v dnešnom obrade pri krste.

Birmovanie voľakedy udeľovali hneď po krste, tak ako sa ono udeľuje po krste i dnes podľa východného ritu. Ale nakoľko táto sviatosť predpokladá aspoň hlavné znalosti vo viere a samostatné rozmýšľanie, dáva sa v západnej cirkvi v pokročilejšom veku detstva. Udrenie na tvár je neskoršieho pôvodu a znamená akiste to, že birmovanec vstupuje do veku samostatnejšieho. Veľký význam a dôstojnosť sviatosti birmovania sa ukazuje vlastne vtedy, keď biskup v Zelený štvrtok svätí olejky. Trojaké olejky posväcuje: pre chorých — *oleum infirmorum* —, ktorý sa užíva len pri poslednom pomazaní, — pre krsť — *oleum catechumenorum* —, ktorý sa užíva nielen pri krste, ale aj pri svätení na kňazov a pri korunovaní kráľov — a svätú krizmu. Svätenie krizmy je najslávnostnejšie. Dvanásť kňazov, sedem diakonov a sedem subdiakonov musí byť okolo biskupa, keď krizmu svätí, krásne modlitby a obrady sprevádzajú toto svätenie, ako by tieto obrady a celá slávnostná okázalosť naznačovali veľký význam oleja, ktorým majú sa poznačovať čelá birmovancov, vyznavačov a bojovníkov Kristových.

Eucharistia je najbohatšie zásobená liturgiou. Vlastne liturgia v pravom a užšom smysle slova znamená v katolíckej Cirkvi omšu svätú. Omšová litur-

gia je doplnená obradmi, ktoré sa konajú aj pri inej príležitosti eucharistickej poklony — okrem svätej omše. Tu sú litánie pod vyloženou Sviatosťou, štyridsaťhodinová poklona, procesie so Sviatosťou atď.

Sviatosť pokánia má veľmi málo a veľmi jednoduché obrady, keďže je to vnútorná vec, odhavujúca sa medzi spovedníkom a kajúcnikom. Po vyznávaní hriechov nasleduje rozhrešenie. — to je všetko. Liturgické knihy obsahujú viac kajúcnych pobožností, kajúčne žalmy atď. Ba obradná kniha biskupov ešte aj dnes má odtlačený obrad rozhrešenia verejných hriešnikov v Zelený štvrtok, ako sa volá kedy v starej cirkvi odhavoval.

Posledné pomazanie má dojímavú liturgiu, ktorá je doplnená v rituáli krásnou pobožnosťou, ako sa má duša pripraviť na večnosť, ako sa odporúča duša zomierajúceho Pánu Bohu, takzv. ordo commendationis animae.

Sviatosť kňazstva má obrady pestré a veľkého významu, podľa stupňov kňazstva. Sú to obrady dlhé a spojené so sv. omšou. Najkrajšie obrady sú obrady svätenia za biskupa. Zvláštne obrady sa konajú pri zvolení a korunovaní pápeža.

Manželstvo sa uzavieralo kedysi s veľkou slávnosťou. Dnes sú obrady aj tu už zredukované na najpotrebnejšie: snúbenci prejavia svoju vôľu manžel-skú a kňaz dáva požehnanie. Veď manželstvo je smluvou medzi manželmi. Krásny je obrad svadobnej omše, kde manželský pár dostáva požehnanie v omši samej.

Svätenie je veľa, lebo svätá Cirkev požehnáva všetko, čo človek potrebuje v dennom živote, ešte aj jedlá a nápoje. Požehnáva osoby posvätné rúcha a nádoby. Obrad býva krátky: kňaz si vezme štólu, pomodlí sa a po požehnaní rukou osobu alebo vec pokropí svätenou vodou.

3. Cirkevné modlitby.

Počas svätej omše sa nemôže vyvinúť celá liturgia lebo niet na to času. V nej sú len náznaky žal-

mov, len zlomky svätého čítania. Preto svätú omšu dopĺňa úradný systém cirkevných modlitieb tak, ako je složený v kňazskej modlitebnej knihe, v *breviári*. Tieto úradné modlitby sa menujú spolu bohoslužbou v širšom smysle, *officium divinum*. Breviár je zadelený podľa starého rímskeho rozdelenia dňa. Deň sa začínal v predvečer a rozdeľoval sa na nočné stráže — *vigilie* — a na denné stráže vojenskej. Jedna taká hodina obsahuje tri naše terajšie. Nočné hodinky: od 6. do 9. večer, od 9. do polnoci, od polnoci do 3. ráno a od 3. do 6. Breviár sa začína s Matutinom predrannou pobožnosťou, ktorá má tri nočné hodinky: nokturná. Skladajú sa zo žalmov a z čítania zo svätého Písma a zo životov svätých, i z výkladu evanjelia. „Laudes“ zodpovedá rannej hodine od 3. do 6. Je to 5 žalmov s hymnou a modlitbou. Denné modlitby sú štyri od rána do večera: Prima, Tertia, Sexta a Nona, lebo aj deň bol zadelený po troch hodinách. Po poslednej hodinke dennej nasleduje večerná modlitba: *Vesperae* — nešpory —, doplnená *Completorium*, dokončujúcou modlitbou večernou.

Kňaz za týždeň preberie všetkých 150 žalmov, za rok prečíta významnejšie časti sv. Písma a podľa dňa životy svätých. Breviár má štyri sväzky podľa častí roka: zimnú časť — *pars hiemalis* —, jarnú: *vernalis*, letnú: *aestivalis* a jesennú: *autumnalis*.

Na mnohých miestach sa v kostole v predvečer odbavujú Nešpory, večerná časť breviára. Je to päť žalmov, krátke čítanie, hymna *Magnificat* s oráciou.

4. Liturgický rok.

V cirkevnom roku sa oslavuje život Kristov. Podľa toho je zadelený cirkevný kalendár. Prvý hlavný sviatok je Narodenie Pána, *Vianoce*. Vianoce sa pripravujú Adventom. Prvá nedeľa adventná je tak začiatkom cirkevného roku okolo prvého decembra. Vianočná oktáva spadá dovedna s občianskym Novým rokom. Vianoce sú 25. decembra, Nový rok 1.

Januára. Po Novom roku je významný sviatok: Zjavenie Pána, alebo Tri kráľe, 6. januára. Nedele po zjavení sú dozvukom vianočným.

Druhým hlavným sviatkom je *Veľká noc*, Vzkriesenie Pána. Nemá určitý kalendárny deň, podľa predpisu cirkevného je to vždy nedeľa po prvom jarnom splne mesiaca, teda môže byť medzi 22. marcom a 25. aprílom. Pripravuje sa deväť nedeľami: z nich tri sú prechodným časom medzi vianočným a veľkonočným časom, takzvané nedele Deviatnik (Septuagésima, Sexagésima a Quinquagésima) a posledná sa menuje aj Fašiangami.

Po Fašiangovej nedeľi je Popolečná streda, začiatok štyridsaťdňového Veľkého pôstu, Quadragésimy. Tento pôst má štyri obyčajné nedele, piatu „smrtnú“ Dominica Passionis, šiestu „kvetnú“, Dominica Palmarum, nasleduje Veľký týždeň a Veľká noc.

Po Veľkej noci na 40. deň sa oslavuje Nanebevstúpenie Pána, na 50. deň sviatok Ducha Svätého, a potom nedele po Svätom Duchu asi 25 podľa termínu Veľkej noci.

V omšovej čiaske sú podrobnejšie liturgické poznámky a vysvetlenia.

5. Liturgické knihy.

Najhlavnejšia liturgická kniha je Omšová: *Misál*. Jej zadelenie: všetky nedele a všedné dni od Adventu až po Veľkú noc i s Vianocami a so súvisiacimi sviatočnými dňami Pána, — nasleduje *stála* časťka omšová, kánon, — potom ostatné nedele od Veľkej noci až do poslednej nedele po Sv. Duchu. To je časťka liturgického roku: *Proprium de tempore*. Po nej nasledujú sviatky svätých od začiatku cirkevného roku do konca: *Proprium Sanctorum*. To je dohromady väčšina misála. Na konci sú spoločné omše pre svätých rozličného druhu: *Commune Sanctorum*, niektoré zvláštne omše, modlitby a sviatky jednotlivým krajinám osobitne predpísané. Časťku misála, pre veriaceho najdôležitejšiu, obsahuje aj táto knižka.

Druhá kniha liturgická, určená najmä pre kňazov, je *breviár*.

Rituál je kniha obradov, zadelená podľa vysluhovania sviatostí. Obsahuje aj rozličné svätenia, ktoré kňaz koná. Pre Slovensko, ako je to aj v ostatných krajinách, na základe spoločného rímskeho rituála je zostavený a predpísaný zvláštny rituál. Všetky potrebné obrady sú aj v našej knižke, a to so všetkými latinskými textami a so slovenským prekladom.

Pontifikál obsahuje omšové obrady, ktoré koná biskup.

Martyrologium je podrobný cirkevný kalendár, ktorý sa číta v kanonických a rehoľných chóroch. Obsahuje všetky mená svätých s krátkym životopisom.

Ceremoniale episcoporum podrobne opisuje biskupom konané svätenia a obrady.

Cirkevný, predpísaný spev, *Gregorián* má osobitné sbierky, ktoré môžeme tiež pripočítať k liturgickým knihám. Sú to notované výňatky z misála a z iných liturgických kníh.

6. Liturgické umenie.

Kresťania vždy sa usilovali náukam Kristovým a svojmu náboženskému presvedčeniu dať najkrajší výraz. Všetko, čo patrí k bohoslužbe, musí byť aj dnes najcennejšie a umelecky dokonalé: kostoly, nádoby, zariadenie a spev.

Pred milánskym ediktom sa kresťania skrývali. Sväté tajomstvá slávili v súkromných domoch, neskôr v podzemných cintorínoch, v katakombách, ktoré sú najbohatším náleziskom *kresťanskej archeologie*. Symbolika nechala v nich umelecké stopy. Po milánskom edikte sa stavali prvé kresťanské chrámy v tom istom štýle, aké mali rímske súkromné paláce, takzvané baziliky. *Bazilikový sloh* dával kostolom veľké a dlhé štvorhranné priestory so stĺporadiami a povalovou plochou. Na východe, v Carihrade

sa vyvinul *byzantský sloh* s kopulami nad okrúhlymi priestormi vnútornými. Najkrajší exemplár je Hagia-Sophia, chrám, ktorý začal stavať cisár Justinián r. 532, dokončil r. 537, je teda už vyše 1400-ročný. Dnes je tureckou mešitou. Ďalšie kostoly v tomto slohu: Sv. Apoštoli v Solúne, sv. Marek v Benátkach, sv. Vitál v Ravenne. V stredoveku sa stavajú v *románskom slohu* masívne kostoly kamenné s polkruhovými obľokmi a apsidou. U nás nitriansky biskupský chrám, kostol v Deákovciach. Tiež v stredoveku sa rozvíja *gotický sloh* s úzkymi, tmavými, zahrotenými partiami, obľokmi a portálmi. Parížsky a reimský Notre-Dame, milánska katedrála sú skvostami tohto štýlu, taktiež veľchrám v Kolíne nad Rýnom. U nás v Bratislave dóm, františkánsky kostol (čiastka), katedrála v Košiciach, gotické chrámy v Levoči a v B. Bystrici atď. *Renesančný sloh* nám dal chrám sv. Petra v Ríme. *Barokový sloh* zaviedli aj u nás jezuiti: Invalidský kostol v Trnave, piaristický v Trenčíne a v Košiciach, v Bratislave Sv. Trojica a najmä kaplnka sv. Jána Almužníka v dóme. *Moderný sloh* sa tiež ujíma v cirkevnej stavbe, napr. Modrý kostol v Bratislave, kostolík sv. Svoráda.

Zariadenie kostola, počet lodí, forma *svätyne*, *spovedelníc*, *kazateľníc*, *krstiteľníc* a *sväteničiek* tiež závisí od slohu kostola. Všetko musí mať spoločný sloh s kostolom. Preto aj vnútornú dekoráciu kostola, maľovanie a sochárstvo musia robiť na slovo vzatí umelci.

Posvätné nádoby musia tiež zodpovedať slohovým požiadavkám. Kalich, cibórium, monštrancia, cengáče, kadidelnice a tymiánové lodičky, lampy a svietniky patria do tejto kategórie.

Zvony a hodiny sa spravujú viac technickou zručnosťou, ale vyžadujú aj umelecké ohľady.

Vôbec kostol musí byť najkrajším a najlepšie zariadeným miestom kresťana-katolíka.

Netreba zabúdať, že sv. omša sa odbavuje na oltári. Tu vo *svätostánku* býva eucharistický Spasiteľ.

Teda oltár musí byť miestom, ktoré zasluhuje našu najväčšiu starostlivosť.

7. Cirkevná hudba a spev.

Spev je súčasťou katolíckej bohoslužby, veď omša sa spieva, žalmy sa spievajú a veriaci sa chcú zúčastniť na kostolnom speve. Aj spev musí byť dôstojný a primeraný tomuto svätému cieľu. Najúčelnejší, najkrajší a teraz všeobecne predpísaný cirkevný spev je takzvaný *Gregorián*, pomenovaný po sv. Gregorovi Veľkom, pápežovi, ktorý tento spôsob spevu zaviedol. Gregorián je latinský spev jednohlasný a jednoduchý, vyjadrujúci kresťanskú zbožnosť a jednoduchosť. Spievajú ho sbory, ale i veriaci sa ho môžu ľahko naučiť. Keď bohoslužby nie sú priamo spojené so spevom, ako je napr. spievaná omša, kde na latinskú intonáciu kňaza sluší sa pokračovať latinským gregoriánom, ale sa slúži tichá omša, vtedy sa uplatňuje ľudový spev kostolný v materinskom jazyku. Tento spev vyviera z národnej poézie náboženskej. U nás máme všeobecne nariadený Jednotný spevník, vydaný Spolkom sv. Vojtecha

Ináč hlavné zásady nielen cirkevného spevu, ale i hudby podľa predpisov sv. Stolicy sú tieto: 1. Cieľom spevu musí byť sláva Božia. 2. Spev musí byť svätý, umelecký a všeobecnej potrebe vyhovujúci. 3. Vzor cirkevného spevu je Gregorián. 4. Môže sa užívať aj polyfonný spev klasický podľa vzoru Palestrínu. 5. V cirkevnom speve nesmie byť nič profánneho alebo divadelného. 6. Moderné koncertné výkony sú nie spôsobilé pre kostol. 7. Reč cirkevného spevu je latinská, obradná reč. 8. Sóla majú byť výnimkou. 9. Ženské zpravidla sa nemajú pripustiť do sboru, soprán majú spievať deti. 10. Speváci podľa možnosti majú byť v cirkevnom rúchu, v talári. 11. Spev a obrady sa môžu sprevádzať hrou na orgone, ale nie tie čiastky, ktoré spieva kňaz. Orchester sa povoľuje len vo zvláštnych prípadoch. Klavír je vylúčený. 12. Spev a hudba nesmú predĺžiť zbytočne

trvanie bohoslužieb. 13. V seminároch sa musí cirkevný spev starostlivo vyučovať. 14. Podľa možnosti nech sú všade školy pre kostolný spev. 15. V rámci liturgiky sa musí poukázať na tieto zásady.

Meditácia o liturgii.

1. Liturgia je vec Božia, preto sa musí robiť svedomite a so zbožným srdcom. Treba naplniť všetko opravdivým duchom katolíckym, aby sa nám ešte aj najmenší obrad kostolný stal prameňom z Boha. To dodáva pôvab a milotu našim kostolom, našim bohoslužbám, že Cirkev nájde na každý náš vznešený cit primeraný posunok a pre každú našu šľachetnú a svätú myšlienku osobitný obrad. Tak sa môžem stať aj ja súčiasťou bohoslužby, keď si dám záležať na týchto obradoch, keď sa stanem horlivým zastancom liturgického pohybu. Veď liturgia je poklona Bohu, poklona Spasiteľovi sviatosťnému a je najkrajším vyjadrením nábožného ducha.

2. Úradná reč Cirkvi je latinská. Tak sa slúži omša po celom svete. Aká je v tom sila! Všade tie isté, osvedčené a posvätné slová, všade tie isté výrazy a všade tie isté obrady až do posledného pohybu. Aká je tu jednotnosť. Keď chodím v cudzine a vstupujem do katolíckeho kostola, hneď sa cítim doma, lebo zneje tam tá istá reč, ako doma, tá istá cirkevná materinská reč, toľkými už storočiami posvätená a užívaná. A porozumiem jej, či som sa učil latinsky, či nie. Tu sú naše dobré modlitebné knihy, tu sú naše preklady, a tak môžem sprevádzať každý obrad s najväčšou pozornosťou.

3. Starám sa aj sám o to, aby náš kostol bol čistý a pekný, aby oltár bol ozdobený. I ja chcem byť doma pred oltárom, i ja venujem, čo môžem, pre dôstojný vývin našej krásnej liturgie. Na väčšiu slávu Božiu!

Katolícka akcia.

Účasť veriacich na kňazskom apoštoláte.

V Starom zákone na počiatku rodičia obetovali Bohu každého prvorodeného syna; ten sa musel stať kňazom. Neskôr kmeň Leviho sa venoval bohoslužbe. Členovia tohto kmene zadovážovali všetko, čo patrilo k obetiam a k udržiavaniu svätyne Pánovej. Leviti boli bohoslužobným personálom. V kresťanských rodinách sa už od začiatku udomácnil krásny zvyk, že aspoň jedného z chlapcov vychováli za kňaza. Tak skoro každá rodina bola zastúpená aj v kňazskej službe, dala aspoň jedného člena Bohu. Na Slovensku ešte aj dnes panuje táto zbožná obyčaj. Rodiny sú takto i svojimi členmi spojené s Cirkvou. Pravda, je to možné len tam, kde podľa kresťanských zásad a mravov rodina je mnohočlenná, a tak môže rodina postrádať aspoň jedného svojho člena a venovať ho Bohu. Tak sa stará dobrá katolícka rodina o kňazský dorast.

Ale dnes rodina sama už nemôže dať toľko kňazov, ako kedysi. Ieho kňazská práca je veľká a rozvetvená, a na druhej strane mnohočlenná rodina je vždy zriedkavejšia. Jednotlivci sami musia vstúpiť do akcie, do činnosti po boku kňaza, aby takto aj oni mali účasť na veľkej apoštolskej práci, keď už oni sami sa nemohli stať cirkevnou osobou, ani členom rodiny nemohli postaviť do tejto práce.

A je to vždy krásna myšlienka a uspokojuje človeka, že zo svojej práce a schopnosti môže jednu čiastku, podľa možnosti najsrdečnejšiu, venovať Bohu. Stvoriteľ iste požehná potom aj ostatné práce a starosti človeka, keď on aspoň jednu čiastku venuje veci Božej.

Doteraz mnohí veriaci sa uspokojili aj s tým, že boli členmi voľaktorého katolíckeho spolku a napomáhali ako členovia jeho ciele. Dnes už ani toto nestačí. Každý katolík by mal mať osobitnú a priamu účasť na apoštoláte katolíckej hierarchie. Spolky majú svoje pekné úlohy, ale Cirkev chce, aby každý

katolík a každá katolíčka i životom i prácou i starostlivosťou svojou mali účasť na celej veľkej a zodpovednej práci, ktorú musí konať kňaz.

Že je dnes toľko ľahostajných ľudí a že sa tak šíri neverecivno, to je preto, lebo sa katolíci sami nestarajú mnoho o šírenie evanjelia, všetko sverili na kňazstvo, — a kňazi na seba ponechaní, nestarali vykonávať veľké poslanstvo Kristovo.

Preto povoláva ustavične sv. Otec aj laikov, svetských katolíkov do práce, do katolíckej akcie, aby zachránili seba i detky svoje, budúce generácie pre Cirkev, a aby odložiac svoju vlastnú ľahostajnosť voči veciam cirkevným, aj sami sa viacej starali o vlastný náboženský život a duševnú spásu. Kňaz, najmä vlastný duchovný, najlepšie poradí každému z nás, ako sa má zúčastniť na apoštoláte svätej Cirkvi.

Nebol by som dobrý katolík, keby som nebol za Katolícku akciu. Preto táto knižka nie je len modlitebná kniha, ale aj kniha katolíckej práce.

Meditácia o katolíckej akcii.

1. Ja sa skutočne nemôžem uspokojiť s tým, že sa modím, že konám svoje predpísané náboženské povinnosti. Kristus žiada odo mňa viac. On chce, aby som za jeho Cirkev aj pracoval. Veď celá Cirkev je pre mňa a pre nás všetkých, aby sme tento život dôstojne prežili, aby sme mali pre tento tak hmotný život aj duševné rámce, aby sme vedeli a cítili, že sme viac než rozmýšľajúce zvieratá, že sme povedomými tvormi Boha a príbuznými anjelov Božích. Ako sa neuspokojím doma, keď len sedím a vidím, ako pracujú za mňa a za moje pohodlie iní, a preto aj sám sa pričním, aby som mal účasť na dobre zariadenej domácnosti, — tak ani v duševnom živote sa nemôžem uspokojiť s tým, že iba pozorujem ako kňaz a k nemu pridružení horlivci pracujú za Krista, za Cirkev a za kresťanské smýšľanie. Musím sa dať do práce aj sám, aby som mal účasť na najkraj-

šej úlohe sveta a života: spasíť Iudí, spasíť seba a svoju rodinu!

2. Láska je vynaliezavá. Každý sám od seba najlepšie vycíti, kde a čo má robiť pre dobro Božej veci. Ale práve táto láska k Bohu a k všetkému, čo je Božie, musí byť najsamprv vo mne, aby som prišiel na myšlienku, pracovať apoštolsky a nielen pre seba a pre svetské uznanie. Bože, viem, že Ty si mi daroval tento život, — i ja chcem Tebe z neho darovať to najlepšie a najšťachtnejšie: prácu a starosť o večné blaho Iudí, za ktoré ešte aj Ty si opustil nebo. Chcem pracovať v Katolíckej akcii. Daj, aby som tejto svojej krásnej úlohe dobre porozumel.

Práca v Katolíckej akcii.

Katolícka akcia je apoštolská starosť veriacich o spásu duší. Táto starosť je pôvodne sverená na kňaza, ako duchovného pastiera. Katolícka akcia povoláva aj veriacich laikov na súnnu pomoc v duchovno-pastierskej práci, v pastoraácii. Táto práca sa koná pod dozorom biskupa, veď je to hierarchický apoštolát — teda aj Katolícka akcia sama je účasť laikov na hierarchickom apoštoláte cirkvi svätej. Pastorácia v podstatnom smysle slova je: vysluhovaním sviatostí viesť Iudí ku Kristovi. V katolíckej akcii sa teda i veriaci starajú o to, aby všetci katolíci užívali tieto samým Spasiteľom určené prostriedky duševnej spásy a milosti, a aby Iudia mali z nich čím väčší osoh, — Boh čím väčšiu slávu.

A tak podľa sviatostí rozdeľujeme prácu v Katolíckej akcii.

1. *Krst je nový život človeka v Bohu.* „Ak sa niekto narodí z vody a z Ducha Svätého, nemôže sa dostať do kráľovstva Božieho!“ (Jn 3, 5). Preto vyslal Kristus apoštolov do celého sveta, aby učili národy a krstili ich. To je teda prvotná apoštolská práca i dnes, učíť národy, získavať ich Kristovi a krstiť. To je *propagačná akcia*, alebo *misijná akcia*.

2. *Birmovanie je povedomý, silný život človeka v Bohu.* Apoštol hovorí: „A Boh nás s vami upevňuje v Kristovi a nás aj pomazal. On nás označil svojou pečatou a dal nám do srdca závdavok Ducha“ (2 Kor 1, 21—22). Každá práca, každá akcia je vtedy povedomá a silná, keď je pripravená a dobre organizovaná. Katolícku akciu treba tiež pripraviť a organizovať, — to je organizačná akcia.

3. *Eucharistia je plný život človeka v Bohu.* V nej prijímame Spasiteľa. „Z jeho plnosti sme my všetci obsiahli, a to milosť za milosťou“ (Jn 11, 16). To je vrchol a cieľ Katolíckej akcie, aby každý z nás sa stal eucharistickým človekom, žijúcim z Boha sviatostného. Preto musíme každého priviesť do kostola a k poklone. To je eucharistická akcia.

4. *Pokánie je obnovený život človeka v Bohu.* „Obnovte sa vo svojom smýšľaní, a oblečte si nového človeka, stvoreného podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti“ — napomína Apoštol (Ef 4, 23). Obnoviť treba nielen seba, ale všetkých, čo okolo nás žijú, ba celú spoločnosť. Všetko obnoviť v Kristovi, najmä mládež a verejnosť, tamtú v školách a spolkoch, túto v tlači. To je osvetová akcia.

5. *Pomazanie je večný život ako zorný uhol človeka v Bohu.* Sv. Peter hovorí: „A Boh, nadovšetko milostivý, ktorý vás skrze Krista Ježiša povolal do svojej večnej slávy, nech vás po tomto krátkom utrpení zdokonalí a utvrdí, posilní...“ (1 Pt 5, 10). Treba pomáhať chorým a chudobným vždy len pod týmto zorným uhlom večnosti. To je charitatívna akcia.

6. *Kňazstvo je apoštolský život človeka v Bohu.* Skrze Ježiša Krista „sme prijali milosť apoštolského poslania pre všetky národy, aby sme ich viedli k poslušnosti viery, na oslávenie jeho mena. A medzi nimi ste aj vy, povolani Ježiša Krista“, tak píše sv. Pavol (Rim 1, 5). Tento apoštolát je sverený predovšetkým na sv. Otca a na biskupov s ním spojených, ako

na nástupcov apoštolov, teda na hierarchiu, na posvätenú cirkevnú správu. Biskupi a kňazi majú prvé poslanie slúžiť viere, oni sú za toto poslanie zodpovední a na toto poslanie vyučení a vysvätení. Preto, keď máme účasť na tomto apoštoláte, musíme sa spravovať radou svojich duchovných otcov a podľa pokynov sv. Stolice a biskupských nariadení. To je hierarchická akcia.

7. *Manželstvo je sociálny život človeka v Bohu.* „Čo teda Boh takto spojil, človek nech nerozlučuje“ (Mt 19, 6). Treba chrániť rodinnú čistotu a jednotu, spoluprácu všetkých stavov v spoločnosti, pokoj medzi národmi a starať sa o spravodlivé rozdelenie zemských majetkov medzi ľuďmi, aby bol vždy pokoj Kristov v kráľovstve Kristovom. To je sociálna akcia.

Z týchto posvätných apoštolských akcií sa skladá Katolícka akcia. Už z tohto rozdelenia vidieť, že práca, konaná v Katolíckej akcii, je úzko spojená so spásou duší, a preto je bezpodmienečne potrebná. Keď sa od nej odľahujeme a ponechávame celú farchu dušpastiersku len kňazovi, berieme na seba veľkú zodpovednosť za tie škody a straty, ktoré iste utrpí Cirkev a spása ľudí preto, že naša účinnosť vyslala. Lebo v apoštoláte práca každého človeka môže byť dôležitá.

Propagačná akcia.

Kristus nás spasil, ale nespasí nás jednotlivcov — bez nás. Musíme sa pričiniť sami, aby sa Kristus stal pre nás životom a prameňom z Boha. A tiež my sami sa musíme starať o to, aby aj k nevedomým prišlo svetlo evanjelia a aby aj oni boli vo viere Kristovej uspokojení a blažení. Je to nielen príkaz Kristov, ale aj príkaz lásky k Bohu a bližnému. Ak propagujeme každú dobrú vec a myšlienku, musíme propagovať aj najvznešenejšiu a najpotrebnejšiu vec, vieru katolícku. Musíme ju stále obnovovať v sebe i medzi našimi veriacimi spolubratmi a sestrami, musíme jej získať tých, čo svojou ľahostajnosťou a agi-

táciou nepriateľov náboženstva viere svojej sa odcudzili, a konečne musíme sa starať o pohanov, aby sa stali kresťanmi. Tak celý misijný apoštolát má trojaké pole činnosti: sväté misie, domáce misie a pohanské misie.

Sväté misie sa konajú občas po našich farnostiach na obnovu náboženského života. S takými misiami osobitne zaoberajúci sa kňazi, misionári, rehoľníci alebo svetskí kňazi, burcujú svedomie naše po celý týždeň, ľudia vykonajú svoju dôkladnú spoveď a prijímajú Svätosť Oltárnu. Bez takýchto svätých misií nijaká farnosť neobstojí, lebo ľudia ochabujú a jednotvárnosťou aj v povinnostiach duševných sa oslabuje horlivosť. Misijný apoštolát laikov sa stará o to, aby sa tieto misie všade s úspechom konaly, pomáha farárom, aby každý bol účastný na takejto milosti.

Domáce misie sa konajú medzi tými kresťanmi, ktorí sa odcudzili svojej viere. To je dnes najťažšia apoštolská práca. Mylné náuky, mylné chápaná národná sláva sa usilujú nahradiť kresťanský svetový náhľad svojimi teóriami pod satanským titulom, že tento svetový náhľad škodí vraj spoločnosti a odporuje najvyšším cieľom národným. Tak sú dnes tisíce a tisíce kresťanov odcudzení Cirkvi a svojej viere a prakticky hovejú modernému pohanstvu. Týchto treba najprv znova získať pravde Kristovej. Kňaz práve pre svoje postavenie nezmôže túto obrovskú úlohu. Apoštolského ducha laici, mužovia a ženy, mladí ľudia i starší, musia sa obetovať tejto práci a ísť od človeka k človeku, presviedčať, vysvetľovať, učiť a oduševňovať. To sú domáce misie, lebo sa konajú doma, medzi kresťanmi, ktorí sa spohanšťujú. Táto misia má rozličné cesty a metódy, má naporúdzi prednášky, noviny, rozhlas, osobný vplyv, kiná a divadlá, cestovania, slovom musí použiť všetky prostriedky, ktoré používa nepriateľ našej viery.

Pohanské misie sa konajú medzi národmi ešte nepokrstenými. Väčšina ľudí žije v pohanstve ešte i dnes. Naši obetaví misionári pracujú po všetkých

končinách sveta. Treba čítať misijné časopisy, v nich sa javí táto záslužná a apoštolská práca vo svojom pravom svetle. Ročíte tisíce a tisíce nových kresťanov pribúdajú a tvoria novú nádej Cirkvi svätej. Bez misijného apoštolátu by bola táto práca na misiách nemožná. Je to okrem nábožnej práce aj kultúrna práca, ktorú musí podporovať každý vzdelaný človek. „Dielo šírenia viery“ sdrúzuje veriacich na podporovanie tejto veľkej úlohy Cirkvi, „Dielo destinstva Ježišovho“ vzbudzuje záujem našich maličkých o svojich nepokrstených vrstovníkov. Je to apoštolát v pôvodnom slova smysle.

Meditácia o misijnom apoštoláte.

1. Veru, veľká je to nepríстойnosť, že niekedy sa tak starám o pohanské misie a zabúdam na to, že aj vo mne sa vzťahujú pohanské myšlienky. Bože, veď je to u nás akási hriešna móda povedať si a povedať iným: ja, inteligentný človek, to náboženstvo natoľko nepotrebujem, lebo sa viem spravovať aj bez neho, — ale nevzdelaný človek a chudoba ho potrebuje, preto Cirkev podporujem... Je to falošné smýšľanie a veľký sebaklam! Bez viery aj inteligent práve tak chodí na nesprávnych cestách a blúdi, ako pohan. Ba viac: iste inteligent-neverec alebo aj ľahostajný je v mravoch svojich horší než pohan, ktorý sa predsa usiluje zachovať zákon prírody. Nebuďme farizejmi. Boh nepotrebuje podpory nafúkancov, ale ich tresce. Najsamprv sa pokorme sami pred Bohom, dajme do poriadku svoju dušu a potom sa starajme aj o duševnú spásu iných. To je správna cesta a dobrý poriadok. Každá dobre zriadená láska sa začína u seba. Tak musím rozmýšľať aj ja. Milovať musím svoju dušu a svoju spásu pre Boha, a potom spásu iných, ako spásu svoju — tiež pre Boha, pre Ježiša. Misia sa začína u seba!

2. Bolí ma nesmierne, keď vidím okolo seba ináč dobrých ľudí, ktorých ľahostajnosť alebo okolnosti odcudzili od viery. Čo ma po nich? — myslím si a

chránim svoju pohodlnosť. Veď mnoho ráz ten neverec alebo ľahostajník je mojím predstaveným. „Čo ma po nich...“ — to je nepekne stanovisko a musím ho zmeniť. Už to, že ma bolí ich nežičlivý postoj voči môjmu kresťanskému presvedčeniu, dokazuje, že nie je mi predsa všetko jedno, či sú veriacimi ľuďmi alebo nie. Už keď len v duchu si žiadam, aby aj oni prišli k pravde, aj to je dobre. Kiežby som mal v sebe apoštolského ducha, aby som sa všetkým možným spôsobom, modlitbou, príkladom, slovom a činom pričinil o obrátenie tých, na ktorých mám vplyv! Získať ľudí Kristovi, aký to uspokojujúci pocit, aké to šlachetné konanie povinnosti!

3. Viera je veľká milosť. Dáva celému životu smysel. Bohatstvo a sláva môžu znamenať aj nešťastie, prázdnotu. Ale keď niekoho aj oblažujú, je to len dočasné a nedostatočné. Jedine viera vyplňuje život, a to viera pravá, Kristova, spasiteľná. A ako málo ľudí zo všetkých má v sebe túto vieru! Ale kto ju raz má, kto každodenne prežíva duševný pokoj a radosť z náboženského života, ten ju musí dožiť aj iným, ten vďačne obetuje všetko, čo môže, aby aj iným umožnil blaženosť viery a istotu spásy. Každá radosť a blaženosť sa rozlieva a chce uchvátiť celý svet. Preto má misijný apoštolát toľké úspechy. I ja musím pocítiť radosť duševného života, i ja sa musím pričiniť, aby sa pravá viera šírila vo svete, ako teplý prúd lásky v ľadovom mori odvekého pohanstva.

Modlitba za misijnú horlivosť.

Pane Ježišu Kriste, Bože večnej spásy! Ty si poslal apoštolov svojich, aby učili a krstili všetky národy. Ty chceš, aby Tvoja spasiteľná krv a obeta priniesla všetkým dušiam večnú blaženosť. Prosím Ťa, Pane môj, nadchň aj moju dušu, aby som precítil Tvoju neopísateľnú túžbu po dušiach, daj, aby

som mal v získavaní duší pre svätú vieru takú horlivosť, ako Tvoji svätí misionári, ktorí veľkodušne volajú k nebesám: Daj nám, Bože, duše a všetko ostatné si ber! Viem, že som slabý, viem, že mnoho nevládzem ani telesne ani duševne, ale predsa pomôž, aby som aspoň jednu jedinú dušu získal pre Teba, aby aspoň jeden človek bol pokrstený mojou zásluhou alebo na môj príhovor, aby aspoň jedna duša napravila sa mojim príkladom! Aj tá jedna jediná duša má pred Tebou neoceniteľnú hodnotu, a preto aj získanie jednej duše pre nebo je iste takou zásluhou, ktorá mi môže vyprostredkovať veľkú milosť konečného vytrvania a smrti v stave posväcujúcej milosti.

Daj mi, Majstre najsvätejší, daj mi úprimnú horlivosť v rozširovaní viery svätej, aby som nechýbal nikde, kde sa dá voľačo vykonať pre svätú vec misijnú, daj, aby som aj tu medzi svojimi bol apoštolom modlitby a príkladu, daj, aby som bol aj pred ľahostajnými apoštolom katolíckeho presvedčenia. Pošli Ducha svojho svätého, aby mi zapálil srdce pre túto svätú horlivosť, lebo Ťa milujem, Pane, a milujem pre Teba spasenie každej duše na svete. Amen.

Modlitba ku sv. Terezke Ježiškovej za misie.

Svätá Terezka Ježiškova, Ty mocná ochraňkyňa všetkých katolíckych misií, oroduj ustavične za našich dobrých misionárov, ktorí tak horlivo pracujú medzi pohanmi a neľutujúc nijakej obety, hľadajú nové duše pre Spasiteľa. Oroduj aj za milé sestričky, ktoré ďaleko od svojej vlasti venujú sa pohan-ským rodinám a dieťkam, aby ich priviedly ku Kristovi. Modli sa a neustávaj modliť sa za všetkých katechétoch, katechétky a za všetok pomocný perso-

nál v ďalekých misiách po všetkých krajoch širokých oceánov. O otvor svoju požehnanú náruč a rozdávaj svoje nebeské ruže týmto udatným apoštolom šírenia viery Kristovej, vyprostredkuj im veľa milostí, zdravia a sily, obetavosti a zriekania aj naďalej, aby konali úspešne svoje veľké dielo. Vi zo svojich duševných ruží svieže vence víťazstva a blaženosti tým, čo sa obetovali práci misijnej a zriekajúc sa pohodlia a vlasti, šli ako Kristovi poslovia do ďalekého cudzieho sveta.

Nám ostatným, ktorí doma, uprostred rodín svojich pozorujeme túto obetavú a úmornú prácu misiónársku, vymodli, ó spanilá svätica misijná, veľké porozumenie pre dielo propagovania viery a horlivosť na podporovanie misijnej akcie. Prinášaj naše skromné modlitby za misie k trónu Najvyššieho, aby On, Tvorca náš, milostivo vyslyšal naše vzdychy a dožičil pohanskému svetu prístup do blaženej večnosti. Amen.

Organizačná akcia.

Každá úspešná práca musí byť dobre rozdelená a organizovaná. Tak aj katolícka akcia.

Kňazstvo sa dlhé roky pripravuje na sväté povolanie a čím viac sa pripravuje, tým je súcejšie pre službu Božiu. Nakoľko Katolícka akcia je účasťou nekňazov na apoštolskej práci, musia sa aj svetskí apoštoli dôkladne pripraviť na svoj apoštolát. Preto je dôležité, aby svetskí horlivci boli náležite poučení v katolíckom náboženstve a vo všetkých spôsoboch horlivosti. Okrem toho každý laický apoštol musí mať v sebe obetavého a zbožného ducha. Bez tejto dvojakej prípravy, náukovej a duševnej, nikto sa nemôže stať horlivcom za Božiu vec. Preto sa starajú biskupi, aby veriaci boli poučení o Katolíckej akcii a aby z katolíckej pospolitosti čím viacerí dobrehého ducha veriaci hlásili sa do práce apoštolátu.

Duch katolíckych zásad vyžaduje, aby práca v Katolíckej akcii rozdeľovala sa podľa stavov a pohlavia. Bunka katolíckej práce je farnosť. V každej farnosti si najhorlivejší veriaci utvoria tieto pracovné spoločenstvá: katolícki muži, katolícke ženy, katolícki mládenci a katolícke dievčatá, už zo škôl vyšli. Tu nerozhoduje počet, ale duch a horlivosť, lebo sedem horlivých je viac hodno než sedemdesiat sedem ľahostajných, ktorí sa len naoko prihlásili. Katolícka akcia je predovšetkým práca, a nie zápis alebo členstvo, v druhom rade apoštolát, ktorý vyžaduje zvláštne schopnosti a akési povolanie. Aj Kristus Pán si vyvolil iba dvanástich, a neposielal všetkých ľudí okolo seba šíriť evanjelium. V mestách si utvoria najlepší vysokoškooláci študenti svoje mužské a ženské apoštolské kluby v Katolíckej akcii. Inteligenti majú osobitné úlohy v Katolíckej akcii a majú si prácu rozdeliť tiež podľa stavovských záujmov a podľa pohlavia.

Tieto spoločenstvá pracujú podľa pokynov duchovného správcu. Hierarchia je takto zastúpená aspoň radou a svojimi pokynmi. Ale ináč je Katolícka akcia práca svetských, a nie kňazov.

Na farských poradách Katolíckej akcie sú zastúpené všetky stavy a pohlavia. Tu sa ustáli a rozdelí najsúrnejšia práca.

Farské katolícke akcie mužov sa sdružujú v Diecezálnu akciu katolíckych mužov, ktorej biskup prideli diecezálneho duchovného radcu. Tak robia aj ženy, mužská a ženská mládež. Na diecezálnej porade sú zástupcovia podľa fár alebo dekanátov. Vrcholnou reprezentantkou a hybnou silou celej Katolíckej akcie v krajine je Ústredná rada s ústredím, technicky a osobne vystrojeným, kde pod dozorom biskupského sboru sa vybavuje agenda, dávajú sa potrebné pokyny a nariadenia, registruje a rozdeľuje sa práca, robia sa štatistiky, organizujú sa veľké cirkevné podniky, spravuje sa charitatívna práca, politický vplyv a katolícke školstvo, a kde sa redigujú časopisy osobite pre každý stav a pohlavie. Organizovanie Katolíckej akcie a jej špeciálne úlohy sa

menia podľa krajín a podľa postavenia Cirkvi v jednotlivých štátoch.

Katolícke spolky sa musia postarať, aby zpomedzi svojich členov vychovávaly Katolíckej akcii čím viac a čím horlivejších laických apoštolov. Ale aj ináč svojím členstvom napomáhajú každú prácu, konanú v Katolíckej akcii.

Najmä Mariánske kongregácie rozličných stavov sú výbornou školou a spoľahlivou výchovou pre svetských horlivcov. Taktiež tretie rády našich reholí.

Katolícki vodcovia národných spolkov a ustanovizní sa majú postarať o to, aby tiež mali svojich osobitných duchovných, ktorí s pomocou horlivých členov pestujú v uniformovaných sboroch nábožného ducha v smysle Katolíckej akcie.

Uskutočnenie a udržiavanie tohto organizovaného poriadku je tiež apoštolskou činnosťou a všetky výdavky vecné a osobné tohto organizačného apoštolátu musia znášať všetci veriaci bez ohľadu na to, či sa aj činne zúčastnia na Katolíckej akcii alebo nie. Svetský apoštol alebo svetská apoštolka práve tak pracuje za ostatných veriacich, ako kňaz za svetských, preto si zasluhujú, aby sme ich prácu umožnili a podporovali. Katolícka akcia je dnes už nielen žiadosťou sv. Otca, ale aj povinnosťou každého katolíka. A keď sa na nej nemôžeme zúčastniť činným apoštolátom, musíme na ňu obetovať aspoň svoju príslušnú a spravodlivú daň.

Meditácia o jednote horlivcov.

1. Zlý duch tak máva svoje obrovské úspechy vo svete, že rozdeľuje katolíkov na rozličné záujmy, národnostné, politické a stavovské. Tieto záujmy sú ináč potrebné a dobré, ale mnoho ráz sú zveličené a jednostranné. V katolíckych veciach by mala byť medzi nami vždy jednota a jednomyseľnosť, veď ide o najhlavnejšie veci. Keby katolíci všetkých ná-

rodov, politických strán a stavov aspoň v zásadných veciach držali spolu, vec viery by všade triumfovala. Musím sa aj ja pričiniť, aby medzi obyvateľmi aspoň v uplatňovaní katolíckych zásad bola jednota. Treba na to iba taktné konanie a trochu porozumenia pre rozličné smýšľanie ľudí.

2. Mnoho kazí v organizovaní katolíckej práce osobná márnomyseľnosť. Mnohí ešte aj z tých horlivejších si myslia, že niektoré veci môžu len oni sami prekonať. Nazdávajú sa, že bez ich účasti by sa všetko zrútilo. Sú žiarliví ešte aj na prácu a závidia inému, keď ten viac vykoná než oni. Preto prekážajú iným v práci, pohŕdavo sa o nich zmieňujú. Joj, to sú slabé duše, nevychované pre kráľovstvo Božie, tým menej pre apoštolát. Kristov duch každého volá do práce, a to do nezištnej práce, z ktorej netreba čakať osobnú slávu a osobnú odmenu, ale jedine slávu Božiu a spásu duší. Pyšní a vlastnou slávou naplnení ľudia nepatria do Katolíckej akcie a do náboženskej organizácie. Možno, že aj ja sám musím krotiť svoje ambície, aby netrpela ujmu vec Božia. „Duše mi daj, Pane, a ostatné preč ber!“

3. Bez poriadku niet práce úspešnej, preto organizovanie Katolíckej akcie je práve také potrebné, ako práca sama. Kto teda mnoho hovorí o Katolíckej akcii, ale ju neorganizuje pre hmotnú úzkoprsosť, ten mláti prázdnu slamu. Sláva Božia sa nestavia zo slov, ale z činov.

Modlitba za katolícku jednotnosť.

Bože! Ty nás Duchom svojím svätým osvecuješ a dávaš nám sily, aby sme skrotili svoje osobitné žiadosti, — daj nám milosti svojej, aby sme za Tvoju svätú vec horlili všetci bez rozdielu záujmov osobných. Nech je nám všetkým jedinou veľkou smernicou Tvoja sláva a Tvoja najsvätejšia vôľa. Aký

to trest pre nás, že kým naši nezičlivci i pri svojich rôznych záujmoch sa vedľa síst a viesť proti nám spoločné akcie, zatiaľ my katolíci ideme zväčša každý svojou cestou, a preto vo verejnom živote značíme tak málo, alebo aspoň oveľa menej, než by sme mali znamenať. Bože, buď nám milostivý! Odstráň z našich kruhov každú márnomyseľnosť, každú neodôvodnenú ctibažnosť, každý ukrývaný hmotný záujem tam a vtedy, kde a kedy ide o vec našej viery, o Katolícku akciu, o katolícky záujem.

Svätý František Asiský, ty mocný ochranca Katolíckej akcie, ktorý si vedel skrotiť aj najzatejšších súperov a svojou príkladnou skromnosťou a dobrovoľnou chudobou získal si toľko duší pre katolícku prácu a obetavosť, modli sa za nás, aby sme všetci hľadali len väčšiu slávu Božiu a neodfahovali sa od nijakej spoločnej práce v záujme našej svätej viery a spásy svojich spoluveriacich.

Všetci svätí Boží, ktorí v takej krásnej jednote oslavujete Boha vo večnosti, orodujte za nás, aby sme aj my tu boli jednotní v hájení svojej viery a v práci za svoje katolícke náboženstvo. Vymodlite nám horlivosť a kresťanské dorozumenie. Amen.

Eucharistická akcia.

Kto sa vie pokloniť sviatosťnému Ježišovi, kto sa vie úprimne pomodliť pred svätostánkom, kto vie pozdvihnúť vierou svoj zrak ku svätej Hostii, kto vie prijímať Boha vo Sviatosti oltárnej, a to hodným a kajúcnyim srdcom, — to je dobrý katolík a statočný kresťan. A úloha Katolíckej akcie je, aby takýchto katolíkov bolo čím viac, väčšina, podľa možnosti všetci vo farnosti.

Úcta a láska ku kostolu, zasvätenie nedele a sviatku, ozdoba kostola, oltárov a všetkého, čo k bohoslužbe patrí, zadováženie všetkých potrebných vecí kostolných, starosť o večné svetlo, usporiadanie šty-

ridsaňhodinovej poklony, — to všetko patrí do eucharistickej akcie.

Najmä dôležitý je liturgický apoštolát, ktorý sa usiluje o to, aby každý veriaci poznal text omšových modlitieb, aby mal porozumenie pre svätú liturgiu, aby chlapci, ale aj dospelí vedeli miništrovať, a aby sa dôstojne spievaly liturgické piesne. Kostolný sbor spevácky, sbor miništrantov a ich správanie sa, ich šaty a vystrojenie, procesie a pobožnosti kostolné, vystrojenie hrobov na cintoríne, to je všetko starosť liturgického apoštolátu.

Stavba kostolov je už väčší podnik, ale veľmi súrny a dôležitý, ktorý je aktuálny najmä u nás na mnohých miestach. Liturgia sa môže rozvinúť len tam, kde je pekný a priestranný kostol. Kostol musí byť najväčšou starosťou a najkrajšou pýchou veriacich.

Meditácia o liturgickom apoštoláte.

1. Bože môj, ako by som rád konal aj sám tie sväte úkony kňazské. Ale nemám na to ani moci, ani povolania, veď som človek svetský. Aspoň urobím, čo so svojej strany môžem, aby tieto úkony, bohoslužby boli čím dôstojnejšie, čím dokonalejšie. Veď kňaz namiesto mňa obetuje svoju svätú omšu, miništrant namiesto mňa slúži a odpovedá kňazovi, cengáč ma upozorňuje, aby som vedel, ktorá čiastka sv. omše nasleduje, zvony ma volajú na omšu svätú, všetko slúži nielen Bohu, ale aj mne, môjmu duševnému spaseniu.

2. Milujem tento svoj kostol, kde sa schádzame, milujem ho ako domov svoj, ako svoj rodinný príbytok, milujem toto miestečko, kde sa zdržujem a odkiaľ sledujem sväte úkony. Milujem to červené svetielko večnej lampy, ktoré ma upozorňuje na prítomnosť Ježišovu. Milujem tieto oltáre, sochy na nich, obrazy a všetku krásu a cennosti, čo veriaci obetovali. Bože, daj, aby tento kostol, tento chrám Tvoj bol pre mňa vždy sviežim prameňom z Boha.

3. Milujem aj túto svoju modlitebnú a poučnú knižku, tento tlačенý prameň z Boha. Milujem ju, ako svojho verného kamaráta, ktorý mi chce len dobre a pomáha mi na ceste spásy a duševnej spokojnosti. Milujem túto knižočku, ako učiteľa a domáceho kňaza svojho, lebo ma vedie k Ježišovi, môjmu životnému Majstrovi. Nech ma On požehnáva, aj všetkých, ktorí túto knižku užívajú, aj náš Spolok sv. Vojtecha, čo mi ju do ruky dal.

Modlitba za horlivosť eucharistickú.

Pane Ježišu Kriste! Pevne verím, že si prítomný vo Sviatosti Oltárnej. Verím, že zo svojho svätostánku nás pozoruješ a nás očakávaš, aby sme k Tvojmu oltáru prišli pre svoje duševné dary, ktoré Ty v eucharistii rozdávaš. Ach, kiežby si ľudia uvedomili túto nekonečnú milosť, že Boh je medzi nami, že Ty nás osobne prijímaš v každú hodinu a v každom kostole, všade kde je postavený Tvoj malý stánok! Aká to potecha v tomto životnom shone, aké to posilnenie v našich každodenných ťažkostiach. Tak rád by som shromaždil okolo seba mnoho-mnoho duší, aby sme sa Ti spoločne a skrúšene klaňali. Aj urobím všetko možné, aby Tvoj príbytok v našom chráme bol sladkým domovom mnohých dobrých ľudí. Daj milostivo, aby som vždy pocítil sladkosť Tvojej prítomnosti, keď vkročím do kostola. Daj, aby som sa vždy ochotne pridružil k anjelom, ktorí okolo oltára pejú svoje nepočuteľné piesne nebeskej poklony. Pomôž i všetkým ostatným veriacim, aby sme sa milosťou Tvojou všetci stali jednou svätou rodinou okolo svätostánku Tvojho, aby sme sa úprimne tešili všetkým pobožnostiam, ktoré tu odbavujeme, a najmä aby sme živou vierou boli prítomní na svätých omšiach, v ktorých sa Ty sám

obetuješ za nás Bohu Otcu všemohúcemu. Nech sa stane Sviatosť Oltárna stredobodom môjho náboženského života, mojou posilou, ale aj najsladšou odmenou. Klaniam sa Ti, Ježišu môj! Ty si Boh môj, a všetko moje. Amen.

Osvetová akcia.

Prednášky, školy a tlač — to sú tri pramene a úlohy osvetovej katolíckej akcie. Ide tu nielen o negatívnu prácu, o obnovenie verejnosti v smysle kresťanskej morálky, ale aj o pozitívnu agendu, aby každý katolík konal svoje náboženské povinnosti, najmä aby celá farnosť do posledného člena sa riadne vyspovedala. Koľkých máme medzi sebou, čo sa už viac rokov nespovedali. Týchto treba priviesť do spovednice. Nie terorom, ale nenápadne. Potom koľkých máme, čo nemajú manželstvo v poriadku. Im treba vrátiť pokoj do svedomia. V mnohých prípadoch sa dá pomôcť. To je apoštolát kresťanskej lásky.

Pritom usporiadame prednášky, aby sa ľuďom otvorily oči duševné, aby videli krásy náboženského života, aby spoznali pravdivosť kresťanských mravných a spoločenských zásad. Tento prednáškový apoštolát vyžaduje mnoho starosti a obetavosti, lebo nestačí povolať prednášateľa alebo rečníka, ale treba sa postarať aj o propagandu, aby bolo prítomné príslušné obecnstvo.

Školský apoštolát je jeden z najdôležitejších. Bez katolíckych škôl ťažko preniká náboženské presvedčenie do spoločnosti, preto tento apoštolát všade udržiava a háji katolícke školy a kurzy; kde ich niet, tam ich zakladá. Do neutrálnych škôl zaviedie aspoň katechézky a paralelizuje činnosť nám neživých učiteľov. Stará sa, aby v obecných a školských knižniciach boli katolícke knihy. Bdie nad tým, aby školská mládež vykonala si nedeľnú a spovednú povinnosť a vôbec aby sa už čím skôr zapojila do náboženského života farnosti.

Tlačový apoštolát má široké pole. Veď tlač je zbraňou pravdy. Podporovať, propagovať a umiesťovať katolícke noviny, časopisy a knihy — to vyžaduje organizačnú a duševnú pohotovosť. Hlavné treba upozorňovať veriacich, aby nečítali ľahostajnú a nežičlivú tlač. Rozmýšľanie závisí od tlačiva, čo človek stále číta, najmä od dennej tlače. Tu teda treba vyvinúť nevšednú horlivosť, lebo nekatolícke noviny sú najnebezpečnejšou otravou aj pre katolícku inteligenciu, nielen pre pospolitý ľud.

Mravnú úroveň divadiel a filmov treba mať vždy na pozore a hneď zakročiť, keď dušiam kde-tu hrozí nebezpečenstvo. Musíme mať presné štatistiky aj o činnosti nám nepriateľských spolkov a akcií, do ktorých sa dá toľko našich ľudí zlákať. Kráľovstvo Božie má mnoho nepriateľov.

Rozhlas je dnes už tiež výborným propagačným prostriedkom na všetky strany. Apoštolát musí preraziť aj tu v dobro veci Kristovej. Neslobodno zabúdať ani na vysoké školy a univerzity. Katolícka akcia musí venovať výchove mladej inteligencie osobitnú pozornosť, lebo jednostranná vedecká výchova šíri ľahostajnosť a hmotárstvo.

To všetko sú veci, na ktorých má katolícky človek veľký záujem, a v ktorých si kňaz bez laických apoštolov nepomôže.

Meditácia o katolíckej osвете.

1. Katolícky osvetový apoštol musí byť dobre podkutý v každej otázke viery. Koľko času venujem na svoje samovzdelávanie, koľko kníh a časopisov prečítam, aby som bol vždy na úrovni času vo svojom povolaní. Nesmiem teda zanedbávať ani svoju duševnú úroveň. Nesmiem nechať svoju náboženskú vzdelanosť iba na stupni malého katechizmu. Keď je katolicizmus mojim presvedčením, tak si musím toto presvedčenie prehľbovať a rozširovať. Teologická veda nie je len pre kňazov, ale pre každého kresťana,

ktorý si nárokuje vieru rozumnú a opodstatnenú. V mojej bibliotéke musí byť aj malá knižnica náboženská.

2. Mnoho ráz náboženské predsudky alebo nepriateľské stanovisko k viere má príčinu iba v náboženskej nevzdelanosti. Bez vedomostí náboženských môže byť človek vysoko inteligentný, ale zostáva jednako len duševne nevzdelaným. Opravdivo inteligentný človek je aj duševne vzdelaný, vtedy je celým človekom v najkrajšom slova smysle. Takúto inteligenciu si žiadam aj pre seba, obojstrannú a nie polovičatú.

3. Kto chce vystupovať za dobré mravy kresťanske vo verejnosti, musí byť sám mravne bezúhonným. Preto dávam pozor na svoj súkromný život, aby som mohol byť príkladným apoštolom svojej viery všade, kde sa len zjavím. Moje slovo musí mať vždy katolícky prízvuk a musí z neho cvendžať oceľ presvedčenia a rozhodnosti. Iné svetové názory sa bezočive natiskajú, prečo by práve katolík musel byť zbabelcom?

Modlitba za nábožnú výchovu dietok.

Pane Ježišu, Ty si privinul k sebe dietky a poženával si ich, lebo vraj im patri kráľovstvo nebeské, — ó staraj sa i teraz o našu katolícku mládež, neopušť ju! Taká krásna je nevinnosť a úprimná viera našich dietok. Spasiteľu, daj nám dobré školy, daj nám dobrých učiteľov, daj nám oduševnených vychovávateľov a vychovávateľky, aby naša mládež rástla pre Teba a neopustila nikdy posvätné cesty zbožného života. Daj nám apoštolskú horlivosť, aby sme uhájili každé miestečko a každú školu, v ktorej panuje Tvoj duch, daj nám rozhodnej pracovitosti, aby sme všade zaistili našim deťom prístup k Tebe a k náboženskému vzdelávaniu. Dožič našim deťom

dobrého zdravia a jasného pochopu, aby sa uplatnili v živote a aby sa stali presvedčenými členmi Cirkvi našej katolíckej. Amen.

Modlitba za katolícku tlač.

Spasiteľ sveta! Čierny olej bezbožnej tlače chce vytlačiť z duší našich zlatý olej kresťanskej sily a povedomia. Zachráň nás v tejto záplave satanského tlačeneho papiera. Osvieť náš rozum, aby sme jasne videli, čo nám slúži na spásu a čo na skazu, posilňuj našu vôľu a vieru, aby sme vnímali iba to, čo pochádza od Teba a od duší Tvojou vierou osvietených. Nadchni svojim svätým Duchom mysliace a veriace duše, aby nám písaly články, časopisy a knihy. Ó Pane, daj, aby nevyschol tento bohatý prameň z Boha, katolícka tlač, daj, aby ona bola našim každodenným duševným pokrmom. Amen.

Charitatívna akcia.

Chorých a chudobných vždy budeme mať. O nich sa starať je našou kresťanskou povinnosťou. I svet to robí, každá spoločnosť to robí z oportúnnych príčin. My dobročinnosť musíme vykonávať z kresťanskej lásky, ktorá má vždy pred očami večnosť, spásu duší. Ako sa Cirkev nemôže zrieknuť nikdy svojich škôl a výchovných ústavov, tak sa bude vždy pridŕžiavať aj svojho charitatívneho poľa.

Chorých navštevovať, byť im na pomoci, mať starosť o ich telesné a duševné uzdravenie, — je prvou úlohou charitatívneho apoštolátu. Kto nemá ošetrovateľa, tam postaví seba alebo iného. Dietky chorej matky nesmú zostať bez dozoru a zaopatrenia.

Nemocnice — druhé pole. Zaopatrovanie sviatosťami, pohreby. Dobré čítanie pre chorých. Prvá pomoc, keď opustia nemocnicu.

Chudobných podporovať, — to má tisíce možností. I to treba organizovať. Ošatiť dietky, variť obedy.

Chudobínce a staroblnce udržiavať. Katolíci mávajú svoje vlastné sirotínce. Mnohočlenné rodiny napomáhať.

Divé manželstvá usporiadať.

Boj proti alkoholu a fajčeniu.

Zadovažovanie služby a práce. Starosť o robotníkov, sluhov a slúžky.

Väčšinu tejto činnosti majú vo svojich požehnaných rukách naše rehole, najmä sestričky. Treba si ich uctiť a podporovať. Ale preto ani svoju vlastnú charitatívnu povinnosť nezanedbávať.

Meditácia o charite.

1. Charita znamená lásku. Nie lásku smyselnú, ale lásku nezištnú, ideálnu, lásku pre Boha, pre Ježiša. V tejto láske išiel celý život Kristov. Spasiteľ miloval práve najchudobnejších a najbiednejších, pomáhal im, uzdravoval ich. Celé evanjelium je vzorom charitatívnej práce. A všade uzdravuje Kristus aj dušu, posilňuje aj vieru. I ja musím nasledovať Krista. Lahko je pomodliť sa vo svojej samote a nestarať sa o svet, — ale ťažšie je modliť sa ruženec na ceste ku chorému v zlom počasí, alebo obetovať svoj čas chudobným. Modlitba musí prejsť v skutky, — to je opravdivý kresťanský život. Nasledovanie Krista nie je len modlitba a chodenie do kostola, ale predovšetkým znášať kríž svoj a pomáhať ho niešť iným.

2. Dobro robiť musím aj tomu, kto mi nie je sympatický. Dobročinnosť nepozná osobné rozdiely. V každom vidím Krista, svojho brata, svoju sestru. A čím veľkodušnejšie konám, tým viacej cítim v duši svojej uspokojenie a vnútorné zadosťučinenie, že som vykonal dobrý skutok pred Bohom i pre svojho bližného. Dobročinnosť je aj dobrou penitenciou za naše hriechy.

3. Vo svetskej dobročinnosti je viac sentimentality než služby Bohu a človeku. Mnoho ráz svet narieka nad vtáčikom, ktorý má zlomené krídlo, —

a bezcítne obíde zúfaleho človeka. To je preto, lebo Iudia nehľadajú Boha, ale seba. Bože, daj mi aspoň trochu heroického ducha, aby som sa vedel odriekať svojho osobného pohodlia pre dobro iných!

Modlitba za charitatívnu horlivosť.

Bože náš milosrdný! My si nepomôžeme ani vedou ani technikou, — medzi nami bude vždy dosť biedy a dosť utrpenia. Ani chudoba, ani nešťastie, ani choroby nevymiznú. Takto nám dávaš v každý deň vedieť, že budeme vždy jednoduchými smrteľníkmi a že sme odkázaní vždy nielen na Teba, na Tvoje milosrdenstvo, ale aj na pomoc spolubližných. O daj, Bože náš, aby nás táto skutočnosť vychovávala na opravdivú duševnú pokoru a nezištnú lásku voči všetkým, ktorí trpia. Naplň srdcia naše opravdivým súcitom a ochotou pomáhať všade a vždy svojim núdzným a chorým bratom a sestrám.

Pane Ježišu Kriste, ktorý si prešiel svetom dobročinniac, daj i nám veľkodušnú charitatívnu myseľ, aby sme Ťa nasledovali na ceste obetavej dobročinnosti. My chceme sotrieť každú slzu, my chceme odiať každú nahotu, my chceme upokojiť každý hlad aby Iudia mali v Tebe ešte viac dôvery, a prišli k Tvojej svätej viere, tejto viere lásky a dobročinnosti, ešte silnejšie a vernejšie. Spasiteľu. Ty si nás miloval nadovšetko, až po drevo kríža, až do smrti si nás miloval, — dajže nám opravdivého, hrdinského, kresťanského smýšľania, aby sme podľa Tvojho príkladu a toľkých svätých ustavične činili skutky milosrdnej lásky, nielen v dobro zdravia a tela, ale aj v dobro nesmrteľných duší.

Blahoslavená Matka sedmobolestná! Oroduj za nás, aby sme s pomocou milosti Božej tíšili, uľavovali mnohé bolesti sveta na väčšiu slávu Syna Tvojho. Amen.

Hierarchická akcia.

Nič bez biskupa! — to je hlavné heslo každej Katolíckej akcie. Keď robíme Katolícku akciu, pomáhame biskupovi v jeho zodpovednej apoštolskej práci, preto môžeme pracovať len v jeho intenciách, len podľa jeho smerníc. On zas vykonáva nariadenia svätej Stolicy. Nijaká akcia nesmie byť bez duchovného poradcu, ináč prestáva byť katolíckou akciou.

Laický apoštolát pevne sa drží sv. Otca, jeho uznáva za svojho hlavného veliteľa. Žit s Cirkvou, ako so svojou láskavou matkou, žiť v nej a za ňu, — to je ideálom tohto apoštolátu. Neujde jeho pozornosti nijaká príležitosť, aby vždy preukazoval svoju oddanosť pápežovi. Pápežské jubileá, mena a korunovanie, všerky nariadenia a pápežské encykliky, putovanie do Ríma, preslovy sv. Otca — to sú príležitosti, keď sa ukáže opravdivá vernosť a láska k Rímu.

Diecezálny biskup je naším arcipastierom, ktorý sa robí nárok na našu lásku a pre jeho šlachetné ciele i na našu podporu. Naši miestni duchovní sú tiež nie menej odkázaní na naše porozumenie a pomoc. Laickí apoštoli sú priekopníci v každej dobrej veci a pravá ruka duchovno-pastierskej práce a starostlivosti.

Kňazský dorast sa musí starostlivo vychovávať pre vinicu Pána. Kňazské povolania musia zaisťovať apoštolskú prácu kňazskú. O toto má apoštolát osobitnú starosť. Každá farnosť musí mať klerika a kňaza Bohu a Cirkvi svätej. Treba podporovať najmä chudobnejších a nadanejších žiakov, ktorí cítia v sebe kňazské povolanie.

Nové farnosti zakladať, nové kostoly stavať je veľkou úlohou biskupa, ktorú bez laických apoštolov vykonať nebude môcť. Laické komisie zbierajú peniaze a postarajú sa o pozemky a podpory.

Vydržovať kostoly, fary a kňaza — to je vlastne tiež povinnosťou veriacich. Osobitná milosť je, keď tomuto cieľu slúžia pozemky alebo iné dávky, o kto-

ré sa ešte naši predkovia postarali. Ale ani v tomto prípade neprestáva povinnosť veriacich prispievať na cirkevné ciele. A tu zasa len hŕstka apoštolov spravuje sbierky a stará sa o to, aby pre nedostatok prostriedkov nijaká duševná úloha a nijaká bohoslužba ujmy netrpela.

A vôbec zastávať sa kňaza v každej spravodlivej a potrebnej veci, podporovať ho v boji za práva Cirkvi, hájiť jeho česť a autoritu, — to je tiež krásny apoštolát laikov.

Katolícka akcia sa musí postarať o to, aby prestalo také smýšľanie, ktoré pokladá kňazstvo a Cirkev za celkom oddelenú kastu ľudí, žijúcu len pre seba. Cirkev katolícka — to je spoločnosť veriacich s hierarchickým vedením. Cirkev — to sme my všetci dohromady, nielen kňazi a biskupi. Katolícka akcia je veľká pracovná rodina v Cirkvi katolíckej, ktorá má najkrajší a najšľachetnejší cieľ. Preto nebude v nej chýbať nijaký dobrý katolík, nijaká horlivá katolíčka. Čiastka našej starostlivosti patrí duševnej spáse.

Meditácia o hierarchii.

1. Kňaz má osobitné postavenie v spoločnosti. Všade, kde sa len zjaví, každý vie, že je tu reprezentant jedného svetového názoru, istých ustálených mravných princípov. Už šaty ho prezrádzajú, že nepatrí do pospolitosti občianskej, ale že je vyvolený zpomedzi nej, aby slúžil Bohu. A môže byť proti nemu čo aj celý svet, on stojí uprostred sveta ako signál, ako stĺp s nápisom, ktorý ukazuje správnu cestu. Ľudia nejdú touto cestou, ale stĺp stojí, a každý berie na seba zodpovednosť za svoje činy a cesty. Preto kňaz je potrebný v každej spoločnosti, ešte aj v tej nevereckej. Stačí, keď sa zjaví na ulici, keď ho vidia, keď o ňom vedia, že účinkuje.

Pápež a biskupi majú okrem blahodarného hlásania evanjelia a spravovania Cirkvi Kristovej aj tento význam v modernom svete. Sú živým svedomím sveta. Koľko hany a útokov musia pretrpieť, ale od-

strániť sa nedajú. Ja musím byť niekedy v ústraní, lebo ide o môj chlieb a postavenie. Kňazovo zastupovanie je práve to, aby nestál bokom nikdy, keď ide o útok na dušu. Musím byť povďačný každému kňazovi, a so svojej strany zasa ja sám musím konať apoštolát tam, kde kňaz nestačí, alebo nemôže.

2. Moderné časy vyhnaly nás všetkých z našich svätých úkrytov, i kňaza z fary a zo sakristie do verejného života, i veriacich od modlitebnej knihy do apoštolskej práce. Budme za to Bohu povďační, veď aj v duchovnom živote musí platiť: ora et — labora, modli sa a — pracuj. Tak sa stała aj táto modlitebná kniha — pracovnou knihou katolíckou.

Modlitba za sv. Otca.

Spasiteľu náš drahý! Ty si ohromnú zodpovednosť a prácu za všetkých nás veriacich sveril nástupcovi sv. Petra apoštolu, rímskemu pápežovi. My veríme, že Duch Svätý ho napomáha a že Ty si s cirkvou svätou až do konca sveta, teda si aj s naším svätým Otcom. Ale preto i pri tejto pevnej viere našej prijmi, Ježišu náš, modlitby naše, ktorými orodujeme po celej cirkvi našej za Tvojho námestníka, aby si videl, že ho milujeme, že ho za svojho Otca a vodcu uznávame, že jeho poslúchame. Daj mu zdravie, daj mu všetky potrebné milosti na spravovanie Cirkvi Tvojej svätej, daj mu múdrych kardinálov, horlivých biskupov a dobrých kňazov, a daj aj nám silného povedomia katolíckeho, aby sme všetci spolu za vedenia sv. Otca obsiahli svoj večný cieľ v nebi. Amen.

Modlitba za biskupa.

Ó Duchu Svätý, ktorý sa staráš o to, aby biskupi svätej cirkvi spravovali duše naše, vlievaj posväcujúcu milosť do srdca nášho diecezálneho bi-

skupa, aby horlivosťou vynikal, aby múdrosťou spravoval a aby spravodlivosťou svojou bol vzorom všetkým kňazom a veriacim tejto diecézy. Daj mu zdravia a vytrvalosti, apoštolskej neohrozenosti, aby vždy úspešne hájil práva cirkvi svätej a pomocou Katolíckej akcie nás viedol na cesty duševnej spásy k večnému cieľu. Amen.

Modlitba za kňazov.

Bože, Ty najlepšie vieš, že sme odkázaní v duševnom živote našom na Tvojich vysvätených kňazov. Veď Ty si ich ustanovil a povolal, aby slúžili sväte omše a vysluhovali sviatosti. Najlaskavejší Otče, daj nám dobrých kňazov, — to je túžba srdca nášho, daj nám apoštolov, daj nám charakterných a obetavých ľudí, lebo pomoc potrebujeme, vzor a príklad. Udržuj v našich duchovných neochvejnú vieru, lásku k Tebe, nádej v Tebe svätú, aby si im bol jedinou odmenou a Tvoja sláva aby im bola najväčším cieľom.

Pane, Ježišu Kriste, Najvyšší kňaz náš, ktorý každodenne sa obetuješ za nás v omšiach svätých, daj kňazom svojim mnoho milostí, aby s čistým srdcom, opravdivou múdrosťou a príkladnou skromnosťou slúžili Tebe a spravovali naše duševné veci. Pomáhaj im v ťažkostiach kňazského života, aby vďačne niesli kríž Tvoj a aby sa pre vznešený cieľ obetave odriekali ešte i nevinných radosti života. Buď s nimi, Pane, a zachovaj ich sebe pre dobro našej spásy.

Duchu Svätý! Osvecuj našich duchovných pastierov, daj im smysel pre duševný život, ale aj pre praktické úlohy duchovnej správy, aby nás úspešne viedli ku Kristovi, slovom i skutkom idúc pred nami na ceste zbožného života.

Matka Božia, i Tebe odporúčame svojich kňazov. Materinskou láskou ochraňuj ich a oroduj za nich u svojho Syna. Amen.

Sociálna akcia.

Katolícka akcia má do života uviesť zásady katolíckej spoločenskej náuky, a to na všetkých poliach verejného života. Tieto zásady sú shrnuté v nasledujúcej časti tejto knižky, v rámci sviatosti manželstva. Voľakedy celý verejný život bol vedený týmito zásadami, takže spoločnosť a Cirkev akosi sa stotožňovali. Dnes spoločenský život vo svojich mnohých prejavoch už natoľko odbočil a odcudzil sa Cirkvi, že katolíci musia si každú piť verejného života vydobýjať húževnatou prácou a vytrvalou propagandou. Verejnosť sa spravuje čisto hmotárskymi a pohanskými zásadami, len to je účelné a dobré, čo donáša peniaze, preto apeluje všetko iba na ľudské vášne, na ľudskú márnomyseľnosť a na najnižšie ľudské pudy.

Robotnícka trieda je dnes zväčša práve tak nie katolícka, ako ani liberalistická trieda zamestnávateľov a továrnikov. Tam panuje nekatolícky názor o triednom boji, tu zas bezohľadné a neludské vykoisťovanie ľudských síl. Katolícka sociálna akcia chce urovnať rozdiely a získať si obe triedy, aby panovala spravodlivosť a kresťanská láska.

Politický život musia tiež opanovať kresťanské mravné názory. Všetko, čo sa týka mravov alebo svetonáhľadu, je kompetenciou Katolíckej akcie. Laický apoštolát chce obnoviť spoločnosť v Kristovi. Katolícka akcia má teda pred sebou veľmi bohatý program!

MANŽELSTVO — SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

Pred oltárom stoja zasnúbení. Prišli uzavrieť kresťanské manželstvo, platné pred Bohom a pred ľuďmi. Veľká vec, rozhodujúci krok pre celý život. Zakladá sa katolícka rodina, bunka kresťanskej spoločnosti podľa vôle Božej. Tu slovo viaže naveky, i povinnosti, i láska, i vzájomná pomoc a najmä vernosť.

On stojí po pravici nastávajúcej svojej manželky, povedomý vážnosti tohto úkonu a svojej zodpovednosti. Ona vedľa neho pod bielym závojom, plná nádeje a sladkej dôvery. A obaja s istotou hľadia na oltár: Boh požehná tento sväzok.

Kňaz s bielou štólou sa prežehná:

In nómine Patris, et Filii, et Spíritus Sancti. Amen.

Potom prehovorí:

Milí snúbenci! Prišli ste pred oltár Všemohúceho, viditeľný to trón jeho na zemi, aby ste uzavreli také manželstvo, aké Pán Boh už v raji ustanovil a drahý Spasiteľ náš za svojho zemskeho života na hodnosť sviatosti povýšil.

Manželský sväzok, ktorý srdcia spojuje, je svätý a nerozlučiteľný, iba smrť ho môže rozviazať. A práve preto vyžaduje od vás vážnosť, svätý úmysel a slobodné rozhodnutie, veď tento sväzok je základom vašej budúcej blaženosti, ku ktorej potrebujete požehnanie Božie, prostriedky milosti a modlitby Cirkvi svätej.

Keďže pri uzavretí katolíckeho manželstva ide o sväzok svätý a nerozlučiteľný, preto žiadam vás, aby ste mi vážne a úprimne odpovedali na tie otázky, ktoré ja — ako zástupca Cirkvi svätej — v mene nášho božského veľkňaza Ježiša Krista vám predložím, aby ste pritom dobre uvážili, akú veľkú zodpovednosť a aké ťažké povinnosti beriete na seba pred

Bohom a pred jeho svätou Cirkvou vtedy, keď raz slávnostne vypoviete záväzné slovo: Chcem.

Aby ste tieto povinnosti svoje verne a vytrvale plniť mohli, budeme prosiť láskavého Boha o pomoc.

Teraz je tu rozhodujúca chvíľa: Odpovedajte.

Obráti sa najprv k ženíchovi:

Ako sa menuješ?

Ženích povie svoje meno: N. N.

Kňaz: N., pýtam sa ťa na tvoju kresťanskú vieru, aby si mi povedal, či si sa okrem tejto tu prítomnej mladuchy svojej nezaviazal nijakej inej osobe?

Ženích: Nie.

Kňaz: Či ťa skutkom alebo slovom nenútili k tomuto manželstvu?

Ženích: Nie.

Kňaz: Pýtam sa ťa znova na tvoju kresťanskú vieru, či niet medzi vami nejakej prekážky, pre ktorú by ste platné manželstvo spolu uzavrieť nemohli?

Ženích: Nie.

Kňaz: Vyznaj teda tu pred Bohom a pred Cirkvou svätou, či chceš túto tu prítomnú svoju nevestu prijať za zákonnú manželku svoju?

Ženích: Áno, chcem.

Kňaz: Či jej sľubuješ vernosť až do smrti podľa prikázania Božieho?

Ženích: Sľubujem.

Potom sa obráti kňaz k mladuche:

Ako sa menuješ?

Mladucha povie svoje meno: N. N.

Kňaz: N., pýtam sa ťa na tvoju kresťanskú vieru, aby si mi povedala, či si sa okrem tohto tu prítomného ženícha svojho nezaviazala nijakej inej osobe?

Mladucha: Nie.

Kňaz: Či ťa skutkom alebo slovom nenútili k tomuto manželstvu?

Mladucha: Nie.

Kňaz: Pýtam sa ťa znova na tvoju kresťanskú vieru, či niet medzi vami nejakej prekážky, pre ktorú by ste platné manželstvo spolu uzavrieť nemohli?

Mladucha: Nie.

Kňaz: Vyznaj teda tu pred Bohom a pred cirkvou svätou, či chceš tohto tu prítomného svojho ženícha prijať za zákonného manžela svojho?

Mladucha: Áno, chcem.

Kňaz: Či mu sľubuješ vernosť až do smrti podľa prikázania Božieho?

Mladucha: Sľubujem.

Kňaz obom: Odovzdajte svoje prstene na požehnanie!

Kňaz sa obráti k oltáru a požehnáva prstene.

℣. Adjutórium nostrum in
nómine Dómini.

℞. Qui fecit caelum et
terram.

℣. Dómine exáudi oratió-
nem meam.

℞. Et clamor meus ad te
véniat.

℣. Dóminus vobíscum.

℞. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Bénedic t̃ Dómi-
ne hos ánnulos, quos in
tuo nómine benedicimus,
ut qui eos gestáverint, in
tua pace consistent, et in
tua voluntáte permáne-
ant, et in tuo amóre vi-
vant, et senéscant, et

Pomoc naša v mene Pá-
novom.

Ktorý stvoril nebo i zem.

Pane, vyslyš modlitbu
moju.

A volanie moje nech
dójde k Tebe.

Pán s vami,

I s duchom tvojím.

Modlime sa. Požehnaj,
Pane, tieto prstene, ktoré
v mene Tvojom požehná-
vame, aby tí, čo ich no-
síš budú, v pokoji Tvo-
jom zotrúvali, vôľu Tvo-
ju konali, Teba milovali,
a aby dlho žili a zveľadili

multiplicéntur in longitú-
dine diérum. Per Chri-
stum Dóminum nostrum.
R. Amen.

Orémus. Creátor et con-
servátor humáni géneris,
dator grátiae spirituális:
tu, Dómine, mitte Spíri-
tum Sanctum tuum Pará-
clitum de caelis super
hos ánnulos: ut armáti
virtúte caeléstis defensió-
nis, illis, qui eos portá-
verint, proficiant ad sa-
lútem. Per Christum Dó-
minum nostrum.
R. Amen.

sa na mnohé roky. Skrze
Krista, Pána nášho.

Amen.

Modlime sa. Bože, Tvor-
ca a Udržovateľ ľudské-
ho pokolenia, darca du-
ševnej milosti, pošli svoj-
ho Utešiteľa Ducha Svä-
tého s neba na tieto prs-
tene, aby vyzbrojené si-
lou nebeskej ochrany
slúžily svojim nositeľom
ku spáse. Skrze Krista
Pána nášho.

Amen.

Kňaz pokropí svätenou vodou prstene v podobe kríža. Potom
sa obráti k novomanželom a podáva im prstene:

„Prsteň je znakom nerozlučiteľnosti. Nemá kon-
ca. Podobne ani opravdivá láska nezná konca. Nech
nemá konca ani vaša láska a vaša vernosť, vzájomná
dôvera, úcta a znášanlivosť. Prijmite teda z mojich
rúk požehnaný odznak manželskej lásky a vernosti,
vaše snubné prstene.“

Nastoknúc im prsteň, požehnáva:

„In nómine Patris ꝑ et Filii, et Spíritus Sancti.
Amen.“

Kňaz: Klaknite si a teraz prijmite požehnanie svä-
tej cirkvi na vaše manželstvo!

W. Adjutórium nostrum in
nómine Dómini.

R. Qui fecit coelum et
terram.

W. Confirma hoc, Deus,
quod operátus es in no-
bis.

Pomoc naša v mene Pá-
novom.

Ktorý stvoril nebo i zem.

Upevňuj, Bože, čo si vy-
kona! v nás.

R. A templo sancto tuo,
quod est in Jerúsalem.

V. Benedícti sitis a Dómino.

R. Qui fecit mundum ex nihilo.

Orémus. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, benedic t̃ hos fámulos tuos, et sémína semen vitae in méntibus eórum: ut, quidquid pro sua utilitate didicerint, hoc fácere cúpíant. Per Dóminum nostrum Jesum Christum, Recuperatórem hóminum, Fílium tuum unigénitum: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spíritus Sancti Deus, per ómnia saécula saeculórum.

R. Amen.

Zalm 127.

Beáti omnes, qui timent Dóminum, — qui ámbulant in viis ejus.

Labóres mánuum tuárum quia manducábis, — beátus es, et bene tibi erit.

Uxor tua sicut vitis abundans, — in latéribus domus tuae.

Fílii tui novéllae olivárum, — in circúitu mensae tuae.

Ecce, sic benedicétur homo, — qui timet Dóminum.

Zo svätého chrámu svojho, ktorý je v Jeruzaleme.

Nech vás požehnáva Pán.

Ktorý stvoril svet z ničoty.

Modlime sa. Bože Abrahámov, Bože Izákov, Bože Jakubov, požehnaj týchto služobníkov Tvojích a zasej semeno života do ich sŕdc, aby vďačne konali to, o čom sú k svojmu dobru poučení. Skrže Pána nášho, Ježiša Krista, osloboditeľa Iudí, Syna Tvojho jednorodeného, ktorý s Tebou žije a kráľuje v jednote Duha Svätého, Boh po všetky veky vekov. Amen.

Blažený každý, čo sa bojíš Pána, čo chodíš jeho cestami!

Lebo ješť budeš prácu svojich rúk, budeš blažený a dobre bude ti.

Manželka tvoja ako plodný vínny ker vo vnútrajšku tvojho domu;

synovia tvoji ako olivové mládniky okolo tvojho stola.

Hľa, tak sa požehná mužovi, ktorý sa bojí Pána.

Benedícat tibi Dóminus ex Sion: — et vídeas bona Jerúsalem ómnibus diébus vitae tuae. Et vídeas filios filiórum tuórum, — pacem super Israel.

Glória Patri.

Kýrie, eléison. Christe, eléison. Kýrie eléison.

Pater noster.

Ť. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

R. Sed libera nos a malo.

Ť. Salvos fac servos tuos.

R. Deus meus, sperántes in te.

Ť. Mitte eis, Dómine, auxílium de sancto.

R. Et de Sion tuére eos.

Ť. Esto eis, Dómine, turris fortitudinis.

R. A fácie inimici.

Ť. Dómine, exáudi oratiónem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

Ť. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

Orémus. Réspice, quaésumus, Dómine, super hanc conventiόnem de caelo sancto tuo: et sicut Tobiam et Saram, Angelo pacis comitánte, protegé-

Nech žehná tebe so Sionu Pán, aby si videl šťastie Jeruzalema všetkými dňami svojho života; aby si videl synov svojich synov: Pokoj nad Izraelom!

Sláva Otcu atď.

Pane, zmiluj sa. Kriste, zmiluj sa. Pane, zmiluj sa.

Otče náš.

A neuvod' nás do pokušenia.

Ale zbav nás od zlého.

Spas služobníkov Tvojich.

Bože môj, dúfajúcich v Teba.

Pošli im, Pane, pomoc zo svätyne.

A zo Sionu ochraňuj ich.

Buď im, Pane, silnou baštou.

Proti nepriateľom.

Pane, vyslyš modlitbu moju.

A volanie moje nech dôjde ku Tebe.

Pán s vami.

Aj s duchom Tvojím.

Modlime sa. Pozri prosíme Ťa, Pane, na túto smluvu s neba svojho svätého, a ako si Tobiáša a Sáru skrze anjela, strážcu pokoja ochraňoval, o-

bas, ita et istos a mortifera daëmonum infestatione protegas et ab eis mentis et corporis adversitates repellas; ut, munimine tuo protecti, laudent nomen tuum sanctum, quod est benedictum, in saecula saeculorum.

R. Amen.

Orémus. Adesto, Dómine, supplicationibus nostris: et institútis tuis, quibus propagationem humáni géneris ordinásti, benígnus assiste; ut, quod te auctóre júngitur, te auxiliánte servétur. Per Christum Dóminum nostrum.
R. Amen.

Orémus. Bene t dic, Dómine Jesu Christe, hunc famulum et hanc famulam tuam: sicut benedixisti famílias filiórum Israel per orationem Móysi, ut venientes per mare rubrum in conspéctu Pha-raónis salvi fierent, ita et hi in conspéctu tuo salvi fiant in die iudicii. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Nasleduje požehnanie:

Bene t dicat vos Deus Pater, custódiat vos Jesus Christus, illúminet vos

chraňuj aj týchto od smrtonosného pokušenia zlých duchov, a odstraňuj od nich duševné a telesné neduhy, — aby tak pod Tvojou mocnou ochranou chválili Tvoje sväté meno, ktoré je požehnané na veky vekov. Amen.

Modlime sa. Vyslyš, Pane, orodovanie naše a milostive ochraňuj svoju ustanovizeň, ktorú si určil na rozmnoženie ľudského pokolenia, aby sa Tvojou pomocou zachovalo, čo sa pred Tebou sviazalo. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Modlime sa. Požehnaj, Pane Ježišu Kriste, tohto služobníka a túto služobnicu Tvoju, ako si požehnal rodiny synov Izraela na modlitbu Mojžišovu, aby prechodom cez Červené more sa zachránili pred Faraónom, tak nech sú spasení aj títo pred tvárou Tvojou v deň súdu. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Nech vás požehná Boh Otec, nech vás ochraňuje Ježiš Kristus, nech vás o-

Spiritus Sanctus: osténdat Dóminus fáciem suam vobis, et misereátur vestri; et convértat Dóminus vultum suum super vos, et det vobis pacem omnibus diébus vitae vestrae, impleátque vos omni benedictione caeli in remissionem omnium peccatórum vestrorum, ut habeátis vitam aetérnam in saécula saeculórum.
R. Amen.

svecuje Duch Svätý! Nech je Pán k vám láskavý a milosrdný! Nech bdie nad vami starostlivosť Pánova a nech vám On dopraje pokoja cez všetky dni života vášho; a nech vás naplní všetkým požehnaním nebeským na odpustenie všetkých hriechov vašich, aby ste mali večný život na veky vekov. Amen.

Kňaz k mladomanželom: Podajte si ruky!

Novomanželia podajú si kľáčmo pravice, ktoré kňaz sviaže štólou, hovoriac:

Jungo vos in matrimónium: In nómine Patris, et Fílii, ⁊ et Spíritus Sancti. Amen.

Viažem vás do manželstva — v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

Keď je mladucha vdova, ženich slobodný, požehnanie manželské dostáva len ženich, a to v skrátenej forme:

Orémus. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, bénedic hunc fámulum tuum, et sémina semen vitae in mente ejus: ut, quidquid pro sua utilitáte didicerit, hoc fácere cúpiat. Per Dóminum...

Zalm 127. ako vyššie s Glória. A hneď:

Orémus. Bénedic, Dómine Jesu Christe, hunc fámulum tuum: sicut... ita et hic in conspéctu tuo salvus fiat in die judíci. Per Christum...

Benedicat te Deus Pater... atď. v jednotnom počte, a sviazanie so štólou: Jungo vos...

Keď sú obaja z vdovského stavu, po podávaní prsteňov hneď sa modlí kňaz oráciu: Orémus Adésto, Dómine... a potom vliaže štólou.

Keď je ona slobodná, on vdovec, zachová sa riadna formula

Na konci podľa zvyku na Slovensku užívaného mladomanželia skladajú prísahu. Kňaz podáva krucifix najprv mladomanželovi,

potom mladej manželke. Každý z nich položí pravé prsty na telo Pána a hovorí za kňazom:

Tak mi Pán Boh pomáhaj.

Blahoslavená Panna Mária,

I všetci Boží svätí,

Že ja túto tu prítomnú N. (tohto tu prítomného N.) milujem,

A za pravú manželku (za pravého manžela) si beriem,

Podľa ustanovenia Božieho,

A podľa obyčaje cirkvi svätej všeobecnej,

A že ju (ho) nikdy neopustím,

Až do jej (jeho) a mojej smrti,

V nijakom protivenstve.

Tak mi Pán Boh pomáhaj!

Kňaz môže potom povedať krátku reč o sviatosti manželstva, napríklad aká sa uvádza v rituáli pre Slovensko:

Kresťanskí novomanželia! Na počiatku sveta sám Boh ustanovil stav manželský, aby doplnil počet vyvolených. Syn Boží, vezmúc na seba telo, svojou vlastnou prítomnosťou a prvým zázrakom ho posvätil v Káne Galilejskej. Ježiš Kristus povýšil stav manželský na hodnosť sviatosti, aby to, čo sväté bolo, ešte viac posvätil. Preto menuje sv. Pavol apoštol stav manželský veľkým tajomstvom. (Ef 5, 32.)

Kresťanské manželstvo je odznak toho tajomstva a láskavého sväzku, ktorý Krista Pána s Cirkvou jeho spojuje. Pán Ježiš skutočne pre Cirkev svoju žil i zomrel, — Cirkev opäť vyznáva so sv. Pavlom: „Mne žiť je Kristus, a zomrieť mi je zisk!“ (Flp 1, 21.)

Tento príklad majte pred očami dnes a po celý život. A preto, manžel, miluj svoju manželku, ako Kristus miloval Cirkev svoju, — miluj ju ako polovičku duše svojej, lebo však preto si opustil otca a matku, aby si sa pridŕžal manželky (Mt 19, 5.) Ob-siahnutú moc nad ňou užívaj v útlom priateľstve, lebo nedostal si otrokyňu, hovorí sv. Ambróz, ale

manželku. Usiluj sa, aby pri tvojom starostlivom a počestnom zachádzaní zabudla na svoju závislosť, ba čo viac, ešte si ju aj zaľúbila.

A ty, manželka, buď poddaná svojmu manželovi tak ako Cirkev je poddaná Kristovi. Ži preňho a v ňom, tak ako Cirkev žije Kristovi. „A nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus“. (Gal 2, 20.) Usiluj sa vyhýbať všetkému, čo by domáci pokoj kaziť mohlo. Skromnosť a svätá stydlivosť nech je zárukou tvojej lásky a vernosti. Miesto „klamlivej lúbeznosti a márnej krásy“ (Prikl 31, 30) hľadaj okrasu srdca, čnosti kresťanske, lebo bázeň Božia je pýchou ženy.

Ak takéto snahy budú usmerňovať váš manželský život, táto sviatosť vašu lásku zošľachtí a váš sväzok bude prameňom tak časnej ako i večnej blaženosti. Nech vás Boh žehná a svojou milosťou sprevádza. Amen.

Kňaz sa môže aj pomodliť nahlas:

Modlime sa. Všemohúci večný Bože, prosíme Ťa, shliadni milostive na tohto služobníka a služobnicu, ktorí sa práve teraz v svätom mene Tvojom sosobášili, a rozprestři nad nimi svoje ochranné ruky. Požehnávaj ich hojnosťou milosti svojej, osvecuj ich myseľ, aby poznali manželské povinnosti, ktoré teraz na seba vzali; posilňuj ich vôľu, aby tieto povinnosti podľa úmyslov Tvojich ochotne vykonávali. Sprevádzaj ich cez celý život otcovskou láskou svojou, aby sa nikdy ani v protivenstvách života neopustili, ale aby vo vzájomnej láske, vernosti a shode pri sebe až do smrti vytrvali a tak Tvoju svätú vôľu dokonale splnili, žeby si na konci zemskej púti svojej večnú slávu Tvoju zabezpečili. Skrze Krista, Pána nášho. Amen. — Požehnanie všemohúceho Boha, Otca i Syna i Ducha Svätého nech sostúpi na nich a zotrvá s nimi vždycky. Amen.

Kňaz pokropí ich svätenou vodou.

Meditácia o sobáší

1. Tak sa sobášili aj moji rodičia, a ak som v stave manželskom, tak sobášili aj mňa, alebo azda budú sobášiť. Tomuto sväzku môžem ďakovať, že som tu na svete a že som vyrástol v teplom rodinnom hniezdočku pod opaterou a láskavou ochranou rodičov. Je to teda ceremónia posvätná a veľmi dôležitá pre každého na svete. Platí pre dva životy a neskôr pre viac životov, možno, na mnohé storočia. Preto je voľba manžela, manželky veľmi vážna a preto treba mať na zreteli vlastností, ktoré má človek vždy, a nielen také, ktoré pominú. Pre zdravé rodiny rozhodovať musí telesná zdatnosť, ale aj duševné vlohy pre trvalé porozumenie a lásku. Aj výber manžela a manželky treba ponímať zpod zorného uhla večnosti.

2. Keď som neraz prítomný na sobáší svojich príbuzných alebo známych, myslím na vážnosť úkonu, na vážnosť kroku, ktorý novomanželia urobili. I modlím sa za nich skrušene, nie som len obdivovateľom šiat a parády, ale duševným ochrancom nového života. Po sobáší býva veselie. Nech sa teší svet, že sa zakladá nová rodina. Len aby bolo na nej požehnanie. Božia pomoc je oveľa potrebnjšia než gratulácie a prestretý stôl. Lebo duše spojiť a jednotnosť manželov zachovať je veľká vec, treba na to veľa, veľa milostí. A tobôž udržať, vychovávať deti. Pomôž im, Pane!

3. Videli sme sobáš mnohých ľudí, ktorí dnes už nežijú spolu. Je to najväčšie nešťastie, ktoré môže zastihnúť človeka: rozbité manželstvo. Na každom sobáší a pri každej príležitosti, keď sa dozvedám, že sa sobášia ľudia, vzdychnem si úprimne: Pane, Bože, zachráň ich od nešťastia, aby sa nerútili do tuzemského pekla!

4. Tak mnohí platným manželstvom viazaní uzavierajú smluvu spolužitia nie pred svojím katolíckym kňazom, ale len pred iným predstavenstvom. Oni sa tým vylučujú sami zo spásonosného spoločenstva sviatosti vysluhujúcej cirkvi svätej. Možno s ťaž-

kým srdcom to robia, ale podľahli pokušeniam a uspokojia sa so stavom hriechu. Tiež nešťastní. Buď im, Pane, milostivý. Darmo je, nemôžeme a nesmieme ináč. Poznáme dobre katolícke zásady a zákony, Božie zákony, a vieme, že ony netrpia výnimky. Manželstvo katolícke je svätá vec!

Dogmatika o sviatosti manželstva.

Kresťanské manželstvo je sviatosť, v ktorej sa muž a žena spájajú doživotnou prirodzenou smluvou, povýšenou na hodnosť nadprirodzenosti, aby založili a udržali rodinu, a aby na tento cieľ od Boha potrebné milosti obsiahli.

Manželstvo je ustanovizňou Bohom ustanovenou na to, aby ľudské pokolenie ďalej trvalo. „Rozmnožujte sa!“ — to je už rozkaz Stvoriteľa v raji. (1 Mojž 1, 28.) Spasiteľ povýšil prirodzený sväzok muža a ženy na sviatosť. On utvrdzuje starý zákon, podľa ktorého muž opustí otca a matku a pridržiava sa manželky svojej, ale vo vernosti manželskej je taký prísny, že už aj žiadosť manžela po cudzej žene pokladá za cudzoložstvo. (Mt 5, 25.) Deti mŕloval nado všetko, lebo vraj im patrí kráľovstvo Božie. Sv. Pavol hovorí, že manželstvo sa uzaviera v Pánovi, a že neprestáva až do smrti. (Rim 7, 2.) Vidí v manželstve symbol spojenosti medzi Kristom a Cirkvou, preto pokladá kresťanské manželstvo za veľké tajomstvo. (Ef 5, 31.)

Sviatosť tvorí smluva, ktorou sa manželia navzájom odovzdávajú sebe. Preto vysluhovateľmi sviatosti sú manželia sami. Cirkev, zastúpená svojim kňazom, je prítomná ako zákonný svedok platne uzavretého manželstva a ako zákonodarca, ktorý určuje podmienky platnosti.

Kresťanské manželstvo jestvuje len medzi jedným mužským a jednou ženskou, je monogamné. Podľa Písma manželia budú „jedným telom“. A sv. Pavol žiada, aby každý mužský mal svoju ženu, a každá

ženská svojho muža. (1 Kor 7, 2.) Mnohoženstvo, polygamia, sa protiví prírode a Božiemu zákonu, tobôž polyandria, mnohomužstvo. Ale po smrti manžela alebo manželky môže ovdovelá stránka vstúpiť do nového manželstva.

Kresťanské manželstvo je nerozlučiteľné. „Čo Boh spojil — hovorí Spasiteľ, — nech človek nerozlučuje.“ (Mk 10, 9.) A tiež: „Kto by prepustil svoju ženu a oženil by sa s inou, cudzoložstvom sa previní proti nej. Ak žena prepustí svojho manžela a vydá sa za iného, cudzoloží.“ (Mk 10, 11.) A ďalej: „Kto by si vzal prepustenú, cudzoložil by.“ (Mt 19, 9.)

Vo sviatosti manželstva, ktorú môžu prijímať iba tí, čo nemajú medzi sebou nijakej prekážky, a hodným spôsobom ho prijímajú len tí, čo sú v stave milosti, dostávajú novomanželia potrebné milosti, aby mohli svedomite plniť manželské povinnosti a aby si boli navzájom verní až do smrti. Je preto veľmi dôležité, aby manželia pôsobenie týchto potrebných milostí hriechmi neznemožňovali.

Predpisy cirkevných zákonov sa spravujú v duchu tejto vierouky o sviatosti manželstva a je v záujme každého katolíka, aby ich dobre poznal.

Cirkevné zákony o manželstve.

Can. 1013: § 1. Prvotný cieľ manželstva je mať potomstvo a ho vychovať, druhoradý cieľ je vzájomná pomoc a uspokojenie telesnej žiadosti.

§ 2. Podstatné vlastnosti manželstva sú jednosť a nerozlučiteľnosť. Tieto vlastnosti dostávajú v kresťanskom manželstve tým silnejší výraz, keďže je ono sviatosťou.

Can. 1014: Manželstvo požíva prednosť práva. Keď sa teda vyskytne pochybnosť o platnosti manželstva, treba mať manželstvo za platné, kým sa nedokáže opak.

Can. 1015: Manželstvo pokrstených sa menuje „uzavretým“ — *matrimonium ratum* —, ak ešte nie je telesným stykom splnené; keď áno, tak je to manželstvo „uzavreté a splnené“ — *matrimonium ratum et consummatum*... Toto splnenie manželským stykom sa predpokladá, keď manželia po sobášii bývali spolu, kým sa opak nedokáže.

- Can. 1016: Manželstvo pokrstených sa spravuje nielen božským právom, ale aj cirkevným právom. Pritom má príslušnosť aj svetská moc v čisto občianskych následkoch tohto manželstva.
- Can. 1017: ... § 3. Na základe sľubu manželského, teda na základe zasnúbenia nemožno nárokovať uzavretie manželstva, ale náhradu prípadnej škody áno.
- Can. 1018: Farár nech sa postará, aby veriaci boli múdro poučení o sviatosti manželstva a o jeho prekážkach.

O ohláškach.

- Can. 1019: Pred sobášom musí byť zistené, že niet nijakej prekážky, pre ktorú by manželstvo nemohlo byť platné a slušne uzavreté.
- Can. 1020: Farár, ktorý má právo sobášiť, nech svedomite skúma, či zaumienenému manželstvu nie je voľačo v ceste. Zenicha a nevestu aj osve a opatrne nech sa opýta, či niet medzi nimi prekážky, a či dávajú súhlas na sobáš dobrovoľne, najmä nevesta, a či sú v kresťanskej náuke dostatočne poučení.
- Can. 1021: § 1. Keď snúbenci sú inde krstení, farár má žiadať od nich krstný list.
§ 2. Neobirmovaní katolíci majú sa dať birmovať ešte pred sobášom, ak je to možné bez ťažkostí.
- Can. 1022: Farár musí ohlášať verejne, kto a s kým hodlá uzavrieť manželstvo.
- Can. 1023: Ohlášky musí konať vlastný farár. Ak sa stránka zdržovala aj na iných miestach, a to aspoň poľ roka po detstve, podľa biskupského nariadenia môže sa vyšetrovanie a oblasovanie rozširovať aj na tieto miesta.
- Can. 1024: Ohlášky sa musia konať po troch za sebou idúcich nedeliach alebo prikázaných sviatkoch, a to v kostole pri omšových alebo iných bohoslužbách, ktoré veriaci hromadne navštevujú.
- Can. 1027: Veriaci sú povinní im známe prekážky farárovi alebo biskupovi ešte pred sobášom oznámiť.
- Can. 1028: Biskup môže ohlášky zo zákonitých príčin odpustiť.
- Can. 1030: § 1. Po vykonaných vyšetrovaniach a ohláškach nech farár nesobáší, kým nedostal všetky potrebné doklady. Po poslednej ohláske má uplynúť, aspoň trojdňová lehota, ak rozumná príčina iné nepožaduje.
§ 2. Ak za šesť mesiacov sa manželstvo neuzavrie, ohlášky treba opakovať, iba vtedy nie, keď biskup ináč rozhodne,
- Can. 1033: Farár musí mať starosť o to, aby podľa rozličného stavu osôb poučil snúbencov o sviatosti manžel-

stva, o vzájomných povinnostiach manželských a o povinnostiach rodičov k dieťaťu. Musí ich tiež veľmi napomínať, aby sa pred sobášom dobre vyspovedali a sviatosť Oltáru zbožne prijali.

O prekážkach všeobecne.

- Can. 1035: Do manželstva môžu vstúpiť všetci, ktorým to právo nezakazuje.
- Can. 1036: Prekážky sú dvojaké: zakazujúce a rozlučujúce. Prekážky zakazujúce — *impedimentum impediens* — prišne zakazuje manželstvo ale keď sa ono predsa uzavrie, nepozbavuje ho platnosti. Prekážka rozlučujúca — *impedimentum dirimens* — i prišne zakazuje i platnosti pozbavuje manželstvo.
- Can. 1038: Je výlučným právom najvyššej cirkevnej autority hodnoverne vyhlásiť, kedy božské právo zakazuje manželstvo alebo kedy ho pozbavuje platnosti. Tiež výlučne tejto najvyššej autorite patrí právo stanoviť aj iné zakazujúce a rozlučujúce manželské prekážky pre pokrstených.
- Can. 1040: Okrem sv. Otca nikto nemôže oslobodenie, dišpenzáciu dávať od prekážok cirkevno-právných, ak na to nemá vo všeobecnom práve alebo od Svätej stolice splnomocnenie.

O zakazujúcich prekážkach.

- Can. 1060: Cirkev čo najprísnejšie zakazuje, aby do manželstva vstupovali pokrstené osoby, z ktorých jedna je katolíčka, druhá nekatolíčka; ak je pritom aj nebezpečenstvo, že katolíčka stránka a dieťa odpadnú, také manželstvo je aj proti zákonu Božiemu.
- Can. 1061: § 1. Cirkev dišpenzuje od prekážky miešaného manželstva len vtedy, keď
1. správne a závažné príčiny to vyžadujú,
 2. nekatolíčka stránka manželská dáva záruku, že katolíčka stránka nebude vystavená nebezpečenstvu odpadu, — a tiež obaja manželia dávajú záruku, že všetky deti budú len po katolícky krstené a vychovávané,
 3. je mravná istota o tom, že sa záruky splnia.
- § 2. Záruky treba žiadať pravidelne na písme.
- Can. 1062: Katolícka manželská stránka je povinná múdro sa starať o obrátenie nekatolíckej stránky.
- Can. 1063: § 1. I keď Cirkev dala dišpenzáciu od prekážky miešaného manželstva, manželia nesmú ísť pred kato-

líckym cirkevným sobášom alebo po ňom aj k nekatolíckemu duchovnému, aby ich aj ten sobášil.

§ 2. Ak farár istotne vie, že novomanželia tento zákon porušia, alebo ho aj porušili, nech ich nesobáša, iba z tých najvážnejších príčin, keď je odstránené pohoršenie a biskup dal súhlas.

§ 3. Ale niet námietky proti tomu, aby sa manželia dostavili čo aj k nekatolíckemu duchovnému, ktorý účinkuje len ako občiansky úradník, keď to občiansky zákon tak predpisuje, a to len na splnenie občianskej povinnosti pre občianske následky.

Can. 1064. Biskupi a iní duchovní pastieri

1. nech podľa možnosti odstrašujú veriacich od miešaných manželstiev,
2. ak ich prekaziť nemôžu, nech sa všetkým možným spôsobom postarajú, aby sa neuzavierali proti Božím a cirkevným zákonom,
3. nech svedomite bedlia nad miešanými manželstvami, uzavretými či na vlastnom, či na inom území, aby manželia verne plnili dané prísľuby.

Can. 1065: § 1. Veriaci sa majú odstrašovať aj od toho, aby vstupovali do manželstiev s takými, čo všeobecne známym spôsobom odhodili katolícku vieru, i keď na inú, nekatolícku vieru neprešli, alebo sú členmi spoločnosti Cirkvou odsúdených

§ 2. Farár nech takýchto nesobáša, iba keď sa obrátil na biskupa, ktorý majúci ohľad na všetky okolnosti, môže mu povoliť, aby sa na sobáš zúčastnil, nakoľko to závažná príčina požaduje a biskup podľa svojho presvedčenia súdi, že je katolícka výchova všetkých detí zaručená a že druhej manželskej stránke nehrozí nebezpečenstvo odpadu.

Can. 1066: Ak by sa verejný hriešnik alebo známym cirkevným trestom postihnutý pred sobášom nechcel vyspovedať, po prípade smieriť sa s Cirkvou, farár nech ho nesobáša, len keď to požaduje závažná príčina, o ktorej podľa možnosti nech sa poradí s biskupom.

O rozlučujúcich prekážkach.

Can. 1067: Mužský pred doplnením šestnástého roku, ženská pred doplnením štrnásteho roku veku svojho nemôžu vstúpiť do platného manželstva.

Can. 1068: § 1. Nemohúcnosť — impotencia — prechádzajúca a trvalá, či na strane mužského, či na strane ženskej, či je druhej stránke známa alebo nie, či je naprostá alebo len relatívna, pozbavuje platnosti manželstvo podľa samého prirodzeného práva.

§ 2. Ak je prekážka nemohúcnosti pochybná, či so stránky práva či so stránky skutkového stavu, netreba manželstvu prekážať.

§ 3. Neplodnosť ani nezjavuje manželstvo platnosti, ani mu neprekáža.

Can. 1069: § 1. Neplatne pokus o manželstvo robí ten, kto je viazaný sväzkom prvého manželstva, i keď toto nebolo splnené...

§ 2. I keď prvé manželstvo je neplatné alebo z hoci ktorej príčiny rozlučené, preto neslobodno uzavrieť iné prv, než neplatnosť alebo rozlučnosť prvého nie je zákonite a s istotou zistená.

Can. 1070: Neplatné je manželstvo, ktoré uzavrela osoba nepokrstená s osobou pokrstenou v Cirkvi katolíckej alebo z nekatolíckej konfesie prinavrátenou.

Can. 1071: Zákonné predpisy o miešaných manželstvách v kánonoch 1060—1064 sa vzťahujú aj na tieto manželstvá, ktorým prekáža prekážka rozličnosti kultu.

Can. 1072: Neplatne sa pokusujú o manželstvo vysvätené duchovné osoby.

Can. 1074: Nemôže byť platného manželstva medzi mužom, ktorý ženskú uniesol s cieľom sobáša, a touto ženskou, kým je ona v moci unášateľa.

Can. 1075: Nemôžu platne uzavrieť manželstvo tí:

1. ktorí, kým ešte zákonité manželstvo trvalo, dopustili sa medzi sebou cudzoložstva a sľúbili si navzájom manželstvo, alebo manželstvo samé, čo aj civilné, uzavreli,
2. ktorí, kým ešte zákonité manželstvo trvalo, dopustili sa medzi sebou cudzoložstva, a jeden z nich zavraždil svojho manžela, prípadne svoju manželku,
3. ktorí vzájomnou fyzickou alebo morálnou pomocou, aj bez cudzoložstva, zavinili smrť manželskej stránke.

Can. 1076: § 1. Na rovnej čiare pokrvenstva — starí rodičia, rodičia, deti vnuci — je neplatné manželstvo medzi pokrvnými nahor a nadol, či je pokrvstvo zákonité alebo len prirodzené.

§ 2. Na bočnej čiare je manželstvo neplatné až do tretieho stupňa včítane — bratia, sestry, bratanci, sesternice a ich deti.

Can. 1077: Je neplatné manželstvo s pokrvnými bývalej manželskej stránky, a to v rovnej čiare v každom stupni, na bočnej čiare až do druhého stupňa včítane. (Napri. po smrti manželky nemožno si vziať jej matku, dcéru, sestru, ani jej dcéru, ani jej brata dcéru.)

- Can. 1078:** Prekážka verejnej počestnosti nastáva z neplatného manželstva, už či splneného či nie, alebo z verejného a známeho spolužitia, konkubinátu, — zhavuje platnosť manželstvo na prvom a druhom stupni rovné čiar medzi mužským a pokrvnými ženskej a naopak.
- Can. 1079:** Neplatné je manželstvo medzi kresťanom a jeho kresťanom alebo kresťankou rodičom (duchovné príbuzenstvo v. Can. 768).
- Can. 1080:** Nakoľko občiansky zákon zabráňuje manželstvo pre legálne príbuzenstvo, vzniklé z adopcie, platí to aj v cirkevnom práve.

O manželskom súhlase.

- Can. 1081:** § 1. Manželstvo je súhlas stránok zákonným spôsobom prejavovaný medzi osobami podľa práva spôsobilými. Tento súhlas sa nedá nahradiť nijakou ľudskou mocou.
§ 2. Manželský súhlas je čin vôle, ktorým obe stránky odovzdávajú a prijímajú trvalé a výlučné právo na telo, čo sa týka výkonov súčích na plodenie dieťaťa.
- Can. 1087:** Neplatné je manželstvo, uzavreté pod vonkajším a nespravodlivým tlakom násilnenstva alebo strachu, zpod ktorého aby sa niekto oslobodil, prinútený je voľiť si manželstvo.
- Can. 1092:** Podmienka raz daná a neodvolaná, ak je namierená pre budúcnosť proti podstate manželstva, činí ho neplatným. (Teda neplatné je manželstvo, keď sa uzaviera takto: vezmem si ňu, alebo vezmeme sa, ale len tak, ak budem môcť žiť aj s inými, inou, — alebo: ak to bude len na istý čas. — alebo: ak nebudeme mať deti, ak plody odoženieme, — a pritom keď taká podmienka je výslovná a ináč by sa manželstvo neuza-vrelo.)

O forme uzavierania manželstva.

- Can. 1094:** Len tie manželstvá sú platné, ktoré sa uzavierajú pred miestnym farárom, alebo pred miestnym biskupom, alebo pred kňazom jedným z nich splnomocneným, a aspoň pred dvoma svedkami.
- Can. 1096:** Povolenie sobášif, ktoré dáva miestny farár alebo biskup inému kňazovi, musí sa dať určitému kňazovi a pre určitý sobáš, ináč je manželstvo neplatné. Nijaké všeobecné splnomocnenie je nie prípustné, iba ak ide o stálych pomocných duchovných, kaplánov, vikárov, ktorí sú určení pre miestnu faru.

- Can. 1097: . . . pravidelne sa má konať sobáš pred farárom nevesty, ak to správna príčina ináč neradí . . .
- Can. 1103: § 1. Po sobáši má farár alebo zástupca čím skôr naznačiť do knihy sobášených mená manželov a svedkov, miesto a deň uzavretého manželstva . . .
- § 2. Sobáš sa má označiť aj na príslušných miestach matriky pokrstených.

O čase a mieste sobáša.

- Can. 1108: Manželstvo sa môže uzavrieť v hociktorom období roku,
- Can. 1109: Manželstvo medzi katolikmi má sa uzavierať vo farskom kostole, v inom kostole alebo kaplnke len s povolením biskupa alebo farára. Manželstvo medzi katolíčkou a nekatolíčkou stránkou má sa uzavierať zpravidla mimo kostola, ale podľa Can. 1102 biskup môže povoliť aj cirkevné obrady okrem svadobnej omše.

O následkoch manželstva.

- Can. 1110: Z platného manželstva vzniká medzi manželmi sväzok, podľa prirodzenosti svojej trvalý a výlučný, — okrem toho kresťanské manželstvo udeľuje manželom aj milosť, ak jej neprekážajú.
- Can. 1111: Obaja manželia po uzavretí manželstva majú právo a povinnosť nažívať medzi sebou manželsky.
- Can. 1113: Rodičia majú najvážnejšiu povinnosť starať sa o náboženskú a mravnú výchovu detí, i telesnú i občiansku a tiež postarať sa aj o ich časný dobrobyt.
- Can. 1115: § 1. Otcom je ten ktorého predstavuje správny sobáš, ak jasné dôvody nesvedčia o opačnom.
- § 2. Za zákonité sa pokladajú deti, ktoré sa narodily aspoň šesť mesiacov po sobáši, alebo za desať mesiacov od zániku manželského života.
- Can. 1116: Dodatočným manželstvom rodičov stáva sa dieťa zákonným, ale len v tom prípade keď v čase plodenia, alebo tehotenstva, alebo narodenia nebolo medzi rodičmi manželskej prekážky.

O rozluke manželov.

- Can. 1118: Platné manželstvo, uzavreté a splnené, nemožno rozviesť nijakou ľudskou mocou a pre nijakú príčinu, rozvedie ho iba smrť.
- Can. 1119: Nesplnené manželstvo sa rozvádza alebo slávnostnými sľubami rehoľnými, alebo dišpenzáciou Sv. stolice.

- Can. 1120:** Zákonité manželstvo, a) splnené, uzavreté medzi nepokrstenými osobami, sa rozvádza v dobro viery na základe svätopavlovského privilegia (t. j. keď sa jedna stránka pokrstí a druhá nechce s ňou v pokoji spolužiť bez urážky Stvoriteľa).
- Can. 1128:** Manželia sú povinní zachovávať spoločný manželský život, ak ich spravodlivá príčina neospravedlňuje.
- Can. 1129:** § 1. Pre cudzoložstvo jednej manželskej stránky má právo druhá stránka a) trvale prerušiť spoločný život, ale sväzok zostáva. Nemá tohto práva, ak a hriechom súhlasila, alebo ho zavinila, alebo ho či výslovne či mlčky odpustila alebo keď ho aj ona spáchala.
- § 2. Mlčky sa odpúšťa cudzoložstvo vtedy, keď nevinná stránka, vediac o hriechu, dobrovoľne nažívala s hriešnou. Odpustenie sa aj ináč predpokladá, ak ona za šesť mesiacov cudzoložnú stránku nevyhodila alebo neopustila, alebo zákonitú žalobu nepodala.
- Can. 1131:** § 1. Keď jeden z manželov prejde na nekatolícku sekту, keď dieťa nekatolícky vychováva, keď vedie zločinný a zahanbujúci život, keď znamená vážne nebezpečenstvo duševné alebo telesné pre druhú stránku, keď ukrutnosťami činí ťažkým spoločný život, — tieto a podobné veci sú pre druhú stránku zákonitými príčinami, aby manžela, manželku opustila, so súhlasom miestneho biskupa, alebo aj sama od seba, ak by odklad znamenal nebezpečenstvo.
- § 2. V týchto prípadoch, keď prestane príčina, spoločný život sa má obnoviť (v prípade cudzoložstva nevinná stránka nemusí nikdy viac obnoviť spoločný život, ale môže).

O usporiadaní neplatného manželstva.

- Can. 1133-1137:** Tieto kánony zdôrazňujú, že keď je manž. neplatné pre rozlučujúcu prekážku, treba si zadovážiť dišpenzáciu a manželský súhlas obnoviť. Ak sobáš nebol platný pre nedostatok súhlasu, stane sa platným, keď nesúhlasiaci stránka súhlasí. Ak sa nezachovala predpísaná forma, sobáš sa musí legitimnou formou obnoviť.
- Can. 1138-1141:** uvádzajú spôsob usporiadania neplatného manželstva, ktorý sa stáva dišpenzáciou Sv. stolice tak, že ona sanuje sobáš v jeho koreňoch, je to takzv. sanatio in radice. Aplikuje sa najmä vtedy, keď opakovanie manželského súhlasu pri predpísanej forme naráža na neprekonateľné ťažkosti. Táto sanácia, ak sú všetky predpoklady a garancie, zahrnuje v sebe dišpenzáciu nielen

od prekážok, ale aj od obnovenia súhlasu a môže sa stať aj bez vedomosti oboch stránok. Pravda, kde je prekážka prirodzeného alebo Božieho práva, tam sa neplatné manželstvo nedá ani obnoviť, ani sanovať.

O vdovstve.

Can. 1142: Hoci je čistotné vdovstvo úctyhodnejšie, druhé a ďalšie manželstvá sú preto platné a slušné.

Dodatok.

Keď medzi snúbencami je *prekážka*, sám farár, u ktorého sa hlásili, zadováži pre nich potrebnú *dišpenzáciu*, ak sú podmienky splnené — napr. u sobáša s nekatolíkom —, a ak sa od prekážky vôbec dáva dišpenzácia. Od prekážky božského práva, napr. od prekážky manželského sväzku, ani sv. Otec nemôže dišpenzovať. Keď hrozí *nebezpečenstvo smrti*, sám biskup môže dišpenzovať, alebo aj kňaz sám, ak niet času obrátiť sa na biskupa, a to od všetkých prekážok cirkevno-právnych, ba aj od predpísanej formy, okrem od prekážky vysvätenia, a od prekážky príbuzenstva po bývalej manželskej stránke (viď Can. 1077) na rovnej čiare po splnenom manželstve, lebo v týchto prípadoch sa nedáva dišpenzácia.

Kto je tej mienky, že uzavrel neplatné manželstvo, má právo toto manželstvo napadnúť pred Cirkevným súdom príslušného biskupa, a žiadať, aby manželstvo bolo vyhlásené za neplatné. Každý Cirkevný súd má nad sebou jeden apelačný súd, a nad všetkými je najvyšší pápežský súd, Rota Romana. Ak dve inštancie nižšie sa shodujú vo výroku čo do neplatnosti, výrok je definitívny a právoplatný, ináč vec ide do Ríma na konečné rozhodnutie.

Meditácia o manželských zákonoch.

1. Tieto zákony, ktoré tak prísne vymedzujú možnosti katolíckeho manželstva, zdajú sa mnohým prísnyimi a v nejednom prípade až nemilosrdnými, naj-

mä, že ak má niekto nevinne rozbité manželstvo, nemôže vstúpiť do nového manželstva, pokiaľ vinná stránka žije. Ale tu rozhoduje vyššie dobro. Tieto prípady sú pohromy a nešťastia, ktoré mnoho ráz zavinujeme sami, keď nerozmyslene konáme pri voľbe manželskej. A vlastné nešťastie nedáva nám titul na to, aby sme na zemi porušili prirodzený a božský poriadok, bez ktorého by nastal úplný chaos a neistota. Keby človek vedel, keď si pokazí zdravie, že môže dostať nové telo, tak by nebol taký starostlivý o svoje zdravie. Kto má pred sebou zákony, ktoré mu po nezdarenom manželstve povoľujú nové, nerobí si mnoho starostí a svojou ľahkomyselnosťou ohrozuje rodinnú istotu a tým aj spoločenské poriadky. Jedine katolícka náuka vyhovuje intenciám Stvoriteľa a jedine ona chráni posvätnosť manželstva, čo je bunkou celej spoločnosti. Takto musím chápať veci aj ja: divať sa na ne s vyššieho a večného stanoviska.

2. Najlepšia je rovná a riadna kofajnica, kde niet prekážky, kde všetko sa deje obvyklým spôsobom. Ešte aj romantika a láska musí mať svoj predpísaný a prirodzený spád. Hľadať mimoriadne a skoro neschodné cesty vo veciach rodinných a manželských sa nevyplatí, lebo ani príroda, ani Boh sa klamať nedajú. Najlepšie je po katolícky žiť a poznať Božie zákony, vtedy si človek vždy nájde vo všetkom správne východisko.

3. Je pekné byť moderným v šatách a v zariadení bytu. Ak príde novšia móda, všetko sa vyhodí a kúpi nové. Ale v manželských veciach niet ani staromódnosti, ani modernosti, len jedno platí: večný zákon a podľa zachovávania tohto zákona alebo manželské nešťastie alebo manželské šťastie. A čím je niečo prirodzenejšie a čím zodpovednejšie zákonom Božím, tým je aj šťastlivejšie. Kde sa zahniezdi ľudská rafinovanosť a číre pôžitkárstvo, tam vymizne aj osobné nešťastie a vymizne aj skazená trieda ľudí. Moderné, na osobnom pohodlí stavané manželstvá sú poslednou etapou hniloby ľudskej: nemajú potomkov, alebo len neduživých a nepodarených. Tak vy-

hubí Boh sám takéto spoločenské netvory a uvoľňuje miesto zdravo rozmýšľajúcim vrstvám.

4. Rodinné šťastie je jedným z najkrajších darov života. Treba si ho zaistiť a chrániť. Najlepšia poistujúca spoločnosť pre tento klenot životný je: svätá Cirkev. Musím byť statočným katolíkom, musím si vyhľadať za doživotnú partnerku života statočnú katolíčku a musíme obaja pekne žiť po katolícky. Tobôž, keď som katolícke dievča, od mojej viery a statočnej duše závisí tak mnoho, mnoho: celé rodinné šťastie a nadovšetko šťastie môjho manžela. Pridržiavať sa Cirkvi, pridržiavať sa Krista a duševného života, — to boli a budú najlepšie fundamenty manželskej spokojnosti a rodinného šťastia.

5. Netreba zabúdať, že v manželskom živote nerozhoduje iba katolícka viera sama, ale najmä — katolícke mravy. A keď sa nepridržam týchto mravov, ľahko môžem zadať hocikedy smrteľnú ranu môjmu manželskému šťastiu. V manželstve sú veci, ktoré sa ťažko dajú reparovať. Preto láska a porozumenie medzi manželmi obľahčujú zachovávanie mravného života, ale aj naopak, mravný život a mravné zásady kresťanské trvale zachovávajú lásku a porozumenie manželov.

6. Ohľad na deti — to je tiež vážna vec v manželstve. Som presvedčený, že dieťa len vtedy bude dobré a len vtedy mu zaistím začiatky šťastlivého života, keď ho vychovám nábožensky. Ale tu musím byť dôsledný. Lebo keď dieťa zbadá, že náboženské princípy sú v rodine čímsi, čo je len pre deti, a nie aj pre rodičov, tak moje vlastné dieťa bude pokladať dospelosť za odhodenie viery a mravov, a vtedy som nedosiahol nič, ba pravý opak, dieťa som urobil nešťastným. Náboženská výchova má skutočný smysel tam, kde sú aj rodičia nábožní, a vôbec celá rodina je nábožná.

7. Mnohí sa neoženia, mnohé sa nevydajú. Nie je to tragédia. Také duše, najmä ak sú nábožné, nájdu si vyššie ideály a vyššie povolania. Nielen kňazi a rehoľníci, rehoľnice, ale aj svetské osoby sa môžu postaviť na akési vyššie stanovisko: slúžiť nie jednej rodine, ale celku, nie jednej osobe, ale celej Cir-

kvi alebo celému štátu, vlasti a vedúcim ideám. Ale to sa podarí len vtedy, keď bezmanželstvo nie je východiskom pre pohodlnejší a pôžitkársky život, ale keď myšlienka alebo sociálna úloha, ktorej slúžim, zaujme celkom miesto manžela, manželky a rodiny a nemám miesto nich hriechne náhrady. Vtedy som bohatierom Boha a života.

Sociologia.

Kresťanská náuka o spoločnosti.

I. Zásady.

Manželstvo je bunkou spoločnosti. Spoločnosť má tiež svoje smernice a zákonitosti, ktorými sa zaoberá sociologia, spoločenská veda. Každý by chcel mať spoločnosť takú, ako si to podľa svojich ideí predstavuje. My máme kresťanské idey, kresťanskú vieru, a preto chceme mať spoločnosť zriadenú podľa kresťanských zásad.

Tí, čo nemajú nijakých zásad, robia tiež sociologiu, ale len takzvanú pozitívnu. Opisujú zjavy spoločenské, ustávajú akési stálosti vo spoločnosti a mnohí z týchto stálostí a pravidelností uzatvárajú, ako by sa mal človek správať vo spoločnosti, aby to slúžilo dobru i jeho i celku. To je moderná sociologia a pokusy laickej morálky. Slabá vec a bez ducha.

Iní, čo sa koria akejsi fiktívnej jednotke spoločenskej, či už štátu či societe, či rase, či inej idei, povýšenej nad jednotlivca, tiež si skladajú svoje tendenčné sociologie a chcú, aby sme sa aj my odriekli svojej osobnosti a podrobili sa týmto moderným bôžikom.

No kresťan a tobôž katolík nestavia ani svoje názory o spoločnosti na piesok, ale na odveké, silné fundamenty a tak ich posudzuje. Hmotárskemu sociologovi je aj náboženstvo iba sociálnym „zjavom“, ktoré sa vyvíjalo z modloslužby k monoteizmu (k jednobožstvu).

1. Katolícka sociológia *nie je bez zásad*. Aj my poznáme opisujúcu vedu sociálnu, ktorá sa zaoberá sociálnymi zjavmi a hľadá v nich zákonitosť, ale tieto pravidelnosti nikdy nie sú také prísne a nezmeniteľné, ako zákony fyzické. Spoločnosť a jej zjavy tvorí človek, *ktorý má slobodnú vôľu*, a preto niet sociálnej fyziky, ktorá už vopred určuje spoločenské zjavy. Toto je prvá zásada.

2. Spoločnosť nemá osobitnej duše, ale je len mravnou osobou, odzrkadľujúcou prirodzené vlastnosti človeka samého. Človek sám nie je čírym rozumným zvieraťom, ako ho predstavuje materializmus, ale stvorením Božím, ktoré má večný cieľ. Pre dosiahnutie tohto cieľa koná vôľu Božiu dobrovoľne podľa zákonov prírody a evanjelia. Človek je teda bytosť nekonečnej ceny, prevyšuje cenu všetkého na svete. *Spoločnosť je iba prostriedkom*, aby sa človek zdokonaľoval, aby svoje vlastnosti rozvíjal a využil, a tiež aby svoj večný cieľ dosiahol.

Z toho nasleduje, že nie človek je pre spoločnosť, ale naopak, *spoločnosť je pre človeka*, a preto nijaká spoločnosť nemôže sa stať neobmedzeným pánom nad ľudskou osobnosťou. Človek len toľko obetuje spoločnosti koľko ona pre poriadok a pre spoločné ciele potrebuje, veď je on spoločenským tvorom, — ale základné ľudské práva a svedomie zostávajú vždy pre jeho voľnú dispozíciu. Spoločnosť svetská nemá práva predpisovať človeku napr. vieru.

Medzi spoločenskými útvarmi sú také, ktoré sú *prirodzené* a určité, do ktorých pravidelne patrí každý človek. Také sú: rodina, obec, povolanie a Cirkv. O príslušnosti do Cirkvi známe sú nám zásady, tu teda treba nám ustáliť iba zásady pre domácu spoločnosť: pre rodinu, pre politickú spoločnosť: obec a štát, a pre hospodársku spoločnosť: povolanie.

3. Najmenšia a najpotrebnejšia spoločnosť ľudská je *rodina*, lebo v nej sa človek rodí a vyvíja pre samostatný život. Zviera prichádza na svet dobre vystrojené, človek nie. On potrebuje dlhý čas na výchovu a výchova človeka nie je ľahká. Preto je potrebné, aby u ľudí pôvodcovia života dlhý čas zo-

stávali pri dieťati a spoločnou starosťou ho vychovávali telesne i duševne. Tak sama príroda vyžaduje, aby rodina bola postavená na základoch *monogamie*, aby jeden muž s jednou ženou trvale sa ujali tejto úlohy. Toto je najľudskejšie riešenie rodinného života. Iné systémy značia primitívny stupeň a znemožnenie cieľa.

4. Okrem rodiny patrí človek do obce, do mesta a do štátu. Tieto spoločnosti sú pre spoločné úlohy, ktoré jednotlivec alebo jedna rodina nemôže splniť. Spoločné úlohy vyžadujú jednotné spravovanie, teda aj autoritu. Ak je spoločnosť potrebná pre človeka, tak je potrebná aj *vrchnosť*, a v tomto smysle niet vrchnosti, ktorá by nebola od Boha, lebo Boh je pôvodcom ľudskej spoločenskej náture. Boh určil, aby bola *vrchnosť*, ale kto má byť touto *vrchnosťou*, to je úloha človeka samého. Ten istý cieľ môže sa dosiahnuť rozličnými cestami. Preto ani rozum sám neurčuje presne, ktorá forma autority je najlepšia, či *monarchia*, *aristokracia* alebo *demokracia*, ani *katolícka náuka* sa nestavá za nijakú z týchto *mocenských foriem* ako za jedine dobrú, jej je forma autority *indiferentná*.

5. *Čo môže vrchnosť?* Môže vynášať zákony a potrestať, kto sa previní proti spravodlivým zákonom, môže mu odňať aj osobnú slobodu, ba aj život, ak to najvyššie záujmy spoločnosti tak vyžadujú. Môže žiadať od občanov, aby išli do spravodlivej vojny, keď treba brániť spoločné majetky a iné hodnoty proti nespravodlivému útočníkovi.

6. *Čo nesmie vrchnosť?* Nesmie občanovi odňať najosobnejšie práva, napr. vychovávať deti, zakázať alebo nariadiť vstúpiť do manželstva. A predovšetkým svedomie človeka je celkom vyňaté zpod nadvlády *vrchnosti*, *svetový názor*, *náboženstvo*. Taká *vrchnosť*, ktorá sa stáva *tyranskou*, dokazuje svoje nepriateľstvo proti spoločnosti, a preto sa môže odstrániť aj násilným spôsobom. Aj tu platí zásada: *vrchnosť je pre človeka, a nie človek pre vrchnosť*. Ale aby ľudia takéto násilné spôsoby nemuseli užívať, musia si zaistiť garancie proti každej násilnej

vláde. Takéto garancie sú: volebné právo, ústava, právo véta, parlamentný systém alebo iné.

7. Pre život potrebuje človek rozličné veci, ktoré sám nevyrába, ale si ich zarába. Preto má človek vo spoločnosti *povolanie*. Prácou svojou môže nadobudnúť *majetok*. Ohľadom majetku platia tieto zásady: majetok nie je len hmotné bohatstvo, ale sú aj nehmotné majetky: zdravie, vzdelanosť, dobrá nálada, veda, čnosť, dobrá výchova atď. Ešte aj spoločnosť sama má vyššie majetky, než sú jej hmotné zásoby, napr. sloboda a istota. Preto kresťanská morálka napomína človeka, aby sa veľmi nepridržiaval iba hmotného imania, lebo ono nie je jeho posledným cieľom, ale aby hľadal aj vyšší, duševný majetok. I najbohatší musí byť „chudobným v duchu“, aby totiž nepokladal bohatstvo za cieľ svojho života.

8. S majetkom súvisí aj otázka *vlastníctva*. Boh dal ľuďom zem, aby si zadovážili potrebné veci. Ľudia si zem navzájom rozdelili. A to je správne a prírode zodpovedné, lebo človek na vlastnom lepšie pracuje než na cudzom alebo spoločnom, a tiež aj viac produkuje, čo je v záujme celej spoločnosti. Ale vlastník nesmie zabúdať, že vlastníctvo musí slúžiť nielen jemu, ale aj celej spoločnosti, preto spoločnosť má právo vlastníctvo obmedziť, regulovať, ba v potrebných prípadoch aj vyvlastniť, ak to vyššie dobro požaduje. Hlavnou smernicou je tu vždy pôvodný úmysel Stvoriteľa, ktorý dal zem ľuďom, aby všetci ľudia na nej vyžili. V kresťanskej spoločnosti reguluje nerovné rozdelenie majetku aj starosť o chudobných, charitatívna činnosť. Kde ľudia prídu na presvedčenie, že v istých prípadoch spoločné vlastníctvo je osožnejšie, dobrovoľne si môžu zaradiť aj tento systém, ale bez ujmy súkromného vlastníctva, lebo toto je tiež osobné právo človeka, ktoré nijaká vrchnosť nesmie narušovať.

9. Hlavným zdrojom výživy pre človeka je *práca*. Práca patrí k hodnosti ľudskej, veď zvierá nepracuje, aspoň nie povedome pre istý cieľ. Práca je Božím

príkazom. Kristus svojím príkladom ju posvätil a sv. Pavol hovorí, že kto nepracuje, ten nech ani neje. V kresťanskej morálke lenivosť patrí medzi hlavné hriechy. Ale je mylný názor, ktorý pokladá prácu za jediný prameň, z ktorého veci dostávajú svoju hodnotu. To by znamenalo, že len človek tvorí hodnoty, že on je všemohúci. Iste, základná hodnota vecí je od Boha, od prírody, od počasia a všelijakých takých okolností, ktoré nezávisia od človeka a jeho práce. Okrem toho tvorivú hodnotu má aj myšlienka, veda a najmä dvíhanie mysli k Tomu, ktorý všetko stvoril, k Bohu. Poctive konaná práca je modlitba, ale aj dobre konaná modlitba je poctivá práca. V hodnosti práce je i rozjímanie a iná rozumová práca vyššia než telesná.

10. Každý robí len istý druh práce, preto ľudia vo spoločnosti sú na seba navzájom odkázaní. Deľba práce robí celú ľudskú spoločnosť veľkým strojom, v ktorom každá súčiastka má svoju úlohu, a keď jedna súčiastka zastaví prácu, zastane celý stroj. Jeden pracuje za všetkých, a všetci za jedného. To je *solidarita*. Kresťanskú solidaritu vyjadrujeme krásnym slovom, že všetci sme bratia a sestry v Pánu.

11. Zastaviť prácu na istom dôležitom úseku hospodárstva je vec povážlivá, preto vrchnosť v dobro nevyhnutnej existencie obyvateľstva môže prísne zakázať takéto stávky. Ale keď pracujúci človek nemá iného prostriedku na to, aby iných prinútil na spravodlivosť a slušnosť, tak je aj stávka dovolená, lebo slúži konečne dobru celku.

12. Podnikateľ má starosť o hospodársky produkt, aby si ľudia mohli zadovážiť potrebné veci, robotník vykonáva telesnú a rozumovú prácu, aby podnik tieto veci dorábal. Podnikateľ má za svoju starosť a investovanie svoj zisk, robotník dostáva za svoju detailnú prácu svoju mzdu, ktorá je vlastne čiastkou zisku. Táto čiastka, mzda, musí byť primeraná vykonanej práci a aspoň taká, aby robotník mohol dôstojne vyživiť seba a svoju rodinu. Okrem toho práca nesmie ohrožovať robotníckovo zdravie, ani jeho dušu.

13. Ľudia si vymieňajú medzi sebou svoje výrobky podľa bežnej hodnoty. Túto hodnotu vyjadrujú *peniaze*. Čo ľudia *súrnejšie* potrebujú a čo je pre nich hodnotnejšie, za to aj viac zaplatia. Ale nikto *nesmie* využiť *položenie* druhého na to, aby za *tovar* požadoval vyššiu *cenu*, než to *skutočná* hodnota alebo bežná hodnota ukazuje. Keď človek *užíva* majetok iného, alebo *peniaze* iného, aby *investoval*, *nakupoval* a *predával*, *slovom* *obchody* robil, je *slušné*, aby *majiteľovi* platil *úroky* za *peniaze*, za *kapitál*, a *nájomné* za *užívanú* vec. *Využívanie* *núdzneho* *položenia* iného tak, že ho *prinútime* *platiť* za *požičanú* vec alebo *peniaze* *nepomerne* *vysoké* *nájomné* alebo *úroky*, je *úžera*, ktorá je *trestuhodná*.

II. Povinnosti.

1. V *rodine* treba zachovávať *zákony* *Božie*, *postarať* sa o to, aby *boly* *deti*, a aby sa *deti* *dobre* *vychovávaly*. *Hlava* *rodiny* je *otec*, ktorý *svojou* *starostlivosťou* a *pracovitosťou* *usiluje* sa, aby sa v *rodine* *každý* *dobre* *cítil* a *bol* *spokojný*. *Hlavným* *cieľom* *jeho* *nie* je *vlastné* *pohodlie*, ale *dobrobyt* *rodiny*. *Matka* sa *obetuje* *domácnosti*, aby *manžel* a *deti* *necítili* v *ničom* *nedostatok* podľa *prostriedkov* *stojacích* k *dispozícii*. *Zdravie*, *šatenie*, *jedlo*, *čistota*, *zásoby*, *byt* — to má na *starosti* *hlavne* *matka*, keďže *otec* v *dnešnej* *spoločnosti* je *najviac* *mimo* *rodiny* *zamestnaný*, aby *zarobil* *potrebné* *prostriedky*. *Deti* *musia* byť *dobre* *vychované*, od *výchovy* *závisí* *potom* *aj* *to*, *ako* sa *ony* *správajú* *voči* *rodičom* a *ostatným* *ľuďom*. *Výchova* *musí* byť *účelná*, *zdravá*, *mravná* a *predovšetkým* *katolícka*.

2. I *rodina* i *všetci*, ktorí *stoja* *okolo* *nej* a *tvoria* *príbuzenstvo*, *musia* *dostať* *aj* *sociálnu*, *spoločenskú* *výchovu*. To sa *robí* *spoločenskými* *zvykmi*, *zdvorilosťou*, ktorá je *vlastne* už *výsledkom* *takejto* *výchovy*. *Kresťanská* *snášanlivosť*, *úprimnosť* a *láska* je *najlepšou* *spoločenskou* *školou*.

3. Človek sa *musí* *vradiť* *do* *spoločnosti* *nielen* *ako* *občan*, ale *aj* *ako* *cirkevník*. *Ako* *občan* *musí* *spolu*

žiť a spolu cítiť s obcou, s národom a štátom. Podľa svojho svedomia a vedomia musí napomáhať spoločné dobro, musí prijímať každú jemu prideľnú slušnú úlohu, musí vďačne prispievať na spoločné potreby, teda platiť spravodlivé dane a príspevky. Musí si ctiť vrchnosť, jej nariadenia a zachovávať zákony. *Vlastenectvo* je kresťanská čnosť a povinnosť. Ako katolík sa musí vradiť človek do *farského života*, o všetko sa zaujímať, úlohy prijímať, hmotne a mravne každú akciu farskú napomáhať a podľa možnosti v katolíckej akcii laický apoštolát prevádzať podľa smerníc kňazstva. Ako dobrý katolík a ako dobrý občan potom sa stáva človek užitočným a verným členom štátu.

4. Štát, aby mohol požadovať vernosť od svojich občanov, musí mať na zreteli tiež svoje povinnosti. Štát ako vrchnosť je tiež od Boha, preto štát musí predovšetkým preukázať úctu Bohu. Nakoľko Boh pre spasenie ľudí určil svoje pravé náboženstvo, štát má *rešpektovať toto náboženstvo*, kresťanskú vieru, a svojimi prostriedkami umožňovať mu vykonávanie jeho vznešených úloh. Kde občania sú prevažne katolíckeho náboženstva, tento postoj štátu je samozrejímavý, a iný postoj by znamenal len nadužívanie štátnej moci istou náboženstvu nežičlivou menšinou. Takéto nadužívanie je nemravné a nespravodlivé. Štát totiž nemôže byť indiferentný ani k *mravným zásadám*. Musí sa spravovať mravnými zásadami kresťanskými a musí sa postarať o to, aby tieto zásady sa aj v štátnom živote uplatnily na celej čiare.

5. Spolupráca *Cirkvi a štátu* musí byť vzájomná. V kresťanskom štáte niet rozluky medzi Cirkvou a štátom v takom smysle, že by medzi týmito vrcholnými spoločnosťami nebola shoda a spolupráca. Cirkev prenecháva starosť o tuzemské veci štátu a len tam má slovo, keď v spôsobe spravovania tuzemských vecí ide aj o mravné alebo náboženské zásady, — na druhej strane štát sa nemieša do cirkevných a nábožensko-mravných vecí, iba tak, že ich napomáha. Cirkev vychováva štátu verných a sta-

točných občanov, štát honoruje túto neoceniteľnú službu Cirkvi svojou lojálnosťou a ochranou.

6. V mnohých štátoch vzájomná spolupráca medzi Cirkvou a štátom určuje sa zvláštnou dohodou, *konkordátom*. Štát je povinný dohodnuté povinnosti plniť.

7. Veriaci nikdy nesmú zabúdať, že štát nie je samostatnou bytnosťou mimo nich, ale vrcholnou spoločnosťou ich samých, ktorá spoločnosť s pomocou vrchnosti požíva veľkú výsadu suverenity, najvyššej moci nad svojím územím. *Štát teda tvorí občania sami*, a preto za postoj štátu sú zodpovední nielen vrchnosti, ale aj občania všeobecne, i keď túto svoju zodpovednosť na istý čas preniesli na svojich predstaviteľov. Ani jeden veriaci sa nesmie teda uspokojiť s myšlienkou, že on za isté neprístojnosti alebo nespravodlivosti, čo sa v štátnom živote vyskytujú, nemôže. Toto treba mať na zreteli najmä v tých povinnostiach, čo nasledujú.

8. Štát nemôže vynášať zákony, ktoré by prinútili veriacich, aby konali proti svojmu náboženskému presvedčeniu. Štát musí rešpektovať všetky práva *kresťanskej rodiny*, musí chrániť jednotnosť a nerozlučiteľnosť manželskú a musí sa postarať, aby manželia mali i morálne i hmotné možnosti vychovávať čim viac detí. Výchova detí patrí predovšetkým do kompetencie kresťanskej rodiny, ktorá ich najradšej sveruje do rúk Cirkvi. Ani právo rodičov, ani právo Cirkvi na vyučovanie a výchovu nesmie byť narušené.

9. Občania musia mať slobodu, aby sa sdužovali do *spolkov*, ktorých cieľ a prostriedky sa neprotivia ani štátnym, ani cirkevným záujmom. Najmä musí štát napomáhať *stavovské sduženia*. Je povinnosťou štátu aj to, aby chránil aj rozličné sduženia veriacich, ktoré majú cieľ utužovať a zveľaďovať náboženský život. *Katolícka akcia* tým, že pracuje pre intenzívnejší nábožný život, posilňuje aj základy štátu.

10. Štát má povinnosti aj voči rozličným národom, ktoré žijú na jeho území. Musí byť spravodlivý a po-

tlačiť každú výstrednosť nacionálnu, ktorá by privo-
lala nenávisť medzi národmi. Musí bdieť, aby nija-
ký národ si neosoboval pre seba nadpráva nad iný-
mi národmi, aby neohrožoval duchovné hodnoty,
reč a cty iných národov.

11. Štát má povinnosti aj voči ostatnému svetu.
Musí sa usilovať, aby na svete medzi národmi a štát-
mi panoval *pokoj*, aby medzinárodné položenie bolo
spokojné, a aby sa prípadné diferencie vyrovnaly
vzájomnou dohodou.

12. Veriaci katolík na posudzovanie všetkého, čo
sa robí, alebo čo sa má robiť vo spoločnosti, v štáte
a v politike, má svoje smernice a zásady, tie, čo sme
v tejto knižke nakrátko shrnuli. Čo sa týmto zása-
dám protiví, to odsudzuje, proti tomu sa postaví, —
a čo je podľa týchto zásad, to schvaľuje a za to sa
zasadí. Odsudzuje najmä bezbožný komunizmus, ale
aj ostatné politické výstrednosti, ktoré chcú nahra-
diť kresťanské názory a zásady svetonázorom mo-
derného pohanstva.

Meditácia o spoločnosti.

1. Povedomý katolík aj vtedy myslí na svoju du-
šu a na svoju spásu, keď vykonáva svoje politické
práva. Nemôže byť teda ani mne ľahostajné, čo sa
robí v našej politike. Niet zdravého a spokojného ná-
boženského života, kde práva rodiny a jej pokoj nie
sú zaistené. Rodina a jednotlivec len v dobre uspo-
riadanej a spravodlivej spoločnosti sa môžu vyví-
jať a zdokonaľovať. Takúto spoločnosť môže tvoriť
len dobrá politika a silné mravné základy majúci
štátny život. A to všetko v modernom štáte závisí aj
od toho, ako si občania svoje politické práva vyko-
návali. Moje katolícke svedomie mi teda priamo
diktuje, aby som sa zo všetkých svojich síl postaral
o to, aby všetko išlo u nás i v súkromnom, i vo ve-
rejnóm živote podľa kresťanských a katolíckych zá-
sad. Bože, pomôž, aby som nebol zbabelcom, poho-

dlným oportunistom tam, kde ide o Tvoju vec, o moju spásu a o dobro mojích bližných.

2. V politickom živote viac osoží vzájomné presviedčanie, než akékoľvek násilienstvo. Mnoho je medzi nami nenávisti, aj medzi katolíkmi, lebo nemáme tie isté názory v podradných spoločenských alebo politických otázkach. Tu musí platiť kresťanská zhovievavosť, trpezlivosť a najmä zásada, že proti nepriateľom náboženstva môžeme ísť aj rozličnými cestami, ale vždy musíme jednotne brániť a útočiť.

3. V zásadných veciach kresťanských, kde je ohrozená spása duší, nemá miesta ani trpezlivosť, ani zhovievavosť. Katolík sa nepoddá, nemlčí, ale je hotový obetovať svoje postavenie a život za pravdu Kristovu.

Modlitba za otca.

Môj milý Bože, s povďačným srdcom Ti ďakujem, že si mi dal láskavého otca, ktorý sa obetave stará o našu rodinu. Po Tebe na prvom mieste jemu môžem ďakovať, že som dobre vychovaný a že som nemusel núdzu trpieť, ba že som mal vždy to najpotrebnejšie. Otče nebeský, požehnávaj tuzemského môjho otca, daj mu zdravia a spokojnosti, daj mu radosnú starobu, aby mal potešenie aj naďalej zo svojej rodiny. Nahraď všetky jeho trampoty a ťažkosti, ktoré musel prekonať vo svojom živote pre nás, obdaruj ho svojou milosťou, múdrosťou a trpezlivosťou, aby žil medzi nami ešte dlho a blažene, a aby sa teraz čím viac mohol venovať aj svojej duši. Zasluži si večnú slávu. Preto, Bože, buď mu milosrdný a prived' ho voľakedy do svojho kráľovstva. Amen.

Modlitba za matku.

Starostlivý Bože, Otče môj! Ďakujem Ti zo srdca, že mi zachovávaš moju dobrú matku. V jej láske, v jej добрote a obetavosti som vždy videl Tvoju lásku a dobrotivosť ku mne, nehodnému stvoreniu. Jej môžem ďakovať svoj život, svoje zdravie, svoje schopnosti a výchovu. Preto tým vrúcnejšie Ťa prosím, Bože môj, požehnávaj moju matku všetkými svojimi milosťami. Daj jej zdravia a spokojnosti, daj jej veľa úprimnej radosti, aby sa tešila svojej rodine. Ona mi vštepovala lásku k Tebe, ona ma vychovávala po kresťansky a po katolícky, jej môžem ďakovať za svoju duševnú spokojnosť v našom náboženstve. A tak, Pane, odmeň ju svojím milosrdenstvom a svojou pomocou i tu na zemi i potom po smrti, ktorá podľa svätej vôle Tvojej, nech príde čím neskôr. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Modlitba za manžela alebo manželku.

Dobrotivý Bože! Podľa Tvojich zákonov žijeme spolu so svojou manželkou (svojím manželom), aby sme konali veľké úlohy, ktoré si nám sveril. Daj, Pane, aby naša láska a naša vernosť bola neochvejná a trvalá, pomôž nám vo všetkých ťažkostiach, aby sme Ťa mohli vždy chváliť a velebiť, ako nášho najlaskavejšieho a najmilosrdnejšieho ochrancu. Požehnávaj nás, pomôž nám vo všetkom, aby sme tvorili príkladné manželstvo a požehnanú rodinu. Daj nám aj svätej trpezlivosti, aby z malých nedorozumení nikdy nevznikol požiar hnevu a nešťastia. Daj nám aj veľa obetavosti, aby sme sa vedeli zriekať mnohých vecí v dobro spoločné a v dobro rodinné. Viaz naše ruky stále dovedna, tak ako si nám ich sviazal v deň sobáša, aby sme sa nikdy neopustili, aby sme vytrvali vo vzájomnej láske a shode, a požehnávaj nás svojím svätým požehnaním, ktorým

rozmnožuješ radosti ľudí a radosti neba, aby sme s čistým svedomím a zdravými silami šli ďalej v manželskom živote a boli si vždy vzájomne prameňom radosti a duševnej spokojnosti. Amen.

Modlitba za svoje malé dieťa.

Spasiteľu náš, Ježišu Kriste! Ty si mal veľkú radosť z detí a požehnával si takéto nevinné duše, lebo ich je kráľovstvo nebeské. Z Tvojej božskej vôle aj z nášho manželstva môžeme Ti prinášať dieťa, ktoré je našou radosťou a našou nádejou. Požehnávaj a zachovaj ho nám, aby bolo aj naďalej potešením svojich rodičov, aby sa stalo hodným členom Tvojej Cirkvi a poctivým občanom našej vlasti.

Bože, Ty vieš, aké máme starosti i pri všetkej radosťi s týmto dieťaťom. Veď Ty si stvoril rodičovské srdce, Ty si nám dal rodičovskú lásku a starosť. Skrúšene Ti odporúčam naše dieťa, chráň ho od všetkého zlého, od chorôb a nešťastia. Daj, aby sa nám vyvíjalo telesne i duševne na väčšiu slávu Tvoju a na veľkú našu radosť.

Matka Božia, ktorá si toľkou láskou a starostlivosťou nadávala a opatrovala božské Dieťa, oroduj za naše dieťa, aby aj ono povznášalo dušu svoju k nebesám, aby aj ono rástlo v sile a v múdrosti u Boha a u ľudí, aby aj ono tvorilo s nami Bohu odanú a požehnanú rodinu.

Anjel strážca môjho dieťaťa, ďakujem Ti za doterajšiu tvoju starosť o toto dieťa. Prosím Ťa, chráň ho aj naďalej na všetkých cestách, pri všetkých jeho malých krokoch, aby chodilo vždy po pravej ceste a neprihodilo sa mu nič zlého. Vnukaj mu bohabojné a poslušné myšlienky, oroduj za neho u Boha, aby jeho telo bolo opravdivým chrámom Duha Svätého a jeho duša oltárom nevinnosti a krásnych nádejí. Amen.

Modlitba za svoje väčšie deti.

Milostivý Bože môj, ďakujem Ti za Tvoju láskavosť, že si nám dovolil vychovať naše deti dobré, že si ich požehnával, že si nám pomáhal v každodenných starostiach rodinného života, aby sme svojim deťom mohli dať všetko, čo potrebujú k telesnému a duševnému rozvoju. Starostlivý Bože náš, požehnávaj naše deti aj naďalej, maj o ne starosť najmä teraz, keď sa im otvára duša, keď sa im vyvinuje telo. Vlej do nich svoju milosť, aby ich duša sa naplnila svätou vierou Tvojou, aby ich osvecoval Tvoj Duch Svätý a aby im svietil jedinečný príklad Syna Tvojho, Ježiša Krista a jeho svätých. Daj, aby ich duševné a telesné vlohy stali sa prostriedkami nevinnosti a dobrosrdečnosti. Daj, aby nám boli aj naďalej poslušné, aby boli ku každému láskavé a úslužné. Toto bude naša veľká radosť a naša veľká odmena za toľké starosti a za toľkú rodičovskú lásku.

Spasiteľu náš, daj, aby naše deti boli nám verné vždy, aj vtedy, keď sa osamostatnia v živote, ako Ty si bol verným a láskavým synom svojej Matke až do smrti. Daj, aby sa tieto dušičky, ktoré sa pod našou ochranou vyvinujú, nikdy neodvrátili od nás, rodičov, ani od Teba, ku ktorému sme ich tak ochotne viedli. Zachovaj v nich náboženský cit a hlbokú vieru, ktorú sme im vstepovali do srdca, aby boli vždy i našou i Tvojou radosťou a pravým potešením. Amen.

Modlitba za rodinu.

Bože, Otče náš a Stvoriteľu najmilostivejší! Ty si tvorcom a večným spravovateľom každého pokoja a poriadku, — shliadni láskave aj na našu rodinu, na naše manželstvo, na naše deti, na našich rodičov a celé príbuzenstvo. Daj, aby panoval medzi na-

mi pokoj a dorozumenie; daj, aby sme všetci dávali príklad shody a zhovievavosti. Odvráť od nás každú zvadu, každú závišť a nenávišť! Nedopusť, aby sa v našej rodine zahniezdil diabol hnevu a trvalého vzdorovania! Daj nám pokojamilovné a smierlivé srdcia, aby sme netrpeli medzi sebou nijakú trvalú trpkosť a nedorozumenie. Požehnávaj nás zdravím a spokojnosťou, a najmä daj nám bohabojnosť a oddanosť do svätej vôle Tvojej, aby sme sa vedeli nielen tešiť zo šťastia, ale mohli znášať aj nepríjemnosti. Posilňuj nás vo vernosti k Tebe, k sebe a ku Tvojej svätej cirkvi.

Ježišu Kriste, láskavý náš Spasiteľu, Ty si povedal, že kde sa sídu dvaja alebo traja v Tvojom mene, tam si aj Ty medzi nimi. Požehnávaj našu rodinu, veď v nej sme sídení všetci ako Tvoji prívrženci, ako milovníci Tvojho evanjelia, čerpajúci z prameňa Tvojich milostí a z Tvojho kríža. Daj, aby sme aj naďalej šli všetci správnou cestou, ktorú nám ukazujú Tvoje mravné príkazy, a aby sme všetci boli aj vernými členmi svätej cirkvi, oddaní nášmu sv. Otcovi, našim biskupom a duchovným.

Svätý Jozef, ochranca svätej Rodiny, oroduj za nás, za našu rodinu, aby bol s nami Boh a jeho svätý pokoj. Amen.

Modlitba mladých ľudí.

Duchu Svätý, Bože, ktorý si ma vo sviatosti birmovania posilnil, aby som vieru svoju verne vyznával a podľa nej žil, pomôž mi láskave v mladosti mojej, aby som aj naďalej vzdelával svoju dušu v tejto viere a v kresťanských čnostiach. Pomôž mi, Bože, najmä v pokušeniach tela, aby som statočne zdolal každú nečistotnú nástrahu, ktorá mi chce uškodiť na nevinnosti a na charaktere. Chcem zachovať svoju vieru, a tiež aj svoju čistotu, len mi daj, Bože,

mnoho sily duševnej a neopust' ma v tejto mojej veľkej borbe, aby som udržal nadvládu duše nad telom.

Láskavý Bože môj, ak je to aj Tvoja vôľa, vstúpim voľakedy do stavu manželského. Buď mi na pomoc, aby som pre toto doživotné spojenie našiel vhodnú dušu, ktorá má so mnou utvoriť bohabojnú a šťastlivú rodinu. Manželstvá sa uzavierajú v nebi, Tvojou Prozreteľnosťou, -- tak buď nám láskavý, Bože náš, a pomôž nám dovedna, aby sme potom v šťastlivom manželstve Tebe mohli slúžiť. Zachovaj nás do toho času čistých a poctivých, aby sme si aj takto zaslúžili rodinnú blaženosť. Amen.

Matka Božia, Panna Nepoškvrnená! Chráň ma, ako dobrá matka, od všetkého zlého, najmä od mravných pokleskov, oroduj za mňa, aby som pri všetkej veselosti a radosti životnej zachoval svoju nevinnosť a svoju katolícku vieru. Buď mi mocnou patrónkou, aby som voľakedy dostal veľkú milosť venovať sa Bohom žehnanému rodinnému životu kresťanskému. Amen.

Modlitba za svetskú vrchnosť.

Ó Bože, daj, aby sme sa poslušne, pokojne a spravodlivo správali pod vrchnosťou, ktorú si nám ustanovil. Pokorne prosíme, dožič našej vrchnosti spravodlivosti, tichosti, udatnosti i múdrosti. Učiň ju udatnou v protivenstvách, zachovaj ju stálou v dobrom, spravuj a potešuj ju v úzkosti a daj jej premôcť ťažkosti a nesnádze. Daj, aby jej spravovanie bolo na česť a chválu svätého mena Tvojho a nám k pokoju i k spaseniu. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Modlitba za vlasť.

A

Prosíme Ťa, Pane, na prímluvu Sedembolestnej Matky Božej, Patrónky našej, zachráň našu vlasť

od každého nešťastia a svojou milostivou dobrotou ochraňuj od nepriateľských úkladov slovenský národ, ktorý Ti je celým srdcom oddaný. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

B

Všemohúci večný Bože, Ty sa nad každým zmilúvaš a každému uštedruješ; pokorne Ťa prosíme, spravuj krajinu našu; prozreteľnosť Tvoja nech je nad nami. Žehnaj vlasť našu a odstráň od nej všetko, čo by mohlo narušiť jej pokoj a zahatiť jej blaho. Požehnaj všetkých jej predstavených a jej obyvateľov, aby im nešťastie neškodilo, ale všetko im k prospechu slúžilo, žeby Ťa veselým srdcom chválili a v úprimnosti ducha sa Ti klaňali. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

C

Predrahý Spasiteľu, Ježišu Kriste, v každej biele a potrebe nášho národa utiekame sa k Tvojmu preláskavému srdcu. I teraz vrúcne prosíme Teba, najsvätejšie Srdce Ježišovo, Ty prameň všetkého milosrdenstva, milostive shliadni na slovenský národ; pomôž nám svojou všemohúcnosťou, múdrosťou, dobrotou a štedrosťou. Dožič pokoja našej drahej vlasti. Skrze bohatstvo nekonečnej svojej lásky veľkodušne zabudni na našu nevernosť a pošli nám láskave pomoc i v zemskej chudobe, najmä tým, čo núdzu trpia pre nedostatok každodenného chleba. Všetci, čo pracujú v poli, v továrni, v bani alebo v úradovní, nech sú usilovní a v práci svedomití a nech pamätajú na Tvoj rozkaz „Modli sa a pracuj“.

D

Matka Sedembolestná, Patrónka Slovenska, i ty zastávaj a ochraňuj náš národ. Ukazuj nám cestu k svojmu Synovi, buď našou orodovnicou u Neho. Vypros pre náš národ a našu vlasť zmilovanie a požehnanie.

E

Aj vy svätí apoštolí a patróni Slovenska: svätí Cyril a Metod, svätý Vojtech, svätí Ondrej a Benedík, spojte pred Bohom svoje prosby s našimi pokornými modlitbami a prosbami, aby sa Pán nad nami zmiloval, čím hojnejšie na nás vylieval svoje milosti a obsypával nás darmi svojho Božského Srdca. Amen.

Modlitba za celú ľudskú spoločnosť.

Dobrotivý Bože môj, ktorý s toľkou múdrosťou spravuješ osudy sveta, dopraj nám pokoja, aby národy a štáty sa medzi sebou dorozumievaly a podľa Tvojich zákonov spokojne plnily svoje vznešené úlohy. Odstráň od nás každú nenávisť, aby sme videli v každom svojho brata, človeka stvoreného na Tvoj obraz, ako my sa pokladáme za ľudí odzrkadľujúcich v duši svojej Tvoju podobu. Nech panuje všade spravodlivosť, nech Tvoja milosť osvecuje srdcia panovníkov, zákonodarcov a verejných činiteľov, aby sa všetky sporné otázky riešily v kresťanskej láske a vzájomnej žičlivosti.

Pane, Tvorca náš, založ tu na zemi svoje kráľovstvo, aby každý národ mal svoju primeranú samostatnosť a slobodný vývin, aby nebolo utlačovaných a biednych. Odstráň vládu čírej ziskuchtivosti a hmotárstva, ktorá zotročuje ľudí a rodí nepokoj a nenávisť. Odstráň z prestolov trúfalosť a pýchu, ktoré pohŕdajú i Tvojimi zákonmi a vyhlasujú ľudské hodnoty za konečný cieľ ľudského a národného života. Otvor nám oči, aby sme videli pred sebou v každom štáte svoj jasný cieľ: Tebe slúžiť, Teba milovať a v Tebe tvoriť jednu krásnu rodinu národov a spokojných štátov na väčšiu Tvoju slávu.

Nech je vždy a všade pokoj Kristov v kráľovstve Kristovom. Amen.

DODATOK

PIESNE

(Pri bohoslužbách spievame podľa „Jednotného Katolíckeho spevníka“. Tu podané piesne na každé obdobie cirkevného roku sú z tohto spevníka.)

Na advent.

Ó PREKRÁSNA HVIEZDA
RANNÁ

ktorá si nám s neba daná,
vrúcne, Panna, buď vítaná!

Božieho tys' výkvet diela,
k tebe poslal Gabriela
sám Boh, svojho archanjela.

Počneš Syna milého,
Bohom Otcom nám daného,
Spasiteľa čakaného.

Ako dcéra Stvoriteľa
Matkou budeš Spasiteľa
a nevestou Tešiteľa.

Trojici buď svätej sláva,
Márii česť nech sa vzdáva,
že sa Božou Matkou stáva.

BOŽE, KU TEBE
voláme v nebe,
jak vo dne, tak v noci
buď nám na pomoci,
prídi, prídi, Spasiteľu,

Ukáž nám cestu
k večnému mestu,
nám na potešenie,
daj milosť spasenie,
prídi, prídi, Spasiteľu,

Nech sa vždy vzdáva
tebe česť, sláva,
ty nás vyučuješ,
mysel osvecuješ;
Pane, Kriste, Spasiteľu!

Teba čakali,
predpovedali
svätí prorokovia,
žiadali otcovia;
teba, Kriste, Spasiteľu!

Tys' na div vekom
stal sa človekom;
tu je už čakaný,
tvoj prorokovaný
príchod, Kriste, Spasiteľu.

Panna vznešená,
neporušená,
počala si nášho
Bohom nám daného,
Jezu Krista, Spasiteľa.

Veríme v teba,
ó svetlo s neba!
Naším buď vždy vzorom,
svieť nám nad obzorom:
Jezu Kriste, Spasiteľu!

Obetu čistú,
čos' nechal svetú,
sluha tvoj predkladá,
milosti dar žiada:
Jezu Kriste, Spasiteľu!

Tá obeť svätá
za hriechy sveta,
v svedomí zlých ľudí
pokánie nech budí.
Jezu Kriste, Spasiteľu!

Príchod tvoj, Pane,
daj, nech sa stane
skrz túto obeť
užitočným svetu.
Prídi, prídi, Spasiteľu!

V osobách troji:
láska ta poŕi,
mocný Stvoriteľu,
Duchu Tešiteľu,
Jezu Kriste, Spasiteľu!

Tvojej mocnosti
a velebnosti
plná je zem, nebe
spievajú o tebe:
Svätý, svätý, svätý Pane!

POSLANÝ JE ANJEL
od Otca najvyššieho,
nazvaný Gabriel,
posol Boha večného
k Nazaretu mestu,
by tam jeho nevestu
Máriu pozdravil,
jeho vôľu jej zjavil.

„Zdravas“ buď, Mária,
Panna plná milosti,
krásna si Ialia,
s tebou je Boh s výsosti.
Neboj sa, ó Mária,
ty nebeská Ialia,
počneš i porodíš
a panenstvo nestratíš.“

Na tie jeho slová
Mária sa divila:
„Nech je vôľa božia!“
anjelovi vravela.
„Deva som Najvyššieho,
Matkou stanem sa jeho,

nad anjelov vyššia,
dcéra Evy najnižšia.“

A tak božie Slovo
z Márie sa počalo,
Vykupiteľovo
človečenstvo povstalo.
Chváľme ho, veď Boh je náš,
ctíme ho, veď spasil nás.
Sláva Bohu Synu,
že smyl našu s nás vinu!

OBLAKY S NEBA
nech rosia teba,
sľúbený Kriste,
čakaný istel
Prídi, prídi, Spasiteľ náš!

Otcovia svätí
prorokujú ti
život trnitý,
vzor náš prečistý!
Prídi, prídi, Spasiteľ náš!

Buď Bohu chvála
na zemi stála,
že k nám zostúpi
a nás vykúpi.
Prídi, prídi, Spasiteľ náš!

Veríme v teba,
spasenie s neba,
kvet lásky večnej
a nekonečnej!
Prídi, prídi, Spasiteľ náš!

Tvoja predrahá
obeť premáha
diablovu zlobu
a ľudskú mdlobu.
Prídi, prídi, Spasiteľ náš!

Skrz svoje rany
od pekiel brány
chráň nás, ó Kriste,
daj, srdce čisté.
Prídi, prídi, Spasiteľ náš!

Presvätý Pane,
tu v tvojom stane,
nech sa vždy vzdáva
tebe česť, sláva.
Prídi, prídi, Spasiteľ náš!

zo srdca pokorného
Panna hovorila:
„Hľa, dievka som Pána,
Staň sa podľa slov tvojich,
veď som ti poddaná.“

ZDRAVAS' MÁRIA, KRÁSNA
nad všetko stvorenie,
jak dennica si jasná,
nám si potešenie;
Boh Syn ťa vyvolil,
bys' jeho matkou bola,
Duch Svätý zaslónil.

Je mocou božou vzatý
anjel do výsosti
a Máriu Duch Svätý
zatičil v milosti;
by Krista počala,
sa Božou Matkou stala
a Panna zostala.

Bez hriechu si počatá,
Panna dedičného,
jak Eva nezajatá
od hada zvodného;
Syn tvoj ťa obrátil
v počatí, v narodení
od hriechu zachránil.

Ó, prijmi, Panna milá,
od nás pozdravenie,
pros za nás svojho Syna
za večné spasenie,
by, jak tu na zemi,
tak sme mohli ťa chváliť
raz vrúcne na nebi!

Od Otca nebeského
ťa anjel pozdravil
a že sa z lona tvojho
Syn zrodí, ti zjavil;
že bude človekom
skrz Ducha zatienenie,
jak zjavil pred vekom.

Hľaď na nás v láskavosti,
vyslyš Gabriela,
vyvedieš svet z temnosti,
splodíš Spasiteľa;
nestratíš panenstvo,
z teba bez porušenia
prijme človečenstvo.

Mária, Pán je s tebou,
tak ťa anjel teší;
slovo, mu dané tebou
svet celý poteší;
ty si požehnaná
Panna medzi ženami
a do neba si brána.

Na posla nebeského
slovo privolila

Na Vianoce.

ANJEL PÁNA PASTIEROM
oznamuje radosť
a novinu prevzácnu
dáva im na známosť:
Nebojte sa, bratkovia,
prišla chvíľa Pánova:
narodil sa sveta Pán
v meste Betleheme,
obvinutý plienkami
na voňavom sene.
[:Tam dieťaťko májdate
veľmi biedne odeté.:]

Pastieri sú jasnosťou
veľmi osvietení
a videním anjelským
veľmi pomätení.
Lež anjel ich potešil
a takto im hovoril:
Príďte do Betléma,
uvidíte dieťa,
to je z Panny zrodený
Pán celého sveta.
[:Do jasličiek vložený,
Vykupiteľ túžený:]

Aj ty drahý kresťane,
 kľakni na kolená,
 keď ti v duši zazvoní
 sláva jeho mena.
 Tu je Boh tvoj v Dieťati,
 on ti život navráti.
 Všetci sa mu klaňajme,
 plesaj človek každý,
 na svet prišiel Syn Boží,
 by bol s nami navždy.
 [:Vita] božský Spasiteľ,
 ty náš život, ty náš cieľ:]

ČAS RADOSTI, VESELOSTI
 svetu nastal nyní,
 porodila Spasiteľa
 Mária bez viny:
 v jaslách v Betleheme,
 na slame, na zime
 leží malé Dieťa milé:
 Pán zeme, Pán zeme,

Aké veci ľudia všetci
 oddávna čakali,
 to anjeli dnes veselí
 nám už zvestovali
 a preto plesajme
 a Bohu ďakujme,
 Pacholiatku, Nemluvniatku
 spievajme, spievajme.

Dieťa krásne, svetlo jasné,
 Ježišu náš milý,
 z čistej Panny svetu daný,
 poklad roztomilý:
 Kráľu náš, Pane náš!
 Skloň sa k nám jak náš Pán:
 s milosťami s radosťami
 prídi sám, prídi sám.

Od začiatku, od počiatku
 ľudia ňa čakali
 a proroci aj Otcovia
 ňa predpovedali,
 nebeskí anjeli
 všetci ňa veselí,
 radujúci, plesajúci
 vítali, vítali

S nábožnými, s prevrúcnyimi
 pastiermi ňa chváľme;
 spievame ti, vítame ňa,
 dnes tu chváloslávne:
 Ježišku milenný,
 do jasiel vložený,
 buď uctenný, buď slávený,
 vážený, vážený!

Ako teba, Pane s neba,
 v jaslách privítame?
 Jak ti krásne, jak ti hlasné
 piesne tu spievame,
 tak v nebi nech večna
 ctíme ňa srdečne
 v tej milosti a radosti
 bezpečne, bezpečne.

DNES SA KRISTUS NARODIL!
 Veseľme sa!
 Ako to Boh nariadil:
 Radujme sa!
 Z života čistého,
 z rodu kráľovského
 Kristus Pán narodil sa.

Dnes sveta Vykupiteľ!
 Veseľme sa!
 Narodil sa Spasiteľ:
 Radujme sa!
 Z života čistého, atď.

Spievajú mu anjeli:
 Veseľme sa!
 Plesajú archanjeli:
 Radujme sa!
 Z života čistého, atď.

Sláva Bohu na nebi:
 Veseľme sa!
 Pokoj ľuďom na zemi:
 Radujme sa!
 Z života čistého, atď.

V biednom tele človeka:
 Veseľme sa!
 Prišiel spasit hriešnikov:
 Radujme sa!
 Z života čistého, atď.

Z života čistého, atď.
 O Ježišku spanilý:
 ochraňuj nás!
 Spasiteľu premilý:
 neopušť nás!
 Prines nám spasenie:
 odvráť zatratenie
 pre svoje narodenie!

OD NAS DÁVNO TUŽENÝ

Ježiško je zrodený.
 K nemu teda spechajme,
 pred ním na tvár padajme.
 Česť vzdajme milému,
 Ježišku malému,
 v Betleheme pre nás
 narodenému.

V Betleheme na slama
 zrodeného ťa máme.
 O Ježišku žiadaný,
 od Otca nám poslaný!
 Víťame ťa, Kriste,
 daj nám srdce čisté,
 riad vždy naše kroky
 slabé, neisté.

Počuli sme anjelské
 krásne spevy nebeské:
 Sláva buď na výsosti,
 Bože, tvojej mocnosti!
 Bože s vysokosti,
 odpuť naše zlosti!
 Spievajme a prosme
 o dar milosti.

Pacholiatko nemluvné
 a už učí výmluvné;
 snížilo sa k človeku,
 sníma kľatbu odvekú.
 Daj nám tej milosti,
 Pane, tvoje čnosti
 nasledovať, plniť
 v poníženosti.

Verme v Boha večného,
 Otca, Syna Božieho,
 ktorý z lásky k nám s neba

uponižil sám seba;
 v Ducha presvätého,
 v božstva rovnakého;
 viera tá buď vodcom
 života nášho.

Dnes s pastiermi vrúcny,
 spolu s darmi vzácnymi
 ku oltáru ideme
 ako k jaslám v Betléme.
 Ježiš, v tejto chvíli
 tebe buď dar milý,
 čo sme na oltári
 tu položili.

Víno, chlieb tá najdrahšia
 obeta je vždy naša,
 ktorú tebe malému,
 Ježiškovi milému,
 predložil tu chceme
 k tvojej cti a sláve.
 Ráč na tieto dary
 sblíadnuť láskave

K Ježiškovi spechajme,
 vrúcne ho privítajme;
 s anjeli sa radujme,
 veselo prespevujme,
 Ježišku, nám daný,
 svätým buď nazvaný,
 Spasiteľu ty náš,
 dávno čakaný!

POČUJTE RADOST UTEŠENÚ,
 na zemi v ten čas oznámenú
 skrz anjela božieho,
 posla najvernejšieho,
 v tej chvíli, v tej chvíli!

Novina to je neslýchaná,
 že Syna porodila Panna
 v nevinnosti anjelskej
 a v čistote panenskej
 v Betléme, v Betléme.

V jasičky Syna položila,
 plienkami si ho obložila,
 v náručí ho chovala

a takto mu spievala:
Ježišku, Synáčku!

Pastieri stádo zanechali,
k Betlému rýchle posplechali
a dary mu oddali,
veselo mu spievali:
Pane náš, Kráľu náš!

Nuž k nemu i my posplechajme
a vrúcne sa mu tam klaňajme,
i srdcia mu darujme
a seba mu venujme
k jeho cti a vrelosti.

PRED TEBOU SA KLANIAME,
všetci vrúcne klakáme,
Ježišku na svet daný
z Márie, čistej Panny.
Vítaj, vítaj, vítaj,
ó Ježišku!

K nám ťa láska snížila,
ktorá po nás žíznila,
by sme zo zatratenia
došli vyslobodenia.
Vítaj, atď.

Nám na blahoslavenstvo
prijal si človečenstvo,
preto, že nás miluješ,
za nás sa obetuješ.
Vítaj, atď.

Obeť Boha dobrého,
radosť sveta celého:
Ježišku narodený!
Tebou je svet spasený.
Vítaj, atď.

Celý si sa daroval,
kto by ťa nemiloval?
Dávame sa tiež tebe,
prijmi nás raz ku sebe!
Vítaj, atď.

Na posledný deň v roku.

PÁN ČASOV, BOŽE MILÝ,
tebe sa klanáme.
Ku koncu rok sa chýli,
vrúcne ťa vzývame.
Buď vždycky oslávené
tvoje sväté meno,
keš' každého z nás chrániš
roku skončeného.

Nesmierne dobrodenia
ty si nám podával,
od mnohého súženia
často zachovával.
Ó, prijmi cit vďačnosti
za dary milosti:
a prijmi vždycky k sebe
naše vzdychy k tebe.

Hľaď, Otče náš, na synov
pred tebou klačiacich,
odpustenie zlých činov,
skrúšene prosiacich,
smy, Pane náš nevinný,
s nás hriechne počiny
a z lásky svojej stálej
veď nás aj naďalej.

Na Nový rok.

VESEĽ SA, ĽUDSKÉ STVO-
RENIE,
prišlo k nám naše spasenie.
Radujme sa, veselme sa
v tomto novom roku!

Mesiáša narodenie
dosiahlo svoje splnenie.
Radujme sa, atď.

Panna z rodu kráľovského
počala Syna Božieho.
Radujme sa, atď.

Otcovia plní vrúcností,
ktorí bývali v temnosti.
Radujme sa, atď.

Krista vidieť si žiadali,
zrodeného z čistej Panny.
Radujme sa, atď.

Prosiac, by peklo obľúpil
a z temnosti ich vykúpil.
Radujme sa, atď.

Co proroci zvestovali,
anjeli ohlasovali.
Radujme sa, atď.

Herodes tomu neveril,
že sa Kristus Pán narodil.
Radujme sa, atď.

Sluhov do Betléma vyslal
a dieťky vraždiť rozkázal.
Radujme sa, atď.

Pre tvoje slávne zjavenie
daj nám hriechov odpustenie.
Radujme sa, atď.

Na sviatok Troch kráľov.

HEA, AKÁ TO HVIEZDA
KRÁSNA

s neba sa na nás smeje:
a to je tá hviezda šťastná,
hviezda našej nádeje.
Dajmeže sa my na cestu,
k akému tá hviezda mestu
nás privedie preradosných,
Krista vidieť žiadostných.

Tak tí králi hovorili,
keď hviezdu uvideli,
na cestu sa vystrojili,
s darmi išli veselí;
jeden niesol poklad zlatý,
druhý niesol tymián svätý,
tretí myrhu so sebou vzal,
zrodenému by ju dal.

Veľký ruch v Jeruzaleme
povstal hneď z ich príchodu,
že k novému Kráľu zeme

prišli králi s Východu.
Knihy sväte otvárajú
a proroctvá vykladajú,
že presvätá a šťastná zeme
to je mesto Betlehem.

Pred dieťatkom v Betleheme,
narodeným v maštali,
na kolenách v prachu zeme
klaňajú sa vladári.
Dar svoj každý obetuje,
Dieťatku sa pokloňuje
ako Bohu i Kráľovi,
a spolu človekovi.

Podme aj my, ponáhľajme
k Ježiškovi sladkému,
vzácné dary prinášajme
Bohu Synu večnému.
Zlato viery dokonalej
a nádeje tymián stálej,
myrhu lásky svojej vďačnej
hodnú ceny nebeskej.

K najsvät. Menu Ježišovmu.

KDE SI, MÔJ PREMILÝ
Pane a Kriste,
kde by sme uzreli
teba zaiste?
Daj svetlo zo seba,
veď si jasný,
nechcem žiť bez teba,
cesta spásy!

Teba srdce moje
žiada dychtivo,
bez teba i tak mu
na zemi clivo.
Mojej duše cena:
meno tvoje,
poteš zarmútené
srdce moje.

K svojej vždy pomoci
hľadať ťa budem,
i vo dne i v noci

volaj ťa budem.
Ukáž sa mi, Kriste,
presmutnému,
ráč dať srdce čisté
mne, hriešnemu.

Keď budeš vzdialený
odo mňa, Kriste,
že budem stratený,
to ja viem iste.
Ach, príď v tejto chvíli,
neodkladaj,
Ježišu môj milý,
pomoci daj!

S tebou srdce moje
žlada sa spojiť,
bez teba nemôže
túžby ukojiť.
Bez teba život môj
farchou mi je,
s tebou, Ježišu môj,
sladké žitie.

Manna, slasť nebeská,
Pane a Kriste,
tys' rozkoš anjelská,
lásky ohnište;
nasýť ma, daj seba,
ó Bože môj
a veď ma do neba,
Ježišu môj!

V pôste.

ACH, KRIŽ SVATÝ, TY
STROM VZÁCNÝ,
sladký nesieš plod krásny:
Jezu Krista [:milého:]
pre mňa umučeného.

Tridsaťtri liet si pracoval,
kým si život svoj dokonal:
mne nevinnosť [:navrátil:]
Otcovi dlh zaplatil.

Ó Ježišu bičovaný,
pre mňa celý opluvaný

ukrutne si [:sviazaný:]
a do krvi šľahaný.

Ježiš Kristus, Kráľ nad kráľmi,
Pán najvyššej večnej slávy,
má korunu [:tŕňovú:]
plnú hlavu rán, bólu.

Ó Ježišu môj nevinný,
ty pre moje visíš viny,
pniesť nohami [:rukami:]
umorený mukami.

Ježiš Kristus doranený,
bok jeho je otvorený,
z neho svätá [:krv tečie:]
hľad sem, hriešny človeče!

Vidím bolesť a žalosť,
kvílenie a múk trpkosť,
čo si trpel [:nevinný:]
za nás, naše zlé činy.

Dnes zo srdca už sľubujem,
Ježišu, že ťa milujem:
radšej by som [:smrť volil:]
ako na hriech privoľil.

CASTO DRAHÉ RANY SVATÉ
lúbam Krista Ježiša:
nohy, ruky, bok, krv, muky
cena moja najvyššia.
Láska si ty tu na kríži
zhanená a zranená;
chcem vždy znova a bez slova
teba, Láska mučená.

Nechcem žitia, nechcem bytia
bez tvojho ja zranenia:
z rúk, nôh, boku, v krvi toku
ujde sa mi spasenia.
Kriste, Kráľu, aspoň malú
čiasťku daj mi svojich múk,
z rán mi prelej lásky vrelej
do srdca i do nôh, rúk.

Ostré klince, metly, biče
žlada srdce zločinné,
bys' ho zranil, od zla chránil

v každej žitia hodine.
Ostrá pika, čo preniká
srdce Pána milého,
nech sa vbodne tiež podobne
do srdca mŕ hriešneho.

NEVINNOSŤ PREMILÁ,
čo si učinila?
Za koho omdlievaš,
za koho umieraš
tak žalosťne,
tak ľútosťne?
Za koho umieraš,
za koho omdlievaš!

Umiera nevinný
Syn Boží jediný,
na kríž zavesený,
celý poranený
pre hriech, zlosť,
neprávosti,
umiera nevinný,
Syn Boží jediný.

Trpí za nás muky,
pohľadní na ruky,
klincami ranené,
nohy prerazené,
pre hriech, zlosť,
neprávosti
trpí veľké muky,
pohľadní na ruky.

Krv z pravého boka
na spôsob potoka
krvavého tečie,
polutuj, človeče!
Pre hriech, zlosť,
neprávosti,
ó hriešny človeče,
krv Kristova tečie!

Nakloňuje hlavu,
od tŕnov boľavú,
na presvätom tele
nemá miesto celé,
pre hriech, zlosť,
neprávosti

na presvätom tele
nemá miesto celé.

Hriešniku nešťastný,
kresťane nevďačný,
pre tvoj hriech spáchaný
Ježiš trpí rany!
Nechaj zlosť,
neprávosti,
pre Kristovu bolesť
nechaj hriešnu neresť.

MATKA PLÁČE, RUKY SPÍNA;
ach, môj Bože premilý;
Božieho jej kati Syna
hrozne na kríž priblí.
V prežalosťnej tejto dobe
umrieť s Kristom si žiada;
bledne a vo veľkej mdlobe
jej dušu žiaľ preniká.
Ó bolesti, ó žalosť
srdca tvojho čistého!
Matka, naše neprávosti
vbodily ten meč do neho.

K nebu svoje pozdvihuje
oči, plačom skalené,
slzí, kvílí, pozoruje
nohy, ruky ranené;
ruky, ktoré bozkávala,
ktoré vždy nás žehnaly,
nohy, ktoré vídavala,
k úbohým jak náhlily
Ó bolesti, atď.

„Zíznim!“ volá umierajúce,
Matka nesmie k Synovi,
čuje, ako kati kľajúce
rúhajú sa Kristovi.
Veľké kríže tiež nosíme
a bolesti trpíme,
predsa toľko neskúsime,
čo tá, s ktorou kvílíme,
Ó bolesti, atď.

„Otče, čo si opustil mat“
volá Ježiš strápený,
ona cíti meč pre Syna

do jej srdca vrazený.
Vidí sa byť opustenou
od Synáčka milého,
vidí sa byť zavrhnutou
pre neho od každého.
O bolesti, atď.

Koho ona s láskavosťou
v svojom lone chovala,
toho s hroznou ukrutnosťou
Kalvária odňala.
Na kríži je už pribitý
drahý kvet jej nádeje,
v rukách, v nohách klíncov vbitý
krvou Krista zaleje.
O bolesti, atď.

Jánovi je poručená,
ktorý sám je sklúčený,
jeho duša je ranená,
že je Ježiš mučený.
Ján, miláčik Krista Pána,
sám sa tiež skormucuje,
kto ťa teda, svätá Panna,
v zármutku potešuje?
O bolesti, atď.

„Otče, prijmi ducha môjho,
všetko som už dokonali“
boly ešte slová jeho
prv ako by bol skonali.
K Otcovi šla duša jeho
a Mária videla,
ako hlava zmučeného
klesá mukou omdletá.
O bolesti, atď.

Nemala už v sebe sily,
klesla v náruč Jánovi
a v tej hroznej ťažkej chvíli
vojaci šli k Synovi.
Srdce pikou mu prebodli
a vytiekla krv s vodou
za svet bezbožný a podlý,
za spasenie národov.
O bolesti, atď.

S kríža mŕtve už složili
telo Krista zmárané,
Matke v lone položili.

klincami doranené.
Mária ho objímala
plná žiaľu, ľútosti,
slzami ho zalievala,
omdlievala v žalosti.
O bolesti, atď.

O hriešnici, ľútosť majme
nad svojimi vinami,
v žiali k Bohu zavolajme:
Ach, zmiluj sa nad nami!
Aby sme hriech oplakali,
čo Ježiša križoval,
pevný v čnosti verne stáli,
ktorú on prikazoval.
Pre bolesti a žalosti
srdca tvojho čistého
pros, Mária, by sme prišli
do života večného.

PRESVATÉ ZNAMENIE,
presvätý kríž:
s vierou a s nádejou
k nemu sa blíž,
lásky Boh nevinný
na kríži pnel,
do nebies, ku sebe
priviesť ťa chcel.
Lásku láskou mu
zbožne splať,
seba dal za teba;
čo máš viac dať?

Ježiš môj, vidím ťa,
na kríži pníť:
duša mi výčitkou
počína zníť;
pozeráš na ľudí
rúhavý shluk:
za ľudstvo nehodné
znášaš bôľ múk.
Tvoja svätá krv
máča zem;
Ježiš, už bez hriechu
zbožna žiť chcem!

Lilavé pole, v ňom
báľa sa kríž,

vo vnútri mojom je
útechy tiš;
v zmätkoch i vo víroch
sveta a chvíľ
pohľadom na kríž vždy
načerpám sil.
Ježiš, veď kríž je
lásky znak,
krížom si odvíjal s nás
záhuby mrak.

PRED TRÓN TVOJ, Ó KRISTE,
my padáme,
nad tvojím mučením
rozjímame,
ktoré si, zostúpiať dolu s neba,
podstúpil, ach, a to nie za seba
ale za nás,
aby si nás
vykúpil,
dal si sa
z lásky za nás.

Z úst tvojích my slovo
božie známe,
ktoré nám je v Písme
zvestované,
ktoré si verejne kázal svetu,
potvrdil na kríži skrz obetu.
Daj, prosíme,
nech plníme
len tvoje posolstvo
a nie iné.

Veríme zo srdca
naučenie,
čo si učil pre naše
vykúpenie.
Nechceme ti robiť nové muky
ako ti, čo božské tvoje skutky
potupujú,
znevažujú
a teba tým, Kriste,
ukrižujú.

Pristúpme k oltáru
s pobožnosťou,
vzdávajúc chválu, česť

s horlivosťou,
prosiac, by prijal Pán naše
dary,
ktoré mu skrz kňaza na oltári
podávame
a skladáme
a s nimi i seba
oddávame.

Anjeli ťa v nebi
vychvaľujú,
a „Svätý, presvätý!“
prespevujú.
Aj my s nimi, Kriste, tak spie-
vame
a teba za Pána vyznávame,
prosiac ťa zas,
bys' v tento čas
k pokániu naklonil
tu všetkých nás.

Vitaj, ó Pánovo
drahé telo,
ktoré si na kríži
pre nás pnelo.
Vitaj krv nevinná Krista Pána,
z presvätých jeho rán vylie-
vaná.
Buď nám, smädným,
buď nám, hladným
občerstvením,
všetkým toho hodným.

Očisť nás od hriechu,
ó Baránku,
a tak nás čistých veď
k svojmu stánku.
By čistým sme srdcom povždy
smelo
požívať mohli krv, Božie Telo,
by si s nami,
medzi nami,
býval vždy, vernými
ovečkami.

Pobožne dnes Krista
oslavujeme
a že nás občerstvil,

poďakujme.
Nech mu je obeta naša milá
a všetkým kajúcim milostivá.
Vyslyš, Pane,
nech sa stane,
aby sme obsiahli
zmlovanie.

UŽ SOM DOSŤ PRACOVAL
PRE TEBA, HRIEŠNIKU,
za triatridsať liet, ó môj
protivníku.
Pôjdem, pôjdem do Jeruzalema,
kde ma ukrižuje to židovské
plemá.

Nebudem viac učiť,
prestanem už kázať,
tým židom bezbožným sväté
slovo hlásať;
už je darmo, len vy so mnou
poďte,
učeníci moji, večeradlo strojte.

S vami tu ešte raz za stôl sa
posadím,
chlieb v telo svoje dnes,
víno v krv premením:
na pamiatku svojho umučenia
smrť podstúpiť musím pre cenu
spasenia.

Kam sa mám obrátiť?
Judáš ma už zrádza,
môj vlastný učeník
židov na mňa zvádza.
Tí ma nájdú v záhrade
sa modliť
a krvou pre sveta spasenie sa
potiť.

Vtedy, keď Judáša ústa ma
bozkaly,
zástupy židovské ruky mi
sviazaly.
Povrazní ma ukrutne sväzujú,
necitne strkajú, na zem ma
shadzujú.

Ach, na smrť vydali už Syna
Božieho,
plač, duša kresťanská,
pre Pána dobrého!
Sväté nohy už pod ním
klesajú
a keď nemôže vstať, židia ho
sácajú.

V tento čas, kresťania,
konajme pokánie,
môžeme obsiahnuť božie
zmlovanie.
Umri s Kristom,
opuť zlé žiadosti,
dočkáš sa vzkriesenia
i nebies radosti.

Na Veľkú noc.

PÁN JEŽIŠ KRISTUS VSTAL
ZMŔTVYCH.
Aleluja, chváľme Boha.
Boha svojho!
Aleluja, chváľme Boha.
Boha svojho!

Na potechu všetkých hriešnych.
Aleluja, atď.

Ktorý ťažkú smrť podstúpil.
Aleluja, atď.

Aby hriešnych nás vykúpil.
Aleluja, atď.

Ku hrobu tri Márie šly.
Aleluja, atď.

Drahé masti ony niesly.
Aleluja, atď.

Anjela tam uvidely.
Aleluja, atď.

Od neho sa dozvedely.
Aleluja, atď.

Že Kristus Pán dnes zmŕtvych
vstal.
Aleluja, atď.

Jak pred smrťou to zvestoval.
Aleluja, atď.

Preto plesaj vo dne, v noci.
Aleluja, atď.

Že Kristus vstal v svojej moci,
Aleluja, atď.

Všetci teda prespevujme.
Aleluja, atď.

Česť a chválu mu vzdávajme,
Aleluja, atď.

ALELUJA, RADUJME SA,
Kristus Ježiš zmŕtvych vstal.
Rozpadla sa skala hrobu,
zmŕtvych vstal dnes kráľov
Kráľ.

Spasiteľa privítajme,
vrúcne vďaky vzdávajme.
Aleluja, radujme sa,
Kristus Ježiš zmŕtvych vstal!

Aleluja, chvála planie
prenesmiernej Výsosti,
Ježišovo zmŕtvychvstanie
smietlo pekľu mocnosti.
On je slávny Vykupiteľ,
milostivý Spasiteľ.
Aleluja, chvála planie
prenesmiernej Výsosti.

Aleluja, z hrobu Pána
skvie sa viery víťazstvo,
ktoré Kristus zmŕtvychvstaním
vydobil pre kresťanstvo.
To je základ viery Krista,
oslávania doista.
Aleluja, z hrobu Pána
skvie sa viery víťazstvo

Aleluja, obeť čistá
koná sa na oltári.
Prijmi ju, ó Bože veľký,
s ľúbeznosťou na tvári.
Daj, nech táto obeť naša
duše k nebu povznáša.
Aleluja, obeť čistá
koná sa na oltári.

Aleluja, svätý Boh náš,
teba vrúcne vzývame,
vzkriesenému zmŕtvych Kristu
„Svätý, svätý!“ spievame.
Sláva jeho zmŕtvychvstania
hodná nášho plesania.
Aleluja, svätý Boh náš,
teba vrúcne vzývame.

RADUJ SA, CIRKEV KRISTO-
VA,

veselo prespevuj:
Pán Ježiš Kristus zmŕtvych
vstal,
raduj sa, duša, raduj.
[!Pre hriešne ľudské pokolenie
priniesol sväté vykúpenie.
Spievajme, kresťania,
Bohu: Aleluja!:]

Veselá doba nastala,
Ježiš v tej chvíli vstal
a podľa Písma prorokov,
tretí deň hrob zanechal.
[!Spasiteľ sveta nás potešil,
kajúce stvorenie rozhrešil.
Spievajme, kresťania,
Bohu: Aleluja!:]

Raduj sa, ľudské stvorenie,
Pán tvoj smrť oblúpil,
od smrti dnes Ťa zachránil
a z diabla rúk vykúpil.
[!Anjeli na nebi spievajú
a duše v predpeklí plesajú.
Spievajme, kresťania,
Bohu: Aleluja!:]

Na Sv. Ducha.

DUCHU SVATÝ, PRÍD S NEBA

a vydať ráč zo seba

[:žiaru svetla pravého:]

Príď k nám, príď k nám, Duchu

Svätý,

príď k nám, Duchu presvätý!

Príď k nám, Otče strápených,

Darca darov slúbených,

[:svetlo srdca bólného:]

Príď k nám, atď.

Najvernejší Tešiteľ,

poslal ťa nám Spasiteľ,

[:Ty, sladké občerstvenie:]

Príď k nám, atď.

V práci si polahčenie,

v spame si ovlaženie,

[:v plači si potešenie:]

Príď k nám, atď.

Svetlo plné radosti,

naplň srdca temnosti,

[:ľudu tebe verného:]

Príď k nám, atď.

Bez pomocnej milosti

Človek žije v hriešnosti,

[:nie je v ňom nič dobrého:]

Príď k nám, atď.

Očisť duše pramene,

zavlaž, čo je znavené,

[:uzdrav, čo je ranené:]

Príď k nám, atď.

*K Božskému Srdcu**Ježišovmu.*

NEBO I ZEM, VYHLASUJTE

chválu Pána večného,

bez prestania pozdravujte

Srdce Krista milého!

[:Poďme k Srdcu Ježišovmu

a klaňajme sa jemu!]

Znejte, piesne, k sláva jeho,
Srdca Pána večného!]

Ono skôr nás milovalo,

než sme my ho mohli znáť,

v pokrm sladký nám sa dalo,

čo nám mohlo viacej dať?

Poďme, atď.

Pre všetkých je otvorené,

nikoho nevytvára,

dary v sebe uzavreté

i hriešnikom podáva.

Poďme, atď.

Ten, kto k nemu sa utieka,

potešenie nachádza,

lebo z neho vždy preveľká

radosť ducha pochádza.

Poďme, atď.

Srdce jeho plápolalo

láskou k človečenstvu vždy,

od počiatku neprestalo

platiť láskou naveky.

Poďme, atď.

O Ježiš náš najjasnejší,

prijmi naše volanie,

prijmi svojich verných duší

najvrúcnejšie oddanie!

Poďme, atď.

O Ježiš skrz lásku svoju

krvou Srdca Božského

obmy biednu dušu moju

od všetkého hriešneho.

Poďme, atď.

Plameň mocný z ohňa tvojho

v srdci našom nech horí,

nech rozpáli ducha môjho

rany hriechov zahojí.

Poďme, atď.

Zehnaj srdce dokonalé,

daj mi silu, milosti,

chváliť teba neustále

chcem tu i vo večnosti.
Podme, atď.

Daj, nech v nebi poznávame
slávu tvoju u Otca,
tebe večne sa klanáme
a spievame zo srdca:
Podme, atď.

OSLAVUJME NAJSVATEJŠIE
Srdce Ježišovo,
venujme mu najvrúcnejšie
srdca svojho slovo:
Srdce sväté, prevznešené,
tys' prameňom milosti,
ó, buď stále velebená
tu i vo večnosti!

Sedmorým, hľa, tokom z teba
presvätá krv prúdi,
prepotrebný liek to z neba
pre nás, hriešnych ľudí.
Srdce sväté, atď.

Otvor v boku, tá predrahá
ružoskvelá rana,
to je žriedlo lásky, blaha,
to brána do neba.
Srdce sväté, atď.

Tys' potecha zarmúteným,
slabým posilnenie,
spomôženie ubídeným,
hriešnym odpustenie.
Srdce sväté, atď.

Srdce tiché, ponížené,
všetkých ty vzor čnosti,
duše tebe zdôverené
vedieš k blaženosti.
Srdce sväté, atď.

My sa teda s dušou, telom,
tebe oddávame,
teba Pánom, Spasiteľom
svojím nazývame.
Srdce sväté, atď.

S tebou tebe my žiť chceme,
ostávajú vždy s nami
a keď žiť tu prestaneme,
spoj nás s nebešťanmi.
Srdce sväté, atď.

ZNEJ, PIESEŇ SRDCOM LÁSKY,

jej zvuky nech plynú
sťa sladké vtáčať hlasy
v nebeskú výšinu!
Kam blesky slnka z rána
jas, žiar roznášajú,
zem, nebo Srdcu Pána
nech chválu vzdávajú!

My sme nemilovali
to Srdce vznešené,
obrážať sa nebáli
za nás prerazené.
Kam blesky, atď.

A ono lásky ohňom
vždy ešte k nám horí,
milosť vždy nájde ten v ňom,
kto sa mu pokorí.
Kam blesky, atď.

Vždy ešte jeho rana
tu je otvorená,
tu k životu je brána,
tu nádej blažená.
Kam blesky, atď.

O srdce lásky plné,
pokornú prosbu mám:
nech ma tvoja krv smyje,
zbuduj vo mne svoj chrám.
Kam blesky, atď.

Potom na búrnom svete
žiť budem v pokoji;
nech bleda trápi, hnetia,
lásky tvoja zhojí.
Kam blesky, atď.

Ty láskou osladiš mi
poslednú hodinu,

spojíš ma so svätými,
dáš slávnú otčinu.
Kam blesky, atď.

K svätej omši.

OMŠA SA UŽ ZACÍNA,
obet chleba a vína,
ktorá bola Spasiteľom
ustanovená.

Chváľme Boha spoločne,
prosme všetci srdečne,
staň sa, Pane, aby sme Ťa
chválili večne.

Sláva Otcu večnému,
Synu, Bohu milému,
buď podobne česť a chvála
Duchu Svätému.

Sláva buď na výsosti,
Bože, tvojej štedrosti
a nám pokoj ráč darovať
z veľkej milosti.

Daj, ó Kríste premilý,
aby sme vždy plnili,
čo ty kážeš a tak sa Ťa
večne korlím.

V Teba, Bože, veríme
a v tom sa nemýlime,
že si Bohom trojjediným,
vždy vyznávame.

Tys' náš Otec, Stvoriteľ,
tvoj Syn je náš Spasiteľ
a Duch Svätý milostivý
náš Posvätiť.

Prijmi, Pane, obetu,
ktorú kňaz Ťa koná tu,
na oltári obetuje
obet presvätú.

Skrze presvätú obet
meno tvoje sa posväť,

aby Ťa vždy ospevoval
s nami celý svet.

Svätý, svätý, svätý Pán,
najvyšší si ty Boh sám,
svätý Bože, ráč byť vždycky
milostivý nám!

BOŽE, SVETOV MOCNÝ
PANE,

shliadni s výšky na svoj ľud,
ktorý v tvojom svätom stane
modlí sa tu za svoj blud.
Vzdáva Ťa čistú obet
za nečistej mysle čin;
prijmi, Pane, ju i posväť,
jak ju svätí Boží Syn.

Z prachu zeme k sláve neba
zaľ zvučnej chvály hlas,
Vesmír i ľud, veleb Boha,
ktorý stvoril svet i nás.
Trojjediný i trojvečný
Boh, najvyšší večný Pán;
tebe buď, ó Nekonečný,
budovaný v srdciach chrám.

Ľudská nádej, život, spása
v Kristovi je složená,
ktorý v Písme svätom hlása
pravé cesty spasenia.
Kto vždy na nich kráča, koná,
nezblúdi, sa nestraťí;
kto nepozná hlas zákona,
večná smrť ho zachváti.

Jedna je loď, ktorá vodi
ľudstvo plavbou života,
ktorá pevnú cestu brodí,
nikdy sa nestroskotá:
loď je jedna, to je viera
v pravdu Kristom zjavenú,
kto jej srdce neodplera,
sväto kráča k spaseniu.

Aké dary priniesť máme,
tebe, Bohu svätému?
Akú obet Ťa my dáme?

Dal si život každému!
Príjmi za nás svojho Syna,
ktorý obeť vykoná,
keď pod rúškom chleba, vína
plní nádej zákona.

S Božím Synom ti splácame
čistej lásky slušnú daň;
i stďc svojich priestor dáme,
tebe, ktorý si náš Pán.
Bývaj večne v nás jak v stane,
v myslí, v srdci a v duši,
snaha naša,
milý Pane,
by hriech tvoj byt nerušil.

V jeden súzvuk naše hlasy
spája úcta veleby,
ktorou skvieš sa, Tvorca krásy,
v prírode i na nebi.
Malé tvory, veľké svety
teba chvália, Boh svätý,
z našich úst i z tvorstva znie ti:
Svätý, svätý, trojsvätý!

K STOLU BOŽEJ LÁSKAVOSTI
s pokorou prichádzame,
pred Ježišom v skrúšenosti
na kolena padáme,
[:keď večere Pána slávnej,
lásky jeho k svetu dávnej,
dnes pamiatku v úcte zjavnej
slávne vykonávame.:]

Tebe slávu bez skončenia,
Kriste prespevujeme,
pre večeru tú spasenia
teba zvelebujeme.
[:Ty, nesmiernej velebnosti,
príjmi naše povďačnosti,
ktoré tvojej láskavosti
teraz prísluhujeme.:]

Veríme ťa prítomného
vo Sviatosti Oltárnej,
Bohčloveka láskavého,
čo v pamiatke preslávnej
[:pod spôsobom vína, chleba

k požívaniu dávaš seba
nám, veriacim, Pane s neba
z lásky k hriešnym nám
zjavnej.:]

Oltár je, hľa, tvoj stôl svätý,
kde ti obetuje kňaz
chleba, vína dva podstaty,
jak si nám to kázal raz;
[:obeť veľkej velebnosti
ruší dávne pamätnosti,
pred tvár tvojej láskavosti
slávnostne prístupuje.:]

Na veky si svätý, Bože,
neba, zeme ty Pane,
všetko ťa len chváliť môže,
velebíť neprestajne.
[:V prevelebnej tu Sviatosti,
v dare toľkej láskavosti,
v svojej svätej prítomnosti
skrytý byť neprestaneš.:]

Ó BOŽE, NA VÝSOSTI,
shliadni na nás, tu prítomný.h
a pozbav neprávosti
nás, hriešnikov poškvrených,
[:keď službu ti konáme
a obeť prednášame:]

Buď sláva Najvyššiemu,
ktorý na nebi panuje,
mier ľudu pobožnému,
ktorý svoj hriech oľutuje.
[:Teba, Otče, chválime,
tebe dobrorečíme.:]

Veríme v jediného,
mocného vždy Stvoriteľa,
veríme v Syna jeho,
Ježiša Vykupiteľa
[: a v Ducha presvätého,
v podstate im rovného.:]

Ráč prijať, Otče, láskavý
obetu dnes nekrvavú,
v ktorej ti ľud kresťanský
prináša česť a oslavu;
[:nech s vôňou ľúbezosti
vznáša sa do výsosti.:]

Hlas vrúčne pozdvíhujme,
„Svätý, svätý, najsvätejší!“
s anjelmi prespevujme,
zástupov Boh najmocnejší.
[:Zem, nebo plné chvály,
sú Pána chorál stály.:]

O JEZISU NAŠ NAJMILŠÍ,
k obete sa schádzame,
ktorú teba v čas terajší
skrze kňaza konáme.
Prijmi teda do milosti
vďačnú službu tu od nás,
aby s nami vo večnosti
tešili sa svätí z nás.

Tak je, buď vždy Bohu chvála,
jeho česť vždy hľadáme,
nech ho všetci ľudia chvália,
vrúcny srdcom žiadajme,
lebo Otcom všetkých je nás,
ktorý nás tak miloval,
že i Syna svojho za nás
na smrť dať neľutoval.

Každý verí z nás doista
v Stvoriteľa mocného,
veríme aj v Jezu Krista,
Spasiteľa drahého,
v Boha Ducha presvätého,
ktorý nás posväcuje
a jedného z nás každého
k dobrému povzbudzuje.

Otče milý, prijmi k sebe
obet lásky synovskej,
ktorá sa tu vznáša k tebe,
požehnanie udeľ jej,
aby nám tak umožnila
hriechov našich sotrenie
a u teba zaslúžila
nám budúce spasenie.

V tej obeti božia sláva
skrýva sa v chlebe, víne,
ale tvoja moc to dáva,
že podstata pomínie
a sa stane z chleba, vína

telo i krv pravého
Krista Pána, tvojho Syna,
pokrm ducha zbožného.

Svätý, svätý, najsvätejší
Otec, Syn Duch láskavý,
trojjediný najslávnejší,
v troch osobách Boh pravý.
Nebo i zem Bohu plesá
v oslave nekonečnej;
daj, by tešili mohli sme sa
s tebou, Pane, večne v nej.

PRED OLTÁROM TU KLA-
KÁME,

všemohúci Bože náš,
k tebe zrak svoj obraciame,
ktorý v nebi prebývaš.
Odpusť hriechy, nepravosti,
z prenesmiernej láskavosti,
[:nezavrhní, nesúď nás.:]

Mocný Bože, chválimo ťa,
bez skončenia spievame,
za pokojom tohto sveta,
k tebe vrúčne vzdycháme.
Teba všemocného Boha,
chváli more, zem, obloha,
[:aj my sa ti klaniamo.:]

Blahonosné slovo Božie
nábožne počúvame,
je v ňom pravda večná, istá,
v srdci ho vždy chováme.
Slovo Krista: pravá cesta,
vedúca do nebes mesta,
[:po nej zbožne kráčajme.:]

Veríme a vyznávame
Boha Otca večného,
za pravého Boha máme
Krista, Syna milého;
jedno božstvo vyznávame,
za milosti dar vzývame
[:Boha, Ducha Svätého.:]

Shliadni na nás dobrotivo,
Pane, Bože náš s neba,

prijmi vďačne, milostivo
dary vína i chleba.
Obráť k nám tvár privetivo;
tebe daná tu úctivo,
[nech je milá obeta.:]

Obeť túto ti dávame
na pamiatku mučenia,
požehnaj ju, ťa žiadame,
vlej do duší skrúšenia.
Obeť milú predkladáme,
nech skrz ňu u teba máme
[večnú milosť spasenia.:]

K anjelom sa pripojujeme
plní živej vrúcnosti,
„Svätý, svätý!“ prespevujeme,
chváľme Boha v zbožnosti.
Nesmierna je jeho sláva,
preto nech sa mu česť vzdáva
[navždy, až do večnosti.:]

K najsvätejšej Sviatosti Oltárnej.

ACH, VITAJ, VITAJ NÁM,
anjelský chlebe,
voláme radosťou
plní k tebe,
abyś nás v tento čas
nasýtil zcela,
by duša naša viac
nelačnela.
Z poníženosti a z pobožnosti
pristúpte, volaní,
v tej žiadosti.

Ach, vítaj, vítaj nám,
presväté Telo,
ktoré si na križi
pre nás pnelol
Všetkých nás svolávaš
ku stolu svojmu
a milosť rozdávaš
dušiam hojnú.
Z poníženosti, atď.

Ach, vítaj, vítaj nám,
krv Krista Pána,

za nápoj žíznivej
duši daná!
Ten žije, kto pije
z krvi tej svätej,
na križi z presvätých
rán vyliatej.
Z poníženosti, atď.

Ach, vítaj, vítaj nám,
posvätný chlebe,
ktorý nám otváraš
sladké nebe!
Bo hodne kto z toho
chleba požíva,
podľa slov Krista
spasený býva.
Z poníženosti, atď.

Ach, vítaj, vítaj, nám,
Hostia čistá,
v ktorej je ukrytá
božstvo Krista.
Do tvojich svätých rán
sa obetujem,
nad všetko, Ježišu,
ťa milujem.
Z poníženosti, atď.

Ach, vítaj, vítaj nám,
Pane náš milý,
ktorý sa ukrývaš
v tej Hostii!
Tys' pravý Pán Boh náš,
ty si Spasiteľ,
ty si sám Kráľ,
slávny Vykupiteľ.
Z poníženosti, atď.

BUĎ VŽDY POZDRAVENÁ,
čistá Hostia,
v ktorej je ukrytá
tajomstvo Krista.
Ach, vítaj, môj Kriste,
Boh neomylný,
srdce mi daj čisté,
ducha posilni!

Teba pozdravujem
srdca z celého,

Boha, okrem teba,
nemám iného.
Ach, vitaj, atď.

O nesmierna láska,
Pane môj milý,
ktorý sa ukrývaš
v tejto Hostii.
Ach, vitaj, atď.

Tebe, Bože drahý,
srdce venujem,
bo ťa nadovšetko,
Kriste, milujem.
Ach, vitaj, atď.

Ty si môj Boh pravý,
ty si Spasiteľ,
tys' Kráľ všetkej slávy
a Vykupiteľ.
Ach, vitaj, atď.

Tebe srdce, dušu,
vôľu oddávam
a pomoc od teba
len očakávam.
Ach, vitaj, atď.

HOSTIU VITAJME,
tej manne česť dajme,
zástupov Pánovi
a kráľov Kráľovi.
Zdrav' buď, ó anjelský chlebe,
voláme vrúcne ku tebe,
[:predrahé telo a krv!:]

Národ náš posilňuj,
vlast našu ochraňuj,
ku blahu všetkých nás
sošli nám pravdy jas.
Chrán' nás vždy od nepriateľov,
pokoja nežičiťelov:
[:Ježiša telo a krv!:]

Daruj nám milosť,
ó, Bože, v štedrosti,
ktorý si chránil
a mannou kŕmieval

židovský ľud svoj v pravý čas,
napájaj krvou svojou nás:
[:ó Bože, milostivý!:]

A v smrti hodina
obdar nás, prosíme,
vierou i dúfaním
a pravým pokáním,
by sme tu prijali teba,
po smrti prišli do neba,
[:na veky chváliť teba.:]

Sletujte anjeli
a všetci veselí
s nami sa spojujte.
„Presvätý!“ splevajte.
Zdrav' buď tu, Kriste, v Sviatosti
prítomný, Bože z výsosti,
[:v spôsobe chleba, vína.:]

KLANIAM SA TI VRÚCNE,
Bože večný,
pod spôsobom chleba
z lásky ukrytý!
Srdce moje tebe
sa len oddáva,
že si Pánom jeho,
vďačne uznáva.

Zrak môj i chuť chcely
by ma oklamať,
ale sluch ma učí
pevnú vieru mať.
Verím, čo Syn Boží
ustanovil nám,
ten klamať nemôže,
kto je pravda sám.

Na kríži sa skrylo
samé božstvo len,
tu i človečenstvo
skryté zbožňujem.
V oboje ja verím,
Bože vznešený
a prosím, čo prosíš
litor skrušený.

Ó, pamiatka smrti
Krista Ježiša,

chlieb náš živý, sladkosť
sveta najvyššia,
daj, nech duch môj vždy len
tebou sa živí,
po sladkosti tvojej
vždy je dychtivý.

S NEBA STÚPTE, ANJELI,
pristúpte, archanjeli,
[nech vždy s nami,
prespevuje
chválu svet celý:]

Chváľte Boha svätého,
vo Sviatosti skrytého,
[zvelebuj ho
všetko s nami
stvorenie jeho:]

Bože mocný, teba len
prosíme, odvráť plameň
[večný od nás,
požehnaj nás,
na veky. Amen:]

VITAJ, MILÝ JEZU KRISTE,
vitaj, Synu Panny čistej,
vitaj, drahé Božie Telo,
čo za nás na kríži pnelo!

Krv Kristova, buď uctená,
ty si duší našich cena,
pre naše sa leješ zlosti
z prenesmiernej láskavosti.

Zdravím Ťa, ty chlieb anjelský,
pokrm dušiam ty nebeský!
Prevelebná vitaj Sviatosť,
ty si všetkých duší radosť.

Počuj, skrytý vo Sviatosti,
Kriste, náš vzdych a žiadosti,
ty si pre nás na zem stúpil,
abys' hriešnych nás vykúpil.

Daj, Ježišu, tej milosti,
aby sme Ťa vždy v Sviatosti

čistým srdcom požívali,
vrúcne sa ti vždy klaňali.

Bože, prv ako umrieme,
túto sviatosť nech prijmem
všetkých hriechov odpustenie,
duši našej na spasenie.

Antifóny k blahosl. Panne Márii.

Vid' str. 64.

Pred požehnaním.

KLANIAME SA TEBE,
živý chlebe,
milostivý, večný Bože, tebe,
Svätý, svätý, svätý,
nadovšetko svätý;
chváľme Boha z vrúcnosti
v najsvätejšej Sviatosti.

Prosíme Ťa, zmiluj sa nad nami,
požehnaj nás, Pane, milosťami.
Svätý, svätý, svätý,
nadovšetko svätý;
chváľme Boha z vrúcnosti
v najsvätejšej Sviatosti.

SVATÝ, SVATÝ, SVATÝ,
nadovšetko svätý,
Ježiš, plný milosti,
v prevelebnej Sviatosti.

Na kolená padám,
česť a chválu vzdávam,
tebe, Bohu živému,
v Sviatosti sa ti klaniam.

Skromné srdce svoje
príbytkom ti dávam,
sluhom tvojím pokorným
až do smrti ostávam.

Po požehnaní.

NEOPUSŤ NÁS NIKDY, JEŽI-
ŠU NAJSLADŠÍ!
Ježišu najsladší, neopušť nás
nikdy!

K Panne Márii.

HORÍ NAŠA LÁSKA

k tebe, Matka Božia,

ó Panenka Mária!

Ty si Panna čistá,

naša pomoc istá,

spanilá konvália!

Ó Mária Matka,

nádej naša sladká!

Vypros nám milosti,

veď nás do radosti

zo života smutného.

Milosť plynie s neba

tým, čo ňa veľbia

a vrúcne ňa vzývajú;

v tebe s dôvernosťou,

s pravou pobožnosťou

svoju nádej skladajú.

Viem, že pomoc svoju

dáš za lásku moju

a vyprosíš s neba

pre nás zdravia, chleba

Matka Božia Kristoval

My k tebe voláme,

o pomoc žiadame

v úzkosti a v trápení,

my, Evine deti,

hriechom priodetí,

z raja, ach, vytvorení!

Z neba vysokosti,

ó plná milosti,

obráť oči na nás

v každý žalostný čas,

Matička dobrotivá!

Ó Mária Panna,

ty dennica ranná,

Evina krv nevinná,

ktorá z panenského

života čistého

Pána nám porodila.

Pros, by vieru pravú,

väčšiu božiu slávu

sme vyhľadávali,

bludom vyhýbali,

a cestám nebezpečným.

K MÁRII VOLÁME

v každej úzkosti:

Pros u Boha za nás,

Matka ľútosti!

[Vinieme sa k tebe,

Ruža duchovná,

pros u Boha za nás,

nebies Kráľovná!]

Ku tebe vzdycháme,

Panna ctihodná:

Pros u Boha za nás,

Brána nebeská!

Vinieme sa, atď.

Ochraňuj nás, Matka

Slova božieho:

Pros u Boha za nás,

u Syna svojho!

Vinieme sa, atď.

My k tebe voláme,

Matka premilá:

Pros u Boha za nás,

Matka predivná!

Vinieme sa, atď.

Prosíme ňa zbožne:

Neopúšťaj nás,

Mária buď s nami,

oroduj za nás!

Vinieme sa, atď.

NEOPÚŠTAJ NÁS,

neopúšťaj nás,

Matka, neopúšťaj nás!

Dietky hynú, nesú vinu,

v kajúcnosti slzách plynú;

volaj k Pánu pre ochranu,

nech zahojí duše ranu.

Neopúšťaj nás,

neopúšťaj nás,

Matka, neopúšťaj nás!

Neopúšťaj nás,

neopúšťaj nás,

Matka, neopúšťaj nás!

Nachýľ uši, pomôž duši,
 nech okovy hriechu zruší,
 nech vždy čistá v rukách Krista
 k nebu kráča pevná, istá.
 Neopúšťaj nás,
 neopúšťaj nás,
 Matka, neopúšťaj nás!

Neopúšťaj nás,
 neopúšťaj nás,
 Matka, neopúšťaj nás!
 Chráň nás v šťastí i v nešťastí,
 veď nás k svetlu večnej vlasti,
 duša naša v bólov kríži
 nech sa k tebe čím viac sblíži.
 Neopúšťaj nás,
 neopúšťaj nás,
 Matka, neopúšťaj nás!

Ó MARIA BOLESTIVÁ, NAŠA
 OCHRANA,
 slovenský náš národ volá:
 Pros za nás Boha!
 Ty si Mať dobrotivá,
 Patrónka ľútostivá,
 oroduj vždy za náš národ
 u svojho Syna!

Matka drahá, spomni na nás
 tu pod Tatrami,
 verní sme my svätej cirkvi,
 prebývaj s nami!
 Ty si Mať, atď.

Po horách i po dolinách
 venčíme tvoj chrám,
 pútné miesta volajú ti:
 Matka, národ chráň!
 Ty si Mať, atď.

Hlad, mor, vojny odstráň od
 nás,
 vypros pokoja,
 slovenský ľud nech vždy stráži
 ochrana tvoja.
 Ty si Mať, atď.

Tebe sa tu oddávame,
 Matka, pomôž nám,

by sme i my, i potomci
 vyhli vždy vojnám.
 Ty si Mať, atď.

Vlast našu stráž a obhajuj,
 vypros milosti,
 nech nás Syn tvoj posilňuje
 vo viere, čnosti.
 Ty si mať, atď.

K sv. Cyrilovi a Metodovi.

BUĎTE ZVELEBENÍ
 a večne slávení,
 svätí Cyril, Metod,
 bratia svätí,
 skrz čnosti príkladné
 k radosti večitej
 od Boha do nebies
 raja vzatí!
 V svätej pamäti,
 slávne vás svätí,
 náš ľud kresťanský,
 vám prespevuje,
 česť a cty svoje
 prejavuje.

Vami, nebies svetlá,
 vlast naša zakvitla,
 vami nám spasenia
 zora svitla;
 z bludov a z nevery,
 z pohanskej povery
 osveta slovanská
 vami skvitla;
 bôžkov modliny
 padly v sutiny;
 vy prví ste v nás
 vieru vzbudili,
 nás Bohu a Cirkvi
 zasvätili.

Za zomrelých.

ODPOČINKU VEČNÉHO DAJ,
 Bože, verným dušičkám,
 ta, kde kvitne raj nebeský,
 voveď, Pane, ich ty sám,

[:kde žiaľ nepoznajú,
večné blaho majú,
Bohu chválu vzdávajú.:]

K tebe volám, Kriste Pane,
uľav muky veľké im,
ty si umrel ťažko za ne,
podaj ruky trápeným.
[:Jedna kropaj stačí,
čo tieť z rán tí ráčí,
zhasí ich bôľ najväčší.:]

Toľké duše na nás smutné
z očistca múk volajú,
že sa srdce div nepukne,
keď ich čuje, od žiaľu.
[:Pomáhajme im my
sotrieť všedné viny
so skutkami dobrými.:]

Ony za nás tiež sa budú
modliť k Bohu skrúšene,
by sme boli čistí bludu,
keď sa smrť k nám dostane.
[:Pán Boh ich i za to
odmení bohato,
odmení ich bohato.:]

RÁČ LAHKÉ ODPOČÍVANIE
umrelým dať, ó Pane!
Čuj v očistci ich vzdychanie
a žiadosti skladané;
tvári tvojej sú zbavení,
teba vidieť žiadajú,
by s tebou boli spojení,
prosbu vrúcnu vznášajú.

O, deň strachu a úzkosti,
biedy, slz a súženia,
ten deň hrôzy a žalosti,
plaču, bóľu, kvílenia:
keď vo svojej velebnosti
príde Kristus súdiť nás,
keď k súdu spravodlivosti
pozve večný sudca náš.

Obetu ti prinášame
za dušičky úbohé,

rodičov ti porúčame,
bratov, sestry nebohé,
všetkým, ktorí sa sužujú
v očistcovej úzkosti,
daj, nech tvoju tvár poznajú
tam v nebeskej radosti.

Ach, pohľadní na stvorenie,
k zmlóvanu sa priklon,
Otče, Syna umučenie
k zľutovaniu sa naklon,
buď k zosnulým dobrotivý,
prijmí ich do radosti
prosíme ťa aj my, živí,
posilňuj nás v úfnosti.

„Svätý, svätý!“ prespevujme,
svätý Boh na výsosti,
klaňajme sa a ďakujme
jemu za tie štedrosti.
Zbav múk duše zarmútené,
a zmierni ich trápenie,
daj, nech ohňom očistené
nájdú v nebi spasenie.

**VYSLOBOD OD SMRTI VEC-
NEJ, MŇA, Ó PANE,**
keď brozný, strašný ten
deň súdu nastane!
Keď nebesá i zem budú sa
triasť a chvieť,
ty prídeš k nám v ten deň
bys' súdil tento svet.

Vesmír sa zachveje,
strach, hrôza nastane,
keď prídeš v nádhere
súdiť nás, ó Pane!
Keď nebesá, atď.

Deň tento, deň hnevu,
deň biedy, úzkosti,
deň brozný a plný
najväčšej trpkosti.
Keď nebesá, atď.

Daj, Pane, spokojné
im odpočívania

a na veky večné
v nebi prebývanie.
Pred tvojím trónom nech
večne sa radujú
a teba na veky
spevmi oslavujú!

Príležitostné piesne.

JEŽIŠU, KRÁLU NEBA I ZEME,
tebe sa klania anjelov chór,
velebnosť tvoju v hymnách a
piesňach
vyznáva svätých i svätíc sbor.
Ukrývaš svoju tvár vo Svätosti,
lež viera zrie ju tu oslávenú,
preto my Bohu vo svätostánku
vzdávame úctu a poklonu.

Ježišu, Kráľu neba i zeme,
blažených duší opojenie,
zo Srdca tvojho osláveného
plynie im večné potešenie.
Skrývaš ho pred nami vo Svätosti,
túžime za tebou, nebeský zdroj,
Ježišu, Kráľu neba i zeme,
so Srdcom svojím nás večne
spoj!

V SEDMOBREŽNOM KRUHU RÍMA,

kde sa Petra chrám vypína,
z tisíc hrdiel sa ozýva
pieseň nábožná, horlivá:
Živ, Bože, Otca svätého,
námestníka Kristovho!

A ten hlas sa mocne nesie
až do tichej hrobov skrýše;
po horách i po dolinách,
po mestách a pustatinách:
Živ, Bože, atď.

Po hradoch a po rovinách,
šírých sveta po krajinách
jak na krídlach bleskohromu
preletuje z dom do domu:
Živ, Bože, atď.

Letí on až na tie strany,
kde sú svätých slávostany,
odtiaľ do srdca našich padá,
v pobožnú sa pieseň skladá:
Živ, Bože, atď.

TEBA, BOHA CHVÁLIME.

Viď str. 87.

Slovenská hymna pre chrám.

BOŽE, ČOS' RAČIL
slovenskému rodu,
po mnohoročnom ťažkom utr-
pení
láskavo vrátiť slobodnú zas
hrudu,
aby žil na nej jarma pozba-
vený.
[Zdobený vencom slobody, či
práva:
nech sa ti za to večná vďaka
vzdáva,
nech sa ti za to večná vďaka
vzdáva!:]

ABECEDNÝ UKAZOVATEĽ

A

Adoro te devote 145
advent 211
akcia katolícka 587, medit. 588, práca v nej 589, 644
alkohol 486
Anjel Pána 52
anjeli 27
antifóny mariánske 64
antropológia 15
apologetika 18
apoštoli 88
apoštolovanie 261
archeológia 583
arianizmus 89
asperges 202
Augustín sv. 89

B

babylonské zajatie 84
biblická veda 77
biela nedeľa 314
birmovanie, obrad 69, medit. 72, vierouka 74, birm. rodičia 76, dary Ducha Sv. 336, cirk. právo 75
blahoslavenstvá 426
bližný, kto je 382, 489
Boh je, dôkazy 15, aký je 16, Boh v sebe 24, dogmy 25, sv. Trojica 25, Boh Stvoriteľ 26,

Boh Spasiteľ 29, Boh Posvätitel' 32, Boh Odplatiteľ 37, 544, dôvera v ňom 388, Boh základ mravnosti 470, povinnosti k Nemu 478
bohatstvo, užívanie 371
bohorúhanie 483
bohoveda prirodzená 15
bolesti 321
Božie kráľovstvo 350
Božie Telo 340
breviár 581, 583.

C

ceremónia 379, 583
cieľ života 470
Cirkev 22, dejiny 88, loďka 254, vzrast 258, poslanie 339, práca v nej 360, povinnosti k nej 496, vierouka 571, medit. 575, Cirkev a štát 643
cirkevný kalendár 428—442
cirkevné právo 38
cirkevný rok, koniec 412
Codex 38
Confiteor 153
Credo 158
Cyril a Metod sv. 90, 419

Č

čerti 27
čistotnosť 487
človek, veda o ňom 15,
stvorenie 27
čnosť 476

D

dane 495
dary Ducha Sv. 73.
Dávid 83
dedičný hriech 29
dejiny, medit. 96
desatoro — dekalog 56
deti, povinnosti 494, 642,
modl. 648, 649
diabli 27
dies irae 184
dogmatika fundamentál-
na 18, špeciálna 24
dôvera v Boha 388
Duch Svätý, jeho činnosť
77, 323, 324, 333, 336,
sviatok 333
duša 15, duševný život
350, 358
duševné cvičenia 271,
519
Dušičky 427

E

Emmaus 313
etika 16
Eucharistia 139, dogma-
tika 140, právo 142,
medit. 144, čo je Euch.
346, liturgia 579, euch.
akcia 600
evanjeliá 158, posl. ev.
176

evanjellum, šírenie 331
exkomunikácie 499
exercície 519

F

falošní proroci 367
farby cirkevné 578
farizejstvo 376, 392, 407
farský život 643
filozofia, čo je 12, medit.
17

G

Gloria 156
Gregorián 583

H

heréza 479
hierarchia 610
hierarchická akcia 609
hlavný príkaz 56
hmota 14, hmota a duša
387
hmotárstvo 487
hnev 405, 486
horlivci 596
hrdinstvo katol. 253
hriech dedičný 29
hriechy napraviť 356, u-
znať 376, aké sú 476,
hlavné 491, proti Du-
chu Sv. 499, do neba
volajúce 500, cudzie
500
hriešnici 356
hudba cirkevná 585
hymny: Lauda Sion 341
Pange lingua 345
Cyril a Metod 420
Lux o decora 421
Tedeum 126

CH

charita 398, 607, 608
 chlieb každodenný 365
 choroba 536, modl. 538
 chronologia biblická 81
 chváloslovie 12

I

Imakuláta 214
 Index zakázaných kníh 479
 inkarnácia 230
 introit 155
 investitúra 91
 Izrael 83

J

Jednota katolícka 599
 Ježiš Kristus 21, je Boh 29, je človek 30, dejiny 87, náš vodca 216, jeho meno 238, oslávenie 273, oddanosť jemu 274, Majster 274, rozhodný 277, sociálny zjav 280, povedomie jeho 283, 396, utrpenie 287, slová na kríži 301, vzkriesenie 312, duch. pastier 318, vyznávať ho 333, jeho moc 339, jeho kráľovstvo 350, 415, jeho Srdce 354, jeho duch 362, soc. náuka 365, láskavosť 378, pán života a smrti 390, Mesiáš 395
 Júda 83

K

kalendár cirkevný 428
 kapitál 642
 katolícka akcia, vid' akcia katol.
 klaňať sa Bohu 481
 kňazstvo 566, dogm. 568, právo 569, medit. 570, liturgia 580, dorast 609, postavenie 610
 kongregácia mariánska 216, 596
 konkordát 644
 Konštantín Veľký 89
 kozmologia 14
 krádež 490
 kráľovstvo Božie 350
 kresťanská viera 18
 kresťanský život 37
 Kristus, vid' Ježiš Kristus
 Kristus-Kráľ, sviatok 412
 kritika, ako časť filozofie 13,
 krizma 74
 kríž, adorácia 306
 krížová cesta 135
 krivá prísaha 483
 krst, obrad 1, medit. 11, dogm. 36, právo 39, v liturgii 579
 Krstiteľ, sv. Ján 231
 krstní rodičia 39
 Kvetná nedeľa 284

L

lahostajnosť 479
 laická morálka 471
 laický apoštolát vid' akcia katol.
 lakomstvo 487

lamentácie 304
 latinská reč 586
 lavábo 161
 láska ako príkaz 382, k
 Bohu 480, hriechy pro-
 ti nej 481, k sebe 485,
 k bližnému 493
 lekcie 158
 lenivosť 487
 libera 189
 liberalizmus 479
 litánie 100—125
 liturgia, medit. 586
 liturgické knihy 582
 liturgická akcia 601
 liturgický rok 581
 liturgika 576
 logika 13
 Luther 93
 ľudské činy 473
 lútosť 502, 509

M

mágia 483
 Machabejci 86
 majetok 640
 malátnosť 480
 mamona 371, 387
 manželské povinnosti
 494, modl. 647
 manželstvo 249, liturgia
 580, obrady 614, dogm.
 625, cirk. zákony 626,
 prekážky 628, forma u-
 zavieraní 631, rozluka
 632, neplatné manžel.
 633, medit. o manž. zá-
 konoch 634
 matka, povinnosti 642,
 modl. 647
 matrika 40

Mária, bohorodička 30,
 31, 423
 Mária, matka moja 235,
 orodovnica 81, 248
 márnotravnosť 487
 meno Božie 482
 Mesiáš 395
 milosrdenstvo 405
 milosť 32, posväc. 32, po-
 máhajúca 33, dogmy 32
 modlitba 41, medit. 68,
 ako sa modliť 326, 482,
 za iných 398, cirk. 580
 modlitby hlavné 46—67
 modloslužba 483
 Mojžišove knihy 79
 morálka 470, 500
 mravouka 470
 mravoveda prirodzená 16
 múdroslovie 12
 mystérium viery 329

N

nacionalizmus zveličený
 374
 nactiutŕhanie 491, 4
 nadprirodzený život 28
 nádej v mravouke 480,
 hriechy proti nej 480
 nádoby liturgické 584
 Nanebevstúpenie 327
 Nanebevzatie 422
 národ, láska k nemu 374,
 385, 643
 národy v Cirkvi 339, 401,
 v štáte 644
 nebo 546
 nedbalosť 481
 nedeľa 393, svätenie 482
 nedele 208
 nepokoj duše 316

nevera 264
 nenávisť proti Bohu 481
 Nový rok cirk. 213, obč.
 235
 Nový zákon, knihy 77,
 dejiny 87

O

obcovanie svätých 426
 obradoslovie 576
 obrady, smysel 379, knihy 583
 obetovanie duševné 242
 obetovanie eucharistické 150
 obnova duše 237, 390
 obžerstvo 486
 očistec 545
 oddanosť 274
 odpadlivosť 479, 498
 odpustky 518
 odpúšťať 405
 ohlášky 627
 oltár 585
 omša svätá, obrady 151, výstavba 178, za zomr. 180, súkr. pobožn. 191, spievaná 202, slávnostná 204, liturgia 576
 ontologia 14
 opojenie 486
 organizačná akcia 596
 osveta katolícka 603
 Otčenáš 6, medit. na slová 42,
 otec, povinnosti 642, modl. 646

P

Panna Mária 216
 pápežstvo 359, 417

pašie 287
 Pater noster 171
 patriarchovia 81
 päťoro cirk. príkazov 56
 peklo 545
 peniaze 387, 642
 Petra—Pavla sviatok 417
 Peter sv. 359
 Písmo sv. 77 — reč 78
 — výklad 78 — medit. 79
 pobožnosti 97—138 — omšové 191
 podvod 490
 pohlavný pud 487
 pohreb, predpisy 547, obrady 548, pohreb dieťaťa 561, medit. 564
 pokánie 465, dogm. 467, medit. 468, predpisy 469
 poklona eucharistii 146
 pokoj Kristov 315, 645
 pokora 376
 pokušenie 28
 pomazanie posl. 520, obrady 521, medit. 535, dogma 535, predpisy 536, v liturgike 580
 pontifikál 583
 popolec 265
 posledné veci 547
 pôst 268
 posväcujúca milosť 32
 potopa 80
 povedomie katol. 368, 400
 povera 483
 povinnosti mravné 478
 povolanie 401, 609
 pozdravy kresťanské 46
 pozdvihovanie 167

požehnanie apošt. 533
 práca 640
 právo cirkevné 38 — o
 krste 39 — o birmovke
 75 — o eucharistii 142
 — o pokání 469 — o
 pomazaní 536 — o
 kňazstve 569 — o man-
 želstve 626
 predsavzatie 512
 predsudky 397
 prefácie: sv. Trojice 163,
 zomrelých 188, Panny
 Márie 215, Vianoce 230,
 epifánie 241, pôstna
 270, o kríži 282, V. noc
 311, Nanebevst. 329, o
 Duchu Sv. 335, o Srdci
 Jež. 353, Krista-Kráľa
 414, apoštolov 416,
 všedná 426
 prenasledovanie kresta-
 nov 89
 pretváрка 483
 príchod Krista 213
 prikázanie hl. 395
 prijímanie 351, 363, 443,
 vysluhovanie 443, me-
 dit. 446, omš. pobožn.
 447, krátka príprava
 458, po sv. prijímaní
 459, oddanosť 463
 príprava duše 224
 procesie: Kvetná nedeľa
 285, vzkriesenie 308,
 Božie Telo 345
 propag. akcia 591
 proroctvo 21
 protikatolícka kniha 498
 prozreteľnosť, Providen-
 cia 27

prví Iudia 80
 pýcha 485
 psychologia 15

R

ranná modlitba 47, cir-
 kevná 48
 reformácia 94
 rekviem 181
 revelácia 19
 rituál 583
 rodičia, povinnosti 494
 rodina sv. 245, katol. 246,
 mravy 494, povinnosti
 642, 644, modl. 646, 649
 roráty 211
 rozhrešenie 503
 ruženec 128

S

Salve regina 179
 samovražda 486
 sanctus 164
 sebazaprenie 271, 488
 simónia 484
 Silvestra 236
 skromnosť 393
 skutky 476
 slobodomurári 499
 slohy cirkevné 583
 Slovo Božie 263
 smrť duševná 312, 390
 smrť, príprava 390, me-
 dit. 542, dogm. 543
 Smrtná nedeľa 280
 sobáš, obrady 614, me-
 dit. 624
 sobáš pred nekat. du-
 chovným 498
 sociálna náuka Ježišova
 365

sociologia 637, zásady 638
 solidarita 641
 spasenie 31
 Spasiteľ 29
 spev cirkevný 583, 585
 spolky katol. 598, 644
 spoločnosť, zvyky 393, výchova 642, medit. 645, modl. 652
 spoveď 497, 498, ako sa spovedať 501, príprava 505, 515, ľútosť 509, predsavzatie 512
 spravodlivosť 489
 spravodlivosť Božia 214
 Srdce Ježiša, sviatok 352
 starokresť. doba 88
 Starý zákon, knihy 77, dejiny 79, medit. 86
 starosti 387
 stávky 641
 stredovek 90
 stvorenie 26, 80
 Stvoriteľ 26
 stupňová modlitba 151
 súboj 499
 súd osobitný 544
 sudcovia bibl. 82
 súd posledný 546
 svätenia 579
 svätenie olejov 305
 svätí a sväté, životopisy v cirk. kalendári 428—442
 svätokrádež 484
 svätostánok 140, 585
 svedomie 392, aké má byť 475
 svet vo filozofii 14,

v mravoch 322, synovia svetla a sveta 372
 sviatky 208, pohyblivé 210
 Sviatosť Oltárna, viď eucharistia
 sviatosti 34, náuka o nich 35, v liturgike 579

S

Šalamún 83
 šaty cirk. 578
 školy katol. 603
 špiritizmus 483
 štát 374, 407, 495, 643, 644, 639
 štýl kostolný 583

T

tajomstvá viery 329
 Tantum ergo 206
 Tedeum 126
 teodicea 15
 tlač katol. 604
 tridentský snem 94
 Trojica sv., jej život v nás 336, sviatok 337
 trúfalosť 483
 Turíce 333

U

úcta k Bohu 481
 umenie cirk. 583
 úmysel 392
 úroky 642
 utiereň 226
 uzdravenie duše 251
 užera 490, 642

V

večerná modlitba 59, cirkevná 60

veda falošná 367
 Veľká noc 310
 veľkonočná spoveď 281
 Veľký piatok 305
 Veľká sobota 307
 veľký týždeň 284
 Veni creator 98
 Veni sancte 97
 Verímboha 5
 Vianoce 225
 viera kresťanská 18, jej
 jadro 18, jej možnosť
 19, pravdepodobnosť
 19, pravdivosť 20, viera
 a nevera 234, viera
 v Ježišovi 282, jej ta-
 jomstvá 329, vyznáva-
 nie 333, vyvolenosť vo
 viere 381, 403, moc vie-
 ry 409, viera v mravo-
 uke 478, hriechy proti
 nej 479, ľahostajnosť
 vo viere 479, viera,
 mysel života 594, me-
 ditácia 23
 vierouka základná 18,
 podrobná 24, vlast 374,
 495, 643, modlitba 651
 vlastníctvo 640
 voľby 495
 vražda 492
 Všetechsvätých 424
 vtelenie Slova 230
 vzbudenie nadprir. čno-
 stí 53
 vzkriesenie 308

vyhnanie plodu 492, 499
 vyloženie sviatosti 206
 vysviacka kňazov 566
 vytrvalosť 267
 vyznávanie viery 333
 výchova dietok 605

Z

zariadenie kostola 584
 zákony 474, 644
 zásady mravné 470
 závisť 486
 zázraky 21, 248, cieľ 403
 zbožňovanie stvorov 481
 Zdravas 6, meditácia 44
 zdravie 484
 zdržanlivosť 488
 zdvorilosť 642
 Zelený štvrtok 304
 zjavenie 19, 20
 zlo 256
 zlí duchovia 27
 znaky vo viere 378
 zúfanie 480
 zvony 584

Ž

žalmy Venite exultemus
 (94), 549
 Miserére (50) 554
 Laudáte pueri (112) 561
 Židia, ich pýcha a hmo-
 társtvo 384, zaslepenosť
 397, odmietavosť 400
 život, krátky 321

VECNÝ UKAZOVATEĽ.

Modlitby.

Hlavné modlitby.

- Otče náš — Pater noster 6
- Zdravas — Ave Maria 6
- Verím v Boha — Credo 5
- Pozdravy kresťanské 46
- Ranná modlitba 47
- Ranná modlitba cirkevná 48
- Chváloslovie 52
- Anjel Pána — Angelus 52
- Vzbudenie troch nadprirodzených čností 53
- Iná formula z rímskeho katechizmu 54
- Celkom krátka formula podľa Šrobára 55
- K Anjelovi strážcovi 55
- Za zomrelých 55
- Dekalog — Desatoro 56
- Päťoro cirkevných príkazov 56
- Hlavný príkaz 56
- Pred jedlom 56
- Po jedle 57
- Večerná modlitba 59
- Večerná modlitba cirkevná 63
- Mariánske antifóny 64

K Duchu Sv.

- Vzývanie Ducha Svätého — Veni Sancte, Veni Creátor 97
- Modlitba pred učením od sv. Tomáša 100
- Modlitba k Sv. Duchu za sv. cirkev 100

Litánie, pobožnosti.

- Litánie o najsv. Mene Ježišovom 100
- Litánie o najsv. Srdci Ježišovom 104
- Litánie loreťánske 107

Sub tuum praesidium 111
 Memoráre 112
 Litánie o sv. Jozefovi 112
 Litánie o všetkých svätých 115
 Te Deum laudamus 126
 Ruženec 128
 Krížová cesta 135

Poklony Eucharistii.

Poklona pred Sviatosťou od sv. Tomáša 145
 Krátka modlitba poklony 148
 Dlhšia poklona v kostole 148

Omšové pobožnosti.

Omša svätá latinsky a slovensky 151
 Modlitby po tichej sv. omši 179
 Súkromná omšová pobožnosť 191
 Omša za zomrelých 180
 Dies irae, dies illa 184
 Omšová pobožnosť za zomrelého 197
 Požehnanie po litániách 206
 Modlitby — orácie na každú nedeľu a sviatok 210-424

Prijímanie.

Omšová pobožnosť s prijímaním 447
 Krátka modlitba pred prijímaním 458
 Vzdychy sv. Ignáca 459
 Pred Ukrižovaným odpustková 459
 Krátka modlitba po sv. prijímaní 400
 Iná modlitba 460
 Obetovanie seba 461
 Modlitba k Panne Márii po sv. prijímaní 461
 K sv. Jozefovi po sv. prijímaní 461
 Sv. Tomáša po sv. prijímaní 462
 Sv. Bonaventúru po sv. prijímaní 462

Spoveď.

Prípravná modlitba pred spoveďou 505
 Spytovanie svedomia 507
 Modlitba na vzbudenie ľútosti 509
 Na vzbudenie predsavzatia 512
 Pred samou spoveďou 514

Po sv. spovedi 514
Krátka príprava na spoveď 515
Za stálosť vo viere 517
Za zachovanie čistoty 517

V chorobe.

Modlitba v telesnej slabosti 537
V chorobe 538
K Matke Božej 539
K Anjelovi strážcovi v chorobe 539
V ťažkej chorobe 540
Za chorého otca 540
Za chorú matku 541
Za chorého priateľa 541
Za chorého člena rodiny 542

Za mŕtvych.

Za nebohých rodičov 565

Katolícka akcia.

Modlitba za misijnú horlivosť 594
Ku sv. Terezke za misie 595
Za katolícku jednotnosť 599
Za eucharistickú horlivosť 602
Za nábožnú výchovu dieťat 605
Za katolícku tlač 606
Za charitatívnu horlivosť 608
Za sv. Otca 611
Za biskupa 611
Za kňazov 612

Rodina.

Za novomanželov 623
Za otca 646
Za matku 647
Za manžela, manželku 647
Za svoje malé dieťa 648
Za svoje väčšie deti 649
Za rodinu 649
Modlitba mladých ľudí 650
Za svetskú vrchnosť 651
Za vlasť 652
Za celú ľudskú spoločnosť 653

Obrady

Krst 1

Birmovanie 69

Omša svätá 151

Modlitby po tichej omši 179

Výstavba omše svätej 178

Spôsob miništrovania — na konci knižky

Omša za zomrelých 180

Libera pred tumbou 189

Spievaná omša 202

Slávnostná omša 204

Vyloženie sviatosti a požehnanie 206

Z nedeľných a sviatočných omší:

 Liturgický úvod, farba

 Introit

 Orácia

 Lekcia aspoň vo výňatkoch

 Evanjelium

 Prefácie

 Obdobné obrady a procesie

Nedele a sviatky 208-427

Tabuľa pohyblivých sviatkov 210

Cirkevný kalendár 428

Vysluhovanie sv. prijímania 443

Rozhrešenie vo spovedi 504

Posledné pomazanie 520

Apoštolské požehnanie umierajúcemu 532

Príprava na pomazanie 536

Pohreb dospelých 548

Pohreb dieťaťa 561

Vysviacka kňazov 566

Sobášenie 614

Omšová časť.

Omša svätá tak, ako sa odbavuje 151

Výstavba omše 178

Spôsob miništrovania — na konci knižky

Omša za zomrelých 180

Spievaná omša 202

Slávnostná omša 204

Tabuľa pohyblivých sviatkov 210

Všetky nedele cirkevného roku 211-411

Všetky prikázané sviatky:

Nepoškvrneného Počatia 214

Vianoce 225

Nový rok 235

Najsv. Mena Ježiš 237

Tri krále 239

Veľký týždeň 284

Pašie 287

Nanebevstúpenie Pána 327

Božie Telo 340

Najsv. Srdca Ježišovho 352

Krista Kráľa 412

Sv. Petra a Pavla 415

Sv. Cyrila a Metoda 417

Nanebevzatie Panny Márie 422

Všetohsvätých 424

Cirkevný kalendár 428

Rozjímania — Meditácie.

○ tejto knižke — pred obsahom

○ krste 11

○ filozofii 17

○ viere 23

○ kresťanskom živote 37

○ matrike 40

○ slovách Otčenáša a Zdravasa 42

○ modlitbe 68

○ birmovke 72

○ následkoch birmovky 76

○ Biblii 79

○ Starom zákone 86

○ dejinách 96

○ tajomstvách ruženca 128

○ zastaveniach krížovej cesty 135

○ svätostánku 140

○ Eucharistii 144

○ poklone 146

○ eucharistickom obetovaní 150

○ každom evanjeliu nedeľnom a sviatočnom, spolu
67 meditácií, ktorých predmet je označený
v obsahu.

- prijímaní 446
- oddanosti vo sv. prijímaní 463
- pokání 468
- morálke 500
- spovedi 518
- poslednom pomazaní 534
- chorobe 536
- smrti 542
- posledných veciach 547
- pohrebe 564
- kňazoch 570
- Cirkvi 577
- liturgii 586
- Katolíckej akcii 588
- misijnom apoštoláte 593
- jednote horlivcov 598
- liturgickom apoštoláte 601
- katolíckej osvete 604
- charite 607
- hierarchii 610
- sobáši 624
- manželských zákonoch 634
- spoločnosti 645

Náuka katolícka — Theologia

Filozofia 12

Logika 13

Kritika 13

Ontologia 14

Kozmologia 14

Antropologia 15

Teodícea 15

Etika 16

Základná vierouka — Dogmatica fundamentalis 18

Jadro kresťanskej viery 18

Možnosť kresťanskej viery 19

Pravdepodobnosť viery 19

Pravdivosť viery 20

Ťažkosť 22

Podrobná vierouka — Dogmatika špeciálna 24

Boh v sebe 24

Boh Stvoriteľ 26

- Boh Spasiteľ 29
- Boh Posvätiť 32
- Boh Odplatiteľ 37 a 544
- O modlitbe 41
- Sviatosť krstu 36
- Sviatosť birmovania 74
- Sviatosť Oltárna 140
- Sviatosť pokánia 467
- Odpustky 518
- Sviatosť posledného pomazania 535
- O veciach po smrti 544
- Kňazstvo 568
- Sviatosť manželstva 625
- Náuka o Cirkvi svätej 571
- Mravouka — Kresťanská morálka 470
 - I. Zásady 470
 - II. Povinnosti 478
 - 1. Boh 478
 - 2. Zdravie 484
 - 3. Čistota 487
 - 4. Spravodlivosť 489
 - 5. Láska 493
 - 6. Rodina 494
 - 7. Cirkev 496
 - Exkomunikácie 498
- Druhy najťažších hriechov 499
- Biblická veda — Sväté Písmo 77
- Dejiny Starého zákona
 - Od počiatku až po Mojžišovu smrť 79
 - Od zaujatia Svätej zeme až po babylonské zajatie 82
 - Od babylonského zajatia až po Krista 84
- Dejiny Nového zákona 87
- Dejiny Cirkvi katolíckej
 - Doba Apoštolov 88
 - Doba starokresťanská 88
 - Doba stredoveká 90
 - Doba nová 93
 - Doba súčasná 95
- Sociológia — Kresťanská spoločnosť
 - I. Zásady 637
 - II. Povinnosti 642

Cirkevné právo 38

O krste 39

O birmovaní 75

O Eucharistii 142

O spovedi 469

Exkomunikácie 498

O poslednom pomazaní 536

Koho slobodno pochovať katolícky 547

O kňazstve 569

Cirkevné zákony o manželstve 626

O ohláškach 627

O prekážkach všeobecne 628

O prekážkach zakazujúcich 628

O prekážkach rozlučujúcich 629

O manželskom súhlase 631

O forme uzavierania manželstva 631

O čase a mieste sobáša 632

O následkoch manželstva 632

O rozluke manželov 632

O usporiadaní neplatného manželstva 633

O vdovstve 634

O dišpenzáciách 634

O Cirkevnom súde 634

Liturgika — Obradoslovie 576

1. Omša svätá 576

2. Sviatosti a svätenia 579

3. Cirkevné modlitby 580

4. Liturgický rok 581

5. Liturgické knihy 582

6. Liturgické umenie 583

7. Cirkevná hudba a spev 585

Katolícka akcia 587

Práca v Katolíckej akcii 589

Propagačná akcia 591

Organizačná akcia 596

Eucharistická akcia 600

Osvetová akcia 603

Charitatívna akcia 606

Hierarchická akcia 609

Sociálna akcia 613

AKO MINIŠTROVAŤ?

Miništrovanie je služba Bohu, preto poslúžiť kňazovi pri sv. Omši je veľká česť a krásna úloha. Takto treba miništrovať:

Vezmeš knihu omšovú a ideš pred kňazom pred oltár. Na pravej strane postojíš. S kňazom naraz od-
bavíš predpísanú poklonu: ak je na oltári Sviatosť, pravým kolenom, ak nie, iba hlavou. Naraz ideš s ním hore a položíš knihu na pult alebo na vankúš. Hneď potom ideš kolmo dolu, na prostriedku sa pokloníš a prejdeš na ľavú stranu. Keď kňaz sa vrátil dole, priklakneš k nemu a striedavo s ním hovoríš stupňovú modlitbu:

Kňaz: In nomine Patris... (I ty sa prežehnáš) Introíbo ad altáre Dei.

Miništrant: Ad Deum qui laetificat juventútem meam.

K. Júdica me... érue me.

M. Quia tu es Deus, fortitúdo mea, — quare me repulísti, — et quare tristis incédo, — dum affligit me inimicus.

K. Emítte lucem tuam... in tabernácula tua.

M. Et introíbo ad altáre Dei, — ad Deum qui laetificat juventútem meam.

K. Confitébor tibi... conturbas me.

M. Spera in Deo, quoniam adhuc confitébor illi, — salutáre vultus mei, et Deus meus.

K. Glória Patri... Sancto.

M. Sicut erat in princípíio, et nunc et semper — et in saécula saeculórum. Amen.

K. Introíbo ad altáre Dei.

M. Ad Deum qui laetificat juventútem meam.

K. Adjutórium nostrum in nómine Dómini. (Prežehnáš sa s ním.)

M. **Qui féclit coelum et terram.**

K. **Confiteor... oráre pro me ad Dóminum Deum nostrum.**

M. **Misereátur tui omnipotens Deus, — et dimissis peccátis tuis, — perdúcat te ad vítam aetérnam.**

K. **Amen.**

M. (Hiboko sa pokloníš a tak hovoríš) **Confiteor Deo omnipoténti, — beátae Maríae semper Virgini, — beáto Michaéli Archángelo, — beáto Joánni Baptístae, — sanctis Apóstolis Petro et Paulo, — ómnibus sanctis et tibi, pater: — quia peccávi nimis — cogitacóne, verbo et ópere: — mea culpa, — mea culpa, — mea máxima culpa. — Ideo precor beátam Mariám semper Virginem, — beátum Michaélem Archángelum, — beátum Joánnem Baptístam, — sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, — omnes sanctos, et te, pater, — oráre pro me ad Dóminum Deum nostrum.**

K. **Misereátur vestri... ad vitam aetérnam.**

M. **Amen. (Vzpriamiš sa)**

K. **Indulgéntiam... miséricors Dóminus. (s kňazom sa prežehnáš.)**

M. **Amen.**

K. **Deus, tu convérsus vivificábis nos.**

M. **Et plebs tua laetábitur in te.**

K. **Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.**

M. **Et salutáre tuum da nobis.**

K. **Dómine, exáudi oratióem meam.**

M. **Et clamor meus ad te véniat.**

K. **Dóminus vóbiscum.**

M. **Et cum spíritu tuo.**

Kňaz vystupuje hore, ty vstaneš, pokloníš sa na prostriedku a vrátiac sa na ľavý bok, klakneš si. Ruky sopáš.

Kňaz ide na pravú stranu, potom sa vráti do prostriedku a striedavo s tebou sa modlí:

K. **Kýrie, eléison. M. Kýrie, eléison. K. Kýrie, eléison. M. Christe, eléison.**

K. *Christe, eléison. M. Christe eléison. K. Kýrie, eléison. M. Kýrie, eléison.*

Keď sa kňaz obráti a pozdraví — *Dóminus vóbiscum*, — odpovieš:

Et cum spírítu tuo.

Kňaz na pravej strane číta modlitby. Po každom „*saécula saeculorum*“ odpovieš: **Amen**. Po skončení lekcie pozrie kňaz trocha do ľava. Vtedy povieš: „**Deo grátias**“, vstaneš, pokloníš sa na prostriedku a postavíš sa za kňazom. Keď kňaz ide na prostriedok, vezmeš knihu, a po poklone dolu, prenesieš ju na ľavú stranu, postaviac pult šikmo ku kňazovi, aby čítal evanjelium. Počkáš na boku, kým on povie: *K. Dóminus vóbiscum*. Odpovieš: **Et cum spírítu tuo**. *K. Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthaeum*.

I ty sa označíš krížikmi na čele, na ústach a na prsiach a odpovieš: „**Glória tibi, Dómine**.“ A hneď ideš do prostriedku dolu, pokloníš sa a postavíš na pravom boku. Rovno stáť a sopäť ruky.

Keď kňaz pobozká knihu, povieš: „**Laus tibi, Christe**“ a kľakneš si.

Na „*Dóminus vóbiscum*“ odpovieš „**Et cum spírítu tuo**“ a počkáš, až kňaz sníme s kalicha velum. Vtedy zacengáš, pokloníš sa na prostriedku a ideš podávať ampulky na pravý bok oltára. Podáš kňazovi najprv víno, potom vodu. Potom víno odložíš, vezmeš do pravej ruky vodu, do ľavej táčnu s uterákom a naleješ trocha vody na kňazove prsty. Dáš všetko na miesto, ideš do prostriedku, kľakneš si, a keď sa kňaz obráti a hovorí: „*Orate fratres...*“, skloníš sa a odpovedáš:

M. Suscípiat Dóminus sacrificium de mánibus tuis — ad laudem et glóriam nóminis sui, — ad utilitátem quoque nostram, — totiúsque Ecclésiae suae sanctae.

Vstaneš pokloníš sa a kľakneš si na pravej strane. Ruky sopäť. Nasleduje prefácia:

K. Per ómnia saecula saeculórum.

M. Amen.

K. *Dóminus vobiscum.*

M. **Et cum spíritu tuo.**

K. *Sursum corda.*

M. **Habémus ad Dóminum.**

K. *Grátias agámus Dómino Deo nostro.*

M. **Dignum et justum est.**

Na „*Sanctus*“, keď sa kňaz nachýli, zacengáš tri razy. Neskôr kňaz skladá ruky nad kalichom a žehná ho. Vtedy zacengáš, lebo nasleduje pozdvihovanie. Keď kňaz pokľakne pred Hostiou, zacengáš prvý raz keď pozdvihuje, druhý raz, keď zas pokľakne, tretí raz. Tak isto aj pri pozdvihovaní kalicha.

Pater noster sa začína „*Per ómnia saécula saeculórum*“, odpovieš: „**Amen.**“ Končí sa „*Et ne nos indúcas in tentatiónem*“ — odpoveď: **Sed libera nos a malo.**“ Potom láme kňaz Hostiu:

K. *Per ómnia saécula saeculórum.*

M. **Amen.**

K. *Pax Dómini sit semper vobiscum.*

M. **Et cum spiritu tuo.**

Keď kňaz vezme do ľavej ruky paténu s Hostiou a pravou sa bije v prsia hovoriac: „*Dómine non sum dignus...*“ — tri razy zacengáš. Keď potom sníme pallu s kalicha a chce pokľaknúť, vstaneš a na prostriedku pokľaknúc s kňazom aj ty, ideš na pravú stranu, vezmeš do rúk ampulky, naleješ do kalicha najprv trocha vína, potom na prsty kňazove nad kalichom vody a vína. Odložiac ampulky, pokloníš sa na prostriedku a prenesieš po opätovnej poklone knihu s ľavej strany na pravú. Pokloníš sa na prostriedku a kľakneš si na ľavej strane.

Po „*Dóminus vobiscum*“, na čo odpovedáš „**Et cum spíritu tuo**“, sú orácie. Po každom „*per omnia saécula saeculórum*“ odpovieš: **Amen.**

Zas „*Dóminus vobiscum*“ — „**Et cum spíritu tuo**“ a K. *Ite missa est* alebo *Benedicámus Dómino*. Odpoveď je „**Deo grátias.**“ (Ak by kňaz nechal knihu otvorenú, treba ju preniesť na ľavú stranu.) Hneď

nato ideš do prostriedku a kľakneš si. Kňaz dáva požehnanie:

Benedicat vos... et Spíritus sanctus.

Prežehnáš sa a odpovieš: **Amen**. Vstaneš a počkáš začiatok posledného evanjelia: „Dominus vobiscum“ — „**Et cum spíritu tuo**“.

K. Inítium sancti evangélíi secúndum Joánnem.

M. **Glória tibi Dómine**.

Hneď sa pokloníš a ideš do prava, kde postojíš.

Na koniec posledného evanjelia pokľakneš s kňazom a povieš: **Deo grátias**. Kňaz si potom pokľakne dole a modlí sa s tebou tri Zdrávase a ostatné modlitby, ako na str. 179. I ty kľáčíš pri tom. Po modlitbách s kňazom naraz ideš hore, soberieš knihu, podáš dole kňazovi birét a po spoločnej poklone sa vrátiš pred kňazom do zakristie. Tam sa kňazovi pokloníš slovami: „**Deo grátias**.“

K čiernej omši treba vziať tenkú knižku. Kňaz hneď po prežehnaní sa začne „Adjutorium nostrum...“ Tak že sa dva razy za sebou prežehnáte. Po evanjeliume nebozká knihu. Na konci nedá požehnanie, ale povie „Réquiescant in pace“, načo odpovedáš: **Amen**.

Keď kňaz dáva prijímať, treba pokračovať, ako je to na str. 444.

Expozícia a repozícia Sviatosti oltárnej je na strane 206.

Litánie sa začínajú na strane 100.

Veni Sancte je na str. 97 — Te Deum na str. 126.

Verímboha, Otčenáš a Zdravas na strane 5.

Sláva Otcu... na str. 52, Anjel Pána tiež tam.

**Požehnanie,
ktorým požehnáva kňaz ktorúkoľvek vec:**

V. Adjutórium nostrum in
nómine Dómini.

R. Qui fecit coelum et
terram.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Deus, cujus ver-
bo sanctificántur omnia,
bene ꝑ dictionem tuam
effúnde super creatúram
istam: et praesta, ut quis-
quis ea secúndum legem
et voluntátem tuam cum
gratiárum actióne usus
fúerit, per invocatiónem
sanctissimi nóminis tui,
córporis sanitátem, et á-
nimae tutélam, te auctó-
re, percípiat. Per Chri-
stum Dóminum nostrum.
R. Amen.

Pomoc naša v mene Pá-
na.

Ktorý stvoril nebo i zem.

Pán s tebou.

I s duchom твоjim.

Modlime sa. Bože, na
Tvoje slovo sa všetko
posväcuje, vylej svoje
požehnanie na tento pred-
met a daj, aby každý,
ktokoľvek ho bude pou-
žívať podľa Tvojho zá-
kona a Tvojej vôle s
vdakovčinením, na vzý-
vanie najsvätejšieho me-
na Tvojho dosiahol od
Teba zdravie tela a o-
chranu duše. Skrze Kris-
ta, Pána nášho. Amen.

Pokropí svätenou vodou.

